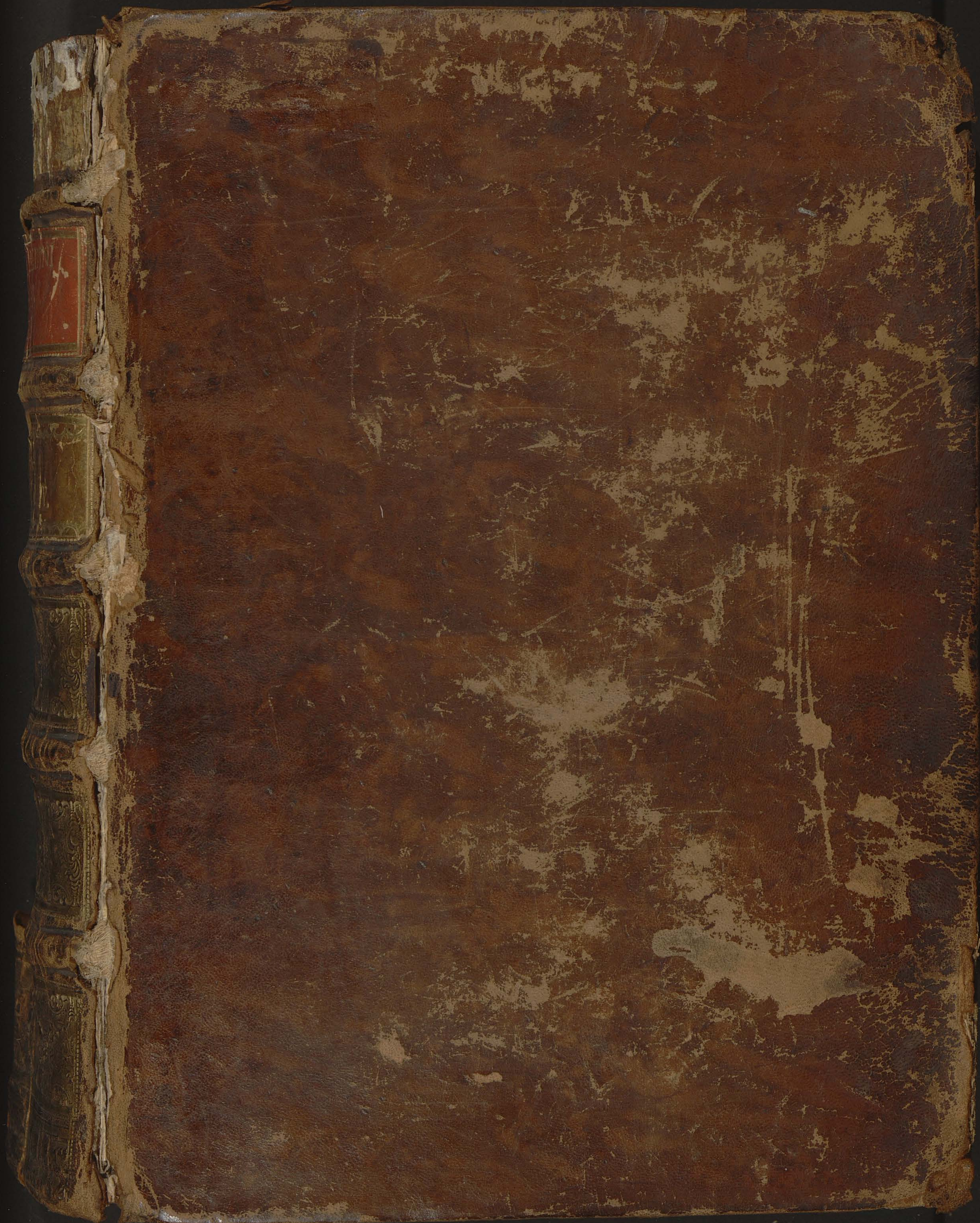
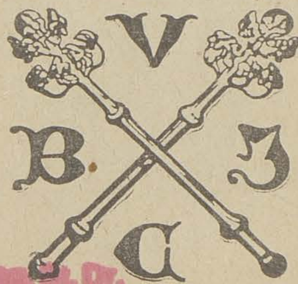

V
B
J
C

MISCELLANEA HISTORICA REGNI BOHEMIÆ DECADIS I. LIBER IV. HAGIOGRAPHICUS,

SEU

BOHEMIA SANCTA,

Continens

SANCTOS ET BEATOS

BOHEMIÆ, MORAVIÆ, SILESIÆ, LUSATIÆ,

Tam eos,

QUI PUBLICIS FASTIS, AUT IPSO IMMEMORABILIS TEMPORIS DECURSU IN CENSUM DIVORUM VENERUNT;

Quàm eos,

QUI LICET HOC TITULO CAREANT,

Aut

MORTE OB CHRISTI FIDEM FORTITER TOLERATÂ,

Aut

INNOCENTIÂ VITAE IN ANTIQUITATE CLARUERUNT,

Aut

à SCRIPTORIBUS IDONEIS VIRTUTUM & SANCTIMONIAE MERITO COMMENDANTUR.

AUTHORE

BOHUSLAO BALBINO, E SOCIETATE JESU.

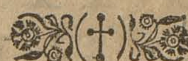
Adjecta est in fine CORONIS,

Complectens eorum Nomina è Societate Nostra, qui in his regionibus ultro sese obsequio Peste infectorum devoverunt, & in hoc heroicæ Charitatis obsequio gloriosè occubuerunt.

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

PRAGÆ: Typis Georgij Czernoch, An. 1682.

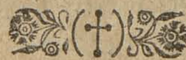

L*Audemus Viros Glorioſos*, & *Parentes noſtros in generatione ſua* &c. *Homines divites in virtute, pulchritudinis ſtudium habentes pacificantes in domibus ſuis. Omnes iſti in generationibus* GENTIS SUÆ *gloriam adepti ſunt*, & *in diebus ſuis habentur in laudibus. Qui de illis nati ſunt reliquerunt nomen narrandi laudes eorum;* & *ſunt quorum non eſt memoria*, &c. Ex Capite 44. Eccleſiaſtici.

Ὥστε καθ᾽ ἕτερόν τινα τρόπον καὶ λόγον, καὶ βίβλος ζώντων ἡ ἱστορία κληθήσεται, καὶ σάλπιγξ περίτρανος τὰ γραφόμενα, τοὺς πάλαι τεθνεῶτας ἐκ τῶν σημάτων ἐξανιστῶσα, καὶ ὑπ᾽ ὄψιν τιθεῖσα τοῖς βουλομένοις. Id eſt:

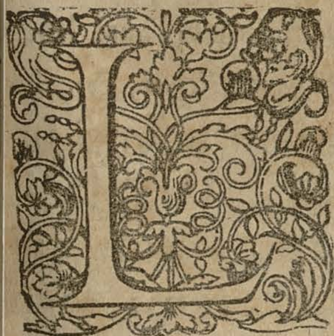
Quamobrem ſecundùm quendam tropum, & *loquendi modum, Hiſtoria* Liber viventium *appellabitur*, & *Deſcriptiones, circumquaque perſonans* Tuba, *quæ dudum mortuos è ſepulchris excitat*, & *ſub aſpectum ponit volentibus.* Nicetas Choniates Præfat. in ſuam Hiſtor:

REVERENDISSIMO
AC
CELSISSIMO
PRINCIPI
DOMINO DOMINO
JOANNI
FRIDERICO
DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA
ARCHIEPISCOPO
PRAGENSI,
LEGATO NATO, S.R.I. PRINCIPI, REGNI BOHEMIÆ
PRIMATI,
SACRI MILITARIS ORDINIS CRUCIGERORUM CUM RUBEA STELLA PER BOHEMIAM, MORAVIAM, SILESIAM, & POLONIAM
GENERALI AC MAGNO
MAGISTRO,
NEC NON
UNIVERSITATIS CAROLO-FERDINANDEÆ PRAGENSIS PERPETUO
CANCELLARIO,
DOMINO BENIGNISSIMO

VITAM & FELICITATEM.

Librum Hagiographicum, Sanctorum, & Beatorum totius REGNI BOHEMIÆ gesta, breviter, & summatim describentem, sub Tutela, & præsidio, Nominis Tui, CELSISSIME PRINCEPS, in publicum emitto. Apparebit exinde, ùt spero, nunquam *Bohemiæ nostræ, cœlum desuper sicut ferrum, & terram æneam* (a)

(a) *Levit. 26.19.*

fuisse, sed coelo gratias coelestes ubertim rorante, terrâ avidè occurrente, & recipiente, copiosa Sanctimoniæ semina, ad nos coelo cecidisse, & (b) *terrā nostrā dedisse fructum suum.* At enim, quis illas fruges in *vitam æternam* surgentes plantavit? quis floribus illis mite coelum aperuit? quis illos *aquæ cœlestis rivos in Bohemiam* deduxit? *plantârunt, coluerunt* (sæpe etiam sudoribus suis) *irrigârunt* Sanctissimi Antistites, Antecessores Tui CELSISSIME PRINCEPS, ut alios taceam, *Ditmari, Adalberti, Theadagi, Severi, Andreæ, Arnesti, Joannes &c.* (c) *quorum dignitas, etiam* (ùt de se humillimè loquitur S. Leo Papa) *in indigno hærede non deficit.* Est profectò, est sua in Ecclesijs Catholicorum, quasi hæreditaria successio, ubi *uno* (ramo) *avulso, non deficit alter aureus, nascuntur pro Patribus filij,* (d) mox Patres futuri; (e) *& sicut hominum genus homines, sic animarum genus sunt virtutes,* ait D. Ambrosius. *Persarum* antiquorum hac in re consvetudo multum laudatur; quòd absente, aut etiam mortuo Rege, *thronum Regalem* transeuntes (f) *adorare* sint soliti; hoc & ego exemplo, non modò Te CELSISSIME & REVERENDISSIME PRINCEPS, sed ipsam *Cathedram Metropolitanam Tuam*, â tot Sanctissimis Præsulibus insessam, Munere isto à me recèns conscripto, quod ad Te unicè pertinet, develneror. Leges in hoc *Quarto Libro Antecessores Tuos*, vicenis plures, qui jam cœlo recepti in Te nobis vivunt; Leges in *Libro Quinto* Altarium in Parochialibus Ecclesijs *Erectiones & Fundationes* ab omni *Bohemiæ Nobilitate* profectas & perfectas; Leges in *Sexto Libro* Literas publicas *Pontificum, Cæsarum, Regum, ac Principum, ad Ecclesiam Tuam* spectantes; Leges Titulos Tuos: *Legati nati, Primatis Regni, Principis Imperij, ac Ducis, explicatos*; Leges *Successiones Antistitum*, ut prudenti Judicio neminem alium, quàm Te REVERENDISSIME & CELSISSIME PRINCEPS, cogitare potuerim, cui hosce TRES MISCELLANEORUM LIBROS inscriberem; quin poti-

(b) *Ps. 66. 7.* (c) *S. Leo Serm. 2. in Anniver: Assumt. suæ.* (d) *Ps. 44.* (e) *S. Ambr. l. de Noë & Arca C. 4.* (f) *Brisson: de Regno Persar.*

potiùs accusari potuerim, si Te neglexissem: Nam, cùm causæ omnes ecclesiasticæ *Archidiœceseos Tuæ, ad Te in prima instantia deferantur*, (g) si ego *per saltum* ignorantiæ, quod *Tui Juris* est, ad alium transferre tentâssem, profectò Liber hic meus omnium sententijs repudiatus, in ærarios referri, & ad piper, & cucullos damnari meritò debuisset; Audire itaque mihi videbar soleñem illam in sacris veterum Christianorum vocem, Ministris clamantibus: *Sancta Sanctis!* (h) Hactenus *Caussæ publicæ*, quæ me in dedicando præsenti opere Celsitudinem Tuam respicere coëgerunt; quid si privata consecter, & Illustrissimæ Tuæ Domûs, & à Te in me collata pridem beneficia (quorum aliquod extare, & â me proficisci oportuit documentum) coṁemorem? ab ipsa infantia Vester sum, cùm à fortissimo Heroë & postea Duce, ex gloriosa gente Vestra, in ulnis gestatus, *aquâ sanctificante* in Baptismo ablutus, *in vitam æternam, & sortem Filiorum DEI* regeneratus sum. Tu quoq; meminisse potes, PRINCEPS CELSISSIME, sine Te nullum quibusdam Meis ad lucẽ libris aditum patuisse (*Libri* enim quasi *Liberi* nostri sunt) (i) *venerant filij ad partum, & non erat virtus pariendi;* Tuâ svavi operâ effectum esse gavisus sum, ut lucem aspicerent, ac nè durè in humum caderent, feliciter, & dextre Tuâ PRINCEPS Humañitate (k) sunt levati. Atque in hoc ipso Libro magnum approbationis Tuæ præjudicium CELSISSIME PRINCEPS, jam nuper dedisti, Librum hunc nondum â Typographo manumissum, cum dulci quodam arrisu, & lætis oculis percurrendo, sacris Tuis manibus tractare dignatus. Macte hâc in bonas literas humanitate Tuâ, PRINCEPS Optime! sic omnes humanitate facis Tuos, qui Te unquam novêre! Libet hoc loco exclamare cum Sancto Synesio: *ô Principes!* ô Dy-

(g) *Goldast. l. 4. de Boh. C. 3. & 4.* (h) *Durant. de Ritib. Eccl.* (i) *Isaiæ 37.* (k) *Mart. Roas S. J. in libr. Singul.*

Dynaſtæ! *Veſtra iſta humanitas, imò & humilitas Veſtra, vos facit Excelſos!* (l) Vos ſi ire altiùs, & creſcere innoxiè, & ſine invidia cupitis, gloriosè decreſcite! Veſtræ humanitatis depreſſio altitudinis Veſtræ menſuram extendit! magnitudinis terminos dilatatis, dum etiam infima, & *humilia*, (m) Divinitatis imitatione *reſpicitis*, & favore Veſtro ſublevatis! quis *Solem* amaret? quis pro magno duceret? quis laudaret? ſi ſurſum tantùm radios effunderet, terris aſpectum negaret? perpetua illius *umbra*, potiùs gravis foret Mundo; at quòd humaniſſimè quotidie ad nos lucē projiciat, quòd omnibus ſeſe commodum, & benignum oſtendat, quòd Orbem univerſum aſſiduè benefaciendo circumcurſet, quòd naturam omnem exhilaret, quòd benignis influxibus, etiam inimis telluris receſſibus aurum, gemmas, & pretioſa quæq; animare nunquam deſinat, hoc *uno Sol* (n) eſt, *hoc Mundi oculus, vas admirabile, opus Excelſi, Naturæ, & Cœli decus, caloris fons, ſplendor ſine occaſu, ignis inextinctus, Cœli peregrinus, horarum, & temporum diviſor, & Mundi dimenſor nominatur.* (o) Genuinus omnino, & gniſius Divinitatis character eſt benefica humanitas! Veriſſimè ſenior Plinius: (p) *DEUS eſt: mortali juvare mortalem, & hæc ad æternam gloriam via! hâc Proceres iêre Romani, hâc nunc cœleſti paſſu cum liberis ſuis vadit maximus omnis ævi Rector Veſpaſianus Auguſtus feſſis rebus ſubveniens, &c.* Ad hoc exemplum, PRINCEPS CELSISSIME, quidquid in Clypeis Tuis lucet, ad publicam utilitatem Regum, & Regnorū videtur pertinere: QUATUOR (q) Gentilitij Inclytæ ſtirpis Tuæ LEONES, quatuor *Virtutes Cardinales* deſignant (virtutes unicè publico bono neceſſarias) *Aquila*, quæ in medio ſcuti libratur, *Regibus* ſervit (quandoquidem (r) *Conſilijs Iovis intimæ ſunt Aquilæ*) Lineæ Auſtriacæ ſtirpis, tum alteræ illæ Archiepiſcopales, nihil aliud denotant, quàm

(l) *S. Syneſ. l. de Regno ad Imp. Arcadium.* (m) *Pſ. 197.* (n) *Eccl. 43.* (o) *Secundus Philoſoph.* (p) *Plin. l. 2. hiſt. Nat. C. 8.* (q) *Pier. Hieroglyph. in* Leone. (r) *Pier. ibid. in* Aquila. (s) *Dan. 12.*

quàm *Lineas cogitationum, & curarum Tuarum,* Ecclesiæ, Patriæ, Austriacæ Domui consecratas; *Stella rubea cum Cruce,* Hospitalitatem, *Stellam bonam* Favoris gratiosi, & victoriam *in hoc signo* promittit, quod signum *Filij Hominis in Cœlo parebit, & in perpetuas æternitates lucebit.* (s) Atq; hîc ego cum æternitate finem facio, & CELSITUDINEM TUAM tribus hisce MISCELLANEORUM LIBRIS sanctè, & piè veneratus, oram ipsam sacræ vestis Tuæ cum mille bonis precationibus, & votis deosculor.

Pragæ in Collegio ad S. Clementem
18. Augusti, A. CIↃ IↃC LXXXII.

Tuus

CELSISSIME
ET
REVERENDISSIME
PRINCEPS.

Servus & Infimus Cliens

BOHUSLAUS BALBINUS è SOC: JESU.

PRÆFATIO
AD LECTOREM.

Num mihi in principio hujus Operis admonendus es, Lector benevole
quod meâ & Tuâ plurimum interest, Te scire: meâ, nè quid à me quod nolui, expectes
sed re cognitâ, benignè excuses; Tuâ, nè tibi non esse factum satis queraris, & in eo fa
stidio legendo perseveres. Sic igitur habeto: nunquam mihi venisse in mentem, omni
gesta eorum Divorum, quos hîc nominabo, describere, & quidquid de ijs inveniri potui
oratione & narratione complecti; excrevisset profectò præsens Opus, & duo, aut tria ju
sta volumina implevisset, si consilium hoc mihi placuisset; at quomodo hæc res in hac par
simonia temporis, senili ætati meæ jam ad metam properanti potuisset congruere? ego, quod est in veteri pr
verbio (a) (bos lassus fortiùs figit pedem) expressi: nam Divos, & Sanctimoniâ inclytos Viros in hoc Regno n
minare, deinde Chronologiam statuere, tandem præcipua tantùm vitæ exempla, aut gesta adferre contentus, n
glexi cætera, ac ijs, qui curis exsoluti tempore abundant, diffusiore stylo pertractanda reliqui, ut videlicet in h
argumento, Si quis eadem fortè conari velit, haberet aliquid operis residui. Nihil ego dubito, exoriturum
aliquem post me, qui singulari Volumine, prima, quæ ego hîc duxi lineamenta, suis coloribus decenter adorne
& ad perfectum adducat: adferet ille primùm & ex intima Scriptorum antiquitate colliget singulorum ex D
vis gesta illustria à diversis Authoribus tradita, tum quidquid de ijs in Annalibus Nostris legitur, congere
denique hæc omnia Notis tam historicis, quàm Chronologicis, illustrabit; obscura, aut dubia loca interpret
bitur; si quæ vox barbara, aut in vulgus ignota occurrat, explanabit; ac fortè (si majora ipsi subsidia supp
tant) Sanctorum & Beatorum Imagines, præponet, ut quod Raderus noster in Bavaria sancta Maximiliano D
ce sumtus suppeditante laudatissimè præstitit, æquè laudabili conatu æmuletur, Divósque sub aspectum colloc
ut Divorum sancta venustas, & scita Calcographorum, ut ità dicam, fila, legentes illiciant, & nostrorum
minum Pietatem ad imitationem exstimulent. Posset etiam Ordo Mensium constitui, ut singulis Mensi
singuli aut plures Divi respondeant. Sed quid ego ista velut Dictator, præcipio? agant Posteri, quod suus cu
in Sanctos Indigetes Nostros amor & veneratio dictaverit. Tu Benigne Lector boni laborem hunc meum c
sule, & pro benevolentia, & facilitate Tua, si quid minus rectè dictum inveneris, excusa! nihil est ex om
parte beatum, neque ipsa de Beatis narratio. iniquus est, qui à mortali manu, & ab hominum (qui privile
um errandi habemus) angustis ingenijs, immortale aliquid, & quandam in verbis & sententijs divinitat
(cui nihil demi, nihil etiam addi possit) efflagitat! Mihi in hoc Opere pro omni gloria est, eritque: in hoc s
cto labore (quod in Divis Patrijs apud nos, quod sciam, nemo tam copiosè, & cumulatè præstitit) non omn
indiligenter esse versatum. Horum sacrorum Nominum objectu, velut amuleto, & Ajacis Clypeo, si quis p
gat lacessere, me tuebor! Satiùs multò facturi sumus omnes, si illud carpendi cacoëthes ad imitandas Divoru
quos hîc laudamus Virtutes, quàm ad carpenda Scriptorum vitia, acri studio traducere, & transferre conem
Memorat Appianus (b) Scipionem African: judicio postulatum Romæ apud Cives suos, atque ut putat (c) Plutarc
sine dubio condemnandum, cùm ab eo defensionem legitimam expectarent delecti Judices, pro omni responso h
orationem habuisse: hodie Quirites anniversarium est, quo Carthaginenses vici; itaque hinc in Capitoli
(nam tempus est) ascendo sacrificatum; Vos qui Patriam amatis, sequimini! & Dijs gratias agite! Ita Popl
universo, cum ipsis Judicibus pudore victis, sequente, soli accusatores relicti sunt in foro. Si parva licet comp
nere magnis, idem mihi faciendum esse decrevi, si quis contrà nitatur, & multa in hoc opere peccata accu
Capitolium & Cœlum, & in eo Divos ostendam, ad quos, ut Amicos DEI colendos, vertantur. Hæ
Prologi Galeati instar sunto. Tu Lector benevole, de quo omnia mihi læta polliceor,
Vale, & Fave!

(a) Hieron. in Epist. ad S. August. (b) Appian. in Syriacis. (c) Plutarch. in Moral. l. de laude sui.

LIBER IV.
MISCELLANEORUM
BOHEMIA
SANCTA;

PARS PRIMA.

Adducuntur

SANCTI ET BEATI,

QVI

IN BOHEMIA, MORAVIA, SILESIA, LUSATIA

aliquando vixerunt,

Aut

Pro CHRISTI Nomine, ejúsque ſanctiſſima FIDE ab Ethnicis, aut Hæreticis ſunt peremti.

CATALOGUS

Sanctorum, & Beatorum Bohemiæ, Moraviæ, Sileſiæ,

& Luſatiæ, qui *in hac Libri IV. Miſcellaneorum Parte I.* nominantur.

CLASSIS I.

Sancti & Beati, quos Sedes Apoſtolica in Divorum numerum retulit, aut S. Sedis permiſſione, ut Sancti & Beati coluntur.

SS. Cyrillus & Methodius, §.I.
S. Iwanus Eremita Patronus Bohemiæ, §.II.
S. Ludmilla Martyr, Patrona Reg: Boh: §.VII.
S. Wenceslaus Bohemiæ Dux, Martyr, Patronus Bohemiæ, §.VIII.
S. Vitus Martyr, Patronus Reg: Boh. §.X.
S. Sigiſmundus Martyr, Patronus Regni Boh: §.XI.
S. Wolfgangus Ratisbonenſis Epiſc: §.XII.
S. Adalbertus Pragenſis Epiſcopus & Martyr, Patr: Regni, §.XIV.

Quinque SS. Martyres S. Adalberti fratres uterini, §. XV.
Quinque SS. Martyres S. Adalberti Fratres Ordinis, §. XVI.
S. Henricus Imperator, Boh: defensor. §. XIX.
S. Procopius Abbas, Bohemiæ Patr: §. XXI.
S. Norbertus Archiepiscopus Magdeburgensis, Patron: Boh: §. XXVI.
S. Leopoldus Austriæ Marchio, §. XXVII.
SS. Angela, & Euphrasia Virgines, hæc etiam Martyr, §. XXVIII.
S. Otto Bambergensis Episcopus, §. XXIX.
S. Hedwigis Dux Silesiæ. §. XLII.
S. Agnes Ordinis S. Claræ, Regis filia, §. XLIV.
S. Elisabeth Vidua, Thuringiæ Princeps, §. XLVII.
S. Hyacinthus Ord: Prædicat: §. XLVIII.
B. Capistranus Ord: Minor: §. CXII.
B. Jacobus de Marchia, Ord: Minor: §. CXIII.
S. Casimirus Wladislai Regis nostri Frater. §. CXV.

CLASSIS II.

Eorum, qui etsi à Sede Apostolica in Sanctorum vel Beatorum censum relati non sint, ab immemorabili tempore, ut Sancti vel Beati coluntur, vel ab idoneis Scriptoribus his titulis ornantur.

B. Borzivojus primus Boh. Dux Christian: §. III.
B. Wratislaus Dux Bohemiæ, B. Borzivogij Filius, §. IV.
B. Przibislawa S. Wenceslai Soror. §. V.
B. Podiwinus Aulæ S. Wenceslai Præfect: §. IV.
B. Milada vel Maria Virgo Sanctimonialis prima Antistita ad S. Georgium Ord. S. Benedicti, §. XIII.
S. Gaudentius S. Adalberti Frater Archiepiscopus Gnesnensis, Ord. S. Benedicti, §. XVIII.
S. Guntherus Ord. S. Benedicti, §. XX.
S. Severus Pragensis Episcopus sextus, §. XXII.
B. Culmatius Eremita ad Monasterium Stockense in Boh. Guilielmita, §. XXIV.
B. Gerwicus Eremita ad Waldsassium, §. XXV.
B. Henricus Zdik, Olomucensis Episcopus, Ord: Præmonstr: §. XXX.
B. Amabilia Vestalis, Ord: S. Benedicti Clatoviæ, §. XXXI.
B. Elisabeth Wladislai I. Regis filia Ord: Præm: §. XXXII.
B. Brzetislaus Henricus Dux Bohemiæ, Episcopus Pragensis, Ord: Præmonstr. §. XXXIII.
B. Adalbertus Wladislai II. Regis filius, Archiepiscop: Salisburgen: Ord. Præm: §. XXXIV.
B. Agnes Ord. S. Benedicti & B. Hedwigis Ord. Præm: filiæ Regis, §. XXXV.
Agnetes duæ Ord. Præmonstratensis in Parthenone Doxanensi, §. XXXVI.
B. Hroznata Ord. Præmonstratensis, Confessor & Martyr. §. XXXVII.
B. Woyslawa, Beatrix, Bohuslawa & Judith Ord. Præmonstrat: §. XXXVIII.
B. Andreas Episc: Pragensis. §. XXXIX.
Adela vel Abda Conjux Regis Ottogari, Ordin Cisterciensis, §. XL.
B. Abdela vel Adela vel Abda Ottogari I. filia, Ord. Cisterciensis, §. XLI.
Henricus Probus Dux Silesiæ, & B. Anna ejus Conjux. §. XLIII.
B. Castulus Præpositus Siloënsis, Ord: Præmon §. XLV.
B. Gerlacus Abbas Milovicensis, Ordin: Præm §. XLVI.
B. Ceslaus Germanus S. Hiacynthi Ord: Præd §. XLIX.
B. Henricus Moravus, & B. Hermannus Ordin Præd. §. L.
B. Bertholdus Ord. S. Francisci, §. LI.
B. Margareta Wladislai II. Filia, Ord. Præm: §. LII.
B. Zdislawa Ord: Prædic: §. LIII.
B. Cunegundis Ord S. Benedicti. §. LIV.
B. Euphemia Ordin. Prædicat: §. LV.
B. Conradus Ord: Prædicat: §. LVI.
B. Joannes Schwenckfeldius Ordin. Prædica §. LVII.
B. Arnestus Archiepiscopus Pragen: §. LVIII.
S. Joannes Nepomucenus, Canonicus Eccl. Prag: §. LIX.
S. Hieronymus Prag. Ord: Camaldulensium (§. CX
B. Joannes à Misna Ord. Minor. §. CXVI.

CLAS

CLASSIS III.

Eorum nomina, qui licet neque à Sede Apostolica Sancti vel Beati declarati sint, neque ut Sancti colantur, odio tamen Sanctæ fidei vel ab Ethnicis, vel ab hæreticis sunt interfecti.

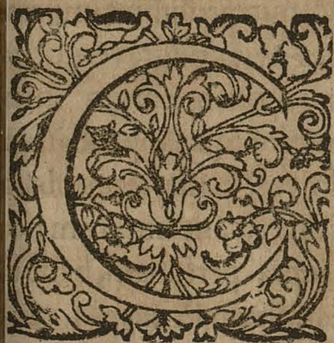
De hac tertia Claſſe, *ſcilicet de* Bohemis Catholicis, *Nobilitate, ac Civibus, quos* Hæretici *Religionis odio* An. *1420. & ſequentibus crudeliſſimè peremerunt, & quorum cædes in hac Prima Libri IV. Parte ſuis temporibus, ac locis deſcribentur,* Teſtimonium *omni exceptione majus, & irrefragabile habemus.*

Pius II. Papa in Literis Apoſtolicis, ad omnes Chriſti Fideles adverſus Georgium Boh. Regem ſcribens: *In inclyto illo,* inquit, *Bohemiæ Regno Hæretici magnos motus excitarunt &c. Proceres tamen, & Nobiles in ipſo Regno, & Marchionatu Moraviæ & Civitates pleræque, ſanctiſſimè in fide permanſerunt, ita ut quamvis armata hæreſis Fidelibus vim facere ſtatuiſſet, atque adverſus eos arma moviſſet, nunquam tamen ab Evangelij veritate Sanctorúmque Patrum doctrina, & Romanæ Eccleſiæ obedientia divelli potuerint, potiùs occumbere, ac omnibus tormentorum generibus affici, quàm illorum inſaniæ conſentire voluiſſent, ita ut multos Martyres noſtra ætas in Bohemia viderit. &c.* Datum *Romæ in Conſiſtorio publico apud S. Petrum. XVII. Calend. Julij 1463.* Acta Publica, & Codex M. S. literar. public. mihi fol. 171.

Similia ante Pontificatum *de Bohemis* ſcripſerat idem Pius (præfat. ad hiſt. Boh. *Viri fortes! qui vel exilium, vel carcerem, vel cædem pro teſtamento Chriſti fortiter pertulère, nunc cum Rege ſuo in cœlo regnant, quorum multa millia Bohemia tulit &c.* ne *Provincia eſt, quæ tempore noſtro plures Chriſti Martyres, quàm Bohemia produxerit, &c.*

FACUL

FACULTAS
REVERENDI PATRIS
PROVINCIALIS BOHEMIÆ.

ùm Librum IV. Miſcellaneorum Hiſtoricorum Regni Bohemiæ, qui Vitas, Sanctorum, & Beatorum, nec non eorum, qui cum opinione Sanctimoniæ vixerunt, & in eodem Regno obierunt, à P. BOHUSLAO BALBINO SOCIETATIS JESU conſcriptum, tres ejuſdem Societatis Theologi, quibus id commiſſum fuit, recognoverint, ac in lucem edi poſſe cenſuerint, potestate acceptâ, à Patre Noſtro JOANNE PAULO OLIVA SOCIETATIS JESU PRÆPOSITO GENERALI, Facultatem concedo, ut Liber Typis mandetur. In quorum fidem haſce literas manu meâ ſubſcriptas, & Sigillo officij munitas dedi. Pragæ in Collegio ad S. Clementem, 3. Julij, Anno 1681.

L. S.

WENCESLAUS SATTENWOLFF.

PROTESTATIO
AUTHORIS.

ùm Sanctissimus D. N. URBANUS PAPA VIII. die XIII. Martij, Anno M. DC. XXV. in sacra Congregatione S R. & Universalis Inquisitionis Decretum ediderit, idémque confir maverit die I. Julij, Anno M. DC. XXXIV. quo prohibuit imprim Libros, hominum, qui Sanctitate seu Martyrij famâ celebres è vita migraverunt ge sta, miracula, vel revelationes, seu quæcunque beneficia tanquam eorum inter cessionibus à DEO accepta continentes, sine recognitione, atque approbation Ordinarij, & quæ hactenus sine ea impressa sunt, nullo modo vult censeri approbata Idem autem Sanctissimus die V. Junij An. M. DC. LI. ita explicaverit, ut nimirum no admittantur Elogia Sancti vel Beati absolutè, & quæ cadunt supra personam, bene ta men ea, quæ cadunt supra mores, & opinionem cum Protestatione in Principio, quò ijs nulla adsit authoritas ab Ecclesia Romana, sed fides tantùm sit penes Authoren Huic decreto, ejúsque confirmationi, & declarationi, observantiâ & reverentiâ qu par est insistendo, profiteor me haud alio sensu, quidquid in hoc Libro refero, acc pere, aut accipi ab ullo velle, quàm quo ea solent, quæ humanâ duntaxat authoritat non autem divinâ, Catholicæ Romanæ Ecclesiæ, aut Sanctæ Sedis Apostolicæ nitun tur; ijs tantummodo exceptis, quos eadem Sancta Sedes, Sanctorum, Beatorum, au Martyrum Catalogo adscripsit. Quod ut magis Lectores intelligant, penitúsqu perspiciant, in certas Classes omnium eorum Nomina, quorum hîc gesta comm morantur, distinxi.

BOHUSLAUS BALBINU
è Societ: JESU.

LIBER IV.
MISCELLANEORUM HAGIOGRAPHICUS.
PARS PRIMA.
§. PRIMUS.
SS. Cyrillus, & Methodius Slavicarum gentium, & in ijs Bohemorum Apostoli.

ONSTANTINUS (Romæ postea CYRILLUS appellatus) Thessalonicæ clarissimâ Græciæ Urbe natus est; Fratrem habuit *Methodium* vel *Methudium*, moribus & vitâ prorsus germanum, ijsdémque virtutis, & doctrinæ studijs conjunctissimum. Emenso liberalium artium, ac præcipuè *Philosophiæ* (in qua habitare quodammodo videbantur, ideóque *Philosophi* per excellentiam suâ ætate sunt vocati) emenso, inquam, *Philosophiæ* curriculo, ad diviniorem Philosophiam animum adjecêre; itaque relicto post tergum humano genere, Cœnobio sese *Constantinopoli* Fratres includunt, sub D. *Basilij* disciplina, vitam Angelicam à Divinis laudibus exorsi; *Methodius* in illa solitudine præterea, pingendi artem, quam adamârat à puero, tantâ sedulitate excoluit, ut in Imperatoria urbe, quò Artificum illustrium nomina omnia confluebant, summos inter Pictores haberetur. Abdiderant sese in nobilissimum otium, sed divinitas eos in Solem, & pulverem jam tum educere statuerat: habitabant id temporis ad *Constantinopolim* in *Asiæ*, & *Europæ* finibus Barbaræ nationes quàm plurimæ (*Barbaras* appello, quòd unde omnis vera humanitas petenda est, DEI veri notitiâ carerent) itaque vultus quidem hominum, mores habebant ferarum: omnia libidine, crudelitate, & sangvine confundere, nihil vetitum esse putare, jus omne in dextris & armis, & violentia ponere, eóq; excrevit potentia, ut sæpius *Constantinopolim* ipsam justo

Patria horum Sanctorum.

Bolland. ad 9. Martij. & xi. Febr. in vita S. Theodoræ Imperatr:

Ordo Religiosus.

Methodius Pictor.

Bolland. l. c. xi. Febr. Anastas. Bibliothec: in vita Nicol. 1. Pont.

Occasio & caussa ChristiD. fidem Bulgaris prædicandi

justo Exercitu terruerint, & obsessam tenuerint. *Imperatores Orientis* tan vicinæ pesti propulsandæ remedia necquicquam quærentes, tandem in eam viris maximis in consilium vocatis, venêre sententiam: si Christi fidem *Barbari* suscipérent, mitiores sine dubio, & ex hostibus amicos Imperij futuros Imperabant in Oriente eo tempore *S. Theodora* Mater cum filio *Michaële* ad eam rem perficiendam *Fratres Thessalonicenses* aptissimi sunt visi; null mora: communicato cum ijs consilio, protinus ad *Slavorum* linguam discendam, studio Christiani nominis proferendi, apud *Gazares*, & *Chersonesios* adjecerunt animum, brevíque eo labore devorato, commendatione *S. Imperatricis Theodoræ* muniti, An. C. 848. ad *Bulgaros* primùm proficíscuntur.

Bogores picturâ ultimi judicij ad Christũ adductus.

Bogores Bulgarorum Rex advenas libenter accepit, cúmque artis pictoriæ amantior esset, hoc maximè telo petitus est; rogaverat, pingerent Imaginem, quæ terrificum aliquid, & quod maximè horribile videretur, repræsentaret: pinxit Judicium extremum *Methodius*, tanto, támque horrido ex pereuntium elementorum, ac totius generis humani clade, spectaculo, ut *Bogores* percelleretur, maximè postquam per eam caussam *Christum Judicem*, & unà Christi Religionem miranti Regi, *Cyrillus* explicuit tantúmque in Regis animo timor ille invaluit, ut Baptismum postularet, universâ Nobilitate, ac populo, Regis exemplum sequente. *Bulgarici* Regni conversionem ad Christum aliæ *Slavorum Provinciæ* imitari voluerunt, quas *Bollandus* enumerat.

Legatio Moravorũ pro S. Cyrillo.

Cùm apud *Gazares Cyrillus*, & *Methodius* versarentur, *Svvatoplucus Moraviæ Rex*, vicini Regni *Bulgariæ* exemplo, splendidam Legationem ad *Michaëlem Imperatorem* adornat, rogátque, ut *eximium illum Doctorem Constantinum* ad se pro potestate mitteret; impetratum est, quod tanto ambitu precum quærebatur; venit *Cyrillus* fratre comite, & intra quatuor annos cum dimidio, *Moraviæ* amplissimo Regno percurso totam propè illam regionem adduxit ad Christum, & *Sedi Apostolicæ* (cui tum *Nicolaus I. Pontifex* præerat) subjecit. Accidit per id tempus, ut *Borzivogius Bohemiæ Princeps* in Moraviam in Procerum suorum comitatu ad Regem *Svvatoplucum* veniret; nihil habuêre antiquius *SS. Præsules* in Aulam tum Regis versantes, quàm *Juvenem Bohemiæ Principem*, à quo salus totius populi penderet, Christo adjungere; prædicato igitur Evangelio, & Religionis Christianæ veritate probatâ, promisso insuper DEI nomine Regno quod *Borzivogij* posteritas à *Moravis* translatum, per sæcula obtineret, alíisque Divinis, & humanis fælicitatibus, initiatum Christianis sacris *Borzivojum* cum tricenis Aulicis in *pervigilio S. Joannis Baptistæ* sacris aquis abluere. De Anno non æquè constat; plerísque An. 894. cum *Hagecio* ponentibus, quod fieri non potuisse alibi probavi; circa An. 855. gesta res est *Nicolai Papæ* Pontificatu, qui *Cyrillum Archiepiscopi Welehradensis* (quæ tunc Regni Metropolis erat) titulis, & insignibus exornavit pro merito; acces-

In Epitom:

sêr

ire deinde *Bohemiam SS. Apostoli, & Slaviboro* Comite, totâque domo *Co-*
ritum Mielnicensium, ante omnes *Ludmillâ Principis* conjuge Christiano ri-
u salutaribus aquis ablutâ, Ecclesias consecrârunt, literis Slavicis inventis
cholas aperuerunt, totam denique Religionem ordinârunt. Anno 867.

Bohemia conversa ad Christũ.

omam Cyrillus & Methodius profecti sunt; caussæ profectionis erant ob-
ectationes *Præsulum Germanorum*, quibus institutio *Metropolitanæ Eccle-*
e, & sex novorum *Præsulum* non placebat, tum accusationes cæteræ adver-
is homines exteros, qui *Slavonicè* sacra peragerent, aliáque hujusmodi, quæ
tiam mortuo *Cyrillo in Methodium* fuerunt conjecta. Attulerant *SS. Apo-*
oli, cùm in has oras venirent, *S. Clementis Papæ* corpus *Chersonæ* acceptum,
óque circumlato *Bohemiæ* Ecclesias honorârunt; donum hoc dignum vi-
um est, quod Apostolicæ sedi offerrent: Urbem ingressis 13. Novembris,
Nicolao Pontifice è vita excedente, *Adrianum* An. 868. *Roma Pontificem* ac-
epit, qui sacro munere lætus, *Cyrillum & Methodium* benignè audivit, de-
nsionem probavit, insuper *Slavicæ* gentis Apostolatum contulit, nomina-
m *Cyrillo Metropolitani* dignitatem confirmavit; tum corpus *S. Clementis*
n Insula, & Ecclesia nomini ejus pridem *Romæ* dicata, reverenter jussit depo-
i. An postea *Cyrillus in Bohemiam* redierit, dicere non habeo; sed brevissi-
no pòst tempore, Archi-Episcopalem dignitatem exuisse, & *Adriano* annu-
nte, transtulisse in fratrem, Monachalíque habitu *S. Benedicti* recto ac sim-
lici, ad S. *Clementis* corpus reliquam brevem exegisse vitam Benedictinorum
nonimenta astruunt fidem.

S. Clementis corpus Romam allatum.

Paulò pòst, quantum conjicere licet A. 869. 9.
Martij, finem vivendi fecit *Cyrillus*, *Methodio* apud nos Apostolicis labori-
us insudante, qui comperto fratrem obijsse, *Romam* protinus recurrit, &
ixta id, quod inter Matrem, & ipsos convenerat (videlicet, *ut mortui*
ratris corpus superstes frater Constantinopolim ad Cœnobium deferret) *Cyrilli*
orpus asportare in *Græciam Româ* connisus est, sed retractus, & *Cyrilli* sa-
rum corpus in Ecclesia *S. Clementis* relinquere coactus, ad *Bohemos* suos re-
olavit.

Mors S. Cyrilli.

Recruduêre rursùs *Germanorum Præsulum* accusationes, quæ *Me-*
hodium Romam iteratò petere coëgerunt; ibi habito Concilio, innocentiâ
'iri compertâ absolutus, etiam illud, quod narrat *Baronius*, ab *Joanne VIII.*
npetravit, ut *Slavicâ lingvâ in Sacris uti liceret*. A Pontifice denique ma-
no cum honore dimissus est, ac *Moraviæ* Regi diligenter commendatus,
niversis Præsulibus ejus Regni, *Methodio* parêre jussis; multa deinde pas-
us, cùm maximas, quibus premebatur, angustias, eidem *Pontifici* indicâsset,
onsolatorias ab illo literas meruit accipere, quibus ad fortiter agendum sum-
nopere est animatus. Post annos aliquot ingravescente ætate, ex *Bohemia*
n quam pridem sceleribus, & contumaciâ novi Regis *Svvatoboij* offensus im-
nigrârat, omnibus ritè compositis, *Romam* aliquando reversus, ibi sanctissi-
no fine vitam conclusit, cujus cineres fratris æquè Sancti cineribus commix-

S. Methodius accusat⁹ à Rõ: Ponti: absolvitur.

Ricciol. in Chronol. Reformata T. IV. tit. 2.

tos, hodiéque Ecclesia illa *S. Clementis*, postea *S. Adalberti*, tandem illato S. *Bartholomæi Apostoli* corpore, *S. Bartholomæi in Insula Tiberina* nuncupata, religiosissimè servat. Atque utinam exoriatur aliquis, qui Sanctissimas hasce Apostolorum nostræ gentis exuvias, *Româ* alioquin Sanctorum corporibus nimiùm abundante, & divite, impetret, eísque *Bohemiam*, sine dubio cœlesti dono consecrandam exhilaret!

S. Cyrilli libellus apologorum sacrorum. *Bolland. ad XI. Martij.*

Edidit *S. Cyrillus Apologos* elegantissimos Græcè, quæ Scripturæ vetustissimo genere Slavicè in Bibliothecis nostris antiquis leguntur, & in Latinam linguam hoc sæculo sunt translatæ. *Methodius* inventor fuit *Slavicarum literarum*, seu characterum (quo nomine ab ejus ævi *Scriptoribus Germanis* accusatur, ùt alibi diximus) uterque Universitatem quandam studiorum *Budecij Pragâ* non procul, fundârunt;

S. Methodij lucubrationes. *Christann. nepos S. Wenceslai in vita S. Ludm:*

Latinis literis excultum præterea fuisse *Cyrillum*, ac vetus, novúmque Testamentum, pluráque alia ex Græco, Latinóque sermone in *Slavorum* linguam transtulisse, *Christannus* est author.

Anast. præfat. in Conc: 7. Univers. Constantinopol.

Ad maximam, ejusdem *S. Cyrilli* gloriam spectat quod sequitur, ídque Vir omni exceptione major *Anastasius Bibliothecarius* commemorat; unde *S. Apostoli*, Religionis Zelus, veritatis amor & defensio, animi fortitudo ac præcipuè altitudo scientiæ, & firmitas elucet. Omnes historiæ Ecclesiasticæ periti sciunt, quantas turbas *Photius*, dum *S. Ignatium Patriarcham Constantinopolitanum* sophisticis artibus oppugnat, conciverit; audiamus *Anastasium: ante aliquot annos Photius duarum unumquemque hominem animarum consistere prædicabat, qui cùm à Constantino Philosopho* (is est S. Cyrillus noster) *magnæ Sanctitatis Viro, fortissimo ejus amico, increpatus esset, diceret:*

Sapientia & fortitudo S. Cyrilli.

Cur tantum errorem in populum spargens, tot animas interfecisti? respondit: non studio quenquam lædendi talia dicta proposui, sed probandi, quid Patriarcha Ignatius ageret, si suo tempore qualibet hæresis per syllogismos Philosophorum exorta patesceret, qui scilicet Viros exterioris Sapientiæ repulisset? verùm ignoravi, me sub hujus fomite propositionis tot animas fore læsurum. Ad quod Cyrillus: *O sapientia mundi, quæ infatuatur, & destruitur! jactasti sagittas in multitudinem copiosæ turbæ, & ignorasti quemlibet ex his omnibus vulnerandum?*

Vana excusatio Photij.

Certè omnibus liquet, quia sicut oculi, quantumlibet sint magni, & aperti, si fumus palearum interjacuerit, videre ultra non possunt; ita oculi Sapientiæ tuæ quantumlibet sint ampli & patuli, avaritiæ tamen, & invidiæ fumo penitùs obcæcati, tramitem justitiæ videre non possunt.

Invidia Photij adversus S. Ignatiũ.

Ac proinde id verùm est, quod dicis, neminem ictu tuo putasse esse lædendum, cùm sic obcæcatum sensum prædictis adversùm Patriarcham passionibus habens, nec quid miseris, prævidisti.

Bolland. ad 9. Martij.

Refert ista ex *Anastasio Bollandus*, conjectátque id colloquium & reprehensionem *Photij à S. Cyrillo* Anno Chr. 848. aut sequenti contigisse.

Hæc de Sanctissimis nostræ Gentis *Apostolis*; in quorum gestis expli-

cand

[...]ndis multas chronologicas hallucinationes in diversis Scriptoribus inveni[m]us, nos ex *Baronio*, *Bollando*, antiquis Ecclesiarum monimentis, divini of[f]icij vetustis Lectionibus, tandem ex idoneis Scriptoribus hæc excerpsimus.

Notæ.

Facere non possum hoc loco, quin obiter *Lectores* meos admoneam: [m]e ita Vitas hasce *Divorum* concinnâsse, ut ingentem post me Silvam & ar[g]umentum scribendi relinquam, si qui fuerint, qui *Vitas SS. & Beatorum* [C]*oronæ Bohemiæ* (videlicet Bohemorum, Moravorum, Silesiorum, Lusa[t]iorum) tractare voluerint; conficiet ingens volumen, aut volumina po[t]iùs, quisquis id sibi proposuerit; ego, ut *Magistri Pictorum* solent, prima [l]ineamenta duxi, ornatum addant posteri; mihi in hac ætate senecta satis es[s]e potest, *Divos vel nominasse*, cùm ante me objectum esse sciam *Bohemis*, [M]*oravis*, *Silesis*, *Lusatijs*, *carere illos Sanctis & Beatis*; cessabit igitur hæc [s]eu accusatio, seu obtrectatio, seu querela, satísque patebit, quænam gens [p]otiùs, quàm nostra, penuriâ & paucitate Sanctorum laboret. Mens Authoris in opere præsen[ti].

Quod *SS. Cyrilli* (seu Constantini) *& Methodij* gesta attinet, sciant *Lectores* ita illa esse confusa, ut quod uni tribuitur, ab alijs alteri tribuatur. *Cyrillum Slavicos* characteres excogitasse tradunt Veteres Scriptores, idem ab alijs æque vetustis Scriptoribus (ut in Epitome dixi) adscribitur *Methodio*; communia hisce *Sanctis Fratribus* omnia fuisse videntur: *BorZivojum Principem Bohemiæ S. Cyrilli* prædicatione ad Christi fidem amplectendam adductum in Annalibus legimus, pro *S. Cyrillo* (ídque probabilius videtur) *S. Methodium* nominant alij, *Hagecius S. Cyrillum* Basilicam B. Virginis Teinensem consecrasse scribit, quod à *S. Methodio* factum Chronologia ipsa videtur evincere, & in hanc partem *Dubravius*, *& Bollandus* inclinant. Chronologia intuenda semper est historiam condentibus, eámque velut *Ariadnæ* filum, aut perpendiculum semper tenere, & habere ad manum convenit, nè quid pravè exstruatur; hæc certa sunt quæ sequuntur: *SS. Apostolos ex Bulgaria in Moraviam* expetitos & impetratos *Welehradum* advenisse post A. C. 856. Moravis quatuor annis & dimidio Christum prædicasse (quo tempore *BorZivoius Princeps* cum Aulæ Proceribus Christo nomen dedit, & *Welehradi* sacris ablutus est aquis) posthæc in *Bohemiam* transijsse, & magnam Populi Partem præsertim in ditione *Comitum Mielnicensium* cum ipso *Slaviboro* & conjuge *Lidoslava*, & filio *Hausek* ac cæteris, Christo initiasse; An: 868. *S. Clementis* corpus detulisse *Romam*, quam 13. Novembris ingressi sint. Anno sequenti 869. 9. Martij Romæ *S. Cyrillus* è vivis excessit; accurrit illico *Romam*, qui ad nos nuper redierat *S. Methodius*, & corpus SS. Fratris sui in Græciam asportare volens, prohibitus est, atque in *Bohemiam & Moraviam* regressus, Apostolicos labores continuavit (quod ex Epistola *Joannis VIII.* Pontificis constat) longè ultra Annum 882. Tandem ordinatâ universâ

Vita S. Ludmillæ M. S. Bollād. xi. Martij. Dubr. l. c. Pont. in Bo: Pia. Hagek in Ann: Boh. Cosmas in hist. Boh. Æn. Sil. C. 13. hist. Boh. Dubrav. l. 2. hist. Boh. Bolland. ad 9. Martij. Chronologia SS. Cyrilli & Methodij.

Baron. in Annot. ad Martyrolo: Rom. Reliquiæ eorum. *Octav. Pancirol. in Thesauris absconditis Almæ Urbis. Boll. l. cit. Epitom. l. 1. C. 4. 5.*

versâ Ecclesiarum nostrarum Oeconomiâ, ætate & laboribus fractus *Roman* concessit, ibique moriens ad Fratrem appositus est: de quo *Baronius: iden Sancti* (Cyrillus & Methodius) *Romæ morientes, miraculis clari sepulti sun quorum sacras Reliquias nuper sub altari in ejusdem Ecclesiæ* (S. Clementis *Sacello pervetusto repertas accepi.* Subscribit Baronio *Pancirollus*, aitq; in Eccle sia *S. Clementis* horum Sanctorum corpora asservari. De eorum Canoni smo vide *Bollandum*; primum in orbe toto eorum honori Templum *Boleslaviæ Veteris* statuit *Wratislaus Bohemiæ Princeps Borzivogij* filius, non mul tis post *S. Methodij* obitum interjectis annis ante An. C. 916. ut in *Epitom* docuimus, Chronologiâ id poscente.

§. II.

S. Ivanus Eremita.

Auctariū I. hist. S. Montis.

CONsecravit Patriam nostram *Ivvanus*, *Gestimuli Dalmatarum Regi à Lothario* ejus nominis I. Imperatore A. 845. in prælio occisi, primo genitus, qui contemtis omnibus mundi illecebris paternum Re gnum fugere, ac in solitudinem aliquam sese abdere *Christo* uni famulatur constituit; cùm de fuga constitisset, *Fratres* fraterno amore fugientem secu ti asseqvuntur; ille ad DEI opem versus, impetravit, nè posset agnosci; cœ lestis deinde Genius aspectabilis transire *Danubium* jussit, & in *Bohemiam* de duxit: quadraginta duos annos in *Bohemia* versatus varia antra incoluit; no vissimum fuit (quod in *Petra* dicimus) ubi annos 14. permansit: primo bi ennio molestos in eo antro sensit dæmones, ut locum mutare cogeretur; ab eunti (locus hodiéque ostenditur) *S. Joannes Baptista* occurrit, *&* *Cruce* da tâ, jubet intrepidè iter relegere; fecit, & *Legionem* illam *Tartaream* cum cru ce penetrans fugat, uníque Dæmoni imperiosiùs resistenti *crucem* in os im pingit, & injicit, qui illam continuò evomens grandi foramine & hiatu reli cto evolavit. Hinc jam quies, & diurna sinè interpellatoribus, nocturnác oratio; nec defuit Divina Providentia, quæ jam pridem cultori suo nutriti am addidit *cervam*, cujus *lacte* quotidie pasceretur *Ivanus.* hanc *Borzivogi us Bohemiæ Princeps S. Ludmillæ conjux*, in venatu deprehensam, & ad *Ivan* specum fugientem confecit; ejus tumultûs caussâ antro egressus senex, blan do *Borzivoij* sermone delinitus, vitam suam omnem aperit, & invitatus, asel lo etiam misso, die sequenti *Tetinum ad Principes* venit, quos in Religione & virtutum, & cœli amore mirificè confirmatos reliquit. Instante verò jam mortis tempore *S. Ludmilla* per visum cælitus admonita, *Paulum Sacerdoten* suum ad *Ivanum* cum omni sacrorum apparatu ablegat, qui noxis ejus audi tis, *SS. Eucharistiâ* refectum comparavit ad mortem; post triduum abiit in cœlum senio, ac magìs Sanctimonia vitæ venerabilis; si *Hagecius*, *&* *Pon tanu*

S. Iwanus Angelo ducente in Bohemiam venit.

CervaS. Ivani cōficitur

MorsIvani.

annis non fallunt circa Ann: C. 910. Sacellum super Viri Sancti tumulum *S. Crucis*, DEI Matris, & *S. Joannis Baptistæ* honori condidêre *Principes*, eúmq; locum Sacerdotibus commisêre; postea *Hazembergicæ* stirpis illic viciniæ dominantis beneficâ liberalitate, Cœnobium excitatum est, & *D. Benedicti* familiæ donatum; de quibus vide *Auctarium* nostrum *historiæ S. Montis*, & *R. P. Fridericum Bridelium* in vita *S. Ivvani*, quæ nomine *Archi-Episcopi Pragensis Matthæi* fuerat evulgata. At quod ibi additur, *Neklano in Bohemia* imperante in Bohemiam *Ivvanum* advenisse, defendi ægerrimè potest; forsitan *Hostiviti* Ducis nomen supponi oporteret. *Tumulum S. Ivvani Cæsar Matthias* ornavit, augustam Ecclesiam *Leopoldus I. Imperator* superstruxit. Vitam *S. Ivvani* scripsêre *Pontanus*, *Salius*, *Chanovvsky*, *Bridelius*, quorum postremi tres è *Societate JESU* Sacerdotes.

sub A. 1020.

§. III.

Beatus Borzivoius primus Ducum Bohemiæ Christianus.

BOrzivojus *Hostiviti Pragensis Ducis filius*, inter An. C. 830. & 840. verosimiliter editus in lucem est; suscepto post mortem Patris regno, *Borzivoius juvenis* (ùt disertè tradit *Christannus*) ad amicum Regem Slavorum *Svvatoplucum* nomine, in triginta Procerum suorum comitatu profectus, bonâ fortunâ apud Regem *SS. Cyrillum & Methodium* invenit, à quibus Christianis sacris institutus, & pridie *S. Joannis Baptistæ* initiatus est cum suis, rediénsque domum *Paulum Keicham* Sacerdotem Christianum in Bohemiam adduxit. Primus hic Pragensium Principum fuit, qui Christo nomen dederit, ùt in his *Miscellaneis* nostris postea probabimus. Graves inde perpessus calamitates, etiam *Principatu* dejectus ob Religionem exulavit: cùm præsidia humana deessent, ad Divina, & præcipuè ad DEI Matrem *MARIAM* confugit, Basilicam ejus nomini conditurum voto promittens; cujus cœlesti auxilio, superatis à Clientum parva manu ab genero suo *Comite Slaviboro* hostibus, restitutus, *Basilicam Tinensem* Pragæ ante Curiam suam condidit DEI Matris in Cœlos Assumtæ honori, quam alter è SS. Apostolis *Slavorum* consecravit; exilium hoc, tum alia ad *Borzivojum* spectantia diligentissimè descripsit *Christannus* primus Bohemiæ Scriptor (quem nuper vulgavimus) *Boleslai Sævi Bohemiæ Ducis filius*, *Borzivoij* pronepos. Vitam egit Sanctissimam *Borzivoius*, Pontifici propiorem, quàm Principi, uni Religioni proferendæ intentus; post hæc *Spitihnæo* filio in solio Principis locato, circa An. D. 905. ipse una cum conjuge Sanctissima *Ludmilla* (de qua paulò pòst) humano genere, & Principatûs titulo post tergum relicto, in *Tetinensem* solitudinem secessit, multósque per annos DEO uni

Vide Epitomen nostr: Christan: in vit. S: Lud.

Paulus Keicha primus in Boh. Sacerdos.

Borzivojus exul voto ad Dei Matrem edito Regnum recepit.

Borzivoius in solitudinē secedit.

uni, totis sensibus deditus, grandi ætate (septuagesimum septimum attigiss *Weleslavinus* affirmat) elatus est. Virtutes tanti Principis, & vita Christia nis institutis sanctissimè acta, meruêre, ut eum *Beati* titulo antiquitas hono raret, conditus est in *S. Georgij Ecclesia* in Arce S. Wenceslai Pragæ quódq memorabile, & firmius ad fidem sanctitatis faciendam: Corpus *Borzivoi* in Ara ipsâ intra *Altare*, quod est in Ecclesiæ medio condidêre religiosissim Majores nostri, qui fuit ritus Veterum, quempiam *Beatorum & Sanctorum* numero aggregandi, *Canonizationem* hodie vocant, ùt ex *Cardinale Baroni* pridem ostendi. *Dubravius* in historia Bohemiæ, *Borzivoium in Basilic* sua *Teinensi* conditum significat, sed subscriptorem non habet: nam cæte rerum Bohemicarum Scriptores, *Borzivoium* in nova ab se honori *S. Archan geli Michaëlis* constructa Ecclesia *Tetini* sub arce, ibidem *Tetini* mortuum & humatum esse affirmant; unde successu temporum sacra ejus ossa levata, & quod decebat maximè, in eandem *Ecclesiam*, ubi *S. Ludmilla Conjunx* sepul chrum invenerat, sunt illata. Ita *Paprocius*, *Crugerius*, *Pessina*, ac cæteri.

Mors & tumulus. *In Ep. hist. rer. Boh. l. 4.* Pro sancto habitus à Majoribus nostris. *Papr. in Borziv. Crug: in sylla: SS Pessina in Phosph. radio 3.*

§. IV.

B. Wratislaus Dux Bohemiæ, B. Borzivoij Filius.

UTinam perinde ùt vitia, sic virtutes, & sanctimonia contagione vul garentur! habent tamen grande ad virtutem momentum exempla monitus Parentum, & præcipuè educatio, quæ mihi velut quædam forma, & modulus videtur, in quam vita puerorum infunditur, & confor matur. *Wratislaus* Parentibus Sanctissimis *Borzivoio, & S. Ludmillâ* Mar tyre genitus, vitæ quoque eximiam coluit Sanctitatem, ob eámque caussam ab antiquitate in ipso tumulo *Beati* nomen invênit, omnibus Principatûs su titulis pretiosius; regnavit annis decem, quibus omnibus imperium suum pietate constabilivit; *S. Georgio Martyri* deditissimus, Ecclesiam insignem ejus nomine condidit, in eáque velut *Fundator* est humatus. Unum objici tur: quòd *Drahomiram* (quam postea dehiscente imâ tellure Orcus sibi vi vam rapuit) conjugem viperinam acceperit; sed eum pridem excusavit Ne pos *Wratislai Christannus*, qui scripsit, eam dum nuptura duceretur, promi sisse *Christi* fidem, quam postea contemserit; Ex hac viperina Matre genitu est Sanctissimus Filius, velut ex senticeto rosa, *D. Wenceslaus*. Obijt *Pra gæ Wratislaus* ætatis suæ 33. Anno Christi 916. alijs decennio pòst, 926 quod fieri vix, ac nè vix quidem potuit: cùm enim, ùt dixi, ex *Christanno* anno ætatis suæ 33. decesserit, ac *Divus Wenceslaus* juxta eosdem ipsos An 907. sit editus in lucem, necessariò conseqvitur (quod probabile non est) an no 13. vel 14. ætatis, filium Wenceslaum genuisse. *Weleslav:* in Geneal. *Ha gek* in Annal. *Paprocius* in Ducibus Boh: *Pontan:* in Boh. Pia.

Wratislaus conditor Ecclesiæ Georgianæ.

Defenditur ob Conjugem Drahomiram.

Chronologiæ ratio.

§. V.

B. Przibislavva Vidua, S. Wenceslai Martyris Soror.

PRzibislava S. *Ludmillæ* neptis, germaniorem se *Wenceslao* semper esse maluit, quàm B*oleslao*, neque Matrem secuta (quas plerumque filiæ imitantur) aviam *Ludmillam* expressit virtutibus, eâque de caussa ab mni retro antiquitate B*eatæ* vel *Sanctæ* titulo honoratur; de hac antiquita-s in C*hristanno* præconium legimus: *Venerabilis Matrona soror beatì Mar-yris PrZibislavva, ab ipsis cunabulis Christo Domino fuerat edocta* (sinè dubio n sinu Aviæ Ludmillæ educata) *servire* DEO *secundùm documenta Evan-elica sinè querela. Postquam enim eam Dominus à Jure maritali solverat* nota conjugium) *totam se mancipaverat* DEO *famulandam, æstuanti siti-ns animo velamine sacro contegi, die, noctúque instanter orationibus, jejunijs, igiliísque persistens &c.* pergit idem C*hristannus* commemorare visionem, quam habuit P*rzibislavva* apparente ei *Fratre S. Wenceslao*, ac manifestan-e, ubi *auricula* ejus à capite absecta lateret, quæ *S. Martyris* capiti unita di-vinitus sic adhæsit, ut nè vestigium quidem vulneris appareret. In eadem *Vita* idem *Christannus* de P*rZibislavva* loquens: *Soror S. VVenceslai Prz-bislavva quantum oculus humanus potest præjudicare sub sacro habitu sanctissi-mè vivens &c.* significare videtur hoc loco Christannus B. *Przibislavam* re-ligiosum habitum, *velúmque* in viduitate gessisse. Cui autem primùm de-sponsata fuerit, altissimum est apud omnes silentium: *Jablonnæ Dominum* habuisse in conjugio constat ex eo, quòd *Jablonnæ* tumulata sit (ùt affirmat *Crugerius*) postea P*rzibislavva Pragam* translata, in Podivini tumulum est illata, ùt ipse sepulchri titulus hodiéque testatur, A. 1367. ùt narrat B*enessius*. Manuscriptus Codex pervetustus B. P*rzibislavam* in pago *Jablon* sub mon-te *Krutina* primò sepultam, cùm luminibus cœlestibus & Angelorum can-tibus frequentissimè illustraretur locus, Christianum quendam potentem, *Chotislaum* nomine in *S.* P*rZibislavæ* (Sanctam disertè vocat, eámque asserit ante & post obitum miraculis claruisse) in ejus, inquam, honorem Ecclesiam super tumulum condidisse, quæ *Sanctæ* P*rZibislavæ Ecclesia* ab omni retro an-tiquitate fuerit appellata; post multum verò tempus An. 1367. *Carolo IV.* a-pud Nos imperante, qui Divorum sacris Corporibus *Ecclesiam* P*ragensem* ornare cupiebat maximè, summo honore populi elevatum esse *Jablonnâ* sa-crum Corpus & in *S. Viti* Ecclesiam non procul Fratris Sanctissimi tumulo compositum, unà cum B. *Martyre* Podivino, ut etiam Aulæ suæ Præfectum S. Dux *VVenceslaus* apud se haberet.

Przibislavæ sanctitas.

Ejus visio.

Christann: in Vita S. Wenceslai.

Benesf. l. 4. Chronicor:

M. S. De Titulo Sanctæ aut Beatæ.

Benesf. in Chron.

Notula, quam Illustrissimus & Reverendissimus DD. Episcopus Suffra-ganeus *Joannes Ignatius Dlauhovesky* dum hæc legeret, manu suâ adscripsit:

Utrum-

Utrumque corpus & B. Przibislavæ, & B. Podivvini inventum, elev-tum est, dum fundamenta novæ additæ Ecclesiæ ad S. Vitum ponerentur A. 167 quod mihi peccatori videre, & utrumque tractare licuit, multóque populo e Clero osculante non sine lacrymis, & magna teneritudine.

Ita testor Joannes Ignatius Episcopus Milevitanus, Præpositus Pragensi tum Senior Canonicus, & sexto jam tunc Anno Bohemicus Ecclesiastes i S. Metropolit: Pragensi.

§. VI.
Cæsi à Drahomira Christiani Pragenses Martyres potissimùm Sacerdotes.

An cæsi in acie Martyribus accenseri possint.

DIu dubitavi, utrúmne *Cives Pragenses à Drahomira* cæsos Martyribus accenserem, quòd pugnantes (quanquam pro Religione) ceciderint. *Eusebius Nirembergius* è Societate JESU, Vir Sanctimoni & libris omnigenâ eruditione refertis clarus, non dubitavit in *Stromatis* asserere, eos etiam, qui pro religione pugnant, & cadunt, *Martyrij lauream* manere; sed etsi id alicui forsitan novum, & non probatum satis videri possit certum tamen est in re nostra, quàm plurimos à *Drahomiræ* Satellitibus e Christianis cæsos, qui nihil repugnaverint, ut conjuges Christianorum, puerulos, & virgines; *Dubravius l. 5. histor. Bohemicæ* docet à *Drahomira*, & ejus ministris *Sacerdotes* præcipuè fuisse necatos, quod eorum operâ potissimùm *dæmonum* malorum cultus vilesceret; hos igitur eâ causâ cæsos, nemo è SS. Martyrum numero expunget. Anno 919. 3. Aprilis datum, *Drahomirâ* jubente, cædium initium, *Palhogio* Prætore Pragensi nequissimo homine, & idolis ad insaniam dedito, & Dominæ suæ simillimo, sub noctem ex insidijs Christianos aggrediente; sed quia Christianis maturè datum indicium, occurrêre armati, & forum (licèt ægre) 400. *Palhogianis* cæsis, non paucioribus amissis ex suis, tenuêre. Cautiùs 10. Aprilis *Palhogius* ordinavit insidias, & nocte mediâ Christianos aggressus, trecentos occîdit, cùm coire ad defensionem non possent. Incessit omnibus lætitijs *Drahomira*, & facto dæmonibus Sacro, aliam eámque decretoriam sibi promittens victoriam, eodem Anno deleturam se omne Christianum nomen juravit. 18. Augusti *Palhojum* quantas maximas, & quàm instructissimas posset Ethnicorum copias educere in forum Pragense jussit, & cædes facere; *Christiani* etsi numero inferiores, DEI auxilio invocato congregati, post cruentissimum prælium vicêre; quingenti Ethnicorum occisi, *Palhojus* ipse domum fugiens trucidatus, & in cloacam abjectus est; desijt tandem desperatione *Drahomira* sævire, sed in *Ecclesias Pragenses* iram vertit, & flammas injecit. Ob tantum Christianum sangvinem Venerabilis P. *Albertus Chanovvsky* S. J. dicebat:

Cædes Catholicorum Pragæ.

Dubrav. l. 4. & 5. hist. Boh. Hagek ad A. 909. in Ann. Boh. Vita P. Alberti Chanovsky S. I.

it: sese tenerrimâ pietate perfundi, quoties forum hoc *Pragense* rigatum ngvine Christianorum transiret; prælia hæc depicta in vetere Curia Pransi (Stará Rychta vocant) hodiéque gratiosè spectantur. Agunt de s *Dubravius*, *&* *Hagecius* pluribus Annalium locis.

Pragense forum Antiquæ Urbis rigatū Martyrum sangvine.

§. VII.

S. Ludmilla Vidua, & Martyr, Dux & Patrona Regni Bohemiæ.

L*Udmilla Slavibori Comitis de Mielnik* tum adhuc pagani, & *Lidoslavæ* filia *Mielnicij* nata est; *Borzivoio Bohemorum Principi* nupta, *S. Methodium* Magistrum Fidei Christianæ accepit, qui eam *Mielnicij* cum atre, & fratribus sacris aquis abluit. Ex eo tempore nîl nisi pura, & illimis nctitas vita *Ludmillæ* fuit: deflere quotidie priorem suam idololatriam; ore ad verum DEUM de genibus diu, noctúque, ad multam diem in Ecclejs persistere; pauperum curam gerere, à quibus *Mater* appellaretur; virites omnes, præcipuè quæ Matronas decent, exercere, & colere. confratis dæmonum simulacris (quæ varijs metallis constabant) quidpiam *æri Conthio* simile cùm profluxisset, varia inde Templis (præcipuè *Mielnicensi* *&* *Boleslaviensi*) donaria misit, ex quibus esse *Imaginem Divæ Virginis* Boleslaviensis, non vanè suspicantur peritissimi Antiquitatis Viri. Pertæsa deinde es humanas *Wratislao* filio commendatâ *Bohemiæ* gente, unà cum conjuge *Paulo* Sacerdote sene in *Tetinensem* solitudinem sese abdidit, DEO uni seriens, & inhærens; subinde *Wratislao* ex *Drahomira* nascitur *Wenceslaus*, quem adhuc à matre rubentem unà cum nutrice *Christiana* *Tetinum* ad se ferri impetravit, & annis ferè decem (mortuo nuper *Borzivoio* conjuge) vidua secum habuit, quotidie ad omnem pietatem conformans, dum denique ad *Scholas Budecenses* erudiendus à Patre mitteretur; nova deinde rerum in Principatu mutatio ex morte *Wratislai Principis*: is moriens *Ludmillæ* Matri *Bohemiam*, & rem Christianam commendârat; hoc iniquissimè ferens *Drahomira* fæmineâ impotentiâ, dolens maximè idola sua contemni, & *Ludmillæ* studio fidem Christianam longè, latéque propagari, socrum decrevit interficere. Instante Exitij die, quem Divinitus prænoverat *Ludmilla*, vocatis clientulis mercedem persolvit, & quod supererat, in pauperes suâ manu distribuit. Remotis deinde arbitris, confessione apud *Paulum* peractâ, audito Sacro, acceptóque Eucharistiæ viatico, vitæ suæ finem impensè DEO commendat, cùm ecce duo à *Drahomira* missi Proceres Ethnici *Tuman*, *&* *Kuman* à *Ludmilla* pridie convivio excepti, nocte intempestâ in cubile irrumpunt, & orantem elisis faucibus velo capitis suffocant, non tamen siccâ morte; siquidem alliso ab ijs ad saxum capite, saxum illud sangvine perfudit *Ludmilla*

S. Ludmillæ virtutes.

Idola confringit, & ex metallo dona mittit Ecclesijs.

S. Wenceslaū educat.

Occiditur insidijs Drahomiræ.

Votum S. Ludmillæ mors cruenta.

milla (quod hodiéque oſtenditur) id nimirum unicè *Ludmilla* habebat in v tis, & à percuſſoribus moriens petiebat, ut ſangvinem pro *Chriſto crucifixo* membris elicerent percuſſores. Sepulta eſt *Tetini* primùm *Ludmilla*, dei de poſt aliquot annos incorruptum ejus corpus à *S. Wenceslao* nepote *Praga* translatum in ſepulchris Majorum in *Eccleſia S. Georgij* conditum eſt; quo miraculis multis, & varijs Divinitas illuſtravit; pulcrum illud de *velo in C ſma*, *& Hagecio* legitur, pridem à me in *Originibus Guttenſteinijs* narratun & de fragrantia miri odoris, quæ, ùt habet *Chriſtannus*, cunctorum arom tum, florúmque odoramenta vinceret.

Coſmas in Annal. Bo: Hagek ad A. 1100.

Mirum & illud *Tetini* ad *S. Catharinæ* Eccleſiam, ubi primitus *S. Lu millæ Martyris* corpus humatum fuit, quod ſe indubiâ fide comperiſſe, & pl ribus exemplis confirmari poſſe tradit *Wenceslaus Hagecius* antiquiſſimi C pituli Boleslavienſis *Præpoſitus*: ex eo tempore, quòd *S. Ludmilla Tetini* condita, *Tellurem* illam Cœmiterij, nullius omnino quantumvis pij & Chr ſtiani hominis, nè infantis quidem, cadaver tolerare, quin altero mox die e ciat, & inopertum relinquat, ideóque ad *S. Michaëlem* non ad *S. Catharina Tetinenſes* humari; probatum id ſæpius, & à ſe cognitum cùm ſexennio E cleſijs illis præfuerit. Hæc ille; quòd venerationi *S. Ludmillæ* cœlitus d tum, & humum SS. Martyris corpore quodammodo præconſecratam, cæt ra corpora dedignari putandum eſt, ídque cum *Hagecio* omnis retro ſen antiquitas. Idem ex pervetuſto Pragenſis Eccleſiæ Breviario confirmat (lect. 6. in Translatione S. Ludmillæ) *Cœmeterium B. Ludmillæ jam in Eccl ſiam converſum nullius exinde hominis ſepulturam admittit, quin alterâ mox cadaver à terra ejectum reperiatur.* Scripsêre *S. Ludmillæ* vitam permul primus, idémque antiquiſſimus *Chriſtannus* Divæ pronepos; *Legendæ vet res*, ùt vocant, plenæ ſunt ejus virtutibus, & miraculis: *Nicolaus Salius* d mo Pragenſis è Soc: JESU vitam Latinè edidit, quam retulit *Joannes Bo facius* S. I. *Hiſpanus* in hiſtoria Virginali, & *Surius* deſcripſit; conſulantur *H gek*, *Chanovvsky*, *Pontanus &c.* omnium accuratiſſimè *S. Ludmillæ* vita noſtrâ memoriâ deſcripſit *Georgius Ferus S. J.* Quæ nos hîc attulimus, pl raque ex *Lectionibus vetuſtis Breviarij Pragenſis* excerpta ſunt. Paſſa eſt *Ludmilla* An. C. 927. (*Weleslavinus*, aliíque probabiliùs ponunt An. 920 Sabbatho 16. Cal. Octobris; unde evaneſcit illa Patriæ hiſtoriæ curioſi a miratio: quî fieri potuerit, ut *S. Ludmillâ* vivente, & ad clavum ſeden (poſt filij *Wratislai* mortem ſcilicet) *Drahomira* in Chriſtianos Tyrannide exercere potuerit? facilis reſponſio: cùm enim 916. *Wratislaum Principe* obijſſe & *Ludmillam* An. 820. cæſam eſſe ponamus, habebit prope quatu annos imperij *Ludmilla*; reliqui Anni uſquè ad *S. Wenceslai* regimen *Dr homiræ Tyrannidi* dabuntur. Adde quod *S. Ludmillam*, etſi à filio *Wrat slao* oblatum haberet imperium, ceſſiſſe ſolio, & in *Drahomiram* dominati

Hag: in An: Boh: A. 922.

Miraculum Tetinenſe.

Chronologia imperij & mortis S. Ludmillæ.

[...]em transtulisse *Christannus* (in vita S. Ludmillæ) significet. Tandem dicere possumus, etiam *vivente S. Ludmillâ Drahomiram* sævijsse, cùm & Mulier (qui sexus sæpe omnia sibi licere putat) & impotens animi, avidáque regnandi Cacodæmonem spiraret, ac penè ob idola sua rabiret; hoc quod ultimò dixi habet Officium Sacerdotale Pragensis Ecclesiæ, *VVratislaus*, inquit, *moriens, Ludmillæ omnem Regni administrationem commisit; quod Drahomira indignè ferens, &c.*

Lect: IV. in fest: S. Lud:

§. VIII.

S. Wenceslaus Bohemiæ Dux, Virgo, Martyr, & Regni Bohemiæ Patronus.

WENCESLAUS Bohemiæ Dux, *VVratislai* Bohemiæ Ducis primogenitus, *Drahomirâ* Matre gentili natus An. 908. *Paulo Keicha* Sacerdoti *S. Methodij* discipulo educandus traditur, consopitum ille puerulum genibus ante lectulum flexis quotidie Divino Numini offerre solebat; ergo pij Sacerdotis, & præcipuâ aviæ *Ludmillæ* Sanctissimæ fæminæ curâ, omni virtutum genere efflorescere cœpit, sic ut *Budecium* ad studia literarum missus etiamnum puer cœlestibus visis (quorum aliqua refert coævus Scriptor *Christannus*) dignaretur à DEO. Peculium puerile suum omne Budecij erogabat in *Missas*, & (quæ tum merces pretiosissima) in vinum, & panem *SS. Eucharistiæ* à Sacerdotibus conficiendæ, cui mysterio ipse ministrare quotidie gestiebat; affectus hic in *Eucharistiam* in omne reliquæ vitæ tempus perseveravit in *VVenceslao*, ut postea Princeps, quidquid ad *Missam* pertineret, suis manibus appararet: nam & agrum tritici feracem, & vineam habebat (quam hodiéque ab eo donatam, *Ecclesia Vetero-Boleslaviensis* servat, & colit) sacrificijs destinatam, ubi *VVenceslaus Princeps* Eucharistiæ colonus & serebat, & metebat, suísque humeris deportabat in horreum, & conterebat, & molebat, & pinsebat; vinum verò pastinatum à se botris lectis exprimebat, quo in labore nullum admittebat socium; visitur adhuc *Vetero-Boleslaviæ* in Ecclesia *SS. Cosmæ, & Damiani, S. VVenceslai* culinula, in qua *SS. Princeps* & hostias oblatas coquebat, & reliqua in apparatum Missarum omnem conficiebat. Sed *Budecium* redeamus: dum Wenceslaus puer in studijs versatur, *Mater Drahomira* per nefariam *S. Ludmillæ* necem, ac priùs per voluntariam cessionem & Imperij renunciationem, Regni administrationem assequitur, Ethnicísque impune ad cædes Christianorum concitatis, Religionem Christianam propè extinxit. Pertæsi tyrannici, & impij Regiminis *Bohemiæ Proceres*, quorum caput *Podivinus* postea *Aulæ VVenceslai Præfectus*, *VVenceslaum* silentio *Budecio Pragam* evocant, & (quod, si religionem, & rempublicam salvam esse vellent, necessarium erat) excusso

S. Wenceslaus à puero cælestib⁹ visis honoratus.

SS. Eucharistiæ à puero cultor.

Strans: in Rep. Boh. C. 8. §. 12. A. 922.

Matrem gẽtilem deturbat Principatu.

Drahomiræ jugo Principem quatuordecim annos natum consalutant; rem ùt gesta est, idem *Christannus* commemorat. *VVenceslaus* pietate magis quàm Imperio *Bohemiam* regens, orphanis, viduis, egenis, tantâ charitat subveniebat, ut proprijs humeris ligna indigentibus noctu comportaret. Jucundum, an triste magis (certè Wenceslao lætum) narrat exemplum *Christannus*, cùm in ea comportatione lignorum deprehensus nocte *SS. Princeps* neque agnitus ab Oeconomo domûs suæ graviter vapulavit, ac silentio ren transmisit.

Virtutes S. Wenceslai

Pauperibus humandis frequenter aderat, captivos præcipu Ethnicorum pueros redimebat, carceribus detentos noctè intempestâ visitabat, pecunijs, & consilio solabatur. Miti animo Princeps vehementer dolebat, quempiam, etsi reum, morti adjudicari. Nocte nudis pedibus supe nivem, & glaciem circuibat Ecclesias, ut etiam cruenta, & sequentem *Podivinum* calefacientia vestigia remanerent. *Angelos* habuit sui corporis custodes: cùm enim ad singulare certamen adversùs *Radislaum Ducem Curimensem* eo fine accederet, ut suorum saluti prospiceret, visi sunt *Angeli* arma ministrâsse, & adversario dixisse: *Ne feri!* perterritus hostis venerabundu procidens veniam exoravit, & victorem *Pragam* secutus Christiano ritu sacris aquis ablutus est. Cùm in *Germaniam* profectus esset, *Imperator* conspectis duobus Angelis, aureâ cruce ad se accedentem ornantibus, è solio pro siliens, brachijs excepit, Regijs insignibus, ac titulis decoravit (quos tame *S. Viri* modestia recusavit) eique *S. Viti* brachium *fatale Imperij pignus* (quo se ad Wenceslaum ultro converterat, velle se à *VVenceslao* auferri indicans donavit.

Beatissimæ Virg: & SS. Patronorũ studiosissimus.

S. Michaëlis, Cosmæ, & Damiani, S. Petri Apostoli, ac præcipu *D. Virginis* studiosissimus fuit: quoties ad *Curiam solennem* (ùt Veteres vo cabant) aut ad prælium cum exercitu properabat, *MARIÆ effigiem*, ori entalium Regum exemplo, præferri sibi jubebat in hastili, creditúrque effigi em *Vetero-Boleslaviensem*, eâ in *S. VVenceslai* pompâ sæpius prælatam fuiss His virtutibus florentem, & cœlibem vitam agentem impius frater *Boleslau* *Drahomiræ* matris hortatu convivio *Boleslaviæ* exceptum, & postea noctu a

Cædes S. Wenceslai

Ecclesiæ, per proditionem clausæ, januam orantem, paratæ sibi mortis præsci um, adhibitis sceleris comitibus, interfecit, An. Christi 938. 28. Septembri *Sangvis* per parietes aspersus adhuc conspicitur, & DEO vindice *Matren* impiam Tellus absorbuit, interfectores varijs modis miserè perierunt. I *Ecclesia Boleslaviensi* statim à morte plurimis, maximísque coruscavit mira culis, quæ postea, *Pragam* ad Ecclesiam *S. Viti* quam fundarat, corpore de vecto, secuta sunt, & leguntur in vita, ipsáque Translatio miraculum fui Suâ ætate patrata ad tumulum *Benessius Canonicus Pragensis* recenset; quibu

Ricciol. in Chronolog. reform. To. IV. tit. 2.

Sanctis adscriptus brevì post mortem.

ritè cognitis Divorum numero ritè adscriptus est; certè *Joannes Papa* in li teris, quibus *Episcopatum Pragensem* recèns fundatum confirmat, *Sanctum & Martyrem VVenceslaum* appellat, annis à morte ejus paulò ampliùs trice nis

Corona aurea, & Clypeoli aurei.

is. Auream S. Wenceslai capiti coronam aliquoties nostri Principes, ac Reges imposuêre, *Sobieslaus* Dux, *Joannes & Carolus* Reges; ætate *Caroli V. Proceres Bohemiæ*, & major Regni Nobilitas pretiosissimo opere clypeolis aureis (quæ singulorum stemmata referebant) ejus sepulchrum contexêre. *Romæ in Vaticano* apud *S. Petrum* stat elegans Altare marmoreum *S. Wenceslai* (cùm nullus propè alius *Regum Sanctorum* altare in ea *Basilica* habeat) ab *Joanne Episcopo Olomucensi* ædificatum, & dotatum; die festo *S. Wenceslai* in præsentia Cardinalium omnium colebatur, quibus duo scuta ùt vocant, singulis, pauperibus verò panis & vinum distribuebatur. *Lampades duas, argenteam* alteram, alteram viliorem, sed cum fundatione æterni ignis appendi curavit ætate nostrâ *Jaroslaus* primus ex sua stirpe *Comes de Martinitz*. *Sacrarium gemmeum* exstruxit *Pragæ Carolus Imperator*, quod opus A. 1366. in pervigilio *S. Martyris* absolvit. *Tumbam* ex purissimo auro idem augustissimus Cæsar *Carolus* aureo Principi *Wenceslao* paravit, in qua cùm 50. & ampliùs Annis jacuisset, *Sigismundus Caroli* filius, caussatus belli necessitatem, & extremum religionis periculum, confringi jussit, atque inde Numos aureos procudit ad Militum stipendia, nullo, ut Scriptores observant, operæ pretio, fortunâ abhinc adversâ usus in omnibus bellis. Scripsêre *S. Wenceslai* vitam plurimi, & extat in *Surio*; *Joannes Episcopus Olomucensis* diligentiùs cæteris, *Christannus de Scala* primus fuit, qui ejus vitam vulgavit; Nos quoque vitam ejus scripsimus brevissimam, quam *Clementi IX.* Papæ *Matthæus Archiepiscopus Pragensis* dedicavit. Illud in solatium afflictæ Patriæ dictum esto: eam esse universæ Nationis, ac totius Bohemæ gentis in Divum hunc, dulcem, solidam, & continuam Pietatem, ut ad summam nihil deesse ampliùs videatur: illius opem universa *Bohemia* pervetusto illo hymno (quem *Ernestum I. Archiepiscopum*, non *Joannem I.* concinnasse *Cuthenus* affirmat) quotidie implorat! illius nomine quàm plurima Templa consecrat! ad illius sacrum Tumulum, etiam in summa Regni egestate, quidquid pretiosum habet, affigit! illius SS. & Virgineum corpus, omnium ætatum & Ordinum frequentissimis supplicationibus honorat! neque unquam frequentiùs ullum in *Bohemia* nomen quàm *Wenceslaus & Joannes* auditur. Deniq; nî adjuvet ille, tantùm non perimus. Expressit hunc totius *Bohemiæ* dulcem sensum ante annos trecentos propè, carmine, nobilissimus ex Gente nostra Poëta *Bohuslaus Lobkovicz* ex Procerum familia, quod in Sanctissimi Martyris gloriam, & *Lobkovicianæ* stirpis honorem adjicio:

Fundatio Altaris S. Wenceslai.

Aureum S. Wenceslai sepulchrū. *Chanovsky in vestigio Boh. Piæ C. 3. Hagek. Dubrav. &c.*

Vitæ Scriptores.

Affectus nostræ gentis.

S. Wáclawe / &c. *Cuth. in Notis ad Æneam Sylviū in Ernesto.*

A. 1400.

BOHUSLAI HASSENSTEINII DE LOBKOWICZ AD SANCTUM WENCESLAUM.

Elegiâ I. inter opera Bohuslai Lobkovic:

QVid facis, ô Columen nostrum, Patriæq; labantis?
Quid facis ætherei lumen, honórque laris?

An Te forsan habent letheæ oblivia ripæ,
Excidimúsque animo nos tua turba, tuo?
Æquoris in medio cur nos Pater optime fessos
Deseris, assuetum præsidiúmque negas?
Aspicis? ut tendat picei frenator Averni
Mille tuo populo retia, mille plagas,
Aspice quàm latè ventosa superbia regnet?
Despicit ut fastu cætera cuncta truci?
Invidiâ livent proceres cum paupere vulgo,
Tinctáque vipereo spicula felle gerunt;
Detinet ira ferox plebem, vindictáque votum est
Omnibus, & magni creditur esse viri.
Vivitur ex spolijs, nulla est concordia Fratrum, *(Descriptio temporum sub Wladislao Rege in Boh.)*
Nummus honoratos, egregiósque facit.
In miseros passim juvenes, miserásque puellas,
Tela pharetratus flammea jactat amor.
Dicere delicias dominæ, gestare corollas,
Dedecus annosus non putat esse senex.
Segnities multis, atque otia sola probantur,
Et gravior stygijs est labor omnis aquis.
Pluribus est venter curæ, Bacchóque, cibóque
Distendi, vitæ præmia summa putant,
Cretáq; quicquid habet, quicquid Chios aspera vini.
Sufficit illorum vix satiare gulam.
Relligio nulla est, superi cœlúmque putantur
Fabula, nec pueri jam Phlegethonta timent.
Hos inter fluctus semper jactamur, & undas,
Auráque, nescio quò, lintea nostra vehit.
Nos inter scopulos agimur moderamine nullo,
Nec Typhis nobis, nec Palinurus adest.
Sed tu lentus abes, nec nostra pericula curas, *(Preces ad D. Wenceslaum.)*
Qui spes es nostri, perfugiúmque chori,
Saucia sunt nobis Erebæis membra sagittis,
Vulnera nec medicâ nostra foventur ope.
Te quondam in niveo (si vera est fama) Caballo
Externas Acies, Dive, fugâsse ferunt.
Terrenas acies, terrenáque castra fugare
Si potes, hos hostes nunc quoque pelle, precor!
Detege Tartarei fraudem serpentis, & astum,
Detege conatus, insidiásque suas!

Te pietas moveat, te denique vota tuorum,
Te flectant humiles, Dux venerande, *preces!*
Da veram pacem, tranquillaq; tempora nobis,
Sit tuba, sint litui, sint fera bella procul!
Sit procul omne animi vitium, pestisque recedat
Corporis, & mentem si qua venena tenent!
Fac curent patriam Proceres, majórque poteſtas,
Rex, qui Pannonici nunc colit arva ſoli.
Pareat imperio populus, mandata Senatûs
Observent, nulli noxius esse velit,
Vanáque relligio, peregrináque sacra facessant,
Agnoscat Latius Pastor ovile suum.
Cessent letiferi motus, cesséntque tumultus,
Per quos jam patriæ corruit omne decus;
Sic tua te soboles cunctis venerabitur annis,
Et dicet Patrem *tempus in omne pium.*

§. IX.

B. Podivinus Vir Nobilis, & vitâ Sanctus, S. Wenceslai Martyris Achates; Chriſtiani complures, eorúmque liberi infantes ob Fidei cauſſam trucidati, & Sacerdotes in exilium acti præcipites.

PODIVVINUM *Podivvinum* cum S. Martyre *Wenceslao* inter primos cæſum in *Annalibus Bohemicis* affirmat *Hagecius;* at veteres alia omnia tradunt, convenítque inter eos: diu poſt cædem *S. Wenceslai* captum, in optima cauſſa interijſſe; rem, ùt geſta eſt, ex *Christanno, & Joanne Olomucensi Episcopo* commemorabo: *SS. VVenceslao* Duce peremto, tota ejus familia, omnésque Aulici, partim cæſi, partim in *Albim* injecti, & merſi ſunt; qui periculum evadere potuerant, in alias terras abiêre; inter hoſce *Miles* (quæ vox apud veteres Nobilitatem indicat) *Podivinus* (alijs Podivven) *comparticeps & consors* (ùt loquitur Chriſtannus) *universorum operum, quæ dudum à S. VVenceslao gerebantur*, in Germaniam abijt exulatum, diúq; exilium toleravit; tandem pacem Patriæ redditam jam eſſe ratus, in Patriam redijt, domíque ſuæ ſeſe occultans, hærebat; cúmque aliquando *S. VVenceslai* indigniſſimam cædem animo volveret (ùt erat ingenij ferocioris) exardeſcens, arrepto gladio, ad *Domum* cujuſdam, qui *Boleslao* necis author fuerat, cujus manibus præcipuè *S. Martyrem* interfectum eſſe ſciebat, properans, eundem expro-

Circa A.D. 932.

Christan. in Vita S. Wenceslai.

Podivinus ſummus apud S. Wenceslaum.

B. Wenceslai Ducis sui cædem ulciscitur.

probratâ priùs cæde SS. *Regis*, occidit; Veteris Boleslaviæ rem esse gestam ostendit, quod sequitur: *Podivinus* perpetratâ sicarij cæde, sperans evadere se posse, in vicinam silvam contendit; sed *Boleslaus* continuò facinore cognito cum Apparitoribus silvam circumdedit, illicóque comprehensus *Podivinus*, laqueo in arbore sublimis necatus est.

Capitur Podiwinus.

Quæ sequuntur, ex ipso *Christanno* exscribo: *Grande aliquid dicturus sum, sed ora plurimorum scientium luce clariùs hæc prædicant: pependit ibi tribus annis, non avis, non bestia, non ipsa humanæ carnis assumtio, & putredo in corpus ejus prævaluit, sed more viventis, ungues, & barba excrevit, & capilli ejus usquè ad summam caniciem albi effecti sunt. Tandem tædio victus Fratricida* (Boleslaus) *quia miraculum DEUS ubivis gentium declarabat, in eodem loco eum humo cooperiri fecit. Sed nec itâ opera DEI abscondi potuerunt, quin ad manifestanda populi Sancti sui merita, lumen cæleste noctu à transeuntibus frequentissimè super sepulchrum ejus accensum videretur.*

Nota: Sanctum appellat Podivinum Christannus Boleslai ipsius fratricidæ filius ante 700. ann:

Tamdiu hoc actum est, donec undecunque advenientes, donaria offerre inciperent, & supra Tumbam sepulti devotionis suæ munera darent, & vitæ suæ commoda DEO, & occiso illi committerent. Post multum temporis, sublatum est corpus, & translatum cum devotione Clericorum, Virorum, mulierúmque devotarum, & positum in Cœmiterio S. Viti ità, ut S. VVenceslaus in Ecclesia quidem, & Miles illi foris positus, solâ maceriâ dividantur. Et hanc illi gloriam fides recta acquisivit, in qua dum advixit, Domino suo fideliter deservivit:

Virtutes B. Podivini.

nam cùm esset universorum dispensator inter tecta S. VVenceslai degentium, cunctos penè vernaculos, extremos usque ad cocos ità instruxerat, quod penè nullus Curtensium (Aulicorum) *foret, qui Psalmographiam, hymnos canere, vel stylo exarare ignoraret, vel aliquid ad Ecclesiasticum ritum pertinens addisceret. Universos, ceu gnatos proprios amplectens, à cunctis ùt Pater, honorabatur. Si quando verò illi Eleemosyna injuncta fuisset, in dispendendis decem nummis, ipse pro fidelitate Domini sui addebat quinque; quando videbantur in triginta, vel eò amplius alimenta pauperes distribui, quindecim ille addebat ad numerum.*

Miracula in B. Podivini morte.

Quapropter & à Deo secundùm promissa ejus, Evangelicum audire meruit: Euge serve bone, quia in paucis fuisti fidelis, super multa te constituam; & cum Domino *carnali in gaudia omnipotentis Christi meruit intrare manentia sinè fine, lucernæq; ardentes in Basilica Sanctorum (uterque ubi quiescit) nocte visæ sunt, vocésque psallentium Angelorum à pluribus inibi auditæ sunt frequenter.*

Beness. Canon. Prag. l. 4. Chron.

Hactenus *Christannus*, quem describere voluit, quòd alium sciam neminem, qui diligentiùs & cum authoritate majore (quippe eorum temporum proximus) facta *Podivini*, ac mortem notaverit. Ex quibus Viri Sanctitas, & quantum ei D. Wenceslaus tribuerit, intelligere licet; simul illud, *Podivinum*, velut *Beatum* jam illâ ætate cultum fuisse, ideóq; prope sepulchrum S. Wenceslai conditum, cui postea *Beatam Przibislavam S. Wenceslai soro-*

rorem Canonici adjecêre, ut vel ex socia Sanctissima Matrona noscatur ab ijs, qui de *Podivino* nihil legerunt. Traditum est ab antiquitate & illud: dum infælici arbori alligatus esset *Podivinus*, omnes B*oleslaviensis* silvæ arbores, certatim ei honorem habuisse, & inclinâsse vertices; in qua cultûs significatione hodiéque, ùt videmus, perseverant. *Cosmam* quoque vetustissimum scriptorem audiamus: An. 1124. *Meinhardus Pragensis Episcopus reperit ossa B.* Podivini (*ità disertè scribit, qui tum vivebat Cosmas*) *Boleslaviæ post Ducem suum S. Wenceslaum occisi, eáque condit humi in Capella, quæ est sub terra inter Altare S. Nicolai Episcopi, & tumulum Episcopi Jaromiri.* At cum Ecclesia Pragensis conderetur, eadem sacra ossa alium in locum sunt translata.

Cosmas l. 3. hist. Boh.

Translatio S. Corporis

Annno 1367. ait Benessius Canonicus Pragensis, *Beatæ PrZibislavæ, & B. Podivini corpora sepulta sunt in Ecclesia Pragensi, sed extra Sacellum B. Martyris Wenceslai.* Vide quæ, cùm de B. Przibislava ageremus, dicta sunt.

Neque inhumana feritas Drahomiræ, & Satellitum ejus *Podivini* cæde conquievit, sed plurimos alios, cæso *Wenceslao* adjecit Christianos, ut SS. Martyr magno comitatu Cœlos intraret; Christannum eorum temporum proximum audiamus: *Iidem S. Martyris necatores, ei, quem usquè ad mortem persecuti sunt, nec mortuo parcere cupientes, cursu rapido Civitatem Pragensem adeunt, & omnes amicos ejus* (scilicet S. Wenceslai) *quos bonos bono adhæsisse credimus, diversâ, & crudeli morte perimunt, & infantes eorum vivos in profundo fluvij Wltaviæ demerserunt: quos quia participes fuerunt passionis, credimus & effectos esse gloriæ, & eorum numerum, & nomina, licet nos indigni præ multitudine eorum nesciamus, tamen* DEUM *scire, & elegisse verè credimus.* De Clericis verò hæc habet idem Scriptor: *Adunaverat autem Vir Beatus, dum adhuc viveret, Clericorum non minimam multitudinem, & servorum* Dei, *quos persecutores S.* Martyris *adeò persecuti sunt, ut vix in Patria aliquis eorum remaneret, ut verè in hoc impletum cerneremus, quod de Domino specialiùs prædictum cognoscimus: percute pastorem, & dispergentur oves Gregis.*

Christan. l. cit.

Martyres plurimi cũ S. Wences.

Notandum

§. X.

S. Vitus Martyr Patronus Regni Bohemiæ.

V*Itus* admodum puer, inscio Patre, baptizatus est: quod cùm ille rescivisset, nihil prætermisit, quo filium à Christiana pietate removeret, qua in voluntate permanentem *Valeriano* Judici verberibus castigandum tradidit. Sed nihilominus in sententia persistens, Patri redditus est. Dum verò eum pater graviùs punire cogitat, *Vitus* Angeli monitu, comitibus *Modesto*, atque Cr*escentiâ* ejus educatoribus, migrat in alienas terras. Ibi eam sanctitatis laudem adeptus est, ut ejus famâ ad D*iocletianum* perlatâ, ipsum

Ex lectionibus Breviarij Romani.

ipſum Imperator accerſeret, ut filiam ſuam à dæmone vexatam liberaret. Quâ liberatâ, cùm ei ampliſſimis præmijs ingratus Imperator, ut Deos coleret, perſvadere non potuiſſet, unà cum *Modeſto & Creſcentia* vinculis conſtrictum, mittit in carcerem. Quos ubi conſtantiores eſſe comperit, demitti iubet in ingens vas liquato plumbo, ferventi reſinâ, ac pice plenum, in quo, cùm, trium Hebræorum puerorũ more, divinos hymnos canerent, inde erepti leoni objiciuntur, qui proſternens ſe eorum pedes lambebat. Quare irâ inflammatus *Imperator*, quòd multitudinem videbat miraculo commoveri eos in catasta ſterni jubet, & ità cædi eorum membra, atque oſſa divelli. Quo tempore tonitrua, fulgura, magníque terræ motus fuêre, quibus templa Deorum corruerunt, & multi oppreſſi ſunt. Eorum reliquias *Florentia* nobilis femina ungventis condítas honorificè ſepelivit: *Brachium S. Viti S. Wenceslaus* Dux, primus intulit *Bohemiæ* ab *Henrico Aucupe* Ottonis Magni Patre *Merſeburgi* acceptum, cœleſti miraculo admonitus; nam, ùt ſcribit *Joannes Epiſ:* cùm aperto ſcrinio reliquiarum ſacrarum, quæreret joco *Henricus*: quis ex ijs cum *Wenceslao* proficiſci vellet? *Brachium S. Viti VVenceslao* ſponte annuit, & ſe aſportari velle indicavit; cujus Sancti honori Eccleſiam poſteà *Metropolitanam* fundavit idem Sanctiſſimus Martyr *Wenceslaus.* Oſſa S. Viti *Carolus* Rex noſter A: 1356. Ticino, ſeu Papiâ, impetrata, eâdem in æde Pragenſi locavit. Extat Tractatus *Caroli* auguſtâ manu ſcriptus, quo probat S. Viti corpus non *Florentiæ*, alibíve, ſed *Papiæ à Regibus Longobardorum* illatum, jacuiſſe, cui ego (tam curioſo iſtiuſmodi rerum Imperatori) plus nimirum fidei tribuendum eſſe exiſtimo, quã conjecturis ſæpe ex jactatione nationum ortum habentibus; quanquam diſputare, & dubitare de *S. Viti* noſtri corpore nemo prudens poteſt, cùm & ex *Corbejano Cænobio brachium, & ex Ticinenſi urbe* ipſa corpus habeamus. Cæterum Lectores ignorare non poſſunt vetera de Sanctorum corporibus Urbium, & Eccleſiarum certamina, ùt de *S. Benedicti* corpore, de *S. Dionyſio Areopagita*, quod in *Gallia*, & ſimul *Ratisbonæ* quieſcere jactatur, de *S. Adalberto Pragæ & Gneſnæ*, aliíſque permultis. De *S. Viti* corpore ſub *Pipino Rege* Francorum furtim à *Fulrado Abbate Gallo* Româ ablato, & ex latebris primùm An. 836. prolato, & in Cœnobium novæ *Corbejæ* per *Abbatem Warinum* deportato, ac multis miraculis illuſtrato, longa eſt in *Chronico Corbejenſi* (quod *Henricus Meibomius* edidit) narratio. Ego nihil auſim definire; conſulantur, qui iſta ex profeſſo tractabunt; interim legatur ſuprà laudata *Caroli IV.* tractatio, præſertim *Epiſtola* ejuſdem ad Archiepiſcopum, Præpoſitum, Decanum, & Capitulum Eccleſiæ Pragenſis, cujus exordium eſt: *Oriens ex alto*, quam Peſſina in ſuo Phoſphoro, & ante eum *Pontanus in Bohemia Pia* recitavit; quâ Epiſtolâ *Carolus IV.* docuit, Inclytum *Lombardorum Regem Aſtulphum* nomine, ab Annis 800. circiter (longè ſcilicet ante *Corbejæ* fundationem) corpus & caput S.

Vi-

Mors S. Martyris Viti.

S. Viti Brachium impetrat S. Wenceslaus cum miraculo.

Joann. Episco: Olom. in vita S. Wenceslai.

Beneß:Can: Prag. l. 4. Chron.

S. Viti corpus à Carolo IV. Pragã allatum.

Silv. in Parallelis Alfonſinis L. 2. N. 4.

De Sanctorum corporibus certamina.

Viti attulisse *Ticinum*, ídque testimonijs, & sigillis Episcopi, Abbatum, & Civitatis *Papiensis* confirmat. Passus est Martyr sanctissimus in Lucania A. C. 303. 15. Julij. *S. Viti Martyris* ossa fatalia esse Imperio Romano-germanico, & quò sacrum ejus corpus transfertur, eò transferri Imperia docuit, & probavit exemplis Illustrissimus *Cardinalis Baronius*.

Ricciol. in Chron. Ref. T. IV. tit. 2.

In An: Eccl:

§. XI.

S. Sigismundus Martyr Patronus Regni Bohemiæ.

Ex Lectio: Brev: Bohemici.

Sigismundus Burgundiæ Rex*, quam à *B. Avito Viennensi* Episcopo pietatem hauserat, egregiè excoluit. Charitate in pauperes, vitæ abstinentiâ, demissione animi, omni denique virtutum genere, sed præsertim religione in DEUM, veneratione in *Sanctos*, illustris fuit. Inter cæteros, *Thebæos Martyres*, eorúmque Ducem *Mauritium* mirificè coluit, quorum *Agaunense* templum, ubi eorum sacra Corpora servabantur, & Monasterium injuriâ temporum penè desertum, non modò restituit, sed magnificentiùs etiam exstructum, Monachorúmque numero auctum amplissimis reditibus locupletavit. Ad horum Martyrum tumulum cùm frequenter accederet, illud rogare in primis consveverat, ut in eorum Societatem ipsis exorantibus à DEO reciperetur. Hoc ipso in templo, dum preces funderet, monitus ab *Angelo* divinitus est, ut quod cœlestium chori ipso audiente mox erant facturi, monachos ad psalmos alternis versiculis decantandos hortaretur. Denique *Syagrij* filij necem, quam novercæ dolo, atque impulsu illi intulerat, hoc eodem in loco ad Sanctorum Martyrum tumulum provolutus, uberrimè deflevit, veniámque à Domino ipsis deprecatoribus impetravit. Interim cùm in *Burgundiam Franci* irrupissent, *Sigismundus* unà cum *Gondemaro* fratre illis occurrit. Fusus ab hostibus, cùm ad *Agaunense* Monasterium, quasi in portum confugisset, prodentibus suis, in *Clodomiri* potestatem venit. Abductus ejusdem jussu in Gallias, atque in carcerem primò conjectus, mox etiam in puteum unà cum uxore & liberis præceps est datus. Sacri corporis reliquiæ post triennium ad *Agaunense* templum delatæ sunt, quas *Carolus IV.* Romanorum Imperator, & *Bohemiæ* Rex, qui totâ Europâ Sanctorum Corporum reliquias quærebat, sagaciter, cùm locus sepulchri ignoraretur, manuscripto Codice veteri prolato, invênit *Agauni & Pragam* die S. Augustini An. 1365. summâ omnium ordinum frequentiâ, & pietate intulit, quod continuò innumeris cœpit clarere miraculis, *de quibus*, ùt ait, *Benessius de Weitmil*, *specialis tractatus in Ecclesia Pragensi servatur*. Constat ex Scriptoribus ejus temporis *Filium* Anno Ch. 1368. in quarto *Caroli* connubio à S. Martyre impetratum esse, ideóque *Sigismundi* nomen accepisse, ídque Cæ-

S. Sigismundi cœlestes Virtutes.

Cædes S. Sigismundi.

Vide Epit: nostram.

Translatio Pragam.

Beness. l. 4. Chron.

Epit. l. 3. c. 21.

 sar

Id. Beneſſi: ad A. 1371.

M.S: Martyrolog. Ec: Prag.

Miraculа S. Sigiſmun: Corona aurea.

Notandum

Beneſſ. ad A. 1371.

Ricc. Chro: Reform. T. IV. tit. 2.

Annus cædis.

ſar Pater probavit donarijs, nam confeſtim *Sanctiſſimi Martyris ſepulchrum* auro, & argento contexit, & in filij baptiſmate mille aureos Ungaricos pr ornando tumulo, *Canonicis Pragenſibus* decem argenti marcas donavit. D miraculis *S. Sigiſmundi* compendioſa eſt, & authoritatis pleniſſima ex Marty rologio Eccleſiæ Pragenſis narratio, *5. Calendas Octobris depoſitio in Eccle ſia Pragenſi Sanctiſſimi Martyris Sigiſmundi Regis Burgundiæ, cujus corpus In victiſſimus* Princeps *Carolus IV. Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Bohemiæ Rex de Agauno, aliàs de Octodoro Diœceſis Occimenſis ad Eccleſian* Pragen*ſem tranſtulit, & in ſepulchro decorato auro, & argento honorificè re condidit ſub An. D. 1365. ubi Divinâ favente clementiâ per Martyris ſui glori oſa merita, debilibus, cæcis, ſurdis, mutis, claudis, infirmis, & dæmonijs obſe ſis, mira, & inenarrabilia ſanitatum præſtantur beneficia.* Hactenus Marty rologium. Memorabile illud, quod *Beneſſius* narrat: *Imperator* (Carolu IV.) *An. 1371. factus eſt æger in Carlſtein; Imperatrix* (pro ſalute Mariti *ivit pedes ad corpus S. Sigiſmundi* (3. milliaria Bohemica) *& obtulit pro eo oct ſcutellas puri auri, ſeu 23. marcas auri, & 5. lot continentes in valore; pro fien do capite S. Sigiſmundi 16. centena, & 50. florenos auri puri. Et reſtitutus eſ Imperator priſtinæ ſanitati.* hæc Beneſſius, qui tum vivebat. De tempor quo peremtus ſit *SS. Martyr*, diſputatur: alij 1. Martij An. 505. alij ex Acti apud *Tamayum* An. 526. cæſum eſſe contendunt. Majorum noſtrorun ſæculis apud *S. Sigiſmundi* Tumulum Febribus potiſſimùm medicina fælici ter quærebatur.

§. XII.

S. Wolfgangus Ratisbonenſis Epiſcopus.

Ex Lectio: Brev. Bohemici M. S.

VirtutesSS. Præſulis

Miracula.

WOlfgangus è Svevia ortus, rerum externarum fuit, & ſui contemto egregius, ſolum ex animo DEUM quærens, ut vitæ monaſticæ, a cœleſtium rerum meditationi ſeſe totum, penitúsque traderet, honores ampliſsimos, ab *Henrico* Trevirenſium Epiſcopo ſibi oblatos, recuſavit. Poſtea ſacris Ordinibus à *Beato Udalrico* initiatus, propter conjunctan in eo eximia cum pietate prudentiam, *Othonis ſecundi* ſtudio, ac totius populi acclamatione, *Eccleſiæ Ratisbonenſi* præficitur. In ſuſcepto Epiſcopatû munere, gregem Domini verbo pavit, & exemplo. Sanctiſsimis Eccleſiam temperavit inſtitutis. *Monaſterio S. Emmerami Ramvoldum* præfecit Boëmis, nè in fide ſuſcepta periclitarentur, *Adalbertum Epiſcopum* adjunxit Idem collapſam ſacrarum Virginum diſciplinam ità reſtituit, ut novo pietatis illius odore capta *Brigida*, *Bavariæ* Ducis filia, ſponſum Chriſtum ſecuta, ad ſacras ſe Virgines aggregârit. Egregiam viri ſanctitatem miracula crebra comprobârunt. Nam & hernioſos, & energumenos, & varijs langvoribus oppreſſos, precatione ſanavit. Quin & ægri omnes, oleo quo ipſe utebatur,

tur, delibuti, vel aquâ ab illo benedictâ deguſtatâ, optatam illico incolumitatem receperunt. Idem prophetico Spiritu *S. Henricum* Imperij gubernacula ſuſcepturum, fratrem ipſius *Brunonem* ad Epiſcopatum promotum iri, utriuſque *Sororem* Abbatiſſam fore, aliáque conſequentibus annis eventura prædixit. Neque rerum ſuarum neſcius, cùm ſex & viginti annis in ſeduli paſtoris munere peractis, ſibi extremum imminere diem cerneret, quæ ſibi ex uſitata liberalitate ſupererant, omnia in cœli Gazophylacium, per manus pauperum præmiſit, ſacræq; Euchariſtiæ viatico ritè præmunitus, in ipſo *S. Othmari* Oratorio, beatam animam DEO reddidit. Hactenus *Breviarij Bohemici* Lectiones; ex quibus merita *S. Wolfgangi* in nos ſatis apparent: quòd *Antiſtes Noſter* fuerit, *Bohemiâ ad Ratisbonenſem Diœceſim* primis ejus temporibus ſpectante; quòd, ut Præſulem ſuum haberet *Bohemia*, villis tantùm pauculis, quæ ad *Ratisbonenſem Epiſcopatum* ſpectarent, gratuitò acceptis, libens conceſſerit; his adde: perpetuum Divi *Wolfgangi* etiam ante Epiſcopatum in *Bohemos* amorem. Tradunt *Einſidlenſium* Abbatum memoriæ: *S. Virum*, cùm Monaſticen adhuc ibidem profiteretur, *Evangelium Chriſti Bohemis* (quorum pars magna id temporis falſos Deos colebat) *prædicâſſe*. Diſertè *Raderus* noſter ex *Aventino*, *Hundio*, *Annalibus Helveticis*, *omnem Bohemiam peragraſſe S. Wolffgangum* affirmat. Ac ſanè neſcio, an tum, an poſtea jam *Præſul*, veſtigia illa ſaxis impreſſerit, quæ in rupe ſuper *Chudienicium in Provincia Plſnenſi* hodiéque viſuntur; *Wolfanek* Vicinia Eccleſiam illam opere inſigni exſtructam appellat, veſtigia *S. Wolfgangi* (quæ pijs oſculis adorant peregrini) fornice tegentem, & mœnibus ambientem. Quidquid ruſticæ plebis eſt à pluribus milliaribus eò confluit, & locum traditâ per manus à Majoribus pietate venerantur, certúmque rerum ſuarum in *S. Wolfgango* præſidium repoſitum habent, vix unquam ſuâ ſpe deluſi. Obſervatum illud eſt in ea *S. Wolfgangi* Eccleſia, omnia, quæ aliàs moleſta ſunt homini animalia, innoxia eſſe, ac pulices ipſos parcere morſibus, quod tota illa vicinia narrat. *Czerniniorum* illuſtriſſimam gentem (cujus auxilijs potiſſimùm hoc Templum ſurrexit) *S. Wolfgangus* eò loci, ùt exemplis probari poteſt, ſervat de cœlo; admirandum eſt, & fidiſſimo authoritatis teſtimonio munitum, quod in Teſtamento *Illuſtriſſimi Comitis Hermanni Czerninij* qui An. 1651. 6. Febr. deceſſit, ante aliquot annos legere memini: *Humberto Czerninio* loci Domino ſaniſsimo & nihil morbi paſſo, An. 1600. Angelum apparuiſſe, qui poſt triduum moriturum admoneret, in hac Eccleſia *S. Wolfgangi* ritu Catholico peccata confiteri, *SS. Euchariſtiæ* viaticum ſumere, & domui ſuæ diſponere; fecit, & prædictioni reſpondit eventus. Porrò Antiſtes ſanctiſsimus vitâ exceſsit 31. Octobr. A. 799.

Mors.

S. Wolfgãgus Apoſtolus Bohem.

M. S. Clement. Pragenſis Collegij.

Rader. in Bav. ſancta in S. Wolfg.

Epit. Boh. l. 2, C. 9.

Ejus Eccleſia mirabilis apud nos

Czerniniorum Chudenicij Patronus.

§. XIII.

B. Milada, vel Mlada (quam Joannes Papa Mariam vocavit) prima Antistes Parthenonis Ordinis S. Benedicti ad S. Georgium Pragæ.

In Epitome l. 2. C. 6.

PRidem notavi summam fuisse *Boleslao Sævo* quantumvis fratricidæ in liberis fælicitatem; ex ijs *Mlada*, vel *Milada* filia, *S. Wenceslai* Martyris neptis, quam pater jam frugi redditus, latinis literis, ac deinde sacrarum Scripturarum notitiâ ad sæculi miraculum in *Ratisbonensi Parthenone* excultam, & innubem (quod ipsa unicè cupiebat) reliquit. *Romam* mortuo Patre profecta, ab ipso Pontifice *Joanne XIII.* velo injecto, inter *S. Benedicti* Vestales novo *Mariæ* nomine imposito, consecrata est Romæ An. D. 971. Ibi dum *Maria* moratur, immortali beneficio universam gentem suam affecit, & pro fratre suo *Boleslao Pio* Legatione functa, *Bohemis* Episcopum impetravit, & Apostolicas literas, quibus *Ecclesia Pragensis* (quam Pontifex *Ecclesiam SS. Viti*, *ac Wenceslai Martyrum* disertè vocat) in Episcopalem erigebatur; addidit alias preces *Maria*, ut Cœnobium Virgineum, ubi vellet, fundare liceret; fundavit illud Pragæ, & ex Principali sua hæreditate dotavit, ejúsque Cœnobij (quod lectißimis Virginibus *Bohemis* implevit) prima Antistita (*Abbatissam* vocant) evasit; sed de hoc Cœnobio alius erit scribendi locus. *Maria* postquam omnibus virtutum exemplis Alumnas & Amatas suas magìs quàm imperio rexisset, ad DEUM in æternitate temporum laudandum, quò illam sua merita vocabant, evolavit in cœlum, annis, & gratijs cœlestibus plenißima. A. C. 994. 9. Februarij mortuam, anno notat *Crugerius*, at vetus *Breviarium* illius Parthenonis, 8. diem Februarij quo decessert *Milada*, sinè dubio probabiliùs, consignat; *Beatæ* titulum omnis retro antiquitas *Miladæ* tribuit, ipsúmque etiam altius ab humo elatum in Sacrario B. *Annæ* sepulchrum loquebatur, quod ignorantiâ præcipiti, & supervacuâ Religionis curâ, nostrâ ætate quidam, humiliari, & deprimi, titulo etiam *Beatæ* extrito (quasi contra sacros Canones id statutum, & incisum esset) jusserunt; cùm disertè *Urbanum VIII. Divis ab immemorabili tempore cultis* (quod est centum annorum) *nihil se præjudicare velle in ijsdem Apostolicis literis contestetur.* Vide *Epistolam* pro defensione cultûs B. *Joannis Nepomuceni*, quam ejus Vitæ præfiximus. Quæ caussa verò sit, cur B. *Mariam* vel *Miladam* in basilico illo, & cœlesti opere, quod Sanctorum gesta complectitur, *Bollandus*, ejúsque Socij, Fastis suis non adscripserint, facilè intelligimus, quòd videlicet diem obitûs, & cultûs ignorarent; ipsa eorum verba recitabo: M*ilada seu* M*lada Boleslai Ducis Bohemiæ filia refertur à* W*ion L. 4. Ligni Vitæ C. 24. inter sanctas* B*enedictinas Regum filias, non indicato di[e]* obiti

B. Miladæ merita in Bohemiam

In Cœnobijs Boh.

Cruger. in Pulverib. sacris ad 9. Febr.

Beatæ titulus.

Bolland. T. 3. Martij ad 28. in Prætermis.

ctûs. *Hanc Arthurus à Munstier in Gynæceo sacro cum Titulo Sanctæ hoc* retulit. *Dubravius l.6. hist.* Bohemicæ *appellat virginitate & religione con*spicuam. *Æneas Silvius in hist.* Bohem. *C. 16. ab eruditione laudat: Pontanus in Boh. Pia l. 4. Beatam appellat. Cæterùm si venerationem aliquam Ecclesiasticam haberet, diem hi indicassent, neque omisissent suis* Martyrologijs *inscribere* Benedictini, *maximè qui ultimò in Germania scripsit, qui dum in Germania sacra egit de S. Georgij Monasterio ab ea Pragæ constructo, Beatam etiam appellat, & magna cum opinione sanctitatis ad cælos evolasse ait.* Hæc apud Bollandum. Ego hisce oculis in vetustissimo *S. Georgij* Codice Missali me legisse memini 8. Februarij *Commemoratio* B. *Miladæ*. Postremum Germaniæ sacræ Scriptorem diem omisisse nihil miror, cùm in Cœnobijs Bohemiæ (ut in *Cœnobijs* DEO dante demonstrabimus) describendis negligentissimè sit versatus. Nihilominus (ut animi mei sensum de *Milada* aperiam) ita comperio: B*eatæ* titulum ab antiquitate illi esse tributum; at *cultum publicum* non habuisse.

Cur omissa in Basilico opere Sanctorum.

Buc.

dies mortis

§. XIV.

S. Adalbertus, Pragensis Episcopus, & Martyr, Patronus Bohemiæ.

A. C. 997.

VItam SS. Præsulis, & Christi Martyris *Adalberti*, plurimi conscripserunt; diversas misi in Belgium Vitis Sanctorum à R. P. *Daniele Papebrochio* inserendas. In hac brevitate proposita, placet Lectiones *Vetusti* Breviarij *Pragensis* exscribere, non enim majore authoritate quidquam à me confici potest: Adalbertus nobilissimo genere ortus, cùm graviter adhuc infans ægrotaret, B*eatissimæ Virginis* ope, cui illum Parentes devoverant, ejusdem aræ admotus mirè convaluit. Missus Magdeburgum ad liberales hauriendas disciplinas, cùm præstaret ingenio, magnos in ijsdem progressus habuit. Reversus ad suos *Ditmaro* demortuo, summo omnium consensu *Episcopus* Pragensis creatur, quo in munere, dum verbo, & exemplo gregem pascit, omnes optimi Antistitis partes implevit. Non respondit labori fructus. Itaque cùm se nihil proficere animadverteret, *Hierosolymam* petiturus *Romam* venit. Digressus inde ad *Cassinense* Monasterium, longioris peregrinationis abjecto consilio, B*eati Nili* monitu ad Urbem rediens, ad S. B*onifacium* monachus efficitur. Quinqvennium ibi incredibili pietate, ac religione cùm egisset, missâ ad *Summum Pontificem* legatione in *Bohemiam* revocatur. Jussus reverti, paruit; sed cùm populus ab ingenio non recederet, ad Monasterium, unde discesserat, remigravit. Nec diu quiescere ibidem potuit. O*ttone III. Romam* adveniente, cùm M*oguntinus Antistes* illum repeteret, iterum discedere cogitur; Sed rejectus à suis, pijs, quos

Ex Lectio: M.S. Brev: Prag.

Historia vitæ.

quos proximè in *Polonia*, priùs verò in *Hungaria* fidei causſâ, ſuſceperat labo
ribus, minimè contentus, quod à *Summo Pontifice* impetraverat, ad gente
quæ *Christum* non noverant, lucrifaciendas animum adjecit. Vix in *Pru*
ſiam venerat, cùm malè acceptus ab incolis, mox etiam ab ijsdem eſt inte
emtus. Corpus à *Boleslao Poloniæ Duce* æquali auri pondere redemtu
fuit, quod demum Pragam translatum ibidem religioſiſſimè colitur. H
ctenus vetus *Breviarium Eccleſiæ Pragenſis.* Quanto verò amore etia
nunc in cœlis gentem ſuam proſequatur *Adalbertus*, multa demonſtran
Adalberto tota Bohemiæ antiquitas ſingulare illud adſcribit, quòd leproſi
tum etiam à dæmone obſeſſis *Bohemia* careat; eidem attributa eſt cœleſt
victoria, quam *Dux Sobieslaus de Lothario Cæſare* clariſſimam reportavit A
1126. cùm Patris ſui vexillum in acie *S. Adalbertus* explicari juſſiſſet. Ite
alia 1260. cùm aſpectabilis ſuper *Bohemorum* aciem ſtetit.

Beneficia æterna S. Adalberti in Bohemos.

Hagek in Annal. Boh ad A. 1126.

Habet *Eccleſia Pragenſis Metropolitana* diviſa à cætero corpore aliqu
Sanctorum capita, auro, argento, & monilibus incluſa ad venerationem,
ſolatium Fidelium, ùt *S. VVenceslai*, *S. Stanislai* Cracovienſis &c. int
ea *S. Adalberti* caput eſt, quod An. 1142. amiſſum in *Eccleſiæ S. Viti* conflagr
tione An. 1146. repertum eſt; hoc indicat *Eccleſiæ Pragenſis* vetus Martyro
logium, quod diem inventionis ejus velut lætiſsimi theſauri poſteris con
gnavit; ità enim legimus: *4. Idus Octobris Inventio Capitis S. Adalbert*
Satìs jejunè, & aridè, neque tempore, & Anno, neque cauſsâ, & loco, qu
id contigit, indicato; ſed ante *Huſſitica* tempora contigiſſe, neceſſum eſ
cùm ipſum Martyrologium deſcriptum ſit à *Wenceslao* dicto *Kyſſelo* An. D
1407. Porrò *Sanctum Adalbertum*, exemplo *S. Wolfgangi* tum in recenti
profeciſſe, atq; ejus imitatione (ùt fecerat nuper *S. Wolfgangus*, qui relicto E
piſcopatu in ſolitudinem ſeſe abdiderat, in eâque quinquennio delituerat) i
tum egiſſe *Adalbertum*, facilè quisquis *Raderum* noſtrum legerit, intellige
Cæſum eſſe S. Adalbertum An. C. 997. 23. Apr. Ricciolius tradit; Baroni
annum ponit 999. Bollandus in divino illo opere de Sanctis, invicto argu
mento demonſtrat, vera Ricciolum tradidiſſe.

Vide Epit. l. 3. C. 10.

S. Adalbertus S. Wolfgangũ imitatur in deſerendo Episcopatu.

Rad. in Bavaria S. in S. Wolfgan: Ricci: Chro: refor. tit. 2.

Vita SS. ad 14. Febr. in Vita S. Brunonis.

§. XV.

Quinque Sancti Martyres, S. Adalberti fratres ute rini, totáque Civitas Libicenſis odio Religionis ferro & igne deleta.

Epit. hiſt. l. 2. C. 13.

An. 995.

Cædes SS. Martyrum.

ANno Chriſti: 995. *Wrſſovicenſes Dynaſtæ*, cæteríque in Bohemi
idolorum cultores, odium, quo in *Sanctum Adalbertum* Præſule
ferebantur, abſente eo *Romæ*, in fratres vertunt: *Libicenſe* igitur i
Bohemia oppidum, arcémque (quæ ditio erat *Fratrum SS. Præſulis* natalis
inob

ſto die, cùm omnes incolæ in Eccleſia *Beatiſſimæ Virginis* ſacris intereſſent, nobſervati occupant, *& quinque germanos S. Adalberti fratres*, odio SS. Regionis, unà cum eorum parvis prolibus, & omnibus Incolis *Libicenſibus* rudeliſſimè necant, & inſepultos abjiciunt, ipſúmque oppidum exurunt. Hæc ex *Coſma*, *Pulkava*, *Miechovio*, *Dubravio*, *Paprocio*. Ob religionem Chriſtianam hos omnes necatos eſſe, tota Antiquitas *Bohemiæ* conſentit. An. 1216. *B. Andreas Epiſcopus* Pragenſis Vir Sanctiſſimus, de Summi Pontificis, cui chariſſimus erat, licentia, eorum ſacra corpora, ſummâ veneratione, totiúsq; Cleri, ac Populi *Pragenſis* ſupplicatione, *Libicio Pragam* tranſtulit, ac in *Eccleſia S. Georgij* in Arce Pragenſi in ipſum altare velut *Sanctos Martyres* incluſit, quæ erat eorum temporum canonizatio, ùt oſtendit *Cardinalis Baronius*. Celebratur eorum memoria 16. Aprilis. Major controverſia eſt de eorum ſacris nominibus. *Coſmas* antiquiſſimus nominat: *Sobieborum*, *Spitimirum*, *Bohuslaum*, *Boreum*, *&* *Czaslaum*. Pulkava habet: *Wſeborum*, *Spitimirum*, *Bohuslaum*, *BorZitam*, *&* *Czaslaum*. Miechovius: *Sobieborum*, *Spiſimirum*, *Sodroslaum*, *Zymislam*, *&* *Czaslaum*; *Dubravius* cum Pulkava convenit, ſed *pro Bohuslao Przibislaum*, *pro Boreio BorZitam* obtrudit. In *Spitimiro* itaque, *Czaslao*, *&* *Sobieboro*, ſeu *Wſeboro*, omnes conveniunt; *Bohuslaum* (præter unum *Dubravium*) omnes agnoſcunt, qui *Miechovio* eſt *Sodroslaus*; *Boreko* ſeu *BorZitæ* unicus Miechovius ſupponit *Zymiſſam*.

Coſm: in hi: Bohem. Pulk: C. 23. Miech. l. 2. hiſt. Pol. c. 8 Dubra. l. 6. Paproc. in ſpec. Mor:

Translatio

Baron. in Annal. Ec: ad A. 1027.

Canoniſmͦ ſanctitatis.

Nomina.

Porrò grande miraculum, quòd eorum funus, in duobus locis (*Romæ & Libicij*) poſitus *S. Adalbertus* procurârit, omnes *Bohemi*, *&* *Poloni* Scriptores uno ore teſtantur. Extremum illud, licet ad humanam, & hujus ævi gloriam adjicio: hoſce *SS. Martyres*, eorúmq; germanum fratrem *S. Adalbertum*, nobiliſſimo (Imperatorio ſcilicet & regio) genere ortos eſſe: nam *Slavvnik* inprimis, Pater *S. Adalberti*, *ex Henrici Aucupis Imperatoris* (ex Saxonica Domo) ſorore, aut filia natus eſt, ut noſtri Scriptores conſentiunt; at verò *Strzezyslavva*, ſeu Sſtieſtislavva *Mater*, *S. VVenceslai* Ducis Bohemiæ neptis fuit, adeóque meritò *Chriſtannus de Skala* Boleslai ſævi filius, *Adalbertum nepotem* ſuum appellat. Sed hæc ſuo tempore ac loco diligentiùs examinabimus, & enucleatè diſcutiemus.

Albr. Bzo: in Notis ad vit. S. Adal ber: & in vita S. Ceslai. Hag: Dubr: Chanovsky. Boleluc: &c

Chanov. in Veſt. Bohe. Piæ. Chriſt. in vita S. Ludmilla.

§. XVI.

Alij Quinque SS. Martyres in Polonia paſſi, quos S. Adalberti fratres Ordinis, appellant.

TEmporibus *Henrici* Imperatoris, qui poſt *Ottonem III.* rexit Romanum Imperium, in *Polonia*, ob profeſſionem Chriſtianæ paupertatis, paſſi ſunt quinque fratres: *Benedictus*, *Joannes*, *Mathæus*, *Iſaac*,

A.C. 1005.

Ex Bre. Polon: Bohem. Morav:

ac, & *Christinus.* Hi Sanctum *Adalbertum Româ* ex monasterio *S. Alexi* Pragam, & inde in Poloniam comitati, primùm religiosam vitam duxerun *Pragæ in Templo S. Joannis in Insula.* deinde in *Polonia* majore, in Erem

Virtutes SS Fratrum.

quadam à *S. Adalberto* illis assignatâ prope *Casimiriam*, ubi casis, quæ singulos caperent, ædificatis, mutuum etiam alloquium fugiebant, solis cœlestibus intenti. Abstinentiâ singulari eorum alij bis per hebdomadam cibun sumebant, alij semel duntaxat, oleribus & aquæ potu contenti, ad quæ in solo Paschatis festo aliquid leguminum admittebant. Veste utebantur cilcinâ ex equinis setis; lectus erat humus, & lapis cervical, neque somno ni modico utebantur, pernoctantes in oratione DEI. Moris illis erat, post de cantatam *Primam*, denudato dorso humi se prosternere, & acriter unum a altero in dies flagellari. Cùm autem placuisset DEO, fratrum innocentiar suâ mercede remunerari, admirabili modo disposuit eis martyrij coronam Dux enim Polonorum *Boleslaus Chabrus Mestcislai* filius, pius Princeps, fr tres invisit, ut eorum orationibus, se & Provinciam commendaret, & vi eorum inopiâ centum eis marcas argenti elargitur. Fratres visâ pecuniâ, p *Barnabam*, qui eis sextus erat socius, & onus procurationis rerum extern rum sustinebat, remittunt pecuniam ad *Ducem*, suâ paupertate ob Chri amorem contenti. In hoc igitur rerum omnium terrestrium contemtu, pr

Barnabas absens Martyrij Coronâ amittit.

ter spem invenerunt cœlestes thesauros. Dum enim abesset *Barnabas*, pr mâ noctis vigiliâ sanctos Fratres divinis laudibus vacantes opprimunt latr nes, & è casis extractos invadunt, ac strictis gladijs intentant mortem, nisi p cunias à Duce acceptas tradant; quas quia *Duci* relatas affirmabant, cupid tate in rabiem versâ, alligant singulos palis, & ignibus ad latera admo urunt, cultrísque pungunt; deinde rotæ adstrictos diutissimè verberant, totam noctem consumunt in crudelissimo supplicio innocentium paup rum, ac tandem jugulant. Passi sunt Anno salutis millesimo, & quint

Translatio eorum in Bohemiam

pridie Idus Novembris, & ab eodem *Boleslao* sepulti *Casimiriæ.* Dein autem post annos triginta, & quatuor, à vigesimo primo *Bohemiæ Duce Br tislao*, subactâ Poloniâ, & Episcopo Bohemiæ *Severo* præmissis jejunijs, Christianæ fidei, ac morum publicis juramentis, unà cum *S. Adalberti*, *S. Gaudentij* ejus Fratris corporibus, qui *Gnesnæ* in Beatæ Virginis Temp quiescebant, & Cruce, ac tabulis aureis, alíisque pretiosis donarijs in *Bohen am* translata, & in Ecclesijs *Arcis Pragensis* reposita sunt, summâ totius Reg lætitiâ, & populorum accursu. Nomina Sanctorum quinque Martyrum hæc sunt: *Benedictus*, *Matthæus*, *Joannes*, *Isaac*, *Christinus*; servant eorum sacra lipsana *Veteroboleslaviæ*, præter *S. Christinum*, qui Moravis datus, cujus sacrum corpus vidisse se argenteâ thecâ inclusum in Ecclesia C

Bohemi fuêre natione

thedrali Olomucensi, initio prioris sæculi, testatur *Miechovius.* An ex sciplina *S. Benedicti*, an S. *Romualdi* prodierint, & cujus gentis, in *Epito Hi*

ſtorica diſputatum eſt. *Bohemos* gente fuiſſe, *Martinus Bielsky Polonus* af-
rmat. Colitur eorum feſtus dies ritu duplici, Divino officio, & ſacris, per
tam *Poloniam*, *Bohemiam*, *Moraviam*, *Sileſiam*, 12. Menſis Novembris.

Bielsky in Chr. Regni Poloniæ edito Polonicè A, 1590.

§. XVII.

Proſtivojus Apoſtolicus Sacerdos, odio Chriſti necatus.

IN illis Idololatriæ apud *Bohemos* confinijs, cùm nova Evangelij lux jam
univerſam *Bohemiam* perſtringere cœpiſſet, cultores dæmonum, ut ca-
dentē ſtultitiam ſuam, & aniles, & irriſas ſuperſtitiones defenderent, om-
em operam dederunt, atque ubiubi poterant, *Sacerdotes* maximè, ulciſce-
antur: A. 992. *Proſtivojus* qui Apoſtolorum exemplo (ut Chriſti regnum
roferret) *Bohemiam* percurſabat, ab *Hrabodoio Wrſsovicenſi* (hæc enim gens
ltima ex nobilitate Bohemiæ Chriſtum agnovit) ad Villam *Luboc*Z exce-
tus inſidijs, odio Chriſtianæ Religionis, crudeliter exquiſitis ſupplicijs ne-
atur; *Virum Sanctiſſimum* fuiſſe Proſtivojum, & in cauſa Chriſti, quem
rædicabat, perijſſe, *Coſmas* eorum temporum vicinus, affirmat; plura de
jus morte habet *Hagecius*. *Peſſina* è collegio Canonicorum *S. Viti* Eccle-
iæ Proſtivojum fuiſſe affirmat, illud certius Eccleſiæ *Parochiali S. Mathiæ A-
oſtoli* in Hradczano præfuiſſe, ob eámq; cauſſam corpus ejus ſacrum, non in
Eccleſiā S. Viti, ſed in *S. Mathæi* Eccleſiam *Boleslaus Dux* juſſit inferri. Idem
ptimus Princeps, quanti hanc mortem pro Chriſto & SS. Religionibus tole-
atam faceret, ſatis oſtendit, cùm in loco cędis (*Ruzinam* caſtrum inter, & Pra-
gam, quà Pragâ Slanam iter eſt, non integro milliari) *Eccleſiam Deiparentis
MARIÆ, & SS. Fabiani & Sebaſtiani MM.* nominibus dedicatā conſtruxit.

A. 992.

Mors Proſtivoij.

Coſmas l. 1. hiſt. Boh. Hag: in An: ad A. 992. Peſſina in Phoſphoro Radio 3.

In cædis loco Eccleſia conditur.

§. XVIII.

S. Gaudentius S. Adalberti frater uterinus, Præſul Gneſnenſis.

S*anctus Gaudentius* (Radim Polonis, & Bohemis) *Slavonici* Comitis
nepotis *Henrici Aucupis*, & *Strzezyslavæ* (ex Ducum Bohemię proſapia
natæ) filius, *ter* ut ità loquar, *S. Adalberti* frater fuit: quòd ex eodem
utero prodijt, quòd in eadem *S. Benedicti* familia, & quidem in ijſdem Cœ-
nobijs, *Romano*, *Inſulano*, *Brzevnovienſi* religioſus frater vixit, & quòd ijſdem
omnino moribus ſanctiſſimis vitam tranſegit, quæ tertia germanitas longè
priores duas exſuperat. Hac ſimilitudine virtutum SS. Viro *Adalberto* con-
ciliatus, aſſiduus comes in triſtibus æquè, ac lætis, in *Bohemia*, *in Italia Ro-*

S. Gaudentius ter quodammodo S. Adalberti frater.

mæ, in Gallia Floriaci apud Tumulum S. Benedicti, in Ungaria apud Reges, in Polonia apud Miecislaum, nunquam à latere fratris nè latum unguem discessit; donec *Adalberto* in Prussiam ad Christi fidem prædicandam properante, *Gnesnæ* ejus jussu remanere jussus, *Adalberto* pro Christo peremto, *Præsu* *Gaudentius* Polonicæ Ecclesiæ salutem indefessè procuravit. *Gaudentium* Gnesnensem Archiepiscopum faciunt Poloni Scriptores; at ex *Baronio* nondum Gnesnensem Archiepiscopatum eo tempore fundatum fuisse colligitur. Nihilominus *Episcopum Gnesnensem* fuisse ex ijs, quæ in Epitome *de Dambovvka* scripsimus, dubitari non potest, idque affirmat *Ditmarus L. 4. Chronici,* qui tum vivebat. Vitâ sanctissimè, ùt fratrem & Martyris, & Religiosi & Præsulis decebat, obitâ, *Gnesnæ* sepultus, *Pragam*, ùt Scriptores nostri testantur An. 1040. translatus, & in Sacello *SS. Cosmæ, & Damiani* compositus, pluribus cœpit miraculis inclarescere, sic ut post aliquot annos *Sancti* titulum omnis retro *Gaudentio* tribuerit Antiquitas; miraculum hominis e carcere *Cracoviensi*, in quo triennio tenebatur, ope *S. Gaudentij* apparentis in liberum campum translati, refert ipse *Cosmas* oculatus, & auritus testis a An. 1060. alias visiones, & lumina, quæ in eadem crypta *Custodes Ecclesiæ* videre sunt soliti, idem *Cosmas* insinuat; additque *Lampadem ad Sancti Vir* Tumulum ab omni antiquitate accendi. Agunt de S. *Gaudentio*, præte *Cosmam*, Poloni, Bohemique Scriptores, *Miechovius, Cromerus, Hageci us, Dubravius, &c.*

An fuerit Archiepisc:

Sancti titulus.

Cosmas in hist. Boh.

§. XIX.

S. Henricus Imperator ejus nominis II. Bohemorum defensor.

A. 1024.

Ex Lect. Brev. Rom.

Gesta S. Hẽrici compẽdio.

HEnricus cognomento *Pius*, è Duce Bavariæ *Rex Germaniæ* ac postmodum Romanorum Imperator, temporalis Regni non contentu angustijs, pro adipiscenda immortalitatis gloria, sedulam ætern Regi exhibuit servitutem; adepto enim Imperio, religioni amplificandæ stu diosè incumbens, Ecclesias ab infidelibus destructas, magnificentiùs repara vit, plurimisque largitionibus, & prædijs locupletavit. Monasteria, aliác loca pia, vel ipse ædificavit, vel assignatis redditibus auxit. *Episcopatum Bambergensem* hæreditarijs opibus fundatum, B. *Petro*, Romanóque Ponti fici vectigalem fecit. *Benedictum VIII.* à quo Imperij Coronam acceperat profugum excepit, suæque sedi restituit. *In Cassinensi* Monasterio gravi de tentus infirmitate, à *S. Benedicto* insigni miraculo sanatus est. *Romanam Ecclesiam* amplissimo diplomate muneratus, eidem tuendæ, bellum adver sùs Græcos suscepit, & *Apuliam* diu ab illis possessam recuperavit. Nihil s nè precibus aggredi solitus, *Angelum Domini*, Sanctósque Martyres tutela

res

s, pro se pugnantes ante aciem interdum vidit. Divinâ autem protectus e, barbaras nationes precibus magis, quàm armis expugnavit. *Panno-um* adhuc infidelem, traditâ *Stephano Regi* sorore suâ in uxorem, eóque ba-izato, ad *Christi fidem* perduxit. Virginitatem raro exemplo matrimo-o junxit, sanctámque *Kunegundem* conjugem suam propinquis ejus, morti oximus illibatam restituit. Denique rebus omnibus, quæ ad Imperij ho-orem, & utilitatem pertinebant, summâ prudentiâ dispositis, & illustribus r *Galliam*, *Italiam*, *Germaniam*, religiosæ munificentiæ vestigijs passim re-ictis, postquam heroicæ virtutis suavissimum odorem longè, latéque diffu-erat, sanctitate, quàm sceptro clarior, ad Regni cœlestis præmia, consum-atis vitæ laboribus, à Domino vocatus est Anno salutis 1024. cujus corpus Ecclesia Beatorum *Petri & Pauli Bambergæ* conditum fuit, statímque ad us tumulum multa miracula Deo ipsu glorificante, patrata sunt, quibus po-ea ritè probatis, *Eugenius III.* Sanctorum numero illum adscripsit.

Meritum maximum S.Henrici in Boh.

At quo merito inter *Divos Bohemiæ* numeretur *Henricus*, operæ pre-um erit cognoscere: *Boleslaus Chrabry* vel *Chobry* cognomento *Poloniæ ex*, posteaquam *Boleslaum III.* fratruelem suum *Bohemiæ Ducem*, contra dem datam excæcâsset, eâque opportunitate post An. C. 1002. *Bohemiam* gressus, *Pragam* proditione *Wrßoveciorum* captam, duobus annis tenuis-et, *S. Henricus Imperator* in favorem Ducalis Bohemiæ stirpis, *Wlademari-m* Bohemiæ præfecit, & Polonum jussit facessere, renuentem, & contumaci-er arma spectantem, bello petijt; erant in Exercitu Imperatoris Regij Bohe-niæ juvenes, *Jaromirus*, *Udalricus*, cum meliore Nobilitatis parte, cæteri *Bohemi à Polonis* oppressi, inviti *Boleslaum Polonum* sequebantur, præsertim cùm *Boleslaus* nuper excæcatus (qui ob facinora in fratres suos admissa, Cæ-saris iram metuebat) *Boleslao Polono* (etsi pessimè de se merito) sese junxisset. Narrant hoc bellum, qui interfuêre *S. Adelboldus Episcopus Trajectensis*, & *Nonnosus Presbyter Henrico Imperatori à sacris*. *Henricus* invocato priùs, ut solebat, Dei auxilio, munitionem quandam limitaneam *Bohemiæ* obsedit, captam *Jaromirio* tradidit; *Zatecium* Civitas ipsa se in libertatem vindica-vit, occiso præsidio Polonorum; ductus posthæc ad *Pragam* exercitus, *pro-cessêre cum innumerabili multitudine Poloniæ Principes* (verba Nonnosi reci-to) *Henricus ad orationem confugit, & cùm omnes perceptione corporis, & sangvinis Domini confortati fuissent, ad locum certaminis venit. Ibi iterum oranti Henrico aperti sunt oculi, & vidit gloriosos Martyres Georgium, Laurentium, Adrianum cum Angelo percutiente, Exercitum suum præcedentes, & hostium cuneos ad fugam propellentes, qui projectis armis, sinè Christiani sangvinis effusione, fugerunt.* Hæc gesta sunt An. C. 1004. *Pragam* deinde stratagemate singulari *Udalricus* juvenis Bohemiæ Princeps (quod apud *Cosmam & Hagecium* legitur) occupavit. Partâ victoriâ *Henricus* Bohemiæ Du-

S.Henricus ope cœlesti Bohemiam à servitute liberat.

Ducem *Jaromirum* nominavit. Magnum igitur in gentem nostram meritum *Henrici Sanctissimi Imperatoris* est, quòd pro *Bohemia*, cui incubabant *Poloni*, bellum gerere non dubitârit, quòd *Bohemos* in libertatem asseruerit, quòd legitimos è Przemyslæa gente Principes, throno per summum nefas dejectos, reposuerit; in quo quidem facto Cælites ipsos *Henricus* meruit habere in partibus, & sive *Henricus* illos, sive illi *Henricum* ad nos devocârint, utrumque in gratiæ loco *Bohemia* gratanter agnoscit, & quem in terris *Defensorem* habuit, nunc etiam in cœlis veneratur *Patronum*.

§. XX.

S. Guntherus Ordinis S. Benedicti.

1045. 9. oct.

Adelsreitt. in hist. Bojor. p. 1. l. 15. Rader. in Bavaria S. H. Canis. in Antiq. lect. Tomo II.

S. Guntheri ad perfectiorem vitam conversio.

In literis Fundationis Præpositturæ Reybradensis.

S. Guntherus Patrin⁹ Ducis Brzetislai.

Rad. in Bavaria S. in S. Gunthero

Miraculosè Brzewnovium advehitur.

BEatum, imò & *Sanctum Guntherum* Veteres omnes, novæque memoriæ Ordinis *S. Benedicti*, tum alij Scriptores omnes uno ore pronunciant. Ejus vitam sanctissimam, résque ab eo gestas in *Canisio*, in *Surio* in *Radero*, in Vestigio Bohemiæ Piæ *Joannis Tanneri* invenies; è Thuringia Principibus ortus, *S. Stephano* Ungar: Regi agnatus fuit. Splendidam aleba familiam magnis opibus, quæ virtuti sunt insidiosæ; in ijs egerat adolescentiam aliquantò solutiorem, cùm ei DEUS mentem ad cœlestia injecit; Divus *Gothardus* Altahensis Abbas hærenti author fuit, ut se in *Altahensis Cœnobij* portum reciperet. Ob famam virtutis semel, iterumque ad *S. Stephanum in Ungariam* vocatus, accessit; deinde bonâ Præsidum veniâ *Cœnobium Rinchenacense* condidit, rexítque per annos septem magnâ authoritat sanctitatis; Cœnobij hujus facultates auxit *S. Cunegundis Augusta*. Ad extremum, ùt ætas illa ferebat, perfectionis amore in solitudinem secessit, variásque *Bohemiæ* silvas habitatione suâ per septem, & triginta annos consecravit. An. 1040. cùm *Brzetislaus* Bohemiæ Dux *Henricum Cæsarem* in aditu *Bohemiæ* magno prælio vicisset, ac fugâsset, eidem *S. Gunthero* (qu *Brzetislaum* olim in Baptismo susceperat, ùt ipsemet *Brzetislaus* testatur) *amore DEI petenti*, captivos omnes *Germanos* dimisit, & donavit; Vide E pitomen nostram. Narrat Raderus noster: *Brzetislaum Bohemiæ & Poloniæ Principem*, Venationibus intentum, in solitudinem *S. Guntheri* i Narvvaldensi Bohemiæ saltu sitam incidisse, cui *Guntherus* in alterum dien suum è vita discessum post diuturnam & religiosam sermocinationem aperu erit, qui primâ luce cum *Severo Pragensi Antistite* ad ostium *Guntheri* adve nerit cœlestem Agnum in viaticum porrigi jubens, ubi ille inter piorum la crymas & vota expirârit; Corpus verò per jumenta jugi insveta ad *Brzevnoviense Cœnobium* devectum, prodigijs vitæ prioris sanctimoniam ostendisse, & ipsum cœlestibus pòst religionibus consecratum. Hæc omnia verita consonant; at quod innuere videtur *Raderus*, tum primùm *S. Guntheri*, &

zetislai familiaritatem cœpisse, sustineri non potest, ex his, quæ paulò ante ex Originibus Ducis literis exscripsimus. Obijt *Guntherus* An. C. 1045. 9. Octobris, quem se in *Ecclesia Brevnoviensi* ad Pragam sepelisse idem *Brzetislaus* affirmat; ejus sacrum tumulum plusquam trecentis miraculis Divinitas honoravit. Hodie sepulchri locus ignoratur, sed diligenter quæritur. Occultavêre illud *Hussitarum* temporibus Religiosi; spes est non vana, propediem inventum iri.

§. XXI.

S. Procopius Abbas, Ordinis S. Benedicti.

Ex Lectio: Brev: Boh. 4. Julij.

PRocopius post liberalium studia disciplinarum in *Monasterio Brevnoviensi* vitam aliquamdiu religiosè traduxit. Solitudinis deinde amore captus, speluncam *Sazavæ* flumini incumbentem, larvis, ac spectris obnoxiam, quam adire nullus audebat, magno animo incolendam sibi delegit. Nec viri sanctitatem ferre monstra diutiùs valuerunt, sed continuò dilapsa, liberalem illi, quietámq; ejus loci possessionem reliquêre. Ejus prodigij famâ vulgatâ, cùm magni ad illum concursus fieri cœpissent, facilè intellexit, Divini consilij non esse, ut lateret. Itaque perfectioris vitæ studio incensos nonnullos collegit, quos ad omnem sanctitatem suo præsertim exemplo informavit. *Udalricum Bohemiæ Ducem* à venatione fessum, aquâ in vinum versâ recreavit, dæmones non modò è corporibus ejecit, sed etiam sub jugum missos arare compulit. Denique, cùm obitum suum, aliáque prædixisset, virtutibus, divinísque muneribus clarus, migravit in cœlum, nec desiit post mortem miraculis coruscare. Inter alia illud insigne, quòd cuidam, qui in magno discrimine fugiens, ejus opem imploraverat, fluvio in glaciem verso ad iter prosequendum viam expedivit, ac periculo eripuit. Illud etiam memorabile, quòd cùm sui *Monasterij Abbas*, ut inter *Sanctos* referretur, in Urbe non impetraret, *Innocentium III.* per somnum admonuit, ut postulatis annueret. Nec diutiùs cum Pontifice laborandum fuit. Quare ab eodem, anno salutis millesimo ducentesimo quarto, Sanctorum numero est adscriptus.

A. C. 1053.

S. Procopij gesta & miracula.

S. Procopius è cœlo sibi Canonizationem procurat.

Fuit *S. Procopius* ex *Chotaun* pago, inter Bohemobrodam, & Caurzimium sito; Slavicis literis (quas *S. Cyrillus, vel* Methodius, ùt alibi diximus, invenit) excultissimus; *Wissehradi ad S. Clementis Ecclesiam* Sacra primùm procuravit, deinde Benedictinæ militiæ *Brzevnoviæ* ad Pragam nomen dedit; post aliquot exactos in solitudinibus annos, *Abbas Sazaviensis*; obijt An. 1053. 25. Martij, ùt ex *Cosma*, *&* *Lupacio* annotat Weleslavinus; sepultus in Ecclesia *B. Virginis* in Cœnobio suo. Vita ejus, & miracula stupenda prorsus, passim in manuscriptis Codicibus leguntur; P. *Nicolaus Salius*

Abbas fuit Sazaviensis Cœnobij.

Lup. & Weslesl. in Cal: hist. ad 25. Martij.

lius Societatis nostræ, hanc quoque scripsit, eáque in *Bibliotheca Crumloviensis Collegij* invenitur; apparuisse eum cum cæteris *Bohemiæ Patronis* super *Exercitum* Bohemorum, & attulisse victoriam testis est ex manuscriptis Codicibus *Hagecius*. Dæmones malos sic in officio continebat, ut saxa arare cogerentur, cujus laboris dæmoniaci hodiéque in petris, prope ejus antrum supersunt vestigia, & arationes, quas ipse vidi. Illud etiam mirum, *Picas* orationi suæ obstrepentes, abire jussisse, neque unquam ampliùs in ea vicinia comparere; *Abbatem* in Cœnobio non satìs canonicè electum, cùm *S. Procopius* aspectabilis, semel ac iterum honorem deponere jussisset, & ille parêre cunctaretur, ità Pedo, quod *Sanctus* ferebat, contudit, ut brevì pòst, quantumvìs pœnitens, expirârit.

Juvat Bohemos pugnãtes aspectabilis.

Pontan. in Boh. Pia.

Porrò multæ per Bohemiam Ecclesiæ *S. Procopij* nomine appellantur: celebris est in minore *Urbe Pragensi*, quam in suo nomine dedicari, *S. Procopius* per quietem *Sulislao & Dobromilæ* conjugibus An. 1213. apparens jussit, ab ejus domûs limine *Pragam* esse vocatam, & primam hanc *domum Pragæ* stetisse affirmans; eam igitur domum in *Ecclesiam* pij conjuges convertêre, & *Daniel II.* Episcopus Pragensis *Przemyslao Ottogaro I.* Rege cum Proceribus præsente consecravit.

Jubet sibi ac suo nomini Ecclesiã exstrui.

M.S. Bidzovini.

Ejus sacrum corpus in Cœnobio *Sazavensi* (quod tum raros, aut nullos habebat cultores) delitescens, An. 1588. 28. Maij *Pragam* translatum est; intulit in tumulum in *Ecclesia Collegiata Omnium Sanctorum* in Arce Pragensi *Martinus Archiepis: Pragensis* solennibus cerimonijs, præsente *Rudolfo II. Imperatore* cum numerosissima Procerum corona; sed jam ante aliquot sæcula *S. Procopij* solennes reliquias habebat *Ecclesia Metropolitana Pragensis*; unde in ejus Martyrologio sic legimus: *4. Nonas Julij Canonizatio S. Procopij Abbatis, & Confessoris, Patroni Regni* Bohemiæ, *miræ Sanctitatis Viri; cujus brachium habetur in Ecclesia Pragensi.*

S. Corporis Pragã translatio.

M.S. Martyrol. Eccl: Prag.

§. XXII.

S. Severus Antistes Pragensis sextus.

A. C. 1068.

SEverus non tam dignitate, & munere, quàm virtute, & morum integritate *Izzoni* antecessori suo geminus Annò 1030. successit. Equestri loco natus familiâ *Berzkovskiana*, quæ *candidum lilium* gerit in campo sangvineo; ejus acta illustria, & ad summam Reipublicæ spectantia, in *Annalibus* nostris leguntur. Quod vitæ sanctitatem attinet, author est *Cosmas*, hunc *sanctum Antistitem, Sanctorum fato*, gravissima quæque passum, & aliquando à *Brzetislao Duce* falsis accusationibus nimiùm tribuente, in *vincula* (nefas!) *conjectum*, ac rursus receptum in gratiam, & omnibus excultum honoribus, utramque fortunam fortiter, & moderatè tulisse. In *veteri Ecclesiæ*

Paproc. in Stemmato: l. 2. C. 22.

S. Severi virtus in utraque fortuna.

æ Pragensis Martyrologio, quod inter sacra legebatur, annotatum reperi 3. Cal. Julij Ordinatio S. Severi Episcopi sexti Pragensis Ecclesiæ. Obiit 1068. 7. Novembris. sedit annos 38. quot hactenus duo. Hagek habet An: 065. Hujus Severi laudabili lenitate perfectum est, ut suum Moravorum Ecclesia haberet Antistitem, ad quod alij Antistites, imminutionem suæ Diœceseos caussati (fortasse Zelo non secundùm scientiam adducti) nunquam induci poterant. Quod verò Severum hunc Nostrum (in S. Adalberti corpore Gnesnâ ad Nos in Bohemiam transferendo, & in spoliatione Ecclesiarum Poloniæ ab Exercitu Bohemorum facta) velut Sacrorum Canonum violatorem, aut saltem rudem, & juris Ecclesiastici ignarum incusat Baronius, Scriptoribus Polonis, ac præsertim Dlugossio & Cromero imputandum est, ex quibus Baronius (cùm nostros Scriptores non legisset) totam illam historiam totidem verbis descripsit; qui si Cosmæ Pragensis Decani Viri integerrimi, & Sancto Severo coævi Chronicon vidisset (sed hoc nondum Typis ediderat Freherus) nunquam Dlugossio, & Miechovio ante duo, vel summum tria sæcula, & Cromero, priore sæculo primùm, de rebus procul à sua ætate gestis scribentibus subscripsisset, præsertim in controversia nationali. Vetus verbum est Tragici Poëtæ: Qui statuit aliquid parte inauditâ alterâ &c. haud æquus fuit. Inspiciant, amabò, Lectores mei, defensionem Sanctimoniæ Severi in Epitome mea historica, & in Vita Ernesti I. certè caussam meam tam probabilem existimo, ut ipsum Baronium Virum omni meâ laude majorem, si viveret, rebus prolatis Judicem recusaturus non essem. Multum etiam apud me valet Authoritas vetusta Ecclesiæ Pragensis Severo Sancti titulum in Martyrologio suo tribuentis, quæ cùm omni tempore sanctissimis & doctissimis Viris & Præsulibus floruerit, nunquam sine authoritate universalis Ecclesiæ, ac Summorum Pontificum, Severum Sanctum appellasset. Quod verò spolia Ecclesiarum Polonicarum attinet, silent nimirum inter arma leges, & Severum (quam excusationem Romanus Pontifex, postea, ùt est apud Cosmam, probavit) ob alienam culpam in judicium vocari, multóque etiam minùs alieni peccati pœnas dare oportuit; nec de S. Adalberti & Sanctorum Fratrum Corporibus raptis meritò accusari potest Severus, utpote quem ipsemet S. Adalbertus excusat; is enim (ut est in antiquissimis Breviarij Pragensis Lectionibus, & narrat idem Cosmas) S. Severo apparens per quietem, transferri se in Bohemiam velle significavit, certásque leges & conditiones Exercitui Bohemorum præscripsit, quas si servaturos se promitterent, impune & sine damno (quod nuper miraculo ad Sancti Tumulum prostrati, & sine sensu jacentes præstare non poterant) in Bohemiam Corpus suum transferrent. Eas leges Severus S. Adalberti nomine Militibus explicuit, & Exuvias sacri Præsulis, bona ipsius gratiâ, ipsóque ita volente & indicante, suis manibus elevavit è tumulo.

Dubr. l. 8. hist: Boh. Cosm. Cuth: Welesl. 27. Novemb.

Concedit Episcopum Moravis.

Baron. in Ann: Eccl: Dlugoß, seu Longinus. Miech. Cromer: in hist: Polon.

Defensio S. Severi.

S. Adalbertus transferri se in Boh. patitur.

§. XXIII.
Complures Sacerdotes à Judæis in Bohemia eviſcerati.

A.C. 1067.

Coſmas l. 2. hiſt. Boh. Pulkava C. 40: hiſt. Lup. ad 14. Julij.

Judæi Chriſtianum puerum furantur.

Hagek ad A. 1077.

Sacerdotes Chriſtianos occidunt.

Deprehenſi dant pœnas.

ANno 1067. 14. Julij grave crimen à *Judæis Pragenſibus* deſignatum ve teres habent *Annales*: nam cùm permittente *Wratislao Bohemiæ Re ge* ex minore Praga (eo de loco, ubi nunc ſacellum S. *Archangeli Mi chaëlis* honori conditum ſtat ſub vitiferis collibus in *horto*, *Collegio Societati Jeſu* donato) in majorem Urbem Pragenſem immigrarent *Judæi*, cujuſdan *Civis Pragenſis filium* triennem, clam crudeliter mactandum ſubduxerunt; r per navicularij indicium propalatâ, author ſceleris, unà cum alijs quinque eju facinoris conſcijs, mandato Regis culleo inſutus, in profluente *Muldava* de mergitur. Has pœnas ſuorum, cùm *Judæi* cæteri concoquere non poſſen alia ſcelera, quibus unum illud contegerent, perpetrârunt. Hiſce igitur an nis (præcipuè 1077. & 1078.) *Bohemia* plurium Sacerdotum ſangvine ex oc culto cæſorum non ſemel redundavit: ſtrati in vijs inveniebantur *Sacerdote* crudeliſsimè extractis è corpore viſceribus, potiſsimùm viâ *Boleslavienſi*, au thores tamen ſcelerum latebant, dum denique Sacerdotem quendam *Bole slaviam* præmiſſum, vel alium quempiam, Sacerdotali habitu indutum, la tenter *Chriſtiani* milites ſecuti, *Judæos*, qui in Sacerdotem impetum fece rant, exceperunt, & capientes ceperunt; omnibus humanæ vitæ ſupplici excarnificati ſunt rei. Neque tamen deſtitêre, ſed eadem, ut poſtea videbi mus, repetivêre facinora, multóque etiam crudeliùs in innocenti Chriſtiano rum ſangvine ſunt bacchati. Nihil dubium eſt, *Sacerdotes* illos *Martyr* appellari poſſe, & debere, qui ab hoſtibus, ſanctiſsimarum religionun odio, ſunt trucidati.

§. XXIV.
B. Culmatius ſeu Chulmannus Bohemus, Eremit ad Piwonkam in Bohemia, cum Socijs duobus.

Cruſenius. Milenſius.

STockenſe, ſeu *Pivvonkanum* Ordinis S. Auguſtini Eremitarum Cœno bium in Bohemia multis rebus memorabilibus inclaruit, ùt *Cruſeniu in Monaſtico ſuo Auguſtiniano* demonſtrat; at illa gloriatio, & claritu do, quæ à virtutibus proficiſcitur, omnem ſinè dubio humanam glorian vincit: *Beato Culmatio* Bohemia Patriam & Virtutis locum dedit; *Culma tius* ſibi ipſe virtutes, & conſtantiam, gratiæ Divinæ ope, paravit; DEU Viri Sancti Virtutem miraculis honoravit, ut, qui ſe ipſum propter DEU

icerat, propter homines etiam Naturam vinceret, & quæ dicimus, *miracu-* patraret. *Culmannum* quædam Manuſcripta appellant, qui in medio Sa- arij S. *Joannis Baptiſtæ* nomine conſecrati in Cœnobio compoſitus quie- cit; honoravi ſacrum ejus Tumulum ante complures annos à Reverendis lis Patribus indicatum, & dulcem quandam pietatem, quæ de Sanctorum orporibus ſæpe profluere dicitur, perſenſiſſe me diffiteri non poſſum. Por- ò *Culmatio* Beati titulum *Cruſenius*, & (ſi is non ſatis idoneus author cuipi- m videatur) *Milenſius, Chanovsky, Crugerius* ex totius antiquitatis, & plu- ium ſæculorum conſenſu tribuerunt. Tumulus Beati viri cratibus altè edu- tis Majorum ætate ad venerationem muniebatur, hodie crates abſunt, ſinè lubio manibus hæreticorum, quibus Cœnobium non ſemel præda fuit, confractæ. B. *Culmatio* duos, eâ in ſolitudine ſocios fuiſſe, ac fratres (an ſangvinis, an Ordinis non ſatis liquet) Veteres Memoriæ tradunt, non ad- ditis nominibus, ſed ſanctimoniâ & vitæ innocentiâ pares: eorum alter tu- mulatus eſt in *Sacello S. Barbaræ* ad Tinam, alterius Tumulus Cœlo proſtat aperto, uno milliario à Cœnobio *Pivvonkano* ad *Pagum Trnava.* Adſita illi loco eſt columna murariorum opere, in qua Agreſtes varias imagines appen- dunt, *totúsque locus* (verba recito ex Veſtigio Bohemiæ Piæ) *in longum paſſus ſex, in latum propè quatuor, ſepibus ligneis clauditur; huc feriâ II. Paſchatis & Pentecoſtes ruralis* Populus *Beati illius Viri Tumulum precibus, aliísque modis veneraturus confluit, atque invicem muneris virgam unam ſinguli afferunt, quas in faſcis ſimilitudinem colligatas ſuper Tumulum erectas collocant, priori- bus vetuſtis amotis.* hæc ibi. Addit poſtea Scriptor, *Tempus*, quo Viri duo iſti religioſi vixerint cum *B. Culmatio,* videlicet An. 1000. ſed hoc ſuſtineri nullo pacto poteſt, cùm ipſum *Cœnobium Pivvonkanum*, ex quo illi prodie- runt, non priùs quàm poſt Annum 1040. fundari potuerit, ut ex ætate *Ducis Brzetislai Fundatoris* clariſſimè probatur. Vide *Epitomen* noſtram ad A. 1040.

Tumulus B. Culmatij.

Encomiaſti cum Auguſtinia: lit: C.

Beati titul⁹

De duobus S. Culmatij ſocijs.

C. 3. Honor Tumuli.

§. XXV.

B. Gervicus Eremita in Bohemiæ finibus ad Waldſaſſium.

MUltos Sanctæ ſolitudinis amatores, qui inter feras cæleſtem in Divi- nis laudibus vitam agitabant, venatio Principum prodidit, ùt *Ægi- dium* in Gallia, *Ivvanum, Guntherum, & Procopium* apud nos in Bohemia, pluréſque alios; *Gervicum* quoque, de quo nobis eſt ſermo; qui ad *Waldſaſſium* Egrâ non procul, in ſilvis ſtatione fixâ, DEO uni vacabat, *Theobaldus Wohburgenſis Dux* invenit, & cùm feras quæreret, hominem in- vênit, qualem inter homines ægerrimè reperiſſet, cæleſtem, Divinum, & Angelum magìs, quàm hominem; ut vita DEO tam accepta in plures pro-

circa A. C. 1128.

pagaretur, & ex hominibus Angeli fierent, *Theobaldus* Cœnobium eo in loco construxit. At nè putes, tum primùm à *Theobaldo* visum esse *Gervicum*, quia istud ad *B. Viri* gloriam cedit, diligentiùs & à principio memorabo: *Dietpoldus* seu *Theobaldus II. Vohburgensis*, *&* *Chambensis Marchio* id sibi à prima ætate decorum putavit, ut Militiam seriam ludicrámque studiosissimè sectaretur: Circensia præsertim, ludósque illos *hastarum*, quibus tum tota *Germaniæ Nobilitas* insanè tenebatur, sic adamârat, ut nemo eâ ætate magis par in ea concurrendi, & periculosè ludendi cupiditate inventus est *Gervicus de Wolfmuttstein* domo *Westphalus*, genere nobilissimus, quorum duorum amor ob communia studia, ut fit, tantum coaluit, ut *Thesei*, *&* *Pirithoi* renovari videretur exemplum. Infælix deinde casus intervertit omnia: nam cùm in Cataphractorum commissione, ubi cæcè quodammodo & Andabatarum more pugnatur, *Gervvicus* insciens in suum *Theobaldum* incurrisset, altero infælici casu eidem hastâ velitari oculorum alterum expungit. Tantus ex ea re dolor utriusque Amici animum invasit, ut damnatis & omni execratione devotis tam tristibus ludis, *Gervicus Sigebergensi* Cœnobio se clauderet, *Theobaldus* domum ad Conjugem rediens, nunquam nec spectare amplius ludos sustineret; tria idē Cœnobia cū *Luitgardâ* Matre ex Sultzbacensi familia ortâ fundavit; *Waldsassense ad Egram Gervvico* debet originem: i cum Abbate suo *Sigebergensi Cunone* ad Insulas Ratisbonenses evecto, in hæc loca profectus, impetratâ solitudine uni DEO solus vivere cœpit. Posthæc illa, quæ initio memoraveram acciderunt: deprehensus à venante *Theobaldo*, redeunte utrique in memoriam Veteri Amicitiâ, tantùm à *Theobaldo* Nemorum & silvarum dono accepit, quantum uno die posset obiri. Hæc fuêre initia celeberrimi postea *Cœnobij Waldsassensis*, quod *centesimam oviculam* Cistercienses (quippe centesimum sui Ordinis Cœnobium) appellant. *Ossecense* Cœnobium hujus colonia fuit, ut alio in loco dicetur; *Waldsassium* multis titulis Bohemiæ conjunctum, Reges quoque nostros *Jure clientelæ* respexit; sed hæc aliàs, vide interim *Gasparem Bruschium in Waldsassio*, qui omnes Cœnobij hujus incolas *trilingves* olim fuisse, & præter Latinam & Germanicam, etiam *Bohemicam* calluisse lingvam, ac Cœnobium ipsum inter Bohemiæ *Cœnobia*, velut domesticum censeri solitum attestatur; quæ mihi caussa impulit ut *B. Gervicum* in Divorum nostrorum album referrem, vel *Raderi* exemplo, qui in Bavaria *Sancta*, Austriam, & vicinas *Bavariæ Regiones* etiam *Tirolim*, & plures alias, quos illæ provinciæ *Divos* habent (*ut Bavariam suam* illustraret) adduxit. Quanquam cùm *Waldsassium* ab omni memoria in *Egrensi Territorio* censum sit, nihil alienum fecero, si *Egræ* (quæ hodiedum *Regem* Bohemiæ respicit) *Wadlsassium* conjunxero.

Occasio Cōversionis B. Gervici.

Brunner. in Boicis P. 3. lib. 12.

Waldsassiū & B. Gerwicus quâ ratione in Bohemiā possit referri.

Brusch. in Monaster. Germa: lit. W.

§. XXVI.

§. XXVI.

S. Norbertus Archi-Episcopus Magdeburgensis, Germaniæ Primas, Regni Boh: Patronus.

NEque majore fide & authoritate, neque brevius (quod in hoc opere maximè spectavi) de *S. Norberto* quidquam adferri potest, quàm quod Ecclesia festo illius die in Sacerdotalium Precum officio legendum proponit: *Norbertus nobilissimis Parentibus natus, adolescens liberalibus disciplinis eruditus, in ipsa postea Imperatoris Aula spretis mundi illecebris, Ecclesiasticæ militiæ adscribi voluit. Sacris initiatus rejectis mollibus ac splendidis vestibus pelliceâ melote indutus, prædicationi Verbi DEI se totum dedit. Abdicatis Ecclesiasticis proventibus satis amplis, & patrimonio in pauperes erogato, semel in die sub vesperam solo cibo quadragesimali utens, nudisque pedibus, & lacerâ veste sub brumali rigore incedens, miræ austeritatis vitam est aggressus. Potens igitur opere, & sermone innumeros hæreticos ad fidem, peccatores ad pœnitentiam, dissidentes ad pacem, & concordiam revocavit. Cùm Lauduni esset, ab Episcopo rogatus nè à sua Diœcesi discederet, desertum in ea locum, qui Præmonstratus dicebatur, sibi delegit, ibique tredecim Socijs aggregatis, Præmonstratensem Ordinem instituit, divinitus acceptâ per visum Regulâ à S. Augustino. Cùm verò ejus fama sanctitatis in dies magis augeretur, ac plurimi ad eum quotidie Discipuli convenirent, idem Ordo ab Honorio II. aliisque Summis Pontificibus confirmatus, ac pluribus ab eo Monasterijs ædificatis, mirificè propagatus est. Antverpiam accersitus, in ea Urbe Tanchelini nefariam hæresin profligavit. Prophetico spiritu & miraculis claruit, Archiepiscopus tandem (licet reluctans) Magdeburgensis creatus, Ecclesiasticam disciplinam, præsertim Cœlibatum constanter propugnavit. Rhemis in Concilio Innocentium II. egregiè adjuvit, & Romam cum alijs Episcopis profectus, schisma Petri Leonis compressit. Postremò Vir DEI meritis & Spiritu Sancto plenus Magdeburgi obdormivit in Domino, Anno salutis 1134. die sextâ Junij.*

Obijt 1134. — *Ex Lect. Brev: Rom:* — S. Norberti nobilitas. — Ardor virtutis. — Ordinis institutio.

Hactenus Breviarij Romani Lectiones. Edidère SS. Præsulis Vitam plurimi, tam ex illo sacro Ordine Canonici, quàm alij, ac novissimè *Vitam S. Norberti* diligentissimè abs se conscriptam Augustæ An. 1641. vulgavit è Societate Nostra Sacerdos *Joannes Baptista Schellenberg*. Exstat *Echo S. Norberti triumphantis* Antverpiæ An. 1629. Typis edita Authore *R. P. Joanne Chrysostomo Vander Sterre Præmonstratensi*, in qua S. *Norberti Pragam Translatio*, omnésque ei ab omnibus Bohemiæ Ordinibus impensi honores describuntur, Liber hic in omnium manibus versatur. Translatus est *Pragam* An. 1636. *Doxanâ* ex Parthenone sacro ejusdem Instituti, in quo corpus sacrum, qui *Magdeburgo* levaverant (*Questenbergius Abbas Strahoviensis*,

Scriptores Vitæ. — Translatio Pragam.

Crispinus Præpositus Doxanensis, & Martinus Stricerius S. *Crucis Canonicus Presbyter Hildesiensis*) tantisper deposuêre; quo in munere maximè *Questenbergij Abbatis* commendatur industria; qui omnem movit lapidem nè *Cæsar & Proceres* suis desiderijs frustrarentur: Attentârant id plurimi pridem Principes & Præsules, irrito semper ad extremum conatu: *Bavari Leodienses Episcopi, Ernestus, Ferdinandus; Albertus & Isabella Belgarum Principes; Rudolfus II. Imperator; Joannes Lohelius Archiepiscopus noster; Eitel-Fridericus Zolleranus Cardinalis*, alíque; *Ferdinandus II. Imp.* his omnibus fortunatior, per *Abbatem Questenbergium* quem dixi, strenuam hac in re operam præstante *Alberto Wenceslao Eusebio Duce Fridlandiæ*, à Senatu Magdeburgensi, Administratore Brandeburgico connivente, elevationem & translationem Sacri Corporis in Bohemiam, non tam impetravit, quàm extorsit. Juverit forsitan ad Majestatem SS. Præsuli apud ignaros conciliandam, *Descriptionem sepulchri Magdeburgensis* ab ijs qui aperuêre acceptam, adjicere hoc loco, tum quia paucissimis nota est, tum quòd me legentem summopere oblectârit, velímque voluptatis hujus meæ partem aliquam communicare cum legentibus, præsertim si qui rebus antiquis cognoscendis magis, quàm hisce novis teneantur: Odæum *Templi Magdeburgensis* octonis gradibus altius in medio assurgit, *Arámque S. Crucis* sustinet, quæ palis, machinísque amolienda fuerunt, unde margo duntaxat Sepulchri prominebat, cui ingentia duo saxa quatuor ulnas longa firmi operis nexu, immissis nimirum ferreis inter se fibulis peritissimè cohærentia, incumbebant; ijs porrò vectibus relaxatis, ac mole utrâque revulsâ, *Sarcophagus* ad formam humanam excisus prostabat. Epitaphium candido ad parietem marmori incisum hoc erat:

Elevatio sacri corporis & veteris sepulchri descriptio.

NORBERTUS DEI GRATIA
S. MAGDEBURGENSIS ECCLESIÆ EPISCOPUS,
ORDINIS PRÆMONSTRATENSIS INSTITUTOR,
ET HUJUS MONASTERII RESTAURATOR,
SUB HOC MARMORE CONDITUR
ANNO DOMINI M. CXXXIV. IV. JUNII.

fortè VI. vel VII.

Retecto magna cum veneratione loculo, conspectóq; latente Thesauro, miri animorum motus exciti adgeniculantibus pias excivêre lacrymas sacra Ossium compages suo quæque loco ac ordine sibi cohærens, justam porrecti hominis staturam excedebat, quæ ipso quàm primùm attactu dilabi ac resolvi visa est. *Frons* sacra purissimis, ac crystallinis manabat guttis cùm tamen id loci ingenium, aridum cæterà ac arenosum, & ossa multum humo levata cernerentur. Stabat *dentium Ordo* geminus, & condensatus ne unico imminutus. *Manus* in Crucis formam protensæ, & decussatim compositæ

positæ. *Anulus* Sapphiro radians aureâ palâ, sed rudi opere inclusus peropportunè *Præsulis Questenbergij* digito, faustóque omine semet insinuabat. *Caput humeríque* linteo amictu integebantur, ipsum verò venerandum *corpus* synthesi jam tabescente, ac ob vetustatem in aranearum telas diffluente velabatur, quam limbi aureo intexti filo eleganti opere obibant. *Cyclas* serica purpuram præferens, sparsim situ ac putredine attacta, textu florido tribus supernè gemmatis acubus confibulata ad talos fluebat. *Pallium* Archiepiscopi humeris circumfluens, & cycladem inumbrans, depexa lana, & carie comesa, illæsas duntaxat Cruces præferebat. *Stola ac sinistri fascia brachij* prolixiora solito, auróque texta nitebant. Hunc in modum pretiosa lipsana à Triumviris illis purâ sindone sigillatim collecta, ac schedis quæque suis inscripta, ingenti cum triumpho *Pragam* asportata fuêre. Quacunque incesserant, festo æris campani pulsu, ac tormentorum displosione, omnium Ordinum ingenti accursu, plausúque ab hominum memoria inaudito, circa III. Id. Decembr. Strahoviam, decantato inter pompam regiâ symphoniâ Ambrosiano cantu, illata fuêre. Jam Breviarium vitæ, quod *SS. Præsulis* laudationem, & res gestas nervosâ brevitate continet, apponam:

Elogium historicum SS. Præsulis

NORBERTUS Saliciorum *domo natus*,
Cæsarum Sangvis,
Abdicatis Cæsarum Aulis sidereas Domos aspirans,
Amictu candido à Cœli Regina,
Castis religionis legibus à Magno Augustino *receptis*,
Candidæ Familiæ Conditor
In loco divinitus Præmonstrato
Cœlibem ac Cœlitem vitam præivit;
Apostolico Zelo plerumque Septemtrionem peragravit,
Ac Cœli ignaros Christo *conciliavit.*
Archiepiscopus Magdeburgensium ab Innocentio II. *Pont. Max.*
Sacrorum Principum per Germaniam Princeps *declaratus*,
Astrum Saxoniæ inextinctum,
Civibus præsidio, terrori hostibus,
Antverpiam *hæresi infectam expiavit*,
Parthenopolin *moribus labantem erexit*,
Sacri Imperij nutantem statum stabilivit,
Innocentiâ, & vitæ sanctimoniâ,
Orbem implevit.
Oraculis juxta ac miraculis clarus,
Ab Innocentio III. *Christi in terris Vicario*
Divorum Cœlitum adscriptus syllabo,
Quem Patriæ Parentem,

Sancta

Sancta Ubiorum Colonia *à teneris excoluit*,
Clara Parthenopolis *evexit*,
Regia Praga *in sinum recepit*,
Et quod condi potuit
Strahoviensis Ecclesiæ *Thesauris intulit*,
Anno Christiano M. DC. XXVI.

In vita S. Norberti fol. 137.

Fit Patron⁹ Regni Boh. Boh.

Hæc *Echo S. Norberti* triumphantis suprà citati Authoris, & P. Joann. Bapt. Schellenberg. Plura de eo, déque SS. ejus Ordine in libro *de Cœnobijs* adferentur. Porrò SS. Præsul *Norbertus* eodem, quo *Pragam* corpus ejus translatum est anno, votis omnium Ordinum concordibus, & peculiari Decreto *Eminentissimi Cardinalis Ernesti Archiepiscopi Pragensis* Divis Bohemiæ Tutelaribus est accensus.

§. XXVII.
S. Leopoldus Austriæ Marchio.

A. C. 1134.

Ex Brev. Rō. ad 15. Nov.

Pietas S. Leopoldi.

Ex qua stirpe sit genitus.

L*Eopoldus* Austriæ Princeps, ab insigni in DEUM pietate *Pius* cognominatus, in primo ætatis flore, ea virtutum semina concepit, quæ annorum progressu in singularem vitæ sanctitatem excreverunt. Relucebant in adolescentia cum DEI timore summa vitæ integritas, continentia, & humilitas; in provectiore ætate, justitia, misericordia, sapientia, religionis cultus præcipuus. Patre defuncto curis licet conjugalibus, & Principatûs solicitudine præpeditus, pietatis, & misericordiæ munera diligenter obibat; inopes fovebat, oppressos sublevabat, lassos roborabat, denique inter tot aulæ inquinamenta immaculatum se ab hoc sæculo custodiebat. Ecclesiæ Romanæ Pontifices tantâ veneratione prosecutus est, ut ab *Innocentio II. S. Petri filius* meruerit appellari. In Clerum, virósque Religiosos beneficus, duo monasteria celeberrima, *Claustroneoburgense*, *&* *Sanctæ Crucis in Valle nemorosa* construxit, & amplissimè dotavit. Melicense quoque à se instauratum, magnis sumtibus, & censibus illustravit. Demum, cùm annis quadraginta *Austriæ Principatum* laudabiliter gubernasset, Anno supra millesimum centesimum trigesimo sexto, vitâ sanctissimè functus, sacris Ecclesiæ Sacramentis munitus, ab hoc mundo ad cœlestem gloriam translatus est. Ejus Corpus ad *Claustrum Neoburgi* conditum innumeris cœpit clarere miraculis, quibus DEUS tantam Viri sanctitatem voluit manifestam. Namque ad ejus invocationem mortui suscitati, cæci illuminati, surdi auditum, muti loquelam, claudi gressum, captivi libertatem, varijs morbis oppressi sanitatem sunt consecuti. His clarissimis Sanctimoniæ documentis rite compertis, *Innocentius VIII.* Sanctorum catalogo adscripsit. Ejus sacra ossa è tumulo ab *Imperatore Maximiliano* elevata, in eadem Ecclesia honorifi-

ficen-

ficentiùs reposita, debitâ coluntur veneratione. Hactenus Officij Divini Lectiones; fuit autem *D. Leopoldus* ex vetustis Austriæ Marchionibus, ex *Schirensi* familia, ùt putat *Raderus*, aut quod verisimilius est, ex *Babenbergensi*, ùt *Cuspinianus*, & *Lazius*, & *Arembergius*. Quo merito igitur, dices *S. Leopoldum in Bohemiam* trahis? Consangvinitatis arctissimo titulo; namque nisì stemma *S. Leopoldi in Bohemiam* derivarem, *Augusta Austriadûm Domus*, hodie gloriosè regnans, & imperans, ejus Ducis sangvinem non haberet; primùm *Filia D. Leopoldi Gertrudis Wladislao II.* postea Bohemiæ Regi An. 1138. desponsata est, unde omnes abhinc *Bohemiæ Reges Przemyslææ stirpis* descendunt, usque ad *Elisabetham Wenceslai II.* filiam, à qua per Matres in Serenissimam Domum Austriacam *Sangvis Divi Leopoldi* maternâ lineâ defluxit, ùt in *Originibus Guttensteinianis Genealogicè* probatum est à nobis. Neque hîc amicitia *Bohemiæ Principum* cum *S. Leopoldi* progenie constitit: quippe hoc ipso Anno 1138. *Sobieslaus Bohemiæ Princeps* filiam suam *MARIAM*, *Leopoldo* V. Marchioni Austriæ *S. Leopoldi filio* conjugio junxit cum dote quingentorum talentorum argenti; nuptiæ *Olomutij in Octobri* sunt celebratæ. In quibusdam manuscriptis invenio: *Wladislai* II. fratrem *Henricum* nomine, Originarium stirpis *Henricianæ*, *seu Czerninianæ*, alteram filiarum *S. Leopoldi* in matrimonio habuisse, atque adeò *Czerninij Comites & Barones*, tum omnes illi, qui se à *Czerninijs* per Matres descendere gloriantur (quorum in Nobilitate nostra insignis est numerus) *S. Leopoldo* sangvine conjunguntur. Sed neq; istud mysterio vacat, éstq; *Bohemiæ* summa gloria, quòd in *S. Leopoldi Mausoleo*, *à Maximiliano I.* sumtuosissimè post Annos 344. demum excitato, in marmore ipso quarundam Illustrissimarum Bohemiæ Familiarum insignia, ac nominatim *Sternbergicorum* expressa videamus. Argumentum hoc esse potest grandis alicujus in *S. Leopoldum* meriti: nimirum *Zdenko de Sternberg* apud Pontifices Romanos eâ tempestate gratiosus inprimis, qui titulum *Generalis Ducis Armorum Ecclesiæ* gereret, cujus unius consilijs *Georgio* regnante res Catholica in *Bohemia* nitebatur, interventu suo, ac precibus, & Legatione (quod in Manuscriptis invenio) ad impetrandum quod petebatur ab Apostolica Sede, plurimum attulerat momenti. Est autem *Divorum* albo inscriptus, & honori publico propositus sub *Friderico III.* Romanorum Imperatore An. 1485.

Rad. in S. Leopoldo P. 3. Bav. Sã:

Lazius ap: Radcr. Cuspinian: in Leop. I.

Vide Epit: rer. Boh. lib. 3. C. 10. Origin. Cõ. de Guttenstein.

Quomodo S. Leopoldus ad Bohemiam pertinere videatur.

vide Epit: & Indices Chronolog:

§. XXVIII.
Duæ Sanctæ Virgines ex Bohemia, S. Angela, & S. Euphrasia Martyr, quæ in Patria sua ignotæ, in Regnis Hispaniæ coluntur.

CONsultò duas hasce Sanctissimas Virgines Bohemis nostris olim ignotas, etsi in *Bohemia* natas, ac proinde *Nostras*, tractatione conjungo;

diu dubitavi, utrum eas in hoc *Sanctorum Bohemiæ Censu* collocarem, & sva- debat altissimum omnium Nostrorum Scriptorum silentium; at tandem in- victâ maximorum Authorum authoritate superatus succubui, dóque jam manus, & quamvìs *Parentes* certò nominare non possim, *Patriam* tamen il- lis apud nos libenter concedo. *S. Angelam Wladislai Bohemiæ Regis* filiam *P. Joannes Tanner* facit; sororem *P. Georgius Crugerius*, quæ Fratrem Re- gem *in terram Sanctam* cum copijs *Bohemorum* ad auxilium Christianis fe- rendum proficiscentem *peregrina* secuta sit. *Carmeliticum Institutum* in Pa- læstina amplexam esse, & *Angelicam* prorsus vitam egisse, ejus Sancti Ordinis Annales affirmant; ferunt hujus *S. Virginis* vitam, & res gestas in Belgió nu- per editas Typis, quæ in manus meas non venerunt; ex his forsitan certi aliquid possemus statuere; at quod ijsdem Patribus narrantibus didici, *Pra- gense Cœnobium Carmelitanarum Virginum* rexisse, & Pragę 6. Julij mortuam, sustineri non potest, cùm (quod certissimò constat) nullum Cœnobium, aut Parthenonem sacrum ejus Ordinis ante *Caroli IV.* tempora Bohemia ha- buerit. Primus hic felicissimus *Imperator Carmelitanos* altissimi operis Ba- silicâ MARIÆ *ad Nives Pragæ* exstructâ, & cum Cœnobio ijsdem donatâ in *Bohemiam* adduxit, aliúdque novum pro ijsdem Cœnobium *Tachoviæ* fundavit; cujus exemplum *Guttensteinij Comites* secuti postea, duo Cœno- bia *Chißense, & Rabsteinense* construxêre: potuit nihilominus *S. Angela* spe certâ novi Cœnobij sororibus suis fundandi, designata jam Antistita ad *fra- trem Regem in Bohemiam* venisse, & *Pragæ* dum maximè fundationi immine- ret, extingui, præsertim, si in ea tempora conatus incidit, cùm ingratissimus *Imperator Fridericus Ahenobarbus Regem* Wladislaum fratrem Virginis di- gnitate regiâ deturbavit. Sed tumuli nullum *Pragæ* superest vestigium. At *quàm facilis jactura sepulchri!* an deerant *Pragæ* Cœnobia, ac maximè quod soror *B. Agnes* regebat in Arce, ubi conderetur? Satìs de multùm contro- versa quæstione. vide, quæ in *Epitome nostra* attulimus, ac peculiari Disserta- tione ad *Venerab: ac Doctissimum* P. *Carolum Slavatam*, non modò Excellen- tissimæ familiæ, sed *Patriæ* etiam nostræ *Bohemiæ Decus*, & ornamentum, ac (dum hic præsens Liber sub prælo Typographico sudat) sui *Ordinis Carmel: Discalc: Generalem*. Fuit verò *S. Angela*, & virtute, & scientijs omnibus ad miraculum exculta; mirantur, & commendant ejus opera, quæ latinè scri- psit (*Exhortationes ad moniales suas, cœlestes Revelationes, ac librum de Vene- rabili Sacramento*, aliáque plura) *Delrio, Possevinus*, Nostri, tum Carmelita- ni Scriptores; ac fortè id est, quòd eam in Effigie apud *S. Gallum Pragæ* vi- demus inter Sanctos ejus Ordinis depictam, *Librum* tenentem, cui libro *Mon- strantia*, ùt vocamus in templis, superstat. hæc de *S. Angela*.

Crug. in Sacris Pulver: in Augusto fol. 75.

Nullum in Boh. prioribus sæculis fuit Cœnobium VV. Carmelit:

Cœnobia hujus Ordinis fundantur in Boh.

Epit. rer. Boh. l. 3. C. 13

S. Angela sancta & docta.

Delrio l. 4. Disq. mag: C. 1. qu. 3. sect. 4. Possev. in Appar: sac: in Append. Tomo I. Ges. in Bibl: Didac. Alegro in Parad. Carm. decoris in S. Angela.

S. Euphrasiam, alij *Ephrasiam*, aut *Eurosiam* appellant, & *S. Angelæ* so- rorem fuisse perhibent, æquè apud nos natam, & Regis filiam. Hæc Regi *Hispa-*

Hispaniarum per Legatos desponsa, & promissa, dum in *Hispaniam* mittitur, & *Pyrenæos* superat, in *Maurorum* potestatem devenit, qui Virginis eximiâ formâ capti (ùt est gens salacissima) vim pudicitiæ inferre cœperunt, sed Virgo Regia latronum scelus aversata, mori maluit, quàm fœdari, atque in ea pudoris sui defensione *Martyr* occubuit. Civitas *Laca à Dauroultio* nominatur, ubi editis post mortem miraculis, religiosissimè colatur, & in siccitate telluris, ac pestilentiæ tempore, præsentissimâ semper è cœlis ope ab incolis invocetur. Tempestates quoque in illa cœli plaga gravissimas sæpius avertit in auxilium vocata. *Hispaniæ Scriptores* ejus meminisse, ac nominatim *Marianam*, testis est noster *Chanovius*; miraculis in *Hispania* claram esse affirmat *Marchantius in Pastorali*. De hac *Sancta Euphrasia* velut à nobis profecta nullam in Basilico illo Opere, quod *Bollandus Noster* inchoavit, mentionem invenio; at de *B. Angela* ad 28. Februarij hæc leguntur: *B. Angela de Bohemia Ordinis Carmelitani quibusdam Calendarijs hoc die inscripta traditur, in ejus vita, quam M. S. nacti sumus, non tenui Examine egentem; traditur obijsse 6. Julij.* Ita ibi.

S. Euphrasia Martyr castitatis.

Dauroult. in Catechis. historico. Mariana in hist: Hisp:

Chanov. in Vest. Bob: Piæ C. 3. & in Notis.

§. XXIX.

S. Otto Bambergensis Episcopus, Pomeranorum Slavorum Apostolus.

SAnctissimus hic Præsul bene de *Bohemia* nostra meritus, effecit, ut ejus inclytum nomen inter patrios, & illustres Sanctimoniâ Viros legatur: amantissimus in primis fuit *Bohemici nominis & Bohemiam* sæpius adijt (nam *Slavicam lingvam in Polonia* perceptam perfectissimè callebat) quoties scilicet ad barbaros iter habebat, *Wlàdislaum* I. & *Sobieslaum* I. Duces Bohemiæ salutabat ex intervallo. Innotuit Ducibus nostris *Bambergæ* in Comitijs Imperij An. 1124. 7. Maij ab *Henrico V. Cæsare* celebratis, & in intimam Principum familiaritatem admissus est; adde quòd *Pomeranis* (qui tum Slavicè loquebantur) cognatæ nobiscum genti, Christi Evangelium prædicârit. An. 1125. Martio exeunte, *S. Otto Pragam* advenit; nihil esse potuit opportunius, *Wladislao* I. *Bohemiæ Duce*, cum fratribus, & patruelibus suis imortaliter, ut ità dicam, dissidente; tantum oratione nervosâ apud morientem Ducem profecit *Otto*, ut omnia Fratribus condonaret, eóque *Sobieslai* fratris, à quo maximè dissidebat, amore processit, ut proprijs etiam liberis præteritis, *Sobeslaum* Proceribus comendârit, atque ut in Imperio succederet, impetrârit. Obijt 2. Aprilis *Wladislaus* à *SS. Præsule Ottone* ad moriendum optimè comparatus A. D. 1125. Reliqua Apostolica *Ottonis* gesta in *Surio* leguntur. Obijt *SS. Præsul Pomeranorum & Lusiciorum Apostolus A. C. 1139.* 30. Septembris. ætatis 70. Divorum numero à *Clemente* III. Pa-

S. Otto Bohemis & Slavis peramicus.

Weles. in Calend. ad 7. Maij. Cosmas in hist. Boh. Dub. Hag. Rad. in Bavar. S. in S. Ottone. Manlius in Lusatia.

Reconciliat Duces Bohemiæ dissidentes.

Man. l. cit.

Hen: Canis. T. 2. antiq. lect. De Pomerania Slavica.

pâ adscriptus *1189.* Apostolicos *S. Ottonis* labores, *Pomeraniæ Slavicæ* descriptionem, universæ illius Gentis ad *Christum* conversionem, jucundâ prorsus & memorabili narratione complexus est Anonymus, sed synchronos, & ejusdem Ætatis Scriptor apud *Henricum Canisium* tribus libris.

§. XXX.

B. Henricus Zdik, Olomucensis Episcopus è Regio Ducum Bohemiæ sangvine.

Beati titul᷒ & Natales.

BEeati titulum *Henrico* virtutes primùm, & sanctimonia, uno eodémque vitæ colore, & tenore usquè ad extremum deducta conciliârunt, deinde omnis retro Antiquitas, & Scriptores omnes sinè controversia tribuerunt; controversia major est de Patre: alij *Ottonis I.* Znoymensis, & Olomucensis Ducis filium, alij *Wladislai I.* Regis Bohemiæ fratrem, & *Wratislai I.* Boh. Regis filium, alij *Wladislai I.* fratruelem faciunt; omnes iterum in eo consentiunt, ex *Przemyslæa* regnatrice apud *Bohemos & Moravos* stirpe editum fuisse. Educatio illi Principalis, & Regia, multæ deinde literæ, inde parta prudentia, Principibus charum, & ad res maximas agendas, & de rebus maximis suggerenda consilia idoneum fecêre. Sed authoritatem omnem consiliorum *Henricus* ad Divina convertit, ac sanè nescio Antistitem in Patria, cujus consilio plura ad DEI gloriam sint gesta. *Episcopus Olomucensis* post An. C. *1126.* rite creatus, cùm angustissimè *Præsul & Canonici* duodecim in *SS. Petri & Pauli* Ecclesia versarentur, Olomucensibus Ducibus (*Wenceslao & Wladislao*) author fuit *A. 1128.* arcem Olomucensem in Cathedralem *S. Wenceslai* Martyris Ecclesiam convertendi; auxêre eodem authore *Collegium Canonicorum* antè laudati Principes, ut ad *S. Wenceslaum* Canonicis 24. Collegium constaret. Idem Ecclesiam *S. Wenceslai* condecoravit auro, alijsque pretiosissimis cimelijs, & satis magnâ parte *SS. Crucis* quam Hierosolymis secum (ut mox dicam) attulerat. Omnis igitur, quam videmus hodie, Ecclesiæ illius Majestas, quasi fundamento ab *Henrico* substructo, eidem *Beato Antistiti* debetur. Posthæc incessit cupido terram sanctam, quæ Christi vestigijs, imò etiam sudore, & sangvine consignata esset, visendi; *pedes Hierosolymam* usquè processit, rediénsque tot Divinas mente imagines ex *Palæstina* retulit, ut in Patria *Palæstinam* videre se crederet, amantium more, qui sibi somnia, & omnia fingunt: hoc *Sionis*, hoc *Montis Oliveti* Cœnobia testantur. Porrò *Henricus* in hac peregrinatione *Sacri Præmonstratensium Ordinis*, cujus tunc prima gloria, amore sic captus est, ut se ijs adjungere, & consecrare, depositis Infulis statuerit, sed à Pontificibus impetrari ampliùs non potuit, quàm ut vestem religiosam ferret in loco, & quantum dignitas Episcopalis pateretur, *Præmonstratensis* esset. Itaque jam penè sacro

M. S. hist. Ord: Præm.

Ejus merita in Ecclesiã Olomucensem.

Pulk. hist. Boh. C. 74.

Ejus iter in terram S.

Summus fuit admirator & amator Ordinis Præmonst:

ſacro illi Ordini domeſticus, ejus incrementa promovit: *Wladislao Bohemiæ Duci*, poſtea Regi, ſic Ordinem ſuum comendavit, ut celeberrimum, atque in primis opulentum Cœnobium *Præmonſtratenſe Pragæ* fundaret, cui *Henricus* ob ſimilitudinem ad montem *Sion Hieroſolymis*, *Sionis* nomen impoſuit; *Litomyslij* deinde alterum eodem *Henrico* impulſore Præmonſtratenſium Collegium *Brzetislaus Wratislai I.* Regis filius fundavit, ùt oſtendit *Peſſina*; Scriptores alij ipſumet *Henricum* nominant Fundatorem (qui rurſus ex Palæſtina *Montis Oliveti*, vel *Olivetanum* Cœnobium appellavit) conciliari poſſunt ſententiæ, ſi *primus Fundator Brzetislaus*, ſecundus (quod frequentiſſimum in Cœnobijs fuiſſe lego) *Henricus* habeatur Fundator ob grande aliquod beneficium.

Dubrav. l. 12. hiſt. Boh.

Magnum & illud, quòd (ùt *Crugerius* docuit) primus *Henricus* effecerit, ut ex *Strahovienſi* Cœnobio Olomucenſes Antiſtites lege quâdam inviolatâ diu legerentur. Octoni nominari poſſunt ad eas Infulas ex *Præmonſtrato Pragenſi* evocati.

ad 25. Junij

Strahovienſe Cœnobium Seminarium Epiſcoporum.

Paprocij obiter refellendus eſt error, qui *Joannem*, cognomento *Ventrioſum* Epiſcopum Olomucenſem An. 1104. electum, eidem ordini (qui nondum fundatus erat) adſcribit. Illud verius, quod idem *Paprocius* ſcribit: *Henricum* à Wenceslao Duce impetrâſſe, ut Parochialis Eccleſia *S. Mauritij* (quæ antea Cœnobium Ordinis *S. Benedicti Hradiſſtienſe*, ſeu Gradlicenſe reſpiciebat) ad *Cathedralem S. Wenceslai Eccleſiam* pertineret.

Papr: in ſpeculo Moraviæ: in Epiſ:

Cœnobiũ Hradiſſtienſe ad Olom:

Eidem *Henrico* libertates, & immunitates ſuas ex merito adſcribit Virgineum Cœnobium ad *S. Georgium Pragæ*, quod ille ſibi protegendum, ornandum, & in virtute promovendum ſumſit, fuítque Parthenoni à ſacris confeſſionibus; unde ejus poſtea obitu mœſtas Virgines *Euſebius III. Pontifex* Epiſtolâ ſingulari An. 1151. *Ferenti* datâ, ſolatus eſt, ùt in *Epitome hiſtorica* probavi. Perinde verò, ùt boni bonum, ſic mali, & improbi acerrimum vindicem legum ſacrarum *Henricum* ſenſêre:

Epit. hiſt. l. 3. C. 13.

Clericos concubinarios (quod tum ob frequentiam, vix pro ſcelere habebatur) cùm aggreſſus ipſe, & *Otto Pragenſis Epiſcopus* eradicare non poſſent, *Henricus Romam ad Evgenium Pontificem* profectus, Legatum *Gvidonem* impetravit, cujus authoritate victi Regij ſangvinis *Principes*, defenſionem omiſêre, effectúmque eſt, ut alijs exilio, alijs carcere punitis, alijs adminiſtratione Sacrorum prohibitis, *Clerus* Bohemiæ, *&* *Moraviæ* ad ſanitatem, & ſanctitatem rediret (quod infæliciter alijs quibusdam *Præſulibus* ceſſit, ùt de *Godevvoldo Miſnenſi* legimus apud *Fabricium*) quid tamen per cauſſam hujus itineris, & quàm gravia paſſus ſit *Henricus*, Dubravius, & Hagecius latè commemorant;

Dub. l. 12. Hag: in An:

Clerici concubinarij correcti.

Fab. in An: Miſ: l. 1. ad An. 1130.

fuit perpetuus egenorum, & à fortuna, & amicis deſertorum Patronus; deníque vitâ omnibus ſanctimoniæ numeris abſolutâ, prophetiæ ſpiritu clarus, migravit in Cœlum An. C. 1151. 25. Junij. Agunt de eo *Dubravius* l. 12. *Hagek* in Annalibus. *Crugerius* 25. Junij. *Paprocius & Auguſtinus* Moravus in Epiſcopis Olomuc: *Aubertus Miræus* in Chronico &c.

Obitus ejus.

§. XXXI.

B. Amabilia prima Antiſtita Parthenonis Clatovienſis, Ordinis S. Benedicti.

B. Amabiliæ genus, & Vita.

AMabilia Henrici, & Theobaldi (quorum ille *CZerniniorum*, hic *Ssvihoviorum* illuſtriſſimas ſtirpes fundârunt) germana ſoror, *Wladislai I.* Bohemiæ Principis, *&* *Amabiliæ Wohburgenſis Duciſſæ filia*, ab ineunte ætate DEI ſeſe magìs filiam, quàm mortalium Principum probavit, uni æternitati, non tempori, nulli niſì cœleſti voluptati, quam ex divinis laudibus liquidiſſimam capiebat, iminens, & intenta. Cùm *Theobaldus* frater Cœnobium Religioſorũ *Clatoviæ* (ad quod uni Nobilitati aditus pateret) ſtatuiſſet, *Amabilia* ad idem exemplum Nobilium puellarum Cœnobium ibidem (in ſuburbio Civitatis ſitum, ut probabile puto) fundavit, utrumque Cœnobium ex *S. Benedicti* legibus regebatur. Antiquitas (ſenectuti noſtræ ſimillima) obliviosa, nihil de illa poſteritati tradidit, niſì *Beatæ*, imò & *Sanctæ* titulum, quem virtutibus, & contemtu rerum omnium terrenarum, ſpiritu prorſus Principali meruerit; deinde & illud, quod comitari ſanctimoniam ſolet: *Miraculis claruiſſe.* Vixit circa An. C. 1170. *Clatoviæ* primùm in Eccleſia *S. Laurentij* tumulata; at cùm impij *Huſſitæ*, non modò ad necem Catholicos viventes quærerent, ſed etiam mortuorum, ac præſertim *Beatorum* hominum corpora iterum quodammodo occidere cuperent, eorum ſacros tumulos violando, oſſa, & cineres diſſipando, urendo, *Ssvvihovij Barones*, qui eam, velut ſui ſangvinis Divam, ab omni memoria coluerunt, eandem *Amabiliam cum Theobaldi Originarij* ſui, ac cæterorum ex ſua gente Procerum corporibus *Clatoviæ* effoſſis, *Plsnam* (quod ex vetuſtis *Ssvihoviorum memorijs* exſcribo) detulerunt. Errat vir hiſtoriæ noſtræ peritus, qui *corpus S. Amabiliæ* ſub ruderibus *veteris Plſnæ* jacere ſcripſit; jacet in duobus Cœnobij Novæ, ſeu hodiernæ Urbis Plſnenſis, ac nominatim *S. Amabilia* ante ſummum Altare in *Sacello S. Margarethæ* (quod alij templum, alij Sacellum *S. Spiritûs* appellant) ad *Cœnobium Ordinis Prædicatorum*, cujus corpus effoſſum (dum Sacellum reparatur) ante annos triginta ſe vidiſſe mihi narravit Illuſtriſsima, & fide digniſsima & pietate inſignis Matrona *PrZichovvskiana*, nata ipſa *Kokorzovvciana*; an redditum tumulo ſit, an à Patribus alibi conditum aſſervetur, hactenus ſcire non potui. Egit de ea *Weleslavinus*, *Chanovsky*, *Ferus &c.*

B. Amabilia Plſnam translata.

Ejus Tumulus.

Weleslav. in Geneal: Chanovs: in Veſt: Boh. Piæ. Ferus in Vita S. Agnet.

§. XXXII.

§. XXXII.

B. Elisabeth Wladislai I. Bohemiæ Regis Filia, S. Amabiliæ Soror, Ordinis Præmonstratensis in Cœnobio Doxanensi.

JAm sæpe dixi, *Wladislai I. Bohemiæ Regis* generationem, totámque adeò cognationem benedictam ex Cœlo videri, tot Sanctimoniæ Viros, ac fæminas protulit, ut unum illud sæculum, cætera omnia *Bohemiæ* multitudine *Beatorum, ac Beatarum* provocare videatur. En iterum *Elisabeth Wladislai* I. filia, inclytæ Sanctitatis in vetusto illius Cœnobij Catalogo legitur, ac disertè *Beata* appellatur. Ob eum nobilitatis, & virtutum splendorem, unanimi Virginum suffragio, post *Mechtildem*, quæ ibidem *prima Priorissa* dicitur, successit *Elisabeth secunda* Cœnobij Priorissa, Regis Wladislai II. soror, cujus *Wladislai* Conjux *Gertrudis S. Leopoldi* filia Parthenonem hunc sacrum fundavit; sed & *Elisabeth* cum fratre Rege plurimùm Cœnobij fundationem promovit; hæc enim in Memorijs Doxanensibus invenio: *B. Elisabeth secunda Prælata nostra, contulit pro se, & fratre suo 80. Marcas argenti ad ædificium Monasterij; item duas villas; insuper Calicem cum patena, & ampullas argenteas inauratas.* Dies obitus annotatur ibidem 31. Martij, annus abest. Crediderim ad An. 1170. vivendo pervenisse.

1170.

B. Elisabeth auget fundationē Doxanensem.

§. XXXIII.

B. Brzetislaus Henricus Dux Bohemiæ, Episcopus Pragensis.

FUit *B. Henricus Brzetislaus*, filius *Henrici III. Bohemiæ Ducis* ex *Agnete Ducissa Carinthiæ*, filia *Henrici IV. Imperatoris*, ac proinde ex familia Imperatorum, ac Regum; nam *Henricus III. Wladislai II. Bohemiæ Regis* frater fuit; fratres & ipse habuit, *Henricum*, à quo stirps *Henriciana* dicta, hodie *Czerniniana*; & *Theobaldum*, à quo stirps *Theobaldiciorum* (quos hodie *Ssvvihovvskios* appellamus) descendunt. A prima ætate bonas literas, tum etiam Philosophicas, dein Divinas, & interiores Parisijs *Magister & Doctor* percepit; sed ille omnia virtuti posthabuit, Religiosam vitam in *Strahoviensi*, seu *Sionæo Cœnobio* professus. Doctrinæ, & virtutis comes Honos apud bonos est: *Præpositi Wissehradensis* dignitas, tandem mortuo *Valentino* etiam Episcopatus, *Henrico* defertur. Cùm verò *Wenceslaus II. & Przemyslaus* de Principatu Bohemiæ contenderent (*Spitihnæi* pupilli caussam egisse in Comitijs *B. Henricum* Solymannus scribit; ego quis ille *Spitihnæus* fuerit, ignoro; scio alioquin *Wladislai II.* Regis filium, atq;

A. 1196.

Genus.

Doctrina.

Ordo.

Jul. Solym. in Elogijs Reg. Boh.

Dignitas Regia. atque etiam *Wenceslai* filium *Spitihnæum* poni à *Weleslavino*, de quibus alij Genealogistæ tacent) ergo, cùm illi duo contenderent, *Henricus* à Bohemis *Dux* est acclamatus, licèt perinvitus, ac deprecans, probante *Henrico IV.* Cæsare; quod factum An. C. 1191. cùm jam Annos decem in Episcopali munere *Henricus* exegisset. Merita & fundationes. Primum operum Principalium fuit, Regij sangvinis *Principes* componere, quod etiam armis fæliciter perfecit. *Domum Episcopalem* exstruxit cum Sacello augustissimo *augustissimæ DEI Matris* ibidem, atque etiam *Wissehradi Ecclesiasticos Cantores* (Chorali tono, ùt vocant) DEI laudes cantaturos fundavit; sed hæc minora: collapsam *Cleri in Bohemia* disciplinam cum *Petro Cardinale Cælestini III.* Papæ Legato restituit, à quo *Henricus Sapientis* titulum apud Pontificem reportavit. Henricus à Pont. cognominatur Sapiens. In summa, quæ *Bohemiam* premebat annonæ caritate, *Henricus* de suo ingenti frumenti numero comparato, velut alter *Joseph*, totam aluit *Bohemiam*, & ob Cives servatos & apud DEUM, & apud homines im̃ortalem lauream obtinuit. Aliquoties Principatûs insignibus exuere sese tentavit, sed nunquam ab amantibus subditis impetravit; quod profectò testimonium subjectorum, electione omni majus est. Amantissimus subjecti populi. Denique, cùm vicinam *Sion* in oculis haberet, ipse in Hierusalem vetus revocavit *Machabææ* gentis exemplum, ut & *Sacerdos* maximus, idémque bello, & pace *Dux* optimus haberetur ab omnibus, & qui vel uno munere laudabiliter gesto præconium æternum meruisset, utroque sic excelluit, ut paucos *Antistites*, paucos etiam pares *Duces Henrico* Bohemia viderit. Obitus & tumulus. Obijt 14. Junij *Egræ*, quò ex consilio Medicorum ad aquas Acidulas valetudinis gratiâ sese contulerat; devectus *Doxanum* ad *Præmonstratenses* suos, ibíque apud Matris tumulum humatus An. 1196. Scripsêre Sancti Principis encomia, quicunque de *Bohemia* scripsêre; at peculiariter *Pontanus*, *Pessina*, *Crugerius*. Brevissimè vetustissimus Codex Doxanensis: 14. *Junij. Obijt beatæ recordationis Henricus Pragensis Episcopus, & nostræ Congregationis Protector pijssimus, omniúmq; spiritualium optimus Defensator, qui contulit nostræ Ecclesiæ circuitum Kolovvecz, & de tentorio suo ornamenta Altarium auro texta.* Beati *titulum* omnes Nostri Scriptores, & omnis retro antiquitas *Brzetislao Henrico* tribuerunt.

Pont. in Ep. Prag. Pessina in Phosphoro radio 5. Crug. ad 14. Junij. Mortuar: Doxanense M. S.

§. XXXIV.

B. Adalbertus Wladislai II. Bohemiæ Regis filius, Archiepiscopus Salisburgensis.

A. 1200. QVicunque *Adalberti* trigesimi secundi à *S. Rudberto* Salisburgensis Archiepiscopi meminerunt, titulum ei *Beati* apponunt, quem virtutibus, vitâ innocentissimè actâ, & exilio pro defensione Sedis Apostolicæ fortiter tolerato, meruerit. Beati titul^9 Natus est apud nos, Patre Rege *Wladislao*

dislao II. Matre *Gertrude S. Leopoldi Marchionis Austriæ* filiâ; educatus in Cœnobio *Strahoviensi Pragæ*, legitimâ ætate Præmonstratensium Institutum secutus, votis sese Religiosis illigavit; at Pater (ùt illo sæculo plerique ex *Strahoviensi* Cœnobio ad Infulas, & dignitates Ecclesiasticas petebantur) filio prædivitem id temporis *Præposituram Mielnicensem* contulit. Paulò post, Anno videlicet 1168. moritur *Conradus Archiepiscopus Salisburgensis, S. Leopoldi Marchionis Austriæ filius*, frater *Gertrudis*; eâdem commendatione usi *Wladislaus* Rex, & agnati cæteri, *Gertrudis* filium *Adalbertum ad Salisburgenses infulas* promoverunt. Pallium Archiepiscopale *Adalberto Alexander* Pontifex misit, Aquilegiensis Patriarcha Præsulem consecravit. Divisa tum erat Ecclesia Schismate (quod vocabant) *Fridericiano*, cùm scilicet *Fridericus* Cæsar *Ahenobarbus* legitimum Pontificem *Alexandrum III.* agnoscere nollet, aliósque sacrilegè sufficeret; *Adalbertus* meliores partes, ùt decebat, secutus, in *Cæsaris* offensam incidit, multísque ob eam caussam appetitus injuris, tandem An. 1174. cùm ei *Cæsar* accusatores duos ex Sacro, quod minimè decebat, ordine apposuisset, atque ipse furens, judicio præesset, innocentem, neque respondere ad calumnias permissum, damnavit. Multatus exilio in *Bohemiam Mielnicium* se recepit, cùm antè, sponte an metu, cessionem Archiepiscopatûs ab eo Cæsar extorsisset; *Adalberti* igitur locum *Henricus*, deinde *An. 1178. Conradus Wittelspachius* tenuit, quo in Moguntinam Sedem elato *A. 1183. Friderico* jam resipiscente, & bonâ fide pacem cum Ecclesia, & legitimis Pontificibus colente, post tot annorum exilium fortissimè toleratum *Adalbertus* noster Sedi suæ restitutus, ostendit, virtuti æquè adversa, ac prospera servire. Paulò ante mortem servum suum rebus adversis iterum sibi approbare Divinitas voluit, quippe charissimum alioqui populis *Præsulem*, & suorum amantissimum (ùt ostendit *Adeltzreitter*) suimet clientes (caussa annalibus expressa non est) çepêre, & captum dies quatuordecim arctè attinuêre; ob rei indignitatem *Sacris* interdictum totâ Archidiœcesi, neque priùs pœna sublata, donec constitit, restitutam *Præsuli* innocentissimo libertatem. Septem, & decem annis cum summa laude & commendatione Pontificum, Cæsarum, Principum, omniúmque ordinum Archiepiscopali dignitate functus *Adalbertus A. 1200. 4. Aprilis* (Doxanense M. S. 7. Aprilis ponit) velut Pastor bonus ad Pastorum Principem Christum evocatus est, & *Salisburgi* in Cathedrali Ecclesia tumulatus; quem hodiéque *Sanctis, & Beatis* Ecclesiæ suæ Præsulibus, Archidiœcesis illa fælicissima accenset; fundavit B. *Adalbertus Præmonstratensibus* suis amplissimum ad *Straubingam Cœnobium*.

Chron. Auber: Miræi. Bibl. Joan: de Haye. Henr: Stero in Chron. Avent: l. 6. Boic. hist. Hundiusin Metro. e. 4. Reusner Basili: Geneal. Munst. Cosmogr. l. 3. c. 371.

Defendit Rom: Pontificis authotatem.

Ob eam rē sede Archiepiscopali dejicitur.

Adeltz. P. 1. l. 22. n. 34.

Restitutus rursus exercetur adversis.

Chanov: in Vestig. Boh. Piæ. C. 3.

§. XXXV.

B. Agnes Virgo DEO consecrata, Antistita Parthenonis Georgiani Pragæ; & B. Hedwigis Religiosa in Cœnobio Doxanensi, hæc Instituti Præmonstratensis, illa Benedictini, Sorores; utraque Wladislai I. Bohemiæ Regis filia.

Circa A.D. 1206.

B. Agnes religiosa Virgo Præmõstratensis, & pòst Benedictina.

AGnes Wladislai I. Regis Bohemiæ filia, ex *Gertrude* (Sancti *Leopoldi* Marchionis Austriæ filia) primùm *Doxanæ* inter Virgines *Norbertinas* Religiosam egit vitam, admota etiam gubernationi Parthenonis Sacri circa *A.C. 1200.* tertia numero *Doxanæ Antistita*, multâ cum Cœnobij utilitate præfuit; at postea *Rege Przemyslao Ottogaro I.* fratre agente, ad *S. Georgij Parthenonem Benedictinum* regendum translata, ùt priùs fecerat, omnibus suis mirâ Sanctitate præluxit, quam ob caussam *Agneti* huic *Beatæ* titulum tribuit antiquitas. Ex hac *Agnete* satìs imperitè (quòd fieri non posse crederent, ut *una*, eadémque in duobus diversi Ordinis Cœnobijs degeret) *duas* quidam Scriptores fecerunt, quos *Memoriæ Georgianæ*, deinde *Calendarium Doxanense* ante 300. annos scriptum, refellunt: Calendarium: *7. Junij. Obijt piæ, & beatæ memoriæ Agnes Abbatissa, Restauratrix Ecclesiæ S. Georgij Pragæ, Congregationis nostræ Soror Professa, quæ nobis bona multa contulit.* Ex his habemus obitûs mensem, & diem; annum tamen nominare non possumus. Scripsit de ea *Crugerius*; mentionem fecit *Weleslavinus*. Tumulata à suis in sacrario *Sanctæ Annæ* prope ipsam B. *Miladam Fundatricem*, quòd à Rege fratre suo *PrZemislao Otttogaro I.* quàm plurima beneficia, & Privilegia Cœnobio procurâsset; *Beatæ* titulum ei tribui testatur *Tannerus*.

Crug. ad 14 Martij. Weles. in Geneal. Prin. Boh. Tanner. ad C.3. Vestigij Boh. Piæ.

Controversia de B. Agnete & Hedwige.

At quid de *Hedvvige*, quam (ante Professionem in eodem *Doxanensi Cœnobio* factam) *Agnetem* appellatam, affirmat *Crugerius*, faciemus? an eadem est cum priori B. *Agnete*? addit idem: *Hedvvigem* Wladislai *I. & Gertrudis* filiam, & primùm annis XX. privatam, deinde *Doxanæ* itidem *tertiam Priorissam* XV. & ampliùs annis Parthenoni præfuisse, & A. 1205. 14. Martij morientem *Doxanæ* in elatiore, marmoreóque Tumulo sepultam fuisse, quæ omnino non cohærent: fuerit *Regum filia*, fuerit 20. annis privata, sanctissimè vixerit, sanctissimè obierit, & ob illam Sanctimoniæ authoritatem extante tumulo honorata sit à suis; at neque 14. Martij obijt, neque dignitatem *Antistitæ* gessit; ut *Hedvvigem* non fuisse *Agnetem* necesse sit dicere: nam ad 20. Martij in Mortuario legitur: *Obijt* Beatæ *memoriæ Hedvvigis filia Regis.* ad 7. Junij verò: *Obijt piæ, & beatæ Memoriæ Agnes Abbatissa Restauratrix Ecclesiæ S. Georgij Pragæ*, ùt suprà retuli. *Agnes* igitur ad *S. Georgium*

gium, *Hedvvigis Doxanæ* Tumulum invênit, hæc privata, illa Parthenonis Georgiani Antiſtes; illa 20. Martij, hæc 7. Junij evolavit in cœlum. Unde evidenter probatur (adverſus *Crugerium*) diverſas fuiſſe, neque *Hedvvigem Prioriſſæ* munere functam; quod ſine dubio ad nomen ejus in *Mortuario* Virginum additum legeremus. Tandem ex eodem Mortuario *tertia Prioriſſa* non vocabatur *Hedvvigis*, ſed *Margarita filia Fundatorum*, ùt eſt ſcriptum ibidem 13. Julij. Sed notandum hoc loco, primò. *Margaritam tertiam* appellari *Prioriſſam*, licet B. *Agnes* (ut initio hujus numeri dixeram) *tertia* etiam appelletur: ſcilicet electa fuit quidem à ſororibus *Agnes Doxanæ*, ſed paulò pòſt *Pragam* eſt evocata, cui viventi *Margarita* ſucceſſit; quæ propera *Electio & Succeſſio* effecit, ut in Catalogo Prioriſſarum Doxanenſium B. *Agnes* numerata non ſit, ſed *Margarita*, quæ videlicet hoc munus uſquè ad mortem tenuit, adeóque *tertia Prioriſſa* conſtanter nominatur ab omnibus, *B. Agnete* ad aliud Antiſtitium translatâ. Ajo ſecundò: *tres Agnetes* Beatæ *memoriæ*, in Mortuario Doxanenſi reperiri, quas diverſas eſſe ipſa mortis dies evidenter oſtendit. *Agnes*, quæ poſtea ad *S. Georgium* tranſijt, 7. Junij obijt. *Secunda Agnes* Prioriſſa obijt 17. Maij. *Tertia* Beatæ *Memoriæ* Agnes 31. Julij. *Hedvvigis* autem, quam malè cum *Agnete Crugerius* confudit 20. Martij deceſſit. Jam ad *Agnetes* duas illas reliquas veniamus.

§. XXXVI.

Agnetes duæ Prioriſſæ, ùt illæ vocant, Virginum Sacrarum Doxanæ, Inſtituti Norbertini.

IN *Calendario* vetere Doxanenſi, præter allatam *B. Agnetem Wladislai I.* Regis filiam, duæ leguntur ejuſdem nominis, ùt paulò antè dicebam, quæ rarâ opinione Sanctitatis relictâ, admotæ Cœnobij Virginei gubernaculis, deceſſerint; altera 17. Maij (anni non adduntur) altera 31. Julij, leguntur obijſſe; & quanquam natalium nulla ſit mentio, dubitari tamen non poteſt ex illius ſæculi more, nobiliſſimas Virgines fuiſſe, ídque ipſum de poſteriore ſatis indicant divitiæ, quas illa Sacro Parthenoni donavit. 31. Julij (ità M. S.) *Obijt beatæ memoriæ* (Nota) *Agnes Prælata loci hujus*, *quæ eidem contulit vineam*, *& 80. marcas argenti*. Superior verò Agnes (17. Maij) & ipſa *Beatæ* titulo inſignitur. Hanc poſtremam ego ſuſpicor *Wenceslai I.* Bohemiæ Regis ſororem, & *Przemyslai Ottogari I.* filiam fuiſſe: *Fabricius* ex publicis Tabulis commemorat, *Wenceslaum* Bohemiæ Regem Eccleſiæ Miſnenſi donâſſe caſtrum *Leſnam* pro ſalute animarum *Ottogari* Patris ſui, *Wladislai* filij, & *Agnetis* ſororis ſuæ An. 1247. X. Calendas Octobris. Non potuit alia *Agnes* eſſe, quàm hæc *Doxanenſis*; ſiquidem *S. Agnes* Ordinis S. Claræ nondum obierat (An. 1281. mortua) neque altera *Henrici I.* Saxoniæ Du-

Circa An. 1210.

Tres Agnetes filiæ Regis Ottogari I.

Fabric. l. 2. in Miſnicis ad A. 1247. Supplementum Chron. Miſniæ.

cis conjux, quæ An. 1268. ùt paulò antè dixeram, decessit; atque ità eviden-ter probatur: *Przemyslaum Ottogarum I.* præter alias filias, *tres Agnetes* filias habuisse, sed ex ijs, an ex *Adela* prima uxore, an & quæ ex *Constantia* su-

Objectio solvitur. sceptæ sint, certò dicere non possum. Objicere hoc loco Sciolus quispiam posset: etiam *pro vivorum salute* donari multa Ecclesijs, & Anniversaria fundari, adeóq; ex hac fundatione *tres Agnetes* non sat evidenter probari. respondeo: clarissimè ex toto fundationis contextu apud *Fabricium* evinci, hoc cœleste Sacrorum anniversariorum auxiliũ *mortuis, non vivis à Wenceslao Regi* fuisse impensum: nam si pro vivorum salute fundare anniversarium statuisset *Rex*, cur se, cur *Ottogarum* filium, cur cæteras proles suas tum adhuc viventes, cur sorores suas reliquas prætermisit? nimirum quia vivebant, & tres illi, pro quorum salute anniversarium in *Ecclesia Misnensi* Sacrum fundabatur, jam decesserant; idem comprobat perpetua eorum temporum consvetudo: quis enim Anniversarij alicujus fundator, si vivant ij pro quorum salute Missa fundatur, non addat continuò, id *Sacrum* post eorum mortem inchoandum? hîc autem sine omni exceptione (nimirum pro mortuis, ut constabat inter omnes) *Anniversariũ* fundabatur, & cùm duo illi (*Ottogarus pater, & Wladislaus filius*) vitâ excesserint, quâ ratione *Agnes* vivens & valens cum mortuis *Anniversarium* haberet? cur id soli *Agneti* viventi præstaret *Rex frater*? an aliæ *Agnetes* sorores tam charæ Regi non erant? imò chariores, ut de *S. Agnete* Ordinis Seraphici S. Claræ, ex ejus Vita satis datur intelligi. Maneat igitur in hac caussa inconcussum: *Przemyslao Ottogaro I. Regi, tres Agnetes filias fuisse.*

§. XXXVII.
Beatus Hroznata Ordinis Præmonstratensis Confessor, & Martyr.

A. 1217. ACtum agerem, si hoc loco B. *Hroznatæ* vitam, résq; ejus gestas describendas susciperem; vulgavi eam pridè in *Originibus Guttensteinianijs* ex vetere M. S. Codice Cœnobij *Teplensis* excerptam; hîc succinctissimè, & paucis complectar omnia: *B. Hroznata Comes* (ità eum disertè ap-

Beati Viri genus. pellat *Henricus Episcopus, & Dux Bohemorum in literis Originalibus*) ex Comitibus de *Mielnik* (qui postea ab arce *Guttenstein*, *Guttensteinij*, vel *Gutta* dicebantur) patre *SeZymâ* Comite, Matre *Dobroslavvâ* est genitus, *Przemyslao Ottogaro I.* (qui ab An. 1191. usque ad 1230. regnavit) carissimus, primósque inter Proceres numeratus, conjuge, & filio unico orbatus, totum se ad studia pietatis & virtutum cæterarum convertit, ac primùm *assumtâ Cruce*

Fundat duo Cœnobia Ord. Præmonst: *Hierosolymam* peregrinationem vovit, sed mox urbem *Romam* accedens, *Cœlestino Papâ* voti loco injungente, nobile *Cœnobium Teplense* Ordinis Præmonstratensis in Bohemia, in *honorem* Beatissimæ DEI *Matris*, terram ipse

è solo

è solo eggerens, & efferens, fundavit; legi in pervetustis sacri hujus Ordinis Annalibus, cùm Cœnobij fabricam complesset *B. Hroznata*, *Christum D. eidem* apparuisse per quietem, ac dixisse; *Hroznata! audivi Orationem tuam, & elegi locum istum mihi in domum sacrificij*; quo oraculo percepto lætus Vir beatus pronus in terram corruens, Dominum adorârit, illa repetens identidem: *Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in æternum misericordia ejus!* at verò super Cœnobium dum dedicatur à *Joanne Episcopo Pragensi*, toto die *Stella lucidissima* fixa stetit, nec nisi nocte desijt apparere; brevi pòst *Virgineum Cœnobium* quoque (cui *Chotiessovium* quasi dicas *Sponsarum Domum*, nomen indidit) adjecit, fundavit, dotavit, instruxit *Hroznata*; in quo *Beati* Viri Sorores Virgines, *Beatrix*, *Bohuslava*, & *Juditha* sanctissimè vixerunt. Neque hac pietate liberalissimâ *Beatus Hroznata* sibi fecit satìs, sed iteratò Romam contendens, habitum *Præmonstratensis Ordinis* ab ipsomet Pontifice suscepit, & religiosam amplexus est vitam. Procedente tempore *Præpositus* factus est *Chotiessoviensis*, aut potiùs ditionum quas ipse Cœnobijs donaverat, *Administrator*, quæ viriliter adversùs Religionum hostes (non cognatos, ùt aliqui nullo nixi fundamento suspicati sunt, quod pridem refelli) *sed adversùs æmulos de Egrensi Provincia* (ùt vita M. S. loquitur) *defendens*, cum in *Hroznietin* (*Lichtenstat* hodie vocant) proficiscitur, captus, & tractus in *Teutoniam* (non in *Bohemiam*) *carceri mancipatur*; ibi fame, siti, frigore, alijsque pœnis excruciatus, cùm redimi à Fratribus suis recusaret, morte affectus, *cum palma Martyrij cœli aulam ingreditur*; redemtum post mortem à *Fratribus* corpus, sinè omni vulnere, & incorruptum apparuit, quod ante majus altare *Teplæ* condiderunt. Eâdem, quâ obierat, nocte, immenso lumine circumfusus, famulo, qui in alio carcere vinctus tenebatur, videndum se *Beatus Hroznata* præbuit, & catenis divinitus exemtum, & altissima de turre, innoxiè ut caderet adjutum, *Teplam* ad fratres mortem suam nunciaturum ire jussit. Miracula tum ad ejus sacrum Tumulum, tum alibi patrata, in *Originibus* ejus familiæ memoravi. Sed memorabilis præcipuè Nativitas ejus est: nam mortuus in lucem à Matre editus, voto ad B. V. MARIAM à *Dobroslavva* matre facto, repentè revocatur in vitam; *Cracoviæ* apud Sororem *Woyslavvam* (quæ Poloniæ Duci nupserat) puer educabatur; ibi malo casu in *Vistulam flumen* decidens, ab hora diei tertia usquè ad occasum in aquis sinè omni damno delituit, aspectabili DEI Matre, verticem ejus manu tenente, donec diu in undis quæsitus extraheretur; plura ejusmodi mira loco citato *Lectores* invenient.

M.S. de OrigineOrdinis Præmõstrat.

Religiosam amplectitur vitam.

Verba sunt pervetusti Codicis M. S.

Capitur ab æmulis, & necatur.

Miracula B. Hroznatæ.

Porrò *Hroznatam* *Beati* nomine, ùt ibidem ostendi, omnis retro antiquitas honorat: vidimus ejusdem effigiem capite radiato ab ejus Instituti Patribus editam; de eo *Natale Sanctorum Ordinis Præmonstratensis* ad 14. Julij hæc habet; *In Bohemia Natalis Beati Hroznatæ ex nobilissimo Regni Pri-*

Beati titulo

mate, Fundatoris Cœnobiorum Teplensis, & Chotiessoviensis, Canonici Ordinis Præmonstratensis; qui pro tuendis Ecclesiæ suæ Juribus, contra impiorum conatus ad mortem usquè agonizans, fame, siti, aliisque teterrimi carceris exhaustus injuriis, inter diuturna vincula, DEO dignam animam suam, Martyrii laureâ illustrem, exhalavit, variis in vita, & post obitum nobilitatus miraculis hæc ibi. Meminêre Senes adhuc An. Ch. 1642. in *Ecclesia Teplensi* in altari quodam *Effigiem Hroznatæ* cum *Beati & Martyris* titulo stetisse; unde intelligi datur, ejus cultum ab immemorabili tempore viguisse; quem subtractâ imagine aliquis nimium anxiè religiosus abolevit. Vitam mortalem *Beatus Hroznata* An. 1217. 14. Julij finivit. *Sezyma* verò Pater *B. Hroznatæ*, ùt in vetusto *Codice Parthenonis Chotiessoviensis* lego, 22. Januarij obiit (annus non additur) *Dobroslava* Mater *B. Hroznatæ*. Stirpe *Czerniniana* fuit; sic enim in Manuscripto Chotiessoviensi, sed anno non addito: *XI. Calendas Septembris* (id est 22. Aug:) ⊖ *D. Henricus Czernin de Chudenicz, Avunculus Fundatoris*. Avia Fundatoris Bohuslavva dicebatur, obiitque 3. Octobris; sed incuriosa Antiquitas, & annum, & genus ejus consignare omisit. Adjiciam hoc loco *B. Hroznatæ* vitæ Elogium, quod rogatu Religiosi Patris F. *Josephi Schmid* Ordinis Præmonstratensis *Teplæ* (carissimi quondam in Rhetoricis Discipuli) pridem confeci.

Mater ejus Czerninia.

Calen. M. S. Chotiessoviense. Mortuarium Doxanense M. S.

BEATO CONFESSORI, ET MARTYRI HROZNATÆ.

Vitæ Elogium.

HROZNATAM

Candidissimi Ordinis Præmonstratensis *candidissimum*
& verè lacteum sidus Bohemia *genuit*;
Ex ea stirpe prodiit,
Quæ cum Czecho *gentis authore in has oras adveniens*,
à mille, & pluribus annis Comitum *titulum tulit*;
Imò Ducibus, ac Regibus Bohemiæ *per Matres*
Sangvinem, & Lac *dedit*;
Ex hac gente S. Ludmilla *prodiit*,
cui suum Wenceslaum *debet Bohemia:*
At Beatus Hroznata *Illustrissimam suam prosapiam*
Sic illustravit, ut obtenebraret;
Ultima enim illius laus est, quæ prima fuit;
Ex Illustrissimis ortum esse.
Infans, cùm ederetur è Matris alvo,
mortuus *apparuit*;
Noluit vivere, nisi à MARIA,
Cui commendatus vitam accepit.
Ità illi MARIA *non tantùm* Mater, *sed (quia sola vitam dedit)*

Guttensteinij semper Comites.

etiam

Etiam Pater *fuit:*
Ergo Hroznata MARIÆ creatura.
mira rerum facies!
Priùs Hroznata foris natus est, quàm foris viveret,
(Quia mortuus erat, antequam ex utero nasceretur)
Priùs occidit, quàm mundo oriretur,
Priùs in eo edito mors vixit, quàm vita illuxit,
Sed ab ea vitæ lumen accendit, à qua Christus lux mundi;
verè itaque scriptum est:
Christum esse MARIÆ filium primogenitum,
Ut plures à MARIA *filios numeraret Ecclesia.*
Creverunt cum Hroznata *crescente miracula:*
Puer in Vistula *flumine submersus*
Totâ die in alveo fluminis latuit,
Sed ejusdem Divinæ Matris *Patrocinio,*
aut mortem evasit, aut mortuus vitam accepit;
Bis vitam accepit, ter mortem sensit,
(si sentiri Mors potest)
Primùm *in matris utero,*
Iterum *in fluminis alveo,*
Tandem in Martyrio,
Ità per tres mortes venit in cœlum,
Ut vitam abundantiùs *acciperet.*
Tot miraculis vitam auspicatus Beatus Hroznata,
Ipse etiam in virtutibus miraculum fuit:
Sedebat Przemyslao Bohemiæ Regi *proximus,*
Humilitate *infra omnes jacebat;*
In aula pijssimus
Inter medias voluptates temperantissimus,
Denique omnes Beatitudines *humanas, & divinas in se uno complexus.*
Crucem Christi sic amabat,
Ut non modò ferret eam in corde, *sed etiam in* veste.
Hierosolymitanæ Peregrinationis incensus amore,
Eò properans, ad Romæ sacra limina *impegit,*
Et in melius mutato consilio,
Candidissimi, *& à* DEO *sibi* Præmonstrati Ordinis
Sacram vestem assumpsit,
ab ipso Pontifice Cœlestino Romæ *indutus;*
Nominis hujus auspicio cœlestem vitam *inchoavit.*
Opes suas omnes, duobus à se fundatis Cœnobijs,

(Teplensi

(Teplensi, & Chotiessoviensi)
Cùm donâsset pro Christo,
Postea seipsum Christo *in Religione donavit.*
Omnia dedit, qui nihil sibi, quod Christo *donare posset, retinuit,*
Illud Divinum secutus: si vis perfectus esse.
Quantis (putamus) deinde virtutibus claruit,
Cujus primus gradus summa virtutum fuit?
Totus Charitas, totus Virtus, totus Sanctitas,
Ut ad Martyrium educari videretur,
Quod ei per visum DEUS antè revelavit.
Ità amicos, & dilectos suos erudit, & educat DEUS:
Revelat consilia, sed cumulat dura,
Ut Christus formetur in illis.
Captus tandem ab hostibus B. Hroznata,
Cùm grande lytrum peteretur,
Ipse, nè quid pro se Fratres darent, petijt:
Nam mors *illi pro Christo* pretiosior, quàm vita *videbatur.*
Tormentis excruciatus durissimis,
Vitam priùs amisit, quàm constantiam;
Cujus rei argumento post mortem candidissimè apparens,
Cœlesti luce circumfusus,
Illæsum, & sinè ullo vulnere corpus ostendit:
Vivere se tertiò *in cœlo, multis in terra probavit miraculis.*

§. XXXVIII.

B. Woyslawa Vidua, Beati Hroznatæ Soror, cum tribus præterea Sororibus Sanctimonialibus Virginibus Ordinis Præmonstratensis, Beatrice, Bohuslawa, & Juditha.

An. 1227. BEata *Woyslavva* Soror natu major *Beati Hroznatæ*, eundem apud *Cracoviæ*, Matris *Dobroslavvæ* vice, sanctissimè educavit, & ad omnem pietatem adolescentulum informavit; fuit enim *Ottoni Duci Cracoviensi* ante An. C. 1180. in Matrimonium data; Conjuge fatis erepto, diu superstes, eam longissimam vitam usquè ad An. 1227. omnibus ijs virtutibus conspicuam perduxit, quæ viduas, ac præcipuè *S. Ludmillam Viduam* (ex cujus stirpe Illustrissima *Woyslavva* nata fuit) commendabiles reddiderunt. Post An. C. 1190. cùm Frater ejus *Hroznata Teplense* Virorum Religiosorum Cœnobium, deinde Parthenonem sacrum *Chotiessoviensem* fundâsset

B. Woyslavva inter Conversas Præmonst:

dässet, *Woyslavva* sanctioris vitæ studio flagrans, cum Virginibus Christi sponsis *vidua Chotiessoviy* sese inclusit. Errat Vir Patriæ historiæ scientissimus, qui *Chotiessoviense Cœnobium*, exemplo Fratris, ab ea fundatum esse scripsit: hanc enim sententiam non modò vetera Cænobij monimenta, sed etiam historici omnes, atque ipse *Lapis Sepulchri* refellit, ubi apertè legimus: *Anno Domini*: *1227. hic sepulta est Domina Domina Woyslavva, illustris Comitis DD. Hroznatæ, Templi, & Monasterij hujus Fundatoris Soror.* Adjecta sunt Insignia Stemmatis Guttensteiniani. Non dubito tamen, auxisse eam fratris fundationem auro, cimelijs, & muliebribus divitijs *Woyslavvam* ex Principali suo Conjugio; id enim perpetua Parthenones sacros ingredientium consvetudo persvadet, *Woyslavvæq;* Sanctitas, & *Memoriæ Doxanenses* significant, cùm eam *Fundatricem Ecclesiæ Chotiessoviensis* appellant? ⊖ 26. Novembris (at rectiùs *Chotiessovienses Memoriæ* 22. Novembr:) *Generosa Domina Woyslavva Generosi Comitis DD. Hroznatæ, Teplensis, & hujus Monasterij Fundatoris Soror, quæ in medio Ecclesiæ est sepulta* An. 1227. Porrò ab aliquibus *Svvoyslava* nominata reperitur; cujus rei caussa scilicet est, ipsa *Woyslavvæ* Sanctimonia; cùm enim in *vetustis Memorijs S.* id est, *Sancta*, vel *S. Woyslavva* legeretur, quidam non animadverso Sanctitatis titulo, conjunxêre literas, & pro *S. Woyslavva Svvoyslavvam* appellârunt. Ea verò tam de se humiliter sentiebat, ut (licèt esset *Ducis Conjunx* olim, & *Fundatoris Soror*, atque ob divitias Cœnobio illatas *propè Fundatrix*) non inter Sanctimoniales, & Capitulares Virgines, sed inter *Conversas*, ùt vocant, vitam exegerit, *Advocatæ* gerens, seu Patronæ officium *in habitu*, *quem Viduæ hujusmodi consveverunt deferre*, ùt ait *Abbas Joannes*. Primæ Virgines sacræ in hoc Chotiessoviense Cœnobium inductæ sunt cum B. *Woyslavva* Sorores ejus tres: B. *Bozena*, *seu Beatrix*, B. *Bohuslavva* (quidam Boleslavam appellant) & B. *Juditha*; *& Beatrix* quidem primùm *Doxanæ*, deinde etiam *Chotiessovviæ*, ùt in Manuscripto Martyrologio ejus Cœnobij nuper legi, *Prælatæ*, seu *Antistitæ*, ùt illæ vocant, munus gessit. Jam priùs tres istæ Gratiæ Religiosam vitam agere cœperant in *Cænobio Doxanensi* sub *Agnete* III. Priorissa, sed *Chotiessovvium* invitatæ è Doxanensi cum alijs Virginibus coloniam duxerunt, & ad Fratrem *Hroznatam*, ac Sororem *Woyslavvam* volentes, lubentes advolârunt. *Woyslavva* plurimis annis supervixit, ad *extremum* (verba recito Codicis) *in pace Christi quievit*; cujus corpus ibidem in medio Monasterio est honorificè tumulatum. Post obitum B. *Hroznatæ*, miracula quædam, utì & visionem, quâ *Beato Hroznatæ* mortem instantem revelavit DEUS, ipsa narravit. B. *Woyslavvæ* mortis dies, ùt dixi, 22. Novembris, *Beatricis* 13. Novembris. *Judithæ* 25. Septemb. celebratur; B. *Bohuslavvæ* natalis dies mortis ignoratur.

Fundationem Parthenonis auget

Mortuar: Doxan: M. S.

Ca'en. Chotiessoviense M. S.

L. S.

Humilitas B. Woyslavvæ.

In Vita B. Hroznatæ.

Tres Sorores B. Hroznatæ.

Obitus earum.

Calen. Chotiess: M. S. Epi: histor: l. 3. C. 13.

§. XXXIX.

B. Andreas Episcopus Pragensis, & Martyr.

A.1224.

QVod Ecclesia Anglicana in *S. Thoma Cantuariensi* miratur, & laudat
hoc habet *Ecclesia Pragensis* in sanctissimo & fortissimo suo *Præsul*
Andrea. Audiatur Ecclesiæ Pragensis Decanus, & Samandri-
ensis Episcopus *Thomas: Beatus Andreas ex Præposito Episcopus Pragensis*
acerrimus Ecclesiasticæ libertatis adversùs Regem Przemyslum Ottogarum
vindex; innocentiâ vitæ præstans, victu frugalissimus, in pauperes beneficen-
tissimus, miraculis in vita, & post mortem clarus. Defuncti caput in Metro-
politana Ecclesia in Sacello S. Wenceslai eâ parte, quâ Crux aurea post sum-
mum Altare in muro visitur, An. 1369. reconditum, adeóque publicæ venerati-
oni expositum hodiéque manet. hæc Pessina. videatur *Benessius, Hagek, Pon-*
tanus, Lupacius. Sed potiora sunt, quæ ex historia temporum exscribo
Przemyslauus Ottogarus I. Rex, cùm parum Religioni tribueret, & Sacerdo-
tibus nullo jure per contemtum ex rasura coronæ tributa imponeret, *Andreas*
Episcopus, monita pia aspernantem, & contumacem Regem anathemat[e]
perculit; annis septem *Bohemia* gemuit *sub Interdicto* (etsi illud aliquo tem-
pore ab *Archiepiscopo Moguntino* laxatum, interruptúmque fuerit) ipse *An-*
dreas Episcopus Romam sese recepit. Obijt Andreas in Cassanæa Italiæ ur-
be in exilio An. C. 1224. corpus in *Cœnobium Welehradense*, ad cujus funda-
tionem plurimùm contulerat, devectum; *caput Pragam* allatum à *Nicola[o]*
Pragensi Episcopo, in Sacrario, velut Martyris, An. 1369. 1. Martij locatum
est, claruítque miraculis; anniversaria *Andreæ* obitûs dies 30. Julij, Ecclesiæ
Pragensi erat in benedictione. *Abrahamus Bzovius* Ord: Prædicatorum
Vir prudentiæ & doctrinæ authoritate etiam apud summos Pontifices ma-
gnus, in M. S. Vita *B. Ceslai* narrat: *B. Andream Episcopum Pragensem*, cùm
in exilio *Romæ* degeret, *S. Dominico* Ord: Prædicatorum Fundatore familia-
rissimè usum, ejusdémque virtutum & miraculorum admiratione captum
Dominico petijsse: *dignaretur aliquos sui instituti Sodales Septentrioni conce-*
dere, qui & gelu malitiæ (ùt loquitur) *concretos inflammarent, & veterno dor-*
mientes ad veræ lucis aspectum suscitarent; nec habente Dominico, qui idiom[a]
gentis calleret, ecce divino spiritu acti viri ad cœlestis vitæ perfectionem spirantes
Hiacynthus & Ceslaus Odrovvansij fratres, Henricus Moravus, & Herman-
nus Tevto familiares Ivvonis (Cracoviensis Episcopi) *in medium exilierunt*
jugo Religionis longè suavissimo colla ornari à Dominico flagitantes; annuit
Dominicus, suscepit, Prædicatoriâque togâ texit in S. Sabinæ religiosissimo Cœ-
nobio &c. posthæc (An. 1220.) *emenso tirocinij cursu his verbis à S. Dominico*
Româ dimissus est Ceslaus: perge in DEI nomine annunciare pœnitentiam in re-
missionem peccatorum. Primùm de via *Frisacum*, dein *Pragam* cum *Henri-*

Pess: in Phosporo Rad. 5. pag. 534:

Caput B. Andreæ venerationi publicè expositum.

Beness. l. 4. Chron. Hagek ad An. 1369. Pont: in Episcopis Prag: Lup: 7. Jan: Epit. nostr: l. 3. C. 13.

Andreas Regem excommunicat ob tributa Sacerdotibus imposita.

Ejus exilium.

M. S. Lib. Distribut. Eccl. Prag.

B. Andreas Epis: Prag: pro Bohem: à S. Dominico impetrat Ordin: Prædicato:

Fovet Ord. Prædicato:

c

o *Moravo* advenêre, & impetratâ à B. *Andrea Episcopo* verbi DEI prædicandi potestate, cùm id munus cœleste ingenti in animis profectu peragerent, on procul ab Regis aula in *Porzicz* ad ripam *Muldavæ Ecclesiam S. Clementis* obtinuêre; ubi *Przemyslaus Ottogarus Rex* amplissimum Cœnobium quod postea ad aliam Ecclesiam S. Clementis *in Majore Praga* translatum st) exstruxit. Sed hæc omnia suo tempore copiosiùs *in Cœnobijs Bohemiæ* ractabuntur. Itaque *B. Andreæ Episcopo* primus in Bohemiam sanctissimi ujus Ordinis accessus debetur.

§. XL.

Adela, vel Abda Ottonis Divitis, Marchionis Misnensis filia, Conjux Przemyslai Ottogari I. Bohemiæ Regis.

P*Rzemyslaus* Ottogarus Bohemiæ Rex, primam Conjugem habuit A*delam*, vel A*bdam*, Ottonis Marchionis Misnensis filiam (non, ùt habet *Crantzius*, sororem) sed eam deinde, post quatuor ex ea liberos usceptos, repudiavit; caussas divortij in *Epitome* nostra allegatas, & examinatas invenies; plerique odio *Diterici*, fratris *Adelæ*, Marchionis Lusatiæ quòd partes *Philippi* Cæsaris adversùs O*ttonem* (cujus O*ttogarus* totus erat) *Ditericus* foveret divortium imputant. *Adela* fœdè à Rege deserta, ad *Episcopum Pragensem* recurrit, à cujus Satellitibus repulsa, *Innocentium III.* Pontificem appellavit, qui hujus caussæ cognitionem *Alberto II.* Archiepiscopo Magdeburgensi, & P*ræposito Sebergensi* commisit, ùt testatur *Constitutio Decretalis* l. 2. Tit. de Testibus, & attestationibus 20. cap. 46. ventilata diu lis est, neque unquam ad sententiam perducta, dum denique *Adela* in exilio diem obiret; magna hujus *Viduæ* in ferendis rebus tam adversis, & fæmineo ingenio propè intolerabilibus, fortitudo fuisse narratur; totam se ad res cœlestes cogitandas, amandas, & sectandas *Adela* transtulit, cúmque *Ditericus* frater ex *Adelæ* dote Virgineum Cœnobium W*asserburgi* (quod postea locum mutavit ex urbe ad ripam *Albis* translatum) fundâsset, introductis sacris Virginibus, *Abdela* humili gradu contenta, inter C*onversas*, omnium virtutum exemplis editis, diem clausit extremum An. C. 1211. 1. Februarij. sepulta in Ecclesia W*asserburgensi*, marmore altè elato, ac cæteris cultûs indicijs, ùt D*ivorum* corpora humare Veteres sunt soliti.

A. 1211.

Adelæ fortitudo in rebus adversis ferendis.

Fabr. in Misnicis l. 1. ad A. 1211.

Fundatio Cœnobij Wasserburgensis.

§. XLI.

B. Abdela, ſeu Adela, ſeu Abda, Filia Przemysla Ottogari I. Bohemiæ Regis, Antiſtita Gerenrhodenſis.

poſt A. 1220. HUjus *Adelæ* filia cognominis Matri, ipſam Matrem vitæ Sanctimo-
Fabric. in Orig. Sax. niâ, & virtutum honore ſuperavit; *Fabricius* locuples teſtis (nam etiam *ſalus*, & veritas *ex inimicis* noſtris peti poteſt, & ſolet) eam inter *Divas* relatam, & in ſuo Cœnobio pro *Sancta* cultam fuiſſe teſtatur. In-
Elogiũ vitæ greſſa *Gerenrhodenſe Ordinis Ciſtercienſis* Cœnobium, innocentiam vitæ cum virtutibus, & mirâ Prudentiâ conjunxit, ut meritò & titulis omnibus, *Antiſtitæ* munus ei Sorores deferrent, quod illa ſanctiſſimè obiens, curis illis inmortua, & ſuis eſt inſepulta virtutibus. Mortis annus, & dies ignoratur.

§. XLII.

S. Hedwigis Dux Sileſiæ.

A. 1243. HEdvvigis *Bertholdi Marchionis Meraniæ* (non *Moraviæ*) *Sanctæ Eliſabethæ* matertera, ex *Henrico Barbato* Poloniæ Principe filios tres, totidémque filias ſuſcepit. Ex quibus *Henricus* fortia pro religione Chriſtiana aggreſſus, dum caſtra DEI, & Religionem Chriſtianam
S. Hedvigis virtutes. contra *Tartaros* protegeret, occubuit. Filia *Gertrudis* Virgo permanſit. *Mater* in matrimonio omnem jejunij, feſtúmq; diem merito continentiæ celebrabat. Tandem etiam ipſa, marito conſentiente, in manu Epiſcopi vovit caſtitatem. Itaq; fructibus redditis matrimonij, ſoli DEO feriari incepit, & in ſuum, filiæque à turba ſæculari receſſum, exædificavit in *Sileſia* ampliſſimum *Trebnicenſe* Monaſterium. Eò præmiſsâ filiâ cum magno grege Virginum, mox ſubſecuta *Mater* inſiſtebat orationi diurnæ, ac nocturnæ, nudis ſemper pedibus incedens, quantumvis aſpera foret hyems, ac in jejuniis
Miracula. multis totos quadraginta annos perſeveravit. Die enim Dominicâ, tertiâ, & quintâ feriâ tantùm veſcebatur piſcibus, & lacticinijs; *Sabbato*, & feriâ ſecundâ, aridis leguminibus, quartâ autem, & ſextâ feriâ, ad panem ſolius aquæ potum adhibebat. Tredecim pauperes alebat, lavabat, & curabat ab ulceribus, captivos liberabat, ſubditos ab oppreſſione tutabatur, nunquam viſa irata; ſi tamen reprehenſio neceſſaria erat, hæc vox: *parcat tibi DEUS* omnis erat ipſius objurgatio. Hanc tantam vitæ Sanctitatem DEUS ſignis admirandis, & dono prophetiæ illuſtravit: duabus enim Sanctimonialibus reſtituit viſum, & duos, qui laqueo vitam finierant, ad vitam coram multis revocavit. *Mariti* mortem, & temporis, ac omnium circumſtantiarum

ſeriem

seriem multò antè prædixit; cædem autem filij eo ipso die, quo fiebat, quamvìs remotissimè abesset, cognovit. Sui quoque obitûs diem præsentiens, priùsquam morbo graviore corriperetur, sacrâ unctione roborari voluit. Multâ deinde hilaritate salutans *Sanctos*, qui magno cum splendore ad morientis lectulum descenderant, spiritum DEO reddidit, die *S. Matthæi* horâ vespertinâ, quâ eâdem jejunia sua solo pane reficere solebat, Anno 1243. Dum autem *Clemens IV.* eam in Sanctorum numerum referret, cæca visui est restituta. *Raderus* noster in *Bavaria Sancta* refert ex ejus apud Surium vita: *S. Hedvigem* aliquando ad *Christi* de cruce pendentis effigiem preces fundentem, Imaginis dextrâ clavo solutâ, in bene precantis modũ cruce signatam fuisse; eandem ubicunque posset, sacrificanti Sacerdoti adfuisse; hinc ille natus versiculus: *Rader. in Bav. S. in Hedv. f. 147*

In sola Missa, non est contenta Ducissa,
Quot sunt Presbyteri, tot Missas optat haberi.

At, quod idem addit: fuisse eam *S. Benedicti* alumnam, defendi non potest, cùm constet, *Trebnicensem Parthenonem* & hodie, & à primis initijs, *Cisterciensis Instituti* legibus parêre. De *Joachimi Curæi* ineptijs, qui *S. Hedvigem Lutheranam* facere voluit, diximus alio in loco. Obijt Matrona sanctissima An. 1243. 15. Octobris, inter Sanctas relata An. 1267. Viterbij 26. Martij. *Obitus & Canonizatio. In Epit.*

§. XLIII.

Henricus II. cognomento Probus, Silesiæ Dux, & B. Anna ejus Conjux Przemyslai Ottogari III. Bohemiæ Regis filia.

HEnrici Ducis Sanctitatem, ipsum *Pij*, & *Probi* cognomen ab Antiquitate ei jure meritò tributum ostendit; locupletavit multis opibus & plurimis Privilegijs, atque immunitatibus ornavit *Cathedralem S. Joannis Ecclesiam Wratislaviæ;* consulantur rerum *Silesiticarum* Scriptores; *Mors ab Henrico* pro Christiana Religione obita, majorem commendationem sinè dubio meretur: Tartari An. C. 1241. subjugatâ *Poloniâ, Silesiam* ingressi, aliquot centenis millibus armatorum; *Henricus* animi plenissimus Princeps, collecto quàm maximo potuit Christianorum Exercitu non dubitavit occurrere. In campum processuro exiliens ultro *Lapis* ex muro Ecclesiæ, indicium dedit cladis futuræ, prædixit eandem Christianorum cladem *S. Hedvvigis* Mater, jussit tamen ire filium, & in conspectu universæ Christianitatis pulchre mori pugnantem; ivit in certam mortem *Henricus* & pene ipsa fata vicit, ut jam dubia staret *Tartarorum victoria*; sed DEO aliter visum. Cecidit igitur cum maxima Provinciarum nostrarum, ac præ- *A. 1241. Henrici Silesiæ Ducis magnanima fortitudo. Mors.*

cipuè *Sileſiæ* Nobilitate, & vitam probitate inſignem, non minore fortitudine concluſit, 9. Aprilis, anno, ùt dixeram 1241. *Anna Bohema* ejus conjux, nîl viri morte perterrita, cùm *Tartari Lignicium* ſibi tradi poſcerent, forti reſponſo Tartarorum belluinam rabiem avertit: genuiſſe ſe plures conjugi proles, quorum ſinguli Patri ſimiles, mori mallent, quàm indecorè vivere. Fuit *Anna* Matrona ſingularis pietatis, poſt mariti cædem annos 24. vidua exegit. Fundavit *Wratislaviæ Parthenonem S. Claræ*, ſuáſque in eo, & in Virginum dulci pietate reponebat delicias; *S. Jacobi Baſilicam*, quàm Maritus inchoârat, de ſuo perfecit, ac ponè *Conventum*, ùt vocant, *Minorum S. Franciſci*, ſuis etiam ſumtibus erexit, & dote ſtabilivit. Ejusdem *Annæ* liberalitate fundata eſt *Hoſpitalis Domus Divi Mathiæ* pro *Crucigeris cum Rubea Stella*, agente primo Ordinis hujus Generali Magiſtro *Alberto de Sternberg*; quibus etiam *Anna* magnificam Baſilicam *S. Eliſabethæ*, Eleemoſynis celebratiſſimæ Divæ à ſe excitatam ſubjecit. Vitam *Annæ* innocentiſsimè, & ſanctiſsimè actam An. D. 1265. 23. Junij. *Wratislaviæ* mors abrupit; tumulata eſt ibidem apud Virgines ſuas, ùt vocant *Clariſſanas*, cujus tumulum miraculis à DEO honoratum teſtantur Annales, qui eandem etiam *Sanctam* appellant.

Fundationes Annæ Bohemæ in Sileſia.

Annæ ſanctitas.

Curæus in Ann. Sileſ: Schikfuſ: An. Sil: Henel in Breslogr: & Sileſiogr.

§. XLIV.

S. Agnes Ordinis S. Claræ, Virginitate, Sanctitate, & miraculis illuſtris.

AGnes *filia Przemyslai Ottogari I.* Bohemiæ Regis, & *Conſtantiæ* (Belæ III. Ungariæ Regis, filiæ ſororis *Andreæ* itidem *Regis Ungariæ* qui *S. Eliſabetham Thuringiæ Dominicam* procreavit; unde *Agnes* noſtra & *S. Eliſabeth* conſobrinæ fuerunt: illa ex ſorore hæc ex fratre) edita, nata eſt An. C. 1205. poſt *Wenceslaum Regem* fratrem; hæc *Friderici II.* Cæſaris conjugium recuſavit, & contemtâ Auguſtæ dignitate, fidem ſuam, honorem, caſtimoniam, & quidquid pretioſum inter regales delicias cogitare potuit, *Chriſto Sponſo Virginum* conſecravit. Cœnobium *Ordinis S. Claræ* (quod *S. Franciſci* dicitur) in veteri Urbe Pragenſi de ſuo, fratris tamen auxilijs uſa A. 1233. fundans, in eóque vitam Religioſam, & pauperem (nam ſolâ ſtipe piorum vivebant, nullâ ſtabili dote, ideóque *pauperes domicellæ* nomen habebant) profeſſa, detonsâ coram ſeptem Epiſcopis virgineâ cæſarie, cum ſeptem illuſtriſsimis ex gente *Bohema Virginibus*, ibidem exactis 48. annis ſepulta, multis in vita, & poſt mortem miraculis à DEO honorata. Fuit dilecta *S. Claræ Socia*, ejúsque tempore inter primas inſtitutum illud amplexa, quæ etiam & per ſe, & per fratrem effecerat, ut virgineum hoc conſilium *ex legibus S. Franciſci* vivendi, à Pontificibus approbaretur; *miſsitabant ſibi viciſſim*

S. Agnes Deo ſe totã conſecrat

ſim literulas, ait vetus Scriptor *Pulkava*, *Clara ad Agnetem*, *Agnes ad Claram*; vitâ exceſſit Agnes 1282. 6. Martij, ùt habet vetuſtiſsimum *Mortuarium Doxanenſe* (alij 2. Martij, alij 10. poſuerunt) quæ ut inter Divos Cœlites *Romæ* adlegeretur, & ſacris coleretur officijs, *Eliſabetham Caroli Cæſaris* matrem An. 1328. multum legimus laboràſſe; educata primùm fuerat *Agnes Doxanæ* inter Inſtituti Præmonſtratenſis Virgines, pòſt ad *Benedictinas Veſtales Trebnicium* translata eſt; illa tamen neutri Ordini ſe conſecravit, ſed DEI ipſius monitu *S. Claræ* exemplum reſpexit, & in Parthenone ſuo cum 100. Virginibus (quarum quinque à *S. Clara* ex Italia ſibi miſſas acceperat, cæteras ex prima *Bohemiæ* nobilitate lectiſsimas adſciverat) vixit eâ vitâ ſanctimoniâ, ut etiam mortuos excitaret ad vitam. Fundavit quoque cum fratre ſuo *Wenceslao I. Rege Hoſpitalem* pauperum domum *S. Spiritûs ad Pontem Pragenſem*, quam *Crucigeris cum rubea Stella* commiſit regendam. Sanctiſsimæ Virginis vitam admirabilem ex M. S. Codice antiquiſsimo primus evulgavit *Georgius Ferus S. J.* quam in Latinum à ſe converſam *Georgius Crugerius Joanni Bollando S. J.* transmiſit, legitúrque in *Martio* Typis edita inter Vitas Sanctorum. Agunt de ea plurimi, *Pontanus*, *Chanovvsky*, *Weleslavinus*, *Crugerius*; *S. Agnetis* corpus inter illas ab hæreſi turbas remotum ab oculis, poſtea mortuis, qui latebrarum conſcij erant, planè amiſſum eſt, ut hodie, ubi ſit, neſciatur; prædixit *Papauſſek Litomericenſis Præpoſitus*, Vir à Sanctitate, ante annos ducentos, & quod excurrit, celebris, pacem optatiſsimam *Bohemiæ* reſtituendam, cùm hujus *S. Virginis* corpus amiſſum invenietur. Noſtrâ memoriâ ſub Ferdinando III. cùm neſcio quid in illa, quam *S. Agnetis* vulgus appellat Eccleſia, exſtrueretur, repertum eſt Virgineum corpus cœleſti odore, qui omnes roſas & lilia ſuperaret, fragrans: ſuſpicio multorum fuit, *S. Agnetis* corpus eſſe: miſsi ab utraque poteſtate, qui rem arbitrarentur, cùm nihil certi conſtituere poſſent, rem in medio indeciſam reliquêre. Porrò plurima Divorum corpora bellis, aliíſque de cauſsis amitti contigit (nè Majores noſtri ſoli negligentes fuiſſe exiſtimentur) ùt *S. Simperti*, quod ſecundo inventum eſt; Vir Illuſtris M. *Velſerus Sanctæ Afræ* corpus omni diligentiâ ſe quæſiſſe, ſcribit, ſed nihil inveniſſe, neque eſſe ſpem in poſterum. Quid *S. Wolfgango* celebrius habuit *Ratisbona*, quem apud *Sanctum Emmeramum* annos quingentos ſeptuaginta ſeptem latuiſſe, tandem ætate ſuâ repertum, ſumma cum religione & publicâ celebritate translatum *Raderus* eſt author? plurima hujuſmodi Exempla, & *Inventiones Sacrorum Corporum*, in Hiſtorijs Eccleſiaſticis leguntur, præſertim apud *Bollandum*, ejúſque cœleſtis laboris ſocios *Henſchenium*, *&* *Papebrochium* Viros eruditiſsimos, & Eccleſiaſticæ antiquitatis peritiſsimos.

Pulk. in hiſtor: Boh.

Divino monitu S. Claræ Ordinē ingreditur.

Chron. Aul: Reg. C. 20.

Fundatio S. Agnetis.

Weles. in Calend. ad 2. Martij.

Corpus S. Virginis fatale Bohemiæ.

Steng. Commen. de reb. Auguſt. P. 2. C. 61. & P. 1. C. 18.

Amiſſa Sanctorum corpora.

Rad. in Bavar. S. in S. Wolfgango.

§. XLV.

§. XLV.

B. Castulus, Præpositus Siloënsis, seu Zelivensis Cœnobij, Ordinis Præmonstratensis.

Circa An. 1200.

BEatus *Castulus* in ipsis initijs *Cœnobij Siloënsis* vixit, egítque loci *Præpositum*, miraculis & in vita, & post mortem clarissimus; fontem elicuit messoribus arescentibus siti, qui hodiéque *B. Castuli fons* dicitur mirè ad omne genus morbos salutarem; ad eam implorato simul B. *Castuli* auxilio certatim vulgus accurrit, & sanitatem, & vitam reportat. Titulus *Beati* tribuitur *Castulo* ab omni retro antiquitate: consule *Auberti Miræi Chronicon*, & quos citat *Georgius Crugerius*. 26. Martij obijsse *B. Castulum* inter omnes constat, de Anno controvertitur; etsi nihil certi definire possimus, omnibus temporum adjunctis pensatis, satìs probabiliter dici potest inter An. 1170. & 1200. ad æterna præmia evolâsse; plura, quæ moveri possent, de *Titulo Præpositi*, de *Siloë*, aliáque hujusmodi, dissolvit loco citato *Crugerius* Vir patriæ historiæ scientissimus.

B Castuli fons.

Crug. ad 26 Martij.

§. XLVI.

Beatus Gerlacus Abbas Milovicensis, Præmonstratensis Ordinis, vitæ sanctimoniâ, spiritu prophetico, & miraculis in vita & post obitum clarus.

Hagek in Ann. Boh. ad A. 1239.

NOtus est Bohemiæ Scriptoribus *B. Gerlacus*, primus Abbas *Milovicensis*; deducta porrò *Milovicium* Colonia est Religiosorum Virorum An. C. 1200. ex *Strahoviensi* Inclyto Cœnobio, Abbate *Adamo* deducente, & *Beatum Gerlacum* Fratribus præficiente. Rexit Cœnobium *Gerlacus* non tam imperijs, quàm exemplis, prophetiæ dono ante, & post mortem clarus, ac plurimis supra naturam prodigiosè patratis, sic ut statim à morte populi universi voce *Beati* titulo honoraretur. Cœnobio *Milovicensi* A. 1420. die S. Georgij ab Hussitis incenso, nè sacra *B. Gervici* ab impuris illis violarentur, priùs *Ssvvambergici Proceres Catholici* in Arcem *Zvikovv*, seu *Clingenberg* (olim *Templariorum*) munitissimam intulerunt, & in Sacello arcis reverenter deposuerunt, additâ etiam Imagine, quæ cultum ostenderet: visebantur videlicet picti in pariete Cœlestes Genij, *B. Gerlaci* ossa cum arcula sustinentes, infrà *Proceres Ssvambergici* genibus flexis *B. Gerlaci* apud DEUM gratiam implorantes, adscriptis hisce verbis Bohemicè: *S. Gerlace, Deum, & ejus Matrem deprecare pro nobis.* Obijt *Gerlacus An. Ch. 1227.* vitâ

7. Febr.

Res B. Gerlaci.

Canonism⁹ ejus, & Reliquiæ.

vitâ sanctissimè exactâ, Regiminis sui Anno duodetrigesimo, 7. Februarij. *Chanovs: in Vest. Boh. Piæ.*
Hodie corpus *Viri Sancti* nusquam apparet: *Ssvvambergicam* hanc ditionem ad *Rosenbergios* devolutam constat, ab his ad *Lobkovicios* sacra lipsana pervenerunt; an deinde aliò, ignoramus. Utinam qui celant, & Thesauros Ecclesiæ hujusmodi plures asservant, aliquando Regni calamitosissimi auxilio, & solatio, proferrent! Agunt de eo cum titulo *Beati, Chrysostomus Sterren* in Natalibus Sanctorum Ord. Præmonstratensis. *Joannes de Päige.* l. 2. Bibliothecæ Præmonstratensis. *Bollan. T. 2. Maij. die 7. in Prætér.*

§. XLVII.

Sancta Elisabetha Regina, Princeps Thuringiæ, Vidua.

ELisabeth *Andreæ Regis* Hungariæ filia, ab infantia DEUM timere cœpit, & crescens ætate, crevit etiam devotione. Hæc postea *Ludovico Landtgravio Thuringiæ* in Conjugem copulata, etsi ea, quæ viri erant, curaret, non minùs tamen, quæ DEI sunt, sedula exequebatur. Nocturno tempore à latere Viri surgens, ferventer orabat, sicque *dum esset vir in accubitu suo, nardus ejus dabat svavitatem odoris.* Et licèt exteriùs indueretur Regalibus, nè mariti oculos offenderet, interiùs tamen sub cilicij tegmine sponsum gerebat absconditum. Pietatis officijs dedita, viduis, pupillis, ægrotis, carcerum inclusis ergastulis pro uniuscujusque necessitate subveniebat: cujusdam pauperis capitis langvore correpti, quasi filij curam gerens, capillos manu propriâ totondit, caput in pomarij secreto lavit, ut oculos fugeret ancillarum. Cùm *Teuthoniam* gravis urgeret inedia, captatâ viri absentiâ, domûs suæ frumenta egentibus erogavit. Sumtibus proprijs nobile hospitale construxit, & amplâ possessione dotavit. Pauperum, & ægrotorum receptam ibi multitudinem corporali visitabat obsequio, affluenter eis necessaria subministrans, pedes, & capita incredibili lavabat humanitate, & leprosorum ulcera, etiam aspectu horribilia, capitis velo mundabat. Postquam autem à lege Viri soluta est, depositis gloriæ sæcularis exuvijs, *Ordinem Pœnitentium Beati Francisci* ingressa, vilis tunicæ decore vestitur, ac divitiarum contemtâ jactantiâ, & generositate parentum, nobilissimis orta natalibus se mundo fecit ignobilem, ut nobilitaretur in cœlis, pro corona suscipiens cinerem, & cilicium pro fascia pectorali. Pallebant ora jejunijs, abstinentiæ tenuitate confecta, & martyrem adhuc viventem caro præmortua testabatur. Demum propinquiorum destituta præsidio, castris, & possessionibus spoliatur, sed miserationis solitæ non oblita, *operata est consilio manuum suarum*, de sui laboris impendio nudos pauperum humeros vestitura. Dum autem die quadam defixis in cœlum oculis contemplationi vacaret,

A. 1231.

Ex Brev: Boh. antiq: ad 19. Nov:

Virtutes S. Elisabethæ, præsertim amor pauperum.

ut quasi de humanæ conversationis consortio videretur abstracta, DEI Filium, dulcem JESUM, ad se inclinatum, cœlis patentibus, vidit inter alia sib consolationis lenimenta dicentem: *Si tu vis esse mecum, ego ero tecum.* Cu respondit: *Ità Domine, ut tu mecum esse digneris, ego à te nullatenus separabor.* Cùm verò in his, ac pluribus alijs sanctis operibus usquè ad finem vit perseverâsset, domesticis suis obitum prædicens, DEO spiritum reddidit A C.1231. 13. Kalendas Decembris. Corpus post sanctissimæ animæ separationem statim cœpit pluribus, & maximis coruscare miraculis, quibus auditis & certâ fide compertis, *Gregorius IX.* eam Sanctarum Collegio adnumeravit. Hæc ex pervetusto *Officio Divino Ecclesiæ Pragensis.* Sanctissimam Reginæ hujus vitam innumeri Scriptores evulgârunt, summam Exemplorum, & virtutum exquisitissimâ diligentiâ publicavit *Raderus* noster in *Bavaria Sancta*, quem obvium Authorem describere operæ pretium non est. Illud agendum magis, ut eam ad *Bohemiam* quadantenus pertinere doceamus: est autem facilis ratio, vel ex inspectione prima Genealogicarum Tabularum tam apud *Ungaros*, quàm apud nostros Scriptores: to enim connubijs *Przemyslæa Bohemiæ Regum* stirps *Hungariæ* antiquis Regibus sese inseruit, ut longâ serie *per Matres, Bohemiæ Reges ab Hungaris, Hungari à Regibus* nostris ritè descendant, quod in *Originibus Guttensteinijs* Tabula A. satis, ùt reor, à nobis est demonstratum. Quod propiùs *Divam Elisabeth* contingit: habuit hæc *Andream Regem* Patrem, *Belam IV. Regem* fratrem; *Andreæ soror*, *Belæ III.* filia *Constantia* dicta, *Przemyslao Ottogaro Regi Bohemiæ* nupsit; ex eo conjugio *Wenceslaus Rex*, & *Przemyslaus Moraviæ Marchio*, tum quatuor filiæ, omnes Sanctimoniâ, & innocentiâ vitæ illustres prodierunt: *S. Agnes* S. Claræ, *B. Abdela* Cisterciense Institutum amplexæ, *B. Anna* Henrici Probi Silesiæ Ducis, *Borzislavva* Ulrici Carinthiæ Ducis Conjuges, ex quibus tres priores in præsenti opere suum obtinent locum; unde facilè perspici potest *B. Elisabethæ* cum stirpe Regum nostrorum consangvinitas, eáque tam propinqua, ut *sororia* dici possit: quippe illa *ex Rege fratre*, istæ ex Regis (*Andreæ* videlicet) *Sorore* processerunt; adde, quod *Bela IV. S. Elisabethæ* frater filiam suam *Annam Wenceslao II.* si vera sunt, quæ *Elias Reusnerus* affirmat, elocârit; sed hoc postremum quia mihi suspectum, prætereo; certiora sunt, quæ primùm adduxi: vidit, & agnovit hanc cognationem *Anna Henrici Probi Silesiæ Ducis* conjux Sanctitate Matronali insignis, quæ pulcerrimam Ecclesiam Wratislaviæ in *S. Elisabethæ* honorem construxit, & *Crucigeris cum rubea stella ad D. Mathiam* subjecit. Eam *Ecclesiam primam* in orbe toto *sub titulo S. Elisabethæ* conditam, probabilis est suspicio: quippe Anno Christi 1231. ad cœlum abijt *Elisabeth*, *Anna* verò An. 1265. inter quod tempus necesse est Ecclesiam illam surrexisse. Sed alias duas Ecclesias *B. Elisabethæ nomine* habet *Praga*: alteram sub *Wis-*

Visio cœlestis amabilissima.

Bullar. T. 1. in Greg. IX. Const. XI.

S. Elisabeth cum Bohemia, & Regibus connexio.

Reus. in Op: Basilico in Geneal. Regum Unga:

sebra-

hrado ab *Joanne Ocello Archiepiscopo* cum hospitali domo (in qua peregri-
i recipiebantur ad SS. Reliquias Pragæ honorandas advenientes) exstru-
tam, & dotatam; alteram supra *Hradczanum in Monte Sion*, seu *Strahov*,
quam unà cum Hospitali domo alendis duodenis pauperibus, *Caspar Que-
tenbergius* Abbas Strahoviensis nostrâ memoriâ excitavit.

§. XLVIII.

S. Hyacinthus Ordinis Prædicatorum.

HYacinthus Polonus, nobilibus, & Christianis Parentibus in Camiensi villa *Episcopatus Wratislaviensis* natus est. A pueritia literis instructus, post datam Jurisprudentiæ, & sacris litteris operam, inter *Canonicos Cracovienses* adscitus, insigni morum pietate, & summâ eruditione cæteros antecelluit. *Romæ* in Prædicatorum Ordinem ab ipso Institutore *Sancto Dominico* adscriptus, perfectam vivendi rationem, quam ab ipso didicerat, usquè ad finem vitæ sanctissimè retinuit. Virginitatem perpetuò coluit: modestiam, patientiam, humilitatem, abstinentiam, cæterásque virtutes, ùt certum religiosæ vitæ patrimonium, adamavit. Charitate in DEUM fervens, integras sæpe noctes fundendis precibus, castigandóque corpori insumens, nullum eidem levamentum, nisi lapidi innixus, sive humi cubans, adhibebat. Remissus in patriam, *Frisaci* primùm in itinere amplissimum sui Ordinis monasterium, mox *Cracoviæ* alterum erexit. Inde per alias *Poloniæ Regni* provincias, alijs quatuor exædificatis, incredibile dictu est, quantum verbi DEI prædicatione, & vitæ innocentiâ apud omnes profecerit. Nullum diem prætermisit, quo non præclara aliqua fidei, pietatis, atque innocentiæ argumenta præstiterit. *Sanctissimi Viri* studium erga proximorum salutem maximis DEUS miraculis illustravit; inter quæ illud insigne, quòd *Vandalum* fluvium prope *Visogradum* aquis redundantem, nullo navigio usus trajecit, socijs quoque expanso super undas pallio traductis. Admirabili vitæ genere ad quadraginta propè annos post professionem perducto, mortis die suis fratribus prænuntiato, ipso *Assumptæ Virginis festo*, horis Canonicis persolutis, Sacramentis Ecclesiasticis summa cum veneratione perceptis, ijs verbis: *In manus tuas Domine, spiritum* DEO reddidit, Anno salutis 1257. quem miraculis, etiam post obitum illustrem, *Clemens Papa VIII.* in sanctorum numerum retulit. Hæc, quæ attulimus ex *Officio Divino*, summâ Ecclesiæ authoritate nituntur; specialia quædam, & longè majora attulit *Abrahamus Bzovius in S. Hyacinthi vita*, quam in Italia titulo *Thaumaturgi Poloni* vulgavit. Admirabile illud, & paucis, ùt arbitror, notum, spiritu Divino incitante, munijs omnibus Ordinis sui valedicto, ad barbaras nationes abijsse, & *Regem* quendam *Tartarorum* cum populo adjunxisse

An. 1257.

Ex Breviar. Rom. ad 16. August.

S. Hyacinthi res gestæ

An. 1606.

S.Hyacinthus Vir Apostolicus.

xisse Christo, tum *Russis*, *Haliciensibus*, *Livonibus*, *Walachis*, *Muldavis* fælicissimè Christi Evangelium prædicâsse, imò adeò in *Græciam*, & in *Peloponnesum* penetrâsse; quæ, si vera sunt, ut dubitare fas non est, profectò jure meritissimo *Apostoli nomen Hyacinthus* meruerit; miracula, quæ describit *Bzovius*, infiniti foret operis recensere.

Quomodo S.Hyacinthus in Bohemiam pertineat.

Etsi autem *Regno Poloniæ Hyacinthum* eripere non possumus, tamen multis de caussis eum inter Regni nostri *Indigetes*, ac *Divos* numeramus, speramúsque *fraternam Polonorum Gentem* non indignè, pro suo in *Hyacinthi* gloriam studio, laturam, si eum ab illa aliquatenus participemus. Natus est in *Silesia*, in *Diœcesi Wratislaviensi*, in *Oppoliensi Ducatu*, qui perinde, ùt olim *Poloniam*, ità nunc *Bohemiæ Regnum* respicit, eodémque jure *Coronæ Bohemiæ* subjectus est. Patrem habuit *Eustachium Comitem de domo Odrovvanskia*, quæ *Sagittam veterem* gerebat in Clypeo; eadem *Illustrissima* Stirps, nòn modò per *Poloniam*, sed etiam per *Bohemiam*, & *Moraviam* diffusa, hodiéque in *Silesia in Kravvarzijs*, & *Sedlniczkijs*, *Lassotis*, aliísque perseverat. Invocandus magìs est votis, & precibus *Hyacinthus*, ut *Silesiæ Patriæ suæ* hæresi corruptæ, & lethaliter ægrotanti subveniat, impetrétque lumen fidei, ad totius *Regni Bohemiæ*, & Regum nostrorum securitatem, & Pacem!

T.II. Febr. ad 12. in S. Alexio Kijoviensi, in Vitis SS.

NOTA.

S. Hyacinthum Kiiovviæ in Russia Cœnobium sui Ordinis erexisse circa Annũ C. 1226. & pluribus Annis Kiioviæ habitasse author est *Henschenius*, quæ ad XVI. Augusti probaturum se promittit.

§. XLIX.

B. Ceslaus S. Hyacinthi germanus frater, ejusdem Prædicatorij Ordinis.

Ceslai genus.

BEatum *Ceslaum* eodem quo *Hyacinthus* genere, & natione apud *Silesios* Anno 1180. editum, meritò, multísque titulis ad *Nos* etiam pertinere constat. Innocentissimè, & procul vitijs omnibus adolescentiâ decursâ, *Theologiam*, *Canonicum Jus Lutetiæ* & *Bononiæ* didicit, in utraque scientia lauream consecutus; pòst in Patriam reversus *Ivone Cracoviensi Præsule* connitente, in *Canonicorum* ejusdem Ecclesiæ numerum adlectus est, adjectâ etiam *Prælaturâ* (ùt vocant) *Custodiæ Sandomiriensis*. An. Ch. 1219. Patruum in negotijs Ecclesiæ suæ *Romam* proficiscentem secutus, cum *Hiacyntho* fratre, in *S. Dominici Patriarchæ* familiaritatem intravit, & cùm ab eo *Neapolionem* quendam *Stephani Cardinalis nepotem* coram se à mortuis excitari orationibus ad DEUM fusis vidisset, commotus intimè, in ipsum *sacrum Ordinem* admitti precibus impetravit. Virtutibus omnibus exculus, à *S. Dominico* in Patriam cum fratre remissus est anno sequenti; compositis rebus

An. 1243. Bzovius in Vita S. Hiacynthi. C. 8. & in Propagine ejusdẽ. C. 1. & 4. & in M.S. tractatu de Vita B. Ceslai.

Ordo religiosus.

rebus omnibus in *Polonia*, *& Cœnobio Cracoviensi* excitato, in *Bohemiam* A. 1222. cum *Beato Henrico Moravo*, aliísque socijs accessit. Sunt tamen, qui *Beatum Ceslaum* cùm *Româ* in *Poloniam* rediret, *Pragam* transijsse, & aliquod *Cœnobio Pragensi* jam tum datum initium, suspicentur; utut sit, *Pragam Ceslaus* advenit. *Przemyslaus* Ottogarus *I.* regnabat eo tempore, qui *Sancti Viri* cœlestibus moribus, & vitæ innocentiâ captus, primùm ante *Pragam majorem in PorZicz* vico, *Ecclesiam S. Clementis*, deinde alteram ad pontem Pragensem in ipsa Urbe Majore Ecclesiam itidem *S. Clementis*, jam antè non ignobilem, areámque amplissimam pro Cœnobio excitando liberalissimè donavit. Hoc à *Bzovio* appellatur *Seminarium Cœnobiorum ejusdem Ordinis per Bohemiam, Saxoniam, Moraviam, & vicinas latè Regiones.* primus Cœnobij hujus Clementini Prior *F. Hieronymus* nominatur. Redijt deinde *Wratislaviam Ceslaus*, *& Laurentio Episcopo Wratislaviensi Ecclesiam Sancti Adalberti* offerente, & Cœnobium erigente, An. 1223. primus eum Conventum rexit *Prioris* nomine *Ceslaus*. Vita ejus universa constabat virtutibus, humilitate, & animi demissione, pietate in DEUM, charitate in proximum, vigilantiâ, orandi, séque, suásque omnes cupiditates vincendi studio ardescebat. Miracula plurima ab eo patrata testatur *Bzovius*, intérque ea quatuor mortuos revocatos ad vitam. Trajecit & ipse sinè navigio flumina, sacris vestibus sibi suppositis; arcanis, futurísque noscendis sæpissimè *Ceslaum* admovit Divinitas. cùm *Tartari Wratislaviam* obsiderent An. 1241. sinè dubio occupaturi, *Ceslaus* ad preces conversus, & urbi perituræ illacrymans, è Cœlo suppetias deduxit: columna ignea stativis hostium imminens, itâ barbaros perculit, ut panico metu correpti, obsidionem desererent; alij globum igneum super orantis *Ceslai* caput vidisse *Tartaros*, alij etiam fulminibus è cœlo verberatos affirmant. Obijt vitâ, & morte Sanctorum *Ceslaus* An. 1242. postquam nuper An. 1235. *Provinciam* sui Ordinis gubernâsset, in Cœnobio suo *S. Adalberti* tumulatus. *Wratislaviâ igne deflagrante*, ait *Bzovius*, *An. 1570. super aëra conspicuum se ostendit Ceslaus, ab incendio protegens suæ requiei Depositorium, videlicet S. Adalberti Monasterium.* Vide plura apud eundem Scriptorem. At in *Vita B. Ceslai* M. S. (quam servo) plura alia commemorat miracula, ijs sæpe nominatis, in quibus ea ad *Sepulchrum Ceslai* patravit Divinitas: à malo dæmone obsidente liberatorum; morientium ad valetudinem, quin adeò mortuorum ad vitam redeuntium; sæpe ad sacrum ejus tumulum temere collectum pulverem ad capitis dolores valuisse, & alia extrema vitæ pericula propulsasse; *Wratislaviensem S. Catharinæ Parthenonem An. 1581.* à flammis Urbem longè latéque depascentibus incolumem servasse; cuidámq; Virgini ex eodem Cœnobio, non diu post suam mortē, de ejus cœlesti gloria nonnihil dubitanti *Apostolorum choro* septum apparuisse cum dicto: *Apostolico choro associatus, ac fæliciter*

Ceslaus Or: Prædicatorum in Boh: primus inducit.

Miracula B. Ceslai.

In vita M. S. B. Ceslai. Cromer. in hist. Polon. Ann. Monast: Wratislav. M. S.

Obitus.

Veneratio B. Viri.

ter glorificatus ſum! his adjecit *Bzovius* non de trivio Scriptor, rituum Eccleſiæ, ſi quiſquam alius, callentiſſimus: *ob innumera miracula Ceslai corpus An. 1330. humo ignobili erutum, de ſubaltare ſub ejus invocatione excitatum illatum, ſumma in veneratione populorum fuiſſe.*

§. L.

B. Henricus Moravus, & B. Hermannus Teuto, uterq; S. Hyacinthi ſocij, qui Cœnobia Sileſiæ vivendo, & moriendo conſecrârunt.

Bzovv. in Propagine D. Hyacin: C. 5.

CEslaum, *Henricum*, & *Hermannum* totâ hiſtoriâ ſuâ, tum etiam in vita S. *Hyacinthi*, nunquam aliter, quàm *Beatos*, peritiſſimus Romanarum rerum, ac Rituum *Bzovius* appellat. *Henricus* Wratiſlaviæ diem clauſit extremum; eundem apud *Moravos* ortum, eorum temporum in cognominibus uſitata conſvetudo demonſtrat, licèt eum *Humbertus* in Chronico ob Poloniæ Provinciam, in qua vivebat, *Polonum* cognominârit. Vir fuit Apoſtolicus, & prorſus *Hyacintho* & *Ceslao* Sanctis Fratribus conformis, ſimili in DEUM, & proximum charitate. Sacramentis ritè omnibus munitus, & mortem operiens, arrepto crucis ſigno, *S. Andreæ* verba iterabat: *O bona crux! ſecurus, & gaudens venio ad te*, & quæ ſequuntur. Tum veniente ad ſe cum *Apoſtolis Chriſto*, commendare mortem ſuam cœpit, dulciter ridens, vultu toto, ac manibus plaudens in crucis amplexu; nec defuêre dæmonum terribiles viſu formæ, in quos dum verba illa: *Credo in DEUM Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum* elatâ voce contorquet, exſpiravit *Wratislaviæ*; quod Cœnobium alijs multis rebus, ſed potiſſimùm B. *Ceslai*, B. *Henrici*, & B. *Joannis* Inquiſitoris ſacris corporibus illuſtratur.

Geſta B. Henrici Moravi.

A. 1245.

Beatus *Hermannus Teuto*, multis in *Germania* Cœnobijs excitatis, *Oppolij An. 1245.* deceſſit è vita; admiranda de eo habent Sacri hujus *Prædicatorum Ordinis Annales.* Paſſioni, & morti *Chriſti* meditandæ diebus, & noctibus incumbebat, illum verſiculum iterabat ſæpiſſime: *Adoramus te Chriſte, & benedicimus tibi &c.* Admovit eum aliquando vulneribus ſuis Chriſtus apparens, & pretioſiſſimas anhelanti ſui ſangvinis guttas inſtillavit; nec *Virgo Beatiſſima ab Hermanno* orata defuit, ſed aſpectabilis lingvam balbam correxit, & eloquentiâ, lingvarum dono, prudentiâ, & conſilijs, ſcientiâ ſacrarum literarum, & Theologiâ infusâ, cœlitus inſtruxit, ut inter diſertiſſimos, & acutiſſimos haberetur, cùm ante id, rudis, ſegnis, & præter Orationem, parum ad alia idoneus cenſeretur. Morienti *Crux* aureis radijs pellucida ſuper *Eccleſiam Oppolienſem* Sole lucente apparens, Sanctitati, & prædicationi, & ab eo in corpore ſuo portatæ cruci teſtimonium ampliſſimum dedit.

Bzov. l. c.

geſta B. Hermanni Ord: Præd.

Humbertus in Chron. Fernan: Caſtill. 1. P. l. 2. C. 22.

Familiaritas cū Chriſto D. & ejꝰ SS. Matre.

Hæc

Hæc de B. *Henrico*, *& B. Hermanno*, ut in *Bzovio* legeram, ſcripſi, cùm ecce in quibusdam pereruditi è Societate Noſtra Viri chartulis ad 20. Februarij annotatum reperio: *B. Henricum Moravum* Pragæ ad S. Clementem, deinde *Budvicij in Bohemia* (primi utrobique) *Prioris* munus in Cœnobijs ſui Ordinis geſſiſſe, ac *Budvicij* in honoratiore Tumulo compoſitum jacêre. Non parum ea res me perculit; an ſatis credibile eſt *Bzovium* hæc ignoraſſe, qui ejus obitum ſanctiſſimũ cum tot adjunctis rerum & verborum narraverit? adde: quòd *primus Clementini Cœnobij Prior F. Hieronymus à Bzovio*, non *Henricus* appelletur; exiſtimo *B. Henricum Wratislavviæ* tumulatum, longè à primo *Budvvicenſis Cœnobij Priore* diverſum eſſe, utrumque tamen virtutis excelſæ Virum, & famâ ſanctitatis conſpicuum, idque Chronologia & temporum ratio firmat. Vidi tamen, & oſculo ſemel atque iterum honoravi ſaxeum *primi Budvvicenſis Prioris* Tumulum in Eccleſia ejus Ordinis, altè ab humo eductum, & Muro Eccleſiæ inſertum: expreſſus eſt ſaxo in Ordinis ſui habitu, quem percontando, *Priorem* fuiſſe, & primum Cœnobio didici præfuiſſe, Sanctimoniæ exemplis clarum, ideóque Tumulo diviſum à cæteris. Optabile foret, ſi iſta nobis ignota ab ijs quorum intereſt, commendarentur memoriæ! nam etiam hujus Budvvicenſis ipſum nomen ignoratur. Porrò Cœnobij hujus origo, Anno 1265. antiquior non eſt, ut *Weleslavvinus* oſtendit; adeóque ad illam ætatem *B. Henricum Moravum* vivendo perveniſſe veriſimiliter dici non poteſt.

De B. Henrico Moravo controverſia.

Tumulus ſaxeus Budvicenſis.

Welesl. in Calen. hiſt. fol. 137.

§. L I.

Beatus Bertholdus è S. Franciſci diſciplina, Apoſtolicè per Bohemiam, ac potiſſimùm Glacij concionatur.

NAtale, & fatale ſolum habuit *Bertholdus Ratisbonam*, germaniſſimus *S. Franciſci Alumnus*, magiſtro virtutis uſus viro pari religione *B. Davide*, quem ab Urbe vocabant *de Auguſta*, cujus religioſiſſima ſcripta nuper *Auguſtæ* prodierunt, huic *Bertoldo* ſummæ tum ſpei ſurculo olim dedicata; quæ ſanè ſpes *Davidem* non feſellit, cùm adeò progreſſus eſt in cœleſti philoſophandi diſciplina, ut doctorem ſuum ſuperâſſe videatur. Tantum potuit in dicendo Chriſtianâ eloquentiâ, ut veluti philtro quodam traheret auditores, quorum interdum cenſa ſunt ſexaginta millia, interdum centum millia. Sic enim *Andreas Presbyter* in Deſcript: Monaſteriorum Bavariæ: *Anno Domini 1251. Frater Bertholdus, natione Ratisponenſis, Ordinis Fratrum Minorum prædicare cœpit. ad cujus prædicationem dicuntur aliquando centum millia hominum confluxiſſe. Hic ſepultus eſt Ratiſponæ ad Fratres minores, hoc habens Epitaphium:*

An: 1272.

Ex Radero in Bav. S.

Bertholdi cœleſtis Eloquentia.

1272. 19. CAL. JANUAR:
OBIIT FRATER BERTHOLDUS. MAGNUS PRÆDICATOR.
HIC SEPULTUS. LUCIÆ VIRGINIS.

Laudatur idem in libro *Conform. vitæ S. Francisci* ad vitam *JESU Christi*, & narratur miracula patrâsse, intérque Beatos *à Gonzaga* numeratur. In sectabatur pro Cathedra, cùm ad populum diceret, vitium acri, & vehementi oratione, de quo sibi clàm conscia fæmina quædam territa, & exanimata metu, in media populi concione mortua subitò concidit: tantus dolor simul pœnitentem oppresserat. Sed cùm admonitu Bertholdi, omnes in genua fusi, pro salute miseræ deprecarentur, revixit, causámque mortis palàm exposuit: jussam se in vitam redire, ut peccatum, quod exanimârat infelicem confessione dilueret. Adjecítque inter alia, quæ coram ad tribunal supremi Dictatoris mundi citata spectârat, hoc tremendùm sanè, & narratu horrificum, nè dicam spectatu: Adducta simul eodem puncto temporis sexaginta animarum millia, quæ in omni orbe varijs casibus ex corporibus & vitâ ejectæ decesserant, trésque ex omnibus illis millibus ad piaculares purgatorij ignis flammas destinatas, reliquas omnes præcipites abijsse ad sempiterna inferorum supplicia, & tormenta, unum è cœtu *S. Francisci* transijsse per loca purgatoria, secúmque duos ex olim familiaribus ad cœlum, intactum ipsum, deduxisse. In M. S. Conventûs Monacensis hæc de eodem Bertholdo cognosco: *His temporibus Frater* Bertholdus *de Ratispona Ordinis nostri eximius prædicator, exequens injunctum sibi prædicationis officium tantum profecit universitati tam populi, quàm cleri, ùt omnium in cordibus, & auribus fuerit admirandus.* In eisdem chartis An. 1271. & 72. hæc de eodem traduntur: *In Festo S. Luciæ Virginis obijt etiam fæliciter ipse Frater* Bertholdus *de Ratispona, Prædicator magnus in diversis Provincijs, videlicet Thuringiâ, in Bohemia ubi habuit Interpretem Fratrem Petrum cognomento* Oderincium, *sepultum in Glaz, & ibidem prædicavit Frater* Bertholdus *in campo sub tiliâ, quæ usque hodie dicitur* Bertholdi, *quam ego oculis meis vidi prope Glaz. Hujus prædicatoris verba utilia, & magnifica facta, ùt alterius Heliæ, peccatores conversi tentia ad Dominum fuerunt; nam multos Ungaros convertit, cùm infideles Cumani multos seduxissent. Verbum ejus, quasi facula ardebat. Posuit enim Deus os ejus, quasi gladium acutum. Super caput ipsius in Thuringia à fide dignis religiosis utriusque sexûs, cùm secundùm morem faceret, plures coronæ fulgidæ videbantur. Hic sepultus jacet in Ecclesia Fratrum Minorum Ratisponæ, juxta murum versùs ambitum, & pluribus miraculis à die transitûs sui claruit, sicut latiùs continetur in majori Chronicâ.* Hęc chartæ Monacenses.

Miraculum mulieris resuscitatæ à B. Berthol:

B. Bertold9 per interpretem in Boh. prædicat Verbũ DEI.

§. LII.

§. LII.

Beata Margareta Wladislai II. Bohemiæ Regis, & Gertrudis Austriacæ filia; tertia in Doxanensi Cœnobio Priorissa.

DE hac *Margareta*, quæ se DEO in Doxanensi à Matre sua fundato Parthenone consecravit, nihil prorsus habet Genealogia Regum nostrorum à diversis Scriptoribus vulgata; sed jam sæpe monui: *Przemyslææ* gentis Tabulas non esse absolutas, & plurima in ijs nomina desiderari. Fidissimæ memoriæ *Doxanenses*, de *Margaretæ* hujus nomine (quod rarissimum est) adjecto Beatæ titulo, meminerunt: *Beatæ memoriæ Margareta, tertia hujus loci Prælata, filia Fundatorum 13. Julij* (annus non adjicitur) *obijt. Præfuerat Cœnobio piè, & in suo ingressu donavit Cœnobio 80. marcas argenti.* Hucusque manuscriptum. Titulus Beatæ.

§. LIII.

Beata Zdislawa Berkiana, Ordinis Prædicatorum.

PRocerum *Berkarum* vetustissima, & Illustrissima stirps multos insignes Sanctimoniâ, cæterísque dotibus viros, ac matronas protulit; inter has non postrema *Beata Zdislavva*, quæ de Mariti consensu sacrum Parthenonem *Jablonnæ* ingressa, vitam exegit sanctissimam, atque ùt animi demissione eminebat, *Conversarum* infimo in gradu stetit usquè ad mortem. Egêre de hac Beata Matrona *Pontanus*, *Chanovvsky*, *Crugerius*. Sacrum *Beatæ Zdislavvæ corpus Jablonnæ* in Ecclesia Fratrum Prædicatorum (ad quam olim Cœnobium Virgineum steterat) quiescit; innumera in antiquitate patrata miracula circa *Zdislavvæ Tumulum* picta visuntur, quæ antequam obliterentur tempore, ex usu foret describere, & postea piorum beneficio novis coloribus excitare. Adoravi osculo hujus *Beatæ Tumulum* non ante multos annos, & singulari perfusum me pietatis dulcedine persensi. Manuscripti Codices, in quos bonâ fortunâ his jam scriptis, nuper incidi, referunt: B. *Zdislavvam* septennem puellulam, DEO vocante, in solitudinem quandam procul à suis fugisse, vitam egisse asperrimam, & innocentiam suam cilicijs, jejunijs, cubatu durissimo, miserísque alijs modis vexasse, tam pertinaciter saxa & rupes geniculis orantem pressisse, ut sæpissime saxa cruentaret. Nihilominus jam adultiorem *Parentûm* imperijs (à quibus post *DEUM* ac *Cœlites* unicè pendebat) adactam nupsisse; *Marito* immiti, tamen audientem dicto fuisse semper; *Matris pauperum* nomen ex merito con-

Ord. Prædicatorum ingreditur.

Pontan. in Bohem. Pia Chanovvs: in Vestig. Boh. Piæ.

Septennis fugit in eremum.

Mater pauperum.

consecutam, consarcinandis aut de novo parandis, & consuendis indusijs earum ac tunicis continenter occupatam, earum pedes abluisse, ulcera osculando & lambendo (quòd in tam tenella *Matrona* permirum!) sæpius miraculo persanasse; tandem *Marito*, quem delicatissimis precibus flexerat, & sibi devinxerat, lubente, *Ordinem Prædicatorum S. Dominici* instituto viventium Virginum ingressam, omnes alias Virtutibus cæteris, sed obedientiâ præcipuè, & humilitate obsequiorum superâsse, *Cænobium Virgineum* ex dote ædificasse, lapides ad ædificationem manibus proprijs aut tulisse, aut advolvisse, ancillarum munia omnia sustinuisse. Tandem de mortis instantis tempore divinitus admonitam, *Jablonnensem Ecclesiam* ad tumulum sibi elegisse, & post mortem plurimis claruisse miraculis. *Maritum* superstitem mœrentem, & fortè de priore sua adversus mitissimam & innocentissimam Conjugem duritia sese angentem, aspectabili specie consolatam esse, & *purpuram cœlestem*, quam pro meritis mortalis vitæ à *cœlesti Sponso* accepisset, ostendisse, ac jussisse nè mœreret; insuper ad omnium injuriarum oblivionem indicandam, frustulum quoddam *cœlestis* illius *Vestis ac purpuræ* abrupisse, eidémque *Marito* jam gaudenti, memoriæ & solatij causâ in manibus reliquisse. Hæc *Manuscripti Codices.*

Cœnobiũ ædificat.

Apparet post mortẽ in purpura cœlesti.

§. LIV.

B. Cunegundis Antistita S. Georgij Pragæ.

A. 1321.

Genus.

Ordo religiosus.

CUnegundæ hujus (Bohemis Kunhutæ) literas complures ad fratrem Regem in *Archivo S. Georgij* vidi. Nata est *Patre Ottogaro II.* bellicosissimo, ad extremum infælici Rege, Matre *Cunegundâ Rosislai Bulgarorum Regis filia, soror* fuit *Wenceslai II.* pijssimi Regis, ab ineunte ætate puella nihil nisi DEUM, & Divina spectabat; occiso Patre, nacta libertatem DEO sese devovendi An. 1278. cum alijs 14. lectissimis, & nobilissimis Virginibus *S. Agnetem* avi sui *Wenceslai I. Regis Bohemiæ sororem* imitata, *Parthenonem S. Claræ* ad Salvatorem in antiqua *Urbe Pragensi* ingressa est; sed post annos duodecim ad fratris sui in *Regnum Poloniæ* jura firmanda, *Papâ* annuente coacta, *Masoviæ Duci* in conjugem datur; Duce marito viduata, sub Annum Christi 1302. 22. Julij DEO sese restituit, neque tamen prius illud *S. Claræ* claustrum repetijt, sed *Fratre* optimo apud Pontificem agente *S. Georgij Parthenonem* subivit, ac post editam rursus professionem, cùm vitæ Sanctissimis exemplis cæteris præluceret, perpetuóque tenore vitæ omnes virtutum, & sanctimoniæ partes impleret, communi Virginum sententiâ, etsi priùs in conjugio vixerat, *Antistita* creatur; omnia apud Fratrem Regem poterat, ideóque amplissimis Privilegijs, gratijs, favoribus, *Cœnobium* suum permuniri, locupletari etiam ditionibus (quæ, cùm de Cœnobijs agetur, ad-

feremus)

feremus) procuravit, ut *Mater*, & *altera Cœnobij Fundatrix* appellari possit. Obijt relictâ apud omnes illimis cujusdam Sanctitatis opinione An. C. 1321. 13. Februarij, ùt habet *Benessius*; corpus demortuæ altiore Regium in modum Mausolæo intra ambitum claustri in peculiari Sacello B. Virginis conditum jacet. Vide plura in *Crugerio* ad 13. Februarij. in MM. SS. Cœnobij libris, omnibus locis *Beatæ* titulo insignitur.

Benes. l. 2. Chronicor.

Beatæ titul:

§. L V.

B. Euphemia Virgo Ordinis Prædicatorum, Lesconis Ratiboriensis Ducis filia.

HAbet *Silesia* complures apud se natos, & natalia sua sidera, quibus Cœlum gloriosè adauxit: *B. Euphemia* Lesconis Ratiboriæ Ducis filia, & *Przemyslai Ratiboriæ Ducis* soror, cùm fratrem An. 1336. ad fundationem Sacri Parthenonis (donato cum septem villis, oppido *Javvorovv*) perpulisset, de suo eundem locupletavit, & seipsam, & vitam innocentem suam, *Christo Sponso* donavit, vixit in eo Cœnobio ad An. 1359. tam exquisitâ vitæ Sanctimoniâ, ut *Beatæ* titulum in sepulchro, & in omnibus *Silesiæ Scriptoribus* meruerit; hodiéque ipse *Virginis Sanctissimæ* Tumulus miraculo est: nam clade Urbi, aut Cœnobio imminente, sepulchri lapis ex imo intus pulsatur, & validè verberantur, admonentúrque eo ictu omnes, ut quæ DEUS intentat verbera, patienter ferant, vel ut *fugiant à facie arcûs*, & *liberentur electi.* Agit de hac Virgine Sancta insignis ex Ordine *Sancti Dominici* Scriptor *Abrahamus Bzovius.*

1359. 17. Januar. Crug.
Genus.

Prodigiosi Tumulus.

Bzovius in Propagine D. Hyacin:

§. L V I.

B. Conradus Ord. Prædicatorum Pragæ in caussa Religionis occisus.

BEatus *Conradus Inquisitor* hæreticæ pravitatis, Ordinis Prædicatorum, quâ gente, & patriâ sit editus, nondum invêni; *Poloniæ* suæ eum adscribit *Abrahamus Bzovius*, uti & B. *Joannem*, de quo statim agemus (quem tamen fuisse *Ssvvidnicij* natum, constat inter Authores) at cùm eo tempore *Polonici*, & *Bohemici Prædicatorum Conventus* una *Provincia* censerentur, nullum inde pro natione confici potest argumentum; ad Sanctam ejus mortem veniamus: *Nancerus Episcopus Wratislaviensis Joannem Bohemiæ Regem* diris devinxerat, B. *Conradus Inquisitor* pro officij, & muneris sui ratione *Pragam* advênit; ad Regis colloquium, imò & ad mensam admissus, omnia se confecta habere, & tam difficili negotio apud irritabilem *Principem* ex animi sententia finem imposuisse credebat, cùm ecce duo sicarij

A. 1341.

Ep. rer: Boh. l. 3. C. 18.

Occasio & caussa cædis.

Cædes. *à Wratislaviensibus* subornati (*Wratislaviensibus* enim præcipuè *Bonorum Ecclesiasticorum occupatio*, & artes fruendi præ cœteris placebant; quamvìs *Bzovius* disertè *Joannis Regis* jussu interfectum esse scribat) *Inquisitorem* apud suos ad Pontem antiquæ *Urbis Pragensis in S. Clementis Cœnobio* degentem, per speciem sacræ Confessionis ex cella ad se evocari postulant, nihilque mali suspicantem, atque in Impluvium Cænobij descendentem adoriuntur in tenebris, pugionibus, & gladijs nefarij homines confodiunt, & relinqvunt pro mortuo. Id gestum An. 1341. *Conradum* post mortem multis claruisse miraculis affirmat *Bzovius*, iisque adductos homines sæpius apud *Sedem Apostolicam* egisse, ut in numerum *Sanctorum* solenni cerimoniâ & ritu solito referretur.

Bzovius in Progag. D. Hyacin: C. 8

A. 1341.

§. LVII.

Beatus Joannes Schwenckfeldius Inquisitor, pro Immunitate Ecclesiastica, & Fide Catholica strenuè dimicans à Senatu & Populo Wratislaviensi, è Cœnobio suo extractus, crudelissimè per Urbem raptatur, & confoditur.

1341. 6. Octo:

Educatio religiosissima.

JOannes *Svvenckfeldius Svvidnicij* in Silesia bono loco natus, cùm sese juvenis *Sacro Prædicatorum Ordini* adjunxisset, tantos in virtutibus, & scientijs progressus fecit, ut inter suos authoritate plurimùm emineret, eóque nomine, hæreticæ pravitatis *per Silesiam Inquisitor* (quod munus eo tempore hominem fortem, doctum, & prudentem requirebat) constitueretur. Interdixerat sacris Urbi *Wratislaviensi* (ut paulò antè dixi) *Nankerus Wratislaviensis Episcopus*, quòd bonis Ecclesiasticis imminerent, & à *Rege Joanne* animati Clerum vexarent; Interdictum hoc gravem contumeliam interpretati *Wratislavienses* per populi tumultum, *Monasterij* (in quo B. *Joannes* degebat) ad *S. Adalbertum* portas effringunt, B. *Joanni* manus injiciunt, per civitatis vicos, & plateas prostratum trahunt, tandem multis ictibus confossum, cerebro eliso occidunt immaniter. Diris devoti à *Benedicto XII. Pont. Max*: agente potissimùm *Carolo Marchione Moraviæ Joannis Regis* filio, resipiscere cœperunt, & ipso *Carolo* comitante, capitibus, & pedibus nudis, sinè pallijs, & cingulis reorum habitu à prætorio usquè ad Cœnobium progressi, humi prostrati per modum Crucis, veniam, & misericordiam oraverunt, *Episcopo Przeczlao* (qui *Nankero* mortuo successerat) veniam faciente: Nihilominus *s. Maij* die, gravissimas de Civibus pœnas sumsit DEUS, totâ urbe fortuito incendio in cineres redactâ; quo tempore visus est super urbem *Cœlestis Angelus* stricto ense terribilis cum socijs, qui ardentes pru-

nas

nas in urbem cœlo effunderent. Hæc gesta sunt An. 1342. ùt narrat ex *Miechovio Bzovius*. De hoc B. *Joanne* memini, olim vidisse me in Manuscriptis *Bibliothecæ* Pragensis *Codicibus* exemplum Apostolicarum literarum in membrana scriptum, quibus *Joanni* velut Martyri inter Divos cultus, dies item Sanctæ ejus memoriæ per totam *Diœcesin* Wratislaviensem consecratus decernitur. Has literas, quibus nunc egerem maximè ad gloriam Viri sancti, nullâ diligentiâ invenire potui, sed vel juratus legisse me testor. *Abrahamus* B*zovius in vita M. S.* B. *Ceslai* narrat: P*allium* B. *Joannis* sangvine aspersum, & vulneribus non tam deformatum, quàm illustre, *Wratislaviæ in Cœnobio S. Adalberti* hodiéque servari, ídque ita recens, acsi pauculis abhinc annis cædes peracta fuisset: *nostris manibus*, inquit, *sæpe sangvineas illas guttas attrectavimus, & piè exosculati sumus, An. 1607.* nimirum prædixerat moriens Vir sanctus, quòd pro fide Catholica, próque veritate & justitia moreretur, pallium hoc nunquam à tineis corrumpendum.

Miech. l. 4. hist. Polon: C. 23. Bzov. in Propag. D. Hyac. C. 8.

Pallium ejus cruentum hodiéque ostenditur.

NOTÆ IN B. CONRADI & B. JOANNIS MARTYRIUM.

His jam ad Typum datis, magnâ cum admiratione meâ, *Abrahamum Bzovium* (quem in historia *B. Conradi, & B. Joannis* secutus sum) à se dissidere animadverto: nam cùm in *historia sui Ordinis in Polonia*, seu in *Propagine S. Hyacynthi* (quam edidit An. 1606.) *& in vita M. S. B. Ceslai*, *Joannem Schvvenkfeldium* per compita Wratislaviensia raptatum asseruisset, postea in *Annalibus Ecclesiasticis* (quos An. 1618. vulgavit) *Joannem Schvvenckfeldium Pragæ* in Cœnobio S. Clementis (nullâ *Conradi* factâ mentione) confossum commemorat. Idem ex eo descripsère *Spondanus*, *& Raynaldus*, ubique *Joannem non Conradum* nominantes; diversos tamen esse diversæ mortes, & alia adjuncta ostendunt, & quod *Bzovius* citans antiquissima Manuscripta nominet *Conradum Pragæ*, *& Joannem Wratislaviæ* occisos. Hæreo inter sacrum & saxum! utinam qui ista utpote sua norunt, quid tenendum sit edoceant, & vestigium cui firmiùs insistamus, ostendant. Fortasse *Malpæus Ord. Prædicatorum in Palma fidei* (qui liber non est ad manum) hunc nodum dissolvit.

C. 8.

Bzo: in An: Eccl. T. 14. ad A. 1341.

Sponda. & Rayn. in An. Ecc: ad A: 1341. In Prop. S. Hyac. C. 8.

§. LVIII.

B. Arnestus, seu, ùt nunc loquuntur, Ernestus I. Archi-Episcopus Pragensis.

AD LECTOREM.

UT nihil ad fælicitatem meam (quam in hoc opere, dum scribo, faventem semper, & affluentem sensi) deesset, dum in *Crumloviensi Rosensium* Bibliotheca manuscriptos Codices nuper excutio, incidi bonâ fortunâ in librum vetustissimum, sapphirini coloris membranâ tectum, umbilicis, & claviculis olim probè munitum, nunc omnibus ornamentis spoliatum, cui initio præfixa est litera *D. XVI.* In eo multa Antiquitatis monumenta,

1364.

Vita B. Arnesti reperta inter Codic: manusc: Coll. Crũlovien: S. J.

menta, multorúmque Authorum pervetustorum quædam particulæ leguntur, quas inter *Vitam* hanc *Arnesti* novam, & antè ineditam, hinc atque inde in diversis folijs exaratam, invenisse me mihi ipsi sum gratulatus. Eam verò nè periret, hîc adjiciam. *Typographia Societatis JESU Pragæ Vitam Arnesti, ab Joanne Glacensi Præposito scriptam, Mariali* præfixit: hæc alia est, majorémque etiam authorem præfert, *Wilhelmum* videlicet *ab Hazenburg, Arnesti* discipulum, eidem summâ amicitiâ junctum, nobilitate vetustâ clarissimum, *Wißehradensem Præpositum, Caroli Cæsaris ad Pontifices Legatum*; quâ de re mentio fit in Epistolis *Innocentij VI.* Anno Pontificatûs VII. 12. Cal: Maij. An. 1359. Fuit *Wilhelmus* Vir doctrinâ summus, cujus Bibliothecam pretiosissimam, *Carolus IV.* post ejus obitum emtam, *Universitati Carolinæ* donavit. Porrò *vitam Arnesti* summâ quâ licuit diligentiâ à me conscriptam, & justo volumine comprehensam, ab utraque & *Joannis, & Wilhelmi* distinctam, An. 1665. Pragensibus Typis expressam, *Ernesto II. Eminentissimo Cardinali Archiepiscopo* probante, & laudante *Glacensi Comitatui* dedicavi; eam consulat, quisquis *SS. Præsulis* gesta, & singulas actiones avet cognoscere; hæc interim vita sufficiet, ùt reor, (etsi generatim ferè scribat) ad ideam aliquam *Arnesti* Sanctimoniæ animo effingendam, & efformandam.

Odor. Raynald. in An: Ecc. ad A. 1359.

Triplex B. Ernesti vita

Incipit Vita Venerabilis Arnesti primi Archi-Episcopi Pragensis, Authore Wilhelmo ab Hazmburg, Decano Wissehradensi. Ex Codice pervetusto Bibliothecæ Collegij Crumloviensis Societ: JESU.

Ernesti à vigilantia & Iustitię constantia insigne encomium.

APparuit gratia DEI Salvatoris nostri diebus istis novissimis in Servo suo *Arnesto*, quem *Pater misericordiarum, & luminum*, tam largâ dulcedinis benedictione prævenit, ut esset coætaneis suis in speculum, & posteris evidens in exemplum. Sicut enim hunc sibi amabilem, nobísque imitabilem reddidit,ità & modo per consequens admirabilem dereliquit; perfectis etiam virtutum prærogativis, & meritis celebrem, & præclaro circa eum ostenso miraculo insigniter demonstravit illustrem. Ad hoc videlicet: ut qui *Sanctorum vestigia* sequi, mundi prohibente concupiscentiâ non possumus, hujus saltim, qui noviter nos præcessit, conversationem laudabilem, honestos mores, benignitatem, & patientiam imitari pro viribus studeamus. Hic enim quasi *Stella in medio nebulæ*, claris vitæ pariter, & doctrinæ fulgoribus micans, & super commissum sibi gregem solerter invigilans, non solùm hunc viam veritatis edocuit, sed & ab eo, quibus tum involvebatur, errores, & negligentias, solicitudine præcedente repressit. Non hunc Magnatum timor pro justitia supprimenda concutere, non thesauri oblati corrumpere,

sed

ſed neque parentum, aut confinium amor ſuam in hoc potuit conſtantiam obtruncare. Maluit enim obtrectationum lingvis, culpâ non ſubeunte, redargui, quàm ob defectum juſtitiæ ante tribunal ſuperni Judicis, durâ propter hoc ſententiâ condemnari. Pater ipſius *Arneſtus de* Pardovitz *Miles*, qui tunc caſtrum, & P*rovinciam Glacenſem* ex comiſſione Regis B*ohemiæ* obtinebat, hunc in *Glacenſi Oppido*, liberalibus tradidit ſtudijs imbuendum. Ubi dum ſub ætate tenera ſcholas cum ſuis condiſcipulis frequentaret, *Imago Beatiſſimæ Virginis MARIÆ* ſibi coram ea genua flectenti, dorſum advertit, quod quidem miraculum ipſe, quamdiu vixit, ſubticuit, ſed in agone laborans, propriâ manu conſcriptum, ad ædificationem fidelium publicè revelari mandavit. Verùm dum hunc jam debita in ætate conſtitutum ad honores Eccleſiaſticos Clementia vellet Divina provehere, primò ipſum *Decanum* P*ragenſem* conſtituit, & demum ſede vacante, ad *Epiſcopalis dignitatis apicem* benigniùs elevavit. Erat autem idem *Arneſtus Vir longæ ſtaturæ*, venuſtâ facie, omníque morum præditus honeſtate. A tempore quoque ſui Regiminis, ſicut erat diſcretus ſilentio, ità & utilis manſit in verbo, ut nec tacenda proferre, ſed nec quidem vellet proferenda tacere. Sciebat enim, quòd ſicut incauta locutio in errorem pertrahit, ita & indiſcretum ſilentium hos qui erudiri poterant, in errorem perducit. Nempe quotidiana ipſius familia, nunquam audivit ex ore ejus verbum iniquum, aut doloſum procedere, quo aut inferre cuipiam vellet injuriam, aut reprimere conaretur illatam; & ſi quempiam ex ſua Familia, verbo quantumcunque levi ſe offendiſſe perſenſit, mox pœnitentiâ ductus, ab eo veniam verbis humilibus poſtulavit. Ex adverſo verò, dum ei aliquis injurioſum quid, ſeu diſplicibile loqueretur, mox digitum ori ſuperpoſuit, & pronum ad inferendas vindictas animum, tanquã veræ humilitatis diſcipulus effectualiter mitigavit, recurrens ad illud propheticum: P*one Domine cuſtodiam ori &c.* Nimirum ad hoc, ut in anima ſua virtutum poſſet ſtructura conſurgere, ſtuduit Vir DEO dilectus in corde ſuo, veræ humilitatis *Fundamentum* locare. Qui licèt in B*ononienſi*, *&* P*aduano* ſtudijs per quatuordecim annos continuos moram continuans, licentiari promeruit, tamen cor ejus, ùt plerumque fit, acquiſita ſcientia non inflavit; quando omni ſe petenti benevolum, & ejus auxilium invocanti, ſe redderet innatâ pietate manſvetum; inerátq; ſibi mos, & conſvetudo laudanda, ut quoties coram eo Divina peragerentur Officia, ipſe cum *Prælatis*, *Capellanis*, *& Clericis*, tento coram ipſo Miſſali, officium Miſſæ perlegeret, ac demum horas *de Beata Virgine*, ordinatis, & moroſis accentibus ruminaret, nec audebat hunc quiſpiam, pro re quantumcunque gravi, quamdiu *Miſſa* legeretur, accedere, ſeu cum ipſo de negocijs, etiam arduis, publicè, aut ſecretè conferre. Qui tamen officio expleto, publicam procedens ad ſalam, tam pauperibus, quàm divitibus audientiam præbuit, facti quoque circumſtan-

Arneſti natales & educatio.

Miraculum quod cum Arneſto ad huc juvene patravit DEUS.

Arneſtus parcus verborum.

Pſal. 140.

Oratio Arneſti plena dignitatis.

ſtantijs penſatis ad debitum, ipſos ſinè intervallo temporis benigniùs expedivit. Quod autem propter abſentiam propriam, vel negotij qualitatem, per ſeipſum expedire non potuit, id ipſum à Prælatis ſibi aſſiſtentibus, cum omni celeritate terminare mandavit. Quid ultrà? ex fructu arbor cognoſcitur, & fructus ex arbore comendatur. Præceſſit in radice Divina copia muneris, ut in ramuſculo ſequeretur abundantia honeſtatis. Tantâ etenim Deus excelſus in ſervum ſuum condeſcenſione reſpexit, ut ſicut hunc vidit de virtute in virtutem proficere, ſic & commiſſam ſibi Eccleſiam ad laudem propriam, & Bohemici Regni honorem, voluit magnificè ſublimare. Procurante namque *Sereniſſimo Principe Domino Joanne Bohemiæ Rege*, & ejus primogenito *Carolo Romanorum Imperatore ſemper Auguſto, & Bohemiæ Rege*, An. Domini 1344. *Pragenſis Eccleſia in Metropolitanam* erigitur, & à ſubjectione *Moguntinenſis* Eccleſiæ, quâ eidem tenebatur obnoxia, per Sanctiſſimum in Chriſto *Patrem Dominum Clementem*, ſacroſanctæ Romanæ, ac univerſalis Eccleſiæ *Summum Pontificem*, abſoluta, *duas Suffraganeas Eccleſias*, *Olomucenſem* videlicet, & *Litomiſlienſem* felici diſpoſitione ſortitur. Recepto quoque per eum pallio, ſibi ab Apoſtolica ſede transmiſſo, in quo nomen, & plenitudo Archiepiſcopalis dignitatis conſiſtit, juribus etiam, & canonibus præſcriptis rationabilibus, & quæ pro lege habentur, conſvetudinibus recollectis, attento nihilominus, quia diverſitatem corporum diverſitas ſequitur animorum, ſtatutis *Moguntinenſis Eccleſiæ*, quæ tum propter abuſum, tum etiam propter inconvenientiam, modicum, aut nullum fructum afferebant, ſuppreſſis, nova & utilia *ſtatuta edidit*, *Provinciali* propter hoc Concilio celebrato; interſerens ſtatutis ipſis de Jure Canonico multa utilia, Presbyteris quoque ipſis, *Eccleſias Parochiales* regentibus, ſummè neceſſaria, & his præſertim, quos interdum à ſtudij cura paupertas prohibet, non voluntas.

Vigilia Arneſti.

Inerat & huic viro talis Judicij futuri memoria, ut qui de talento ſibi credito rationem diſtricto Judici reddere tenebatur ſuper commiſſo ſibi grege, adeò ſolicitas obſervare ſtuderet excubias, ut nunquam ſomno corpus reficeret, niſi eum aut violentus ſopor opprimeret, aut langvor inſolitus vigilare per amplius prohiberet; ſciens quoque, quòd humana natura ſicut laboribus diutiùs inſtruitur, ità nihilominus per otia torpentia fatuatur, ad hoc ut mentem ſolicitam quotidianis virtutum incrementis inſtauraret, lectione hanc continuâ refovebat. Habens quoque in ſubteriori veſte ſacculum ab utroque latere dependentem, certos in eo libellos, & memorialia deferebat, & nunc in curru pergens, nunc etiam à Cæſaris conſilio, quoties ibi minùs utilia tractarentur, ſe abſtrahens, tam ad ſuam, quàm aliorum ædificationem in eiſdem aut per ſe legit, aut legi per alios verbis intelligibilibus procuravit.

Nunquam otioſus.

Nunquam hunc poterant à bono proſequendo otia deteſtanda retrahere, quin inſtar potiùs Supernorum in ſcala Jacob, aut aſcendebat in DEUM, aut de-

descendebat in proximum. Die autem ad occasum Solis vergente, dum hunc cubile consvetum susciperet, sibi fecit Vitas Patrum, aut alium codicem ædificativum tam diu legere, donec ipsum ingens sopor lectionem non sineret auscultare. Noverat enim de cujuslibet ore legentis elicere, quod animæ prosit; sciens, non minoris esse prudentiæ, de rudi quandoque spina florem decerpere, quàm fructum ex arbore nobili manducare. Capto quoque somno, sed modico, dum hunc crederet Cubicularius in loco sibi præparato recumbere, ipse mollem lectum declinans, interdum in humo, interdum verò super vili repertus est matta cubare. Mediâ autem nocte, dum aliorum oculi concepto gravantur à somno, iste *Pastor solicitus*, quem non vincere acedia, non frangere potuit torpens ignavia, proprio consurgens è lectulo, secum manentes advocat *Capellanos*, cum quibus tam horas *Canonicas*, quàm & *Beatæ Virginis*, devoto corde, distinctâ quoque voce complevit. Postquam verò ijdem *Capellani* fessa membra solitis adibant refovere cubilibus, ipse in oratione pervigil, & invictus manebat, & si erat de manè Missam celebraturus, devotas se dabat in lacrimas, ut tunc venas divini susurri furtivè susciperet, quando sopor cæteros opprimebat. Ad hoc quoque majora studuit seminare semina fletuum, ut majores tandem fructus perciperet gaudiorum. Solitus etiam erat à promotionis suę tempore usquè ad obitûs sui diem in quodam libello singulos suos defectus spirituales propriâ manu conscribere, ut & eisdem deinceps virili mente resisteret, & ea, quæ fragilitate ipsum impellente commiserat, per satisfactionem debitam emendaret; in quo etiam conscripsit injunctas sibi pœnitentias & consilia Confessorum. Aderat & ejus præcordijs divinitus indita quædam ad pauperes misericordia liberalis, quæ secum ab infantia crescens, tantâ cor illius benignitate repleverat, ut meritò dici posset, hanc cum ipso ex eodem naturæ utero processisse. Nimirum Evangelij non surdus auditor, omni se disposuit petenti tribuere, & ei præsertim, quem audivit, amorem divinum ferventiùs allegare. Sciebat enim, quòd dives eleemosyna suis amatoribus hæreditatem præbet immarcescibilem, & cælestis curiæ dignitatem. Sed neque hunc latuit miranda misericordiæ virtus, quæ peccatorum omnium rubiginem purgat, frementium vitiorum incitamenta mortificat, & splendore cœlestis gratiæ, tenebrosas hominum mentes illustrat. Hanc igitur per affectum amplecti desiderans, multos in *Bononiensi, & Paduano* studijs pauperes tenuit *Clericos*, quibus de libris, singulisque vitæ necessarijs providebat, quos & in adipiscendis beneficijs Ecclesiasticis, proprijs consangvineis præferebat, transiénsque per viam, eleemosynam pauperibus, quos obvios habuit, largitus est. Singulis etiam diebus duodecim pauperes pavit, & eorum cuilibet duos parvos denarios, currentis pro tunc monetæ, donavit, & nihilominus singulis annis 70. stamina panni crisei inter pauperes dividebat, ut ad Divinæ legis imperium,

Arnestus Eleemosynarius.

um, nudum operire, carnémque ſuam nequaquam deſpectui videretur habere. Conſtat igitur in ipſius arcano pectoris plantatam fuiſſe arborem miſerationis, cujus dum fructus reficit animam, præbent exteriùs folia medicinam. Certum eſt etiam, hunc fuiſſe veſtigiorum glorioſi Pontificis, *Beat* ſcilicet *Nicolai*, fidelem, & ſolicitum ſectatorem; ſicut enim auro ille Virginum inceſtus, auro patris inopiam, auro utrorumque deteſtabilem ademi infamiam; ſic & iſte fidelis ſervus, & prudens, rem ſub ſilentio tegens, pe

Occultos pauperes fovebat Arneſtus.

duos Presbyteros, ad hoc ſpecialiter deputatos, *Virgines pauperes*, dote competenti oblatâ, matrimoniali diſpoſuit fœdere copulari, nè paupertate premente, in dedecus honoris Virginei admittere cogerentur publicos amatores. Similiter & eos, quos natura nobiles, & caſus fecit finiſter egenos, qui que, prout apparet ad oculum, non valent fodere, & erubeſcunt veriſimiliter mendicare, nè ipſos aliena per furtum, aut rapinam inſequi bona contingeret, competenti pecuniâ relevabat; quibus etiam, aut alijs ad hoc idone expreſsè commiſit, ut hoſpitalia infirmorum viſitare, defectus quoque inib degentium, ejus ſumtibus debeant utiliter reformare. In anno quoque Domini 1362. dum in *Regno Bohemiæ* cariſtia magna ſæviret, in tantum, ut propter defectum victualium, multos fames exhorreſcenda captivaret, multa fecit eleemoſynas in pane pariter, & frumentis, per quas civitatum, & oppidorum incolæ ab imminentis ſunt mortis periculo liberati. Ad ædificationem quoque tam propriam, quàm etiam aliorum, multos libros ſcribi, & d alienis partibus procuravit afferri, quos etiam *Monaſterijs*, & alijs pijs locis juxta neceſſitatis eorum indigentiam, tradidit, & donavit. Advertant hi deſides *Clericorum, Sacerdotúmque Rectores*: illi, illi nimirum, qui ad corrigendum ſubditorum exceſſus deputati, cæteris præeminent, & inconſiderato ſilentio peccandi ſubditis licentiam præbent. Audiant, inquam, & prudenter intelligant, quantam hic *Præſul* ſolicitudinem in correctione *Cle* ſibi comiſſi adhibuit, & circa hoc ſtudioſis laboribus deſudavit. Hic etenim inter cogitationum varietates innumeras, quibus animum ſuum cura offic

Inquiſitores Arneſti duplices.

paſtoralis involvit, præcipuè *Correctorum*, & *Inquiſitorum officium* cenſu exerceri, ut videlicet alter eorum nunc ſalutaribus monitis, nunc perſvaſionibus, atque minis, nunc etiam pœnis inflictis, *Cleri* petulantiam, & ipſiu errores reprimeret; & *alter* hæreticorum perfidiam, & ipſorum doctrinam deteſtabilem realiter, & efficaciter confutaret. Fuit etiam bene agentibu per humilitatem conſocius, contra delinquentium vitia per Juſtitiæ zelum erectus. Bonis ſe in nullo prætulit, & cum pravorum culpa ſubfuit, poteſtatem ſui prioratûs agnovit. Nimirum *Clerus* illius temporis modicè, pro dolor! legi ſubjacuit, atque ideo ſeipſum carnis voluptatibus, rigore deficiente, ſubegit: alius enim tabernam frequentans, quadriformi cum bibentibus colludebat in teſſera; alius concubinis adhærens, & nec tonſuram, ſe

coro

coronam deferens, turpi seipsum polluit fœditate; quorum tamen insania, sub ipsius regimine, penitùs conquievit. Hic etiam judicia peregrina, videlicet candentis ferri, & aquæ frigidæ, quibus *Bohemi* usquè ad ipsius tempora utebantur, exerceri prohibuit, & eadem totaliter, *Baronum* resistentiâ non obstante, suppressit. Similiter & vagos homines, quos vulgus *Flagellatores* appellat, quíque sub ovina pelle conscientiam nôrunt vulpinam abscondere, non solùm à tali præsumtione compescuit, sed & à suæ Diæcesis finibus eliminari curavit. Ut autem pluribus modis negotiator hic Evangelicus lucris insisteret, ac totum præsens tempus conflaret in meritum, non tam præesse voluit, quàm subesse, nec tam præcipere, quàm parêre. Propter quod in *Monasterio Canonicorum Regularium in Glacz*, quod ipse de novo extruxit, & tam reditibus, sufficientibus libris, & ornatibus pretiosis, quàm etiam picturis varijs adornavit, *Archiepiscopali* dimisso fastigio, eandem voluit *Regulam* profiteri, ut eò liberiùs posset præconium transitoriæ laudis contemnere, tumentis jactantiæ fastum comprimere, & fraudulentæ simulationis mendacium confutare. Nimirum tempus sibi concessum ad meritum dividere sic prudenter didicerat, ut aliud proximorum lucris laboriosis impenderet, aliud contemplationis tranquillis processibus dedicaret; sic factum est, ut arrepto itinere ad ipsum *Monasterium*, in comitiva unius tantùm familiaris, perveniens, séque *Romam* aditurum confingens, in cella, quam pro seipso construxerat, *Omnipotenti DEO*, & ejus *Genitrici MARIÆ* pensum suæ servitutis exsolveret, & occultè ac latenter matutinali tempore solus *Ecclesias* circumiret. Etenim tantâ prævenire hunc DEUS dignatus est gratiâ, ut mentem ipsius intrinsecùs incendio dilectionis adureret, & absynthio quoq; passionis impleret. Et licèt pro tunc, quibus in solitudinem avolare posset, dispositas pennas haberet, adeò tamen erant nexibus præceptorum adstrictæ, ut absque ipsorum permissione liberum non posset habere volatum. Et ideo subscriptos *Romanos Pontifices*, videlicet *Clementem*, *Innocentium VI. Urbanum V.* sive *modernum*, nunc per se, nunc etiam per Legatos, & idoneos nuncios de danda sibi cedendi licentia, humiliter requisivit; qui videntes hunc de culmine velle Pontificali descendere, nec causam quoad hoc cognoscentes subesse, ipsum ab ejus vinculo absolvere minimè curaverunt. Videbant etenim, quòd in ipso vigor devotionis, & fidei, etiam corpore senescente, non perijt, sed vergente deorsum conditione corporeâ, fervor spiritûs in sublimiora conscendit, & ideo oportebat hunc in regiminis pastoralis persistere labore, Creatoríq; suo deinceps cum *Martha* solicita ministrare. In signum tamen desiderij sui præfati, coram imaginibus *DEI, & Beatæ Virginis MARIÆ*, quas in vitris, & alijs coloratis picturis fieri procurabat, seipsum, deflexo in terram poplite, Archiepiscopalia verò insignia ante pedes suos jacentia, tanquam quæpiam abjecta, & ob amorem DEI procurabat dimissa depin-

Amor religiosæ vitæ in Arnesto.

Ætas hujus Scriptoris hinc potest colligi.

Magnificentia Arneſti in ſacris, & liberalitas.

pingi. Hic etiam *Monaſteria in Saczka, in Jaromir, in Rokiczano* dicti Ordinis de novo erexit, & ſumtuosè fundavit. *Hoſpitalia in Broda Bohemicali, in Przibramo, & in Libano* conſtruxit, & munivit neceſſarijs appendijs competenter. Hic reædificavit omnia *caſtra* ſui *Archiepiſcopatûs*, quæ erant ex nimia vetuſtate collapſa, & in *Przibramo* de novo unum caſtrum conſtruxit. Oppida ſuæ Eccleſiæ, videlicet *Brodam Bohemicalem, Thyn Horſsov, & Rudnitz* muris munivit; piſcinas multas, præſertim *Kyge* villam, *Rokiczanum, Thynhorſsovienſe, Przibram, RzecZicZ, Zerczicz & Cheinovv*, cum magnis impenſis de novo exſtruxit; mediam Baroniam *de Roſenthal*, datis plurimis reditibus ad vitas Eccleſiaſticarum perſonarum, *Archiepiſcopali* menſæ acquiſivit. Hic omnes *libros Pragenſis Sacriſtiæ*, nimiâ vetuſtate conſumtos, ligari, & meliorari, *Chorales* verò libros, videlicet *Gradualia, & Antiphonaria*, in multis voluminibus, pulchriora, quàm unquam in Eccleſia viſa fuerant, pro magnis pecunijs ſcribi fecit, alióſque pro ſtudio ſacræ Scripturæ condonavit, & ipſam *Eccleſiam* plurimis ornatibus pretioſiſſimis donavit. Dedit etiam *ſuæ Eccleſiæ* in mortis articulo pro ſtructura ipſius de proprio patrimonio *mille marcas*; *& unam Capellam*, proximam ei, quæ eſt in fronte chori novi, à fundamentis uſquè ad perfectionem ſuis ſumtibus extruxit, & feneſtris vitreis exornari procuravit. Item dedit *centum marcas pro panibus, Altariſtis Pragenſis Eccleſiæ*, ut unà cum Vicarijs Canonicorum, perceptione panum gauderent, pro quibus emti ſunt reditus perpetui in talibus villis, &c. Hic in eadem *Pragenſi Eccleſia Lectorem in ſacra Theologia*, ſuis pecunijs inſtituit, pro quo emit certos reditus in villa *Zlatnik* prope *Pragam*, ut *Canonici*, & alij *Clerici Pragenſis Eccleſiæ*, ampliùs ſtudeant divini verbi pabulo victuram in perpetuum mentem reficere, quàm ventrem morituræ carnis terreno pane ſatiare. Et quid plura? comparavit namque pauperibus *Clericis* duodecim ſexagenas redituum in villa, ut bis in anno habeant tunicas, & liberiùs, ac ſeduliùs in choro nocturnis, & diurnis horis vacent in Divino officio.

Juſtitiæ patrocinium ab Arneſto ſuſceptum.

Huc accedit, quòd inter cætera chariſmatum dona, quæ à largo datore *Arneſtus* obtinuit, quâdam ſpeciali prærogativâ excreſcere promeruit in *divitias Juſtitiæ* obſervandæ. Hæc quidem *Juſtitia*, ſicut priſcis temporibus ob Judicum ignorantiam, quæ plerumque eſt Innocentum calamitas, quaſi pedibus calcata ſubſiluit, ſic & ſub illius felici regimine, tam in *Conſiſtorio publico*, quàm etiam privatis judicijs ſuas fimbrias dilatavit. Conſtans enim hic vir contra biformes fortunæ eventus, uniformi mentis conſtantiâ præmunitus, in judicio non contemſit pauperem, non oppreſſit viduam, perſonam divitis non recepit, in omnibus operibus juſtitiam reſervavit. Verùm, nè cæleſtis hujus benedictionis vena, quæ tunc *in Regno Bohemiæ* ſcaturijt, intra breves terminos occludatur, ſic eam Divina Providentia derivavit in amnẽ, ut fluminis impetus (caput orbis *Romani*) *letificaret Civitatem.*

rem. Spargitur in *Curia Summi Pontificis*, *&* *Cardinalium* fama tanti Viri, omniúmque tenet aſſertio: *neminem huic in Germania fore ſimilem in conſervando legem Excelſi.* Quanto autem favore idem *Romanus Pontifex*, & ejus *Cardinales* ipſum proſecuti fuerint, experientiam loqui, & convenit me tacere. In Legationibus enim *Cæſaris Romam* tranſmiſſus, & ibidem ſingulari honore ſuſceptus, commiſſa ſibi negotia tam fideliter, quàm etiam legaliter expedivit. Sæpe hunc *Romanus Pontifex* in altum erigere, & in majore voluit dignitate locare. Sed qui commiſſam ſibi *Eccleſiam*, Divino ipſum amore impellente, dimittere diſpoſuit, ad majores dignitates per eum aſſequendas minimè anhelavit; Mortuóque *Innocentio* hujus nominis *Papâ ſexto*, poſcentibus ipſius moribus, atque virtutibus, *per certos Cardinales* fuit in *Summum Pontificem* nominatus, & fuiſſet indubitanter electus ab omnibus, ſi promotionem ſuam non impediſſet natio aliena. Quanquam autem de laude tanti viri multa per me adhuc poſſent interſeri, & præſertim ea, quæ ego *Wilhelmus Decanus Wiſſehradenſis*, non relatione teſtium, ſed per me ipſum cuncta cognovi; malo tamen à proſecutione ulterioris famæ ſuæ manum ſimul, ac ſtylum retrahere, quàm in ejus, & meum opprobrium lingvas detrahentium excitare. Nimirum ſcio, quòd nulla eſt tam modeſta felicitas, quæ poſſit malignitatis dentes vitare; alienis enim malis, ſicut ſuis bonis detractores lætantur, alienis jacturis ſunt divites, calamitatibus locupletes, & funeribus immortales. Nunc igitur mens mea nube mœroris obducitur, finis quoque gaudij luctibus ſequentibus occupatur. Qui cùm tam laudabilis viri famam ſimplicibus, ſed veridicis verbis, & hilari quidem mente tranſcurri, nunc ad referendam ipſius mortem fletu ſingultuoſo perveni. Sub Anno igitur Domini 1364. iſte *Venerabilis Pater*, pro expediendis arduis ſuis, & Eccleſiæ ſuæ negotijs, *ad Imperatorem*, pro tunc in *Budiſſin* moram trahentem, proficiſcitur, & tam ab eo, quàm alijs Curiæ ſuæ Magnatibus, honorificè ſuſcipitur, & benigniùs pertractatur. *Die quoque Sancto Pentecoſtes*, facto ſermone vulgari ad populum, ipſiúſque feſti *Sacris Miſſarum* celebratis ſolemnijs, mox febrium ſupervenientium atrocitate gravatur. Artubus quoque ſuis, morbo invaleſcente detentis, nova cumulatur debilitas, quæ & proximam vocationem ad Dominum inducit, & diſſolutioni irrevocabili viam parat. Propter quod ab *Imperatore* obtentâ licentiâ, & negotijs proprijs expeditis ad votum, ſe jubet ad *Caſtrum Rudnicz* langvidum deportari, cúmque à ſuis inibi fuiſſet delatus, cœpit paulatim corporis virtute deſtitui, & langvore ingruente graviùs fatigari. Egit enim circa eum Divina Clementia, ut qui ſanus dotatus fuerat meritis operum, infirmus dotaretur meritis Paſſionum. Facto igitur per eum, prout ſibi ex Conceſſione *Apoſtolicæ Sedis* licebat, provido Teſtamento, dum adhuc in eo ratio nativa vigeret, multis familiæ ſuæ impenſis muneribus, non ſinè magna devotione, cordíſ-

Arneſti in Curia Romana authoritas.

NB.

Arneſtus à certis Cardinalibus ſuffragium habuit ad Summum Pontificatum.

Arnaſti obitus.

que contritione, animâ in DEI manibus commendatâ, die ultimâ menſis Junij, quæ fuit dies Dominica *in feſto Commemorationis S. Pauli Apoſtoli*, horâ quaſi Completorij, feliciter obdormivit. Tranſijt autem iſte *venerandus Antiſtes* ex hujus mundi naufragio, Anno Pontificatûs ſui vigeſimo ſecundo, & *in Eccleſia Parochiali Sanctæ MARIÆ in Glacz*, in qua dudum ſepulturam elegerat, ubi etiam ſibi *glorioſæ Virginis MARIÆ* imago, prout ſuperiùs tactum eſt, dorſum averterat, ante majus Altare ſepultus; ad cujus reverentiam, & honorem, diebus ſingulis in aurora, *Miſſa ſolennis* cum Antiphona *Salve Regina*, ipſo procurante, cantatur. Quantus autem luctus hominum, quanta præcipuè ob ipſius mortem lamenta fuerint *Clericorum*, mihi non expedit, ſed nec conſultum apparet, particularibus debere verbis deſcribere, nec ſermonem meum in hoc diutius protelare. Hoc ſolùm pro concluſione inferenda ſufficiat, quòd illo irrevocabiliter ſublato, mater amaritudinis Mors, nobis non ex alia cauſa pepercit, niſi ut nos crudeliùs laniaret. Unicum tamen nobis hujus ægræ ſeparationis datum eſt ab alto remedium; ut qui corporalem nobis exhibere præſentiam prohibitus eſt vivus, nobis tamen remaneat jam defunctus. Diſcant igitur *Præſules*, ad inſtar hujus Viri mores animi ſub debito pacto componere, litium in ſe flammas extingvere, verámque concordiam cum ſuis proximis efficaciter obſervare. Scriptum eſt enim: *Quisquis corpus affligit, & concordiam deſerit, DEUM laudat in tympano, ſed non laudat in choro.* In caſſum quoque corpus atteritur, ſi inordinatis motibus dimiſſa mens vitijs diſſipatur. Super iracundiam eorum nequaquam Sol occidat, ſed ut cum ijs ad inferendam vindictam duritia concepta ſeneſcat; fervidam enim vindictam ſequi non poteſt juſtitia temperata. Diſcant orationibus ſacris ſincerâ devotione inſiſtere, diviníſque laudibus animam jugiter occupare; Juſtitiam in ſuo rigore non habito ad perſonas reſpectu, confoveant; ſubditorum exceſſus, conditione ipſorum penſatâ, recorrigant, & de facultatibus Eccleſiæ ſuos conſangvineos non extollant. Diſcant in pauperes Chriſti largas manus extendere, ſibíque per *virtutem Eleemoſynæ* theſauros in cœleſti Patria congregare. Hæc eſt enim illa peramabilis ſuffragatrix, quæ velut fluentum fontis irrigui, & peccatorum inquinamenta detergit, & æſtuantium vitiorum flammas extingvit. Diſcant in ſeipſis vitiorum motus comprimere, ut poſſint Subditis lucis exempla monſtrare. Tunc enim ſummus locus bene regitur, dum is, qui præeſt, vitijs potiùs, quàm Fratribus dominatur.

Lamentationes ob mortem B. Arneſti.

Adhortatio Authoris ad Prælatos Eccleſiarũ.

Explicit vita Venerabilis Patris, & Domini Domini Arneſti Archiepiſcopi Primi Eccleſiæ Pragenſis, & Legati.

Hactenus Vita *Arneſti SS. Præſulis à Wilhelmo ab Haſenburg* oculato rerum geſtarum teſte conſcripta, quam ut Typis ederem, Amici authores fuere; eorundem votis quaſdam aſpirationes ejuſdem *B. Erneſti* manu ſcriptas

ad-

adjicere hoc loco æquum putavi; quas quidem in alia Codicum MM.SS. *Bibliotheca* (*Trebonensi*) repertas, manu meâ (quòd Amanuenses characterem legere non possent) descripsi; est *Liber de Apibus*, seu *Apiarius*, titulum præferens, quem dum illam Bibliothecam recenserem, literâ A. notavi. In eodem Codice mihi auro contrà caro, descripta est *Vita S. Wenceslai*, & *S. Ludmillæ*, quam (quia hactenus Typi auxilio lucem non aspexerat) in Epitomen nostram inserui; ago immortali DEO gratias, quòd in hunc Codicem tam præstantem inciderim. Sed jam ad ipsas *Arnesti* aspirationes veniamus, quas vel ideo adfero, ut Sanctitatis studiosi ejus exemplo Methodum addiscant, utiles, & præstabiles libros legendi, útque eorum lectionem (quod hîc apparet) comitetur oratio, quæ cum Lectione *geminam alam* conficit (ùt alicubi probat Noster *Nigronius*) quâ volemus in Cœlum, & vel in hoc vitæ mortalis carcere clausi, æterna, & quæ mutari non possunt, mente gustemus. *In Opusculis spirit.*

In Codice M. S. Cœnobij Trebonensis Canonicorum Regularium S. Augustini, folio primo Codicis hæc leguntur:

Reverendissimus in Christo Pater Dominus Arnestus Sanctæ Pragensis Ecclesiæ primus Archi-Episcopus Vir magnæ litteraturæ, miræq; pietatis, tantæ erat contemplationis, quòd paulisper nocturno tempore somni capiebat. ità quòd cùm compleret devotarum orationum Sacrificium matutinum, sacris lectionibus inhærens in Lege Domini meditabatur. nocturna silentia (ùt religiosarum, & notabilium personarum sibi commorantium veridicâ didicimus relatione) taliter indesinenter expendendo. Inter cætera verò opera suæ devotionis idem Pater legendo Libellum de Apibus post quamlibet historiam ipsius libelli, seu narrationi manu suâ venerabili oratiunculam, qualem se à DEO disponi secundùm narrationem ejusdem historiæ affectabat, per modum cujusdam recapitulationis in marginibus ipsius libelli conscribebat. Quem quidem libellum sic manu suâ propriâ annotatum de Monasterio Saczensi accepimus mutuatum, & eum rescribi procurantes, etiam ipsas Oratiunculas *ob memoriam ipsius & devotionem legentium, in præsenti nostro libro in marginibus fecimus consignari. Amen.* Authoritas hujusce libri ad B. Arnestum pertinentis.

Incipit Prologus in *Librum de Apibus*, quem *bonum universale* vocant. *Reverendissimo in Christo Patri Fratri Humberto Ordinis Prædicatorum Sacerdos humilis, cujus nomen ad præsens non urget necessitas nominari &c.* Hæc Author Apiarij.

Arnestus: *Oro te D. DEUS meus, si quid boni fecero, nomen meum non nominem, & quæ ad statum omnium, & maximè Prælatorum, & subditorum pertineant, revolvam. orari pro me sollicitans.* B. Arnesti proposita mentis nata ex sacra lectione.

Ad Præfationem. *Uni Capiti Ecclesiæ, quod est, Christus, tanquam Regi obediam.*

Ad Cap. I. adscribit Arnestus: *In moribus sim sincerus; famâ redoleam; cogitem, qualis sit vita mea; gaudium habeam animi, hoc est, bonæ conscientiæ; provocem alios ex vita mea, & in virtutibus complear, & hominibus non me ingeram. Veri Pastoris vitam geram; materno affectu Ecclesiæ defectui condoleam, & pro his ad Orationes devotorum confugiam, ut Ecclesiæ dignus præficiar operam dem, officium meum maximâ humilitate prædicationi in baculo, & zelo animarum vacando exequar, nec fallar effectu. De honore, & divitijs non confidam. Per lites Ecclesiam non destruam. Deliberativus sim,*

qualis

qualis Prælatus esse debeat, ex Regulis Augustini, & Benedicti colligam. & plus factis, quàm dictis doceam; aliquem eligam, quo tanquam præsente, mores, & vitam meam corrigam, & eum imiter.

Ad Caput II. adscribit Arnestus: *Sapientibus mundi, & secundùm carnem nobilibus morigeratos, & spirituales viros præferam. Et si ante adeptam dignitatem levis vitæ fueram, nunc gravis in moribus, & in cura proximorum sim solicitus. Subyciam me in omnibus rationi, & in rectum impetum meum dirigam.*

Ad Caput III. Arnestus: *Cornua ad indignè promoventes elevata, totis viribus reprimam. Scientiâ, nobilitate, potentiâ non abutar. Proximos exemplo Joseph traham, nè beatissimâ visione DEIficæ faciei caream; flagellis tuis non abutar, ut cùm tempus habeo operer bonum. Regibus recta consilia dem.*

Ad Caput IV. *Aculeo, id est, severitate, seu crudelitate caream. humilis, & mitis sim. apud subditos meos in timore, & amore habear, irâ non absorbear. Qualem in clementia te DEUM esse volo mihi, sic alys sim. In virtute sim constans.*

Ad Caput V. *Quòd unus principetur, & dominetur, operam dem. Schisma & divisionem non faciam.*

Ad Caput VI. *Coronam argenti, & auri, id est, eloquia Domini casta, & puritatem conscientiæ deferam in capite.*

De hac voce cœlitus missa, vide Caput citatum.

Ad Caput VII. Arn: *Cultu vestium superfluo, & cibo non utar, Augustini exemplo Christi, Joannis Baptistæ, & Benedicti. lasciviâ non dissolvar. seorsum ob voluptatum epulas non consideam. non me denudem libenter. immundus, & lubricus non sim. alterius periculo corrigar: quamvis intolerabili labori, ipsam etiam vitam, pompas, & divitias contemnam, vocem illam attendens: quare pannus ante pannosum? potiùs pauperibus, quæ habeo, distribuam, quàm sæculares distrahant.*

Ad Caput VIII. *Qui cæterorum pondus portare debeo, præ alys charitate, & virtutibus excellam.*

Ad Caput IX. & X. Arnest. *Querulosus propter occupationes varias non sim, quia pluribus intentus. Sed tanto moderamine rerum spiritui serviam, ut suo tempore spiritualibus, temporalibus, & orationi vacem. Prædicatoribus, quia laudant, benedicunt, & prædicant, faveam.*

Ad Cap. XI. *Prælatum sequar, & non ùt lupum fugiam. & subdito occasionem fugiendi non præbeam. cum inferiore sic vivam, qualem mecum meum velim vivere superiorem, & clementer instruam, & cum eo converser, stetit enim JESUS in medio discipulorum, & dixit: Pax vobis.*

Ad Cap. XII. Arn. *Christo D. obediam. non serviam ad oculum. Prælatum meum tanquàm semper præsentem, respiciam, & si gravis sit, solum DEUM precibus invocem adjutorem.*

Ad Cap. XIII. Arn: *Exeuntem Prælatum ad negotia subditi orationibus adjuvent & compatiantur.*

Axiomata boni Pastoris Ecclesiæ

Ad Caput XIV. *Per contemplativa non impeditur Regum familiaritas.*

Ad Caput XV. *Prælati priùs subeant gravia, quàm subditis imponant.*

Ad Caput XVI. *Nunquam Prælatus otietur, sollicitetur circa actus subditorum etjam exempli gratiâ manibus laboret.*

Ad Caput XVII. Arn. *Solum, ubicunque sit, non decet esse Prælatum.*

Ad C. XVIII. *Assistant Prælatis adjutores, & defensores. Et moderatè debent vitia corrigi.*

Ad C: XIX. *Nota contra Prælatos impatientes quietis, & vagos.*

Ad C. XX. *Prælatus ad negotia sinè necessitate non exeat. Item exire volens priùs se DEO devotè commendet. cura animarum, nisì ex caussa valde necessaria, periculum est*

Ad C

Ad C. XXI. Arn. *Prælati, errantes cum omni dulcedine revocent exemplo Christi.*

Ad C. XXII. *Interest cuilibet homini pacificè vivere. etiam exemplo irrationabilium odia, & discordias vitare, maximè Ecclesiasticis.*

Ad C. XXIII. *De obedientia, & malis, qui non obediunt Superioribus.*

Ad C. XXIV. *Bellum cum orationibus contra Sathan ineundum.* Oratio est bellum cū Satana.

Ad C. XXV. *Impossibile est Præsides non fatigari, & sunt à subditis relevandi. Item dissimulari potest nequitia, sed non in longum.*

Ad C. XXVI. Arn. *Lugendus est Prælatus mortuus. Salvatoris Passio est valde plangenda, & mors pro eo expetenda.*

Ad C. XXVII. *Nullus præsumat de se, quia & diabolus Dominum tentavit, etiam in Cruce morientem. Item nullus decedit sine horrore dæmonum.* Liber II. de Apibus.

Ad C. XXVIII. *DEUS iratus multis non parcit. Orationibus bonorum totus mundus juvatur.*

Ad C. XXIX. *Priùs subdi debebant pecora homini, sed modò homo homini. Item subduntur homines duræ cervicis propter peccata. Item Christus habuit membra ligata, sed patens os ad orandum.*

Ad C. XXX. *Adversùs Sacerdotem de facili non admittatur accusatio.*

Ad. C. XXXI. *Clerici vilia servitia sibi fieri non patiantur, maximè ab humilibus.*

Ad C. XXXII. *Tutius est in turbationibus stare.*

Ad C. XXXIV. *De diligendis, & honorandis Parentibus, in quo turpior est homo omni animali.*

Ad C. XXX. VI. VII. *Nota, quàm diligenter laborandum, & otium vitandum sit. Item excusantur Prædicatores, & minores à labore manuum, & nota hîc de eorum spirituali labore. Nota hîc de B. Virgine Patrona. Quàm periculosum est tribulare homines innocentes!*

Ad C. XXXVIII. *Simul est habitandum, & maximè religiosi non sint sinè socio.*

Ad C. XXXIX. *Religiosi propter hospites non fraudentur. Extra refectorium inordinatè, & sinè debita caussa non est vescendum. Nè facias ipse, quod vetas.*

Ad C. XL. *Silentium commendatur, & maximè Religiosis.*

Ad C. XLI. *Nota pulchra de Pace, & priùs cum Deo, cum corde tuo, & proximo.*

Ad C. XLII. *Sancti diversis, sed non adversis viis diriguntur ad Patriam.*

Ad C. XLIII. *Hîc est meliùs corrigi, quàm in futuro. Natura licèt delicata, & consvetudo, virtutis exercitio vincuntur.*

Ad C. XLIV. *Contra peccata rigiditas est habenda.*

Ad C. XLV. *Claustrales nimis exterioribus se commodantes, fiunt iracundiores.*

Ad C. XLVIII. *Hospitalitas non sit simulata.*

Ad C. L. *Felix MARIA propter virtutes singulares Api assimilatur.*

Ad C. LII. *Si non habes omnimodam virtutem, certes saltèm habère aliquam. Subveniendum est pauperi, suscipiendus hospes, vestiendus nudus. proximus non despiciendus, sed fovendus.*

Ad C. LIV. *Prælati deficiente auxilio humano recurrant ad Orationes.*

Ad C. LV. *A servitio Christi nulla ætas excipitur.*

Ad C. LVI. *Virgo Sancta MARIA da veram Confessionem!*

Ad C. LVIII. *Libido fel dici debet omnium peccatorum. hoc vitium de omnibus est verecundum. Maxima pœna est peccare. Castitatem tueri licet, sicut corporis vitam.*

Ad C. LX. *Propter peccatum gratuita perduntur, & etiam naturalia debilitantur.*

Ad C. LXV. *Maximè fructificantibus bona opera, nocere non debemus.*

Ad C. LXIX. *Grati esse Deo debemus, in Psalmodia, & Cantu. Item de contemplatione animæ, quæ est mentis jubilus.*

Ad C. LXXIII. *Tempore Pacis, justitiæ, doctrinæ, & alijs bonis poterit vacari, non sic tempore turbido. Nota: contra te, & negligentias, & procrastinationes tuas, cùm tempus habes &c.*

Ad C LXXVII. *Applausu Diaboli, & tinnitu, servi ejus gaudent, ùt in torneamentis, quæ valde sunt periculosa. Ludus taxillorum plenus est vanitate.*

Ad C. LXXVIII. *Conscientiâ malâ nihil est tristius. In morte cuilibet pavendum est. In morte, & in infirmitatibus, per diabolum vanæ, & præsumtuosæ exaltationi audacia suggeritur.*

Ad C. LXXIX. *Virtus veræ Pœnitentiæ vita est animæ. Habitum negare in extremo vitæ non debemus. In recipiendis Apostatis pœnitentibus difficiles esse non debemus. Magnæ prudentiæ est in præsenti pœnitentiam agere.*

Ad C. LXXXI. *Ad mortuos plurima Sanctorum suffragia referantur. Magni peccati, & periculi est tardare, vel negligere Testamenta. Magna merces est inscientes docere. Quàm bonum est dare operam, ut Sacerdotes fiant!*

Ad C. LXXXII. *Quàm felicissimum erit videre Christum! Fratres non deben solicitari, quis eos ad refectionem suscipiat.*

Ad C. LXXXIV. *Efficax locus deceptionis est diabolo, super cibo & potu effusio.*

Nocte dæmonibus plus permissum, quàm die.

Ad C. LXXXVI. *Nocte quadam Dæmonia virtutem nocendi accipiunt, quam lucescente die habere non possunt.*

Ad C. LXXXVII. *Diligendus Deus, quia formosus, bonus, dulcis, generosus. semper super se pingenda est manu Domini Crux contra dæmones, qui & dormientes vexant.* Ibid *Nota hîc contra Reges pretiosis, & purpuratis vestibus utentes, & unam Missam audientes.*

Explicit Liber bonus de Apibus. Incipiunt quædam notabilia bona de gaudio & pulchritudine cœlestis Patriæ.

Arnestus: *Summe Pater patra, ut in cœlo esse desiderem, ad videndam tui vultû claritatem!*

De devotione. Arnest: *In specie parvuli JESUM tuum videre desiderem!*

De Pagano. Arn: *Omnia pro te relinquam, ut centuplum accipiam, & vitã æternam possideam.*

De Cruce. Arn: *Crucem assumam! amor mei me non trahat! horror visi putei nunquam discedat à mea memoria.*

De B. Virgine. Arn: *Ecclesias libenter visitem, & orem. contractos, & infirmos relevem. crucifixo obediam.*

Iterum de B. Virgine. Arn: *Eleemosynas faciam, & B. Virginem frequenter salutem cum lacrymis. ad Confessionem veniam, ut à dæmone per MARIAM liberer! ad evadendum peccatum, confusionem, & tristitiam, ad MARIAM confugiam! dæmones non conjurem! & MARIAM, quæ ità mihi fideliter subvenit, semper honorem!*

De B. Virgine. *Ave MARIA, cum reverentia ante altare transiens dicam! & vitia, quibus delectatus sum, deseram! tibi Domine, & Matri misericordiæ ferventiùs serviam, & in bonis operibus vitam præsentem finiam. Amore carnali in fœminam maximè illustrem non accendar! In omni tribulatione, & opere Ave MARIA murmurem! consuescam honorare Virginem, & ex devotione audaciam colligam. Et, si nîl aliud discere, & dicere possum, saltèm floridum, & aureum Ave MARIA semper ruminem! Ad spem salutis Divinis eloquijs reducar. Silebo ob honorem MARIÆ. ab omni latrocinio, & iniquitate cessem! Ego mutus, silebo: ob reverentiam in Cælis coronatæ jejunem, & à peccato carnis omnino abstineam, ut per Virginem à dæmonibus eripiar! In tribulationibus non turber! dæmonis voluntatem nequaquam perficiam, & Virginem nunquam abnegem. Lauta non quæram, ex visione corrigar, ut Electuario Virginis refociller. Imaginem Virginis ornem.*

Ad

Ad C. de Sacramento Eucharistiæ. Arn. *Corpus Christi valde reverear, ut qui peccavi omni modo peccandi in carne mea. Recipe me in gratiam tuam, & merear audire à te: recognosco &c. Appropinquare ad Corpus Christi, nullus me horror impediat, & ipsum reverenter, & devotè suscipiam, & saltèm unum Pater noster cum Ave MARIA CorporiChristi ad honorem dicam, ut in fine viatico muniar. Devotè communicare cupiam, & utinam cùm communico, decantari audiam ab Angelis: speciosus formâ præ filijs hominum. Ubi Corpus Domini invenero improvidè locatum, cum summa diligentia ad Ecclesiam deferam. O salutaris hostia &c.*

Ad C. de Pœnitentia. *De eo, quod malè feci, summè doleam, & noctes insomnes ducam. Nullum in desperatione ponam; pœnitentem benignè pertractem. hostiâ salutari, & eleemosynis, & suffragijs peccata mea redimam, nè maximo tempore in Purgatorio puniar.*

Ad C. de Pœnitentia. Ar: *Honores non ambiam, & maximè ad Episcopatum non anhelem, nec pro favore Canonicorum expendam, vitam durissimam ducam, peccata lugeam, & paucitatem salvandorum respectu damnatorum ponderem. Hic purger & corripiar. De omnibus factis meis ore infrunito crucier. Ubique peccare timeam, quia Dominus ubique est. occasionem ex me alijs peccandi non dem. ex omnibus peccatis meis quasi sarcinam faciam semper illa deflens, & confitens. Nihil habeam terreni cum quo me occupem, nè per diabolum decipiar, & utinam tantùm pœniteam! quasi bestia reputer! manibus, & pedibus semper reptando, quousq; me Dominus respiciat. bonitatem DEI circa me considerem. Deprecans conterar. ad misericordiam peccanti, maximè pœnitenti flectar, tibi DEO me conformem, & te sequar! Paupere petente, non turber, nec insultem. pensem, quia omnes actus mei in statera librabuntur. in tantum summus Eleemosynarius efficiar, ut omnia mea dem Christi pauperibus. & utinam meipsum in servum venderem! illud pretium pauperibus largirer!*

Ad C. de Eleemosyna.

Ad C. de æterna gloria. Arn. *Quamdiu vivo jugem Passionis Dominicæ memoriam habeam, ut in corde meo gemmam splendidam ponam! semper tristis cogitem de peccatis meis, de Christi Passione, & tormentis inferni, potiùs quàm jocunder.*

Ad C. de Passione Christi. Ar. *Utinam in vulnera Christi lateris omnia mihi dura intingerem, & sic mihi sapida fierent!*

Ad C. de Timore mortis. Arn. *Cogitationem de adventu judicis ad instar incarcerati semper habeam.*

Ad C. de Contemplatione. Arn. *Aliquod gaudium Paradisi utinam in hac vita videre concederes!*

Ad C. de Amore. Arn. *Lætanter curram ad monasterium, sicut ad epulas per amicum meum Christum invitatus. Propter cœlum, terram relinquam.*

Ad C. de Peccato. Arn. *In mea sepultura Angelus bonus nares non obstruat, & in conspectu tuo propter peccata non fœteam.*

Ad C. de Paupertate. Arn. *Hic etiam ut à belluis manducer, & non in futuro puniar, & glorificem te super tuis judicijs.*

Ad C. de vita solitaria. Arn. *Si in mea infirmite aliquis me non consolabitur, saltèm Angelus Domini mihi ministret.*

Ad C. de Insidijs Diaboli. Arn. *Christum potiùs in illa vita, quàm in ista videre desiderem. De Scripturis Sanctis, & de utilibus conferam. Verba spiritualia, & non detractoria libenter audiam.*

Ad C. de Insidijs Diaboli. Arn. *Ab astutia dæmonis sub specie bona mihi consulentis caveam, & ab eo per Confessionem liberer, & sic eum valde subtiliter decipiam.*

Ad C. de Tentatione Diaboli. Arn. *In tentationibus me signo crucis muniam, & ad Ecclesias, & crucifixi virtutem confugiam. Cùm tentor carnis vitio, orem illum Da-*

 vidis

vidis versum: Confige timore tuo carnes meas. nec putem me posse vivere sine tentatione. & ideo quandocunque venit, illi viriliter resistam.

Ad C. de Oratione Arn. *Cœmiterium non transeam, quin pro defunctis exorem.*

Ad C. de humilitate Arn. *Partem majorem in cibo pauperibus reservem. leprosum in necessitate non deseram. Episcopum illum sanctum naturam vincentem, & lingentem linguâ sordes leprosi utinam imiter!*

Ad C. de Eleemosyna. *Pauperes, & hospites invitem, & utinam inter eos Christum reperiam!*

Hæc An. 1664. 24. Decembris exscripsi; potiora, & lectiora scilicet; quæ minùs singularia visa sunt, omisi.

§. LIX.

Vita Sancti Joannis Nepomuceni, Canonici Metropolitanæ Ecclesiæ Pragensis, Decani Collegiatæ Ecclesiæ ad Omnes Sanctos in Arce Pragensi; ob arcanum Sacræ Confessionis servatum, in profluentem Muldavam abjecti, & mersi; qui Tutator & Patronus eorum habetur, qui infamiam timent, & de bono nomine amittendo periclitantur.

Ex libris editis, & Veteribus MM. SS.

An. 1383.

NUllum unquam tam infælix, tam sterile, ac tam inimicum bonis sæculum Christianæ Reipublicæ illuxit, in quo nasci, & crescere Virtus non posset, imò quæ deteriora fuêre tempora, eadem feraciora fuêre Sanctitatis; adversa enim virtutem non frangunt, sed faciunt, & factam corroborant, quod vel in *Bohemia* nostra, *Wenceslai Regis ac Cæsaris* (*Caroli IV Cæsaris* filij degeneris) Imperium satis ostendit, qui cùm Princeps esset *Ignavissimus*, idémque in luto sangvine macerato (quod ei priùs in baptismo, & in Coronatione contigit) sederet, id est, libidinosè, & crudeliter regnaret, tamen in tanta universi Regni à capite suo corruptela, *Ecclesia Bohemica*, & præcipuè *Pragensis Metropolitana*, tam insigni numero virorum summâ generis claritate, doctrinâ, rebus fortiter pro *Ecclesiæ immunitate* gestis, vitæ innocentiâ ac sanctimoniâ, cæterisque magnorum Sacerdotum virtutibus lucentium abundavit, ut non *ferrea Neronis*, sed *gemmea Constantini* tempora redijsse viderentur; de his illustribus *Pragensis Ecclesiæ* Viris alio in Opere agemus, nunc *B. Joannis Nepomucensis*, vel, ùt alij volunt, *Nepomuceni*, vitam, & mortem brevissimo compendio perstringam, ídque in *Arcani Confessionis Sacramenti* (cui ille vitam suam impendit) honorem. Ac nihil ego quidem dubitem, tanti *Martyris* vitam pridem conscriptam in Antiquitate fuisse; at Hæresis, quæ *B. Joannis* mortem excepit, ijsdem flammis, quibus

Paulus Zidek in Chro: Boh. M.S.

In adversis magis eminet virtus.

Cochl: in histor. Hussit. lib. 2.

Cœnobia omnia, & *Templa* apud nos arſerunt, corrupiſſe videtur; quæ igitur de *B. Martyre* adſeremus, in multis Manuſcriptis, & Typo expreſſis Codicibus reperta, & in unum ſummâ fide collecta, non tam diligentiæ meæ, quàm fælicitati, quòd inventa ſint, adſcribantur.

CAPUT I.

Nativitas, educatio, & prima Pietatis, ac literarum ſtudia B. Joannis Nepomuceni.

NAtus eſt *B. Joannes Nepomucenſis* in Bohemiæ Oppido *Nepomuk*, vel ùt Veteres dicebant, *Pomuk* in Pilſnenſi regione, *Pragâ Bavariam* versùs magnis decem milliaribus. Oppidum *Nepomuk* artifodinis quondam nobile, tum religionis antiquæ veſtigijs, nec minùs monte, qui oppido incumbit, & *viridis* dicitur, celebratum eſt, quòd nimirum in eo Monte (ùt ex *Bohemicis Annalibus* conſtat) *S. Adalbertus Pragenſis Epiſcopus* Româ ad Bohemos ſuos rediens, multis annis negatam *Bohemiæ* pluviam, Sanctiſſimæ Crucis ſigno cum bonis precationibus in campos latè ſubtusjacentes efformato, ſtatim Cœlo deduxerit, & primùm hunc montem, totam deinde reliquam *Bohemiam* gratiſſimo herbarum virore recreârit. Quo Anno *B. Joannes* editus ſit in lucem, ſcire non poſſumus, ex ætate reliqua ſuſpicamur inter Annum 1320. & 1330. ortum eſſe. Parentes Oppidani, & mediæ fortunæ fuerunt, pietate magis, quàm genere, aut fortunâ conſpicui; pietatis hoc indicium eſt, quòd ætate jam ſenectâ, cùm prole omni carerent, precibus, & votis ad *DEI Matrem*, quæ in ſtatua ſua ſub *viridi monte in Cœnobio Ciſtercienſium* religiosè colebatur, fuſis, impetrârint filium; cui ut affectûs erga *MARIAM DEI Matrem* ipſo nomine admoneretur, *Joannis* impoſuêre nomen; at non uno beneficio contenta *DEI Mater*, quæ nuper *ex utero ſterili Joannem* eduxerat, & propè creaverat, eadem recreavit: nam, cùm puellus *Joannes* in graviſſimum incidiſſet morbum, voto ad ejuſdem *Divæ Virginis* ſimulacrum edito, & oblatis in ætatem reliquam obſequijs, protinus ſurrexit incolumis. Sed ante id quoque ſervi ſui ſanctimoniam, & cœleſtem vitam cœleſti indicio comprobaverat DEUS: naſcente enim *Nepomuci Joanne*, ſereniſſimæ quædam flammæ cælo viſæ deſcendere, amabili, & innocenti luce, gratiſſimo Civitati ſpectaculo, totam *Domum*, in qua *Joannes* naſcebatur, circumfuderunt. Hoc flammarum augurium ſanctiſſimis quibusdam viris conceſſum, *B. Joannes* totâ reliquâ vitâ, ardentiſſimis ad Populum ſermonibus, & ignitis ad DEUM precibus approbavit, eædémque flammæ cœleſtes etiam mortuum ſunt comitatæ, & merſum in fluminis alveo prodiderunt. Sed in hiſtoria præverti non decet. *Puer Joannes*, ùt primùm fari per ætatem potuit, formulam ſacrificio Divino miniſtran-

Hagek in Annal. Boh. Pon: in Boh: Pia. Chan. in Veſt. Boh. Pia.

B. Joannes ex ſterili Conjugio natus.

B. Joañem radij lucis ſæpe comitantur.

ſtrandi exactè perdidicit,, eâque in uſum deductâ, nullo poſtea impellente quotidie cum prima Aurora ex Oppido, ad *Ciſtercienſe Cœnobium* decurrere omnibus ex Ordine, quotquot ſacra facerent Sacerdotibus ad aram ſervire conſvetudinem ſibi fecit, tantâ, támque pertinaci pietate, ut jam velut domeſticus, & ſacrificiorum ſtabilis adminiſter inter altaria verſaretur, quo parvo quidem in ſpeciem, ſed non planè futili ad extremum argumento, magnum aliquid ſe jam tum in *Puero Joanne* videre multi credebant. Erat enim cum dulci pietate, acre, vividum, & igneum quoddam ingenium, cui ut Parentes copiam creſcendi darent, *Zatecium* ad celebres Latinitatis ſcholas miſerunt; hîc elementa *Grammaticæ Latinæ* prima, ac reliquas Humaniores diſciplinas egregio profectu, & rarâ ingenij commendatione percepit. præcipuè juveni ad bonas ſpes genito *Eloquentia* placebat, ad quam eum natura ipſa conformârat, & finxerât. Plerumque enim Genio, & ingenio ducente in ſtudijs noſtris ſequimur, quod nos aſſequi poſſe confidimus; ſine ſpe captare profectum, irritus labor eſt. Cùm jam *Zatecij* nihil reſtaret diſcendum, ad altiores ſcientias, & non lingvam tantùm, ſed pectus ipſum excolendum, *Pragam* contendit. Paulò antè ea tempora *Univerſitatem ſtudiorum Pragæ* excitârat *Carolus IV. Imperator*, & conquiſitis ex omnibus literatis Regionum urbibus (*Paduâ*, *Bononiâ*, *Pariſijs*) Magiſtris, omnis doctrinæ humanæ, & Divinæ Scholas aperuerat; ad eos ſeſe applicuit *Joannes* noſter, ac primùm *Philoſophiæ Magiſter* inter primos, tum *Theologiæ*, ac Sacrorum *Canonum & Decretorum Doctor* creatus eſt; Theologiam ad Eccleſiam *Collegialem S. Apollinaris* (ubi ea frequentiſſimè docebatur; nam ex vicina *Wiſſehradenſi Eccleſia Clerici* omnes huc itabant) audiviſſe conſtat ſub optimis Magiſtris; cæteras ſcientias, in quibus Collegijs perceperit, incertum eſt.

Sancta pueritia B. Joannis.

Studia ejus.

Acta Decani Philoſ. Facult. Carolinæ Uni: M. S. Archiv. Carolinæ Uni:

Regula Sacroſanctæ Wiſſehrad. Eccl. M. S.

CAPUT II.

B. Joannis Sacerdotium, cura animarum, tum cætera munia, & honores.

JAm pridem ex quo literis dare operam cœperat *Joannes*, ad Sacerdotium & animarum obſequia vocari ſe ſenſerat, ardentiùs etiam cùm prope metam eſſet, ad id ferebatur; quamvis verò ſtudijs literarum, Pietatem, & virtutem ſemper conjunxerit, tamen cùm exiſtimaret, quo quis magìs ab animi cultu comparatus ad ſuſcipiendos *Sacros Ordines* accedit, eò poſtea fæliciùs in animarum ſalute verſari, integrum menſem ab omnibus profanis negotijs vacuum, Sacerdotio præmiſit, quem menſem totum in affligendo corpore, repurgandâ conſcientiâ, impetrandis cœleſtibus ad tantum, támque Divinum munus auxilijs, piiſque commentationibus, & in providentia, & conſilijs in futurum, traduxit. Ex hac ſolitudine egreſſus, & ſacris, initiatus,

Quomodo ſeſe ad Sacerdotium ſuſcipiendum comparârit.

us, cùm nullas ad populum phaleras, & *mulsa*, ùt ait Comicus, *dicta*, sed
piritu Divino animata verba, & Divina sensa velut hastas amentatas, aut po-
ùs ipsos currus falcatos in subjectam Concionem ex alto immitteret, & re-
naret in animis, ex Auditorum motu, lacrymis, & magìs emendatione vitæ,
revì præstantis *Ecclesiastæ* nomen apud Pragensem populum est adeptus. Ita-
ue commendatione omnium, *Joanni* in Basilica Beatissimæ Virginis ante
ætam Curiam (vulgò *Tein* vocant) in *Antiqua Urbe Pragensi*, primario Ur-
is loco, Concionandi munus imponitur. Difficile videbatur, Auditores
aximis Concionatoribus audiendis assvetos tenere: succedebatur *Conrado* — Celebris Ecclesiastes evadit.
b Austria (quem unum ætatis suæ disertissimum *Praga* crediderat) succede-
atur *Joanni Militio* non ità pridem extincto, quo dicente, unà omnes Ma-
ronæ Pragenses luxum vestium abjecerant, Meretrices magno numero Cœ-
obijs pœnitentes sese incluserant, Lupanaria Cives dejecerant; tamen *Jo-*
nnes noster omnem illam Populi exspectationem implevit, & desideria pri-
rum extinxit, prudentissimâ modestiâ, contentioso genere dicendi, & in-
idiosis in *Ordines Mendicantes* invectivis semper abstinens (ùt tum erant
empora) quod superioribus illis grave apud multos odium, *Romæ* accusatio-
es, ac propè exitium legimus attulisse. Jam *Joannis* labor, doctrina, vir-
us, & parta tot meritis apud omnes authoritas altiorem gradum merebantur;
taque *Joannis Archiepiscopi Pragensis* commendatione, de communi *Cano-* — Honores B. Joanni collati.
icorum omnium sententia, in *Collegium Canonicorum S. Metropolitanæ Pra-*
enſis Ecclesiæ adlegitur, simúlque ei in *Ecclesia S. Viti Metropolitana* ante
Cæsarem concionandi munus offertur; diu *B. Joannis* modestia expugnari
non potuit, cùm se eo loco indignum diceret, omnium denique vocibus su-
peratus est, clamantium: *Joannem* eò digniorem esse, qui non ùt cæteri, ho-
nores quæreret, sed ab honoribus quæreretur. *Canonicus B. Joannes*, in
Ecclesia S. Viti, compluribus annis *Ecclesiastæ Bohemici* munus obijt, quem
non modò Rex, & Aula universa, sed ipsi etiam qui olim in *Tein* audierant,
sequebantur. Præcipuum Concionum argumentum pœnitentia fuit, — Argumentum ejus Concionũ ad Aulicos.
tum adversùs licentiam Nobilium, & aulæ, adversùs ebrietatem, quæ tum
invaluerat, adversùs luxum, ac cæteros corruptissimi illius sæculi mores con-
tentio; nondum *Wenceslaus Imperator* ad imum malorum devenerat, itaq;
viri doctrinâ, sapientiâ, & interioribus literis captus, audito *Joanne*, multa
faciebat. Tradunt Veteres Memoriæ, cùm fortè per id tempus *Sedes Epi-*
scopalis Litomißlij vacaret, à *Cæsare Joannem* ad id munus fuisse propositum,
sed *Joannes* oblatam dignitatem recusavit accipere, multísque allatis in spe-
ciem probabilibus caussis evicit. *Præpositi Wißehradensis* dignitas eo tem-
pore par erat primis; *Princeps, Regni Cancellarius*, primus post Archiepisco- — Divitiæ Ecclesiæ Wissehradensis
pum Regni Primatem, *Præpositus Ecclesiæ* illius habebatur; adde opum
vim: nam annui Proventus ad 80. florenorum Ungaricorum millia ascen-
debant;

debant; summa ingens, quæ nondum apertis navigatione Indijs, alterur tantum in hodierna Moneta conficeret; hæc quoque dignitas *B. Joanni* Wenceslao Rege ac Cæsare oblata est, sed & hanc repudiavit, quòd abstral à lucris animarum, & à sacris Concionibus nollet; illud nullis precibus eff gere potuit, scilicet *Eleemosynarij* munus (dignitas est in Aulis Regum usit ta, & gratiosa) à *Rege & Regina* oblatum; quo in munere ità sese probavi ut ejus dexteritatem, & solertiam Aulici, misericordiam Pauperes, pruden tiam, & in distribuendo Justitiam commendarent omnes. *Decanum* insi per *Collegialis Ecclesiæ ad Omnes Sanctos in Arce Pragensi* nihilominus *B. Joan nem* hoc tempore fuisse *Paulus Zidek* affirmat. Crescebat in dies viri Sanc authoritas; itaque *Imperatrix* (*Johanna nomine Alberti Bavariæ Ducis, & Comitis Hollandiæ filia*) Matrona candore animi, morum innocentiâ, piet te, ac cæteris virtutibus spectatissima, quæ *B. Joannis* sacrâ dictione mirun in modum tenebatur, & validissimè ad omnem virtutem se incitari sentieba hunc sibi Conscientiæ suæ arbitrum, hunc vitæ Magistrum, hunc Patrem d legit. Valuit ad plures exemplum: Religiosæ Virgines in *Parthenone* s cro ad *D. Georgium in Arce Pragensi*, & ipsæ *B. Joanne* docente, & ducen ad summum Religiosæ virtutis apicem, non tam passibus, quàm volatib ferebantur. Veteres quædam Memoriæ addunt, *B. Joannem Metropolit næ Ecclesiæ Decanum* hoc tempore electum esse; at cùm Inscriptio sepulch hoc titulo careat, & meliores Codices non subscribant, credibile est, err rem subesse. Id certius in *B. Joanne* hoc tempore, *Sanctam Pragensem E clesiam* Oraculum quoddam doctrinæ, atque ut sic loquar, *sententiarum M gistrum* habuisse; tanta enim erat de viri virtute, & sapientia existimatio, quidquid *B. Joannes* consultus statuisset, id partes velut æquitatis plenu probarent, ac sinè contradictione sequerentur, atque ejus rei veteres quida Codices faciunt fidem, ubi in caussis difficillimis, quæ per sententias Judicu finiri non poterant, *Joannes Nepomucenus Arbiter, atque* (ùt illi loquuntu) *Laudator* eligitur, ídque *B. Virum* fiduciâ doctrinæ & pacis amore suscepiss ac pronunciâsse, ex sententijs ipsis, quæ recitantur, cognoscimus.

Zidek in M S. ad Regẽ Georgium.

Confessari⁹ Reginæ & Cœnobij Georgiani; tum Eleemosynarius Regis.

CAPUT III.

B. Joannes ad prodendam Reginæ Confessionem à Cæsare nequicquam sollicitatur.

INterea *Wenceslaus Cæsar* (ùt lubrica omnis nequitia est, & in descensun & casum præceps) quotidie seipso evadebat deterior: *Reginam Joannam* quam oderat præsentem, & ferre non poterat, eandem absentem depe bat. Pravum de se, & educatione corruptum *Wenceslai* ingenium (ùt m torum fert opinio) philtris quibusdam magicis efferaverant, & prorsùs ex m lo insanum effecerant scelerum administri. Non est hìc locus licentiosa illa

Wencesla⁹ Rex deterior evadit.

Chron. magnũ Belgij. Paul. Zidek in M.S. ad Reg. Georg:

lam, cruentam, & maculosam vitam describendi; eorum temporum consulantur *Annales*. Annus agebatur post Christum natum 1383. *Regina*, *Wenceslai* quotidianis sceleribus offensa, cùm nullum ex rebus humanis solatium ampliùs caperet, neque per mariti suspiciosos oculos capere posset, crudelitatem maximè *Wenceslai* perhorrescens, qui etiam mensam, dapésq; Regias cædibus, & sangvine aspergere nihil pensi habebat, quod tutissimum videbatur, omnem mundi amorem abjicere, uníque se DEO totam (quantum vita conjugalis sineret) donare constituit. Nulla res animum, DEI amore semel occupatum, magìs DEO adstringit, quàm gravis, diuturna, & quam tuo capiti continenter impendere videas, calamitas. Itaque *Regina* Tribunal sacrum adire frequentiùs, cum lacrymis minimas quasque labeculas aperire, afflictare sese, egenorum curam suscipere, DEUM assiduè precari, ut meliorem *Cæsari* mentem dare vellet, orare. Quod *Wenceslao*, si saperet, placere debuerat, id vertit in odium; incessit deinde libidinosum, & furiosum *Regem* cupido: si quo pacto rescire posset, quid *Regina* ad sacrum Tribunal adferret, quas præcipuè noxas aperiret, quid de ipso marito cogitaret, an quem alium amaret, aliáque hujusmodi, quæ sibi stulta Tyrannis amore accensa, & suspicionibus cincta, potest & solet confingere; hæc ab ipsa *Regina* interrogando exprimere non poterat. Vocat *B. Joannem*, quem unum omnium secretorum conscium esse sciebat, tum quasi aliud agens, mentione *Reginæ* injectâ ad *Confessionem sacram* paulatim delabitur: Uxorum eam esse subjectionem, & conditionem, ut earum omnia marito nota esse oporteat, maximè in familijs Regum, ac Cæsarum; opes deinde, honores, & quidquid fælicitatis à se *Joannes* exspectare posset, verbo Regio pollicetur, si induceret in animum, vel pauca quædam, quæ *Joanni* in Tribunali sacro *Imperatrix* confessa esset, uni sibi concredere; id sibi pro omni solatio futurum. Exhorruit ad sceleratas Preces *Vir Beatus*, & gravi, liberâque oratione, quantum crimen esset, quod petebatur, ostendit, damnaret proinde curiositatem suam *Rex*, & quod fieri non posset, desiderare etiam omitteret. Comovit objurgatio hæc sulphuratum, ut ità dicam, *Principem*, repressit tamen sese, cùm cogitaret, sæpe qui in primo assultu, & conatu fortes se probârint, ad secundum, & tertium mollescere, & loco cedere; primam hanc admotam esse machinam, quæ, si non processerit, fortiorem se admoturum, quæ victoriam extorqueret. Nec diu abfuit, quod animum ægrum exulceraret magis: fortè *Cocus Regius Caponem* malè assum ad Regis mensam miserat; ea res improvisa in tantam egit rabiem *Wenceslaum*, ut omnis humanitatis oblitus *Cocum* alligatum verubus continuò admoveri flammis jusserit; perculsi barbarâ crudelitate Aulici omnes horrore pallere, se mutuò intueri; videbant si quid paululum titubâssent, eadem sibi supplicia parata, itaque attoniti factum silentio damnabant; unus *B. Joannes*, qui

Regina pietati totam se addicit.

Solicitatur à Cæsare B. Joannes ad arcana Confessionis prodenda.

Chro. Mag. Belgicum apud Marqv. Freher.

Cæsar à B. Joanne reprehensus exardescit.

tum versabatur in Aula, postulato ad *Cæsarem* aditu intrepidè accessit, ac pr mùm verbis mollibus negotium tractare, cúmq; apud iratum, & sui impoter tem *Principem* nihil valerent, sententijs gravibus facti atrocitatem explicai cœpit. Paucissima verba *Joannes* protulerat, confestim irritabilis, & cru delissimus *Princeps Satellites* inclamat, nullâque Sacerdotalis, & honoratiss mi Ordinis reverentiâ, nullo etiam ad Majestatem Regiam respectu, rapi, & in ultimum carcerem detrudi jubet; ibi aliquot dies squalore, & horrore lo ci, tristissimísque tenebris, tum fame, & siti propè enectus exegit, in DE(solo acquiescens, eóque lætus, quòd pro ejus honore, & amore dignus hab tus esset & carceres, & contumeliam pati.

Conjicitur in carcerem B. Ioannes.

CAPUT IV.

B. Joannis fortitudo, & constantia in tormentis extremáque ejus ante mortem gesta.

NOn ignorabat *B. Joannes*, quò Regis ira spectaret: nam etiam *Car ceris Custos* monuerat, unam esse salutis viam, si *Cæsar*, quæ petiera nuper, impetraret; at *Beatus Martyr* obfirmârat animum, & milli es mori, quàm quidquam ex sacra Confessione efferre decreverat. Paucu dies intercesserant, cùm ecce honoratus Vir à Rege missus apparens, nunciat Regem eorum pœnitere, quæ in *Joannem* illiberaliter admisisset, proind oblivisceretur, quæ gesta essent, ac liber abiret; sed ut firmior foret receptu ad gratiam, *cras* ad Mensam Regiam nè gravaretur accedere; venit *Joannes* & summâ significatione honoris, mensæ Regiæ adhibetur. Remotis men sis, & arbitris, *Cæsar* caussam, cur ad se accersiri jusserit, aperit, quiescere s non posse, dum quæ *Regina* in sacra Exomologesi in aurem dixerit, & pecca ta ex ordine omnia, pandat; miscet blanditias, pollicetur silentium, modò dignitates, & præmia offert, modò carnificinas omnes minatur, nolit iran priùs experiri, quàm gratiam. *B. Joannes* excelso animo honores perinde ac minas contemnere, *Confessarij* munus explicare, silentij Sacrosanctam le gem extollere, pœnas temporales, & sempiternas ijs, qui secretum non tenue rint, constitutas, exaggerare, denique *Regem* monere, abstineret captandis quæ uni DEO cognoscenda servantur; sinè Sacrilegio talia tentari non pos se; in cæteris omnibus Regis imperia adorare se, unum hoc deprecari, quod si mille mortes subeundæ essent, non faceret. *Rex* ardens iracundiâ sinè mora *Carnificem* (quem semper habebat ad manum, & *Patrinum* per delicias appellabat) cum socijs adesse jubet; à quibus ad carcerem tractus crudelissi mè in catasta extenditur, & facibus admotis torquetur. Adfuisse supplicio Cæsarem (etsi id à nemine traditum legerim) cætera ejus vita probabilem fa cit conjecturam, quòd spectaculis ejusmodi oblectari, & oculos pascere con-

Iterum B. Joannes à Cæsare sollicitatur.

Torquetur in carcere; ejusdem in tormentis constantia.

suevis-

[s]eviſſe accepimus, tum etiam, quòd ſperaret jam ſe in tormentis auditurum [t]andem, quæ nunquam antè *Joannes* efferre voluiſſet. At *Vir Beatus*, *&* *Chriſti Martyr*, abſtractâ, quantum licuit à ſupplicijs præſentibus mente, ſa[c]ra JESU, & MARIÆ nomina ingeminans, nullum aliud verbum prolocu[t]us, dolores omnes ſuos, vitam & mortem Domino commendabat. Nihil ſibi diligentiæ ad ſummam diritatem reliquum fecêre cruenti *Carnifices*, præſertim *Cæſaris* urgente præſentiâ, tamen omnis illa carnificina intra *Joannis* patientiam fuit; denique, cùm proficerent nihil, defeſſi, *Cæſare* abeunte, deſiſtunt, ac de catаſta depoſitum deſerunt. Veteres codices cœleſti conſolatione recreatum *Joannem* ſcribunt; at qualis ea conſolatio fuerit, an interna quædam ad animum Divinitus allapſa, an etiam externa ex *Sanctorum Angelorum* colloquio, & aſpectu (ùt ſæpe alijs *Viris ſanctiſſimis* eveniſſe legimus) non explicuerunt. Poſthæc *Imperator*, nè quâ res emanaret veritus, ſive *Imperatrice* agente, quæ fortaſſis attineri *Beatum Virum* inaudierat, quem ipſa *Patris* loco habebat, *Joannem* dimittit. *Joannes* quaſi nihil paſſus, tam gravem injuriam ſilentio concoxit, nulli ſuorum aperiens, & curatis, quæ tormenta fecerant, vulneribus, vetera ſua munia, majori quàm unquam antè ſpiritûs ardore, repetere cœpit, eo pacto ſeſe comparans ad mortem, quam ex importuniſſima *Wenceslai* natura, & humani cruoris avidiſſima iracundia, paulò pôſt inferendam ſibi dubitare non poterat. Ad ſtationem itaque ſuam reverſus, cùm ad *Concionem in Eccleſia S. Viti* diceret, verba illa Chriſti: *Modicum videbitis, &*: *jam non multa loquar vobiſcum*, identidem repetens, vultu læto, & facili, mortem ſibi pro Chriſti legibus oppetendam diſertè prædixit, tum cœleſtibus oraculis factâ ſemel viâ, *Spiritu Prophetiæ* plenus, lacrymis ubertim fluentibus, futurum *Bohemiæ* ſtatum, & venturas brevì calamitates deſcripſit: hæreſin ab inferis ſuſcitandam, cui ſacra, & profana perinde forent, nullúmque faceret diſcrimen; Eccleſias omnes, & Cœnobia per *Bohemiam* arſura, quædam etiam dejicienda manibus, ſacros, & religioſos viros omnibus tormentis perituros; denique exitium univerſæ Religionis inſtare (penè incredibilis res viſa, fælicem id temporis *Eccleſiæ Bohemiæ* ſtatum cogitantibus) extremâ Oratione vale fecit omnibus, ac præcipuè à *Pragenſis Eccleſiæ Prælatis, & Canonicis* humillimis verbis veniam poſcens, ſe, vitámque ſuam, ac vitia multis accuſans, finivit, magno luctu, & in re tam nova, admiratione omnium auditorum.

Silentium admirabile B. Joannis.

Domin. 3. poſt Paſchæ Joan. 16.

Spiritu prophetico multa prædicit B. Joannes pro Concione.

CAPUT V.

Beati Joannis Nepomucensis mors, funeris celebritas; utrumque pluribus miraculis consignatum.

Boleslaviã adit Peregrinus.

PAucis pòst diebus *B. Joannes Boleslaviam* ad antiquissimam toti *Bohemiæ* Divinæ Matris Effigiem à Sanctis Slavicæ gentis Apostoli *Cyrillo & Methodio* (ut multi suspicantur) ex Oriente allatam (qu eo in loco magnâ Populi veneratione colitur) iter suscepit; ibi quàm liquid Pietatis, & amoris sensu *Cœli Reginam* (cui à prima ætate consecraverat sese & in qua spes omnes suas habebat repositas) orârit, ut sibi paulò pòst moritu ro adesset, ut filium propitium redderet, etsi manuscripta nihil dicant, qui que ex *Joannis* in *DEI Matrem* amore, ex periculi magnitudine, ex vicin mortis horrore, facere conjecturam potest. *Pragam* vespertinis horis *Bol slaviâ* revertentem *Joannem Wenceslaus Rex* tum fortè, ùt erat otiosus Prin ceps, è fenestra prospectans, observat. Recurrunt extemplo furioso Prin cipi omnes illæ tristes de *Regina* Conjuge imagines, dolebant acceptæ toti à *Beato Joanne* repulsæ, neque jam animum regere poterat; ergo non hom nem, sed dæmonem spirans, mittit continuò qui *Joannem* accersant, nequ multis, ùt in præcipiti ira, usus est verbis: *audi*, inquit, *Sacerdos, moriendu tibi est, nisi è vestigio jam hic Conjugis meæ Confessionem, & quidquid unquan illa tibi confitens dixit, ordine exponas. Juro DEUM* (quæ verba solennia & usitata *Wenceslao* fuerunt) *Aquam bibes!* mersionem in flumine eâ voc *Cæsar* volebat intelligi. *Beatus Joannes* indignum ratus eâ de re toties ob tundi, nullis verbis, sed toto capite sacrilegium aversatur. Vix signum de derat, jam Sanctissimum Virum validissimi Satellites circumsistunt, Rege cla mante, atque inter manus in aliud cubile sublimem deportant. Vitatun populum significant vetusti Codices; nocte ad pontem, qui *Muldavæ* flu mini impositus, *Pragenses Urbes* duas Veterem & Minorem, conjungit, de ducitur, DEOque mortem suam ardentissimis precibus, & suspirijs com mendans, in subjectum flumen ex ponte dejicitur, mergitúrque, 16. Maij A 1383. Mortem, quam occultam esse *Cæsar* voluerat, statim cælestia prodidê re miracula: ignes, qui olim *B. Joannem* terris nascentem ostenderant, ijden mortuum, & cœlos intrantem cinxerunt; totus continuò *Muldava* relu xit: vidisses innumera, & miri candoris lumina, quasi pace cum element aquæ factâ, toto fluvio innatare (& comodùm id temporis excreverat flu men, & latiùs, atque altiùs attollebantur fluctus) numerosiores, & majores faces corpus *B. Martyris*, quod secundo flumine paulatim descendebat, co mitabantur, inde aliæ, aliæque sequebantur flammæ, utì si pompam funeri dedu-

Rursus tentatur & cùm nihil ab eò impetrari posset, abjicitur jussu Regis in flumen.

educerent. Effusa ad spectaculum tota Civitas utrinque quid factum esset, ut quid fieret, mirabatur; *Reginam* quoque *Johannam* ex Arce Regia despectantem, & omnis rei hactenus ignaram tam novum spectaculum attraxit; ursu illa ad *Cæsarem maritum* contendit, miracula luminum ostendit, & innocenti simplicitate, quid istud sibi velit, interrogat; percussit illico animum celeris conscientia, & viso cœlesti miraculo, velut fulgure perstrictus proripuit ex conspectu sese, ac seu timore, seu vero, aut ficto dolore triduum abstinuit publico, neminem nisi necessarium admittens. Totâ nocte circùm Corpus *B. Martyris* luxerant flam̃æ, dies quid factum esset, ostendit: jacebat in arena corpus exanime, suo in habitu, vultu placido, ac renidenti decentissimè compositum; statim totâ urbe spargitur rumor, neque diu cædis author latere potuit, cùm plura ejusmodi crudelitatis exempla *Cæsar* edidisset, & conscij Carnifices, Aulici, Satellites nescirent tacere. Tandem ad *Canonicos Metropolitanæ Pragensis Ecclesiæ* fama rei gestæ pervênit, qui adornatâ supplicatione *Sanctum Fratris* sui corpus ex flumine honorificè levantes, ad *Ecclesiam* proximam *Sanctæ Crucis Religiosorum de Pœnitentia* tantisper deposuerunt, dum gloriosius sepulchrum in *Ecclesia Metropolitana* pararetur. Hæc *Canonicorum* pietas cum insigni fortitudine animi conjuncta (quis enim cruentissimi, & tam irritabilis Principis iram non pertimesceret? aut suspectam habere non posset?) sinè præmio non fuit: cùm enim Loculum in *Ecclesia S. Viti* effodiunt, Thesaurum, & multa auri, argentíque talenta, ac cæterarum rerum pretia reperiunt defossa, quasi Sanctus Vir pro tumulo suo, & honore sepulchri eam *Ecclesiæ, & Canonicis* deputâsset mercedem. At inferiùs in *S. Crucis Ecclesia*, innumera hominum vis ad sacrum corpus videndum affluxit, primúsque ille cultus *B. Martyris*, à Populo fuit: constantiam, & fortitudinem deprædicare, pedes, manúsque certatim osculari, ejus sese precibus com̃endare, sacrum corpus reverenter contingere nullum faciebant finem. Non ità se in familiares tenebras abdiderat *Imperator*, ut quæ circa corpus fierent, ignoraret. Itaq; (ùt sunt omnium, qui Tyrannicos habent animos, suspiciosa, & violenta consilia) Satellites cum Mandatis ad Religiosos illos Viros mittit; *novâ re abstinerent, Tumultum non concitarent, arcerent turbam, & Joannis Nepomucensis corpus procul è conspectu in angulum aliquem abijcerent.* Fiebat, quod *Rex* imperârat, sollicitè, sed majore *B. Joannis* gloriâ, siquidem clausum corpus tantam ex sese cœlestis odoris fragrantiam effundebat, ut occultari non posset, magnóque iterum hominum concursu locus celebrabatur. Jam parata erant funeri omnia, *Canonici, Clerúsq;* universus, comitante innumerâ Populi multitudine, campanis totâ urbe personantibus supplicationem adornant, & *Beati Viri* corpus ex *Ecclesia S. Crucis* (tanto intervallo) ad *Arcem S. Wenceslai ad Metropolitanam Ecclesiam* deportant. Obsequendum populo petenti fuit, rursúsque apertâ funerali

Prodigia in morte.

Thesaurus dum sepulchrum effoditur, repertas.

Justa funebria.

Arcâ ad venerationem ostensus est; ægros plurimos contactu sacri corporis curatos vetera Manuscripta testantur. Tandem, ut aliquando finis fieret, humatus est cum lacrymis; pauperes præcipuè, quorum erat Pater, planxerant; grandis lapis superjectus postea cum Inscriptione, quam hodiéque legimus: *Honorabilis Dominus Magister Joannes Nepomucenus, hujus Ecclesiæ Canonicus, Reginæ Confessarius, quia Sacrosancti Confessionis Sigilli Custos usquè ad mortem fuit, à Wenceslao IV. Bohemiæ Rege Caroli IV. filio, tormentis tentatus, ex Ponte in Muldavam præcipitatus, miraculis clarus, hic jacet sepultus. An. D. 1383.* Hactenus Inscriptio. At *Regina Johanna*, posteaquam de morte *B. Joannis*, quem habebat pro Patre, triste nuncium accepit, eámque mortem suâ causâ à crudeli conjuge illatam perspexit, (sunt enim, qui in cæde *Joanni* irroganda, *Regem* de Regina toties monente *vindictam* quæsivisse affirment) cùm nullam præterea ex tot & tantis malis evadendi viam videret, in gravem animi ægritudinem lapsa, carpi paulatim cœpit, & quarto abhinc Anno contabuit. Mortua An. 1387. 1. Januarij, ùt contra *Hagecium Lupacius* ostendit.

Sepulchri inscriptio.

Lup. in Calhist. ad 1. Januarij.

CAPUT VI.

De veneratione, & cultu, qui velut Beato, & Martyri Joanni Nepomuceno ab omni memoria tribuitur.

S. Joannes Nepomucensis velut Martyr ab immemorabili tempore colitur.

ILlud universim, antè quàm ad miracula veniamus, præmittendum est: etsi hujus *Beati Viri* memoria, neque sacrificio, neque Divino officio honoretur in Templis (quod sinè Sanctæ Sedis authoritate fieri non potest) reliqua tamen omnia, quibus *Divorum* nomina consecrantur, ad Tumulum adhiberi: itaque quicunque ad salutandos *Sanctos Bohemiæ Patronos, Vitum, Wenceslaum, Sigismundum, Adalbertum*, eorúmque sacra corpora veneranda in *Metropolitanam Ecclesiam Pragensem*, Proceres, Nobiles, Sacerdotes, Prælati, Canonici, Religiosi, Matronæ, verbo: minimi, maximíque conveniunt, *B. Joannis* Tumulum nunquam omittunt; hîc provoluti in genua supplicant, preces ad eum fundunt, ejus opem implorant; suspensa est ad sacrum Tumulum *Tabella*, Latino, Bohemico, & Germanico idiomate, quæ Orationem exhibet ad *S. Joannem Nepomucenum* (hic enim est titulus) eam recitare Populus consvevit; pendent hinc atque inde cerea lumina, & varia Anathemata, tum *B. Joannis* imago radiata, Tumulus cratibus ferreis duplici ordine permunitur, laminis depictis, in quibus *Joannis* nomen legitur, additúrque vox *Martyris & Beati*; Lampas Tumulo *B. Joannis* impendet, ardétque. Alias faces cereas propè quotidiana Piorum hominum liberalitas accendit; earum quædam humani corporis magnitudinem æquant; his faci-

Exempla hujus cultûs proferuntur.

facibus consumtis novæ semper liberaliter apponuntur, ab ijs præsertim, qui se ad *B. Joannis* tumulum cœleste aliquod beneficium accepisse lætantur. *Serenissimus Leopoldus Austriæ Archidux*, candelabrum elegantissimum (de quo postea sermo recurret) huic *Divo* statuit, & in eo *B. Joannis* Effigiem æneam cum cæteris *Bohemiæ Patronis* affabre fieri fecit. Reges, & Principes nostri *B. Joannem* coluêre semper: *Ferdinandus* I. Imperator, quoties *Pragensem Ecclesiam* adiret, ante hunc Tumulum genua ponebat. Idem actitâsse pium Principem *Ferdinandum* II. atque etiam III. multi meminerunt; postremus hic *Cardinale Archiepiscopo Ernesto ab Harrach* advocato, de *B. Joannis* publico cultu, & canonismo (ùt vocant) procurando consilium sæpius habuit, sed piam optimi Cæsaris mentem bella primùm, deinde mors abrupit. Imagines *B. Viri* æri incisæ habentur in manibus, in his & *Beati* titulus *Joanni* tribuitur, & capitis apex ardet cœlesti lumine circumfusus. Neque honores isti nuper primùm inventi, novíque sunt, sed jam ab ipsa morte, & ab omni memoria ab omnibus impensi: In *Sacrario Ecclesiæ Metropolitanæ Pragensis* Ara quædam est, super eam, ùt fieri solet, in Pariete depictæ *Sanctorum Bohemiæ Patronorum* Imagines; pictura ipsa, (quod indicant appositi numeri) centum octoginta annos superat antiquitate; inter hasce Sanctorum Imagines *Joannes Nepomucensis* stans palmam tenet manibus, & caput habet radijs illustre, néve dubites, quem artifex depinxerit, & Canonici depingi jusserint, additus est trabalibus literis titulus antiquissimâ manu: *S. Joannes Nepomucenus.* Paucis passibus à *B. Joannis* tumulo, in Ecclesia Pragensi Sacrarium est, seu Capella, in qua sub marmore altè educto conditus jacet *Joannes Wlassimius Archiepiscopus Pragensis;* in ejus Capellæ Altari Sacra faciunt Sacerdotes; porrò Titulus Altaris, manu propriâ *Caspari Arsenij Sacræ Theologiæ Doctoris, & Ecclesiæ Metropolitanæ Decani* scriptus, hæc habet: *Anno 1621. 16. Julij per Illustrissimum, & Reverendissimum D. D. Joannem ejus nominis III. Archiepiscopum Pragensem consecratum est Altare in Capella è regione Sepulchri B. Joannis de Nepomuk Confessoris, in honorem Visitationis* Beatissimæ *MARIÆ Virginis, ac SS. Virginum, & Martyrum Luciæ, & Ottiliæ; nec non S. Clementis Papæ & Martyris, &* B. *Joannis Nepomuceni. In quo inclusæ sunt istæ reliquiæ, &c.* Hanc Tabellam Arsenij à se descriptam nuper mihi dedit in manum Reverendissimus *DD. Thomas Joannes Pessina de Czechorod, Metropolitanæ Pragensis Ecclesiæ Decanus, Archidiœceseos Officialis &c.* Vir officio, aliísq; meritis clarus. Scriptorum quoque nostrorum in asserendo *B. Joanni* Martyris, & Sanctimoniæ nomine consentit authoritas; videatur *Dubravius Olomucensis Episcopus, Hagecius Ecclesiæ* Boleslaviensis *Præpositus*, pluresque alij. *Simon Fagellus* Ecclesiæ Collegiatæ Omnium Sanctorum in castro Pragensi Decanus, qui ante centum, & quod excurrit annos, de SS. Bohemiæ Patronis Hymnos quosdam

A. 1480.

Scriptores Joannem Nepomucẽsem Beatũ, & Sanctum appellant.

dam vulgavit, hymnum quoque cum titulo ad B. *Joannem Nepomucenum* concinnavit, versu pro ætate illa non planè invenusto. *Georgius Bertoldus Pontanus* Metropolitanæ Pragensis Ecclesiæ Præpositus in sua *Bohemia Pia Joannem Nepomucenum Beatum Martyrem* appellat; eandem appellationem tribuêre cæteri Superiorum ætatum, atque etiam Nostræ Scriptores, ùt Venerabilis Pater *Albertus Chanovvsky* Societatis JESU, & *Georgius Ferus* ejusdem Societatis, plurésque alij. Pridem narraveram, B. *Ioannem Nepomuci* in *Bohemia* natum esse; ex ea domo, in qua *Ioannes* natus est, Oppidanorum Pietas, *Sacellum* B. *Ioannis* honori statim ab ejus morte excitavit; tradunt veteres memoriæ, in ea Domo neminem nocturnam quietem capere potuisse, omnes insomnijs fatigatos semper abscedere coactos, donec ea domus in *Sacrarium* verteretur. Nostrâ memoriâ *Illustrissimus D. Franciscus de Sternberg Nepomuci Dominus*, *R. P. Georgio Fero* Soc: JESU incitante, Sacellum hoc vetustate labascens totum dirui jussit, & novam, eámque perelegantem Ecclesiam B. *Ioannis Nepomucensis* honori magnis sumtibus exstruxit. Benedici Ecclesiam illam permisit *Ernestus Archiepiscopus Pragensis*, *&* *Cardinalis* per alios, cùm ipsemet per morbum venire, & consecrare non posset. In Altari summo hujus Templi B. *Ioannis* Imago radiata conspicitur, atque in veneratione habetur; per eam novi Templi caussam An. 1641. R. P. *Georgius Ferus* Soc: JESU librum edidit, quem *Famam Posthumam* B. *Ioannis Nepomuceni* inscripsit; in eo libro, elegantibus Imaginibus, summo Pictore *Carolo Screta Pragensi* præbente operam, vitam, & mortem B. *Ioannis*, brevissimis titulis triplici idiomate, Latino, Bohemico, & Germanico comprehendit. Aditur Nepomucensis *B. Joannis* Ecclesia hodiéque multis supplicationibus, *Parochi* à multis passuum millibus ad certam diem Populum adducunt; ídque agitur ab immemorabili tempore; *sacra* de Beato Joanne non leguntur quidem, sed de *Sanctissima Trinitate*, Concio tamen ad Populum de B. *Joannis* eximijs virtutibus habetur. Appensa visuntur circa Aram anathemata plurima, fatentúrque diversi ejus se meritis varia beneficia cœlitus impetrâsse. Pro comperto est, si campi illorum siccitate laborent, supplicatione unâ, alterâve ad hanc *Ecclesiam* publicè ductâ, pluviam celeriter impetrari. Cantio quædam pervetusta de B. *Ioanne* per hanc viciniam circumfertur, quam rustica plebs libenter decantat; B. *Ioanni* pecudes suas, & jumenta cætera commendare solent, opémque sentiunt. In peste, quæ *Bohemiam* An. 1649. pervagata est, & gravissimè afflixit, omnes qui sese *Nepomuci* B. *Ioanni* comendârant, periculo sunt erepti. *Pragæ* quoque B. *Ioannis* Tumulus, ùt antè dixeram, in summo habetur honore, & quamvìs imperiti quidam, & in Religione nimiùm timidi, cautíque, Religionis prætextu cultum B. *Ioannis* impedire aliquando tentârint, Populus tamen de constantia justæ pietatis demoveri non potuit. De ejusmodi vetusta Religione, & cul-

Eminentissimi Card. ab Harrach Archiepiscopi Prag. authoritas.

u Beatorum antiquo optimè dixit Vir in gestis Divorum describendis, & illustrandis diligentissimus, & rerum talium peritissimus *Godefridus Henschenius*: *Venerationi Divorum*, inquit, *à tempore memoriam unius sæculi excedente, Urbanus VIII. Pontifex nihil voluit derogatum, quo minùs perpetua* (veneratio illa) *deinceps esset*. Jam cultu B. *Ioannis ab Antiquitate* probato ad cœlestia beneficia, quæ per eum impetrata sunt, & alia mira, quæ ad ejus *Sacrum Tumulum* evenêre, faciamus gradum; ex his etiam apparebit, quàm meritò tantus ei à Populo cultus habeatur.

Cultus Divorum ab immemorabili tempore non est ab Urbano VIII. abrogatus, sed potiùs confirmatus.

CAPUT VII.

Mira quædam ad B. Joannis Tumulum patrata, & beneficia cœlestia omnis generis.

TOt ac tanta, B. *Ioannis* interventu, beneficia cœlitus impetrata fuisse, tradunt Veteres Memoriæ, ut ex ijs annotatis justum librum Majores nostri confecerint, qui in Sacrario Pragensis Ecclesiæ servabatur; citat eum librum *Wolfgangus Chanovvsky de Longa Villa Ecclesiæ Metropolitanæ Canonicus* Vir illustris, qui An. 1583. moriens, hujus *Beati* amore, non procul ab ejus Sacro tumulo, ut conderetur, impetravit; scribit is, in eo libro B. *Ioannem Nepomucenum Thaumaturgum Bohemiæ* appellari, cæcum ad ejus *Tumulum* recepisse visum, alios præsentissimam ejus opem sensisse, alios in vitæ, & Mortis confinio stantes, imò etiam ad supplicia mortis Judicum sententijs damnatos B. *Viri* auxilio mirabiliter evasisse mortem; addit, plura se non describere, cùm sit Liber in manibus; sed eum librum hæresi apud nos regnante, subtractum ex oculis, postea omnino amissum dolemus. Illud permirum, sed omnibus *Pragæ* notum, quicunque B. *Ioannis Tumulum* calcârint, præsertim si contemnant, eos ipsâ die infamiam aliquam incurrere, & Pœnam vitare non posse, quod certis, & contestatis nostræ, & superioris ætatis exemplis possumus approbare: An. 1588. cum *Radzivilus Princeps*, Regis, & Reipublicæ Polonæ nomine solennem Legationem apud *Cæsarem Rudolfum II.* obiret, accesserat Pragã Magnificus D. *Christophorus Sluska* Palatinus Vendensis; hic aliquando *Metropolitanam Ecclesiam Pragensem* ingressus, posteaquam omnia curiosis oculis lustravisset, ad *Sepulchrum* B. *Ioannis* adducitur; narrat Palatino, qui ducebat: mirabilem hunc esse *Tumulum*, nam quisquis calcâsset, eo die pœnam non effugere; risit *Palatinus* levem, ùt putabat, Sacerdotum credulitatem, & confestim pede *Tumulum* pressit; at ecce è vestigio quasi percuti frontem, & turbari mentem sensit; in ea turbatione Templo egreditur; Equum, & currum Domino adduxerant famuli (numeroso enim satellitio vir admodum potens cingebatur) *Equum* primò petit, sistitur, ipse *Dominus* quasi intemperijs ageretur, à dextra *Equi* parte

Qui B. Joãnis sepulchrum inhonorasset, eodem die puniti.

Theoph. Cristeccus Rector Collegij Prag. ad S. Clement. S. J. in M. S. Geor. Ferus in Fama posthuma B. Joannis Nepomuc:

Exemplis fides adstruitur.

parte tentabat ascensum, ascendit tamen, & evadit in *Equum*, sed Equus neque stimulo, neque hortatu ullo, moveri loco potuit; rursus igitur *Equo* descendere cogitur, currum conscendit, sed iterum nullâ vi, quidquid agerent Aurigæ, impellere Equos poterant; denique pudore confusus *Palatinus*, spectante, & ridente *Cæsaris* aulâ, ex Arce toto illo itinere pedibus sui confecto, multùm admirans, & egregiè pudefactus ad Hospitium suum est reversus. In Vita Venerabilis, & Apostolici Viri *Alberti Chanovvsky* Soc. JESU, quam *P. Joannes Tanner* ejusdem Societatis nuper vulgavit, aliud legitur exemplum, quod Scriptoris verbis referemus: *Dum Pragæ Albertus noster*, inquit, *Grammaticæ daret operam, essétque annorum fortè quatuordecim, Pater ejus Joannes Pragam advênit, cum quo Sanctorum, ac præcipuè Bohemiæ Patronorum corpora venerationis ergô visitavit*; *accidit verò, ut etiam ad B. Joannis Nepomuceni monumentum venirent, ubi referente Patre didicit quantæ locus esset venerationis, quantæ DEO curæ Martyris illius honor, quàm certa eorum pœna, qui terram illam protervè conculcare auderent, adeò, ut Virgini cuidam, teste Wenceslao Hagek, sacrum illud Sepulchrum pede protervè calcare impudenter ausæ, dum maximam inter Populi frequentiam per Pontem Pragensem domum rediret, exorto repentè vehementi vento, quasi quodam turbine involutæ, vestis seu toga in altum sit elevata, cum incredibili Virginis pudore &c. adhæc cogitare cœpi* (juvat P. Albertum hæc de se in Manuscripto referentem audire) *facilè id contingere potuisse Fœminæ, sed viro, aut puero, qua ratione quid simile contingere posset? quare experiundi gratiâ, cùm eo tempore adhuc clathri circa sepulchrum Sancti essent rari, & demissi, pedem eò datâ operâ imposui, itâ, ut Sepulchrum calcarem. Accidit autem, cùm ad antiquam Urbem per Parvam Partem rediremus, ambulando sequebar Parentem, & ecce incidi in latentem quandam foveam usq; ad genua, quæ Pragæ solent esse in plateis hieme ex congesta glacie, & nivibus, & ferè illic calceum reliqui, irridente me toto populo, pudore insigni fui suffusus. Et veniens ad Pontem prope Imaginem Crucifixi, illic recidi, & in luto circumquaque in pallio meo obvolutus fui, & quasi tum interiùs hanc vocem audivi: In hoc loco ille Sanctus de Ponte in aquam fuit præcipitatus, & submersus. Summo pudore affectus fui, mirantibus, & ridentibus hominibus, quid, cur, & quomodo hoc mihi accidisset.* Hæc Venerabilis Pater Albertus Chanovvsky. Alia, eáque longè gravior pœna secuta est Calvinianum hominem *Wenceslaum Wilhelmum de Raupovva* (erat hic rebellionis proximæ, non tam ab hominibus proprijs, quàm exteris, *Turriano*, *Hohenloio* Comitibus, *Felsio* item, Novis tum Bohemiæ Incolis fœdo incœpto, ac fœdiore exitu motæ, haud postremus incentor, ideóque à *Friderico Palatino*, *Bohemiæ Cancellarius* postea constitutus) *Raupovva* igitur, cùm aliquando in *Ecclesia Metropolitana*, velut in profana domo A. 1619. otiosus cum socijs inambularet, in *B. Joannis* Tumulum for-

In vita Vē: P. Alberti Chanov. S.J. Cap. 1.

Wenc: de Raupovva egregiè mulctatus.

forte incidit; recurrit homini vetus de eo sepulchro traditio; quare multum Catholicorum stultitiam, ùt putabat, demirans, & deridens, qui rebus tam vanis tenerentur, *Tumulum B. Joannis*, quem parte unâ dejectis cratibus violârant hæretici, calcat, & quasi nihil egisset, cætera Idololatriæ Catholicæ (ut Calviniani blaterant) monimenta perlustrat, neque multò pòst Templo egreditur; in ipso limine anhelans famulus ad Dominum accurrit cum tristi nuncio: filium, quem habebat unicum, modò esse defunctum; ità nimirum eodem articulo temporis DEUS contemtum servi sui morte unici filij vindicavit. Atque utinam hunc finem Divina vindicta habuisset! constat inter omnes post annos plurimos *Raupovvam* actum in rabiem, dum homines stricto ferro insectatur, misere *Litomericij* perijsse. De hac *Raupovvæ* scelerata temeritate, nè dicam magìs, déque pœna confestim secuta, est inter manus meas Testificatio legitimè confecta, annulo signata, chirographo firmata, quam *Illustrissimus Comes Zdenko Wratislavv de Mitrovitz, Wilemovij, Zierotinij, &c. Dominus*, Slanensis Districtûs Præfectus An. 1648. confecit, qui & familiariter *Raupovvam* novisse, & hæc sibi omnia constare per conscientiam animi sui testatur. Venio nunc ad Exemplum, quo tristius ad *B. Joannis Tumulum*, nullum accidisse puto: ac nescio sane, quid illud esse oporteat, quòd tanto semper odio in *B. Joannis* memoriam, & sepulchrum hæretici ferantur: in illo, quod modò dixeram, hæreticorum Regno, post Annum 1618. cùm Calviniani *Ecclesiæ Metropolitanæ Pragensis* partem posteriorem occupâssent, suâque profanâ, & umbratili cœnâ contaminâssent, habebant præ oculis *SS. Patronorum*, *Viti*, *Sigismundi*, & aliorum Divorum Corpora, & ferebant placidè, unius *B. Joannis Nepomuceni Tumulum* humilem videre non poterant, sed ille locum egregiè tutatus est. Neque modò crates circum *Tumulum* tollere, sed ipsum *S. Martyris* corpus (facinus etiam in quocunque humano corpore indignum) exhumare, & in communem locum abjicere constituunt, eâ demum ratione Idololatriam (ùt dicebant) sublaturi. Mittuntur ad certam diem valentissimi Satellites, quibus id datum erat negotij: vix sacrilegium tentarant, & crates ferreas convellere cœperant, cùm ecce duo subitò in terram corruunt, alter omnino exanimis nunquam vitam recepit, alter operi præfectus Anglus homo Epheborum *Friderici Palatini Præceptor*, semivivus, & vix spirans è Templo sociorum manibus elatus, paulò pòst quoque miserabiliter animam efflavit. Cæteri omnes, periculo, & damno suorum cautiores, opus imperfectum reliquêre. Res est Tragica, sed eorum, qui adfuêre, testificationibus firmata, quæ ante *B. Joannis Nepomuceni* sepulchrum paucis post rem gestam annis tessellato opere, pereleganter in ligno expressâ, cum admiratione Peregrinorum hodiéque spectatur. Recenset præter alios, hoc triste *Miraculum Author Germanici Libri* Augustæ An. 1630. Typis editi, cui *Veridici* Titulum fecit, & primùm

Calviniani Tumulum S. Joannis turbantes tragicè repelluntur.

Teutscher Warsager *pag 89. & sequentib:*

Angli illius Calviniani sepulchro insultantis sacrilegas voces, tum cœlestem ultionem, sacrilego repentè humi alliso, ac demum eâdem noctè inter horrificas vociferationes, & ejulatus, infœlicissimam mortem multis verbis describit; res fuit eo tempore certa, quippe in omnium oculis, & luce gesta. Adjicitur in eodem libro: paulò ante decretoriam in *Albo Monte Pugnam*, quâ hæreticorum res conciderunt, cùm An. 1620. nocte quadam hæretici satellites in *Ecclesia Metropolitana S. Viti*, in Christi crucifixi statuis, alii̇́sque Divorum Imaginibus dejiciendis strenuè laborarent, à Catholico, pióque homine, qui tum aderat, & dolenter, quæ gererentur, videbat, visos tres Viros humanâ formâ augustiores, è sepulchris suis prodeuntes: primum *cultu Regio*, alterum *apparatu Pontificali* conspicuum, tertium sacro, sed ignoto in habitu, hos convenisse, unâque stantes, quasi de futuro rerum statu consilia conferrent, postea amissos ex oculis. Nullum dubium relinqui, *S. Regem Wenceslaum*, *& S. Adalbertum Episcopum* fuisse; tertium suspicari se *B. Joannem Nepomucenum*, qui tam indignis modis ab hæreticis sit acceptus. Ita Liber ille in re tum recenti, quæ ego non refello; fides sit penes authorem; nos ad *B. Joannis Tumulum* redeamus. Ob eam maximè caussam, cùm jam antè ferrei clathri ad unius ulnæ altitudinem prætenti essent, alijs novis cratibus sepulchrum cinxerunt *Canonici*, quæ facilè duas ulnas altitudine æquant, ut nulli nisi ægerrimè, vel si velit, improbo esse liceat; sed ad Calvinianos nostros redeamus; eodem Anno 1620. tam malè apud sepulchrum *B. Joannis* accepti (quamdiu *Pragensi Ecclesiâ* sunt usi) *Tumulum* ipsum totum, præstigias nescio quas in eo latère caussati, asseribus, & tabulis quibusdam clausère, nè ullo modo posset adiri; obturbare illos, dum ad cœnam sedent in Templo, *B. Joannes* videbatur, & velut mortualis umbra odiosus, & non vocatus intervenire convivijs. Porrò *Ecclesiæ Metropolitanæ* profanationem, & *stantem in loco sancto abominationem* ex sacro suo tumulo *B. Joannes* significavit: siquidem imminente illâ ab hæreticis calamitate, sæpius nocte gemitus, & lacrymosæ quædam voces ab imo Templi audiebantur; Custodes gemitus illos studiosè secuti, animadverterunt non semel ex *Tumulo B. Joannis* exire: nimirum dolebat (quantū *Beati* dolere possunt) *dilectam Pragensem Ecclesiam* tot sacrilegijs profanandam, quæ ex quo à *S. Wenceslao* erat fundata (nè quidem *Hussi*, aut postea *RokycZanæ* temporibus) hæreticorum Sacris inquinata fuisset. Sed plures sacri illius Tumuli prærogativæ possunt adferri: nam alijs quoque temporibus *Ecclesiæ Metropolitanæ Excubitores*, ad indicandam fortasse B. Joannis sanctitatem, amabili luce cingi, & coruscare Tumulum viderunt. Neque id mirum: pro Thesauro est Ecclesiæ Pragensi B. *Ioannes*, vetúsque est, ubi Thesauri latent, ignes emergere. Præcipuus B. *Ioannes Patronus*, *& Tutator* eorum habetur, qui cum infamia conflictantur, & nè scelus aliquod suum in lucem veniat, pertimescunt: oc-

B. Joannes aspectabilis in Ecclesia S. Viti.

Gemitus ex sacro tumulo B. Joanni auditi.

Luce circū fusum Sepulchrum.

currit enim mirabiliter periculis, & factum abscondit, aut etiam lingvis hominum læsos, absolvit, & restituit in integrum; hujus auxilij toties perspecti argumento, edita pridem Typis est oratio, quæ sub B. *Ioannis* imagine poni solet, hisce verbis concepta: *Præsta quæsumus Omnipotens DEUS precibus nostris, quas in Beati Joannis Confessoris Tui veneratione deferimus, pium benignus auditum; ut ejus meritis, & intercessione suffulti, ab infamia, & confusione temporali liberati, ante mortem reatus nostros syncerâ confessione expiare, salutari pœnitentiâ delere, & portum æternæ salutis contingere fæliciter valeamus.* Per D. N. IESUM *Christum Filium &c.* ijs quoque opem fert B. *Ioannes*, qui exitiali verecundiâ crimina sua in Tribunali sacro aperire reformidant: nam ad ejus sepulchrum precantes, audaciam quandam ad proferenda omnia addi sibi senserunt, ídque libere ante Sacerdotes postea sunt testati. Anathemata ad *Beati Tumulum*, quæ plurima olim pependisse meminerunt senes, hæresis Calviniana laceravit, aut flammis corrupit. Nostrâ memoriâ Matres aliquot, ad partum gravissimè laborantes, tum alij hydrope, alij febribus diuturnis crudeliter divexati, fusis ad B. *Ioannem* precibus, recepêre sanitatem. Quibusdam ipsa fides, & in B*eatum* amor opem attulisse videtur: nam, cùm alia deessent, pulverem ex lapide sepulchrali modicè abrasum, ad varios morbos valuisse læti senserunt. Matrona illustris (cujus nomini parcimus) cùm aliquando de *Sanctis in Metropolitana Ecclesia* conditis mentio fieret, & nescio quis ex domesticis B. *Ioannem* nominasset, illa indignans supercilio sublato: *quem*, inquit, *tu mihi* B*eatum Ioannem nominas? nihil de illo Roma scit. colitur ille perperam à rudibus, neque venerationem hanc meretur: nam si Sanctus esset, pridem eum Pontifices in Sanctorum numerum retulissent.* Post dies aliquot eadem Matrona, cùm in Templo, nihil jam de B. *Ioanne* cogitans, orat, reperit in *Libello suo* Beati *Effigiem* capite radiato in habitu Canonicorum venustissimam, quam antè nunquam viderat; paulò pôst, cùm in scriniolo suo aliud quærit, alia item ejusdem B*eati* effigies, quasi sponte venit in manum; ea res ità tenerum Matronæ animum vulneravit, ut confestim in lacrymas soluta B. *Joannem Nepomucensem* inclamaret, die altero ad *Ecclesiam Metropolitanam* profecta, confessione peccatorum præmissâ, Divinam Eucharistiam sumsit, & sepulchro B. *Martyris* advoluta, audaciæ veniam postulavit. Nec omittenda est Religiosi cujusdam Viri temeritas, divinitus ùt videtur castigata: hic in disceptatione cum socio, negabat rite fieri; quòd B. *Ioannes* à Populo coleretur, addebat cum quodam stomacho: malè agere eos, qui cùm facilè impedire possent, cultum hominis, de quo nihil sciatur, tolerarent. Nondum abierat dies, gravem ægritudinem in se venire sentit, tremore artuum insolito concutitur, ac nè caussam ignorare posset, simul B. *Ioannem* de se vindictam sumere ultro succurrit. Neque dolor, neque tremor cessavit, donec æger B. *Ioannem* vo-

B. Joannes imploratus eos adjuvat qui de bono nomine periclitantur.

Quædam alia Miracula.

to honorâsset, ac veniam postulâsset; rem ùt erat gesta, Vir Religiosus ipsi ad perpetuam memoriam scripto testimonio consignavit.

De Lampa de ad ejus sacrum Tumulum.

Ardet ad B. *Ioannis Tumulum* suspensa lampas, ùt antè dixi; ex ea lampade *Servus Capellæ* (ità Templi custodem appellant) oleum omne effuderat, oleique loco *Aquam puram* infuderat, ut socium (cui commissa lampa erat) vexaret; accedit omnium rerum ignarus socius, alter *Æditimus* (priore illo procul observante, & benignam sibi socij irridendi materiam oblatam gaudente) accenditur lampas, & quasi oleum adesset, sinè omni elementorum pugna exardescit, nitidissimè lucet; territus rei novitate jocularis ille *servus*, fatetur, quid egerit, uterque agnoscit miraculum, plures *Ecclesiæ Ministros* advocant, rem ità se habere deprehendunt, DEUM in servo suo *B. Joanne* glorificantes.

Stat super *B. Joannis Tumulum Candelabrum ex aurichalco* ingens, cujus pedem inter cætera spolia, excisâ *Urbe Mediolanensi, à Friderico Barbarossa Cæsare*, *Wladislaus Bohemiæ Rex* ante annos facilè quingentos, quòd e *Salomonis Templo* fuisse diceretur, *Pragam* attulerat, & *Ecclesiæ S. Viti* donârat; eum pedem Antiquitas aurichalco inductum jam ab annis centum octoginta (quod numeri adscripti docent) in candelabri formam aptavit, & sepulchro *B. Joannis* imposuit, quod in Manuscriptis codicibus *Templi*, *Candelabrum B. Joannis* appellatur. Id candelabrum nostrâ memoriâ sibi sumsit ornandum *Serenissimus Archidux Leopoldus, Ferdinandi III. Cæsaris* frater, & *Statuas Omnium SS. Bohemiæ Patronorum* suo quemque in habitu (quos inter *B. Joannes* spectatur) itidem ex aurichalco apponi jussit supernè in orbem quasi in corona stantiū gratioso spectaculo, à bonis artificibus perfectas. Hoc opus cùm sacrilegi quidam intuerentur, & aurum esse crederent, defractam *B. Joannis* statuam, quæ cæteris formosior videretur, rapuêre. Magnam illis sacrilegium attulit curam, quippe diu noctúque laniabatur intemperijs mens, ut nec somnum, nec quietem ullam capere possent; adacti igitur à tortore, & monitore assiduo, quem habebant intus, retulêre statuam, & ad *Tumulum B. Joannis*, & postea ad sacrum Pœnitentiæ Tribunal advoluti, rem omnem Sacerdotibus aperuêre.

Sacrilegio infælici vexatur sacer Tumulus.

Hactenus de *B. Joannis* vita, & miraculis narratio; porrò, nè quem suâ laude defraudem, præcipuam mihi materiam suppeditavit *Illustrissimus & Reverendissimus D. Joannes Ignatius Dlauhovvesky de Longavilla, Protonotarius Apostolicus, & S. Metropolitanæ Pragensis Præpositus, nec non Exemtæ Wissebradensis, & Collegiatæ Veteroboleslaviensis Ecclesiarum Canonicus* hodie verò *Milevitanus Episcopus, & Suffraganeus Archiepiscopi Pragensis* qui suas ad me literas anno superiore in hunc modum conclusit: *mitto, quæ de Beato nostro Joanne Nepomuceno invenire potui, eáque ex varijs fidelissimis*

&

& indubijs manuscriptis collecta sub fide Sacerdotali communico. Faxit igitur DEUS, ut quem honoramus in terris, ejus consortio perfruamur in Cœlis!

Oratio ad S. Joannem Nepomucenum, Confessarium Conjugis Wenceslai Regis &c. quam tribus lingvis conscriptam, & in Tabulis ante Sacrum ejus Tumulum appensam, Populus recitare consvevit.

Sancte Joannes Martyr, ac Patrone, Nepomuci in Regno Bohemiæ oriunde, Templi S. Viti in Arce Pragensi Canonice, eò quòd ad instantiam Wenceslai IV. Regis (ulcisci se de Conjuge, sæpe illum de vita corrigenda monente volentis) ante, & post torturam, Confessionem Augustæ propalare recusâsti, in flumen Muldavam ex Ponte præcipitatus, à Luminibus noctu supra flumen, ubi corpus tuum jacuit, apparentibus, certissimis tuæ innocentiæ, & Sanctitatis testibus ostensus, solenniter ab universo Clero, ac Populo ad Cathedrale Templum deportatus fuisti, ubi usque hodie, qui tuum sepulchrum dehonorat, vulgi infamiam effugere non solet, tueri admirandam, inauditam, ac sempiternam memoriam secreti Exomologeseos post te reliquisti; per hæc tua merita, & dona Divinitus tibi concessa, precamur suppliciter, ac fiducialiter, apud Omnipotentem DEUM eam impetra nobis gratiam, ut ira ejus conquiescat, peccatorum pœnas, utì Pestem, Bellum, Famem, aliásque tam corporis, quàm animæ plagas clementer avertat, & ut Nos ante obitum confiteri, pro peccatis satisfacere, omne periculum, & sæculi dedecus, Hominum scandalum effugere, DEO placere, adhærere, vitam laudabiliter concludere, & ad vitam æternam pervenire possimus. Per IESUM Christum Dominum, ac Salvatorem nostrum, Amen.

Oratio ad S. Joannem Nepomuc:

Intricatus sensus.

AD VITAM B. JOANNIS NEPOMUCENI.

Notet Lector eruditus: *Dubravium in historia Bohemiæ* asserere, cùm *B. Joannes Nepomucensis in Muldavam* abjectus esset, fluvium quasi indignantem fluere noluisse, ac cœpisse minui, sic ut vado transiri posset; sed istud Annis post X. accidit 1393. 19. Aprilis, cùm videlicet idem *Rex Wenceslaus* alium *Joannem Suffraganeum Archiepiscopi Pragensis* mergi jussit. utrumque miraculosum fuit (ut ex MM.SS. eorum qui tum vivebant, & fieri videbant, constat) fluvium scilicet morte *B. Joannis Nepomuceni* subitò excrescere, & morte alterius *Joannis Suffraganei* amitti; at bonus *Dubravius* duos *Joannes* confudit in unum (vide Epitomen historicam nostram) nisi fortè distingvenda sint tempora, ac primùm intumuisse *Muldavam*, dèinde paulò pòst exaruisse (quod *Paulus Zidek* vicinus eorum temporum affirmare videtur) dicamus.

lib. 23.

De miraculo excrescẽtis fluvij in morte B. Joannis.

Epi. l. 4. C. 1. Zidek in Instruct. ad R. Georg.

§. LX.

Zbynko ab Hasenburg, VI. Archiepiscopus Pragensis, vitæ Sanctimoniâ, & in Hussum odio celebris, veneno ab hæreticis propinato pro ovibus suis mortuus.

ANno Domini 1402. 19. Septembris sublato è vivis *Nicolao* Puchnik *Electo Archi-Episcopo* Pragensi sufficitur à Collegio Canonicorum Ecclesiæ

Man. MS. Eccl. Prag.

clesiæ Pragensis An. 1403. *Zbynko* vel *Sbynek Hasenburgius*, eodémque ip[...] anno, Novembris initio, consecratur. Præsul hic natalibus, & virtute illu[...]stris, etsi altioribus, & interioribus literis non emineret, fortem & heroicu[...] animum ad regendum attulit, hæreticorum odio flagrabat in primis; exc[...]tabant eum ad justas hasce iras Sumi Pontifices, *Gerson Parisiensis Universit*[...]*tis Cancellarius*, tum ex Universitate Pragensi complures, præcipuè *Andre*[...] *de Broda Magister artium, & Theologiæ Baccalaureus formatus* vehementi[...]simis literis, quæ in *Raynaldo*, & *Cochlæo* leguntur; sed opus non erat inc[...]tare sponte currentem. An. 1410. *Hussium* jam apertiùs adversùs Ecclesia[...] insurgentem, & insanientem, ad se vocavit, támque gravi, & potenti oratio[...]ne castigavit, ut perterritus ille, meliora omnia, séque in officio futurum, [...] quieturum sanctè polliceretur, imò & quæ pro concione dixerat, revocat[...]rum. *Zbynkonus* orationem luculentissimam, & *Hussi* responsum recit[...] *Hagecius*; sed nimirum hæresis *ùt tenax hedera hàc, & hàc arborem implic*[...] *errans* (ait Poëta) ubi semel Imagines mentis infuscavit, nunquam bo[...] fide deletur ex animo; reversus ad ingenium est *Hussius*, neque intra mi[...] *Zbynkonis* oratio fuisset, nisì *Sophia Wenceslai Cæsaris* Conjux (cui *Hussi*[...] confitenti aurem dabat) & per eam ipse *Wenceslaus Cæsar Husij* patrocin[...]um suscepissent. Eodem Anno 14. Julij de consilio *Ecclesiæ* suæ *Prælatoru*[...] omnes suspectos de hæresi libros, præcipuè *Wiclefi* Opera in aream *Archiep*[...]*scopalis Domûs* (quæ sita fuit *in minore Urbe* Pragensi, prope Pontem ad de[...]tram intrantibus) undique conquisitos, & unum in acervum comportat[...] jussit comburi; ampliùs ducenta Volumina pretijs maximis à librarijs scrip[...] (nondum arte typorum inventâ) fuisse traduntur, quorum librorum ven[...]statem cum aureis bullis, & umbilicis, *Silvius* mirificè commendat; sed n[...]mirum in aureo calice propinabatur venenum. Ex ea re tantum sibi hære[...]corum odium *Zbinecius* paravit, ut & *Hussius* rabiosis declamationibus, [...] vulgus hæreticum maledicis cantilenis *Archiepiscopum* non cessarent proscri[...]dere; videbant salvo *Zbynkone* se & hæresim perituram; ad extremum *Pr*[...]*sulem* tollendum omnes decernunt, & commodùm *Zbynko*, cùm nullu[...] auxilium à *Wenceslao* Rege sperare posset, ad *Sigismundum Ungariæ Regen*[...] consilij, & opis necessariæ gratiâ, descendebat; *Cocum Præsulis* pecuniâ co[...]rumpunt (quindecim aureis, non ampliùs, mors tanti, & tam egregij Præsu[...]lis emta est) id venenum *Pragâ* secum Cocus avexit, & *Posonij*, Domino, an[...]quàm ad *Sigismundi* præsentiam admitti posset (ùt disertè tradit *Stephan*[...] *Palecz* Vir Catholicus in Epistola sua apud *Cochlæum*) porrexit; 28. Septem[...]bris, ipso S. *Wenceslai* die *Posonij* extinctus est, cujus pretiosam mortem i[...] conspectu Domini fuisse nemo è Catholicis dubitabit, quam scilicet hære[...] intulit, docto eloquenti, sancto, & quod caput est, strenuo Religionis ant[...] quæ Defensori, aç Vindici, quos titulos *Dubravius, Silvius, Cochlæus, Zbyn*[...]

con[...]

Zbinko Præsul insignis.

Cochl. l. 1. histor. Huss. Raynal. in Ann. Eccl. ad A. 1409.

Hussium oratione acerrimâ castigat.

Hag. ad 1410 Epi. l. 4. C. 6.

Libros hæreticorum comburit.

Silv. in hist. Boh.

Venenum ab hæreticis Zbinkoni porrigitur.

Obitus in caussa Religionis.

Dubrav. in hist. Boh. Coc. l. 1. Huss. Silv. l. c. Zalansk: in Vit: Hus. l. 3.

oni tribuerunt, contra hæreticos Scriptores, qui odio occupati, *Abecedarium* *piſcopum*, aliſque indignis nominibus appellant. *Cocus*, ut hoc obiter djiciam, in ſuſpicionem vocatus, tormentis examinatus, confeſſus eſt cędem *Brodæ* quatuor *Pragâ* milliarijs, terrifico ſupplicio, Equis diſcerptus eſt.

Strans. in Rep. Boj. Lupac. in Calend. hiſt: ad 19. Junij Hag. ad A. 1411. Theob. in Huſſit. P. 1. C. 7.

§. LXI.

etrus Lazurus Abbas Opatovicenſis Cœnobij enedictinorum cum aliquot Socijs, quòd ſacros Eccleſiæ Theſauros prodere, & tradere nollet, occiſus 1415.

NOn auderem profectò *Petrum Lazurum* accenſere Martyribus, niſi Eccleſiaſticas hiſtorias, *SS. Patrum* authoritates, *Menologia & Martyrologia* haberem in partibus, qui eos, qui vel ſacros libros, vel Ecleſiarum pecunias, vel opes cæteras Tyrannis tradere noluerant, & in ea auſſa mortem oppetierant, celebrant ùt Martyres. nota eſt *S. Laurentij* paſo, nota *S. Leonis Papæ* ſententia: *impius perſecutor, ſi Laurentium feciſſet cræ pecuniæ traditorem, feciſſet etiam veræ Religionis exſortem.* *Opavicenſe Cœnobium* in *Bohemia* omnium Bohemiæ Cœnobiorum ditiſſimũ uit, ùt ex *Hagecio* pridem narravi; cauſſa opum clara, & evidens, quòd in *œnobium* nemo niſi nobiliſſimæ, & avitæ ſtirpis admitteretur, inferréntque æreditates ditiſſimas. *Mieſteczky* clarus genere, ſed vitijs clarior miles, ex a Bohemiæ Procerum gente, quæ ſcalas cum aduncis ferreis cuſpidibus, uales in oppugnationibus Urbium adhiberi ſolent, geſtabat in *Clypeo*, cùm udiſſet, quæ *Carolus IV.* olim de ſacris illis opibus Aulicis ſuis narraverat, ccepiſſétque, ingentes divitias Eccleſiarum occulto quodam loco *Cœnobij* ervari, An. 1415. 2. Novembris cum pauculis ſuorum ad *Abbatem Petrum Lazurum* venit; appetebat prandij tempus, humaniſſimè ad triclinium invitatur; dum ſecuri rerum omnium *Monachi* prandent, adſunt plures *Mieecij Satellites*, paulò pòſt alij majore numero, tandem alij ſuper alios irruunt, ui noviſſimi, fores *Cœnobij* occupant, *Monachos* obvios convulnerant, & ontrucidant; tum primùm *Mieſtecius*, quid veniſſet, oſtendit, & in medijs pulis, in hoſpitali menſa *Abbatem, & Seniores tres*, quatuórve Patres *Latro* celeratus adoritur: jubet ſibi protinus *Eccleſiæ* theſauros, & quidquid opum n *Cœnobio* abditum haberent, argentum, gemmas, & aurum exponi, negantes id fas eſſe, vinculis conſtringit, tormentis excruciat, multos dies iterat tormenta, cúmque eo pacto nihil extorquere poſſet, junioribus fratribus in miſericordiæ ſpeciem ejectis, ſpoliato Templo, & raptis cimelijs omnibus, *Abbatem* (quem *Virum Sanctum* vocant Scriptores) relinquit pro mortuo;

Inter Martyres numerantur, qui Libros, aut bona Eccleſiarum tradere noluerunt.

1415.

Epit. hiſt. l. 5. C. 5. & l. 3. Miſcellan.

Mieſteczky ſtratagema in occupando Oppatovicenſi Cœnobio.

Excarnificati Religioſi.

paucis pòst diebus dolore vulnerum *Petrus Abbas* expiravit; expirâsse etia[m] seniores significant quædam *manuscriptæ memoriæ*. Vir Patriæ Historiæ [in] primis peritus, affirmat, *Petrum Lazurum* eundem fuisse, qui *Carolo IV.* th[e]sauros *Opatovicenses* ostendit, sed istud Chronologia, & ratio temporu[m] non permittit sentire.

§. LXII.

Multa millia Martyrum in Bohemia Hussitici[s] temporibus, Testimonio Pij II. Papæ occisa; Vi[r] Nobilis in Bohemia exuri sibi patitur tibias potiùs, quàm hæreticorum partibus accedere vellet.

Testimonium Pij II. Papæ de multitudine Martyrũ in Boh.

REm totam, quam Titulo promisi, verbis *Æneæ Silvij*, postea *Pij I[I.]* conficiam: is igitur Alfonso Magno Regi Arragonum Bohem[icam] historiam à se scriptam offerens, hæc inter alia habet in Præfatione [de] Bohemis loquens: *Viri*, inquit, *constantes, qui vel exilium, vel carcere[m], vel cædem pro testamento Christi fortiter pertulêre, cum Rege suo in cœlo r[e]gnant, ex aliena victoria triumphantes, quorum multa millia Bohemia tuli[t.] nam, sicut Hussitarum insania Bohemicum nomen labefactavit, ità & viroru[m] fortium constantia illustravit. nec Provincia est, quæ tempore nostro plures Chr[i]sti Martyres, quàm Bohemia protulerit.* Inter quos *Equitem fuisse non est am[]biguum, nobilibus parentibus ortum, quem captum ab Hussitis, admotum ign[i]bus, pedes primùm, deinde tibias, mox genua, coxásque, postremò reliquas co[r]poris partes exuri passum, quàm illorum insaniæ consentiret.* hæc Silvius. Qu[is] ille Eques, aut quâ stirpe illustri genitus fuerit, etsi nulli diligentiæ peperc[e]rim, rescire non potui. Porrò de *Martyribus*, & cædibus Catholicorum quas sangvinarij *Hussitæ* in Bohemia perpetrârunt, legantur *Hagek*, *Dubr[a]vius*, idem *Silvius*, *Epitome historica* nostra, & qui de bellis Hussiticis egeru[nt] *Cochlæus*, & *Theobaldus*. Aventinus quamvis hæreticus, & dubiæ fid[ei] Scriptor pro certissimo affirmat: Zisskam cum Taboritis suis facilè 550. S[a]cerdotiorum Fundationes evertisse, longéq; majorem Sacerdotum numer[um] peremisse. In Epitaphio *Attilæ* hujus Bohemici legimus, *Zisskam* suâ man[u] & ictu clavæ ferreæ, quingentos Sacerdotes occidisse; quâ in re etiam cæc[us] summas & tenerrimas delicias habebat: manu alterâ in Capite Sacerdotu[m] coronam tractare, dextrâ ictum lethalem infligere; quâ imagine expressu[m] *Zisskam*, in hæreticarum Urbium parietinis, non semel spectavi. De ali[is] hæreticorum, qui successêre Ducibus prudens Lector faciat conjecturam; ce[r]tè nihil illi, *duo Procopij Taboritarum*, & *Orphanorum Duces*, ut alios tace[am,]

Eques Martyr.

Hag. ad A. 1419. Sil. in hist. Boh. Epit. lib. 4. à C. 5. Cochl. & Theob. in Hussit. Avent. l. 8. hist. Bojor.

Zisska 500 Sacerdotes suâ manu perimit.

an

m, concesserunt, *Crugerius Pulverum* Bohemiæ diligens Scriptor, existimat, *tricies centena hominum millia* (scio quid scribam, *tres hominum milliones*) ex Catholicis, omnium nationum, Cruce signatorum &c. in Hussiticis bellis cecidisse tum in acie, qui pugnârint, tum qui in Urbibus captis perierint; eos verò qui nihil moverint, & pro Religione in Cœnobijs, claustris, Collegijs Canonicorum, & Parochijs cæsi sint, item qui oppressi hæreticorum adventu repentino exturbati sint è vita, unius Religionis odio, extinctos facilè *centum millia* numerari posse; *ducenta* ampliùs *Cœnobia* ab uno *Zißka* excisa, eversa, & in cineres cum Religiosis Incolis redacta fuisse.

Ad 18. Sept. & 12. Octob.

Ingens numerus Catholicorum occisus ab hæreticis.

§. LXIII.

Undecim Consulares Viri Novæ Urbis Pragensis, cum Nicolao Urbis Judice ob Religionem defensam crudelissimè necantur.

Zißka, qui mortem *Hussi* contra fidem datam, ùt jactabat, factam ulcisci, quacunque demum viâ posset, statuerat; ut aliquod *Pragæ* initium turbarum daret, suósque sangvini assvefaceret, simul ut grandi aliquo facinore perpetrato nullam gratiæ spem haberent, ideóque *Duci* suo fideliores esse cogerentur, 30. Julij An. 1419. Plebem concitat, & quiquid hæreticorum, & sceleratorum hominum colligere potuit, secum rapit; primus impetus in *Cœnobium Carmelitanum* factus est (quòd *Carmelitani Patres Constantiæ in Hußum*, ac præcipuè *Hieronymum* testimonium dixissent) inde *Parœcia S. Stephani* expugnatâ, *Parochum* occidit, & ex longa trabe per fenestram suspendit; caussam in *Epitome ex Theobaldo* adduxi. Interea *Senatus Novæ Urbis* in Curiam congregatur, ut si possent, seditionem consilio sedarent: erant Viri Catholici omnes, præsertim *Nicolaus Judex*, qui jussu Senatûs sæpius clandestinas coitiones, quibus malè feriati homines *hæresin* suam firmabant, & adversùs legitimos Magistratus, *Zißkâ* incentore, conjurabant, dissipârat; nihil verò *Zißka* ferebat ægriùs, quàm quòd nuper *Senatus Decretum* tulerat, nè *SS. Christi Corpus in Monstrantia* sinè authoritate publica per plateas Urbis circumferretur, quo velut instrumento aptissimo ad concitandas turbas plerumque *hæretici* pietatem prætexentes sceleribus, utebantur. Primus *Zißka* voce sublatâ *Senatum* ignominiosè appellat, sequuntur comilitones cæteri; denique *Zißka in Curiam* ducit, & priùs jurgatur cum Senatu, armatus ipse cum armatis suis proximum quemque vulneribus conficit, ac nè sui, qui ante *Curiam* stabant, otio marcerent, aliquos ex *Senatu* magìs exosos è fenestris præcipitat; hos illi cadentes ex alto acutis excipiebant hastilibus, & si quid superesset vitæ, tribulis ferreis excutiebant; tredecim *Hagecius & Theobaldus* eo die cædes factas scribunt; *Undecim Senatores, Nicolaum*

1419.

tumultus à Zißka excitatur.

Theob. in Huss. P. 1. C. 29. Dubr. l. 24. Epito. rer. Boh. l. 4. C. 5

Senatus Novæ Urbis trucidatur.

laum *Judicem*, ejúsque *famulum* seu apparitorem, cæteros ex Senatu, matu-
rè sibi consuluisse. Scelera hæc non per tumultum, sed ex destinatò, & ini-
Hag. ad A. C. 1419. to longè antè consilio perpetrata significat *Hagecius*; Catholicæ Religionis
odio cæsos, nemo unquam dubitavit. Hanc Tragœdiam longè aliter reci-
M.S. Chro: Boh. tit. Cõsules ex Curia præcipitati. tat coævus, quanquam & ipse sublestę fidei Scriptor in M.S. Chron. cujus ver-
ba in latinum conversa adducam, præsertim quòd nomina fortissimorum
Virorum, quæ alibi non leguntur, apponat: *An. 1419. die Dominico infe-*
sto S. Abdonis instituta est solennis Supplicatio ab Ecclesia B.V. ad Nives ad S
Stephanum, quò venientes fores clausas invenêre; itaque effregêre S. Stephan
januas, & ingressi Missam dixerunt, Eucharistiam sub utraque specie Popul
porrigentes. Dum à Processione *redirent, ad Curiam Novæ Urbis restitêr*
paululum postulantes, ut Consul, Senatus ac Judex dimitterent liberos, quo
propter usum Calicis *carceribus attinerent, respondit intrepidè Senatus: id*
facere non posse; interim ex Curia nescio quis in Sacerdotem hæreticum, qui i
supplicatione Populi *Monstrantiam, ut dicimus, gestabat, lapidem jecit; und*
processio turbata in Curiam impetum facit, & Curiam occupat: ante omne
Nomina Senatorum Catholicorum, qui cæsi ab hæreticis. *Magistro Civium vis & manus illatæ, Joannes* Podvinsky *dicebatur, tum Cle-*
mens Sstiastnik, Thomas Pellio *Consules, Czenko Patriarcha cognomine, Rze-*
hla Drevvnik, Joannes Humpolecz, W*enceslaus BarborZin, Joannes Kaba*
Nicolaus Sasyn Judex arrepti. Judicis famulus Gregorius Walcharz infr
in Culina Curiæ mactatus est. Hos Senatores quos nominavi, & quosdam
Nota. *alios immisericorditer & immaniter peremêre: nam omnes ex fenestris Senacu*
dejecti necessariò in hastarum cuspides, in veruta, gladio & sicas incidebant
Zifka Dux sceleris. *& si qui innoxiè cecidissent, ferratis flagellis trucidabantur.* Hæc Scriptor eju
temporis, qui etsi hæreticus facinus detestatur, simúlque satis ostendit uni-
cam *cædis caussam Religionem* fuisse! ad extremum totum hujus sceleris ordi-
nem *Ziscæ* præsenti imputat, quem ait, (quod notari meretur) *præ cæter*
Aulicis Regi Wenceslao fuisse charissimum, & perquam gratiosum.

§. LXIV.

Carthusiani undecim (spoliatâ priùs ab hæreticis & incensâ Pragensi Carthusiâ) spinis coronati, pe Pontem ducuntur, Urbe pelluntur, ac deniq; necantur immaniter.

1419. ERat *Pragæ* perillustre tam à Sanctimonia, quàm à doctrina *Cœnobiu*
Carthusianorum, Hortus MARIÆ appellatum, An. 1341. ab *Joan*
Dubr. hist: Boh. l. 21. Bohemiæ Rege conditum, & magnificè fundatum (cujus Cœnob
originem, dotationem, Viros præclaros, aliáque huc spectantia suo temp
re, ac loco comemorabuntur) hoc tempore *Marquardus Wartembergi*

Ca

Carthusiæ Pragensis Prior, *Hussi* acerrimus insectator, accusator, & hæreti-
orum *Pragæ* malleus ab ijs maximè designabatur ad cædem, tótque ac tam
nultiplices erant insidiæ, ut de comuni amicorum, & Catholicorum consi-
o cedere tempori, & *Pragâ Brunam* velut in exilium discedere cogeretur,
uæ profectio *Priorem*, ejúsq; itineris comites aliquot morti subtraxit; nam-
ue interea *Pragæ* horrida ab hæreticis excitata tempestas An. 1419. 31. Julij in
Carthusianos incubuit, quam *Hagecij* Bohemiæ Principis historici narratio-
ie in Latinum versâ, fideliter recitabo: *Manè die SS. Abdonis, & Sennen*
319. Novæ Civitatis Pragensis seditiosi Incolæ iterum ante Curiam conveni-
int, &c. Monasterium Zderasense invadunt, spoliant, incendúntque. For-
è per id tempus ante cataractas, & molarum aggeres, lignorum plurimæ rates
ppulerant, ut ad alteram Muldavæ ripam tutò liceret transgredi; ergo fæx
ominum furiosa transeunt, & in Cœnobium B. Virginis in Augezd, quod Jo-
nnes Rex cæcus An. 1341. splendidissimè exædificârat, irruunt, spoliant, & sub-
ecto igne concremant. Monachos venerabiles senes vinctos trahunt in Vete-
em Urbem, Capitibus eorum coronas spineas imponunt, habéntque ludibrio.
Postquam ad Pontem medium ventum est, quidam è Ponte deijciendos, & mer-
gendos esse clamant, alij repugnant, rixa ac deinde pugna ipsorum hæreticorum
exoritur, vulnerati non pauci, duo etiam occisi sunt. Ejus totius sceleris (in
Carthusianos) *& sacrilegij admissi caussa in Joannem Bradaty veteris Urbis*
Consulem conferebatur. Quidam Marzik ex Nova Civitate Coriarius, in-
dutus habitum Sacerdotalem, calicem sacrum manu præferens, tripudiánsque,
& gesticulans, Carthusianos anteibat, quos in carceres Antiquæ Urbis in ipsa Cu-
ria (undecim numero) detrusêre arctè foribus conclusis. Senatui Antiquæ Ur-
bis Tumultus iste non placuit, ideóque citatum sacrilegum illum Marzik conje-
cerunt in vincula, & sero diei illius (quantumcunque Consul Bradaty repugna-
ret) velut tumultûs in quieta urbe authori, caput amputari jusserunt. Altero
die Senatus Carthusianos invisit in carcere, reperti sunt non ampliùs decem, cùm
pridie undecim intrâssent; ergo vectibus, & seris multiplicatis, arctiùs custo-
diri jusserunt, tertio die reperti sunt novem; quærunt Consules, quò duo jam
fratres devenissent? respondent: dum unà cum ijs nos omnes in faciem procum-
beremus, DEUM pro nobis, & inimicis nostris orantes, nescimus, quò devene-
rint; responso dato Carthusiani reducuntur in carceres. Paulò pòst Senatus
universus cum Consule Joanne Bradaty in carcerem venit, alloquuntur singulos,
& magnâ diligentiâ sæpius numeratos novem restare comperiunt, tum disce-
dunt, atque in præsentia sua oppessulari diligenter omnia jubent, nec istâ diligen-
tiâ contenti, annulis, & sigillis suis fores ipsas, seras, & quidquid ejusmodi fu-
it, obsignant; Manè altero reversi, unum iterum desiderari vident, octo tan-
tùm relictis; attoniti rei novitate, quærunt: ubi nonus, quem herì viderant,
esset, quò devenisset? respondent Carthusiani: charissimi Filij, ùt jam dixi-
mus

Carthusia Pragensis excisa.

Hag: in An. Boh. ad An. 1419.

Carthusiani ignominiosè in Carcerē ducti.

Prodigiosè Carthusiani ex carceribus emittuntur.

mus, nobis orantibus, quò alteri, & iſte devenerint prorſus ignoramus. Se *natus ergo miraculo flexus, liberos omnes eſſe jubet, & protinus è carcere dimit ti, dato etiam commeatu, & ex ſatellitibus comitatu, qui in Moraviam iture deducerent, & ſecuritatem præſtarent.* Hæc *Hagecius*, & in Bohemia Pi *Bertholdus Pontanus*, Metropolitanæ Pragenſis Eccleſiæ Præpoſitus, ex qu bus & miraculi magnitudo, & Chriſti Pugilum fortitudo cognoſcitur; fæl ces profectò, qui ad Chriſtum *extra caſtra, improperium ejus portantes* exie runt, & imitatione *Chriſti ſpineam coronam* ferentis præluſerint morti! nam (quod ad alia properans omiſit *Hagecius*, ſed alij Bohemiæ Scriptores, *Pau lus Zidek* vicinus eorum temporum, & *Bilejovius* tradiderunt) *Carthuſienſe Pragâ* relegati, & *Sedlecium ad Ciſtercienſe Cœnobium* progreſſi, remisêr Comitatum Satellitum, ibíque apud amicos Patres, & Fratres conſedêr

Pontan. l. 1. Boh. Piæ.

Non multo interjecto tempore, alia hæreticorum manus (qui poſtea *Campe ſtres* appellati ſunt) in *Sedlecenſe Cœnobium* incurrit: ſpoliatur rebus omn bus Cœnobium, Religioſi Viri aguntur præcipites, alij exquiſitis ſupplici necantur, natant religioſo ſangvine pavimenta, Templa, & Altaria ſacrile gijs contaminantur; ibi quoque *Carthuſienſes Noſtri* cum *Ciſtercienſibus* a hæreticis deprehenſi, Religionis odio, pridem prædamnati, vitam profude runt cum ſangvine. Hactenus ex narratione *Hagecij, Pontani, Theobaldi &c.* at *M.S. Chronicon* coævi Scriptoris hæc acta *Pragæ* non die ultimâ Juli ſed in Auguſto (die Jovis poſt Aſſumtionem Dei Matris) diſertè tradit; cu ſubſcribunt alij quoque Codices Manuſcripti, quorum unus tradit, *Carthu ſianos Patres* priùs à furentibus in Cœnobio baculis & ſudibus, crudeliſſim verberatos, cùm ducerentur, cæruleis vibicibus lividos, luto & cruore obli tos miſerum de ſe ſpectaculum præbuiſſe. Unum illud de cæde *Carthuſia norum Pragenſium Sedlecij* expedire ſatis tutè non poſſum: *RR. PP. Carthu ſiani* in Memorijs ſuis antiquis nihil tale reperiunt, ſed *Pragâ* eductos *Brunan* apud Moravos (quò jam *Prior Pragenſis Marquardus* ex nobiliſſima *War tembergicorum* ſtirpe prognatus, ut alibi probavimus, pridem præceſſerat pleroſque tenuiſſe ſignificant. Quid igitur Authoritati Veterum faciemus dicendum neceſſariò erit: alios ex *Pragenſibus Brunam* perveniſſe, alios *Se dlecij* hæſiſſe, aut (quod veriſimile prorſus mihi viſum eſt, idémq; affirmat i chartulis ſuis *Georgius Crugerius Societatis noſtræ Sacerdos* peritiſſimus hiſto riæ patriæ) eos *Carthuſianos*, qui *Sedlecij* apud Ciſtercienſes necati ſcribun tur, ex *Podiebradienſi Carthuſia* profugos, eo tempore *Sedlecium* adveniſſe favet vicinitas locorum, favet utriuſque *Cœnobij* vetus fraternitas, favet cauſ ſa communis, & hæreticorum internecina hoſtilitas, favent aliæ omnes con jecturæ, ac potiſſimùm, quòd eâ ratione in ſpeciem diſcordantes, bene conciliantur ſententiæ.

Carthuſiani cũ Sedlecenſibus interfecti.

Quo die vaſtata Carthuſia.

Theob. in Huſſiticis. P. 1. C. 29. ſed malè A. 1418.

In Tract. de Cœnobijs. Carthuſia:

Quinã Carthuſiani Sedlecij deprehenſi & necati ſint.

§. LXV.

§. LXV.

Clatovienses, & Pisecenses hæretici Cœnobia Prædicatorij Ordinis apud se sita invadunt, ac Religiosos Viros crudeliter interimunt.

NOn potest explicari satis, quàm citò scelera, & scelerum exempla vulgentur in populum, ac propagentur: vix pauca illa, quæ antè dixi, *Cœnobia* arserant *Pragæ*, jam & *Pisecæ*, & *Clatoviæ* Pragâ procul, Cives consurrectione factâ, suorum *Religiosorum Conventus* immeritos occidunt: odio capitali in *Ordinem Prædicatorum* Viris doctrinâ, & pietate clarissimis ferebantur hæretici, ideóque cupidiùs, atque atrociùs egêre; utrobique magnifica prorsus, & augusta stabant *Templa*, *Cœnobia* omnia lapidea, ut laterculis constabant, manibus multa dejecta sunt, quæ flammis non conciderant; Religiosi ipsi, ùt sors tulit, aut ensibus transacti, & concisi, aut tribulis ad mortem verberati. Hæc gesta: 1419. inter 17. aut 20. Augusti, nam variant Authores. Non palmare tantùm, sed triumphale omnino facinus dixerim *Pisecensis Sancti Dominici Familiæ*; quibus, cùm hæretici optionem dedissent, vel è vestigio *Missam dicere* (etsi jam dies in vesperum desineret) ac *sub utraque specie Laicis*, hæreticorum ritu, *Eucharistiam* porrigere; aut inter extremos cruciatus perire, postremum unà omnes elegerunt, nullo suppliicia, quæ parata videbant, recusante. Illud & in his, & in aliorum quoq; *Cœnobiorum* excidijs (quæ nunc subjiciam) magnopere dolendum: Nomina gloriosissimorum Virorum nusquam annotata apparere, præter paucissimos: sed nihil mirum; nisì mortui, aut morientes, scribere non poterant, cùm hæretici ipsam etiam terram, taceo memorias, si quas reliquerant, in qua sacri homines steterant, è rerum natura auferre molirentur. Agunt de his cædibus *Theobaldus*, *Cochlæus*, *Hagek*, alíique omnes, qui *bella Hussitica* prosequuntur. *Laurentius de BrZezyny* sacrilegium hoc à *Pisecensibus* A. 1419. Dominicâ post Assumtionem B. V. patratum scribit, omnes Cœnobij Religiosos occisos, *Priorem unicum* abfuisse paucis antè diebus *Budvicium* negotiorum causâ profectum. Adjicit: *Cives Pisecenses Catholicos*, quadraginta numero, in exilium actos, quòd manus commodare noluerint, neque ejus Cœnobij excidium sibi placere significârint. hæc *M. Laurentius*.

Epit. rer. Boh. l. 5. C. 5.

1419.

Fortitudo Pisecensis Conventûs Ord. Præd:

Hagek ad A. 1419.

Theob. in Hussit. Hagek. l. cit. Cochlæus. aliique.

Catholici Pisecæ in Exilium acti.

§. LXVI.

Novæ cædes DEO sacratorum hominum Pragæ, & plurimorum Cænobiorum excidia. A. 1419.

AB hoc dato initio sacra evertendi, & Religiosos Viros trucidandi (quos ipsi inutile telluris pondus, & Cœnobia *otiosorum hominum, &*

saginæ

saginæ deditorum domicilia appellabant) incursum in alia Cœnobia pauci post diebus, nec ulla prope Augusti dies *Pragæ* sinè scelere, & sangvine transivit: *Brzevnoviense* magnificum ad Pragam Ordinis S. Benedicti, *Strahoviense Norbertinorum* æquè splendidum, & in minore Praga *Plassensis Præpositura* post portam Augezdensem; *Melitensium Equitum* in pede Pontis ad *Sanctam Reginam*, hodie ad *Catenam* dictum; *S. Thomæ Eremitarum S. Augustini*; Vestalium de Pœnitentia *S. Mariæ Magdalenæ* diruta sunt (duo postrema Anno sequenti etsi lacera jam, stabant, incensa tamen sunt, ùt habet *Lupacius*) sacrati Deo homines utriusque sexûs, quicunque non effugerant (& quis, oro, effugere eam celeritatem, & vim hostium, nisi forte pauculi apud cognatos, & amicos clàm servati, & occultati potuissent?) cæteri omnes crudeliter excruciati, & interfecti varijs mortibus, paucissimi in carceres conjecti, & postea misericordiâ animos Civium aliquorum subeunte, in exilium acti præcipites. Nec minùs in *Veteri & Nova* Urbe sævitum: dejecta sunt *S. Clementis Prædicatorum* ad Pontem; Virginum S. Claræ, quod ad *S. Franciscum*, aut *S. Agnetem* appellant; aliúdque non procul *S. Barbaræ* ejusdem Ordinis Virorum; ad *S. Benedictum* Crucigerorum Prutenorum; *Carloviense Canonicorum S. Augustini*; *S. Ambrosij* sub Wissehrado Ambrosianorum Ordinis S. Benedicti; denique *Carmelitanorum ad Nives*, & si quæ fuerunt alia. Quæ adduxi, omnia in Scriptoribus eorum temporum, aliísque tam Manuscriptis, quàm Typo editis *Historijs Bohemiæ* nominata leguntur: ubique plurimum factum sangvinis, direptâque omni supellectili, Templa, & Cœnobiorum parietes dejecti, omnésque deprehensi *Sacerdotes & Monachi*, omnibus humanæ patientiæ exemplis necati.

Monasteria Pragæ cum alumnis suis excisa.

Lup. in Calend. hist.

Zidekin M. S. Weleslav. ad 3. 6. 31. Julij. 27. Aug. Theob. in Huss. P. 2. C. 33. Epit. l. 5. C. 5. Laurentius in M. S.

§. LXVII.

Austa Sezymæa Civitas cum Incolis, & cum toto Prædicatorum Cœnobio, Religionis odio à Taboritis deletur. Ulricus loci Dominus in Castro Sedlecz captus, cum plurimis alijs Viris Religiosis ac Sacerdotibus necatur crudelissimè.

Hag. in Annal. ad 1420

Austæ Catholici occiduntur.

ANno 1420. 21. Februarij die Cinerum, *Austa* Civitas (Austi Bohemis) sub *Taborio* sita, *Zißka* Duce excinditur; timebant hanc urbeculam *Taboritæ*, quòd vicina *Taborio* (quod condere moliebantur) progressiones Urbis novæ sistere una posse videbatur; præsertim quòd Austæ imperaret *Ulricus Sezyma de Austi* ex Rosensibus (qui cæruleam in clypeis Rosam gerebant) ortus, acerrimus Religionis Catholicæ defensor, & hæreticorum hostis. Ergo cùm lætiores epulis celebrantur dies, *Bacchanalia* dicti, ante

te creperam lucem diei cinerum, *Zißka* summo silentio cum suis *Taboritis* ivadit Urbem, nec nisi jam captâ Urbe, cùm defendendi nullum locum, llúmque tempus haberent, *Cives* hostem sensêre, & continuò ad mortem æsiti. Stabat in eadem Civitate Austensi *Prædicatorum Cœnobium* (de io aliquid dicere memini, cùm de *Illustrissimo* illo ordine alio in loco agem) huc confluxêre latronum sævissimi, ut eorum, quos pessimè oderant, pplicijs pascerentur. Quibus cruciatibus exturbati sint è vita, nemo vetem tradidit; totum Religiosorum gregem, seu *Conventum* crudelissimè catum, omnes *Memoriæ veteres* affirmant. Tragœdiâ peractâ, & aliquot ominum (quod dubitari in tanta id temporis Civitatum frequentia, ac multudine populi, non potest) millibus, incensa *Civitas*, rogus omnibus nus, & domus, & mœnia super Cives ruêre. Extant hodiéque *Austæ* vestigia, & seges est urbis vice; plateæ *Ecclesiarum*, & præcipuè *Cœnobij* locus st duo, & amplius sæcula agnoscuntur; agnovi & ipse, locúmque tot artyrum cruore signatum cum lacrymis salutavi. *Ulricus de Austi*, quem uper nominâram, dum caperetur *Austa* aberat, atque in vicino castro *Sedlecz* dicto morabatur; in idem Castrum plurimi sese *Sacerdotes*, *& Religiosi Viri* cum *Cœnobiorum & Ecclesiarum* suarum sacris opibus receperant. *Die unæ post Dominicam in Albis Taboritæ* quatuor ex sese lectis Ducibus Arcem *edlecz* ex improviso invadunt, & occupant. *Ulricus Sezyma* loci Dominus protinus ante omnes tribulis ferreis datur in terram, & barbarâ crudelitate erimitur. Mortuo *Ulrico* (tanta fuit ulciscendi rabies!) pedes & manus bscidêre *Taboritæ*, eósque unâ cum trunco corpore in rogum injecêre; cæeri æquè sacri ac profani homines, quicunque reperti sunt, nullo discrimie diversis mortibus periêre, arx ipsa subjectis flammis deleta.

> Cœnobiũ Austense eversum, Sacerdotes occisi.

> Ulricus Sezymæus ex Procerum familia cru deliter cum alijs occisus

> A. 1420.

§. LXVIII.

Cœnobia: Milovicense Præmonstratensium, & Launovicense Virginum ejusdem Instituti; Pragæ Melitensium Equitum; Prædicatorum ad Sanctum Clementem An. 1420. excisa ab hæreticis. Exules Catholici Pragenses.

Cùm *Taboritæ*, ùt modò narraveram, *Austam Sezymæam* delevissent cum Civibus, in proximum *Milovicense Virorum*, *& Launovicense Virginum Cœnobium*, utrumque *Præmonstratense* invadunt, spoliant, incendunt, ac diruunt; an in DEO consecratos homines ferro grassati sint, in silentio hæreticorum Scriptorum (qui crudelitatem suorum ubique tegunt, & excusant) certum non habeo, sed perpetua *Taboritarum* consvetu-

> 1420.

> Milovicenses nocte effugiunt.

Epit. rer. Boh. l. 5. C. 7. Hagek ad A. 1420.

do, qui jam tum sangvine sacro manus imbuerant, quid sit factum, ostendit. Ex *Milovicensi*, noctis beneficio, evasisse Religiosos scripsit *Hagecius*. *Lau*-*novicensis* Parthenonis ditiones Civitati suę novę adjunxêre *Tabores*, quod *Si*-*gismundus Cæsar* postea ratum habuit, ut Jure fecisse viderentur; id unum scilicet calamitatibus *Bohemiæ* deerat, ut sacrilegia Juribus firmarentur. Pra-gæ quoque per id tempus quædam Cœnobia deleta: *Rhodiorum Equitum* dictum **na Bogissti**, *S. Clementis Prædicatorum* in vico Porzicensi in Nova Urbe; *S. Catharinæ* in eadem urbe, Virginum *S. Augustini* Instituto viven-tium, aliáque. *Exilia* quoque, inter supplicia *SS. Martyribus* irrogata computant *Annalium Ecclesiasticorum Scriptores*; id *Pragensibus* Urbibus hoc Anno accidisse notavit *Hagecius*: septuaginta, & ampliùs Familiæ Ca-tholicæ in *Urbe Antiqua Pragensi*, vacuis domibus relictis, nec pauciores in *Nova*, Religionis caussâ (cui jam *Pragæ* locus non erat) solum (partim vi partim sponte, & necessitate adacti) verterunt; maluerunt scilicet vitam in-opem, & vagam persequi cum suis, quàm excidium antiquissimarum Reli-gionum (quod gravius omnibus supplicijs esse credebat) aspicere, & quoti-dianis injurijs expositi vivere *in medio nationis pravæ*, & peccatis urgentibus *jamjam convellendæ, ac penitùs dilacerandæ*. Queruntur de ea solitudine & domorum centum quadraginta, & plurium vastitate, etiam Scriptores hære-tici, doléntque cum *Catholicis* tam crudeliter actum: potuisse enim, si mol-liùs egissent, forsitan ad partes suas adduci.

Exilia Civium Catholicorum Pragæ.

Hag: l. cit.

§. LXIX.

Sexaginta quatuor, Patres, & Fratres Ordinis Servorum Beatissimæ Virginis à Taboritis in Cœnobio Boticensi ad Ecclesiam Beatæ Virginis Anunciatæ Pragæ in Rogum injecti, & flammis consumti.

1420.

ANno Christi 1420. 3. Junij. *Tabores* gens ad excidium Religionis in Bohemia nata in *Cœnobium Servorum Beatissimæ Virginis in pratulo* dictum, sub *Wissehrado* in Nova Civitate Pragensi ad rivum *Boticz* si-tum furioso impetu incurrunt. Mirabili Numinis Providentiâ factum reor, ut per id, licèt tam periculosum tempus, *Capitulum* seu *Comitia* Sancti illi Pa-tres *Pragam* indicerent, celebraréntque; parabat nimirum Religiosissimis viris Lauream Martyrij DEUS, ideóque omnes in illam arenam collectos quodammodo evocârat: Nomina præcipuorum, qui è nobilissimis *Floren-tiæ*, & *Senis* familijs orti fuêre: *Augustinus Cennini*, *Bartholomæus Donati*, *Laurentius Nerveci*, *Joannes Baptista Patricci*. & hi quatuor Missionarij,

Capitulum Servitarum Pragę, ex ijs 64. igne pro fide Catholica cōbusti.

& Concionatores Apostolici, Virique doctissimi. Tum *Jovaccini*, *Piccolomini*, *Franciscus Datrius*, *Bonaventura Chuni*, *Benincasa* (prænobilis in Urbe *Senis* stirps, ex qua, nisi fallor, *S. Catharina Senensis* prodijt) *Rapaccioli* illustre genus) *Periteus Malvecz &c.* Hos congregatos hæretici adoriuntur, quærunt: velintne quatuor illorum articulis subscribere? cùm negarent omnes, seque pro Fide morituros forti, & invicto pectore responderent, statim Religiosæ domui, & Ecclesiæ Marianæ ab hæreticis subjiciuntur faces, raptisque ex ardente Cœnobio torribus Rogi parantur; at *SS. Martyres* altissimâ voce hymnum: *Te DEUM Laudamus* inchoant, & cantu lætissimo prosequuntur, velut cygni modulando morientes. Ergo injecti in rogos latronum pascebant oculos, sed & atroci spectaculo cœleste prodigium jungebatur, quippe animæ purissimæ *Servorum Beatissimæ Virginis* columbarum instar ex ipsis rogis evolantes in cœlum à *Taboritis* spectatæ sunt, ùt veteres hæreticorum manuscripti Codices testantur, sed nimirum bene in SS. codice Evangeliorum de improbis legimus: *neq; si quis à mortuis resurrexerit, credent.* Ex Epistola Manuscripta *R. P. Gerardi Ordinis Servorum B. Virginis* data An. 1420. 30. Novembris. Freibergâ. Miraculum in eorum cæde. *Vide Epit: histor: nost. l. 3. C. 21.*

§. LXX.

Cœnobium opulentissimum Apostolorum Porta (vulgò Postoloprty) Ordinis Sancti Benedicti ad Launam, atque in eo Religiosi omnes ferro, & igni delentur. Nepomucense Cisterciensium Cœnobium duplex excisum.

EOdem Anno 1430. scelerati *Hussitæ*, & ex ijs ultima fæx latronum conjuratione factâ, silentio comparatis rebus omnibus, *Postoloprtense* Cœnobium summâ celeritate (quòd alioqui prævisò periculo defendi posse videbatur) occupant, & occisis priùs crudelem in modum *Monachis*, nullo inter sacrum, & profanum discrimine, diripiunt omnia, ac tandem *Ecclesiam* elegantem cum toto Cœnobio succendunt; periêre eo incendio omnes reliqui, qui sese quibusdam Cœnobij latebris contexerant, tum magna vis Ecclesiasticorum ornamentorum: occisorum Religiosorum numerus longè supra *centum* fuit, quorum nomina scripta sunt in cœlis; Nos defectu monimentorum nominare non possumus. Dolebant Majores nostri, æquè *Hæretici*, ac *Catholici*, consumtam flammis in Cœnobio *Bibliothecam Manuscriptorum Codicum* præclarissimam omnis argumenti, quâ numerosiorem, & præstantiorem alteram, eâ tempestate *Bohemia* non habuerit. Paulò aliter rem gestam ex *Hagecio* narrat *Paprocius*; videlicet: defensum à Satelli- 1420. *Epit. rer. Boh. l. 4. C. 7* Frequentissimum Cœnobiũ Portæ Apostolorum evertitur. Bibliotheca pulcherrima perit. *Pap: in Monaster: Boh.*

tellitibus conductis summâ vi *Cœnobium*, sæpiúsque rejectos hostes (quos ille *Slanenses*, *Zatecenses*, *& Launenses* fuisse affirmat, Duce *Puta*, *& Zavissio Barbato*, Equite *Obrovicio*, *& Petro Sspiczka* Taboritico Sacerdote, qui cùm assultibus nihil se viderent proficere, sagittis flammas ferentibus, multis in locis *Cœnobium*, quod arci, & Castello munitissimo simillimum fuit, incenderint, cædésque reliquas perpetrârint. Narratio à priore non multùm differt; lectores in re tam antiquâ, sequantur quod volent.

Cædes sacrorum hominum Nepomuci.

Nepomucum Cisterciensis Instituti Cœnobium in lætissima valle sedebat, alterum ejusdem instituti Virginum in vicino *monte viridi* (Grünberga) procul eminebat, illud *Colonia* fuit *Cœnobij Erbacensis*, ùt pridem ostendi; de Parthenone, præter traditionem certam, nihil adhuc invêni. huc occultis itineribus ijdem *Cœnobio-clastæ* perveniunt, unóque impetu invadunt, & capiunt; plures centum, & quinquagenis viros sacros, & Virgines DEO devotas, velut victimas, nihil pugnantes ferro variè interemerunt.

§. LXXI.

Monachorum Castrum Cisterciensis instituti captum, & cum Religiosis viris omnibus ab Orebitis funditus deletum, A. 1420. Pragæ rogo exstructo, duodeni Brzevnovienses Religiosi, tum alii duo Catholici publicè cremantur.

1248.

Epit. rer. Boh. l. 4: C. 7

Hinek *Krussina de Lichtemburg Orebitarum Ductor*, Vir consilio, & manu promtissimus, sed partium malarum, cùm suos ditare vellet, quibus legitima stipendia repræsentare non poterat, *Ambrosij* sacrilegi Sacerdotis (qui castra, & milites *Trzebechovicij* collectos sequebatur, ac postea vel hoc merito, *Reginohradecio* in Junio occupato, *Reginohradecensem Archidiaconatum* ab hæreticis obtinuit) tum etiam Apostatæ *Matthæi Lupacij* consilio, *Zißcæ*, *& Taboritarum* exemplo, pecuniam facere constituit; Nobilissimum disciplinâ, & institutis optimis, numero, & ædificationibus splendidissimis, augustissimâ Basilicâ, alijsque ornamentis *Cœnobium* erat in *Boleslaviensi* Provincia, *Cisterciensis* Ordinis, quod *Hradißtiense*, ipsimet verò Religiosi *Monasterium in Gredis* appellabant, ùt ex *Libris Erectionum* intelligimus. Dubitari non poterat, si latronum adventus patuisset, vitari excidium potuisse; at *Hinek*, nè res emanaret solicitus, die noctúque continuatis itineribus *Castrum* inobservatus repentè adoritur; non fuit pugna, sed victima, licèt præsidiarij in re tam subita acriter locum tutarentur. Incenso Cœnobio sacri Incolæ, maximo numero (ùt tum erant tempora) aut inter ferrum, aliáque supplicia, aut denique inter flammas, beatas animas posuerunt.

Gradicense Cœnobiũ vastatur.

Religiosi interfecti.

unt. Quid hâc sanctius morte, quid optatius, quàm Christo sangvinem are pro sangvine, & vel cruore temperâsse hæreticorum sitim, ut mitiùs Calicem sitirent?

Jam Pragæ fora rogis, ustrinis, & busticetis inflammari vidisses. 6. Julij (sacro Corporis Christi die) insidijs hæreticorum excepti Brevnovienses uidam ex D. Benedicti familia, qui incenso 22. Maij Cœnobio, & Templo ugustissimo, nuper evaserant, educti in forum, & in rogum injecti, concremantur. Duodenos numero fuisse Brevnovienses, affirmat idoneus Auhor Dubravius; his in pari caussa additos esse duos scribit Theobaldus, videlicet Sacerdotem Catholicum, tum Germanum quendam, qui tot sacrilegiorum, quæ videbant, odio, vocem aliquam miserant; quâ reprehensione licèt verissimâ, irritati hæretici, utrumque in flam̃as, & ardentes rogos injecêre. Weles. in Calend. ad 6. Junij. Dubrav. in hist. Boh. l. 24. Theob. in Hussiticis. Brzevniovienses Religiosi exuruntur.

§. LXXII.

Jacobus Scholasticus, olim Rector Universitatis Pragensis, in exilium relegatur. Quatuor ex Aulæregiensi Cœnobio sacrati homines, rursúsque alij quatuor in rogum impositi.

QVandam furiosæ suæ mentis imaginem in flammis habebant, & referebant hæretici; ideóque hoc pœnarum crudelissimo genere maximè sæviebant: nondum à priore supplicio sex abierant dies, rursus ad terrorem Catholicorum, præsertim sacrorum hominum excitantur flammæ, educti in publicum Cistercienses in Aulæregiæ Cœnobio educati, qui neque blanditijs, neque minis de sententia dimoveri potuissent; ergo priùs omnibus contumelijs vexati, unâ in DEO spe repositâ, pro Christo, & sanctissimis Religionibus gloriosam oppetiêre mortem duodecimâ Julij: nemo erat, qui publicè condoleret, plurimi dolorem premebant in corde; at viri fortissimi lætitiam ex caussæ bonitate vultu præferentes, vitam à quo acceperant, reddiderunt. Vicesimâ Junij rursus aliorum quatuor Religiosorum Virorum incendium (quorum ordo, & institutum ignoratur) Pragense forum spectavit; optio data omnibus, si vitam servare vellent, sub utraq; specie Eucharistiâ sumerent; aut si id nollent laudare, & probare se dicerent; negantibus id sibi per Ecclesiæ leges, morésq; licere, neque DEO placere eos posse, qui Ecclesiam Matrem non audirent, crudele flammarum supplicium irrogatum. 1420. 12. Junij. Aulæregienses aliiq; Relig: incensi. Epit. hist: l. 4. c. 7. Theob. in Hussit. P. 2.

Mitiùs actum cum M. Jacobo Scholastico Viro doctissimo; cognomen Hagek non addit, sed Universitati Carolinæ quondam præfuisse, atq; eo tempore in Ecclesia Teinensi ad populum Concionatoris munere functum affir- Hag. ad A. 1420. Rector Carolinæ Universitatis Pragâ pulsus.

firmat; is, cùm disertâ oratione Populum doceret, quanta huic *Eucharistiæ SS. Sacramento* reverentia, & cultus deberetur, quámque in ea re graviter delinquerent, qui nihil comparati ad sumendum accederent, tantam *Taboritarum* offensionem incurrit, ut jam de morte inferenda cogitarent; *Senatus* cui ob Eloquentiam charus erat in primis, sequenti mox die Viro exilium indixit.

§. LXXIII.

Ziſska expugnato Oppido Rziczano, septem Catholicos Sacerdotes, tum Hermannum Suffraganeum Pragensis Archi-Episcopi, tandem in Arce Rabi rursus septem, vel decem alios Monachos occidit.

1420. OBservatum pridem est ab historiæ nostræ peritis (quos inter *Georgium Crugerium* è *S. J.* Virum plurimæ lectionis nominare possum) observatum inquam est: *Wenceslaum Hagecium*, cæterà nobilissimum Annalium nostrorum Conditorem, in quibusdam historiæ partibus paulò negligentius esse versatum: proferam suis locis exempla nonnulla; hîc unum illud annotâsse sufficiat, dum cœdes Catholicorum ab hæreticis perpetratas describit, inhæsisse pertinaciùs *M. Laurentio Brzezinæ*, qui cùm ipsi *Hussi* placita, & errores sequeretur, ut suam doctrinam etiam Catholicis probabilem visam ostenderet, eos, qui ob fidem *Catholicam à Taboritis, vel Hussitis* occidebantur, precantes inducit, *se paratos esse sentire, docere, ac sequi quæ ipsi* (videlicet hæretici) *sentirent, Eucharistiam sub utraque daturos, & suscepturos*, aliáque hujusmodi, ac nihilominus quasi jure belli cæsos esse: quâ fraude *Laurentius* Scriptor astutus, plurimos egregios Viros pro Religione occisos, & priùs omnibus tormentis excruciatos, Martyrij debitâ laude fraudavit. Hoc nostrâ, & superiori ætate *Angli Puritani* imitantur, qui cùm Catholicorum omne nomen in *Anglia* delere statuerint, *Catholicis*, si quos deprehendere possint, invidiâ veræ laudis, ac virtutis, crimina, aut perduellionem aliquam affingunt, jactántque, *non ob Catholicam fidem* (hanc enim veram caussam nolunt prodere) sed ob conjurationem aliquam, aliúdque simile crimen torqueri, & mortibus puniri. Hac fraude hæreticorum non animadversâ, bonus, & bonæ mentis *Hagecius*, quæ in *Laurentio* hæretico invenerat, totidem propè verbis describit, & nutâsse in Religione narrat eos, quos alij *Manuscripti Codices*, & ipsimet hæretici, ùt *Theobaldus in Hussiticis*, comemorant: fortissimè, ùt decebat, tolerâsse pœnas omnes, ac pro Religione sua tuenda, mortes atrocissimas subijsse. Ità *Borzka Wartembergica Anti-*

Hæreticorum astutia nt Catholicis Martyrij lauream eripiant.

Borzka Antistita S. Georgij defenditur.

ntistita Parthenonis Georgiani Pragæ, virilis animi Virgo, cùm Pragensium ticulis subscribere nollet, pulsa è claustro, ac deinde cum Virginibus suis nnibus in exilium est deportata (quam *Hagecius Laurentio* suo anxiè inhæns, subscripsisse illis articulis affirmat, Theobaldo, etsi hæretico, ex alis MM. S. docente, subscribere noluisse) & sanè si subscripsit, cur ejecta est? profeò nullam hæretici caussam adferre potuissent. Idem in narranda cæde *Beunensium Catholicorum*, *Laurenty* sui authoritate deceptus peccavit *Hageus*, cùm nobilissimos Viros pacisci cum hæreticis voluisse, & se hæreticis acssuros promisisse describit, quos *Theobaldus* nullis pollicitationibus ad mundam Religionem induci potuisse affirmat, ideóque in caldaria cella subjeis facibus arsisse. Quæ enim sæviendi caussa? cùm insuper hostes accesone tam clarorum Virorum hæresin suam firmare potuissent? adde, quòd nnumeris exemplis constet, omnes fugitivos claustrorum, & Sacerdotes ips, quicunque sceleratis illis exercitibus addere sese voluissent, statim, & romtè receptos, etiam posthæc agminum ductores evasisse! hinc illa *Propij Rasi* turma, totius *Exercitûs Taboritici flos*, quæ ex rasis, id est, Sacerdoibus, & Monachis constabat. Hæc necessaria visa est defensio tot Illustrim Sanctimoniâ, alisque dotibus Virorum, quibus *M. Laurentius*, malo afatus hæreticorum Genio, coronam Martyrij iminentem è Cœlo subtrahere onatus est, cùm tamen homo stultissimus eos pro fide, & Religione cæsos ateatur. Sed neque belli jus obtendi potest: quod enim jus belli Religios in claustris pacatè degentes, Divinis laudibus diu noctúque occupatos, alis obvios, alios inermes, aut cùm se ad munita loca recepissent, captos, omes imeritos, trucidare, ídque factum jure belli defendere? absit odium Reigionis internecinum, absit hæresis, nihil erit, quod caussam dedisse tot cædibus, & morte atrocioribus, & tam exquisitis supplicijs, quæ irrogabantur, osis dicere. Redeamus in viam:

Item Beraunenses Catholici.

Apstoatæ plurimi his temporibus

Anno eodem 1420. in pervigilio *S. Bartholomæi Apostoli Rziczanum* oppidum cum Taboritis aggressus occupat *Ziska*; inter captivos *Septem Sacerdotes* inventi, quos vinctos in hypocaustum quoddam materiatum injici jussit, atque ipsum locum incendi, quo igne sunt consumti. *Hagek* ex *Laurentio* eos Sacerdotes jam antè Populo *Eucharistiam* sub utraque porrigere solitos, & cum *Ziska* ad prædas, & cædes ituros promisisse, prorsus improbabiliter narrat; ut quid enim suos, & partium suarum vitâ privabat? nihil de hac prævaricatione Sacerdotum *Theobaldus* diligentissimus Scriptor, nihil Codices cæteri, ab eorum temporum Scriptoribus relicti. Porrò *Rziczanum* M. S. Codex ait eo tempore in ditione *D. Dionysij* fuisse; crediderim *Boczkonem Podiebradium* intelligi.

Hag. in An. Theob. in Hussit. Epit. hist. rer. Boh.

Rziczani Sacerdotes combusti.

Rziczano Ziska in *Bechinensem Districtum* contendens fortunâ in *Hermannum Episcopum Nicopolitanum Suffraganeum Archiepiscopi, Mindelheimi* in *Sve-*

in *Svevia* natum olim in Augustiniano Ordine religionem professum, inci dit; hunc cum duobus Sacellanis captum *Taboritæ* ad quandam piscinan deductum (rursus *Laurentius* eum promisisse omnia, & *Taboritarum Sacer dotes*, ùt antè fecisset, consecraturum, & *Taboritis* accessurum narrat) un cum duobus illis sacris comitibus, in piscinam dejectum, aquis præfocârun

Defensio Hermanni Suffraganei Prag. M.S. Codex *Chronici Bohemiæ* (cui maximè, licèt hæretico credo, utpote di ligentissimo, neque omnia suorum facta probanti) apertè affirmat: *Hermannum Suffraganeum* humani aliquid passum, consecrâsse primùm *Taboriticos Sacerdotes*, at postea resipuisse, & *Taboritis* maximè adversatum, juss *CZenkonis Lipnicensis* in aquas injectum perijsse. Sed ad certiora, & mortes quas nè ipse quidem *M. Laurentius* Religionis caussâ illatas negârit, venia mus; Paulò ante id tempus, ait *Codex* ille meus *M. S. Rabi* castrum occu patum est à *Taboritis*; qui ditati plurimis spolijs, incendêre Castrum, & Sa cerdotes flammis cremavêre; stetit castrum nullo præsidio imposito, quo

Ad arcem Rabi cōbusti Monachi loco satìs fidere non possent. Hæc ex M. S. Ex alijs satìs idoneis Annalibu Manuscriptis habetur: *septem Monachos* (sunt coævi Scriptores, qui disert *decem*, eósque *Sacerdotes* fuisse affirment) qui Arcis fiduciâ, *Ecclesiarum* sua rum opes intulerant, captâ Arce, eductos, & rogis exstructis undequaque sal tantibus, & gaudio triumphantibus *Taboritis*, flam̃is esse consumtos; locu à veteribus incolis adhuc memoriâ nostrâ, ubi arserant, monstrabatur.

§. LXXVI.

Prachaticij Civitate Præpositi Wissehradensi cruentissima laniena Ziskâ Duce patratur: Ur be ferè totâ cum Civibus odio Religionis excisâ.

1420. Z*Iskam* Polyphemum Bohemiæ, quacunque se cum Taboritis suis in ferebat, velut sævissimam aliquam tempestatem, pluviæ, imbres cruentæ procellæ, latrocinia, & sacrilegia comitabantur, & seque

Occupato Prachaticio Cives perimuntur. bantur. Hoc eodem Anno, in quo nunc sumus, 1420. *Prachaticium* Civi tas egregia, ditio *Wissehradensis Præpositi*, sangvineam ejus iram penè cun omnium Civium suorum excidio sensit, & luxit. Die *Nativitatis B. Vir ginis* accessit Urbem, dedique sibi protinus imperavit; *Cives Catholici*, qu nihil æqui à crudelissima bellua, & Catholicæ Religionis hoste jurato *Zisk* impetraturos se, & si etiam impetrarent pacem, vix pacta conventa servatu rum, sperare poterant, Urbem clauserunt. *Ziska* facto irritatus, coron *Urbem* cingi, & sinè mora assilire ad mœnia suos omnibus è locis jussit; *Cive* tantæ vi, cùm undique peterentur, impares, abjectis armis, misericordian

Duci

ucis, quam *Zißka* nunquam didicerat, nunquam aſſvetus parcere, implo-
bant; primo ſtatim in *Urbem* ingreſſu triceni quini ſuper centenos (potior
ivium pars) alij ſuper alios cecidêre; *Sacerdotes*, qui arma non geſſerant,
m promiſcuum vulgus cum mulieribus, & parvis liberis ſacri loci fiduciâ in
clesiam confugêre; *Pius II. in hiſtoria Bohemiæ* affirmat, hos omnes, imiſ- C. 42.
igne (*pueros etiam, ac infantes*) combuſtos; alij mitiores ajunt: mulieri-
is imperatum, ut pueros, & infantes efferrent, aut educerent, atque huic
mini, ut oppido migrarent, indictum, ac tum primùm cæteram inermem
atholicorum turbam, *octoginta quinque* numero, Eccleſiâ inflamatâ, igni-
is deletam, cum acerbiſsima irriſione adjectâ: *ſic nos Catholicorum cædibus*
ortet implere omnem juſtitiam. Utcunque ſit, fælices profectò, qui cùm Diverſæ narrationes de cæde Prachaticenſiũ
eretici ſcelera patrando, iſti, mortem pro *Chriſto* fortiter tolerando, Juſti-
m impleverint! Atrocius aliquid de cæde *Prachaticenſium* ejus tem-
pris Scriptor, quem fidiſsimum hactenus animadverti, ſignificat: *Die S.* *M. S. Cod.*
Martini (vide notam temporis ab *Hagecio* multùm diſcrepantem, quam ta-
en ego omnibus Manuſcriptis Codicibus reclamantibus admittere non
oſſum) *Zißka Prachaticium* expugnat; heu quantâ hominum ferro, & ig-
e pereuntium ſtrage! ac propè omnium Civium morte! nam Cives in hy-
ocauſta tria, atque in quoddam *Sacrarium* compulſos, facto inter eos incen-
io conſumſerunt; eo pacto tres ciſternas cadaveribus ſolis ad ſummum im-
levêre; denique maximam fecêre cædem. Hæc Scriptor coævus: his *Theob. in Huſſ. P. 1. C. 11.*
uoad cæſorum numerum ſubſcribere videtur *Theobaldus*, qui *Prachaticij*
ongentos Catholicos à *Zißka* peremtos affirmat.

§. LXXV.

Splendidiſſimum, ac verè Regium Ciſtercienſium Cœnobium Aureæ, vel Spineæ Coronæ funditus deletum; Religioſi, qui deprehendi poterant, in tilijs ſuſpenſi perierunt. Wodniani Sacerdotes in flamas conjecti.

UT popinis, ganeis, luſtríſque aſſveti Lurcones, qui *nocturno fœtere me-* *A. 1420. 14. Maij.*
ro, fœtere diurno jucundiſsimum exiſtimant, nullum indecoræ illius
vitæ finem facere poſſunt, & eôdem ſemper conſvetudinis quâdam *Ep. l. 4. C. 7.*
neceſsitate trahuntur; perinde belluini, & cruenti latrones ſemper incitan-
tur ad cædes, nec minor in ijs deprehenditur humani ſangvinis, quàm vini ſi- *Hiſt. Roſenſis M. S.*
tis. Adhuc *Prachaticium* calido ſangvine Civium ſuorum natabat, cùm re- *Theob. in Huſſit. P. 1.*
pente *Tabores* in *Ulrici Roſenſis* ditiones (qui nondum Pacem cum ijs fecerat) *C. 38.*
incurrunt. *Theobaldus in Huſſiticis* innuere videtur, hæc quæ mox narra-

 bo,

bo, ductu *Victorini Boczek de Kunstadt*, patris *Georgij Regis* esse patrata: ali *Ziscæ* scelus imputant. *Crumlovio* non ità procul amplissimum, idémqu opulentissimum *Cistercìensis* Instituti Cœnobium stabat, *Ecclesia* augustissi ma, & visendi operis (sed hæc describendi alius erit apud me locus) huc *Tabo res* feruntur. Statuerat *Rudgerus Abbas*, *Cœnobij* sui vitam armatâ manu al hostibus defendere, vidíque in *Curia Budvvicensi* literas, in quibus ballista rios sibi propere mitti in auxilium postulat; at dum *Budvicenses* cunctantur rebúsque suis tuendis potiùs, quàm alienis prospiciunt, *Abbas* exclusus tem pore, tantùm non oppressus ab hæreticis, vicinis nemoribus, ac silvis se texit deprehensi tamen sunt ultimi, qui restiterant, ex Religiosis (fortasse senes, de biles, ægrotíque) quos misericordiâ scilicet latronum animos subeunte, no (ùt alibi faciebant) flammis cremârunt, sed laqueis circum *Cœnobium* in tili suspensos reliquêre, *Cœnobium*, *& Templum*, & quæcunque adsita sunt flammis cremavêre. Hinc illud in *Bohemia* omnibus notum tiliarum mi raculum, quarum cappata, & capitellata sunt folia sic, ut ad vivum cappa Monachorum repræsentent. Vidi hisce oculis ejusmodi capitiatas, ut si dicam, tilias ad illud Cœnobium, quod ex ruderibus, & cineribus paulatin assurgit; quarum arborum folia, me puero, passim distribuebantur, quæ miraculo habebat omnis retro Bohemica antiquitas.

Abbas Rudigerus cũ nonnullis suis mortẽ effugit.

Capparum miraculum

Excisâ *Coronâ aureâ*, quæ posthac *Spinea* dici potuit, spinis in Cœno bij, & Ecclesiæ loco crescentibus, *Wodnianum* Ziska descendit, deditóqu oppido, *Sacerdotes* omnes, qui eò sese loci fiduciâ receperant, in calcarian fornacem injecit, flammísque per summam crudelitatem cremavit innoxios, nis quòd *Catholicè* credidissent, ac sacra fecissent; sed hoc *Taboritis* grande, a nullis flammis expiabile sacrilegium videbatur. Sunt quædam manuscripta quæ *Wodniani* excidium anno sequenti posuerint.

Dubr. l. 26. hist. Boh.. Ep. l. 4. C. 7.

Wodniani Sacerdotes exusti.

NOTANDUM:

Error de Aula Regia

In Martyrologio Ordinis Cisterciensis in Bohemia (quod in eo SS. Ordine publicè le gitur) hæc reperi: *In Bohemia Passio SANCTORUM MARTYRUM Ord: Cister ciensis, qui in Aula Regia Domino famulantes, pro eodem vitam hæreticorum furor liberè obtulerunt, eámque suspendio gloriosissimè terminarunt, quámque grata, a pretiosa fuerit in conspectu Domini Mors eorum, continuum postmodum miraculum comprobavit; siquidem in Tilia in qua suspensi fuerunt usquè in hodiernum diem folia crescentia instar Caputiorum reperiuntur. De ijs in Menologio Cisterciensi Chry sostomus Henriquez, Abrahamus Bzovius ad An. 1420.* Mirabar cùm hæc le gerem; nihil tamen ex ijs, quæ asserui, muto: video enim Authorem hujus *Mar tyrologij*, imò & *Henriquesium* in sui Ordinis rebus (quantum *Bohemiam* attinet paulò negligentiùs esse versatos. Certissimum & compertissimum est: pro *Cœno bio Aulæ Regiæ* legendum esse *Cœnobium Aureæ Coronæ*: nam in Aula Regia de Ti lijs cappatis, nihil unquam simile vidi, vel audivi; at in *Spinea vel Aurea Coro na* ipse ego, hisce manibus, Cappas ex Tilijs decerpsi.

§. LXXVI.

Orebitæ hæretici nequitiâ Taboritis pares, crudelitate etiam superiores, in tractu Reginohradecensi Cœnobia Religiosorum Virorum excidunt; Reginohradecenses Cives hæresi corrupti, Swatopole/ seu Sancti Campi Cœnobium, cum tota sacra familia incendunt.

POst Victoriam de Cæsare *Sigismundo* ad *Wissehradum* relatam, *Orebitæ*, nè scilicet otio marcerent, præsertim, quòd pietate, ùt jactabant, Monasteria excindendi, *Taboritis* nihil concedere vellent, *Pragâ in Reginohradecensem Provinciam*, ad oppugnanda Cœnobia furorem converterunt. Non explicant hæretici (quos solos authores rerum istarum habeo) quæ *Cœnobia* potissimùm excisa sint, sed exquisitissimis supplicijs de vita deturbatos Religiosos ipsimet fatentur, plerique vivi, ac spirantes flam̃is consumebantur; sed cùm hiems asperrima hoc anno sæviret, tempore utentium rati *Latrones publici*, *Monachos* deferebant ad flumina, tum nudatos penitùs, exsectâ virilitate, manibus, pedibúsque vinctis, mille ignominijs vexatos, rigidissimo anni tempore deponebant in glacie, ubi miseri (si spectentur humana) obtorpescebant, ac tormenta inter, & frigora necabantur.

1420. *Epit. rer. Boh. l. 4. C. 7 Theob. in Huss. P. 1. C. 40. Contin. in M. S.*

Tormenti atrocissimũ genus.

Jam & *Cives Reginohradecenses* nuper admissâ in animis hæresi, rati ad se quoque *Cœnobiorum* spolia pertinere, quasi rem in medio relictam, *Sanctocampense Cœnobium* in vicinia sua aggrediuntur, quod, posteaquam, quæ rapi poterant, rapuissent, incendêre, & *Monachos* omnes in eandem flam̃am conjecêre, id quod *M. S. Codex* (quem *Reginohradecensem* vocare soleo) com̃emorat; locus, ubi *Cœnobium* illud **Swatypole** dictum steterit, non additur; permirum mihi semper est visum, nunquam hujus *Sancti campi* (nam alterius in *Podbrcensi Provincia in S. Montis historia* meminimus, quæ *Præpositura*, ùt vocant, *Nepomucensis Cœnobij* fuit) istud, inquam, permirum, nunquam hujus *S. Campi*, quod sciamus, mentionem in historia nostra fieri, successit scilicet duobus sæculis continuata hæresis, quæ ipsum Cœnobij nomen extinxit; suspicor *Præposituram* divitis alicujus Cœnobij, aut celebrem ditionem fuisse: quippe hæretici, (ùt sæpe in M. S. Codicibus legimus) *Monachorum* ditiones, & domicilia, etsi non satìs propriè, *Cœnobia, & Monasteria* sinè discrimine, & indifferenter appellant. Hæc postrema (ut obiter admoneam Lectorem) fine anni 1420. & sequentis initio ab *Orebitis* sunt patrata.

M. S. Reginohrad.

Sanctus Cãpus Monasterium excisum.

Appendix I. ad hist. Divæ S. Montis.

§. LXXVII.

Nova Cœnobiorum excidia, & mortes fidei causſâ irrogatæ Chotieſſovij, Cladrubij, Plaſſij, in Bor, Staroſedlj / vel Altenſattel / Rokyczanæ, &c.

Chotieſſovium.

1421. in Ian: *MM. SS. Codices. Hagek ad A. 1421.*

JAnuarium Menſem Anni 1421. inquies ſemper, & cruentus *Ziſcæ* animus ſangvine, & cædibus *Monachorum* initiavit: primus in Parthenonem *Chotieſſovienſem Præmonſtratenſis Ordinis* impetus factus: an Virgines ſacræ evaſerint cædem, an deprehenſæ Virginitati Martyrij lauream adjunxerint, nuſquam ſcriptum inveni. Illud conſtat, Cœnobij hujus Satellites (quos Virgines pro defenſione Cœnobij pretio conduxerant) reſtitiſſe aliquamdiu, ſed hoſtium multitudine ſuperatos, & necatos, *Cœnobium* deinde ſpoliatum, & incenſum eſſe.

Hag. l. c. Epito. l. 4. C. 7.

Cladrubiū

Itum deinde *Cladrubium* (*Cœnobium Benedictinorum* eſt) ſed jam emanârat fama. itaque Religioſi convaſatis rebus omnibus, totóque Archivo, ac ſuppellectili ſacrâ, & pretioſâ evectâ, *Ratisbonam ad S. Emmeramum* effugerunt. Narrabant ſenes: quoſdam ex Religioſis animoſiores *Cladrubij* remanſiſſe, & Satellitibus Cœnobij, aliíſque militaribus viris Catholicis in auxilium vocatis, primos hæreticorum irruentium impetus fortiter repreſſiſſe ad extremum numero hoſtium ſuperante, pro aris, & focis ſtrenuè pugnantes cum alijs omnibus, qui ſe eò loci concluſerant, perijſſe; *Ziſſka* ex alieno liberalis *Petro Zmrzlik de Svoyſſina,* olim *Monetæ Præfecto* Viro militari *Cladrubium*, totámque *Cœnobij* ditionem donavit; qui cùm *Cœnobium* illud, atque etiam *Chotieſſovienſe* egregiè permuniviſlet, relicto *Cladrubij* ſtrenuo Equite *Rzepiczkianæ ſtirpis*, *Chvval* nomine, locum adversùs *Cæſarem Sigiſmundum* egregiè tutatus eſt. Eadem fortuna, & calamitas, reliqua per eam viciniam Cœnobia afflixit: *Plaſſenſe* Ciſtercienſium, *Præpoſiti* ſedes in *Bor*, ſeu *Heida* (ſita, ubi nunc arx viſitur) & alia dives in **Staroſedlo** (**Altenſattel**) tandem & *Teslinenſis Benedictinorum Eremus S. Joannis* arſerunt: quæ omnia ſinè cæde, & ſangvine Religioſorum perfecta, quis ſatìs ſanus, & rerum peritus credat? *RokycZanam* Civitatem *Ziſka* tranſiens, nonnullos *Canonicos Regulares S. Auguſtini in Cœnobio* de trabibus ſuſpendit, & ſenem ex ijs Sacerdotem, Virum ſanctimoniæ famâ percelebrem in Eccleſiæ medio vaſi piceato incluſum incendit. Audivi *Patres è Societate noſtra* narrantes, qui poſt Annum 1624. *RokycZanenſem Civitatem* ad fidem Catholicam multo Concionum labore adduxerant, atque in parietinis Veteris *Cœnobij* habitârant, eo ipſo in loco, ubi ſacri illi viri pro Chriſto vitam laqueo finijſſent, tam gratos efflari odores ſenſiſſe, ut ſibi in cœlo eſſe viderentur.

Theob. P. 1. C. 42.

& alja Cœnobia excisa.

Hagek l. cit Epit. l. o.

Rokyczanēſe Cœnobium everſum.

§. LXXVIII.

Commotovienſis Civitas odio Religionis cum Civibus ſuis omnibus exciſa.

ANno 1421. Dominicâ in Palmis, quæ tum in 16. Martij diem incide- *In Martio 1421.*
rat, *Ziſka* Cœnobiorum expugnator, cum hæreticorum Pragenſium, & ſuo Exercitu, *Commotovium* Urbem, Catholicæ fidei ſtudio id
mporis celebratam, paulò antè obſeſſam, capit; nihil occupatâ Civitate *Zalans: Cō-ci: 2. de vit: Huſſi.*
iud geſtum, quàm truncare, occidere, & urere; irritârat hæreticos non fæ-
ninarum petulantia (ùt obtendunt Scriptores hæretici) ſed ipſa *Commotovi-*
nſium in Religione perpetua conſtantia, & quòd nuper quoſdam *Taboritas*, Cōmotovij aliquot Catholicorum millia ab hæreticis perimuntur
 nominatim quendam *Hromadkam de Giſtebnicze* cum duobus hæreticorū
Miniſtellis captos injeciſſent in rogum; nec mulieribus, nec infantibus vitæ
ratia facta; duo millia Catholicorum Civium in plateis, ac præcipuè in
Templo, ad quod confugerant, perijſſe ſcribunt; *Weleslavinus* duo millia
ucentos, *Dubravius* tria millia, *Lupacius* viginti duo millia trucidata ſcrip- *Weleſ. & Lupac. ad 16. Martij. Cont: M.S. Dub. l. 26. hiſt. Boh.*
t, quod frequentia Civitatis, advenarum, qui ſe receperant, multitudo, mu-
erum, & infantium numerus, & promiſcuum vulgus, probabile reddit;
Veleslavinus, & cæteri, Cives tantùm, & armatos forſitan numerârint. In
æſorum numero præter cives fuêre Sacerdotes non pauci, Viri nobiles per-
nulti, reliqui opifices, qui non ferro tantùm, ſed etiam flammis perire ſunt
oacti, vitâ donati triginta tantùm viri (alij quinque tradunt) qui cæſos tu-
nularent; ſeptuaginta Matresfamilias cum puellis, extra Urbem eductas in
fficina Pannorum, & telæ premendæ, flammis redêgere in cineres hæretici;
præcipuus ſupplicij, ùt dixi, locus, *Eccleſia, & Cœmeterium* fuit; ideóque
venerationis gratiâ tot millium pro fide Chriſti peremtorum, quibus hæreti-
ci eo die cæleſtes Palmas in manum dedêre, nemo in ijs duobus ſacris locis ad
noſtra uſquè tempora ſepelitur, ſed extra urbem conduntur. Mirum quod
ſequitur mihi ſemper viſum eſt, quòd ab æditimis Eccleſiæ priùs didici, atque
pſe ſpectavi (cauſſam tamen nec illi, nec ego ullâ diligentiâ aſſequi potuimus)
tantam in eo *Cœmeterio Commotovienſi ad Eccleſiam Decanalem Dentium* Dentium multitudo in Cœmiterio Commotovienſis Eccleſiæ.
humanorum multitudinem reperiri, ut velut in fabulis, meriſſima dentium
ſeges jacta in eam humum videatur; præcipuè, ſi pluvia cœlo decidit, meros
dentes humi legere potes; ſi vel digito humum terebrare volueris, dentium
examina effodies; me ipſum, & conſcientiam meam pro teſtimonio Lectoribus offero, ut fides fiat; etiam in ipſis Cœmeterij humilibus illis muris,
quacunque hiabant, aut patebat fiſſura, dentes reperi, eámque rem admirantibus *Noſtris Patribus*, qui aderant, oſtendi. Forſitan argumentum eſt tot
millium cæſorum, qui cùm (ut tradunt *Commotovienſes*) humati non ſint,

ſed ſinè ſepulchri honore relicti, alijs oſſibus putrefactis, dentes qui nonniſ tardiſſimè in cadaveribus corrumpi ſolent, remanſerunt; Ego Lectori ſagac rem dijudicandam relinquo.

§. LXXIX.

Beraunæ Civitatis Regiæ ab ijsdem hæreticis unà cum civibus ſuis, Nobilitate, Religioſis, & Sacerdotibus excidium.

1421. 1. Apr:

Berаunenſis Eccleſiæ divitiæ.

Theob. in Huſſit. alij 1. Apr.

Beraunæ plurimi ex Catholicis occiſi.

B*Erauna Regia Civitas* eſt, tribus à *Praga* milliaribus, vicinitate ejus, aliisque commodis, & præſidijs vitæ in *Bohemia* non incelebris, ſed religionis Catholicæ per id tempus ſtudio, & Sacerdotiorum in Eccleſi Parochiali multitudine, deinde opibus ſacris longè celebratior; conſtat ætat noſtrâ *Saxones ex Eccleſiæ Beraunenſis* theſauro circa An. C. 1632. triginta ſeptem vel octo calices ſacrificijs Divinis deſtinatos, argenteos omnes, & inauratos, multos eorum gemmis diſtinctos, ut alia ornamenta Eccleſiarum ſileantur, ſacrilegè abſtuliſſe; ſed ad rem veniamus: *Beraunam* igitur, cùm *Catholici* nominis odio *Pragenſes*, & cæteri hæretici, oppugnandam An. 1421 ſuſcepiſſent, ſæpius virtute obſeſſorum cum ignominia repulſi, tandem multitudine ſuperante, 26. Martij capiunt, decem diebus poſt *Commotovium* excisum. Hîc tamen mitiores videri voluerint: tanto enim ſangvine *Commotovij* nuper fuſo, furiarum reſtinctæ tædæ, & ardor ſtygius mitiùs urere videbatur inſanos; non ſævitum igitur in obvios; unus *Joannes Kobliha* Equeſtri loco natus, qui egregiâ virtute aſſilientes repreſſerat, ex Turri urbica præceps datus, cùm adhuc ſpiraret, ferreis tribulis ad mortem verberatus eſt, tum parcere ſangvini Duces juſſerunt. Oblata omnibus vitæ gratia pacate primùm, ſi articulis hæreticis ſubſcribere vellent, actum per colloquia, *ſuos ac ſe miſeri reſpicerent, eſſe omnes in poteſtate victorum, proinde ſaperent, & tempori cederent*; integro die ad deliberandum dato, cùm nihil viri fortiſſimi minis, neque blanditijs moverentur, ad ſupplicia denique quaſi per otium cum clementiæ fama, crudeliſſimi latrones deſcendunt: triginta ſeptem Sacerdotes, ac Religioſi (nam *Beraunæ* Conventus erat Ordinis *Sancti Franciſci Minorum*, ac fortè etiam *Benedictini* ex *Skalenſi Cœnobiolo*, vel aliunde *Beraunam* ſeſe in eo tumultu receperant) numerabantur; erant inter captivos quoque *Jaroslaus MicZan de Klinſtein* ex *Procerum Bohemorum familia*, *Beraunæ Decanus*, tum tres Univerſitatis Carolinæ Magiſtri Catholici: *Erneſtus de PacZovv*, *Georgius de Launa*, *Michaël Daubek*, cum triginta ſeptem alijs Sacerdotibus, & Religioſis Viris; ex nobilitate *Joannes Kobliha* Urbi Præfectus, quem ex turri Urbis præcipitârant, ut paulò antè dixi, tum *Bohuslaus de Daupovva* cum Patre ſuo ſene, & globo Catholicæ ex vicinia Nobilitatis;

[...]tatis; hos iterum, iterúmque monitos, ut *articulos Pragensium* (qui Reli[...]goni Catholicæ adversabantur) admittant, recusantes tandem vinciunt, de[...]inde in balnei hypocaustum quoddam ante Urbem inductos, sese mutuò ad [c]onstantiam adhortantes, unà cum domo incendunt, & consumunt. Hic [f]uit exitus Virorum fortium, quorum cum flammis animæ evolarunt in cælum.

§. LXXX.

[N]ovi Taboritæ Moravi Stephanum Abbatem [W]elehradensem Cisterciensis Instituti unà cum [F]ratribus ob Religionem flammis addicunt. Chru[d]imenses in Bohemia Cœnobium Fratrum Minorum Conventualium ad Stradow incendunt.

DUm *Ziſka* apud *Bohemos* cum *Taboritis* suis in *Cœnobia* bacchatur, & pro *Christi calice*, sangvinem piorum, & sacratorum hominum sacrilegè bibit, aut profundit, *Moravi* hæretici, Apostatis Sacerdoti[...]us *Bedrzicho de StraZnicZ* (cujus postea in *Bohemia* multa sacrilegia in An[n]alibus nostris leguntur) & *Thoma de WistonicZ* Ducibus, eâdem insaniâ [c]orrepti, in Insula quadam *Moravæ*, non ità Straznicio procul castris positis [(]quæ *Novum Tabor* dixêre) viciniam illam omnem prædationibus infestare [c]œperunt. Urebat illos ante omnia *Cœnobium Welehradense Cistercien[si]um* (de cujus origine consulatur *Epitome*) huc inobservati primis castris per[...]veniunt; aperta omnia ùt in pace, valla nulla, nihil clausi, nihil murati inve[n]iunt; ergo statim ad prædas versi, postquam omnia rerum pretia, cum *pul[v]isculo*, ut ita dicam, ex Templo, & Cœnobio opulentissimo extulissent sibi, [s]éque probè escis, & vino ingurgitâssent, post epulas quasi ad spectaculum, & ludos effusi, captum *Abbatem Stephanum* cum *septem Fratribus* educunt; statim ingens pyra exstruitur, & incenditur; honorem *Abbati* deferre se vociferantes, primum illum, deinde ex ordine cæteros *septem* in flammas jactant, mille execrationibus vitam illorum, & mortem devoventes. *Stephanum* dum viveret, pro *Sancto* habitum, testantur *Hagecius & Dubravius*, ad cujus exemplum vitam conformabant suam & reliqui, quo merito ad *lauream Martyrij* vocati videntur à DEO. Plura sinè dubio *Novi Taboritæ* sacrilegia patrâssent, nisì principijs malorum *Catholica Moraviæ Nobilitas*, ac præcipuè *Joannes de Praga Olomucensis Episcopus* occurrissent, sacrilegósq; illos suis copijs dissipâssent. tantùm de *Moravorum Taboritis*.

In *Bohemia* circa hæc tempora (die *Lunæ* post Dominicam primam Verni Jejunij) *Chrudimenses Cives*, ut fidem suam mox venturis ad se *Pragensibus* approbarent, soliciti, *Cœnobium S. Jacobi* in vicinia Urbis suæ è regione Castri

1421.

Novi Tabores in Moravia.

Welehradenses Religiosi combusti.

Epi. l. 4. C. 7 Hagek ad A. 1421. Theob. P. 1. C. 43.

Dubr: l. 26. hist. Boh.

Hagek l. 6. Epit. l. cit. Theob. l. c. Occisi FF. Minores Chrudimij.

Castri Veteris *Stradovv* situm Ordinis *S. Francisci Minorum Conventualium,* adoriuntur, occupant, incendunt, quatuor supra viginti partim Religiosis, partim præsidiarijs militibus trucidatis.

§. LXXXI.

Broda Bohemica, Civitas Archiepiscopalis, & Catholica, cum plerisq; Civium, Sacerdotibus omnibus, totóque præsidio deletur.

1421. Hagek ad 1421. Theob. P. 1. C. 43.

Hist. Sedle: Simeonis Eustachij impressa C. 3.

Broda Catholica Civitas ab hæreticis occupatur.

Dubr. l. 26. hist. Boh. Theob. l. c.

M. S. Reginohrad.

Decanus & alij Catholici occidũtur.

Cùm Catholici in Bohemia justum exercitum, quo defendi possent, in campo non haberent, hostes *Taboritæ*, *Orebitæ*, *Pragenses*, diviserẽ sese, & diversi ad *Cœnobia*, *& Catholicorum Urbes* spoliandas, & incendendas profecti sunt; *Pragensis Exercitus* (cujus Ducem fuisse *Joannem Zelivensem Apostatam* historia *Sedlecensis* affirmat) ante Brodam stetit April medio An. 1421. & deditione postulatâ, quia nisi armis nihil se impetraturos videbant, 16. Aprilis assiliêre; semel atque iterum magna cum clade dejecti mœnibus, tandem novis ac novis semper succedentibus obtinuêre Urbem. *Præsidiarij* (quos Germanos fuisse *M. S. Codices* testantur) ad Turrem Ecclesiæ confugêre, Pacem orantes, sed mox incensâ Turre, educti extra Urbem, adversùs omnes militiæ leges, in rogos injecti partim flam̃is, partim tribulis ferreis verberati perierunt. Exsatiari ira obsidentium hâc cæde potuit, nisi ipsa hæresis obstitisset; itaque in innoxios, inermes, ac *Sacerdotes* atrociùs etiam sunt bacchati: ante omnia (quod perpetuum illis fuit) *Ecclesiam S. Gothardi Collegiatam*, in quam sese plerique Civium receperant, incendunt, in quo incendio ampliùs, quàm ducenti mortales animas exhalârunt; ex Viris sacris præcipui *Joannes de Dubnian Decanus* Artium Magister cum tribus suis *Canonicis*, tum alij *quindecim Sacerdotes* necati. *Nicolai Navaræ* cædes singularis fuit cum æterna Viri gloria peracta; fuit *Navara Capituli Metropolitanæ Pragensis Ecclesiæ Notarius*, Vir moribus gravissimus, vitæ innocentiâ conspicuus, doctrinâ summus, quódque exitium attulisse *Theobaldus* fatetur, hæreticorum hostis accerrimus, quare hunc unum avidiùs ad necem poscebant omnes, ut unus inter manus omnium laceraretur, sed Ducibus (ut *Husso* parentarent) flam̃æ supplicium præplacuit, vinctúmque, & extra urbem vectum in vas pice perfusum conjiciunt, totóque Exercitu tripudiante, velut in triumpho cum cantibus exurunt. O pretiosam mortem in conspectu Domini! *moriatur anima mea morte justorum, & fiant novissima mea illorum similia!*

§. LXXXII.

§. LXXXII.

[K]aurzimij Cistercienses quinque, Colini Prædi[c]atorum Ordinis sex cum Urbis Decano Hinkone [V]iro Natalibus, doctrinâ, & virtute illustri; iterum Chrudimij ex eodem Prædicatorio Ordine octodecim flam̄is cremantur.

EAdem *Pragensium* hæreticorum tempestas alias, aliásque post *Brodam Bohemicam* Urbes involvit: *KaurZimenses* missis Legatis se in potestate futuros polliciti sunt, ad quos statim aliquot suorum turmas direxê[re] *Pragenses*, acceptâque, & redditâ fide, *Præposituram S. Martini Cistercien[si]um* in Urbe (ubi hodie *Decani* domus est) stantem adorti, direptis rebus o[m]nibus incendêre, *Sacerdotes quinque* Religiosi educti, probris omnibus in[f]estis foris ante portam Urbis, quæ *superior* appellatur, maximis lætitiæ signi[fi]cationibus, & vociferationibus, in vasa picea includuntur, & stramento a[ri]do oppilatis vasis, ac incensis, in cineres rediguntur invictâ constantiâ, pro [D]eo & sacris Religionibus crudelissimâ morte defuncti 21. Aprilis.

1421.

In Kaurzim Cistercienses exusti.

Hagek ad A. 1421. Epit. l. cit. Theob. P. 1. C. 44. Simeon Eustach. in histor. Sedlec.

Kolini idem sacrilegium in pervigilio *S. Georgij Martyris* patratum est (*Theobaldus* ipsum *S. Georgij* festum diem ponit) *Cœnobium* Patres ex *S. Do[m]inici* disciplina *Kolini* percelebre in antiquitate, & præclari operis habebant (quod postea in *castrum* verterunt hæretici) illuc *Pragenses* in Urbem ultro [a]dmissi, rectà feruntur; sacram Domum rebus omnibus elatis exspoliant, in[c]endunt, *sex Sacerdotes vinctos* accensâ pyrâ in flam̄am conjiciunt, nullâ nisi [R]eligionis caussâ. Erat eò loci *Decanus* Vir Illustrissimæ Nobilitatis *Proce[r]um de Ronovv* (qui ab eadem cum *Bercis* origine descendebant) *Hinek vel [H]inko*, doctissimum in profanis æquè ac sacris fuisse tradunt historiæ; hunc, [u]t morti majorem celebritatem adderent, vasi piceo inclusum, injectis flam̄is [e]xurunt, subsultante interim circa pyram militari plebe, & cùm decurrerent, [q]uasi re triumphali gestâ, plaudente, & canente.

Hag: Theo: Epit. l. cit.

Prædicatores item Colini.

Et ex Proceribus Hinek de Ronovv.

Posthæc *Chrudimio* Exercitum admovêre *Pragenses*; jam nuper exci[d]io *Stradoviensis Cœnobij*, ùt narravi, *Chrudimenses* commendaverant, & [p]robaverant sese, hoc tempore illustri edito facinore, omnes sibi hæreticos [p]lurimùm devinxêre: curritur in *Monasterium Prædicatorum*; alij sacra diri[p]iunt, alij profana, alij *Cœnobio* subjiciunt faces, quidam Religiosos extra[h]unt in forum, alij pyram exstruunt, alij succendunt, alij captos vinciunt, denique post mille verborum contumelias, concussiones, & verbera, universa illa Patrum, & fratrum corona in foro ipso concrematur. *Octo* fuisse *Religiosos Viros Theobaldus* affirmat; at *M. Laurentius*, qui eâ tempestate vivebat, parcus alioqui in enumerandis Catholicorum cædibus, solitus etiam su-

Ibid. ijdem.

Chrudimij Prædicatorum Convẽtus deletur.

orum scelera contegere, *octodecim*, totúmque adeò, ùt vocant, *Conventum Beatissimæ Virginis* (ità enim appellabant) excisum esse tradit, cui etiam *Weleslavinus* subscribit. Cùm olim per *Chrudimium* necessarium iter esset mihi, & Cœnobij, & pyræ, in qua perierant *Martyres*, locum, monstrantibus civibus, honoravi. hæc 25. Aprilis gesta tradit *Theobaldus*, at certum est 28. Aprilis perpetrata; tum omnis sacrorum apparatus ex illa *Beatissimæ Virginis Ecclesia*, Cimelia Templi, Calices, Monstrantiæ, (ùt vocant) Sacerdotum sacrificantium amictus pretiosi, & gemis collucentes, foras ad castra *Pragensium & Taboritarum* sunt transmissi.

§. LXXXIII.

Cædes Abbatis Woldemari cum suis, ex Ordine Canonicorum Regularium Sancti Augustini, ac denique totius Cœnobij Raudnicensis excidium ab hæreticis.

1421. 24. Apr.

Zißcæ Taboritarum Ducis Sangvinolentus animus nihil aliud volvebat, quàm cædes & sangvinem: quoties hostis armatus abesset, quærebat *Cœnobia*, raptisque secum, qui expeditiores erant latronibus, ubi minimè timebatur apparens, opprimebat incautos. 24. Aprilis repentè ad Pontem *Raudnicensem* stetit: nihil erat, quod transitum prohibere posset: *Archiepiscopus Conradus* hæreticis peramicus desidebat in Arce, certatum officijs: *Zißka* etsi vi agere posset, per pontem & Urbem transitum à *Conrado* petit; *Conradus* indulget, neque id modò, sed ad *Zißkam* demerendum cibum & potum Exercitui liberalissimè suppeditat. Curatis corporibus pontem superant hæretici, *Raudnicium* transeunt; viso Cœnobio contineri non potuerunt, cursu in *Cœnobium & Ecclesiam* elegantissimam, & prorsus basilicam feruntur: *Abbas Woldemarus* occurrens, protinus ab hæreticis occiditur, tum alij complures Canonici, pauci subterraneis quibusdam cellis contecti vitam servarunt; *Cœnobio, & Ecclesiâ* spoliatis utrumque arsit; Latrones *Pragam* versùs abière. Describit hanc cædem Codex M. S. Cœnobij *Raudnicensis*, aítque rem gestam An. 1421. altero post S. Georgij die. De *Woldemaro* in alio M. S. Codice Cœnobij hęc lego: *In hoc nostro Raudnicensi Cœnobio educatus, & Martyrio coronatus fuit Venerabilis Abbas Woldemarus Rhenanus, ob doctrinam eximiam, Vitæq; integritatem, præsertim summum in Beatæ Virginis cultu studium valde celebris.* hæc ibi. Nimirum tales eligit DEUS, quos Martyrij laureâ coronet, ut virtutibus instructi DEUM (ut S. Teresia quodam loco scripsit) *DEUM habeant debitorem.*

Raudnicenses Canonici Reg: Ord: S. August: perimuntur

De Woldemaro Abb:

§. LXXXIV.

§. LXXXIV.

Czaslaviæ Minorum Conventualium, Nymburgi Prædicatorum Conventus flammis, & suorum sangvine delentur. Cuttenbergenses Catholici, qui sedes mutare ob Religionem volebant, contra datam fidem membris mutilati, pars cæsi ab hæreticis, repelluntur.

PEnè tantùm, non ampliùs, in *Narratione* erit, quantum *Titulus* præfert; rebus enim omnibus cum Religione mutatis, succedente in eas ipsas Urbes hæresi, & propè trium sæculorum spatio regnante, nimium monimenta omnia exciderunt: deleta esse Cœnobia *Czaslaviæ & Nymburgi*, id verò constat inter omnes, Manuscripti Codices testantur, rudera Ecclesiarum, & Cœnobiorum pendentia hodiéque clamant, lapides alarium fracti, & parietes sangvine perfusi loquuntur. Sed de *Nymburgensi Cœnobio*, quo illud tempore excisum sit, non æquè constat: longè tardiùs, & jam *Ziskâ* extincto, *Nymburgum* esse captum certissimum puto; etsi illud excidium, alios Scriptores secutus, hoc loco & anno posuerim.

1421.

FF. Minor: Czaslaviæ, Nymburgi Prædicatores perimũtur.

Kuttenbergæ quid gestum sit eo ipso die, quo *Ziska ad* Chrudimium, aut potiùs, ùt paulò antè ex M. S. Codice dixeram, Raudnicij versabatur (nisi ista per ejus Duces gesta esse dicamus) habet M. S. *Cives Kuttnenses* cùm ea, quæ *Berannæ, Brodæ, Kaurzimij, Kolini* gesta erant, accepissent, conterritos, Legatos ex suis honoratissimos Viros ad *Pragenses* (qui *Taboritis* longè mitiores habebantur) misisse qui pacem orarent, revocarent in memoriam utriusq; Urbis ab antiquo tempore fœdera, unam fuisse *Pragæ, & Kuttnæ Civitatem*, universi Regni thesaurum argentifodinis contineri, proinde parcerent Urbi cognatæ, parcerent Regno, parcerent sibi. *Theobaldus* ex *M. Laurentio* ait, cum Monstrantia *Ven: Sacramenti* occurrisse *Pragensibus Kuttnenses*, & genibus positis veniam orâsse, & impetrâsse, etiam illud, ut qui Catholicam Religionem mutare hæresi nollent, usquè ad *Assumptionis B. Virginis* diem, rebus suis venditis, vel convasatis, innoxiè quò vellent, abirent. ità tum inter partes convênit; cui conventioni cùm fiderent *Catholici*, & plurimi Urbe excederent, *Pragensium* satellites insidijs collocatis quàm plurimos exceperunt, rebus omnibus exuerunt, manus nonnullis crudeliter amputârunt, alios nasis, alios auribus mutilatos ad ignominiam rursus impulerunt in Urbem, nullâ fidei, quam dederant curâ, nullo pactorum fœderum respectu.

Epit hist. l. 4. C. 7. Theob. P. 1. C. 45. Hagek l. c.

Cuttenbergenses Catholici pereunt.

Lupac. in Calend.

§. LXXXV.

Ziſska in vicinia Lichtemburgicæ Arcis Sacerdo tes quàm plurimos occidit; Sedlecenſe Cœnobi um Ciſtercienſium ditiſſimum, & frequentiſſi-mum, occiſis Religioſis omnibus inflam-matur.

1421.

Cædes multorum Sacerdotum.

ZIſska Taboritarum Ductor, cùm ſe à Pragenſibus ſeparâſſet, ſubitò Ta
borium ſeſe retraxit, & Piccarditis Taborij, pérq; eam viciniam dele
tis, celeriter reverſus, non procul Jenikovviâ ſub montibus, iterun
Pragenſium copijs ſuas conjunxit; ad Caſtrum deinde Lichtemburgum pro

M.S. Bartoſſek de Drahonicz.

greſſus, arcis deditione factâ, Chrudimium cum ſuis pervenit. In hoc itine
re maximam vim Sacerdotum à Ziſska trucidatos perijſſe, Eccleſias quàm plu
rimas inflamari, incendíq; juſſiſſe, tradit Hagecius; at Sedlecij Cœnobij venu

Hagek ad A.1421.

ſtiſſimi incendium, & cruentam Religioſorum omnium ſtragem, cujus eti
am hæretici meminêre, ab eo omiſſam, quoties ejus Cœnobij in mentem ve

A.1421. 28. Maij.

nit, admirari ſatis non poſſum. Sedlecenſe Cœnobium igitur, ſummâ celeri
tate uſi, nè quid prædæ elaberetur è manibus, Taboritæ cingunt, vias omne
occupant, tum ad prædas, & cædem Monachorum vertuntur: quis claden

Sedlecenſe Cœnobiũ cum Religioſis excinditur.

illius lucis, quis funera fando explicet? quingentos Religioſos Viros Sedlec
DEO continuatis diu, noctúque horis laudes dixiſſe, & pro ſceleribus homi
num DEI miſericordiam implorâſſe conſtat; quantus Sedlecij numerus oc
ciſorum fuerit, nullibi, nè in hiſtoria quidem Sedlecenſi reperio; ſuſpenſo

Euſtach. in hiſt. Sedlecenſi.

Paul Zidek in Inſtr. ad Regem Georg. M. S.

patibulis, aliíſque mortibus ſublatos Euſtachius tradit; Zidek vicinus eorun
temporum Carthuſianos quoque, tam Pragenſes, quàm etiam Podiebradien
ſes Sedlecium, ùt ad locum ſecurum, recepiſſe ſeſe, eóſque omnes immanite
unà cum Ciſtercienſibus trucidatos ſcribit; an Jacobus Abbas evaſerit mor
tem tectus latebris (quæ in Cœnobio multæ fuiſſe feruntur, & quas Henric
Abbatis exemplo paratas habebat) nondum comperi. Necatis Religioſi

Euſtach. ad A. 1309.

omnibus faces Eccleſiæ B. Virginis, & Cœnobio ſunt ſubjectæ; conſtan
omnium traditio eſt: Ziſkâ invito, Eccleſiam & Cœnobium arſiſſe, quò
magnitudini, venuſtati, & præſtantiſſimis ædificationibus parcere ſtatuiſſet
ideóque ut Euſtachius, & Theobaldus narrant, viſis flammis indoluiſſe, &
confeſtim proclamari juſſiſſe, quaſi lætum incendio: quisquis accendiſſet, ve
niret, præmium recepturus, quantum auri, & argenti ſatis in omnem vitam eſ-
ſet; cùm ſacrilegus veniſſet, comprehenſum illico, eíque liquatum aurum
argentúmque in os infuſum, ut mortuus conciderit; ſimul cum ejus mort
ſeverìſsimè vetitum, nè quis injuſſu Ducis flammas cuicunque ædificio ſup
poneret. Ità nemo malus eſt, qui bonus aliquando eſſe, aut ſaltèm vider

nor

non velit. Agit de hoc Cœnobij Sedlecensis excidio Menologium Sacri Ord: Cisterciensis ad 28. Maij his ipsis verbis: *In Monasterio Zedelitzensi (Sedlecensi) Passio Beatorum Monachorum Cisterciensium, qui ob fidei Catholicæ professionem ab Hussitis Martyrio affecti Coronam immortalitatis promeruerunt; quibus associati sunt Monachi Carthusiani, qui à Nostris hospitio charitativè excepti, eodem die, eodem loco, & eandem ob caussam Martyres evolarunt ad cælum.* De illis *Joannes Cochlæus, Aubertus Miræus, & Paulus Langius in Chronico CitiZensi A. D. 1421.* hæc Menologium Henriqvez. Carthusiani in Sedlecensi Cœnobio deprehensi occiduntur.

§. LXXXVI.

Excidia Cœnobiorum in Chrudimensi, Boleslaviensi, & Reginohradecensi Provincijs, cum innumeris Catholicorum, Sacerdotum, ac præcipuè Monachorum cædibus.

FUlminis in morem, ùt vidimus, in *Cœnobia* ferebantur hæretici: acuebat prædones ipsa hæresis, quæ sangvine libentissimè pascitur, stimulabat prædarum ex Cœnobijs, ac Templis ditissimis infinita cupiditas, incendebant Victoriæ, & semel degustata sangvinis dulcedo, velut de *Ursis* tradunt, magìs, ac magìs efferabat; hæc vulgus hæreticorum. At Duces non diu impunè se volitaturos cogitare poterant, adfore brevì in *Catholicorum* subsidium universam *Germaniam*, utendum esse tempore, fibras omnes Catholici sangvinis excindendas ferro, præcipuè urbes omnes in partes suas metu, odio, aut quacunque ratione adjungendas, & trahendas statuerant; accedebat, quòd nulla legitima stipendia militi repræsentare poterant, præter quæ prædando collegissent, sciebant assvefaciendos esse sangvini, & sacrilegijs Suos, ut neque receptum ad veniam habere unquam possent, & cùm ex sacris, & Ecclesiarum flammis prædas agerent, majoribus sceleribus perpetratis, minora flagitia ducerent pro nihilo. Igitur *Nobilitate* adhuc intactâ, præterquam si quis opponeret sese, in *Cœnobia* suos ire jusserunt: explicari non potest, quantæ cædes his pauculis diebus in tanta hæreticorum omnia pervadentium celeritate, perpetratæ sint. Ut priora, quæ jam commemoravi, prætoream; Primo furentium impetu in uno *Chrudimensi Districtu* deletur *Conventus Prædicatorij Ordinis* in minori *Pardubicio* (**w Pardubičkách**) *Dobrovicij*, vel *Drobovicij Præmonstratensium*; *Podlazicense Benedictinorum* (in quo fugâ dilapsis fratribus cæteris, deprehensum *Abbatem* cum alijs *duobus Religiosis Patribus*, in flammas injectum perijsse, literæ *Picardorum* fatentur) in *Orlik* ad *Chocznam* dives Cœnobium *Crucigerorum S. Cyriaci* (de quibus alio in loco agemus) in *Arce GeZborZicensi* (quod

1421. Cædes innumeræ Sacrorum Virorū. *Epist. Piccardorum sub Wladis. Rege Typis editæ.*

Templarijs extinctis, pridem *Rhodijs Equitibus* cesserat) *Altomeitæ geminum Ordinis Minorum, Virorum* atque *Virginum* (quod *S. Ludovici* appellabatur) cum his *Altomeitani Cives*, qui portas claudere sunt ausi, non pauci periêre; *Skalicense* iterum *Cisterciensium*, ac *Sezemicense* ejusdem instituti Virginum. In hoc postremum *Zißka cum Taboritis* nullo prohibente ingressus, attonitas, tam horrido spectaculo DEI sponsas (nam ex ipsis *Taboritarum* vultibus spirabant tormenta) vinciri, & in profluentem, *tredecim* numero (nam forsitan pluribus, ut alibi quoque factum lego, defuit animus) abjici jussit; bonâ fortunâ accidit, ut quibus id mandatum erat negotij in *Pragensem* aciem incurrerent, qui, utpote civiliores, illas sibi Virgines dari petierunt, datásque *Reginohradecium* dimiserunt incolumes, quæ innocuæ animulæ lacrymantes per viã, extra mundum se ire credebant, quòd ejicerentur ex claustro. Sed, & *Czaslaviensis Provincia* ingens tum à *Taboritis* in sacris damnum accepit: *Wilemoviense Ordinis S. Benedicti Cœnobium* cum suis cultoribus, & omnibus memorijs deletum, & incensum, aliud item *Michaloviense* ejusdem Ordinis, & *Chotussiense*, vel *Chotiecense S. Procopij* Cisterciensis Instituti, *Bysßoviense* (quod, cujus Ordinis fuerit, ignoratur) aliáque complura. Eandem calamitem subiêre Cœnobia quædam in *Boleslaviensi*, & *Reginohradecensi Provincia*, ùt *Benatek novum* (quanquam id antè à *Pragensibus*, qui *Boleslaviam Veterem* tenebant, factum videatur) *Crucigerorum S. Cyriaci*, *Jablonense Virginum ex S. Dominici disciplina* (nam postea Virginibus Viri successêre) *Domum Rhodiorum Equitum* in juniore Boleslavia, ibidémque *Fratrum minorum Conventualium Cœnobium*; *Lissa*, & *Prosik*, & sub Castro *Bezdiezy Canonicorum Regularium S. Augustini* (coloniæ Cœnobij Carolini Pragensis) & aliud eorundem Canonicorum Cœnobium in *Saczka*, & aliud *Landscronæ*, *in Zleby Nosocomium* opulentissimum à *Marquardo de Wartemberg* An. 1377. fundatum, cui *sex Cistercienses Monachi* cum *Præposito* ex Cœnobio *Gradicensi* missi præerant; *Reginohradecij ad S. Joannem Baptistam Cœnobium Fratrum Minorum*, ibidem alia duo Cœnobia in suburbio *Ordinis Prædicatorum* Virorum, & fœminarum: illud ad *Ecclesiam B. Virginis*, hoc ad *S. Georgium* (quanquam *Reginohradecensia Cœnobia*, non priùs, quàm *Zißkâ* adveniente, & suburbanas domus inflammante deleta videantur) item *Præpositura Ordinis S. Benedicti in Bassczin*; *Collegiata Ecclesia in Lipnicz à D. Wilhelmo de Landstein* An. 1397. fundata, ubi Decanus cum sex numero Canonicis ejecti; & *Domus Rhodiorum in Dub*, *Cœnobium Crucigerorum cum navicula Sancti Sepulchri ad Trutnovium* (quæ civitas armatâ manu capta est) *Bidzoviense Ord: Minorum Conventualium*; *Zvvolense* ad *Jaromirium Ordinis Prædicatorum*, aliæque plurimæ Religiosæ sacrorum hominum Sedes, in quibus omnibus, quantum sit effusum sangvinis, expendat, quisquis hæreticorum in sacra rabiem, & eorum temporum latro-

Enumerantur Cœnobia vastata & cum Incolis deleta hoc tẽpore.

M:S. varia Epi. l. 4. C. 7 Hag. 1421. Theob. in Hussit. P. 1. C. 44. & 45. Dubr. l. 27.

rocinia, & sacrilegia in nostris Annalibus legit. Hæc omnia Cœnobia hoc iter *Brodense*, *Kuttnense*, *Chrudimense*, *&* *Jaromiriense*, aut in redi- *Pragam* excisa sunt; Monachi, deprehensi, ùt habet *Dubravius*, exusti. *Dubr. l. cit.*

§. LXXXVII.

romirium Reginæ Bohemiæ dotalis Civitas in eginohradecensi Provincia, datâ, & non servatâ hæreticis fide, Religionis causâ, aquâ & igne leletur. Zwolenses quatuor Ordinis Prædicatorum in Albim abjecti, merguntur.

A. 1420. 14. Maij. PLacet *Joannis Dubravij* verbis Tragicum Jaromirensis Urbis excidium explicare, adjectis, si quid ampliùs inveniatur, brevissimis Notis: *certiores mox facti* (hæretici) *Jaromirium Oppidum diligentissimè* *Dubr. l. 26. hist. Boh.* *m à Bohemis, tum à Moravis, sub* Præfecto *Moravo ex familia Procerum* *zko vicia, muniri, eò Exercitus ducunt, & mœnia ingenti, ac pertinaci im-* *tu invadunt, quippe ab ortu Solis usquè ad meridiem illum continuarunt, tan-* *suorum occidione, ut* Pragensium *plus minùs septingenti, Taboritarum autem* *ngenti desiderati fuerint.* *Minùs posthac feroculi ad circumvallandum op-* *dum se dederunt, mox ad colloquium obsessos invitarunt,* Pragensium *loquen-* Præfecto, *futuram statim obsidij solutionem, si quatuor capita agnoscere vo-* *erint.* *Nihil nobis, respondent, cum vestris* Capitibus *errore plenis, nos unũ* *cclesiæ* Caput, *sicut unum Regem nostrum agnoscimus.* *Cæterùm si liceat Vi-* *s, mulieribúsque cum ipsis pueris incolumibus exire, & tantum cuilibet recu-* *rum suarum secum auferre, quantum dorso gestare queat, de* Civitate *se* Pra- *ensibus, non autem Taboritis concessuros.* *Obstringunt fidem, ità se facturos,* *d perfidi non faciunt.* *Nam ipsum* Præfectum Pragam *captivum deduci ju-* *ent, viros, mulierésque etiam ipsis vestibus despoliant, ac plures Virgines nuda-* *as in flumine submergunt.* Hæc in *Historia Bohemiæ Dubravius*; quæ non arum aliter in *Theobaldo*, *&* *Hagecio*, aliísque MM. SS. codicibus narrata eguntur: inprimis MM. SS. codices non C*zernohorskium*, sed C*zervenohorkium* Urbis Præfectum nominant, quod fuit agnomen familiæ *Berkianæ in Bohemia*, non *Bozkovicianæ* apud Moravos stirpis. *Taboritas* nongentos, & sexdecim humum planxisse, ab *Jaromirensibus* occisos tradit *Hagecius*. *Hagek ad 1421.* Cùm urbe exirent Catholici, nihil moventibus Pragensibus, *Taboritas* fœdifragos aggressos Civium turmas, primò *Senatum* (cùm se in hoc *Senatûs* dignitatem tueri velle cum amaro risu profiterentur) deinde cæteros, ac tandem *nudatas Virgines* ex rupe (locus hodiéq; monstratur) in *Albim* jecisse, & mersisse. Jam quod omisit *Dubravius* ex modò citatis Scriptoribus est supplendum

Hæretici Jaromirensibus fidem non servarunt.

dum; alter dies (15. Maij) supplicijs *Sacerdotum* datus est totus: unum su-
Canonici Regulares S. Augustini Jaromirij cõbusti. pra vicenos eduxerunt, plerosque *Canonicos Regulares S. Augustini* ex Jaro-
mirienſi Cœnobio, *tres* tormentorum metu victi (ùt habet *Theobaldus*) ac-
cesserunt hæreticis, reliqui duodeviginti exercitu hæreticorum utroque spe-
ctante, flammis pyrâ ingenti excitatâ, sunt consumti.

Demersi IV ex Ord. Prædic. ex Cœnobio Zvolensi. *Zvvole* pagus medio *Jaromirio* milliari situs, in quo *S. Dominici* Re-
ligiosa Familia Cœnobium, aut domicilium potiùs quoddam fixerat, *quin-
que* enim non ampliùs alebantur; ex his *quatuor* dum *Jaromirium* obside-
tur & capitur, captos, & in *Albim* projectos à *Taboritis* narrat *Joannes Laicus*
ejusdem Ordinis, qui latebris tectus evasit; cujus Chirographum Libro II
Miscellaneorum Cap. XI. recitavi. Corrigendus ibidem Annus: non enim
1425. sed 1421. gesta res est, licèt eam primùm A. 1425. *Joannes* descripserit.

§. LXXXVIII.

Tustenses Cives hæretici Castra Herstein, & Ryzemberg occupant, ibi septemdecim Catholicos, hîc sexdecim Viros nobiles exurunt; Conventuales domesticos suos trucidant. Virgines Sacra Parthenonis Georgiani ignominiosè acceptæ per fora Pragæ ducuntur, & cum alijs Sacris Virginibus, quarum numerus ad trecentas quinquaginta ascenderat, in exilium deportantur.

1421. Cùm Orientalia *Bohemiæ* loca Ecclesijs, ac Cœnobijs plurimis, non-
nullísque etiam Urbibus inflammatis, desolarentur, *Occidentalem*
quoque Bohemiæ partem Catholicorum cædibus hæresis funestavit:
Theob. in Huss. P. 1. C. 45. octo diebus ante Pentecosten *Tustenses Hæretici* arcem munitissimam, in
quam loci fiduciâ suas opes multi ex Nobilitate, & Sacerdotes ex Templis in-
Epit. l. cit. tulerant, *Herstein* (ad *Ronsperg in Plsnensi Provincia* sitam) expugnant, in-
Herstein. Pivvonka. eáque *septemdecim* Viros Catholicos, Religiosos plerosque, ùt probabilis
conjectura evincit, flammis enecant, deinde in descensu montis, nobile *Cœ-
nobium Pivvonkanum Eremitarum S. Augustini* incendunt.

Ryzmberg. Propè jam mihi exciderat alterum *Civium Tustensium*, seu *Domazli-
censium* sacrilegum facinus, nisì memoriam admonuisset *Calendarium histo-
ricum Procopij Lupacij Civis Tustensis*, cujus hæc verba sunt ad 18. Maij, An.
1421. *Domazlicenses expugnatâ Rizembergâ* (castro munitissimo) *XVI. Cli-
entes* (id est Nobiles) *veritatum Christi adversarios* (vide hæretici hominis a-
mentiam!) *combusserunt, Bohuslao Rizembergæ Domino Ssvvihovianæ gentis*

soli

li pepercerunt, eò quòd esset *Reipublicæ Pragensis jam antè captivus*. En cæ-
‑m, en caussam! sed & *tertium* eorundem hæreticorum *Tustæ* facinus An.
‑19. patratum in M. S. Codice reperio: excidium videlicet in Urbe sua *Cœ-*
‑bij Minorum Conventualium multo cum sangvine. erat id pro *Augustinia-*
‑s A. 1288. fundatum (ut dicam alibi) pòst ad *S. Francisci Ordinem* perve-
‑t; hodie rursus habitatur à suis.

Cœnobiũ Tustense FF. Minor: *M S. f. 191. In Cœnobijs*

Nec *Pragæ* quies Catholicis data; rudes puellæ, DEOque plenæ Vir-
‑nes ex Cœnobijs extractæ tantùm non perierunt. In Junio Anni 1431.
‑*orzka*, seu *Ursula Czenkonis de Wartemberg Burgravij supremi soror Anti-*
‑ta Parthenonis Georgiani ad Senaculum Antiquæ Urbis Pragensis, ad pro-
‑na subsellia ab Altaribus, ad opifices sordidissimos Princeps fæmina, &
‑incipis titulo ornata evocatur; quærit *Joannes Apostata Monachus*: velít-
‑ *Pragensium Articulis* (quos scilicet hæresis dictaverat) subscribere? ità Par-
‑enoni omnia tuta fore, & pacata; sin recuset, omnia malè illi eventura.
‑orzka in maximorum Procerum familia genita, animo præsenti conditio-
‑em paucissimis verbis recusat; ergo illi exilium in *pervigilium S. Joannis*
‑aptistæ decernunt; mittunt, qui deducerent satellites hæresi corruptissi-
‑os: B*orzkam* triginta sacratæ Vestales sequebantur, per frequentissima *par-*
‑e Urbis loca ducuntur, compita omnia vociferationibus hæreticorum, &
‑etulantissimis scurrilibus, & impudicissimis (quod Virginitati tormentum
‑aximum) vocibus personabant; in P*onte* qui *magnam, & parvam* Pragam
‑onjungit in summum venêre discrimen: erat quibusdam animus dare præci-
‑ites in *Muldavam*, restitêre prudentiores civium, rixa, ac propè jam pugna
‑it, tandem pars sanior, & mitior vicit: ad *S. Annam Virginum S. Domini-*
‑ *Cœnobium* adducunt: huc enim ex cæteris quoque Cœnobijs Virgines
‑ompulerant mitiores hæretici, numero ampliùs trecentas quinquaginta.
‑ost varias consultationes hæreticorum, generis claritudo (nam pleræque
‑rocerum, & Nobilium nurus erant) mortis periculo innocuas animulas
‑xemit; B*orzka* cum suis prima, sed pecunijs, rebúsque omnibus spoliata,
‑ exilium, deinde & cæteræ paulatim, nè furens plebs sentiret, dimit-
‑untur, quas procul Patriâ exulatum in alienas terras ad sui instituti Sorores
‑bijsse, traditum est. *Hagecius à M. Laurentio* iterum deceptus B*orzkam*
‑rticulis hæreticorum subscribere voluisse narrat, sed eum tum cæteri Scri-
ptores, tum ipsum exilium, quod irrogatum est, luculentè
refellit.

Hagek ad A. 1421.

Vide superiùs quæ de Borzka ejusque constãtia memoravi §. LXXIII

Virgines sacræ Pragâ in exilium deportantur.

dum; alter dies (15. Maij) supplicijs *Sacerdotum* datus est totus: unum
Canonici Regulares S. Augustini Jaromirij cõbusti. pra vicenos eduxerunt, plerosque *Canonicos Regulares S. Augustini* ex Ja mirienſi Cœnobio, *tres* tormentorum metu victi (ùt habet *Theobaldus*) cesserunt hæreticis, reliqui duodeviginti exercitu hæreticorum utroque ſ ctante, flammis pyrâ ingenti excitatâ, sunt consumti.

Demersi IV ex Ord. Prædic. ex Cœnobio Zvolensi. *Zvvole* pagus medio *Jaromirio* milliari situs, in quo *S. Dominici* R ligiosa Familia Cœnobium, aut domicilium potiùs quoddam fixerat, *qu que* enim non ampliùs alebantur; ex his *quatuor* dum *Jaromirium* obsi tur & capitur, captos, & in *Albim* projectos à *Taboritis* narrat *Joannes Lai* ejusdem Ordinis, qui latebris tectus evasit; cujus Chirographum Libro I *Miscellaneorum Cap. XI.* recitavi. Corrigendus ibidem Annus: non en 1425. sed 1421. gesta res est, licèt eam primùm A. 1425. *Joannes* descripse

§. LXXXVIII.

Tustenses Cives hæretici Castra Herstein, & R zemberg occupant, ibi septemdecim Catholico hîc sexdecim Viros nobiles exurunt; Convent ales domesticos suos trucidant. Virgines Sacr Parthenonis Georgiani ignominiosè acceptæ p fora Pragæ ducuntur, & cum alijs Sacris Virgin bus, quarum numerus ad trecentas quinquagin ta ascenderat, in exilium deportantur.

1421. Cùm Orientalia *Bohemiæ* loca Ecclesijs, ac Cœnobijs plurimis, no nullísque etiam Urbibus inflammatis, desolarentur, *Occidental* quoque Bohemiæ partem Catholicorum cædibus hæresis funestav,

Theob. in Huss. P. 1. C. 45. Epit. l. cit. octo diebus ante Pentecosten *Tustenses Hæretici* arcem munitissimam, quam loci fiduciâ suas opes multi ex Nobilitate, & Sacerdotes ex Templis i tulerant, *Herstein* (ad *Ronsperg in Plsnensi Provincia* sitam) expugnant,

Herstein. Pivvonka. eáque *septemdecim* Viros Catholicos, Religiosos plerosque, ùt probabi conjectura evincit, flammis enecant, deinde in descensu montis, nobile C *nobium Pivvonkanum Eremitarum S. Augustini* incendunt.

Ryzmberg. Propè jam mihi exciderat alterum *Civium Tustensium*, seu *DomaZ censium* sacrilegum facinus, nisi memoriam admonuisset *Calendarium hist ricum Procopij Lupacij Civis Tustensis*, cujus hæc verba sunt ad 18. Maij, A. 1421. *DomaZlicenses expugnatâ RiZembergâ* (castro munitissimo) *XVI. Cl entes* (id est Nobiles) *veritatum Christi adversarios* (vide hæretici hominis mentiam!) *combusserunt, Bohuslao RiZembergæ Domino Ssvvihovianæ gent*

so

pepercerunt, eò quòd *esset Reipublicæ Pragensis jam antè captivus.* En cæ-
n, en caussam! sed & *tertium* eorundem hæreticorum *Tustæ* facinus An.
9. patratum in M. S. Codice reperio: excidium videlicet in Urbe sua *Cæ-*
ij Minorum Conventualium multo cum sangvine. erat id pro *Augustinia-*
A. 1288. fundatum (ut dicam alibi) pòst ad *S. Francisci Ordinem* perve-
; hodie rursus habitatur à suis.

Cœnobiũ Tustense FF. Minor: *M S. f.* 191. *In Cœnobijs*

Nec *Pragæ* quies Catholicis data; rudes puellæ, DEOque plenæ Vir-
es ex Cœnobijs extractæ tantùm non perierunt. In Junio Anni 1431.
zka, seu *Ursula Czenkonis de Wartemberg Burgravij supremi soror Anti-*
Parthenonis Georgiani ad Senaculum Antiquæ Urbis Pragensis, ad pro-
a subsellia ab Altaribus, ad opifices sordidissimos Princeps fæmina, &
ncipis titulo ornata evocatur; quærit *Joannes Apostata Monachus*: velít-
Pragensium Articulis (quos scilicet hæresis dictaverat) subscribere? ità *Par-*
noni omnia tuta fore, & paçata; sin recuset, omnia malè illi eventura.
zka in maximorum Procerum familia genita, animo præsenti conditio-
n paucissimis verbis recusat; ergo illi exilium in *pervigilium S. Joannis*
ptistæ decernunt; mittunt, qui deducerent satellites hæresi corruptissi-
s: *Borzkam* triginta sacratæ Vestales sequebantur, per frequentissima *par-*
Urbis loca ducuntur, compita omnia vociferationibus hæreticorum, &
ulantissimis scurrilibus, & impudicissimis (quod Virginitati tormentum
ximum) vocibus personabant; in *Ponte* qui *magnam, & parvam* Pragam
njungit in summum venêre discrimen: erat quibusdam animus dare præci-
es in *Muldavam*, restitêre prudentiores civium, rixa, ac propè jam pugna
t, tandem pars sanior, & mitior vicit: ad *S. Annam Virginum S. Domini-*
Cœnobium adducunt: huc enim ex cæteris quoque Cœnobijs Virgines
mpulerant mitiores hæretici, numero ampliùs trecentas quinquaginta.
st varias consultationes hæreticorum, generis claritudo (nam pleræque
ocerum, & Nobilium nurus erant) mortis periculo innocuas animulas
emit; *Borzka* cum suis prima, sed pecunijs, rebúsque omnibus spoliata,
exilium, deinde & cæteræ paulatim, nè furens plebs sentiret, dimit-
ntur, quas procul Patriâ exulatum in alienas terras ad sui instituti Sorores
ijsse, traditum est. *Hagecius à M. Laurentio* iterum deceptus *Borzkam*
rticulis hæreticorum subscribere voluisse narrat, sed eum tum cæteri Scri-
ptores, tum ipsum exilium, quod irrogatum est, luculentè
refellit.

Hagek ad A. 1421.

Vide superiùs quæ de Borzka ejusque constãtia memoravi §. LXXIII

Virgines sacræ Pragâ in exilium deportantur.

§. LXXXIX.

Doxanense, & Teplicense Cœnobia, illud Præmonstratensis, hoc Benedictini Ordinis Virginum, tum deinde Ossecense virorum Cisterciensis instituti, ferro & igni delentur.

1421. in Jul:

Hagek l. c. Epist. l. cit. Theob. P. 1. C. 49.

Doxanensis & Teplicensis Parthenones vastati.

JUlij Mensis initio *Joannes Apostata Monachus*, qui tum *Pragæ* omnia p
terat, *Pragenses* copias in *Zatecensem*, *&* *Litomericensem* Districtus em
tit: *Doxanense Cœnobium* Præmonstratensis Instituti Virginum opule
tum inprimis, ac multis Regum, & Reginarum fundationibus locupletatu
ante omnia invadunt sacrilegi, spoliant, & cum Ecclesia incendunt. *Ha*
cius diem Lunæ post *S. Procopium* nominat (id est, nî fallor, *7.* Julij) quo
flammis *Doxanum* conciderit; eandem rabiem, quamvìs initio humani
tem præferrent, in alterum Cœnobium *Teplicense* Virginum S. Bened
Pragenses effuderunt; ac primùm Antistita Parthenonis leniri posse ben
cijs speraverat, itaque velut Amicis Civitatem suam *Teplicensem* pro potest
patêre, & portas aperiri jusserat, deinde opiparè, lautéque tractari submi
ex præsenti copia cibarijs; at apud improbos, & sacrilegos frustra ex ben
cio gratiam quæsieris; curatis, & satiatis corporibus, crudeles etiam anim
incendijs, & supplicijs pascere jam pridem cupiebant; impetu in *Cœnobi*
facto, eductis priùs *Virginibus*, deprædantur omnia, & ad extremum cl
strum inflammant, ac diruunt; improbissimus quisque abeuntes *Sac*
Virgines assecuti despoliant, ipsis vestibus exuunt, & nudatas agunt in fuga
quasdam aquis præfocant.

Pessina in Moravogr: l. 4. C. 4.

Ossecense Cisterciensium Cœnobium incensum.

12. Julij, *Ossecense Cœnobium* Cisterciensis Ordinis elegantissimis æ
ficijs, & magnifico Templo percelebre *Pragenses* adoriuntur, ídque nullo
fendente occupant. In tempore admoniti Religiosi evasêre cladem ple
& in proximas silvas, ac montes abdidêre sese; at hæretici rabie in saxa c
versâ, elatis rebus omnibus, quæ usui esse poterant, *Ecclesiæ, & Cœnobio*
gustissimo faces subjecêre. In his tribus *Cœnobijs*, quotquot deprehend
poterant Religiosos, qui aut Sacra apud *Virgines DEO devotas* procuraba
aut ægroti, aliâve causâ retardati venêre in manus, vel igne, vel ferro pe
mierunt. *Chronicon Citizense*, Religiosi è familia *S. Benedicti* Scripto
dissertissimè affirmat: An: 1421. cùm Hæretici *Bilinam* (quæ tum erat in
tione *Alberti de Colditz* Viri Catholici) obsiderent, *Cœnobium Ossecanum*
jisdem exustum, & *Monachos Cistercienses*, qui ibidem DEO militabant, c
deliter occisos. Idem affirmat disertis verbis Menologium Cistercie
Chrysostomi Henriquez: *Apud Bohemos*, inquit, *Passio Beatorum Mar*
rum Sanctæ Mariæ de Ossek Ord. Cisterciensis, qui in confessione fidei consta

f. 853.

Cistercienses in Ossecensi crudeliter peremti.

ter

persistentes ab Hussitis immaniter interemti (An. 1429.) *cum palma Martyrij victores evolarunt in cœlum. Eorum Martyrium referunt* Paulus Lan-is. *Cochlæus l. 6. hist. Hussitar. Aubertus Miræus l. 5. Originum Monasti-c. 15.* Observet Lector, discrepare *de Ossecensi Cœnobio* Scriptores: *eobaldus*, aliíque evasisse cœdem Religiosos, alij subiisse; alij Cœnobi-12. Julij An. 1421. alij 23. Sept. 1429. excisum affirmant. conciliari utra-e pars à Nobis potest: dicimus enim primo hæreticorum incursu A. 1421. . Julij fugâ in vicinas silvas vitasse mortem: at cùm paulò pòst rediissent, damna illata, ut poterant, reparassent An. 1429. 23. Sept. inopino hostium ereticorum impetu crudelissimè deturbatos è vita, ídque postremum ipsius *. Ordinis* authoritate firmatur, imò hodiéque locus *in Ossecensi Cœnobio* onstratur, in quo *Beatorum illorum Martyrum* sacra ossa quiescunt; ut de de illa dubitare ampliùs non liceat.

§. XC.

ilinæ expugnatâ Arce, cruenta Catholicorum laniena. Ad Brixiam septem Sacræ Virgines Ordinis S. Mariæ Magdalenæ de Pœnitentia, crudelissimè ante Effigiem DEI Matris in Templo necantur.

INgentem *Catholicorum & Sacerdotum*, qui se *Bilinæ* clauserant, stragem non modò Scriptores Nostri, sed hæretici etiam execrantur; obsessa primùm Civitas à *Pragensibus*, cùm defendi non posse videretur, præsidia-i, & quidquid erat armatorum cum *Sacerdotibus*, qui confluxerant plurimi, *Arcem*, quæ Urbi imminet, refugerunt; sed quod arma efficere non poterant, confecit proditio. Arce *Pragenses* potiuntur, trucidantur promiscuè mnes *Catholici*, præsidium, *Nobilitas* plurima, *Sacerdotes* magno numero yris exstructis quasi per otium (quò magìs odium Catholici nominis appareret) concremantur. Utinam singulatim à Scriptoribus hæc tractata haberemus! at illi velut in *titulis Triumphorum* captam *Bilinam*, & ingentem numerum eorum, quos diximus, peremtum, & exustum dicere contenti, reliua omnia silentio transierunt. Vix quidquam ampliùs de crudeli cæde *Sacrarum Virginum Zaras* traditum accepimus: sed magno authore nititur arratio *Georgio Bertholdo* Pontano *à Breitenberg, Metropolitanæ* Pragensis *Ecclesiæ Præposito*: obsidebant Pragenses hæretici B*rixiam Julio* Anni hujus, am obsidionem à cæde DEO devotarum Virginum inchoarunt; erat *Cœnobium Ordinis S. Mariæ Magdalenæ de* Pœnit*entia in pago Zaraz* sub ipsa *Are Brixiensi* (quam in Regni Constitutionibus vetustis *Landsvertam* pridem dixi-

1421. 7. Jul: Hag. 1421. Epi. l. 4. C. 7

Bilinæ Catholici cremantur.

Pontan. in Brixia.

Septem Moniales in Zaraz interfectæ.

diximus appellatam) dum advenirent *Pragenses*, timore, qui in eum sexu
plurimùm potest, ex *Cœnobio* in proximas silvas profugerant; at brevì cù
nihil quo pellerent famem, invenirent, neque inopes consilij expedire it
possent, *amore Martyrij incensæ*, ùt loquitur Pontanus, mutuò sese adhorta
tes, ad *Cœnobium*, velut columbulæ, septem ex omnibus revolarunt.
hæretici re cognitâ, in *cœnobium* irruunt, illæ ad *Ecclesiam*, & ad Beatissim
Virginis Aram confugiunt, ut fæliciùs ad *pedes JESU, & MARIÆ* adv
lutæ morerentur: hæretici hâc ipsâ pietate irritati, quasdam jacentes in pi
cibus, capillis, contactu fœdissimo, ab humo levant, eásque adacto in pr
cordia ferro trucidant, alias genibus flexis mortem suam *Reginæ Virgin*
MARIÆ commendantes, capite abscisso, frameis, natantes in sangvi
Miracula quædam in earũ cæde. relinquunt. Narrat *Pontanus*, geminum in ea Virginum cæde contigi
miraculum; ac primùm quasi sacrilegio gravatam *Tellurem movisse, &*
tremuisse; deinde *Signum DEI Matris avertisse vultum*, nè vel in statua d
Pont. l. cit. mesticarum suarum cædem videret, in eadémque statua *Puerum JESU*
quem sinu gestat *Mater*, velut etiam ipsum conterritum, ut hominum mo
loquar, digitum ori Materno inseruisse;

Hoc monimenta docent, & testes Numinis aræ,

canit Pontanus, quod ipsum *Divæ Matris signum in Zaraz* vidisse me ja
pridem, & in signo mirifico *JESUM, & MARIAM*, quamvìs cultu lo
gè diverso (hanc ùt *hominem*, illum ùt *Deum, & Hominem*) adorâsse læto
& glorior. Porrò *Zarazenses Virgines* annis volventibus, ex horrore i
locorum, in *Urbem Brixiam* transtulêre Cœnobium, & securiorem in Ur
solitudinem nactæ, DEO hodiéque serviunt, rerum humanarum prorsus i
memores, cui sacro Parthenoni à Confessionibus sacris aliquo tempore fui,
Commotoviensi Societatis Collegio Brixiam non semel devectus.

§. XCI.

Borense Cœnobium Virginum ad Horazdiovic- um à Ziska, Swietsense ad Bilinam Monialium Sepulchri, & aliud in Biela Eremitarum Sancti Au- gustini, à Pragensibus excinduntur, & incen- duntur.

1421. MAnuscriptus Codex *Historiæ Bohemicæ* fidissimus narrat, cùm Pr
M. S. *gensis Exercitus*, ùt modò narraveram, obsidione *Bilinæ*, *Brixi*
& excidijs vicinorum Cœnobiorum occuparetur, *Zißkam* in *Bec-*
nensi Provincia Piccardorum, & Adamitarum sectam nascentem funditus c
levisse (quod unum operum ejus laude dignissimum nostri Scriptores agn-
scu

..nt (mox in *Crucigeros Melitenses*, qui *Strakonicium* ditione tenebant, ar-..vertisse, inde semel, iterúmq; virtute *Henrici de Novadomo Grandis Prio-*..*Crucigerorum*, cum ignominia rejectum, ùt habet *Cochlæus*, minora op-..ia, & arces vicinas infestâsse. Urebat illum post *Horazdiovicium* situm ..gineum Cœnobium in *Bor*, quod irritatus *Straconicensi* repulsâ, capto ..pido, & castro delevit, incendítque. *Virgines* in hoc Cœnobio habitâsse ..stans, & à Majoribus tradita memoria est, at cujus instituti? nusquam in-..ire potui, sepulchra in Ecclesia inferiore *crucibus* ubique *Melitensium* ad ..is signata, ostendunt *Crucigeros Virginum* illarum spiritualem curam ha-..isse; perlustravi lapides omnes, monimenta omnia antiqua indagavi soli-..., nihil invenire certi potui; *Ecclesia* in vicino colliculo (ad quam *Cœno-*..*m Virgineum* steterat) *Altare* habet Virginibus congruum; nihil enim ..ud, quàm *Sanctarum Virginum* maximo numero circa *D E I Matrem*, & ..*erum JESUM* stantium signa parvula repræsentat: suspicio oboritur (si ..odò mea conjectura potentiùs scripto aliquo vetere conprobari posset) *Me-*..*ensium Ordinis* fuisse; neque obstat *Crux*, & institutum *militare*: nam & ..*ucigeri milites S. Sepulchri* apud S. Jacobum in Svvietsy (Schwatz hodie ..ermani appellant) Moniales suas in *Bohemia* habuerunt, quod ipsis sepul-..ris ad oculum, ut loqui solemus, demonstraturum me promitto.

Cochl. lib. 5. hist. Hussit.

Virgineum Melitensiũ Cœnobiũ in Bor.

Hoc quoque *Cœnobium Svvietsense* (quod antè prætereieram) locuples, ..irginibus sacris (ùt postea in *Zaraz* fecerunt) aut occisis, aut in fugam actis, ..c eodem Anno delevêre *Pragenses*, & flammis, ùt hodiéque ruinæ ipsæ sa-..loquuntur, corrupêre.

Svietsense Cœnobiũ.

Die *S. Lucæ* sacro ijdem misso Exercitu, *Michalovicij* (quem capitaliter ..derant) Civitatem, & Arcem, *Bielam* nomine, obsessam cepêre, in eâque ..eprehensos (quòd loco fiderent) *Religiosos Ordinis Eremitarum S. Augusti-*..*i ad Ecclesiam S. Wenceslai*, diversis mortibus omnes crudelissimè pereme-..unt. Hæc omnia *Joannis Apostatæ Monachi* imperio gesta esse, omnes eo-..um temporum Scriptores fatentur, quem insuper *Piccardorum* sectæ dedi-..um, iísque, cùm apertè non posset, ex occulto, & velut post siparium favis-.., ijdem *Manuscripti Codices* multis argumentis ostendunt; unde etiam *..iccardorum* spiritu instinctus, Catholicorum sangvinem maximè sitiebat.

Bielense itẽ deletur.

Hag. 1421.

..n *Octobri* hujus anni *Joannes Sadlo de Kostelecz* innoxiè à *Monacho* damna-..ur ad mortem; rem gestam ex *Theobaldo* narrabimus: *Joannes Præmon-*..*stratensis Pragæ* nimiùm sese tractationi Reipublicæ imergens, quem oderat, ..unc vitâ privabat, vel Civitate pellebat; id apertissimè declaravit mors stre-..nui Equitis *Joannis Sadlo de Kostelecz*; hunc, ut exosum Pragensibus red-..deret, quòd Catholicus esset, accusavit ad populum: *venenum, & pestem Patriæ*, appellans, qui cùm Pragenses adversùs hostes Bohemici nominis *Bri-*..*xiam* ducerent, nullam opem adferre voluisset, ac nuper in *Comitijs Kuttnen-*

Theob. in Hussit. P. 1. C. 50. ex Germanico verti.

Equitis Catholici ob religionem cædes.

sibus.

sibus Legatos Pragensium ad prævaricationem præcipuo conatu suo adduxi set. His acceptis *Sadlo* ad Pragensem Senatum (quem *Monachus* non i pridem pro arbitrio creaverat) literas dedit, quibus latè descripsit, quàm fid lem operam Pragensibus, vivente *Wenceslao Rege* præstiterit, petere proin fide publicâ: liceret *Pragam* venire, & caussam dicere. *Senatus* respondi dare se fidem, veniret modò, vim omnem abfuturam promittit. Ità *Sad* pertractus in Urbem cum duobus fratribus suis germanis *Petro, & Burchard* altero die comparet in Senatu; è vestigio, sed silentio, circumvenîtur, & c pitur, denique secundâ noctis horâ in ipsa *Veteris Urbis Curia* capite trunc tur. Hæc est *Theobaldi* narratio, quæ si veritatem continet, profectò *Joa nis* hujus *Equitis* mors cum caussa fidei conjuncta fuisse dici potest. At *H gecius* à suo *M. Laurentio* in transversum actus (ùt jam sæpe questus sun eundem *Equitem sub utraque specie Eucharistiam* sumentibus benevolum, commodum fuisse semper, ipsúmque etiam aliquando *sub utraque* sume solitum comemorat; ego rem in medio relinquo, dum certiora adferant indicia. Constat tamen vel ex *Hagecio*, Virum fuisse probum, religi sum, *Wenceslao Regi, ac Cæsari* ab intimis consilijs, qui ante mortem efflicti *Sacerdotem* adesse sibi expetierit, nec impetrare potuerit, tumulatum esse i æde *S. Nicolai post Curiam Urbis antiquæ.*

§. XCII.

Teutobrodensis Civitas Catholica cum Sacerdo tibus plurimis, aliísque sacris hominibus à Tabo ritis excinditur. Sobeslaviæ Sacerdotes flam-mis consumti.

1422. 10. Januar. *Sil. præfat. in hist. Boh.*

ANnus 1422. in *Bohemia* parcior *Martyrum* (quos hoc nomine *Pius I* appellat) fuit: ipso tamen anni initio 10. Januarij *Zißka Cocles & C clops, Polyphemus* alter, *Cæsare Sigismundo* in fugam acto, *Teutobr dam*, quæ portas clauserat, & fortissimè pro aris, & focis dimicârat, occupa vit; statim sinè discrimine omnes sexûs virilis (ad tria hominum millia) quo inter sacros homines è *Zelivensi, & Wilemoviensi Cænobijs*, qui sese huc re ceperant, atque eos, qui *Teutobrodæ* ad *Collegialem Beatæ MARIÆ Virgin Ecclesiam* sacra procurabant non parvo numero crudeliter interfecit, tum Ci vitate incensâ, & super Cives suos cadente, tantâ etiam inclementiâ in imbel les usus, ut omnibus incolis vacuata septem annis (alij quindecim scribunt frequentissima illa tum Urbs, & *Iglaviæ* æmula, sinè Cive, & habitatore ste terit derelicta. De hac Urbis Catholicæ clade agit *Crugerius* ad 10. Januarij nósque in *Epitome* ad eum annum; *Cochlæus* in Hussiticis, sed omnibus dili

Catholici perimuntur Teutobrodæ nullo discrimine.

Cohl. ad A. 1422.

gen

ntiùs libro eodem titulo ſcripto *ſenior Theobaldus*. Videtur porrò *Ziſ-* ſpuriâ quadam, ut ita loquar, pœnitentiâ ductus *Teutobrodam* iterum ha- abilem reddere voluiſſe. Habeo in M.S. Codice meo *Ziſkæ* bohemicam iſtolam *Wilemovio* hoc An. 1422. die Jovis Sancto datam, in qua omnes norum ſuorum per Bohemiam Socios *Teutobrodam* ad diem Mercurij poſt ta Paſchalia invitat, inter alia, *ut ubi peccavimus*, inquit, *eodem in loco pœ- entiam agamus*; at profectò pœnitentia illa ſacrilegi Latronis, ut videbi- us poſtea, nimium brevis fuit, quam nova ſacrilegia obruerunt.

Octavo poſt *Teutobrodam* exciſam die, *Tabores* victoriâ utendum rati *bieslaviam* petierunt. Facilitate Civium, ac fortaſſe quòd eadem cum *Ta- ritis* ſentirent, admiſſi, præſertim cùm jam tantum ſangvinis fudiſſent, cle- entiæ famam aliquam aucupari voluerunt, veniámque dederunt omnibus; cùm in *Coronam Monachorum & Sacerdotum* (ùt habet *Theobaldus*) inci- ſſent, nimirum crudeles & cruenti Latrones animis imperare non poterant npliùs, unâque omnes protinus injecerunt in rogum.

Sobieslaviæ occiſi Sacerdotes.

Theob. P. 1. C. 15.

§. XCIII.

Oslovanenſe Virginum Ciſtercienſium Cœnobi- m in Moravia vaſtatur; in eadem Provincia Mü- glicium Civitas Epiſcopalis prorſus deletur.

Rem ipſam, quam titulus promiſit, breviſſimè abſolvam: *Oslovan* pagus eſt ad *Evanczicium* (nam arx, quæ hodie eò loci viſitur, ex *Par- thenonis* ruderibus ſurrexit) in quo *Ciſtercienſis familia* Religioſa ſa- ratas ſui Inſtituti Virgines habebat. Exſtant hodiéque veſtigia, *Sacellum*, *& Ædes*, ex quibus facilè ædificium *Parthenonis* agnoſcere poſſis. Spe- tris infeſtatur locus, ac ſæpe *Proceſſiones ad Eccleſiam Arcis* ducuntur nocte, t à fide dignis comperi, ordinatè, & cum cantu; curioſè in eo loco verſatus er dies aliquot, & noctes, nihil præter terrorem vidi, vel audivi. Sed ut re- leam: *Oslovanenſes Virgines* quotquot deprehendi poterant, *Ziſka* in pro- luentem abjecit, ac merſit; ſinè dubio Religionis cauſsâ, quid enim aliud mbelli, & propè adhuc lacteæ ætati, *Virginibus* innocentiſſimis, DEO ſacra- is, quæ neque mundum, neque ſeipſas, præter Religiones, & DEI obſequi- um noverant, objici pro crimine potuiſſet?

1423.

Oslovany cædes Sacrarũ Virginũ.

Peſſi: in Moravogr. l. 4. C. 7.

Jam verò cùm in *Bohemiam Reginohradecium* ad ſuos ex *Moravia Ziſ- ka* rediret, ſubitò ad dextram converſo itinere, *Mobelnicium*, hodie *Mügli- cium Epiſcopi Joannis Ferrei Olomucenſis* Urbem, etſi frequentiſſimam po- pulo, imbellem tamen, invalidam, & malè vallis, ac mœnibus firmatam pri- mo impetu capit; nihil ibi Sanctum, nihil immeritum, & innocens eſſe cre- didit,

Epit hiſt. l. 4. C. 8.

Müglicij Catholici interficiuntur.

didit, Cives omnes, ac puberes interfecit; ſunt qui etiam infantes, ac pu
las occiſas tradant; dum ante complures annos illac iter haberem, monſtr
vêre *Cives Sacrarium* in Eccleſia ingredientibus ad partem dextram, ubi tr
cidatos, pauci qui remanſerant, tumulaſſent; illud ſubtus *Sacrarium* pl
num his oſsibus, ideóque protuberare à tumulis, & altius Eccleſiæ plano ſ
lum ejus eſſe narrabant; occiſis Civibus vacuam, & jam inutilem urbem cr
deliſsimus *Latro* cum Templis incendit.

§. XCIV.

Ziſka Kozogedy Caſtro occupato Catholico quadraginta trucidat; Autumno medio in Mor vos ducit Exercitum, Quaſicij, Evancicij, & per viam Catholicos omnes flammis exurit.

In Kozoged Catholicorum cædes. 1423. Ep. l. 4. C. 8. Theob. in Huſſit. P. 1. C. 54. Hagek ad A. 1423.

POſt Victoriam cruentam, quam *Ziſka* de Catholicis quibuſdam Pr ceribus ex *Provincia Reginohradecenſi* ſupra *HorZicium* ad *S. Gothar Eccleſiam* An. 1423. paulò ante *S. Georgij* feſtum reportârat, ſeptim pòſt die *KoZogedy* Caſtrum, quod ad *Czenkonem de Wartemberg* pertinuiſ probabilis eſt conjectura, obſedit, & ultimâ Aprilis occupavit. Dedeba ſe, ac ſua *Catholici* præſidiarij, at *Ziſka* efferatus deditícios æquè, ac repu nantes, modò Catholici forent, ſinè diſcrimine trucidare jam ſtatuerat, it que nullâ miſericordiâ, omnes *Catholici* numero quadraginta Religionis dio periêre.

Dubr. l. 26. Et in arce Quaſicz.

Nondum *Moravis* omnibus *Ziſcæ* nomen innotuerat, quò proper vit magìs in Autumno præſentis anni, ſeſe ſceleribus, & ſacrilegijs toti *Mor viæ* commendare. *Quaſicium* arx percelebris, prima *Ziſcæ* ſævitiam, truculentiam in *Moravia* ſenſit: nam captâ arce, non ùt ſolebat, militar viros ferro ſuſtulit, ſed quaſi per otium, odio majore flammis (quod ſuppl cium *Sacerdotibus*, *Monachis*, iíſque tantùm, quos *Catholicæ fidei* propaga dæ ſtuduiſſe, & ardenter eam colere ſciebat, irrogabat) pyrâ exſtructâ præſ dium totum unà cum Arcis Domino redegit in cineres.

Et Evanczicij.

EvancZicium Znoymenſis Provinciæ Civitas poſt hæc tempora Civ bus ſuis cœlum auxit; adveniente enim *Ziſkâ*, vix armorum terrore oſter tato, *Cives*, quorum potior pars *Huſſitarum* jam infecta erroribus Roman Religioni nuncium remiſerat, hoſtes admiſerunt. Quàm ibi crudeliter i

Æn. Silv. hiſt. Boh. C. 44. Peſſ. in Marte Morav. l. 4. C. 7.

Sacerdotes & Cives, qui veterem Religionem Catholicam præſenti animo contemtâ etiam morte, tuebantur, ſævitum! pars in vicino flumine demer ſi, pars in flammas conjecti, pulchrâ morte pulcriores animas *Chriſto* reddi derunt. Notant hoc loco ex *Ænea Sylvio CrantZius*, *Cochlæus*, *Dubravius* hi

ultimis vitæ annis *Zißkam* longè cruentiorem, & irritabilem magìs esse ditum, elatúmque victorijs insolentiùs indies egisse, *Ecclesias* passim per *hemiam*, *&* *Moraviam* delevisse, si quæ restabant; Civitatibus gravia imâsse tributa, etiam supplices, & petentes pacem *Catholicos* trucidari cruter jussisse, vicos, & villas sinè discrimine incendisse, omnem sexum, & eros etiam parvulos eorum, quos sibi adversari suspicaretur, occidisse. Id ximè *Pulkavvæ* in *Austria* patuit, ubi capto oppido, immani feritate, quidd ibi viventium reperit, interfecit, idem *Stockeraviæ* (utrumque *Austriæ pidum* est) præstitit, Urbe & Ecclesiâ, in quam sese receperant nonnulli vium, incensis, omnibus mortalibus ferro, vel igne consumtis. Zißka usq; in Austriã pertendit.

Crantzius (quanquam ille in *Hussitarum* bellis, itineribus, & progresnibus vehementer, & frequenter hallucinatur, ùt cuique ejus *Vandaliam* enti perspicere licet) *Crantzius*, inquam, author est, *Zißkam in Austria* ssantem pervenisse in conspectum usquè *Viennæ*, omnia igne, & ferro cruem in modum fædâsse, incendisse oppida, evertisse urbes, dejecisse Arces, mpla, & Monasteria diruisse; postea de *Moravia* subjicit: *in sola Mora- i per hanc unam æstatem, decem muratas Urbes subvertisse Taboritas.* Hæc *antzius.*

§. XCV.

denko (alijs Brzenko) Czernin vetustissimæ aud Bohemos stirpis Eques à Taboritis odio Religionis crudelissimè necatur. Turnovij Conventus universus Prædicatorum à Zißka deletur. Gilemnicij Cœnobium Virginum, & super Albipolim Præpositura vastantur.

NIhil atrocius, ùt sæpe dixi, *Bohemia* vidit præ bellis *Taboritarum*, quibus latrones illi sævissimi Justitiam, Pacem, Religionem, si cœlo descendissent, cupijssent occidere. Anno Christi 1424. 5. Martij, *Zißka Exercitum Arnoviæ*, seu *Hostinnæ* admovit, virtute Civium aliquoties reulsus, tandem desperatione abscessit; eo itinere castrum *Mlazovice*, cujus udera nuper spectavi, aggressus cepit, atque in eo *Zdenkonem Czerninium* ex lustri prosapia Equitem (quem ipsum etiam *Rhodiæ Militiæ S. Joannis Euitem Commendatorem*, vel *Vicecommendatorem*, ùt vocant, fuisse non vanè uspicatur *Crugerius*) comprehensum, per otium, odio Religionis minutaim, ac in frusta dissecari præcepit; quam ille plusquam barbaram lanienam, pro fide Christi fortissimè toleravit, æternâ stirpis suæ gloriâ, & nunc omnium dolorum victor in cælo triumphat laureatus. 1424. Zdenkonis Czernini Martyrium *Cruger. ad 5. Martij.*

X Tur-

Turnovienses Religiosi cremantur.

Turnovium dein *Zißka* summâ usus celeritate subitò occupavit; & cùm multum sangvinis Catholici fecisset, ad *Cœnobium Ordinis Prædicatoru[m]* quos pessimè ob defensionem Catholicæ Religionis *Tabores* oderant, co[n]tendit, captósque universos, datâ ùt semper solebat, optione, si ad pa[r]s hæreticorum transire vellent, cùm nihil moverentur, omnes in rogos præ[pa]ratos injecit, & flammis delevit. Quot fuerint, quæ nomina, quæ ext[re]ma gesta, abolitis omnibus monimentis, dicere non possumus; mortem [i]sorum, & illam *Czerninij*, *Catholicorum æquè, ac hæreticorum Annales* co[nti]nent. *M.S. Cuttnense*, *M. Laurentius*, *Hagecius*, *Theobaldus*, *Crugeri[us]* alijque.

Vide Epit. hist. lib. 4. C. 9.

In Codice quodam M.S. invêni: *Zißkam* hoc ipso *Arnoviam* seu *[…]stinnam* excursu, *Gilemnicense Virginum Religiosarum Cœnobium* ad *S. Eli[sa]betham dictum*, tum etiam *Præpositi sedem super Albipolim* sangvine & fla[m]deleviſſe, istúdque immane & sacrilegum facinus hujus Anni Martio Me[n]patratum, nihil tamen adjicitur, unde *Religiosus Parthenonis* illius *Ordo*, [.] etiam *Præpositi sacrum Institutum* possit cognosci; sed in alijs Manuscrip[tis] Codicibus lego, Gilemnicense Cœnobium à Cisterciensibus administr[ari] solitum, & Præposituram Langenaviensem (ita enim appellabant) ad C[œ]nobium Gradicense vel in Gredis (quod inter novam *Boleslaviam*, & *T[ur]novium* medio stetit in loco) pertinuiſſe, adeóque ex tot *Martyribus* (n[am] eos *Martyres* disertè nominat in suo Menologio Henriquez) justissimam [&] verissimam gloriæ caussam *Cistercensis sacer Ordo* reportat.

Gilemnicẽse Cœnobium, & Præpositura Gradicensium.

§. XCVI.

Cœnobia quæcunque reliqua erant in Provinc[ia] Plsnensi, Zatecensi, Slanensi, Ecclesiæ item quàm plurimæ incenduntur à Ziska. Libochovicij p[ro] Religione Sacerdotes exuruntur.

1424.

JAm pridem monui, in Religiosorum, & Sacerdotum cædibus recens[en]dis, *Hagecium* negligenter esse versatum; id adeò vel ex historia præse[n]tis Anni 1424. luculentè patescit; contentus enim dicere: *Zißkam a[d]junctis sibi Clatoviensibus, Zatecensibus, Launensibus, & Slanensibus* vi[m] maximam Ecclesiarum, & Cœnobiorum, quæcunque supererant, flamm[is] aboleviſſe, nullum omnino, præter *Clatoviensia* duo Cœnobia, *Virorum* [&] *Virginum S. Dominici*, nominavit (sed hæc jam antè occisis Religiosis des[er]ta stabant) alia omnia omisit. Arsêre igitur, (ut Parochiales pulcherrim[as] Ecclesias omittam: *Insulanum S. Benignæ Cœnobium Ordinis Eremitarum S. Augustini*, tum alterum *Roczoviense*, & tertium *Sufficense* ejusdem Institut[i])

Cœnobia quàm plurima cum Religiosis deleta.

Mize-

izense Minorum Conventualium S. Francisci, Carmelitanorum Tachoviæ, *unæ ad B. Virginem Prædicatorum*, vetustissimum *S. Joannis in Insula, S.* *ocopij SaZaviense*, ùt etiam ad *S. Ivvanum Skalense, & Taußkoviense Bene-* *ctina; ad Cadanam in Strzydce Sanctimonialium S. Mariæ Magdalenæ*, & ud ejusdem Ordinis ad *Launam; Zatecij Ordinis S. Benedicti, S. Gothardi* *Slanam Collegiata* (ùt vocant) *Ecclesia*, aliæque innumeræ; facilè suspi-i possum, hæc Cœnobia non omnia hoc anno, sed quædam priùs excisa, m tamen ruinæ *Cœnobiorum, & Ecclesiarum* rudera *Taboritarum* malefi-um hodiéque demonstrent, cúmque hoc anno *Zißka Cœnobia* in *Occiden-li Bohemia* sita, delenda sibi sumserit, si quæ nondum conciderant flammis, :dibile est hoc anno concidisse; certissimum & illud (quod Scriptores om-s testantur) *Sacerdotes, & Monachos*, ubicunque deprehendi potuerunt, ıdelissimè, ac plerumque flammis necatos. *Przesticium S. Benedicti* fa-iliæ ad *Cladrubiense Cœnobium* spectans oppidum, & *Præpositura de nomi-*, honoris causâ adducendum est; nam quod Religiosos, & Sacerdotes ad revocâssent, indignatus *Zißka* Viris, & Civibus plerisque cum Sacerdoti-is omnibus trucidatis, oppidum expilavit, magna ex parte diruit, & incendit.

Libochovicium Nicolai Hazmburgici, acerrimi Ecclesiæ propugnato-in *Litomericensi Districtu* situm oppidum, die *S. Georgij*, triumphalibus ımmis Martyres illustrârunt: *Paulus Ribka, & Wenceslaus Passer Metro-opolitanæ Pragensis Ecclesiæ Altaristæ; Georgius Tobiaßek* (M. S. Codex *Ti-stam* appellat) *Joannes Wlczek, Strzidnik de Wranyho Litomericenses Sa-rdotes*, tum Equites nobilissimi duo *Joannes de Mßeno, & Hinek de Ra-zinoves* unius Religionis odio flammis consumti; Sacerdos quidam *Henri-us* nomine in campo extra urbem ferro peremtus; omnes constantissimè d extremum usquè spiritum Catholicam Ecclesiam professi, sangvinem, & itam Religioni impenderunt; post hæc omnia *Libochovicium* oppidum ex-isum. Libochovicij Sacerdotes cremantur.

§. XCVII.

Przibislavia capta, & incensa; Hunnobrodæ Catholicus Populus interfectus cum toto Prædicatorum Conventu; Cœnobium Lucense dirutum; Horziniewsij & Holohlaviæ Catholici plurimi necati, idémque actum Chlumecij.

1424. ZIßka pestilentiâ ictus, XI. Octobris An. 1424. in obsidione *Przibislaviæ* (quod oppidum, & castrum ad *Proceres* inclytæ familiæ *Ronoviensis* spectabat) extingvitur, neque tamen ab oppugnatione hæretici desiêre, sed capto priùs oppido, deinde & castro, complures sacros Viros cum Przibislaviæ deleti Catholici.

cum sexaginta præsidiarijs injecerunt in flammas, quòd se ritu solenni *Ziß* justa funebria velle persolvere clamaret Exercitus.

Cœnobiũ Lucense delетur.

Przibislaviæ post *Zißcæ* mortem alij aliò, *Procopius major*, seu *Ra* *cum Taboritis Moraviam* ingressus est; delevisse *Cœnobium Lucense* (qu hactenus firmo præsidio tenebatur) M.S. Codices affirmant; neque si sangvine Religiosorum expugnationem peragi potuisse, nimis quàm certu est, sed tacent Annales.

Crug: in Pulver. sacris ad 4. Aug: M.S. Hunnobrodense.

Hunnobrodenses Martyres.

Georgius Crugerius Historiæ nostræ peritißimus optimâ fide narrat, veteri M.S. legisse se: *Przibislaviâ* captâ *Taboritas* quosdam ab alijs factio divisos in *Ungariæ* confinia irruisse, & crudelem in modum ferro & igne gr satos esse, nominatim *Hunnobrodæ* ingentem *Catholicorum numerum in gladij*, ut sacræ literæ loqui solent, occidisse; haud dubiè *laureâ Martyrij*, Crugerius loquitur, coronatos; sed præcipua in *Cœnobio Ordinis Prædi* *torum* laniena; varijs ac varijs mortibus è vita deturbati sunt, néve sola tr culenta barbaries tam cruenta facinora designasse videretur, extremum Re ligionis contemtum addidêre *Latrones*, & *Sacerdotali amictu* induti, ve rabiosi Simij, Plateas obequitantes, ut alij alijs ridiculi fierent, *Catholicis* lusêre.

Et Pulkaviense.

Theob. in Huss. P. 1. C. 57.

Paulò antè *Pulkaviense* quoque in *Austria* *Cœnobium* diruerant *Tabo tæ*, in quo tamen jam ità, ùt erat, diruto, postea *Bohuslaum de Ssvvambe* in *Recij* oppugnatione sagittâ occisum (ùt habet *Theobaldus*) tumulârun ejus tumulus *Pulkaviæ* ostenditur, & ipsemet non ante multos annos cu execratione, mixto tamen dolore (quòd Vir nobilißimus, quódque cer constat, *Catholicus*, contra animi sui conscientiam *Taboritis* sese junxer) spectavi; sunt, qui *Crumlovij* apud Moravos *Bohuslaum* esse sepultum aff mant, errantes.

Epit. l. 4. C. 10.

In multis Urbibus Catholici interfecti.

Jam campum clauserat hiems sævißima, ipsíque *Taboritarum Du* divisi, Urbibus etiam, oppidis, & arcibus, quas vivente *Zißkâ* cœperant, se (ùt in Epitome narravimus) divisêre. Principio Anni 1425. *Taboritæ* pr cipui, quorum Ductor *Joannes Bzdinka*, & *Procopius Major* (quibus *Nyi* *burgum* sortitione obtigerat) *Horzinievvsium*, & *Holohlavvum*, utrumq locum ob fundationes (de quibus in *Libris Erectionum* dicemus) Sacerdo bus, & Altaristis Catholicis refertißimum excidêre; *Holohlavij* ut sibi lud facerent, alligatum Sacerdotem, *Sovva* nomine, ex murali machina, sing lari crudelitate ejecerunt in auras; eadem *Chlumecij*, quam ditionem tum *Be* *cæ Catholici Proceres* obtinebant, patrata crudelitas, ubi *Pauczka Sacerdos* *Hinkone de Kunstadt*, rogo ad id parato combustus est

§. XCVII

§. XCVIII.

[G]eorgius Rohowlad Parochus Nimburgensis, & Sacellanus ejus, Clemens nomine, pro Christi fide combusti.

ANno Christi 1425. *Taboritæ* gens ad excidium nata, cùm *Nymburgum* tenerent, odio SS. Religionis *Georgium Rohovvladum* loci Parochum unà cum Clerico *Clemente* in vas pice oblitum injecêre, quódque de [Ex]tremæ *Unctionis Sacramento* prædicâsse constaret, *Oleum vehi* clamantes, [p]ræurbium curru devectos incendêre. A morte fortium virorum, lux [cæ]lestis noctibus visa, *Angelorum cantus* auditi, ægroti quàm plurimi locum [ad]euntes, & ex pulvere sacro in rogi loco collecto medicinam sibi facientes, [m]omentò sanati. *Nimburgenses* hunc Virum pro *Sancto* ab omni memo[ria] coluerunt, atque in *Martyrij* memoriam, *Portam Urbis*, ad quam passus [est], *S. Georgij portam* hodiéque appellant. In pyræ loco nullum gramen, [n]ilque aliud virens crescere ad sua usquè tempora testatur *Hagecius*; at [qu]od de suo adjicit: *Georgium sub utraque Eucharistiam* Populo porrigere [so]litum, non subsistit, refellúntque Catholici Scriptores Pontanus *Metropo[lit]anæ* Pragensis *Ecclesiæ* Præpositus, & *Wilhelmus Slavvata Supremus Regni* [B]ohemiæ Cancellarius; nimirum *Hagecius* à M. *Laurentio* Utraquista dece[pt]us hæc descripsit, qui laudem hanc etiam affectavit (ut aliàs monuisse me[m]ini) ut aliquos suæ Religionis *Martyres* haberet, ideóque ex Catholicis ubi [u]bi licuit aut potuit, *Hæreticos* fecit, quod nunquam animadvertit *Hagecius*. [P]orrò ab hac *Rohovvladi* cæde, quem ferunt ad concionem Populo sæpius [in]culcare solitum, ut peccata sua (præcipuè in morte) legitimo Sacerdoti cum [d]olore confiterentur, *Eucharistiam* absque detestatione scelerum indignè & [c]um novo scelere sumi; morientes *Oleo Sancto* ungi oportere, aliáq; *Catholi[c]a dogmata*, *Taboritarũ Ductor* præcipuus, ac tum *Nymburgi* præsens, *Bzdin[a]* præconis voce prædicari jussit: nemo ampliùs Sacerdoti quale quale cri[m]en patrasset, aperiret, sed coram fratribus (ità se *Taboritæ*, jam ad *Picardos* [d]eflectentes, vocabant) confiteretur peccata; recitat *Hagecius* hoc loco ridi[c]ulum, & insaniæ plenissimum *Taboriticæ Confessionis* exemplum de *Benessio* [q]uodam adultero; unde quò progressi sint agnovêre tandem, rursúsque *[P]ræconem* vociferari jusserunt: nullâ confessione, nec apertâ, nec illâ quam *[a]uricularem* appellant, opus esse. Hæc eò adduxi, ut optima Religionis [c]aussa, quæ *Rohovvlado* mortem attulerit, penitiùs intelligatur. Pontani [v]erba sunt: in loco Martyrij *lux noctu luxit*, *Angelorum cantus*, *infirmis red[d]ita sanitas est*, & *alia multa ab Incolis*, & *Taboritis ipsis fuerunt observata*.

Hag: in An: Boh. A. 1425
Pont. l. 1. Boh. Piæ.
Slav: in Apol. M. S.

Nimburgi porta S. Georgij.

Locis ante citatis.

Confessio Taboritica nulla.

Pont. l. 1. Boh. Piæ.

§. XCIX.

Litomisſlium Epiſcopalis Urbs, occupatur ab O- phanis, arce deinde captâ in Catholicos omn promiſcuè ſævitum. Cœnobium Prædicato- rum Switaviæ, & Carthuſia ad Litomiſslium delentur.

A. 1425. 9. Martij.

Borzek de Miletnik ſeu de Richemburg.

LItomiſslium jam pridem occupârant *Pragenſes*, illúdque A. 1421. *D nyſio Borzek de Miletnik* partium ſuarum ſtudioſiſsimo donârant. E *Boczek Baronum* è ſtirpe, qui primitus *de Pardubicz* (quòd eam U bem ditione tenerent) appellabantur, & *Equum Album dimidiatum* gereba in clypeo; ex ea ſtirpe olim prodijt ſanctiſsimus ille Præſul *Arneſtus Prim Archiepiſcopus Pragenſis*; ego nondum rebus ſatis exploratis hunc *Diony um Dohalskiæ Stirpis Equitem* in *Epitome* feceram, méque alij quidam ſec idem ſcripſerunt, at dedidici errorem poſtea manifeſtis argumentis, q ſuo tempore, ac loco adducam; nunc ſatis eſt dicere, *Joannem Hodiego num* præclariſsimis illis in *Hagecium Notis*, diſertè docère *Dionyſium Borz kum*, qui *Pragenſium Ductor* fuerit, cui *Litomiſslium* donârint, *Cunieticij A cis Dominum*, ex familia illuſtriſsima *Dominorum de Pardubitz* ortum eſ & de *Miletnik* appellatum. Hæc neceſſaria retractatio viſa eſt, jam ad narra onem veniamus: tenebat igitur Urbem *Dionyſius Borzek*; Arx tamen, ſ Caſtrum munitiſsimum ab *Joanne Olomucenſi* unà, & *Litomiſslenſi Epiſco* tenebatur, qui præſidium ibi è *Catholicis* habebat, neque ità pridem novar & validam ex ſtipendiarijs cohortem in caſtrum immiſerat, quò avidiùs *O phani in Litomiſslienſes* ferebantur, partim ut ſe de *Joanne*, qui multis eos *Moravia* cladibus affecerat, ulciſcerentur, partim ut *Epiſcopalis Collegij* prim res, qui ſe in caſtro cum plurimis Sacerdotibus clauſerant, denique *Catho cos* expugnarent. *Borzek* ſeptimo quàm oppugnari cœptus eſt die, Urbe dedidit, & cùm ſuis omnibus diſceſsit; caſtri expugnatio multo Orpha ſangvine conſtitit, jámque diebus quatuordecim fruſtra aſsiliebant; die *S Cyrilli, & Methodij* 9. Martij ómni conniſu, & omnibus partibus furioſè, rabioſè, ſcandente toto *Orphanorum Exercitu*, licèt ſemel, iterúmque for ter repulſo, tandem in poteſtatem hoſtium *Caſtrum* venit: nihil ibi dediti nis mentio, nihil abjecta arma, nihil preces, nihil ætas, ſexus, dignitas valu re, ſinè diſcrimine unà omnes etiam *milites*, utpote *Catholici*, & ex Epiſc Militia, quódque atrociùs, infantes, pueri, puellæq;, Religioſi, & Sacerd tes ferro conciſi perierunt. Paucis pôſt diebus *Svitavia* ſeſe dedidit, ubi M naſterium *Ordinis Prædicatorum* expilatum; *Carthuſianorum* poſthæc *E*

Litomiſslienſes Catholici internecione deleti.

s, *Rubus Beatæ Virginis* dicta, sub *Litomyßlio* ad *pagum Trzek*, funditus excisa.

§. C.

anæ Urbis ab Orphanis expugnatio cruentissima. Catholicoram Nobilium quædam Oppida, & Arces captæ, excisæ, incensæ.

NUllibi locorum anno præsente plus effussum esse Catholici sangvinis, quàm, in duarum Urbium Bohemiæ *Litomißlij*, *&* *Slanæ* excidio Scriptores nostri consentiunt; de priore jam diximus. *Slanam* die vis Sancto *Orphani* obsidione cinxerunt, Sabbatho advenêre *Taboritæ*, Martis in *Paschate Zatecenses*, *&* *Launenses* applicuêre, ità quatuor justis ercitibus, & quatuor partibus, velut coronâ, Civitas premi cæpit; tuentur acriter, qui sese intus clauserant, præter Cives, ex *Nobilitate* quàm urimi, ac præcipuè virtus Manipuli militaris, quem in ea Urbe nuper reliuerat insignis bello Dux *Hinko de Waldstein*, Cives verbo, & præsentibus emplis confirmabant; ac sanè jam per duodecim dies continuata obsidio, ultúsque omnes propè quotidiani fortitudine Civium fracti, tam hos ad em victoriæ, quàm hostes ad desperationem urbis capiendæ adduxerant, si intervenisset *proditio hæreticorum quorundam Civium*, qui intus latebant; à nocturno scelere *Slanâ* captâ, nilil crudelitatis omissum; cæsum præsidim *Hinkonis*, cæsi Cives; *Nobiles Viri*, qui ad Turrem campanariam congerant, subjectis loco facibus cremati; *Prætor*, *Consules*, ac præcipui Civim in Macellariam tabernam in fori medio stantem compacti itidem exurunur; præcipuè duorum *Sacerdotum* cædem *Christiani*, *&* *Wenceslai de Zvivecz*, qui sacrâ Eloquentiâ claruêre, lugent *Codices Manuscripti*. Inter Nobiles eminebant *Joannes Srssa* cocles, *Petrus Kamenecz de Holaus*, *Zdende Blahoticz*, *Witko de Kvvicz*, *Haramule*, aliique permulti; urbem ipm postquam expoliâssent, super cadavera Civium suorum incendêre, diúue nihil præter parietinas *Slana* fuit. Satìs scio *Catholicis* immixtos in hac Irbe *Utraquistas*, ùt vocabant, plurimos fuisse; tum enim contra *Pragenses* orúmque fæderatos à *Taboritis* gerebatur bellum, tamen cùm etiam *Hæreici Scriptores* fateantur cum Catholicis suos quoque non paucos perijsse, inle necessariò conficere possumus, majorem Catholicorum partem *Slanæ* ab æreticis trucidatam. Perfecto uno scelere ad alia perpetranda profecti, *Caholicorum Arces*, & oppida potissimùm sibi expugnanda sumserunt: Arcious *Tocznik*, *&* *Zbiroh*, & castro *Raudnicensi* necquicquam oppugnatis (quòd prima duo firmissimo *Catholicorum Procerum de Kolovvrat*, *Raudnicium* verò Archiepiscopali præsidio tenerentur) oppida Catholica subjecta *Zebrakum*

1425.

Slanæ excidium.

Slanæ Catholici præcipuè cæsi.

MM.SS.

In Arcibus Catholici interfecti.

brakum, & *Horzovicium*, & *Civitatem Raudnicium* incendêre; *Richmb*-*gum Castrum* duplex, alterum Domini *Flasscæ de Pardubitz*, alterum qu *Kniezninense* dicebant, tum *Opocznam*, *Hradek in Districtu Reginohradec*-*si*, *Michalovicium Castrum* propè *Boleslaviam* juniorem; in *Plsnensi Ssv*-*hovium*, *Domini Wilhelmi de Skala Ssvvihovij*, post accerrimam quindec dierum oppugnationem cœpêre, ac diruêre: plurimis ubique Catholic præsertim *Sacerdotibus*, ferro, flammâque deletis. In ditionibus, villis, pagis *Fratrum Kolovvratæorum*, *Hanussij*, & *Friderici*, maxima facta Cath-licorum cædes, ut *Bartholomæus Eques de Drahonicz* in M. S. sua histo (quæ apud me est) commemorat, scilicet irritati erant, quòd à *Krassovv*, *Libstein Arcibus* (illud ad *Hanussium*, hoc ad *Fridericum Libsteiniorum* ori-narium pertinebat) rejecti turpiter, fugientium instar discedere cogerentu

§. CI.

Oborzisstij Henricus Colman Vir nobilis cum ali decem; Kwietnicij Procopius Trczka Equ splendidissimus Catholicæ Religionis odio cu suis omnibus crudelissimè necantur. Bellum, qu patibularium appellabant, inter hæreticos, & Catholicos gestum hoc tempore.

1425.

Catholici cremati.

INter tot Catholicorum, quas dixi, cædes, singularem sibi vendicat cum, *Henrici Colmani* mors pro fide Christi fortissimè tolerata: de-bat is in castro suo *Oborzisstie*, cùm ecce sacrilegi *Taboritarum Duces* *huslaus de Ssvvamberg*, *Joannes Bzdina*, *Joannes Zmrzlik* junior, *Pet*-*Buzko de Smolotel* cum suis repentè adveniunt; nulla nisì in armis spes, duo Catholici summâ vi latronibus restitêre; ad conditiones deinde ve-tum est. Viri militares credebant militariter secum actum iri, ideóque g-tiæ se Ducum permiserunt; at quid à latronibus, qui unicam in mortibus cædibus voluptatem reponebant, sperari potuit? statim *Henricus Colm* *de Dorenstein*, *natus verò in Krziklavva* (ùt loquitur Eques *Drahonicius*) dignè vinculis constringitur, conjunguntur alij Viri Equestri loco nati, *Ul*-*cus Holeska*, *Sigismundus Stezka de Sokolovicz*, & quidam **Czert**, aliíque ptem numero, ac rogo ingenti excitato, nullâ aliâ nisì Religionis causâ, *pervigilio SS. Corporis Christi* cremantur; cæteri *Petrus de Tazovecz*, & quadraginta quinque milites præsidiarij abducuntur, arx denique ipsa infla-matur, & in rogum convertitur.

In M. S.

Trczka Eques Catholicus interficitur.

Paulò antè circa Pentecosten *Arx Kvvietnicensis in Kaurzimensi Pr*-*vincia ab Orphanis* occupatur; *Castri Dominus Procopius Trczka de Lippy* c-

cis

; Eques nobilitate generis, opibus, & dignitate illustris, quòd Catholicam ligionem sectaretur, & ardenter promoveret, incensus est, familiâ univer-rucidatâ. Habebant hoc solenne *Taboritæ*, ac *Orphani* (ùt exemplis plù-his probari potest) eos, quos Religionis Zelus, & pietas magìs commen-bat, pyrâ, & rogis, alios verò Catholicos ferro, ùt hîc factum videmus tol-:. Vehemens mihi semper suspicio fuit, quam hoc loco communicabo n lectore: hunc *Procopium* ab *Orphanis* concrematum, eum esse *Equi-*, quem tacito nomine *præfatione in historiam Bohemiæ ad Alfonsum Regem ragonum* laudat *Sylvius*, qui *captus* ab *Hussitis* (verba ipsa annumero) *ad-tus ignibus, pedes primùm, deinde tibias, mox genua, coxásque, postremò re-uas corporis partes exuri passus sit potiùs, quàm illorum insaniæ consentiret.* ec *Silvius*.

Bellum patibularium hoc tempore inter Catholicos, & hæreticos exar-; unde initium datum sit, dicere non habeo; suspensis ex alterutra parte ibusdam militibus, pars altera à se captos, ut ulcisceretur, suspendit; hoc rum facinus velut non militare, ulti sunt alij, ità universi quasi lege quâdam dictâ quicunque caperentur *Catholici* ab hæreticis, *Hæretici* à Catholicis in-to in collum laqueo suspendebantur, quod *Bellum patibularium* (Bohemi-**Ssybenicznau Wognu**) appellabant; eam non satìs honestæ mortis ra-nem, anno sequenti, an conventione aliquâ partium, an bello (quod con-*Germanos* ad *Austam Bohemi* gessere) cessâsse, & abolitam esse comperio; d hoc anno Manuscripti Codices duo annotant: complures generosissi-os, & bello clarissimos *Equites* pluribus in locis, & maximè in *Sedlczan* sus-ndio necatos, præcipuè eos *Catholicos Equites*, qui ex *Wozicz & Wlassi-io* contra *Taboritas* pugnabant; postea tamen *Castrum Woczicze* post diu-rnam quinque hebdomadum obsidionem autumno hujus anni *Taboritæ* er conditiones ceperunt. De Bello patibulario

§. CII.

Ozelka Petrovicensis Parochus Religionis caussâ Gratij in Bohemia exuritur; quædam aliæ Catholicorum in Bohemia cædes.

Bellum hoc anno 1425. *Meinhardo de Novadomo* cum *Taboritis* fuit; 1425.
narrat *Rosensis historia Manuscripta*, cum in ditiones quasdam *Rosen-sium Taboritæ* prædatum excurrissent *Joanne Bzdina Duce*, **Nowy Dwory** (*Gracium*, vel **Gratzen** hodie appellant) occupâsse; captum dein-de, & exustum esse *Gracium*, & *Sacerdotem* Catholicum, *Ozelkam* nomine *Petrovicensem* in vicinia illa *Parochum* in manus hereticorum devenisse, eúm-que statim in piceum vas injectum, & incensum, vitam Religioni impendis- Cædes Ozelcæ Parochi.

ſe, *Cives Gracenſes* plerosque ferro deletos. Ego hiſtoriam in dubiun vocare non poſſum, præſertim cùm Civium traditione firmetur; at de t pore controverti poteſt: conſtat pacem *Roſenſes* inter, & *Taboritas* p hoc ipſo anno firmatam, adeóque credibile non eſt pace integrâ tantam ſtilitatem in ditione *Roſenſium à Taboritis* admiſſam, præſertim, cùm trad Scriptores *Ulrico* medium ſe offerente inter *Meinhardum*, & *Taborita* cem coaluiſſe; libenter igitur annis pòſt decem *Gracij* occupationem, & *zelcæ Martyrium* ponerem, ſed obſtat iterum: quòd hæc ab *Joanne B* *na Taboritarum Duce* geſta dicantur, quem omnium Scriptorum fide ſci hoc anno in expugnatione *Woziczij* telo vulneratum paulò pòſt exſpir prius igitur, cùm bellum contra *Roſenſem Taboritæ* gererent, perpetratu *Taboritis* eſt ſcelus. Porrò hoc anno multum *Catholici* ſangvinis effu eſt obſeſſo, & occupato *Kamenicio ad Novamdomum*, & ad *Poczatek* o dum, quod tamen *Taboritæ* fruſtra oppugnavêre, tum in prælio ad *Kam* *cium* propè piſcinam ex eo dictam **Kalich** / ſeu *Calix*; tum in quotidia & ſemper ab utraque parte cruentis velitationibus; ſed quia cædes iſtæ i pugnantes factæ ſunt, omittuntur: mihi enim propoſitum non fuit hoc co, prælia, ſed *Martyria* recenſere, & irrogatas *Catholicis* non in acie, quaſi per otium, aut per tormenta cædes, quantum ex ipſorum hoſtium c feſſione & libris, & chartis Manuſcriptis cognoſci potuit, annotare; ob e dem cauſſam & atrox prælium ad *Auſtam*, & aliud ad *Tachoviam*, multis C tholicorum millibus cadentibus, prætereo; qui bella legere velit, noſtr *Epitomen* conſulat, alióſque *Bohemicæ Hiſtoriæ* Scriptores.

Catholici cæduntur.

§. CIII.

Catholicorum Arces, & Oppida in Litomericen Provincia expugnata. Duchczovium, vel Du ad Teplicium, Civibus trucidatis, tota flammi concidit.

A. 1426.

ANte decretorium ad *Auſtam* prælium 16. Julij An. 1426. hæreticos ter, & Catholicos commiſſum, *Pragenſium*, *Taboritarum*, *Orpha* *rum Exercitibus* diverſis itineribus ad *Auſtam* Urbem obſidenda (quæ firmiſſimo Germanorum præſidio tenebatur) properantibus, vill arces, caſtella, oppidáque plurima, viæ, montes, ac ſilvæ *Catholicorum* ſa gvine rubuerunt. 1. Maij *Lippa Civitas* capta, & incenſa, Catholico præ dio toto, & potiſſimâ parte civium deletis. *Bielam Joannes Rohacius* *Dube* occupavit, omnéſque puberes interfecit; capta quoque (vel potiù quòd munita non eſſent, occupata) ſunt ab hæreticis Catholicorum oppid

Lipa, Biela captæ.

Hoſſ

ɔſka Archiepiſcopalis, *Trebnicium Virginum S. Georgij*, *Arx Strzekovv*, œnobium *Svvietecenſe* iteratò, aliáque plura. *Procopius Raſus*, ſeu *Ma-*, *Teplicium*, *Duxovium*, *Krupnámque* cum caſtro cepit, quæ Urbeculæ nnes, oppida item quæ enumeravimus omnia, quòd Catholicis Dominis rêrent, quódque Catholicè crederent, & viverent, funeribus Civium, & pidanorum ſunt fœdata: *Duxovium* internecinâ cæde concidit, ùt ex *antZio* Cochlæus commemorat: *Huſſitarum manus* inquit, *obſedit Du-m oppidum. Id veritus Fridericus Marchio, urbem ùt poterat, communi-t, valido impoſito præſidio, quantum defenſioni ſatis eſſe putaret. Armavit foris ſex millia ſuorum, quæ ex opportunis locis in obſidentes incurrerent. rbs acriter impugnata, aliquandiu fortiter eſt defenſa. Ubi autem Urbis æfectus cum præſidio eſt noctu egreſſus, ut hoſtes invaderet, quidam ex civibus ereticis favens, clam muro delapſus, hoſtes admonet, fortiter oppugnarent, ab-ſe præſidium. Illi ergo acriùs inſtantes, ac ſinè intermiſſione oppugnantes, mi-ros cives itâ fatigarunt, ut ampliùs propugnare non poſſent. Hoſtes itaque uro, & inde urbe potiti, ſævierunt ſinè exemplo in omnem ætatem, in utrum-ue ſexum, in omnem ordinem. Multi ex civibus Eccleſiam in caſtelli modum mmunire tentabant, ut inde ſe ſuós que defenderent; hæretici autem ſuperve-ientes injecto igne, omnem illam multitudinem incendio conſumsêre. Atque à miſerabili ſtrage peractâ, facta eſt ea Urbs civium ſuorum commune ſepul-rum; itâ ab alto diſſimulante Domino, ut per occultam juſtitiam aut purget oriam peccati, aut excipiat abundantiùs in cætu Sanctorum Martyrum vaſa loriæ.* hæc ad verbum *Krantzius*. Narrat deinde *Miſnenſe* præſidium in oſtes prædâ onuſtos ex inſidijs erupiſſe, ac tria circiter *Huſſitarum* millia per-miſſe, multò tamen minùs damni rependiſſe, quàm acceperant. Ex quo nanifeſtè *Krantzius* oſtendit, longè plura, quàm tria hominum millia *Du-ovij* ab hæreticis occiſa; neque id mirum videatur, cùm in omnes etiam in nfantes, & imbellem ſexum T*aboritæ* ſævierint, quos fidei cauſsâ profudiſſe nnocentem ſangvinem, nemo niſì ſuperſtitioſè timidus, negaverit. Por-ò nè quid diſſimulem, non ſatis de cædis hujus tempore inter Scriptores con-venit: *Krantzius* poſt cladem *Pragenſium ad Brixiam*, quæ A. 1421. accepta ſt, *Duxovienſes* peremtos ſignificat, ac nî fallor (quod legenti patet) malè *Brixiam à Catholicis* oppugnatam, & de hæreticis captam docet, cùm con-trà *Brixiam à Catholicis* egregiè defenſam, rejectis hoſtibus hæreticis dicere lebuiſſet. *Cochlæus* Annum 1424. nominavit, quo *Duxovium* cum civi-bus omnibus ſit exciſum. *Peſſina in Marte Moravico* & ipſe in Annum 1421. inclinat; Ego, qui in T*heobaldo* legam An. 1426. circa initium Junij ex-pugnatum à *Procopio Raſo Duxovium*, conſtétque ex Manuſcriptis tam cru-deliter exciſum, & incenſum, ut diu habitatore caruerit, vix credo tam brevi ſpatio civibus impletum, ut ſtatim quinto pòſt anno inhabitari, oppugnari, de-

Crantz. in Vandalia l. 11. C. 6. Cochl. lib. 5. hiſt. Huſſit.

Duxovium proditione captum & deletum.

Controverſia de tempore.

Peſſ. in Marte Morav. l. 4.

defendi, & à *Procopio* iterum expugnari potuerit; sed perinde nunc quid habeo, quando id acciderit, cùm de re constet. Excidij sui diem celebr supplicatione solenni *Duxovienses Catholici* hodiéque, eùmque peragunt *sitationis Beatissimæ Virginis festo die*; probabile est hac in re servire illos te pori, & cùm de die non constet satìs, hunc diem elegisse, quo, nisi fallor, iam Nundinæ celebrantur.

§. CIV.

Austa Bohemiæ Civitas ad internecionem ab hæreticis deletur; quædam de Prælio Austensi.

A. 1426. NOn est hîc prælij *Austensis* describendi locus, in quo, supputato eti *Austensium* cęsorum numero quinquaginta Catholicorum millia t in prælio 16. Junij, quàm in fuga, & post victoriam in castro **Schreckenstein** / & **Gejersperg** cecidisse narrantur; si id incredibile videatur mido Lectori, *Hagecium* sequatur, aut *Silvium*, quorum prior duodec millia, alter novem millia in *acie cæsa* scripserunt. Ad duo germanica liaria fugientes insecuti, qui vicerant, grandem edidêre stragem, multó eâ, quæ in acie contigit, majorem. Orabant veniam victi abjectis armis, nu flexo supplices; nihil impetravêre ab irato victore concisi; quidam, cù se in **Schreckenstein** arcem, alij in **Gajersperg** recepissent, per prodit nem circumventi perierunt. Mirabile visum ex *Cochlæo* recitabo; unde cilè apparet, quàm sit pretiosa in conspectu Domini mors eorum, qui p Religione, vel pugnantes, occumbunt; nam cùm is complures ex illustrib Germaniæ familijs in *Austensi* prælio desideratos narrâsset, subdit: *feruntex una familia Nobilium de Kokeritz cecidisse supra 65. Viros, quorum unus u ri suæ puerperæ apparens, & lecto assidens, eam rogâsse fertur, ut agricolis subditis non esset tot angarijs aut servitutibus (ùt ipse fuerat) molesta, modiú que daret justiorem: Ob eas enim res iniquas, ipse fuisset damnatus DEI dicio, nisi pugnâsset contra hæreticos.* hæc *Cochlæus*. Quo exemplo satìs telligitur, damnationi caussam sibi, ut ità dicam, manufacere, qui subdit & suæ glebæ adscriptitios, immisericorditer novis servitutibus inventis primunt; deinde & illud: mortem pro fide Christi vel armis quæsitam, litibus Christianis cælum aperire. Sed ad id, quod proposueram, veni Post Victoriam hæretici nullo jam resistere auso, *Austam*, quam nuper ob derant, apertis portis ingrediuntur; quidquid erat hominum, trucidant, tremâ barbarie etiam infantibus, & omni fæminarum ætate ferro deletâ, sp liatam Urbem incendunt, nullo ex incolis superstite, quòd vel ferro, vel flar mâ necessariò perijssent. Constat triennio toto *Austam* desertam, & cult ribus vacuam stetisse, tum primùm *Jacobus Wrzesovecius Bilinæ Domin*

Coch. in hist Huss. l. 5.

Austenses internecione deleti.

inv-

vitatis quoscunque habere potuit novis Civibus, mœnibus utcunque repatis, speciem quandam Urbis restituit, & Catholicorum loco, qui Religios causâ perierant, *Hæreticos* imposuit. De hoc *Austæ* excidio agunt hiorici nostri omnes, *Silvius, Cochlæus, Hagek, Dubravius, Theobaldus*, omáque Veterum manuscripta. Nemo hoc loco nominari sibi Martyres poulet, unum omnibus nomen est *Omnes*, omnis sexus, omnis ætas Austens, Religioni vitam impendit; aliquos tamen bonâ fortunâ in Epistolis *Joanis Decani Metropolitanæ Ecclesiæ Pragensis* nominatos inveni: *M. Wenslaum de Praga, & Mathiam de Biela Canonicos Pragensis Ecclesiæ*, tum *Pegrinum Vicarium* ejusdem Ecclesiæ qui cum *Paulo Canonico* Mielnicensi, & *aulo Plebano* in Wysoka, & (ut disertè adjicit *Joannes Decanus*) cum alijs ultis Sacerdotibus, & Clericis, vel ferro concisi, vel flamis consumti sunt.

Coch. l. c. Hag: in An: Boh. A 1426 Theob. in Hussit. Dubr: l. 27. Æn. Silv. hist. Boh. C. 44.

Nomina quædam occisorum.

M. S. Epist Joannis Decani ad Ian konem de Duba. ex Oibin 1426 26. Julij.

§. CV.

Wartæ in Silesia duo Beatissimæ Virginis Templa b hæreticis incenduntur; Camencense Cœnobium Cisterciensium excinditur. Quædam Martyrum nomina.

De *Wartensi Diva* hoc loco, etsi maximè cuperem, nihil possum dicere, quòd ejus historiam diligenter elucubratam pridem An. 1655. publicârim, quæ inter manus versatur: Stabant *Wartæ* celsissimi operis Templa duo *Parochiale* alterum, alterum quod appellabant *Bohemicum* (Pietati scilicet peregrinorum Bohemorum alendæ conditum) utrumque hæretici flammis corruperunt, sed *Camencij Cisterciensium Cœnobio* crudelior ab jsdem tempestas incubuit: *Basilica Camencij* visitur admirandi operis (ùt in historia *Wartensi* descripsi) neque huic rabies *Taboritarum* pepercit, Templo subjecêre ignes; eóque ipso tempore quidam Cœnobij Religiosus, qui sub tecto Ecclesiæ latebat, extractus ab *Hussitis* ex media Templi testudine dejectus in Ecclesiam, cervicibus elisis Religioni vitam impendit. In libro mortuorum, quem *Camencij* asservant, hæc leguntur: *An. 1427. intravêre perfidi Hussitæ in Silesiam, devastantes per combustionem ignis Civitates, & Monasteria, villas annihilantes, captivantes, mortificantes homines maximè Religiosos, de quorum numero sunt occisi ab ipsis Fratres nostri, videlicet Frater N. Kappiz Plebanus in Byczovv, Frater Joannes quondam Camerarius, Frater Wenceslaus Custos cum uno famulo; & Fratrem Jacobum Rogeler ceperunt in castro dicto Homole, qui obijt in vinculis ibidem. Item Fratrem Scheller Plebanum in Henrichsvvaldt, hunc horribiliter percusserunt usquè ad mortem.* ità manuscriptum. Neque contenti *Hussitæ* semel expugnâsse *Camencium*,

1427.

Multæ cædes Catholicorum in Silesia.

Diva Wartensis l. 1. C. 5. §. 4.

M. S.

Clodius. atque (ùt ille minabatur) *incendium ruinâ, & sanguine bonorum extinxiss* nequa scintilla avitæ Pietatis lateret in cinere, quæ deinde se efferret, sæpiu *Bohemia* rediêre flammis, & sangvine grassantes, ídq; conjici potest ex pr pinquissimo *Henrichoviensi* ejusdem instituti Cœnobio, quod (ùt in Tem augustissimi vestibulo hodiéque legimus) *Hussitæ* septies igne, ferróque v stârunt.

§. CVI.

Taboritæ, & Orphani Moraviam ingressi, & usqu in Ungariam Posonium penetrantes plurimùm C tholici sangvinis profundunt. Lusatia, & Silesi vastatur: oppida Catholica quædam internecio ne delentur, nec venia data pueris in literario ludo sedentibus. Lubanensium Martyrum cædes.

1427. Bartoss. de Drahonicz M. S.

PRocopius (*Magnus* cognomento) malarum partium strenuissim Dux cum *Taboritis* suis, adjuncto etiam Exercitu *Orphanorum*, *Mo raviæ* partem, eam præcipuè, quæ *Ungaris* confinis est, An. 1427. sc lere, & furore in Catholicos amens intravit; quantum ibi Catholici, & in nocentis sangvinis profusum sit, non ex annalibus (qui brevi titulo *cæsos* C *tholicos* promiscuè omnes, in quos apud *Moravos Orphani*, & *Tabores* in currissent, annotârunt) sed ex hostium perpetua consvetudine, & inexpleb Catholici sangvinis siti satìs intelligitur: *Napagedla*, *Malenovicium*, *Zlin* *Broda ad Ungariam* sita Civitas, tum omnis illa villarum, pagorum, oppid rúmque vicinitas, sangvine suorum decolor, ad extremum flammis conc dit; *nihil Taboritas Morava fluvius*, nihil munita loca, & arces, quas à terg relinquebant, nihil *Ungarici Regni* potentia, avidos prædarum, & sangvin morabantur; non enim obtinere, sed vastare & urere Provincias, præcipu que Sacerdotes, & Catholicos Viros, ipsásque adeò virtutes occidere si po sent, cogitabant. Transito *Moravâ*, cæterísque, quæ obstare poteran summâ celeritate superatis, *Posonium* usque penetrant, & cùm Urbem, & a cem non possent, *Suburbium* incendunt; vastant, & occidunt omnia, ta celeri, & fulmineo gradu volantes, ut coloni simul mortem vulneribus rec perent, simul hæreticos hostes agnoscerent. Omnis illa feracissima *Mora viæ*, & *Hungariæ plaga ad sinistram Danubij ripam*, quæ inter *Posonium*, *Di vinam*, & inde usquè *Cremsirium Moravorum* latè porrigitur, sangvine, & incendijs fœdata est, cladísque tantæ memoriam diutissimè conservavi At hæretici velut glorioso patrato facinore, conscientiâ malorum læti, pr di

Loca plurima Catholicorũ sangvine cruẽtantur.

es, & omni genere mortalium bonorum aucti, & grave agmen trahentes, collaterones, & collatrones suos in *Bohemiam* redierunt.

Paulò pôst vere adhuc tepente, prædarum, & sangvinis dulcedo *Oretas* quoque, & *Orphanos* in *Silesiam*, *&* *Lusatiam* extraxit: *Goldberga*, *Hainovia*, *Lubena*, *Lignicensis Ducatûs* *Oppida* excisa sunt funditus; Cives, viri, fœminæ, Sacerdotes necati, adeò & *Abecedarij* pueri in Scholis Tabellas suas cretæ loco, innocenti sangvine depinxerunt, villæ omnes arserunt, vulgus omne ruri interfectum. Hæc ab ijs *Orphanis* gesta, qui domi remanserant; at potior pars, quæ, ùt paulò antè narraveram, per *Moravos* in *Ungariam* usquè, & *Austriam* cum *Taboritis* penetrârant, captâ modicâ quiete, *Lusatiam* sibi petendam delegerunt: *Luba*, vel *Lubana* post *Gerlicium* acriter 2. Maij à *Procopijs* cœpit oppugnari, quintóque pôst die capta est: *Clerus* (verba Krantzij apud Cochlæum recito) *cum reliquo populo in Ecclesiam confugientes, laudes DEO concinunt, & Beatæ MARIÆ DEI Genitricis opem implorant, Salve Regina sonoris vocibus decantant, ut in confessione orthodoxæ Fidei morerentur. Mox igitur adsunt cruentis gladijs hæretici, raptósque ex ulnis Matrum parvulos dissecant medios, Sacerdotes confodiunt, anus obtruncant, Virgines adultas, & juniores fæminas ad libidinem reservant, nulli parcunt ordini, sexui, vel ætati, Templa fuso sangvine profanant, cadaveribus replent, ac supposito igne incendunt, Monasteria subvertunt, Monachos trucidant, Moniales constuprant, Urbem denique totam ferro, & igne devastant. Hoc ibi edito crudelitatis exemplo è Lusatia pergunt in Silesiam, ubi urbem quæ Aureus mons dicitur, consimili strage, ac sævitiâ deperdunt. Inde in* Moravi*am conversi, unâ illâ æstate decem muratas Urbes subverterunt. Non sufficit lingva, nec calamus, crudelis Hussitarum populi sævitiam explicare. Parvulos cum matribus unà perimunt, omnem Pietatem abijciunt, omnem humanitatem exuunt, Christum obliviscuntur, cunctis infidelibus immaniores, imò bestijs omnibus ferocitate incomparabiles.* Hæc Crantzius, sed sinè ordine temporum; constat enim non omnia, quæ attulit, uno anno, sed quædam 1427. quædam sequenti, à sceleratis latronibus esse patrata, ùt mox dicemus. Porrò *Lubæ in Lusatia* complures etiam è *Bohemis* perijsse, Viros dignitate, virtutibus, & scientijs magnos invenio, qui illuc exulatum abierant; *Pessinam* audiamus: M*ulti tum Sacerdotes, qui Lubam ex vicinis locis, aliqui etiam ex Bohemia confugerant, miserabili, sed pulcra pro Christo, & Catholica Religione morte trucidati sunt. Inter alios erant Canonicus* Metropolitanæ *Pragensis Ecclesiæ* M. *Joannes de Launa, & duo Altaristæ: Andreas de Jablonna, & Procopius, atque unus è Vicarijs &c.* Marcus *Ssobka Lubensis* Parochus, qui è loco superiore ad ferendam pro Christo mortem fortiter illo ipso periculi articulo cohortabatur (quod hæretici ferre non poterant) Templo inter manus elatus equis quatuor secundùm manus, & pedes alligatus, in quatuor partes

Weles: ad 19 Maij. Curæus in Ann: Siles: Epit. l. 4. C. 10.

Crantz. in Vandal. l. 11 C. 9. Coch. lib. 6.

In Silesia & Lusatia Catholicorum cædes.

Goldberg.

In Marte Morav.

Lubanæ cæsi Catholici

tes crudelissimè discerptus est. Illa certè dies memorabilis, tot Martyribu ùt *Divus Maximus* loquitur, *sangvine laureatis* coronam immortalitatis i posuit. *Lusatiæ* parte *Silesijs* conterminâ vastatâ, in *Silesiam Procopij* d (ille *Taboritarum*, hic *Orphanorum Ductor*) cum suis commigrârunt, m gnâ iterum Catholicorum editâ cæde.

§. CVII.

Quædam Arces ex Catholicis captæ, & diruta per agros passim cæsi Catholici. Tachovia Boh miæ Civitas Catholica deleta, præcipuè Cœnobium Carmelitarum.

1427. INgrata, & otiosa prorsus sinè cædibus, & sangvine vita *Taboritis*, *Ore tis*, *&* *Orphanis* esse videbatur; itaque ex *Silesia* reversi, velut per ludu eodem Anno in *Catholicos* quosdam Proceres consurgunt. Odera pessimè jam ab ipso *Jaromirij* excidio *Czervvenohorskium* (is erat *Hinko* *derspach* ex ramo ità dicto *Berkarum*) ejus igitur castrum *Czervvenohora* diu obsessam expugnant, & diruunt; *Zleby* quoque castrum *Hasskonis* *Dietenitz* captum, & incensum est; quæ castra licèt sinè sangvine,& per co loquia occupârint, in viciniam tamen, & ditiones eorum Catholicas ferr & igne sunt grassati; ac plura sinè dubio in eo *Bohemiæ* tractu perpetrâssen nisi in auxilium à *Pragensibus* evocati in Occidentalem *Bohemiam* bellu propere transportâssent. Immiserat in *Bohemiam Martinus V. Pontif* cum *Cardinali Vintoniensi* Cruce signatorum Exercitus, qui tripartitò, tribu que vijs *Bohemiam* ingressi, *Misam* obsidione cinxerunt; advenientibus hæ reticis *Catholici* panico quodam terrore correpti, fugam arripiunt; victin potiùs fuit, quàm pugna; decem millia *Fidelium* humum planxisse Script res consentiunt; sed hæc ab instituto meo aliena omitto; legantur *Silviu* *Dubravius*, *Cochlæus*, *Theobaldus*, *Hagek*, *Drahonicius* meus, aliíque. Pu sis cruce signatis *Tachovia Civitas Catholica* obsessa ab hæreticis, strenuè *Bohemis Catholicis* defensa, decimo sexto primùm obsidionis die 11. Augu tandem capitur: præcipui è *Bohemis* defensores nominantur *Camrovecz* *ques* nobilissimus, & belli peritissimus (Equestris familiæ de *Camberg*, qu adhuc nostrâ memoriâ ad *Kuttenbergam* perstantes novi) *Wilhelmus de Ssv* *hovv*, *&* *Henricus Czerninius*. hi duo postremi arcis deditione factâ int captivos numerati sunt; *Camrovecz* cum sua quinquaginta virorum forti simâ cohorte, & quidquid hominum arma gessit, (*Hagek* adultos omnes i terfectos scribit) hoc uno nomine, quòd *Catholici* forent, trucidati perierun *Tachoviense Cœnobium Carmelitani Ordinis* ante omnia cum omnibus Rel giosi

Drahonicius M. S.

Civitates & Arces Catholicorum excisæ.

Carmelitani Tachoviæ necati. *M.S.f.247*

ſis Viris properârunt excindere Taboritæ, & cùm nondum furorem exſa-
ſſent, *Eccleſiæ*, & *Cœnobio* injecêre flammas, quod ſatìs hodiéque penden-
rudera teſtantur. Objiciet de *Tachovia* quispiam: ſi armati ſoli & adul-
res interemti ſunt, non videri etiam armatos & adultos cauſsâ Religionis
idiſſe. Quaſi verò ipſa Tyrannis modum & finem aliquem ſibi non im-
nat! quoties in *SS. Martyrum actis* legimus, in pari cauſſa Fidei, hos ad
rtem damnatos, alijs vitæ gratiam à Tyrannis & Prætoribus factam eſſe!

§. CVIII.

ædes plurimæ Catholicorum in Sileſia. Franck-einij poſt Glacium Nicolaus, Joannes, Andreas, x Ordine Prædicatorum odio Sanctiſſimæ Religionis necati.

ANnus 1428. iterum *Sileſiam*, ac *Luſatiam* maximis affecit cladibus, *Ta-* *1428.*
boritæ, & *Orphani* facto à *Warta* initio in Principatum *Münſterber-*
genſem irrumpunt, eóque crudeliſſimè pervaſtato in *Svidnicenſem*, tum Civitates Sileſiæ & Luſatiæ vaſtatæ.
Jaurovienſem, & *Lignicenſem*, tandem in *Wratislavienſem* vertuntur.
rias emiſſas Orco crederes, ità in omnes ſævierunt, nullum omiſſum eſt
rbaræ crudelitatis exemplum. Captæ Civitates, & Oppida: **Reichen-**
in (Bohemis **Rychba**/ vel **Rychleby**) *Franckſteina*, *Niems*, (**Niemcy**)
zela (**Strelina**) *Briga* (**Brzeh**) *Striga*, *Liſſa*, *Parchvvicium*, *Paczkovia*
Packow) aliáque minora; Urbes majores ſuis ſeſe vallis, ac mœnibus æ-
rrimè contexêre. Quidquid Religioſorum Virorum in Cœnobijs, aut
js occurrit, inter manus hoſtium, ferro non tam perfoſſum, aut ſectum,
iàm certatim laceratum, & laniatum; *Canonici Regulares S. Auguſtini Ar-* Catholici & Religioſi occiduntur
aſienſes ad *Sobotkam*, ſeu **Zottenberg**/ an mortem evaſerint, non ſatìs con-
at; **Zottenberg** Caſtrum occupatum; eadem ſtrages *Griſſovienſe*, & ite-
um *Camencenſe*, & *Henrichovienſe* involvit, monimentorũ defectu nomina
lere non poſſumus: *Franckenſteinij* quoque invicti ex *Ordine Prædicatorum*
eroës obliterati laterent, niſi una in *Templo* columna loqueretur, hiſce pau-
lis lineolis notata: *Anno Domini Milleſimo quadringenteſimo vigeſimo octa-*
o, ipſo (hic eſt hiatus, ſubſtituíque poteſt, ſancto Veneris die) *in Paſſione* *Crug. ponit Sabbato ante Dominicam Paſſionis 20. Martij.*
rematus eſt Frater Nicolaus Cur (rurſus hiatus) *Supprior hujus Conventûs*,
omo Sanctiſſimæ vitæ in introitu Cœmiterij ab Huſſiticis, eò quòd apertè præ-
icâſſet contra ſectam ipſorum. Eodem die occiderunt Fratrem Joannem Bu-
am eâdem de cauſſa concidentes in fruſta, & alium Fratrem Andream Canto-
s Diaconum occiderunt per ſagittam foris valvam Wratislavienſem. tunc
nim devaſtârunt multas Civitates, & pro majori parte totam Sileſiam. Ha-

ctenus Columna Franckfteinenfis; monftrantur hodiéque in eadem *Præ-torum Ecclefia* decenter arculis conclufæ (ùt SS. Martyrum folent) eoru Reliquiæ, quas pro eo, ac decuit, cùm An. 1654. *Franckfteinium* acceffiffe fum veneratus. Porrò verifimillimum eft hunc *Nicolaum* eum ipfum ef cujus mortem (etfi neque loco fuo, neque tempore) *Crantzius*, & ex eo C *chlæus* defcribunt, quorum verba, quia cædis cauffam, & quod inde feq tur, Martyrium fatìs oftendunt, operæ pretium erit adducere: *Huffitæ qu effent in perniciem hominum nati, rurfus eduxerunt Exercitum in Silefiam, in ea quinque non contemnendas Urbes vi ceperunt finè difcrimine omnem æ tem, fexum, & ordinem mactantes, Templa, & Monafteria abfque ullo di næ Religionis refpectu fubvertentes, nemini parcentes, fangvini, ac prædæ in antes. Qui etiam in fceleratiffimis Sacrilegijs Ecclefiarum, & mortibus ho num immaniffimo rifu, & joco ludebant. Nam in maximam Chrifti Domi & DEI noftri, omniúmque Sanctorum ejus contumeliam, coacervatis undi eorum imaginibus, & in pyram collectis, alligatum quendam Suppriorem Or nis Prædicatorum fuperpofuerunt, ac igne fuppofito illum fimul cum unive imaginibus concremaverunt, Tragicum exercentes ludum crudeli cum rifu.* ctenus Crantzius apud Cochlæum. Fælix profectò pyra, & triumpha mors tot inter *Chrifti*, & *Sanctorum* lucentes imagines, ut haberet *Mart* quod imitaretur in morte, ultróque feipfum *Chrifto* addiceret victimam, holocauftum.

Crantz. in Vandalia l. xi. C. 17. Cochl. lib. 6. hift. Huffit. ad A. 1429.

Francken-fteinenfes Martyres.

§. CIX.

Novocellenfe Ciftercienfium Cœnobium in Lu-fatia Regni Bohemiæ Provincia, crudeliffimè ab hæreticis cum omnibus Religiofis deletur.

1428. 9. Febr.

TOt Catholicis Urbibus, & oppidis excifis, tot facris, & Religiofis V ris trucidatis, tanto facto fangvine, penè jam in *Bohemia* (paucis U bibus, & Arcibus exceptis) nihil erat, quod vinceretur; itaque *H fitæ* humani fangvinis, præcipuè *Sacerdotalis*, helluones, prædarum infup defiderio, in vicinas latè Provincias exière. Volumen juftum confici poff fi ea, quæ Anno 1428. & fequentibus facrilegè, & cruentè in Ecclefijs, C nobijs, denique locis omnibus perpetrârant, commemorare vellem, neq tamen centefimam facrilegiorum, & cædium partem complecterer; fa eft dicere: *Mifniam*, *Saxoniam*, *Lufatiam*, Marchiam, *Voitlandiam*, *Sile-am*, Moraviam, aliquam etiam *Bavariæ*, *Auftriæ*, *Franconiæ* partem ab il latrocinando peragratas, eáque omnia in facros Viros, & Catholicos, in o nem ætatem, ac fexum exempla crudelitatis edita, quæ paulò antè in *Bohem* pe-

rpetrâsse narravi. Vix credi potest, multóque minùs explicari extrema hæreticorum barbaries; legantur, qui *bella Hussitica* tractârunt *Krantzius*, chlæus, *Theobaldus*, *Hagek*, *Pessina*, *&* *Codices* manuscripti; hæc, quia *Bohemia* gesta non sunt, velut aliena ab instituto transilio, *Neocellenses* taen Martyres, quia in *Lusatia*, quæ inter *Regni Bohemiæ Provincias* eo tempre censebatur, passi sunt, præterire non possum; ratio temporis in controversia est, alijs Annum cædis 1427. alijs sequentem, aut 1429. ponentibus: *ovocellense* igitur *Cisterciensium Cœnobium*, cùm velut indagine cinxissent, ivinis laudibus canendis occupatos Religiosos nacti, velut in summo sceledeprehensos (ô incredibilem hæresos cæcitatem!) pro se quisque, ùt valent ingenio, milites, sibi ad supplicium dari poscebant; varijs mortibus *Martyres* periêre; plerosque manibus, certísque membris, quæ pudor vet dicere, cum sannis, & risu amaro recisis, inter vitam, & mortem jacentes liquêre, dum putredini vulnerum mors optata succederet. *Menologium istercienſe* cædis hujus meminit hisce verbis: *In Silesia* (Lusatia legendum t) *Passio Beatorum Monachorum, qui in Cœnobio de Novacella Cisterciensin institutum amplexi, inibi piissimam vitam instituerunt, & tandem laborum orum præmium obtenturi, pretiosâ in conspectu Domini morte agoni præsentis itæ terminum imposuerunt. Nam ab Hussitis hæreticis crudeliter interemti o sangvine Catholicæ Fidei veritatem viriliter comprobârunt. Factum id est An. 1427.* (sequens annus ab alijs nominatur) *de his tractat Paulus Langius in Chronico Citizensi; Aubertus Miræus l. 5.* Orig. *Monast. c. 15. Item Joanes Cochlæus l. 6. histor. Hussit.* Consimili crudelitate excisum est eo temore *Rissense* Cœnobium, ipsæque *Urbes Misnicæ* non paucæ conciderunt, lerisque Catholicis per extremam barbariem trucidatis: *Cotzbrodæ*, *Strenæ*, *Belgræ*, *Veterodresdæ*, *Lomacij*, *Mogellæ*, *Dobellæ*, *Dolæ*, *Oschucij*, *in Smolim*, *Grimmitij*, *Werdæ*, *Reichenbachij*, *Auerbachij*, *Olsniciæ*, *denique in Lusatia*, *&* *Voitlandia* universa, *Aldeburgum* ad *Pleissam* sita Urbs nobilis illud calamitosum insuper habuit, quòd in Cœnobijs tribus, & in *Domo Rhodiensium*, omnibus flagitiorum, & turpidinum generibus toleratis sangvine utriusque sexûs *Religiosorum*, quos diversis cruciatibus, & mortibus *Taboritæ* sustulerant, inundata, eodem sacro sangvine incendium suum ferè extinxerit; sed ego, quæ extra *Bohemiæ Provincias* gesta sunt, libenter prætereo, cùm domesticis exemplis sic abundem, ùt propè succumbam.

Crantz. l. 11. Vand. c. 10. Petr. Langius in Chr. Citizensi. Bolland. in Vitis SS. Febr. ad 9. Febr. in prætermissis.

Novocellæ crudelitas in Religiosos.

Urbes Misnicæ cum Catholicis excisæ.

§. CX.

Gubæ Catholicæ Civitatis apud Lusatios miser bile excidium; Aliud simile Plaunæ. Quatuo Cœnobia in Moravia delentur. Taucha Misni Urbs cum omnibus Civibus Catholicis excind tur internecinè. Slavata Vir illustrissimis Nata bus Taboritarum insidijs exceptus Religionis odio necatur.

1429. EX eadem caussâ, quâ impulsi paulò antè *Novocellensis Cœnobij* exci um commemoravimus, etiam *Gubense* adferemus. Est *Guba Lu tiæ* Civitas non ignobilis, eam summâ celeritate, & furore adorti *T boritæ* in pervigilio Sanctorum *Simonis*, *& Judæ*, in potestatem rediguı *Quis cladem illius noctis, quis funera fando explicet? Krantzius* paucis exp cuit: *Oppidum Gobin crudelissimè diripiunt hæretici, sævientes in omne gen hominum. Perierunt hominum multa millia in populosissimo oppido, factáq est Urbs illa Civium suorum commune sepulchrum.* hactenus verba *Krant* apud *Cochlæum*. In eadem Urbe, non paucos Religiosos ab hæreticis inte fectos invenio, ùt in *Epitome* dixi, & habet *Theobaldus*. *Plavvno*, v *Plava* in Bohemicis Annalibus locum habere debet, quòd propè magìs quà *feudum* obnoxium *Bohemiæ Regibus* fuerit, ùt aliquando probabimus, & ip *Plavenij Advocati* inter *Bohemiæ* incolas, & Cives nominentur. Hujus U bis excidium diligentissimi Scriptoris *Georgij Fabricij* verbis describemus *Oppidum Plava inter Elistrum & Siram fluvios Arcem in excelso colle habe huic Præfectus erat Georgius Radschaverus, cum quo paciscebantur hostes* (ha retici) *ut ipse ex Arce discederet, milites arma deponerent, salvi abirent; ní f cerent, extrema minitantur. Spatio ad deliberandum concesso, Arcem in p testatem Bohemi accipiunt, nec pacti memores, dedititios inermes crudeliter i terficiunt, inter quos de Nobilitate plures, quàm centum necati, & spoliati sun Metu illo sublato in Cives ferrum stringunt, & supra nongentos trucidant; Senatum, & Flamines* (Sacerdotes, & sacros Viros) *magìs quàm in cæteros s consvetudine truces. Octo Fratres Marianos* (Franciscanos intelligo) *e quatuor Dominicanos, unâ fossâ vivos obruunt. Editâ per oppidum cæde un*
1430. *versorum Arcem diruunt, & tecta incendunt VIII. Calend. Februarij, quo d Memoria Conversionis Pauli Apostoli celebratur.* hæc Fabricius. Quis o majorem barbariem excogitare possit? nimirum hæresis, ejus spiritu, q *homicida fuit à principio*, impletur, & regitur. Eadem crudelitatis exemp in *Frankonia Culmbachij*, *Baraithij*, *& in Coburgi* vicinia, in Sacerdotes, R ligiosos, & moniales edidêre.

Guba deleta.

Crantz. in Vandalia l. 11. C. 20.

Cochl. l. 6. hist. Hussit.

Theob. P. 1. C. 69. hist. Hussit.

Fabr. in Or. Saxon. l. 7.

Et Plavva.

Ann

A. 1430.

Pess. in Marte Morav.

An: sequenti 1430. Cùm *Procopius Rasus*, seu *Major* in Moravos bellum insferret, atque in eam rem omnes *Taboritarum* suorum vires contulisset, in *Epitome* nostra memoratum est, primus impetus Furiarum ab ejus Dubus *Kromessinio, & Kerskio* (quos Exercitui præmittebat) in Cœnobia *Moviæ* quæ occurrebant, ac nondum flammis conciderant, factus est: *Trebiense Cœnobium*, quod omni Arce munitius stabat, & defendebatur, capere se posse desperabant, proinde in *Cœnobij* ditiones furorem verterunt, omnésque devastarunt. *Novoreissij* post Teltzium sacrum Præmonstratensium Parthenonem, tum *Dalessicij* Cisterciensis Instituti Virginum, quibus antea *ißka* semel iterúmque eo itinere transiens pepercerat, diripiunt, & succendunt; an in sacrarum Virginum innoxia corpora ferro aut igne sævierint hęretici, in Scriptorum silentio, affirmare non ausim, sed perpetua *Taboritarum* crudelitas dubitare non sinit, si quæ deprehendi potuerunt, occisas, aut immersas. Idem de *Sternbergensi Canonicorum Regularium S. Augustini Cœnobio*, quod situm est ad Arcem, dicere non audeo: namque id castrum octo septimanis acriter oppugnatum ipsemet *Procopius* deditione & conditionibus cepit; quo scilicet fieri potuit, ùt clementiùs dedititij tractarentur ab hoste.

Trebnicense Cœnob: adv: Taboritas defensum.

Neoreissiũ & Dalessiciũ Cœnobia delentur.

Sternberga deditione capta.

Anno 1432. *Orphanorum* rabida gens, *Procopio minore* Duce, *Osterlandiam* (Australem Misniam) quæ hucusque à damnis, & cædibus utcunque immunis manserat, cęso priùs *Saxonum & Bavarorum*, qui suppetias Saxonibus attulerant, occurrentium Exercitu, ingreditur. *Taucha Oppidum* penes quod commissum erat prælium, primò omnium direptioni cessit, quódque tantulo tempore mirêris, eversum est, hodiéque *nihil nisi rudera*, ut habet Fabricius, *ostentat*, via nunc etiam monstratur diligenter strata silicibus, aliud nihil; *Catholici* promiscuè omnes occidione occisi.

Taucha Catholica Civit: excisa.

Post devictos magno prælio *Taboritas* An. 1434. (vide *Epitomen* nostram) cùm *Czapek* suorum proditor ex acie cum Eqvitatu profugisset, *Colinum* civitatem id temporis munitissimam *Gubernatori Bohemiæ Alexio de Wrzesstiovv*, ut se bonâ fide cum Nobilitate in gratiam redijsse demonstraret, ultro Czapek tradidit. *Alexius Generum* suum Virum, apprime Catholicæ fidei tuendæ & proferendæ cupidum (cujus fidem, & prudentiam pridem perspexerat) *Wankonem*, seu *Wenceslaum Slavatam, Lacenbok* ab Arce sua dictum, *Colino* præfecit. *Slavata* pro ardentissimo studio, quo in Catholicam Religionem ferebatur, primo accessu *Taboritas* ex Civitatis Templo, deinde etiam ex Urbe (nè quid infidum sibi, aut dubium, aut discors in tanta Munitione, cujus summa defensio concordia Civium esset, haberet) ejecit; eo contemtu irritati, qui ejectis favebant, omnia consilia ad *Præfectum* trucidandum contulerunt. Tandem *Slavatam* à Drslao *Wratislav* Equite splendidissimo *Komarovicio* redeuntem ex insidijs aggressi obtruncant, unâque omnes, quos circum se habebat; neque uno facinore contenti, præsidium

M.S. Drahonicij.
M.S. Chron: Reginohra: Fabr: in Orig. Sax. l.7

Wen: Slavata ob Relig. Catholicã ad Colinũ occisus.

Chr: Reginohra. M.S. apud me. Ex eo Pess: in Marte Mor. l.5. c.5

sidium omne quod *Catholicis* constabat, aut occidunt, aut Urbe pellu[nt] Exulibus omnibus *Taboritis* in Urbem revocatis. Sensit universa *Bohem[iæ] Nobilitas* pessimum facinus, sed præcipuè *Socer Slavatæ Gubernator Alex[ius] de Ryzmberg & Wrzesstiov*, datóque Ducibus suis negotio obsessâ per M[en]ses duos civitate *Colinensi*, deinde etiam occupatâ, omnes cædis & perfi[diæ] conscios, aut egit in furcam, aut in *Albi* præterfluente demersit: atque h[æc] ultima fuit cædes Catholicorum à Taboritis perfecta, & penè ultimus fu[ro]rum conatus: nam fracti armis Catholicorum atque etiam Utraquistar[um] (qui Catholicis ope Sigismundi Cæsaris in Concilio Basileensi sese junxê[re]) nunquam postea Taboritæ justum ex sese Exercitum formare potuerunt.

LECTORI BENEVOLO S.

Finis cædiũ Catholico:

Tandem aliquando cruentissima, & internecina bella ab *Hussitis*, *Taboritis*, *[Ore]bitis*, *& Orphanis* in Catholicos excitata, tum fidelium, Sacerdotum, & Religio[so]rum cædes, Cœnobiorum & DEO consecratorum locorum, & Ecclesiarum inc[en]dia & excidia finivi, hostes acie victi, & prostrati Ducibus occisis quieverunt; ac li[cet] postea non semel vitam Catholicorum appetierint, id tamen quasi per insidias, [vel] per populi tumultum, non consilio, vel authoritate publicâ, neque scripto Exerc[itu] factum est, imò, si quid in Catholicos moliti sunt, nunquam hoc illis abivit impu[ne], Regibus, qui secuti sunt, etiam ipso *Georgio Podiebradio Rege*, nè bellum Religionis [re]ardesceret, summâ ope caventibus, & vigilante pro Pace publica Magistratu. Ill[ud] unum hoc loco timeo, & timorem meum *Lectori* aperio: nè quis fortasse me neg[li]gentiæ accuset, & quædam Cœnobiorum excidia in superiori narratione querat[ur] omissa, & præterita silentio. Nolui id quidem, neque scio, neque vidi Scriptore[m] (absit verbo jactantia) qui in hoc argumento diligentiùs sit versatus, neque ullu[m] qui, ut ego feci, id sibi propositum habuerit; sed quis omnia in numerato habe[re]

Cruentissi- Cœnobio- rum excidia

possit? præsertim, quòd excepto *Hagek*, *Dubravio*, *& Cochlæo*, scelera, & sacrileg[ia] hæreticorum ex ipsis eorum Libris, & manuscriptis Codicibus (qui tamen crudeli[ta]tem suam ubiubi poterant, ut antè monuimus, occultabant, aut excusabant) col[li]gere sim coactus: nam memoriæ Cœnobiorum omnes vel flammis vel sangvine fu[ere] deletæ, ipsáque Cœnobia tam perniciali odio, & tam barbarè, atque atrociter exci[sa], ut ipsam humum, & solum quod Religiosi homines calcaverant, & presserant, è [re]rum natura tollere voluisse videri potuerint, certè quorundam Cœnobiorum vix [ac] nè vix quidem vestigium hodie superest, sæpe ac multis in locis, *Ecclesiâ*, *Cœnobio*, [&] sacris ædificijs in Arcem, vel Domum aliquam, vel in stabula Equorum, & pecoru[m], vel in ovilia, & Villici ac famulorum cubilia, & apothecas vini, Cerevisiæ, frumen[ti], vel in cellas butyri, & caseorum conversis. Ut igitur Lectori piè curioso faciam sa[tis], enumerabò *Cœnobia* quædam, præter illa, quæ in contextu & narratione cædium n[o]minavimus; ea excisa & deleta ab hæreticis constat, sed quia annus & dies excidij i[n]periri non potuit, in historiam inseri non potuerunt, atque hîc separatim nomin[a]buntur.

Cœnobia Benedicti- norum.

Ordo S. Benedicti præter Cœnobia, nuper varijs in locis, nominata, amisit *Præp[o]situras*, ut vocant, *Braumoviensem*, *Policensem*, *Zatecensem*, *S. Joannis in Augezd Pr[a]gæ*, *Cœnobium Bickovvicense*, *S. Michaëlis in Miesstecz*, *Skalense*, *seu in Petra S. Joann[is]* *itidem S. Joannis in Teslin*, *& in Weliz* Eremos duas, & aliam Eremum sub Arce *Przim[]da* seu *Fraunberg Cladrubiensi* Cœnobio attributam. *S. Hieronymi Cœnobium* Slav[o]rum in honorem *Caroli IV.* & nationis Slavicæ permansit illæsum; aliam etiam cau[]sam attulit *Hagecius*.

Ciste[rcienses]

Cistercienſium.

Ciſtercienſia exciſa ſunt incerto tempore: *Zdiarenſe, Rzeporegenſe & Fraunthaſe utrumque Virgineum, Biſtricenſe, & in Leskovecenſi Camenecio. Skalicenſe* An. 21. 18 Aprilis deletum eſt unà cum Eccleſia. *Aulæregienſis Cœnobij* (quod *miraum Cœnobiorum* appellat *Pius II.*) excidium, cùm ſcriberet Amanuenſis meus, tran-t properando: exciſum eſt *Duce Corandâ* An. 1420. 10. Auguſti, ut latè commeravi in *Epitome*, ſed latiùs in *Appendice* I. ad Hiſtoriam S. Montis, cùm *Podbrcenſem ſtrictum* deſcriberem. *Ad Cœnobij S. Coronæ excidium* §. LXXV. adjici poteſt, od ex Codice antiquo M. S. *Mortuorum S. Coronæ*, poſtquam priora ſcripſeram, di-i: XI. Maij (non 14.) exciſum illud eſſe Cœnobium, & præter ſuſpenſos in tilijs, narraveram, duos *Cœnobij Sacerdotes* (utrumque *Joannem* appellatum) excitato go incendio hauſtos. *Altovadenſe Cœnobium*, cùm hæretici *Ulrici Roſenſis* arma ti-rent, neque auderent accedere, ſervatum eſt; de reliquis exciſis jam egimus.

Præmonſtratenſium

Præmonſtratenſe Cœnobium in Sion, Pragenſes exſpoliarunt quidem, ſed ut aliqui dunt, non diruerunt. *Teplenſe Ssvihovij, & Guttenſteinij*, aliiq; Proceres Catholici ea vicinia ſunt tutati. *Milovicenſe* S. Georgij die (ſed quo anno?) *Zelivenſe, Drkolſe, Limovicenſe, Zbeiſſovienſe, Weſelenſe, Fridlandienſe &c.* quando exciſa ſint, n conſtat.

Canonicorum Regularium.

Canonicorum Regularium S. Auguſtini Landſcronenſe, Rzedhoſtenſe, ſub arce Bezzy, in Saczka, deleta ſcimus, dies ignoratur. *Glacenſe, & Trebonenſe* defenſa ſunt, *rovanenſi* Cœnobio ipſemet *Ziſka*, utpote in fundo Cœnobij natus, pepercit. cæorum excidia leguntur ſuis locis.

Eremitarum S. Auguſtini Submelnicanum S. Laurentij An. 1421. 28. Martij arſit, exciſum eſt! *S. Benignæ* in Inſula, *B. Mariæ Roczovienſe* & alia quædam, quando dea ſint, non invenio. aliorum excidia commemorantur in hiſtoria.

Prædicatorum.

Ordo S. Dominici Cœnobium Litomericenſe S. Michaëlis, S. Annæ in Augezd in mi-ore Praga, *S. Laurentij* vel *S. Annæ* in Majori Urbe Pragenſi; *S. Laurentij Jablonæ, S. ementis Reginohradecij, B. Mariæ Launenſe*, & aliud ante *Pardubicium*, amiſit, diem noramus. Budvicenſe & Plſnenſe defenſa ſunt.

Minorum.

Ordo S. Franciſci Minorum diruta ab Huſſiticis Cœnobia numerat: *S. Jacobi Limericij, S. Adalberti Gilovij, Reginohradecij, Bidzovij, Rizembergæ, Teinecij Virginum*, quædam alia. *Brixiæ, Novædomi, Crumlovij, Pardubicij* ob Dominorum potentiam rvata eſſe videntur. In hiſtoriæ contextu plura, quæ exciſa ſunt, nominavi.

Ordo S. Franciſci ſtrictioris Obſervantiæ poſt *Huſſitica* tempora primùm advenien-e *B. Capiſtrano in Bohemia* cœpit florere.

De Pœnitentia.

Parthenones S. Mariæ Magdalenæ de Pœnitentia ab Hæreticis deſolati ſunt incer-o die: *Pragæ in Augezd, ad Cadanam in Strzidka, Launæ; de Zarazenſi, ſeu Brixienſi* ictum eſt ſuperiùs.

Et aliorum Cœnobiorum.

Cœleſtinis ſub Wiſſehrado, & in *Zlichov; Crucigeris Teutonicis ad S. Benedictum Pragæ, & Commotovij; Rhodijs ſeu Melitenſibus ad Pontem Pragæ Minoris, & Pragæ Novæ ad S. Joannem, & Dubæ, & Reginohradecij in Suburbio* Domicilia ſeu Commendas unà cum Eccleſijs hæretici incenderunt, atque ipſos *Equites*, ſi deprehendi poterant, peremerunt: anni & dies conſignati non ſunt, ideóque in narratione continua rem omiſi.

Crucigeri S. Sepulchri in Domicilio ſuo S. Jacobi ad *Trutnovium* necati ſunt: de *Zderazenſi, & Svvietenſi*, dictum eſt ſuis locis.

Exciſa quoque ſunt *Crucigerorum cum Rubea Stella Pragæ; Carthuſia Podiebradenſis; S. Cyriaci, Pragæ & in Benatek, & in Orlik; Ambroſianorum ſub Wiſſehrado;* (hoc tamen cum nota temporis deletum inveni An. 1419. die S. Michaëlis) *Carmelitanorum* ad Nives, & *Tachovienſe* jam nominavi. Omnes Viri DEO conſecrati, ut antè ſæpiùs dixi, in his Cœnobijs crudeliſſimè ab *Orebitis, & Taboritis* ſunt necati,

exci-

excipio pleraque *Pragensium Cœnobia*; *Pragenses* enim mitiores & clementiores sem-
Pragenses hæretici humaniores. per habiti fuêre, & ejecisseReligiosos contenti vitam sæpe donabant. Porrò, si quis omnium *Bohemiæ Cœnobiorum* Indicem habere volet, eum in *tractatione de Cœnobiis* in Decade II. *Miscellaneorum* inveniet.

§. CXI.

S. Hieronymus Pragensis, Eremita Ordinis Camaldulensis.

1440. Cùm *Bohemiæ Regnum Hussi, & Hieronymi* de Praga hæresibus corruptissimũ ingenti per universam Europam laboraret infamiâ, ecce tibi eodem propè tempore ex *Camaldulensi* solitudine alium *Hieronymum*

Hieronymi prima ætas. itidem *Pragensem* excitavit DEUS, qui damna quæ prior intulerat Ecclesiæ, Apostolicis laboribus quodammodo compensaret, suúmque *Bohemiæ*, ac *Pragæ* potissimùm decus restitueret. *Hieronymus* igitur *Camaldulensis*

Æne: Sil: in Euro. C.26. (quem *Pius II.* Virum *apprimè eruditum, vitæ munditiâ & singulari facundia clarum*, & iterum: *Virum fide dignum, gravitate sermonis, doctrinâ, & religione spectabilem* appellat) *Pragæ* natus, DEO vocante, *Camaldulensi Ordini*

Religionẽ Camaldulensium ingreditur. sese addixit, & supra viginti annos in *Apennino Etruriæ* vitam egit asperrimam. Ex ea solitudine egressus ad caussam Religionis in Patria sua *Bohemia* tuendam, cùm corruptis jam eâ peste omnibus Regni partibus, & membris, nihil se ad rei summam proficere videret, DEO monente ad prædicandum *Litvanis* idolorum cultoribus *Evangelium* animum adjecit, ac literis à *Wladislao Poloniæ Rege ad Vitoldum Regis Fratrem Litvaniæ Ducem* acceptis, commendatus in *Litvaniam* penetravit. Quantum in ea gente profecerit,

Litvaniã adit ad Christum prædicandum. quot silvas Deorum prostraverit, quot lucos succiderit, jucundum est in *Silvio* legere, cui præsentibus quàm plurimis clarissimis Viris ipsemet *Hieronymus* cùm ad Concilium Basileense venisset, omnia commemoravit; sed hic *Silvij Liber* cum sit obvius, eadémque in *Theophilo Raynaudo* nostro, & in *Epi-*

Rayn. T.X. tr. de Gladio & Pileo. Epit hist. l. 4. C. 4. *tome historica* mea legantur, describere supervacaneum esse putavi. Colebant pro Dijs Litvvani *serpentes, ignem, arbores, lucos & nemora*, sed *malleum ferreum grandem* præcipuè, hac de caussa, quòd cùm *Sol* à Rege quodam potentissimo olim captus esset, & in carcerem munitissimæ turris conjectus, *Signa Zodiaci Malleo* turrim illam perfregerint, & captivum Solem, multis

Litvanorũ stultæ persvasiones. jam mensibus non visum mortalibus, liberârint; dignum itaque veneratione *Malleum* esse, cujus ope Mundus Solem receperit. Magnum *Hieronymus* in Litvania, Christum prædicando, operæ pretium tulit, ut quodammodo *Apostolus* dici possit, maximè quòd doctrinæ miracula sociaret: excindebat forte silvam Deorum, novis Christianis adjuvantibus ingenti Ethnicorum multitudine circumstante, fortuito casu Christianus quidam tibiam suam

arbo-

boris loco bipenni, gravissimo ut videbatur, vulnere percussit, statímque nianimis corruit; *Hieronymus* Populum commoveri, & percelli videns, sit in *Christi nomine* jacentem surgere, ac prosequi laborem; surrexit proius, ejúsque tibiam nulllâ in parte læsam Populo *Hieronymus* demonstra-. Tantis Evangelij profectibus invidens Cacodæmon in populo seditiom ac tumultum concitare aggressus est, ipsúmque *Vitoldum*, Principem leribus omnibus coopertum ac *Nerone* sæviorem (*sangvinarium Carnifin Vitoldum* vocat Silvius) inani metu seditionis, & Imperij amittendi perruit, qui *Hieronymum* ex medio Evangelij cursu, & fælicissima prædicatio- *Litvaniâ* decedere jussit; quod acutè expressit Silvius: *maluit*, inquit, *risto deesse Populum, quàm sibi.* Vixit post hæc reversus à Litvanis *Hieymus* in Germaniæ & Italiæ luce, in summa virtutis & doctrinæ authorita-, adeò ut *Sancti Titulum* apud plurimos Scriptores sit consecutus. Vide *llandum* nostrum alioquin in tribuendo sanctitatis nomine meritò præparm, apud quem *Arnoldus de Wion* sic loquitur: *S. Hieronymus Pragensis, emita, Episcopus & Apostolus Litvanorum* & Cap. 25. apud eundem Bolndum: *S. Hieronymus Pragensis Juris utriusq; Doctor, & Theologus Ereta, acceptâ facultate concionandi, cum Episcopali Potestate, Litvanos ad fim adduxit. Obijt Venetijs A. 1440. fuit in Concilio Basileensi; scripsit mul- Opera* (*enumerat illa Wion, & Augustinus Florentinus*) inter quæ est *Sermo* ngissimus de S. Romualdo, qui ibidem apud *Bollandum* recitatur. Ego *ieronymo Sancti Titulum*, etsi timidè, eorum solummodo authoritate, ios modò laudavi, adscripsi.

Hieronym⁹ in prædicãdo Christo impeditus.

loco cit.

T. II. Febr. ad vitã S. Romual: in Comment. prævio.

Wion l. 1. Ligni Vitæ. C. 26.

August. Floren. in Hist. Camald. l. 2

Obitus Hieronymi.

§. CXII.

eatus Joannes Capistranus è S. Francisci Ordine, amiliæ Cismontanæ, secundus post S. Bernardinum juxta Decreta Evgenij Papæ Vicarius Generalis.

Llustravit hoc sidus & *Germaniam, & Bohemiam*, plurimásque alias Provincias à *Nicolao V. Callisto III.* ablegatus *Joannes Capistranus*, à Patrio solo C*apistrano Aprutij* oppido nuncupatus. Fuit Vir excellenti doctrià, *Theologiæ, & Juris utriusque Doctor*, nec minùs pietate (quam magiro *S. Bernardino* intimis sensibus hausit) insignis. In *Concilio Florentino* elut Sol inter Patres effulsit, multa opera edidit, maximéque celebratur *Speulum Clericorum*. Obitâ propè totâ Germaniâ in *Bohemiæ Regnum* ascenlit An. 1451. Ea omnia acta sunt *Egræ, Plsnæ, Cadanæ, Brixiæ, Crumlovij*, ostea *Wratislaviæ, Olomucij*, pérque universam *Silesiam, & Moraviam*,

1470. 23 Oct.

Genus & gesta Capistr: summatim recitantur.

quæ per Imperium ab ea maximâ eloquentiæ, & Divini spiritûs vi gesta es
eorum temporum Scriptores commemorant; præsente anno *Crumlovij*
Bohemia versatus aliquandiu est, ùt in *Epitome* dixi, dein *Olomucium* abiv
atque illuc 17. Augusti pervênit. Certavit Epistolis *B. Joannes* cum *Ro*
czana Georgij Regis (ut ità dicam) *Papâ*, eæque Epistolæ in omnibus Ma
scriptorum Codicum apud nos Bibliothecis leguntur. In areis ante Ecc
sias, & in foris dicebat ad populum *Latinè* cum Interpretibus, quoru
alter *Bohemicè*, alter *Germanicè*, quæ diceret ipse, reddebant; aleæ, chart
taxilli, libri Venerem olentes proferebant in medium, & exurebantur. P
rimos Viros nobiles argumentorum vi, præsertim Sanctissimis exemplis
Ecclesiam reduxit, quos inter *Wenceslaus à Bozkovicz* magnæ authorita
Vir apud Moravos, qui vale *Hussitis* dicto, Veritatem Romanæ Sedis cu
duobus subditorum millibus est amplexus; cujus filius, nomine *Protasi*
postea *Olomucensis Episcopus* fuit. Sed ad *Ungariæ* salutem potissimùm C
pistranum destinavit DEUS, ùt *Æneas Silvius*, *Bonfinius*, *Gonzaga*, & *L*
derus ostendunt; tandem annis, & magìs meritis plenus, septuagenario m
jor vitâ excessit, multis post mortem miraculis clarus; cui *Leo X. Pont. M*
in Diæcesi Capistrana cœlestes honores habendos decrevit; neque unqu
sinè *Beati* titulo nomen ejus vel legi, vel audivi, & omnes, quos in hac tract
tione citavi, *Beatum* appellant.

Mag: Chr: Belgij. MM.SS. Rosens. duo

Maximo profectu prædicat ad Populum.

Dubr. l. 29. hist. Boh.

Bonf. Dec. 3. lib. 8. Silv. in hist Boh. C. 65 & in Eur: C. 8. Gonz. in histor. Ord. p. 451. Rader. in Bavar. S. f. 138.

§. CXIII.

Beatus Jacobus de Marchia ex Ordine Fratrum Minorum.

1476.

QVem *Jacobum Picentem Bzovius*, eundem propè omnes cæteri *Jacobum de Marchia* appellant. Natus est in Italia in territorio A
lano; materno adhuc utero clausus, Matre hostes fugiente, cl
voce Matrem admonuit nè timeret, nihil esse periculi; legitimam ætat
cùm attigisset fæliciſſimè Juris scientiam perdidicit, & professus est, tum cœ
litus ad religiosum statum amplectendum vocatus, habitum & vitam Ord
FF. Minorum in loco *S. Mariæ de Angelis* assumsit; exinde omnem doct
næ prioris gloriam, dotésque naturæ cæteras, vitæ sanctitate, & luce mirac
lorum extinxit, ut ex miraculis compositus, & ipsemet miraculum omni
videretur. Scripsêre ejus gesta permulti, præsertim *F. Venantius Fabrian*
sis ejus Sodalis, & itinerum comes, *Marcus Ulyssiponensis*, *Bzovius*, cæte
Est in manibus Effigies B. Viri capite radiato, calicem manu gestantis, ex
serpens veneno turgens prospectat, quem scilicet calicem in Religionis no
confirmationem Cruce signatum *bis* exhausit: miraculorum, quæ rite p
bata sunt, summam quandam conficiam brevissimè: centum mortales li
ra

Bzo. in Annal. Eccl. ad A. 1476.

Ulyss. l. 6. P. 3. hist. Minorit. Bzov. l. c.

Miracula.

vit à *peste*, à *febre* lethali ducentos; *à dæmone obsessos*, tum *cæcos*, *& claudos*
icentis plures sanitati restituit; *podagricos* plures quàm centum, alios sexa-
nta *desperatos à Medicis*, periculo mortis alios centum & plures exemit, ac si-
io Crucis *septem mortuos* revocavit ad vitam. Eloquentiâ cælesti *Jacobus* re-
iabat in animis: mulierculas omnes *Mediolani & Neapoli* concionibus ad
eliorē vitam traduxit, Domo etiam Pœnitentibus exstructâ. Ob res tantas — Eloquentia cœlestis.
Sum̄is Pontificibus in varias Europę Provincias missus, *Italiam, Illyricū, Ger-*
aniam, Bohemiam, Poloniam, Norvegiam, Prussiā peragravit, ter in *Ungariā*
agno Reip. Christianæ emolumento penetravit; quæ in *Bohemia* nostra,
iam adijt, *B. Jacobo* acciderint operæ pretium est cognoscere: *Pragam* — B. Jacobus in Bohemiā venit.
rerba Bzovij annumero) *profectus Georgium Podiebradium* (Regem) *Hus-*
icâ hæresi à Rokyczana Pseudo-episcopo infectum reperiens, multis sermonibus
l unitatem fidei adducere conatus est. Non ferentes Hæretici magnam effica-
im demonstrationum, venenum illico sorbendum obtulerunt eâ sponsione, ut si is
tra noxam bibisset, illi relictis erroribus Catholica dogmata amplecterentur.
i Vir Sanctus signo Crucis impresso, vivâ & verâ fide nixus venenum gustavit, — Venenum bibit.
r pro concione quàm plurima altissima de mysterijs Ecclesiæ Catholicæ disseruit,
io miraculo multa hæreticorum millia convertit. Tam insignem animarum
uctum hostis humani generis non sustinens, Podiebradium Regem per Ministros — Multa hominum millia in Boh. convertit.
lsitatis, & præcipuè per quendam Necromantam, in Jacobum inflammavit,
entidem Rebellionem Populi *ostentans, si fidem Catholicam admitteret. Ea-*
ropter Rex eundem fraudis artificem, operam suam in Jacobo convincendo offe-
ntem, contra illum disputare jussit, cæterùm Necromantes falsus fuit: statim — Miraculum
im atque Vir divinus hominem in Ecclesiam introijsse per revelationem agno-
it, brevi oratione pro concione factâ, loquelâ & auditu eum privatum reddi-
it, adeò, ut qui antea nonnisi triumphos de Sancto DEI resonabat, postea surdus
r mutus evaserit, confusionisque impatiens è cœtu profugerit. Cernens tan-
em Vir DEI, Regem cum sequacibus obduratum, Bohemiâ relictâ in Epirum,
r Illyricum penetravit &c. hactenus *Bzovius*, ex quo satis apparet: *B. Ja-*
obo laborum Campum nostram quoque Bohemiam præbuisse. Reversus — Mors.
i *Italiam* aliquando, pridem *Archiepiscopatu Mediolanensi* recusato glorio-
is, An. 1476. 28. Novembris *Neapoli* sanctissimè decessit. *Carolus V. Im-*
erator apud *Clementem VIII.* pro *Jacobo* inter Divos reponendo diu institit,
ed morte præventus non pertendit. Ejus corpus etiamnum incorruptum
erseverat. In *Beatorum* numerum ab *Urbano VIII.* An. 1624. 24. Octo-
bris ad instantiam *Philippi IV. Regis Catholici* relatus est.

§. CXIV.

Senatores Catholici in Triurbe Pragensi ab hæreticis excitato tumultu, barbarè, & crudeliter trucidantur.

1483. 24. Septemb.

ANno Christi 1434. magno prælio inter *Brodam, & Kaurzimum*, h[...]reticis à *Nobilitate* Bohemica (cui ob hoc facinus plurimùm Cathol[...] debet Religio) devictis, tandem cædibus Catholicorum, & Religi[...]sorum aliquis impositus est finis, aut prudentiùs, & occultiùs saltèm sub G[...]orgio *Rege* hæreticis patrocinium præstante sævitum; *Wladislai* tamen *op[...]mi Principis* tempora, cæde *Catholici Senatûs, Pragense* vulgus fædavit. Ja[...] *Religio Pragæ* rursus efflorescere, sacri homines redire cœperant; *Senatus* C[...]*tholicus* tam in *Nova*, quàm in *Vetere Urbe* (quem *Rex* ipse pro potestate c[...]averat) vijs omnibus, ut antiqua Pietas, fides, morésque Catholici tanto p[...] intervallo in Urbem reducerentur, strenuè laborabant. Pulchrum illud [...] Antiquitate An. 1481. repetijt, & statuit *Thomas Consul ab aurea stella*, toto S[...]natu consentiente (quod jam Annis facilè sexaginta intermissum erat) [...]quis Consulum Senaculum in *Curia Veteris Urbis Pragensis* intraret, qu[...] *Missam in Sacrario Curiæ* priùs audisset; nî faceret, certam pecuniæ su[...]mam numeraret. *Sacrarium* hoc *DEI Matris* dotatum erat, ùt vocant, [...] antiquo, & duo, trésve Sacerdotes alebantur, qui eam cælestem operam [...]*natui* præstarent; ea fundatio à *Senatu* Catholico revocata est, datúmq[...] An: præcedente 12. Novembris initium. Urebat hoc Senatorum facin[...] *Hussitas*, & turbulentum vulgus omnia Catholicis omnibus promiscuè [...]nabatur; accedebat, quòd *Rex Wladislaus* Augusto anni superioris 148[...] seditiosos quosdam *Hussitarum Sacerdotes* atque etiam *Cives*, qui novas [...] moliebantur, captos in *Hradek, & Carlsteinam* arces jusserat deportari, qu[...] utriusque Senatûs (*Antiquæ, & Novæ Urbis*) studio, & diligentiâ perfectu[...] dubitari non poterat. Anno sequenti nova, & acerbiora excitata sunt [...] *Senatores* omnium trium Urbium odia, cùm videlicet sanxissent de *Dedicationibus Templorum*, nè eodem die Encœnia, ùt vocant, *Pragæ* ubique ce[...]brarentur, sed Parochijs singulis, quo die Ecclesiæ ipsæ fuissent dedicatæ, [...]geretur solennitas. Id Catholicum, & prisci moris, *Rokyczanus*, qui si[...] *Archiepiscopi* dignitatem, & authoritatem nullo jure assumserat, abroga[...] olim, jusserátque An. 1454. (ùt habet Cochlæus) Dominicâ proximâ ante [...]stum S. Michaëlis in Mense Septembri (quo die *festum Dedicationis Eccle[...] B. MARIÆ ante Lætam Curiam*, cui *Rokyczana* præsidebat, celebratur) [...] omnibus Ecclesijs Parochialibus *eodem die Dedicationis festum* per utramq[...] Civitatem Pragensem solenniter in perpetuum celebrari. Pupugit rurs[...]

Sub Wladislao Rege visa redire Pietas & Religia Catholica in Bohemiam.

Senatus Catholic⁹ Pragæ.

Hagek ad An. 1478. & 1481.

Coch. in hist. Huss. l. 11.

enatûs decretum vehementer *Hussitas*, & Religionem suam irreligiosam rostitui, & contemni clamantes, primâ post Pascha Dominicâ, cùm Memoria Dedicationis *Ecclesiæ S. Ægidij* ageretur, consurgunt, & tumultum xcitant; abstinuêre tamen invadendis domibus, at quisquis occurrit, quem *atholicum* esse suspicarentur, rixâ studiosè quæsitâ, vulnerabant, & necare onabantur; *Monachis* nasos, & auriculas amputabant (aliquos vulneratos ericulosè, & prorsus occisos quidam scribunt) *Senatores*, nè seditionem ilm irritarent magìs, prudenti silentio dissimulârunt. Ab hoc initio paulò ôst atrocior, in ipsum *Senatum omnium Urbium* procella detonuit, neque m per tumultum res gesta; sed ex composito, & consulto audacissimi nebuones, & fæx hominum (incendentibus alijs ex occulto) grandis campanæ in *einensi Ecclesia* lugubri sono 24. Septembris horâ quartadecimâ dant sigum, eidem signo respondent aliæ *Ecclesiarum Urbicarum* campanæ; primi *Novæ Civitatis* hæretici sub vestibus loricati *Curiam* suam invadunt: arceat illos Senaculi aditu *Urbis Syndicus*, hunc primum adorti occidunt; fit fua Senatorum, sex deprehensi in frusta dissecantur, duo alij ex Communitate *ivium Catholicorum* in Curia aderant, crudeliter necantur; quod ex cororibus laceris supererat, ex Curiæ fenestris in subjectum forum dejicitur. *rinceps Senatûs Paral* nomine, Pellio, maximæ ætatis, qui sese in vicini Ciis lectulo abdiderat, repertus producitur in forum, & ante *Curiam* facto à seitiosis spatio, omnibus in eum, velut in metam jaculantibus, conficitur, & onfixus unco ad aliorum cadavera trahitur. Quosdam è Senatu in carceres ompingunt, jubéntque acerrimè torqueri, faterentur, quæ consilia adversùs *ideles, qui sub utraque specie Eucharistiam sumerent*, habuissent; an non *Uraquistas* omnes occidere statuissent? hæc omnia per tumultum hæreticis vociferantibus, isti tormentis omnibus excruciati placidè ex ordine responlebant (præsertim cæteris eloquentior è Senatu *Kahaun* nomine) nunquam eam rem sibi venisse in mentem, innocentes se mori, nec eam rem, cujus arguerentur, fieri potuisse; tres igitur eductos carcere, *Consulem*, duósque Senatores per Carnificem capite minuunt, vociferante Lictore: *hos nebulones coactos mori, quòd omnes Utraquistas certâ quadam die de medio tollere decrevissent.* Horum cadaveribus abjectis, nondum exsatiata tanto sangvine rabies, ut aliquod commodum ex scelere haberent, in *Novæ Civitatis* Monasteria facto impetu *Monachos*, *Sacerdotes*, sacras Virgines omnibus injurijs vexatos dispergunt, Monasteria ipsa rebus omnibus exspoliant, *Sancti Ambrosij Cœnobium S. Francisci strictioris Observantiæ* (in quo tum duo supra vicenos DEO serviebant Monachi, ex B. Capistrani disciplina) diruunt, auribus, naribus detruncant, quendam ex ijs Religiosum Senem ægrotantem prorsus occidunt: majorem prædam collecturi videbantur in *Metropolitana Sancti Viti Ecclesia Pragensi*: illuc hæreticorum fæx totâ Triurbe cursu contendunt

Senatores Catholici Pragæ per seditionem occiduntur

M. S.

Lupac. in Calen. hist.

1482.

M. S. Prag. Hagek ad A. 1483.

S. Viti Eccl: ab hereticis in periculo fuit.

tendunt, & *Prælatorum*, *Canonicorum*, *Vicariorum*, & omnium *Ministr*-*rum Ecclesiæ* (qui periculo præsente territi, quà data via, effugerant) domo & habitationes expilârunt; ipsam etiam *S. Viti Ecclesiam* destinaverant præ-dæ, nisi prudentiores Cives prohibuissent, & custodiam properè apposu-sent. Hæc à *Novæ Civitatis* seditiosis hæreticis perpetrata; ad *Antiqua* veniamus: gemina hîc omnia, & eadem laniena fuit: *Cives hæretici* in a-mis *Senaculum* ingressi, quosdam è Senatu reperiunt, vetant ullum exir-Magistro Civium *Joanni Klobauk* nomine, cùm exiret, quidam seditios-nebulo tribulo ferreo crus confringit, cæteri sublimem è fenestra præcipitan-despoliántque; ità in sangvine suo natans, & seminudus *Sacerdoti Georg*-*Catholico* fortè prætereunti peccata confitetur. *Publikum Consulem* è Cu-fugientem vulnerant, & in carcerem rapiunt; alios è Senatu (ùt habet *H*-*gecius*) hastas objicientibus ijs, qui ante Curiam stabant, è fenestris dejiciun-alios carceri mancipant; ac tum primò *Cœnobia* expilant, Monachos co-vulnerant, Urbe ejiciunt, Virgines sacras indignis modis vexant, calices, alia Templorum ornamenta diripiunt, novósque *Urbi Præfectos* constituun-

Tumultus hæreticorũ

Tertio pôst die ad supplicium in foro adfertur semienectus *Joannes Klobau*-tum Consul *Publik*, *Wenceslaus Cheinicżky* Vir disertus ex Senatu, & *Stodo*-adducuntur, quos priùs miris tormentis excruciatos, decollari jusserun-Quid in *Urbe minore Pragensi* eo populi hæretici tumultu gestum sit, in M-nuscriptis non invenio; at parem fuisse Catholicorum cædem satìs indica-duo: primum, quòd seditiosis, & ad spoliandas ædes *Canonicorum* asce-dentibus, ùt antè narravi, necessarium iter per hanc *Urbem* fuerit; alterum, quòd in MM. SS. Codicibus lego, ibi quoq; Consulẽ ejus temporis *Piperna*-nomine, cum alio quodam Senatore Carnificis manu decollatum fuisse. A-que hæc est illa cruenta *Tragœdia*, quam in Catholicorum jugulum edidit hæ-reticorum *sub utraque* (ùt se appellabant) *Communitas*, neque dubium u-esse potest, *Catholicæ fidei* odio peremtos, etsi, ùt hæreticorum mos est, ali-aliáque obtenderint hæretici. Quæ enim vel minima species veritatis, quàm verisimile cuique prudenti apparere potest? *Senatores* pauculos (qu-unica caussa cædis obtendebatur) potuisse omnes omnino *Utraquistas* u-nocte cum conjugibus, & liberis, in tanta, támque multiplici *Urbe Pragen*-quæ tam latè patet, nullo Exercitu in Urbem immisso, occidere? quorum auxilio, quæso, ea cædes perfici potuit, cùm hæretici *Catholicos* numero v-cesies, & ampliùs superarent? Satellites urbis omnes, Cives plerique, Paro-chi omnes *Hussiticam* fidem pertinacissimè sequerentur? quæ tantæ pauco-rum conjurationis vestigia? qui testes, quis modus? itaque optimè *Hage*-*cius* scripsit: *imputata Senatui crimina, quæ adversarij excogitâssent.* Et pau-lò pôst: *Senatum trucidatum ab ijs, qui testes simul essent, & judices, hæreticó*-*que caussam qualemcunque proferre debuisse, ut jure egisse viderentur.* Qu-totidem propè verbis affirmat *Dubravius*.

Hagek. l. c.
Dubr. l. 31. hist: Boh.

§. CXV

§. CXV.

anctus Casimirus Casimiri Poloniæ Regis filius, Wladislai Bohemiæ Regis Frater, Litvaniæ Princeps.

TOt titulis *noster* est *D. Casimirus Litvaniæ Princeps* juvenis sanctissimus, ut, si præteriretur, turpissimo negligentiæ & oscitantiæ crimine existimarem me posse damnari. *Primùm* in fraterna & consan-vinea nobiscum gente *Polona* editus, *alienus* dici non potest; sed hæc om-bus ex illa fortissima gente *Divis* communia mitto, certè *Regum nostrorum* clytus sangvis *S. Casimirum* ad nos, vel de cælo deducit. Mater *S. Casi-iro* fuit *Elisabeth Alberti II. Cæsaris & Bohemiæ Regis* filia (Caroli IV. Nep-s) *Ladislai* itidem *Bohemiæ Regis* soror; frater senior *Casimiri Wladislaus* ex, qui in *Bohemia* nostra annis omnino 45. ingenti omnium ordinum ap-robatione, & subditorum amore regnavit. Natus est *Casimirus* An. 1458. optimos Magistros pueritiæ suæ nactus (singulari in ætatulam illam Divi-o favore) depulsus à lacte Nutricum, uberibus *Pietatis* admotus est: orare, neditari, & admirari divina, *SS. Eucharistiam* adorare in Templis, patientis Christi tormenta secum expendere, & in ijs immorari usquè ad amoris & do-oris lacrymas, beatitudinem ducebat pius adolescens, atque ut ad id præ-tandum habitior esset, neque somno impediretur, jejunijs, cilicijs, durâ in pavimento cubatione vigilias procurabat; intempestæ noctis silentio egres-us, ante fores Templorum humi prostratus, Divinam pro se, & peccatori-ous implorabat clementiam. Catholicæ Religioni deditissimus cùm esset, Ruthenorum schismati paulatim abolendo impetravit à *Patre*, ut lege latâ Templa ab ijs vetaret extrui, & vetera, sic ùt erant collabentia, relinqui. *Pau-peribus* totum se dabat *Casimirus*, neque illi alio titulo, quàm *Patrem* appel-labant. *Virginem DEI Matrem* singulari pietate prosequebatur; hinc ille cælestis hymnus: *Omni die dic MARIÆ, mea laudes anima*, in ejus sacro Tumulo tanto pòst repertus; quem *S. Juvenis* ipse contexuit, & quotidie Divinæ Matri dependit. In his virtutibus ad annum ætatis 23. pervenit *Ca-simirus*, cœlebs semper, & qui de Conjugij pactis nè audire quidem sustine-ret; sed extremus vitæ actus lauream Virginitatis *SS. Juveni* imposuit: im-perare mihi non possum, quin hoc loco describam, quæ *Zacharias Ferrerius Gardensis Episcopus, in Litvania & Polonia Legatus Apostolicus*, Vir maximè apud *Sixtum IV. Pontificem* authoritatis, qui *S. Casimirum* viventem probè noverat, de ejus morte, cæteris omnibus diligentiùs commemorat, apud O-doricum *Raynaldum in Annalibus Ecclesiasticis* Romæ editis: *Animo* Casimiri, ait, *adeò erat desponsata Virginitas, ut carnales nuptiæ, sive à parentibus, sive ab ami-*

A. 1484.

S. Casimirus justissimis de caussis ad nos pertinet.

Joannes Lõginus Præceptor &c.

Educatio S. Casimiri.

Pietas in Dei Matrẽ.

Raynald. T. XIX. Annal. Eccl. 1484.

Virginitatis amor.

amicis ei nunquam persvaderi potuerint, nec caro, nec sangvis, nec blanditiæ, n
titillationes ullæ venereæ inficere, aut ab arrepto pudicitiæ instituto dimovere al
quando valuêre: virginem enim ad finem usquè vixisse, virginémque postrem
diem clausisse, omnes & à cubiculo, & à secretis ejus, Viri maximi & optim
quorum adhuc nonnulli supersunt, quibúsve intus & in cute agnita illius conve
satio fuerat, asseverant & attestantur: quod cùm ex pluribus evidentibus arg
mentis satis, supérque liqueat, ex eo potissimùm, quòd potiùs mori elegit, quà
fœdari, manifestissimè compertum habemus: cùm enim medio florentissimæ j
ventutis in morbum quendam chronicum incidisset, cui medelâ aliâ nullâ occur
posse, quàm puellari concubitu Medici judicabant, illiúsque parentes, necessari
que plurimi, ut Virginem speciosissimam, quam è multis delegerant, unà in lec
cubare, & pro servanda vita in amplexus, & copulam ire permitteret, enixiss
mè svaderent, rogarent, efflagitarent; ille sapientissimè (ùt semper solebat) r
spondit, se temporalem hanc, & momentaneam vitam malle amittere, quà
æternâ, & immarcescibili in cælo carere, objurgabátque eos omnes, quòd re
sibi suggerere illicitam non erubescerent, cúmque adhuc, ut floridæ juventut
vitæ ac saluti consuleret, magìs ac magìs adhortarentur, & importunis etia
precibus obtestarentur domestici, respondit ille: salutem, vitámque aliam nesc
Philip. 1. *re, quàm* Christum *Dominum, cum quo ut esset, cupiebat dissolvi, & ad que*
jam se ex ea valetudine brevì profecturum esse prospiciebat: quod & ità factu
est. Jam ingravescente morbo, cùm naturali robore destitui cœpisset, Eccle
asticis Sacramentis, veluti spiritualibus quibusdã contra aëreas potestates, & t
nebrarum harum rectores munitus armis, inter assiduas orationes, & sancta co
loquia, adstantibus Sacerdotibus, & viris Religiosis, animam illam candidiss
mam, & Christo *amabilem, ùt prædixerat perendie, carnis vinculo solutam Om*
nipotenti DEO *reddidit.*

Obitus S. Casimiri. *Obijt autem apud Velliam, sive Vilnam Litvaniæ seu Litalianæ primar*
am Civitatem *in Grodno Oppido, Anno à Virgineo & salutifero partu M*
CCCC. *LXXXIV. die IV. Martij, illucescente aurorâ, annóq; ultimo Six*
ti IV. Pontificis Maximi. Vixit annos viginti tres, menses sex, sepultúsque e
collacrymantibus cunctis apud Arcem, ubi Sedes Pontificia Vilnensis sita est in L
Stanislai Martyris ac Pontificis æde sub sacello almæ Genitricis MARIÆ, c
& mentem omnem, & pudicissimum corpus addixerat. Erat autem pi
adolescens, & famulus DEI Casimirus, *mediocris staturæ, cæsariem mustelli*
vel subnigri coloris habens, subnigris oculis, & naso æquali, ac temperati rub
ris, facie eleganti, formosâ, & venerabili, ut qualis intrinsecus esset, ex ipsa ef
figie existimari posset: aspectu profectò pulcher, sed longè pulchrior Religion
Divinâ, utpote moribus ornatus Angelicis, cujus mentem, atque Regium pectu
nihil fœdi, nihil turpis, nihil obscœni unquam tetigerit, quod post ejus obitum lu
culenter ostensum est. Nam omnipotens Auctor, ut indicaret, quanta merito

run

um celsitudine, virtutúmque sublimitate apud se Casimirus magnus extiterit, mox ex ejus sepulchro tot, tantáque signa ac miracula patefacere dignatus est, inésque magis ostendit, ut hæsitare nemo debeat, quin æterna cum Christo felicite in cœlo fruatur: hi enim, qui sinè spe humani auxilij morbis incurabilibus, avissimísque valetudinibus laborant, surdi, muti, claudi, aridi, cæcique, ùt rimum ejus Mausoleo se devoverint, auditum, loquelam, incessum, visum, ristinámque valetudinem recuperant, quódque longè admirabilius, ac penè credibilius est, reviviscunt mortui, aliáque quotidie obstupescenda fiunt miraula, &c. Miraculis inclarescit.

Hæc Zacharias Ferrerius in Polonia & Moscovia Legatus Apostolicus, ui in miracula *S. Casimiri* inquirere jussus, *Ecclesiasticum Officium*, quo illis memoria recoleretur, instituit, ac postea *Leo X.* eum in *Sanctorum numeum* retulit. Quòd verò *Miechovius S. Casimiri* obitum non ad An. 1484. d ad superiorem 1483. retulerit, id contigit, quia annos ab Incarnatione Veri numerat, quod in *Historijs Poloniæ* diligenter notandum, cùm in *Chronogia* non parvas parere difficultates possit; Rectiùs igitur *Raynaldi* authorite Annum 1484. quo *S. Casimirus* in cœlum evolaverit, statuemus. Admonet idem *Raynaldus* errorem in *Notas Martyrologij Romani à Baronio* aditas irrepsisse, cùm ad 4. Martij obijsse ponitur An. 1489. quod sustineri non oteſt. Illud, quod in *Officio Sacerdotali* inter *S. Casimiri* miracula legitur: *ithvanis* exiguo numero ad potentissimi hostis insperatam irruptionem treidantibus in aëre apparentem, insignem tribuisse victoriam, illustre est, gratæ apud DEUM à sanctissimo Juvene collectæ, documentum; aliud persinile *S. Casimiri* Miraculum Anno 1519. patratum, ex eodem *Zacharia Ferario* recitat *Odoricus.*

Miech. l.4. C.74. histor: Pol.

Miracula.

Raynald. T. XX. Annal. Ec. A. 1519.

§. CXVI.

Joannes à Misna Ordinis FF. Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ.

HUnc Virum præstanti famâ sanctimoniæ, & miraculis claruisse Memoriæ Seraphici illius Ordinis ex Cœnobio Olomucensi missæ loquuntur: In *Misna* Urbe Misniæ natus recepto illius sæculi more à Patria cognomen accepit, ut de *Misna* diceretur; in sacrum Ordinem cooptatus, brevì omni genere virtutum, & gubernationis prudentissimæ laude inter suos excelluit; hinc factum, ut cùm Ultramontanæ Familiæ Commissarius Generalis Ven: P. *Petrus de Neapoli à Provincia Bohemiæ* ob amplitudinem, & Fratrum numerum *Poloniam & Austriam* separasset, *B. Joanni Bohemiam* sub Commissarij nomine regendam reliquerit; biennio laudatissimè rexit, sed honorum & gubernationis pertæsus in Generali Capitulo

A. 1492. 21. Novembr.

Genus.

Bohemica Provincia FF. Min: olim extensa per Pol. & Austriam.

Officia.

quod An. 1469. in *Insula Bisentina* celebratum est, perfecit, ut *Bohemia* tandem *Provinciæ* titulo & ipsa gauderet, suúmque sibi *Provincialem* haberet. Absolutus hoc munere *B. Joannes* totum se in posterum divinis rebus agendis & patiendis usquè ad summam senectutem addixit; plurima edidit miracula, inter quæ refertur Pueri à morte suscitatio. Tandem An. 1492.

Obitus. Capitulum *Provinciale Olomucium* profectus morbo senectutis obdormivit in Domino. Operæ pretium est, quæ de *B. Joanne* paucis, sed multum

Gonzaga. significantibus verbis, celeberrimus & Illustrissimus Franciscanæ historiæ conditor scripsit audire: *In hoc Capitulo* (Olomucensi) *omni sanctitate, omni virtute præditus* Pater *F. Joannes de Misna* (*cujus aliquando meminimus*) *dum cæteris* Patribus *ex munere adesset, diem clausit extremum, atque præfato Conventu Conceptionis B. Virginis honorificè tumulatus fuit.* hæc ille in Conventu quarto prædictæ Provinciæ. *Tantâ autem Vitæ perfectione ditatus* (verba sunt Olomucensis M. S.) *ut puerum à morte suscitârit, aliáque quam plurima ediderit miracula*, de quo scribit *P. Arturius* à Monasterio, Recollectus in *Martyrologio Franciscano* die 21. Novembris, quémque velut *Beatum* adducit post alios *Marcus Ulyssiponensis* l. 8. C. 33. sub An. 1508. Commentarius scriptus præfati Conventûs recenset illum Anno 1477. floruisse. Hæc *Olomucio* missa accepi.

§. CXVII.

Christiani duo Pueri Pragæ, Puella Strakonicij, à Judæis Nostræ Religionis odio crudeliter necantur.

1305. 1503. STrakonicium Civitas est in *Bohemia*, quam ditione tenent *Melitenses* Equites *S. Joannis Hierosolymitani*, immunitatibus tamen multis ipsa Ci-

Weles. in Calen. ad 4. Januarij. Crug. ibid. vitas munita, & ornata; ad eam Civitatem habitabat rustica mulier, quæ omnis pietatis oblita, paupertatis tantùm, quâ premebatur, memor, *Judæis* fratribus duobus, eorúmque Matri, filiolam suam uno non ampliùs aureo vendidit.

MartyrStrakonicensis. Illi scelere matris læti, *Puellam* sublimem, *Christum Crucifixum* imitari jubent, pendentem, & necquicquam lacrymis innocentibus perorantem, cultris confossam, horribili cruciatu laniatam, sangvine è venis omnibus expresso conficiunt An. 1503. Patefacto divinitus facinore, uterque Judæorum fratrum rogo, viventes, & spirantes impositi, quibus duæ matres, altera *Christiana*, quæ vendiderat, altera *Judæa*, quæ emerat, sunt adjectæ. Jacet etiamnum *Christi Martyr* in *Arcis Strakonicensis Ecclesia* ante aram principem marmore contecta literis insculptis sepulchro, quibus factæ cædis à Judæis, Annus 1503. exprimitur.

Ge

Geminum duobus ante sæculis edidêre facinus Judæi: Anno Christi 05. sacra Parasceves die, pervicacissima *Judæorum* natio, atrox in Christi- um hominem (*infantem* appellat Crugerius, vetusti Authores de eo velut n adulto, loqui videntur) *Pragæ* edit exemplum: namque in locum abdi- m pertractum, in *cruce nudum* suspenderunt, circumstantésque, alius in m expuere, alius os verberare, alius virgis cædere, alij denique omnia seriò itari, quæ *Christo Domino DEOq; nostro* quondam irrogâssent supplicia. elere patefacto *Populus Pragensis* consurrectione factâ, contineri non po- t, *Judæósque* omnes, excogitatis, quæ cuique ira sua suggerebat, tormen- peremit. Monumentum, imò *Ecclesiam novo Martyri* ex spolijs Judai- positam affirmat *Dubravius;* ego, ubi illa sit, aut olim steterit, nec su- icari possum. *Christi Martyres* hos esse, & *Innocentiæ, Martyrij* lauream jecisse nemo Catholicorum dubitârit. De postremo veluti *Martyre* scri- *Carolus Stengelius Abbas Anhusanus.*

Judæi Pragæ hominẽ Christianũ crucifigunt

Crug. 24. Martij. Spond. in Ann. Eccl. ad A. 1305. Crantz. in Wand. C. 23. Dubr. l. 18. hist. Boh. Dubr. l. 8. hist. Boh. Car. Steng. in stemmatogr. Crucifixi germa: P. 1. f. 361.

NOTANDUM:

rakonicensem illam puellulam, *Weleslavinum, & Crugerium* in Calendarijs suis (ad 4. Januarij) Puerulum appellare, sed me Chanowskio, qui in rem præsentem venit, assentiri ratio cogit, qui disertè in lapide Cruce signato in Arcis Strakonicensis Ecclesia scriptum esse affirmat: *Puella annicula Dorothea à Judæis occiditur die Martij Primâ, 1503.* ijdem, quos paulò antè citavi, cædis annum 1504. & diem 4. Januarij ponunt. Credibile non est, Judæos tam atroci supplicio An. 1503. damnatos, altero mox anno vertente, eodem in loco, facinus perpetrasse; quod si admittitur Puellum & Puellam habemus occisos pro Christo.

§. CXVIII.

Edmundus Campianus Soc. JESU, Londini in Anglia A. 1581. ob Catholicæ Fidei defensionem interfectus.

EDmundus Campianus* inter *Beatos Angliæ Martyres* pridem à Scriptoribus numeratus, tamen *Noster* est, non nativitate (nam *Anglia* Virum genuit) non loco mortis (*Londini* enim mortem pro Christo pertulit) ed institutione vitæ cœlestis (*Pragæ* quippe & *Brunæ* Tirocinium vitæ Religiosæ posuit, & Societatem votis professus est) & aliquot annorum commoratione, doctrinâ, & perpetuo in gentem nostram amore. Noster, inquam, *Edmundus* est; & cùm tantum ingenij, & Sanctimoniæ lumen mutuatos esse nos ab *Anglia* fateamur libentes, aliquam ejus laudis partem, ut in *Bohemiam* nostram derivare possimus, facilè concedetur ab *Anglis*. Vitam maximi hujus viri scripsêre plurimi, singulariter *Paulus Bombinus* libris aliquot, cum alijs Martyribus *Philippus Alegambe* in mortibus illustribus, & ex eo *Mathias*

1581.

Campiani Patria.

Tanner (*in Societate JESU militante*) illustribus ejus exemplis non pauc paginas implevêre. Mihi propositum non est, nec unquam fuit, *Vitas Sa ctorum* diffusè scribere; facio vulgaris Scriptor (quod vulgum facere di Poëta) *compendia quæro*, pauca, quæ ad nos pertinent, excerpam, aliqua e am, ni fallor, ab illis præterita, appońam. *Campianus* igitur *Anglus*, cù *Romæ* Societatem expetiisset, admissus An. 1573. precibus *Laurentij Ma* tum *Provincialis, pro Austriæ, & Bohemiæ Provincia* impetratus, in *Tiroci um Brunense* apud Moravos nostros recipitur. Sed, quid opus est, den Bibliothecas, & quæ de *Edmundo* scripserint alij consulere, cùm pridem i ex *Provinciæ Bohemiæ* historia, quam confecimus, petere, & describere p simus, quod bonâ Lectoris gratiâ faciemus. Ad An. 1573. Maxima *Ti cinij Pragensis*, ac postea *Brunensis* (notandum est *Pragâ Novitiatum* eo an *Brunam* translatum, atque inter eos, qui transferebantur Novitios, inter p mos *Edmundum* numerari) maxima, inquam, ex *Edmundo Campiano* gl riatio, qui hoc anno 26. Augusti jam annos quinque supra triginta natus a vênit: patria illi *Londinum Angliæ*, Parentes Catholici fuêre ex honesta C vium familia. Pater itidem dictus *Edmundus*, mercaturam librorum fac bat, Fratres duo, soror una, dum Societatem ingrederetur, vivebant; se tennium *Philosophiæ*, *Theologiæ* sexennium operam dedit, in eáque faculta *Baccalaureus* evasit. hæc ipsius *S. Martyris* manu scripta (quam exosculat sum) nuper invêni. Ad annum 1574. eadem historia narrat in Septemb *Pragam Campianum* appulisse, Rhetoricæ docendæ adhuc Tironem adm tum, cui Oratione peregregiâ quæ extat, præluserit. Anno sequenti 157 narratur, datum esse *Congregationi Marianæ in Contubernio Pragensi* initiu 16. Januarij, ex decem adolescentibus studiosis conflatæ, cui Sodalitati M. *E mundus Campianus* præfuerit. post pauca: florebat id temporis doctrina ac potissimùm eloquentiæ gloriâ foris apud omnes *Campianus*, eásque tu *Orationes, & Comœdias Pragæ* habebat, quæ justum volumen conficeren at domi vitæ Sanctimoniâ, ac Religiosarum virtutum exemplis, etiam adm rabilior habebatur: quantum is in sui contemtione, & abjectione, quantu in meditandis Christi doloribus, quantum in amore vitæ Religiosæ profec rit, geminæ ipsius Epistolæ, quas *Brunam* ad contubernales nuper suos d dit, ostendunt; divisæ sunt (satìs scio) temporibus, utramq; tamen hîc ju xi, ut nihil ab annis, & tempore (quod aliquando in vita hominum, proh d lor! accidere solet) S. *Martyris* virtutem accepisse detrimenti posit intellig

Educatio Religiosa in Provinc: Boh.

Hist. Prov: Boh. M. S. ad A. 1573.

Genus.

Primę Sodalitati B. V. Pragæ Edmundus præficitur.

Epistolæ B. M. P. *Edmundi Campiani Soc: JESU, datæ Pragâ ad Noviti Brunenses An. 1575. & 1577.*

QVantum vos diligam in visceribus JESU Christi, Fratres charissimi, p testis colligere, quòd scilicet per occupationes meas quotidianas, propter quas vix respirare possum, tamen ad vos ut scriberem, tempus mil

suffi

ffurandum, & à medijs functionibus, curísque meis eripiendum putavi: uid enim facerem aliud, quàm primùm audio nuntium aliquem certum *unam* petere? quomodo possem non inflammari memoriâ Domûs illius, qua tam ignitæ sunt animæ, ignis in animo, ignis in corpore, ignis in sermone, ignis, quem venit DEUS mittere in terram, ut semper ardeat? O dulces parietes, qui me aliquando vobiscum tenuerunt! amabile hypocaustum quo tam sancta miscentur colloquia! speciosa culina! in qua de ollis charissimi certant *Joannes*, *&* *Carolus*, duo *Stephani*, *Sallitius*, *&* *Finnit*, *&* *eorgius*, *Tobias*, *&* *Casparus* in sancta humilitate, & charitate non fictâ! uoties mihi repræsento illum oneratum de prædio, istum de foro, hunc de uisquilijs, alium sub alio labore fortiter, & alacriter sudantem! credite mi-, Fratres charissimi, pulveres, scopas, & palas, ac onera vestra aspiciunt Anli gaudentes, iísque plus vobis impetrant apud Deum, quàm si viderent in anibus vestris sceptra, gemmas, & aurum in fasciculis. Utinam hoc neirem, quod dico, sed tamen quoniam scio, dicam: In opibus, honoribus, licijs, pompa sæculi, omnia plena sunt spinarum, & sordium. Paupers Christi minus habet extremæ difficultatis, & fastidij, quàm Palatium Cæris. Jam verò de interiori pabulo, si loquamur, quis dubitet, quin una ho- consvetudinis tam familiaris DEO, bonísque spiritibus, omnes Regum nnos, & Principum antecellat? Ego autem circiter annum in Religione fui, iginta quinque in sæculo; quàm felix esset commutatio, si possem dicere: num annum in sæculo fui, in Religione 35.! si nullum unquam Patrem, ræter Patres Societatis novissem; nullos Fratres, præter vos, & Fratres meos; ullum negotium, præter negotium obedientiæ; nullam scientiam, præter ESUM crucifixum! Utinam saltêm vestram felicitatem attigissem, qui beemanè intrâstis in vineam Christi! & vobis propemodum invideo *Canensi*, *&* *Carolo*, qui tam maturè conditi sunt, ut suam pueritiam cum puero Christo consumant, cum illo pariter adolescant, & crescant demum in perfectum robur plenitudinis, quæ est in Christo JESU. Quare gaudete Frares mei tantis bonis, & magnitudine beneficij, quo vos DEUS honestavit, it illius recordatio semper in promptu sit quâ diabolo, quâ mundo, quâ carni, quâ difficultatibus, & procellis omnium tentationum resistatur. Dicamus, & sentiamus ex animo, nisi valde stupidi, & insipidi simus: Non est magnum, quòd servio DEO, sed revera magnum est, quòd me servum Deus habere voluit. Ego omnibus vobis de singulari charitate vestra, quam & præsens, & absens per litteras, & salutationes vestras, & discedens à vobis in itineris procinctu expertus sum, gratias maximas ago, nominatim *Melchiori*, & si quis est alius, quem antea nominavi, charissimo fratri æmulo meo, & compari dierum Societatis, sed meritis longè superiori; gratissimæ mihi fuerunt ipsius & litteræ, & res, quas binis jam litteris egit. Scribam cum R.

De servitijs Culinæ loquitur.

P. Rectore rationem aliquam, ut ordine totius rei constituto, perscribam a illum de omnibus diligenter ante Festum Annunciationis B. Virginis, ùt sp ro. *Stephanus Ungarus* recepit se scripturum, & semper tacuit. *Georgi & Carolo* gratulor ex toto pectore, qui nuper vota emiserunt. Fortia sun vincula, Fratres mei, quibus vos fortissimè Domino concatenâstis. quis er piet vos de manu illius? num funiculum istum triplicem perrumpet diabo lus tam ignobilis, & infirmus, ut nè porcos quidem sinè facultate præcipita potuisset? & quis est iste, qui imaginem DEI vivi præcipitare posset? no poterit facere, nisì nos ipsi obliteremus imaginem, & cum illo in perniciei nostram conspiremus.

Hactenus licuit mihi vobiscum colloqui; nunquid pulsatum est *scholas primâ vice*? avocor necessariò, & cras est festum, in quo pleniùs o cupatus ero. Itaque non existimo me tempus habiturum plura scribend scribam autem proximâ commoditate; & Fratri charissimo *Cantensi*, cuju me litteræ plurimùm delectârunt, & gratias ago DEO meo, qui inspiravit il ætati tam bonam mentem. Accepi ab illo imagines, agnos DEI, & Rel quias S. P. N. Ignatij, magnum thesaurum, pro quibus habeo illi magnam gratiam. Saluto omnes vos ex animo meo intimè in Christo JESU. Po stremum erit, ut R. P. Rectorem & *P. Aquensem* humiliter exoretis, ut con donent mihi hoc tam longum silentium, cujus potius culpæ adscribant, quàm oblivioni suorum in me meritorum. Omnium vestrum precibus me com mendo. Valete. Pragæ, 26. Februarij An. 1575.

Edmundus Campianu

Ejusdem ad eosdem II.

CHarissimi in Christo Fratres. Etsi hominum mores multò minùs apu vos ponderis, & momenti habere debent, quàm ille spiritus, qui absqu verborum strepitu in auribus vestris loquitur; tamen nè hoc quidem chari tatis genus inutile, aut supervacaneum est; erit pietatis vestræ, fraternam hanc Epistolam testem amoris, & officij mei benignè (quod soletis) accipere non enim quasi vobis incitamenta deessent, qui quocunque pergitis, vehe mentes aculeos virtutum omnium circumfertis, sed ut mihi potiùs ex hac usu ra temporis, quâ vos alloquor, quædam calcaria subministrem, útque vestr memoriâ, svavitatéque perfundar, & meam in vos testificer voluntatem, ha litteras exaravi. Atque utinam, quod ego dico, & vos facitis, illud vos mi hi diceretis, & ego facerem! Scio enim, quanta sit libertas in obedientia quanta jucunditas in labore, quantæ in oratione deliciæ, quantum in humili tate Regnum, quanta in conflictione pax, quanta nobilitas in patientia, quan ta in infirmitate perfectio. Sed has virtutes in usum, & actionem reducere hoc opus est, & hoc vestrum est, qui gloriosis curriculis Paradisi quædam spa-

tia

conficitis in terris; ego, ùt ille dixit, quà potero ſequar, non paſſibus æquis. Omnino igitur (chariſsimi Fratres) vita nobis non ſufficit, quâ Chriſto gratias agamus, qui tanta nobis myſteria patefecit. Quis noſtrûm crediḋiſſet, niſi ab illo vocatus in hanc Scholam, & inſtitutus fuiſſet, tot ſpinas, tot fæces, tot miſerias, tot tragœdias in hoc mundo ſub falſis nominibus honorum, ac voluptatis deliteſcere? quis putâſſet, culinam veſtram Palatio Regali antecellere, pulmenta veſtra convivijs omnibus, moleſtias veſtras aliorum dulcedini, pugnas veſtras illorum triumphis, atque victorijs? Etenim rogo vos ſi (quod iſti tantopere cupiunt) omni vitâ ſpectaculis, & varietate locorum, ac hominum paſceretis oculos, num oculi veſtri pingveſcerent? ſi aures rumoribus, eſſéntne pleniores? ſi mentem cupiditatibus, eſſétne ditior? ſi carnem dapibus, num fieret im̃ortalis? Hæ tenebræ eorum, qui addicti vanitatibus, neſciunt, quid ſit beatè vivere. Putant enim, cùm ſpectant, & expectant grandia, ſe multùm profeciſſe, neque tamen centeſimus quisque, quod ſomniavit, aſſequitur. Et ſi fortè quis aſſequitur, tamen poſtquam ſubduxit rationes, & curarum ſarcinam, eventus lubricos, fædiſsimam ſervitutem, timores, inſidias, cruces, faſtidia, rixas, nequitias, numeravit, quæ unà ſemper habitant, ſempérque divexant amatores mundi, ſinè dubio invenit ſemetipſum turpiſsimum, atque egentiſsimum eſſe mancipium. Itaq; unum veſtrum ſuſpirium, quo cælum anhelatis, præſtat illorum perpetuis clamoribus, quibus hæc lutulenta comparant: una veſtra colloqvutio, cui interſunt angeli, ſuperat iſtorum congreſsiones, & impura ſympoſia, in quibus pocula propinant dæmones: una veſtra diecula, quam DEO conſecratis, dignior eſt illorum ætate universâ, quam profundunt in luxu. O Fratres! currite, quò cœpiſtis, & Divinam erga vos bonitatem, veſtræque conditionis dignitatem recognoſcite. Eſtné ulla Principum, aut Imperatorum purpura, ulla majeſtas, ulla jucunditas, quæ veſtrum decus, atque ſolatium non dicam exæquare, ſed adumbrare poſsit? illi (de bonis loquor) cum ſuis impedimentis ſub Chriſto Duce militant; vos omnibus liberati cum Diſcipulis in conſortium Domini familiare vocamini; illi in Regiam admittuntur, vos in cubiculum; illi ad opportuna pabula, vos ad cellaria refertiſſima; illi ad amicitiam, vos ad oſculum; illi ad gazam pretioſam, vos ad theſauros intimos. Cogitate, quantis difficultatibus etiam illi, qui laudabiliter vivunt in hoc depravato ſeculo, premuntur, & tum faciliùs ſtatuetis, quantum Divinæ miſericordiæ debeatis, quæ vos in Societatem ſuam ex infinitis periculis vindicavit. Quàm ægrè ſequuntur Chriſtum properantem, hoſtéſque debellantem, ij, quibus in ſinu ſedent fæminæ, in humeris liberi, in dorſo prædia, in capite ſolicitudines? quorum pedes catenulis illigantur, ſpiritus propemodum ſuffocatur? Eſtné inſignis veſtra felicitas, quos Rex adjunxit ad latus ſuum, quos texit paludamento ſuo, quos veſtibus induit, & honeſtavit

vit suis? quid magni est, si meos Amiculos pro illo deserui, cùm ille pe[...] Judæ proditoris laverit? quid mirum si meis Patribus obtempero, c[...] ille Pilato morem gesserit? quid grande, si pro ipsius honore quippi[...] portavero, cùm ille pro mea salute crucem bajulârit? quid indigni, si p[...] cator reprehensiones fero, cùm ille innocens maledicta, sputa, flagel[...] vulnera, mortem sit perpessus? Itaque quoties in hoc spectaculum int[...] mur (Fratres) toties manifestè deprehendimus, nîl esse oportere neque t[...] dulce, cujus illecebris, neque tam asperum, cujus horrore ab hujus Dom[...] complexibus divellamur. Processit mihi, ùt videtis, hæc pagella, hom[...] satìs occupato. quocirca maturum arbitror, ut me reprimam, & vos rem[...] tam ad illum Doctorem, qui suâ infusione sacratissimâ hæc multò fortiùs[...] animis vestris insonat. Illum audite, quoniam verba vitæ æternæ hab[...]

R.P. Paulus Hoffæus Rector Pragē: Ego, cùm meâ sponte libenter, tum ex mandato *R. P. Pauli Rectoris nost[...]* qui Brunensem Domum peculiari quodam amore prosequitur, eripui libe[...] tissimè tempus hoc è negotijs meis, ut vobiscum verba facerem. Sed & C[...] *legium Pragense*, quod vos unicè diligit, eodem hoc scripto suam in vos ben[...] volentiam indicari, & plurimam singulis vobis adscribi salutem voluit. [...] me, quod attinet, non solùm vos, sed etiam vestigia vestra Sanctorum [...] dum, quæ impressistis, exosculor, quæsóque à vobis, ut eleemosynam [...] quam mihi misello & inopi ex vestris fragmentis largiamini. *R. P. Rec[...] rem* officiosissimè saluto, reliquósque PP. & FF. qui vobiscum degunt. [...] orsum præterea *R. P. Aquensi, & M. Francisco* magnam habeo gratiam, [...] me totum offero, qui me aliquoties in suis literis humanissimè salutârunt. Valete. Pragæ, 10. Calen: Martij 1577. Ex mandato R. P. Rectoris, [...] Collegij Pragensis.

Vester in Christo servulus.

Edmundus Campianus.

Gesta Campiani Pragę: Hæc erant *Edmundi* eo tempore vota, hæc desideria, hæc studia, in qu[...] bus eum Divina Providentia educabat, atque ad gloriosissimam mortem n[...] hil minùs id temporis cogitantem præparabat, neque dubium mihi est: [...] ejusdem Viri consortio reliquos etiam *Pragenses Socios* inarsisse. Porrò pr[...] ter *Rhetoricam*, quam docebat, *Latinas Conciones* ad eruditissimas aures h[...] bebat, cùm interea domi matutinus esset sociorum excitator, & vilissimus [...] culina, & mediastinorum officijs manus paratissimas comodaret; idem er[...] *Sodalitatis Præses*, idem *Contubernio Juventutis Præfectus*, idem *Orator e[...] temporaneus* in Rostris, idem in theatro *Poëta*, idem omnia, ut socij pro m[...] raculo haberent, unum hominem tot, & tam diversos labores sustinere. [...] *Campianus*, cùm novus aliquis imponeretur labor, quærere ex *Superiorib[...]* solebat: utrúmne crederent, satìs sibi adesse facultatis? quod si annuissent

nih[...]

Pragæ Campianus sexennio vixit.

ıil ampliùs cunctatus exequebatur omnia, plus de se *Rectori suo* credens, àm ipsemet sibi: *Rhetoricâ* aliquot annos docendo emensâ, *Logicam*, ɔx etiam *Physicam* professus est, denique toto *sexennio*, quo *Pragæ* vixit, *ratim*, ut Plautinè dicam, jam ad scientias, jam ad virtutem discipulorum ımos conformavit, tantâ fælicitate, ut vitâ, & cohortationibus plurimos vitæ Religiosæ amorem incitaret, dicendo, & docendo omnes in admiranem sui traduceret; laudavit *Edmundi* facundiam frequens *Regni Nobiʋs*, atque ipsemet *Rudolphus Cæsar* auditor præconium tribuit; *Archiepipus Pragensis Antonius* (qui *Pragæ Edmundum* Sacerdotio initiârat, & habat intimum) jucundè dictitabat: *à Wikleffo Anglo omnia Bohemiæ mala ɔvenisse* (Hussi, & Hieronymi Pragensis ætatem, & hæresin respiciebat) *EUM de Anglo homine providisse rursus* (Edmundo videlicet) *qui illa Bonia vulnera persanaret.* Ecce autem in hac celebritate famæ florentem *ımpianum* A. 1580. Summi Pontificis jussu *Roma* evocat, inexplicabili *Prasium* omnium dolore. Narrant eâ nocte, quæ abitum *Pragâ Campiani* æcessit, *Jacobum Gallum* Virum pium, & simplicitatis antiquæ, clam dorientis *Campiani* cubiculo inscripsisse: *P. Edmundus Campianus Martyr*: ædictionem, aut quidquid illud divinationis fuit, probavit eventus. Quæ inde gesserit per iter, & in *Anglia* sua *Edmundus*, laudati Authores proseuntur; captus tandem ab hæreticis, damnatus, raptatus, suspensus, semivus de furca dejectus, usitata *Martyribus Anglis* supplicia invictâ mente perlit An. 1581. 1. Decembris.

Lucubrationes Campiani.

Elucubravit *Pragæ Campianus* inter tot occutiones suas quædam *Opuscula*, atque audeo dicere, paucis exceptis (inter ıæ sunt *Protestatio ad Reginam*, *Rationes X. oblati Certaminis*, aliáque paula) reliqua omnia, quæ vel *Turnerus*, vel *Petra sancta* Noster *Campiani* noine vulgârunt, sub *Cœlo Pragensi* concepta primùm, & scripta fuisse. *Cuculum*, quod aliquot annis inhabitârat *Campianus*, quamdiu *vetus Collegin Pragense* stetit, ejus effigie in Ara positâ (quod ego ipse memini) semper it in honore; *Serenissimis Archiducibus Austriæ*, *Legatis Regum*, *& Prinpum*, quoties Collegium nostrum *Pragense* subirent, genua ponentibus, *Campianum* in Cœlo venerantibus. Ego privatim, & mecum nonnulli hac *Bohemiæ Provincia* gratulamur, *Nos* ab institutione *Campiani* lineâ reâ descendere; suus etiam est ingenijs partus, suáque doctrinæ successio; uod, ut demonstrem, *Genealogicas Tabellas* imitabor:

Genealogia doctrinæ à Campiano deducta.

Edmundus Campianus S. J. Rhetorices Pragæ Professor.

Edmundi Discipulus Pragæ: *Jacobus Pontanus S. J.*

Jacobi Pontani Discipulus in Bavaria *Matthæus Raderus S. J.*

Mathæi Raderi ibidem Discipulus *Jacobus Bidermannus S. J.*

Jacobi Bidermanni ibidem *Joannes Lupius* Soc: JESU, qui *Rhetoricam* *Pragæ* An. 1628. in Collegio S. Clementis pluribus consequenter Annis, &

Brunæ An. 1633. docuit, ac plurimos è Societate nostra Discipulos numer vit, à quibus & *Ego*, plurimíque alij ejusdem doctrinæ (ùt ità loquar) filij, te procedimus.

Campiani sublimis character Eloquentię

Hoc velut additamentum appono: omnia quæ à *Campiano* sunt, quer dam prorsus Regium Eloquentiæ characterem habere, & altissimum, pa císque imitabilem Genium spirare. Sume in manus, oro, *X. rationes obl ti Certaminis*; quæ si in Bibliotheca Tua desiderantur, obvium *Henrici C nisij Tomum I. Antiquarum Lectionum* inspice, & in eo *Campiani ad Richa dum Cheneum Episcopum Glocestrensem* Epistolam perlege, quam Epistola *Vir ille Clarissimus* velut pretiosissimam semper in thesauris habuisse testatu profectò ipse ego, si alienus à *Romana Ecclesia* forem, securitatis æternæ gr tiâ, ab ea amplectenda continere me, eámque aversari non possem.

Pag. 123. Tom. 1. antiq. Lect.

§. CXIX.

P. Christophorus Spotecus S. J. Stocholmiæ i Svecia cum alijs tribus è Societate nostra, captus tortus Religionis odio, in vinculis moritur.

An. 1601. 14 Junij.

Spotecus Pragæ in studijs educatus.

CHristophorum *Spotecum* jure quodam postliminij in *Bohemiam* trah educatus *Pragæ* in contuberno *S. Wenceslai* (quod non ita pridem C tholicorum Procerum, præcipuè *Lubkovicorum* beneficentiâ excit tum erat) primus omnium Alumnorum ejus Contubernij legitur, merit que illa egregia juventus gloriatur à Martyris nomine *Album* suum inchoa & in capite Libri sui, scriptum esse *Spotecum*. Natus erat *Zagoroviæ in M jore Polonia*; *Pragam* ad studia literarum cùm venisset jam adultior, usquè Philosophiam pertendit, & omnium Examinatorum suffragijs *Lauream Ph losophiæ Pragæ* consecutus, in Patriam revertit & quòd se ad Societatē nostra vocari sentiret, ætatis anno circiter 27. admissus est. Sacris jam initiatus *De patum* in *Livoniam* mittitur, quo An. 1601. Januarij Mensis initio à *Caro Sudermanniæ Duce*, proditione capto, *Spotecus* cum Socijs in potestatem v nit, donatúsque est *Christophoro Somero* Svecicarum copiarum Duci, infesti simo Nominis nostri; explicari non potest, quanta ibi ærumnarum seg obtigerit *Socijs*, quantum colaphorum, verberum & vulnerum, quæ lud bria, quàm amaros sales (cùm quotidie adstarent *Somerij* epulantis mensa famentes devorarint, plerumque cogebantur sclopos, aliquando hastas ol longas circumferre, equitare stultorum habitu, stultissimè, *Sommerio* (quo recusabant) jam risum, jam fletum, jam cantum, aliáque indigna imperant tortos fuisse, pro libitu, ad pudorem nudatos, affirmat *Alegambe*. Ut rer in pauca conferam, *Rivaliam* semper in vinculis, inde in *Finlandiam*, pò

Spoteci mors.

Alegambe ad A. 1601. in Mortib: illustribus.

paul

ulò *Stockholmiam* translati septem socij, miserijs & ærumnis peste contra-
., quatuor & ex ijs *Spotecus* omnium primus Junij 14. in summa egestate mise- *Aleg. l. cit.*
cruciatus decessit: aliorum sociorum mortes commemorare mei instituti *Tann. in noc. Milit.*
n est. agit de his quem dixi, *Alegambe*, & noster *Tannerus*.

§. CXX.

damus Markowsky Nobilis Polonus, à Glacensibus hæreticis ob Catholicam Religionem necatus crudeliter.

ADamum *Markovvsky* Equestris ordinis Virum in Polonia, *Martyrem* (legitimâ authoritate destituti) appellare non possumus, id solùm affirmare, & contestari fide historicâ licet: eum ex odio Catholicæ Re- *A. 1604. 2. Maij.*
ionis occisum. Res sic contigit, quam hæretici Scriptoris *Ælurij* qui tum erat *Glacij* cùm cædes facta est, testimonio comprobabo, ut veritas vel ex micis patescat: Anno 1604. duo Poloni Nobiles, qui pietatis caussâ, in bitu *Peregrinorum*, *Compostellæ S. Jacobi Apostoli Sepulchrum* inviserant, Patriam suam *Poloniam* recto itinere per *Glacium* redibant; nihil illi de hæicis *Glacensibus* inaudierant, sed Urbem Catholicam rati, *Parochialem B. rginis Ecclesiam*, sic ut erant, cum baculo, cucurbitâ, conchylijs, aliisque regrinorum Insignibus ingrediuntur; eo ipso tempore *Prædicans*, (ut vont) dicebat ad populum; (erat Dominica 20. post festum SS. Trinitatis) lent Peregrini in ipso ingressu Ecclesiæ, *Sacellum S. Jacobi*, à Rhodijs Equius An. 1503. nondum hæresi *Lutheri* exortâ conditum; ad illud feruntur, nunt genua, precatorias *Coronas* in manus sumunt, orántque; *Populus Glansis hæreticus*, qui observârat ingressos, velut visis manifestæ idololatriæ inumentis consurgit, fit populi murmur. An *Prædicans*, qui hæc ex supere loco videbat, vocem aliquam dubiam adversùs Peregrinos emiserit, n habeo dicere, hoc certum est, facilè oratione suâ populum officij admore potuisse; nihil minùs factum: murmur populi vociferationes excipiunt, *nequam Papistas in concione adesse, eijciendos, & tollendos è medio.* Reectant Peregrini, vident se omnium oculis designari & confici; consurgunt rotinus, & cursu egressi salutem quærunt in fuga; plebs furiosa se ejicit emplo, fugientes sequitur, saxis consectantur; prior Peregrinus (cujus noen ignoratur) gravissimè saucius, evasit tamen ex Urbe, & inter arbusta lait; alter (quem *Markovvsky*, vel *Markufsky* appellatum diximus) à plee furente deprehensus plurimis vulneribus concisus, & pro mortuo relictus, ùm in vicinissimum pagum *Halbendorff* nescio quorum hominum misericordiâ deportatus esset, inter *JESU & MARIÆ* nomina paulò pòst expiavit. Erat grave periculum cæteris quoque in *Urbe Catholicis* concitato se-

Ælur. in Glaciogr. C. 3. sect. 1.

Seditio populi Glacẽsis excitatur in Peregrinos Catho:

Markovsky occiditur.

mel in rabiem populo, & maximè *Collegium Soc. JESU*, quod ante Glace
se Castrum eo tempore stabat, à seditiosis monstrabatur, sed Consulis, & S
natûs authoritate seditio conquievit. Crudele facinus ad *Cæsarem Rudolfu*
Pragam delatum; conjecti in Carceres seditiosi, cùm nemo qui necem int
lisset, nominari, in tanto tumultu, posset, usquè ad An. 1611. carceribus d
tenti, tandem 2. Maij *Brigensi Duce* apud Cæsarem agente, dimissi ad suos r
dierunt. Corpus *Adami Ecclesia Glacensis* hodiéque servat, *ossa* scilicet
persunt, quæ ego memini pridem osculo honorâsse.

§. CXXI.

Quatuordecim Religiosi Patres, & Fratres ex f milia S. Francisci strictioris observantiæ in Cœno bio Pragensi ab hæreticis occisi; tres item in Ca loviensi Cœnobio Canonici Ordinis Sancti Augustini.

1611. ANno Christi 1611. 17. Februarij, crudelis laniena *Pragæ* peragitur *Z*
cæ infandi Cyclopis, & Taboritarum exemplo post duo sæcula ren
Simeon Eustach. in histor. Sedlec: vato. Extrema fæx hominum *Urbis Pragensis* tum hæreticæ, du
Passaviensis Exercitus (de quo eorum temporum historia) *Minore Urbe* Pr
gensi captâ, *Antiquam* frustra oppugnant, collecti, prætextu quæsito, qu
sese in Cœnobijs Religiosorum *Passavienses* occultarent, reverâ Religio
Cœnobiũ B.V. Mariæ ad Nives vastatur. odio, ùt omnibus constitit; *Cœnobium Ecclesiæ B. Virginis ad Nives* adsitu
invadunt; Cellæ, Porticus, Turris, præsertímque ipsa Ecclesia, innoce
Franciscanorum sangvine redundavit. *pro telo geritur, quidquid suggesse*
Claud. *ira*, gladijs, hastis, sudibus præustis, tribulis ferro intectis, emissis è bomba
dis globis, quatuordecim crudelissimè peremti sunt, amaro convitio: m
rerentur Catholici nebulones, quos ipse eorum DEUS, quem in Eucharis
latêre sibi stultè persvaderent, desereret; & ferebat tum, ut subduceret cu
Ciborio (ùt in Templis vocant) *Eucharistiam* unus è Sacerdotibus, cui hæ
tici *Calviniano Spiritu* ebrij, utramque amputârunt manũ, *hostias sacras* eff
Crug. ad 17. Febr. sas (proh nefas!) pedibus conculcantes. Cruentum facinus neque hod
aboleri potest, sangvine in parietibus quaquaversum etiamnum lucente. R
ferunt, sepulchro Martyrum post quinque annos aperto in *Sacello Sancti M*
chaëlis, corpora apparuisse vivida, recentia, plena succi, & sangvinis, & co
Miracula post cædẽ. lestem quendam odorem ex sese spirantia. Paulò post cædem, cùm vac
um cultoribus Cœnobium staret, videbantur noctu in Ecclesia accensa lum
na, exaudiebantur voces psallentium (ipsis etiam hæreticis audientibus)
mediâ nocte *Matutinum*, DEO laudes canebantur; ausus curiosior quisp
ar

n explorare, quid ageretur, & per rimam, quæ in Ecclesiæ janua hiabat, inicere, vidit eosdem *SS. Martyres*, quos nuper de facie nôrat, luminaria æferentes, & Divinos hymnos canentes, *Ecclesiam* solenni ritu obire; in-cabat forsitan Divinitas, quantum cœlestis illa Religiosorum Virorum almodia numini placeat, quam absentibus Fratribus vel mortui perage-nt; fòrs etiam ipsis, qui canebant, testimonium innocentissimæ mortis batur; non enim nisì chari DEO spiritus, DEO laudes decantant. Hæc *Cœnobio ad Nives*; exquisitiora & nequiora, licet in pauciores, in *Cano-cos Regulares S. Augustini in Cœnobio Carloviensi* edita sunt crudelitatis empla: In Ecclesia ipsa *Religiosum Clericum*, in ambitu *Conversum*, ùt ocant, confecerunt; *Abbati*, seu *Præposito* in triclinio deprehenso, ab ea-m impuratorum hominum fæce (fæminis hæreticorum, consumto scili-t omni pudore, adstantibus, & indignis illi sexui convicijs insultantibus) imùm excisa virilitas, tum pedes, deinde manus amputatæ, tandem (tor-enti sævissimum genus!) cùm in coronam Sacerdotali more attonsum ca-ut viderunt, è vertice pellis tota detracta, quo in tormento spiritum exha-vit; nemo dubitavit unquam hæc omnia supplicia, odio sanctissimæ Reli-onis irrogata; id convitia, & maledicta, id ipsimet, qui agebant, id deni-ue ipsa tormenti genera satìs ostendunt. Parabant in *Slovanense Cœnobi-m, in Wissehradenses Canonicos, in Societatis JESU Collegium ad S. Clemen-m, in Monasterium Conventualium ad S. Jacobum* irrumpere, & mortes ortibus augere; primos, & secundos latebræ texerunt; *Societatis JESU ollegium* turma Equitum è Nobilitate Bohema collecta, Duce *Georgio Wra-islavv de Mitrovitz* defendit, & equestri procellâ venientes turbavit, à *Con-entualibus* verò vim omnem, *tribus lanionum Pragensium* strictis securibus rmata prohibuit.

In Cœnob: Carloviensi hæreticorũ rabies.

§. CXXII.

P. Joannes Ogilbæus Scotus S. J. occisus in Scotia Glasgvæ A. 1615. 10. Martij.

HUnc Virum fortissimum, & odio Religionis in Patria cæsum, *Bohemiæ* aut *Moraviæ* imputare non possum, nisì quatenus illum *Novodomense Collegium in Bohemia* (ubi Rhetoricam jam socijs adscriptus audivit) aut *Olomucense* apud Moravos (ubi ad initium Anni 1609. *Theologiæ Morali* operam dedit, & *Contubernio Majorum Convictorum Magister* & Theologus Scholasticus præfuit) educavit in studijs Literarum. Semper virtutes heroicas & quandam animi firmitatem etiam in ea studiorum occupatione præferebat *Ogilæbus*, sed mors pro Religione fortissimè tolerata, Virum maximè celebrem reddidit & gloriosum. An. 1610. *P. Joannes Elfen-*

A. 1615. 10. Martij.

M.S. Collegij Novod. Archivum Provinciæ Boh. S. J. Ogilbęus in hac societatis Provincia vixit

stonus Socio *Joanne Ogilbeo* mense Augusto *Olomucio Parisios* discessit, postea Sacerdos in *Scotiam* ad Catholicos confirmandos remissus est. Ja quatuor propè annos in eo obsequio sanctissimè versatus, proditione capt & *Glasci* suspendio necatus est. Vitam ejus innocentem, virtutes religio homine dignas, tormenta omnia & mortem læto & invicto animo tolerata *Alegambe* & ex eo *Tannerus* latissimè describunt. Ego quiddam adjician quod illos ignorasse scio. Anno 1656. & sequentibus in *Collegio Novod mensi* studijs Magistrorum nostrorum *Rhetoricam repetentium* præeram, it bam per eos annos frequenter dimidiati diei itinere *Trebonam* ad Gube natorem loci *Joannem de Eckersdorff* Baronem: fortè evênit, ut super me sam, *Angliæ*, aut *Scotiæ* (non enim rectè memini, cùm anni sint facilè seni s pra vicenos) mentio fieret, hîc *Gubernator* debere se *Scotiæ* salutem suam cl rè profitetur; mirantur dictum convivæ, ego caussam sciscitor, respondi propter beatum illum in *Scotia Martyrem Ogilbæum*, quo homine fortius constantius mori quempiam nè quidem in acie vidi. Pergit: Juvenem in quit me, Parentes hæretici ex *Piccardorum schola* in alienas terras miseran *Genevâ & Galliâ* totâ peragrata in *Angliam* navigo, inde in *Scotiam*: mir bili DEI providentiâ accidit, ut *Glasguam* venirem pridie ejus diei, quo P. C *gilbæus* afficiendus erat supplicio; hospes me ad spectaculum diei sequent invitat; adest tota Civitas, producitur *Ogilbæus*, præsentíque animo scalas a cendens, in eo ascensu orans & Catholicos si qui adessent, confirmans, tar dem *coronam precatoriam* me spectante in populum jecit. Res mira! Co rona illa precatoria rectissimè in caput meum incidit, & collo inseritur, om nes certatim (sinè dubio *Catholici*) coronam sibi poscebant; ego dum tu bâ premor, velut sacrilegio contactus, propere coronam excutio, méque permolesta concussione, expedio. Ita tum discessimus; at postea pe otium cogitanti semper se offerebat illud: cur in me unum *corona* incidisset quid hoc sibi vellet? Occursabat simul invictus *Ogilbæi* pro Religione Ca tholica morientis animus, aliáque hujusmodi; hærebat, inquam, ille acule us totâ illâ peregrinatione & in Patria multis annis, dum tandem à *Societati vestræ* (me appellabat) *Patribus* probè instructus ad Catholicam Religio nem accederem. Adjecit: Utinam nunc illa *Corona Beati Patris Ogilbæi* quam tunc hæreticus abjeci, venalis foret, profectò nulli pretio parcerem, quò eam mihi comparare liceret! hactenus *Viri Illustrissimi* ætate, authoritate, & prudentiâ Magni, & apud *Serenissimum Archiducem Leopoldum*, *Ferdinand III.* Cæsaris fratrem, gratiosi, totíq; ejus Aulæ acceptissimi narratio.

Mira narratio de Corona precatoria Ogilbęi.

§. CXXIII.

§. CXXIII.

[Jo]annes Ernestus Schosserus Austæ in Urbe Regia Primas ob Religionem Catholicam hæreticorum conjuratione crudeliter trucidatus.

[S]*Chosserum* in illo hæreticorum Procerum Regno A. 1618. *Austenses* conjurati, non tam confecêre vulneribus, quàm odio Religionis inter manus lacerarunt. Juverit ad rem perspiciendam penitùs, *Vitæ Schosseri* [ser]iem, quantâ fieri poterit, brevitate complecti, & à capite primísque initijs [na]rrationem auspicari; præsertim quòd hæc quæ referemus, paucissimis ho[mini]bus viventium nota sint, magno conatu hæreticorum abolita, cùm tamen do[cu]mentis legitimis (quæ mihi sponte venerunt in manum) comprobari om[ni]a possint. Natus est *Schosserus Frankofurti ad Oderam* priore sæculo Pa[tre] Viro inter suos primario, & quod mirêre, Catholico; insuper honora[tu]m officio in *Electoris Brandeburgici* Aula vixisse tradunt; mors immatura [ab]rupit omnia; mortuus parvos liberos cum Conjuge, quæ Calvini placita [se]quebatur, omni auxilio destitutos, reliquit. Non licebat per leges illic lo[co]rum hæreditatem paternam, nisi *Lutherum*, aut *Calvinum* profiterentur, [ad]ire: ad id præstandum etiamnum *Pueruli* adigebantur; vide mihi animi [fir]mitatem, & fidei quàm à Patre didicerant constantiam! exulare & igno[ta]s terras sequi maluerunt, quàm Religionem mutare! ergo exules mendi[cu]li *Glogoviam majorem* petunt; ibi *Christianus* natu minor remansit, *Joan[ne]s Ernestus* major, *Pragam* usquè decurrit. Studia literarum apud Nos ex[pe]rsus cantando sub fenestris Civium, obsonabat famem, & vitam inter pre[ce]s misere trahebat, somnum verò nocturnum in vasis, quæ plurima Pragæ, [an]te Domos & braxatorias (ut vocant) officinas jacere solent, renovato *Dio[ge]nis* exemplo, capiebat. Evênit aliquando bonâ fortunâ, ut *Guilielmus* [S]*lavata* Vir Catholicus (quem postea *Summum Regni Cancellarium Bohemia* [h]abuit) præterveheretur, ad *Missam de B. Virgine in Aurora*, quam *Rorate* [v]ocamus, in *Templum* properans, hic audito in vase strepitu, jubet, quid il[lu]d in vase lateat famulos explorare; extrahitur semisomnus ex vase *Puer*, [q]uem cùm ipse *Dominus* ad se adductum rogasset, quis esset, quid ageret? & [e]x promtissimis & paratissimis responsis *Pueri* ingenium animadvertisset, [c]omperto præsertim *studiosulum, rerum omnium egentissimum* (cui hominum [g]eneri præcipuè, *Slavata* cômodum se & benignum præstare solitus erat) mi[s]ericordiâ suo generi innata animum subiit, jussítque *Puerum* ad se domum [a]dduci; ex eo jam tempore *Schosserus* apud *Slavatas* domesticus fuit: victus, [v]estitus, lectus, libri, aliáque necessaria omnia liberaliter *Puero* præbebantur, cúmque ingenij & diligentiæ merito inter Condiscipulos emineret, amatus à Do-

1618. 20. Novembris.

Schosseri prima ætas

Puer hæreditatem paternam amittit Religionis Catholicæ causâ.

Summa in studijs egestas.

Puer apud Guilielmũ Slavatam educatur.

Domino, excultus, & bene ornatus procedebat in publicum; denique cùm
id sibi placere Domino significasset in alias Academias procul missus est Sl
vatâ in viam largissimè sumtus suppeditante. Academiarum spatijs sum
commendatione ingenij decursis, suo jam cortice natare *Schosserus* incepit, id
que facilè fuit homini, qui in utriusque *Juris* scientia maximos fecisset pr
gressus, & in caussis regnaret; diu hoc fuit, sic ut celebris Jurisconsulti n

Confectis studijs ad Aulam vocatur.

men obtineret, quo merito *Serenissimus Archidux Leopoldus Rudolfi II.* frate
idémque P*assaviensis Episcopus*, ad se *Schosserum*, stipendio liberali constit
to, à *Consilijs* sibi esse voluit, multósque ibi in P*rincipis Aula* annos honor
tissimè consumsit; sed jam tum quietem aliquam respiciebat, & in *Bohem
am* quasi alteram P*atriam*, aut certè *Nutricem* reversus conjugio sese illigavi
ac denique commendatione omnium, qui hominis dotes noverant, *Austæ*

Primas Austæ constituitur.

Urbe Regia, id temporis opulentâ & splendidâ, P*rimatum Urbis*, *Slava*
præsertim connitente, oblatum accepit, & consedit; nec in eo munere ex
mia Viri probitas, & doctrina desiderari potuit: *Rudolfo II. Imperatori* pr
mùm, deinde *Mathiæ ac Ferdinando II.* comendatus, propè in familiaritate
Principum penetravit. Carmina *Schosserus* non triviali venâ pangebat, q
Typis mandata plausu Eruditorum excipiebantur, hodiéque perennant: *Co
silia* ejus *Juridica*, quòd semper legibus niterentur, fælicissimè ibant sub m
num. Contigit ut *Mathias Imperator*, *&* *Ferdinandus II. Rex Bohemiæ d
signatus*, *Dresdam* ad Saxoniæ Electorem *Joannem Georgium* descenderen
Austámque transirent, *Schosserus* noster Oratione disertissimâ Principes sal
tavit; quo facto & Aulæ approbationem, & novum in se Principum amo
rem obtinuit, jámque tum Aulici quosdam honores Viro destinabant, ni
paulò pòst exorta hæreticorum *Rebellio*, & cædes pro Religione tolerata
quam nunc narrare aggredior, scenam illam plenam Dignitatis clausissent.

Ob Catholicæ religionis Zelum conjuratio in Schosserum.

Nihil in *Schossero* eminebat magis, quàm Catholicæ Religionis tuendæ, &
proferendæ studium; uno *Schosserus* apud *Austenses*, & in ea vicinia sustine
batur Catholica Religio; cavebat ille solicitè, nequà sublestæ Fidei Præco
nes *Austam* irreperent, unus ille pervicit, nè Ecclesias occuparent, nè dogma
ta sua populo venderent, nè Civibus placerent; cúmque eo ipso tempore im
peratam à *Rege* odiosissimam hæretico populo *Reformationem* Civitatis, &
ad C*atholicam Ecclesiam* reditum, paulò fortiùs, & intempestiviùs (ut quo
rundam fuit opinio) urgeret, nimirum velut in scopum, omnium hæretico
rum odia & tela dirigebantur. Viginti quatuor C*ivium Austensium* primo
res *hæretici* fide inter se datâ, silentio maximo in Domum quandam conveni

Ceremoniæ conjurationis.

unt, ac priùs Diris omnibus & execrationibus devoto *Schosseri* capite, *Scutel
lam* locant in medio vini plenam, tum sangvine è digitis acubus expresso, pe
omnia sacra in necem C*atholici Primatis*, verbis conceptis jurant, simúlqu
intinctam in vino & sangvine panis buccellam degustant; hoc cruento Furi
arum

um sacrificio *Schosserum* hæretici destinabant ad mortem. Non erat ille an hebes, & rerum incuriosus, ut odia suorum Civium ignoraret; videbat, quantumcunque tegerent, in ipsis vultibus animos ferarum, excidebant illis truculenta verba nonnunquam, se signari unum oculis, & configi perspiciebat. Ergo ad minuenda odia, quæ per absentiam, & sæpe ipso tempore exspirant, caussam suam probaturus, ad *Cancellariam Regiam Pragam* discessit, ósque Cognitores, seu *Commissarios* impetravit, qui *Civium* adversus se querelas cognoscerent, facturum se satis omnibus pollicitus: venêre *Austam* Commissarij, & Cives audiêre. *Schosserus* prolatis *Regiæ Cancellariæ, &* Cæsaris mandatis, omnia quæ molesta & odiosa fuissent, imperio Majorum gesisse clarissimè demonstravit, ídque etiam *per sententiam à Commissarijs* latam obtinuit testantibus: *Schosserum* nunquam quidquam arbitrio suo gessisse, præter quod in mandatis habuerit. Neque tamen ea *Pronunciatio*, Conjuratorum animos flexit, præsertim comperto, quid *Pragæ* actum esset (Slavatâ & *Martinicio* ex Senaculi fenestris in mortem certissimam nuper ejectis) impunitatem omnem sceleri suo promittebant; decimam septimam Novembris diem cædi designant, quo die tumultu excitato prodirent in publicum. Consurgitur; ante omnia *Urbis portæ* clauduntur, effringuntur Carceres, *Campana Curiæ*, ut in summo periculo fieri solet, pulsatur; *Conjurati* summâ vociferatione ad oppugnandam *Primatis* domum contendunt armati. Videt venientes *Schosserus*, & brevi consilio cum *Sacerdote Ordin:* Prædicatorum (qui tum mirabili fortunâ apud Primatem aderat) capto, *Catenam auream*, quam à Cæsare sibi donatam gerebat, in *filiolæ* collum (ex cujus aniculæ narratione, adhuc superstitis, hæc minutiora accepimus) injectâ, cum eodem *Sacerdote* evadens sub tecto sese occultat. Seditiosi jam aucti numero per fenestras domum inscendunt, & latibulis omnibus pervestigatis, cum reperire hominem non possent, Vigilias Domui circumponunt. Latuit eâ die & consequente nocte *Schosserus*, & quia se evasurum sperare non poterat, Sacerdoti illi peccata diligenter confessus ad mortem sese pijs affectibus comparabat; nec eum tristis expectatio fefellit: Anus quædam hæretica latentis *Schosseri* facit indicium: fit confestim totâ Urbe clamor, curritur ad *Primatis* domum; primi qui conjuraverant, manus injiciunt, & nihil repugnantem de tecto dejiciunt, & per omnes gradus raptant, detrahúntque in forum cum mille maledictis, ut caussam cædis quisque conjicere posset, in Catholicos; *hunc unum esse petendum, qui Civitatem ad Papisticas superstitiones coëgisset, qui conscientias onerasset, qui bonos Viros, & fidei præcones ejecisset, &c.* invadunt jacentem omnes; primus *Lanio* quidam à *Schossero* ab infantia educatus, & benignè semper habitus, inflixit vulnus, tum secuti cæteri tanto furore, ut se quisque carnificem esse gauderet, pluráque illata sunt vulnera, quàm *vivens* tolerare, & *mortuus* propè posset excipere. *Ducenta*

Schosserus à Cōmissarijs iñocens declaratur.

Invaditur Domus à Conjuratis.

Capitur Schosserus.

Occiditur.

ſeptuaginta aliquot (miror ſuffeciſſe unicum corpus!) numerarunt Pollinctores, qui *Schoſſerum mortuum*, & ſuo in ſangvine ſubmerſum, ſic deformatum, ut vix poſſet agnoſci, tumularunt.

Hunc finem habuit fœdiſſima Conjuratio, quam etſi varijs coloribus excuſare conati ſint Hæretici, ut ex *Apologia II. Ordinum Hæreticorum* patet, tamen id ipſimet fatentur ultro, unicam & potiſſimam fuiſſe cauſſam: quòd adverſus *literas Majeſtatis*, (ut vocant) egiſſet, quòd violentè hæreticos opprimeret, quòd *Papiſmum* in libera Civitate propagaret, & omnibus obtruderet, &c. Percuſſores *Schoſſeri* diverſis mortibus miſere perierunt: *Lan*... de quo dicebam antea, exuberante proprio ſangvine ſuffocatus interijt. *Epitaphium* quod in Auſtenſi Eccleſia legitur *Perilluſtris D. Joannes Erneſt* à *Wolfsberg Schoſſeri* ex filia nepos à ſe deſcriptum, (quod frater *Chriſtian*... ſcripſerat, & ſaxo incîdi curaverat) mihi ſubmiſit, éſtq; hujusmodi:

Cauſſa mortis.

Epitaphiũ.

Joanni Erneſto Schoſſero Emulianadæ ab Embleben Francofordiano, Utriusque Doctori, ac Comiti Palatino celeberrimo, Sacræ Cæſareæ Majeſtatis, Divi Mathiæ, nec non Sereniſſimi Archiducis Auſtriæ Leopoldi Conſiliario digniſſimo, Regalísque hujus Reipublicæ Primati, à Conjuratis interemto in ipso ætatis umbilico ac dignitatum flore, plusquam Neophalaridæa crudelitate du... centis ſeptuaginta aliquot ictibus (ô fata!) Anno 1618. 20. Novembris, ætatis 44. Quisquis es Chriſtiane Coſmoxene lacrymas lugens ſparge, & animæ DEO, divinísque fruituræ requiem apprecare æternam; Parcarum certitudine edoctus mortis genus ignorari.

Chriſtianus Schoſſerus ab Embleben,
J. U. Doctor.

§. CXXIV.

P. Melchior Grodecius S. J. occiſus in Ungaria Caſſoviæ An. 1619.

1619. 7. Sept.

MElchior Grodecius ſeu *Grodeczky Tieſſinij* in *Sileſia* nobili & illuſtri loco natus à Calvinianis cum P. *Stephano Pongratz*, & *Marco Criſino, Strigonienſi Canonico, Caſſoviæ* quatuor dies fame, ſiti, alíſque incommodis, præſertim fidiculis, ac novo ſuppliciorum genere, ſilicem inter & rotam bombardarum interceptis, compreſsis, & dilaceratis, quibusdam corporis partibus (quas nominare pudor vetat) excruciatus, ſanctiſsimæ Religioni vitam impendit An. 1619. 7. Septembris, ætatis ſuæ anno triceſimo ſeptimo, Religionis ſextodecimo. Erat ut ſignificavi, familiâ prænobili & per *Poloniam*, olim & *Sileſiam*, *Moraviámque* latè diffuſa *Grodeczkiorum*, qui vexilla *Templorum* geſtant in clypeo. Noſter *Melchior Patruum* habebat *Joannem Epiſcopum Olomucenſem*; Cognati, ſeu ſacra munia, ſeu pro... ſan...

Tormenta ab eo tolerata.

Prima ætas Grodecij.

[..]ia spectares, opibus & honoribus affluebant, certámque honorum spem [qu]ocunque se verteret, *Melchiori* præbebant, at ipse rebus & spebus omni[bu]s contemtis, emenso *Humaniorum Disciplinarum* curriculo circa A. 1604. [So]cietati nomen dedit, & *Brunæ* Tirocinium quod Patrueles sui *Grodecij* fun[da]rant (quamvis ea fundatio dolo & vi certorum hominum interversa sit, ut [in] *historia Provinciæ* narravimus) *Brunæ*, inquam ingressus; finito, summâ ad [vir]tutem conteritione Tirocinio *Pragam* An. 1608. ad Philosophiam missus [es]t, inde triennium propè in *Grammatica* tradenda *Glacij* exegit; Invenio [cu]m *Grodecio* ad Sacerdotium evehendo properâsse Majores; maxima vide[l]icet tum erat paucitas operarũ, præsertim qui *Bohemicam* callerent, deinde id [su]adebat ætas ipsa, *Societatem* enim intravit adultior anno jam vicesimo se[cu]ndo aut tertio expleto; itaque *Grodecio* ipso non invito duobus annis *The[olo]giâ* de Moribus *Pragæ* auditâ, Sacerdotio initiatus An. 1614. statim adhibe[ri] gerendis rebus cœpit: mittebatur perfrequenter pro concione varijs in [te]mplis dicturus, præsertim ad villas, & *Copaninæ ad S. Mariam Magdale[na]m* omnibus propè Dominicis & festis conciones habebat. A. 1616. Con[tu]bernium *S. Wenceslai* educandum & regendum *P. Melchiori* committitur, [qu]od in extrema rerum penuriâ, mirâ, & patientiâ & charitate sustinuit.

An: 1618. ab Augusto ad Decembrem *Tertium Probationis* annum ab[so]lvit, séque optimè comparavit ad mortem. Abhinc velut aptissimus ad [hæ]reticos Ecclesiæ conciliandos, *Cassoviam in Ungariam* Majorum imperio, [pr]ofectus & *P. Stephano Pongratz* socius datus est, ibi illa gesta sunt, quæ latè [A]legambe & *Mathias Tanner* Nostri describunt; denique vitam Sanctissi[m]è actam Martyrio clausit; fame, algoribus & siti propè enectus, laceratus [m]embris ubi acutissimus & doloris & nuditatis est sensus, ab hæreticis confe[ss]us, facibus admotis, alisque tormentis ad *Religionem Catholicam* deseren[d]am pertentatus, cùm nihil efficeretur, impositis vulneribus plurimis, & [pr]ocisso capite interemtus in cloacam abjicitur; unde post aliquod tempus, [ej]us & sociorum sacra corpora extracta, mundatáque, & quindecim ferè post [a]nnis *Tirnaviam* deportata sunt. Cædes ejus

Hæc suprema ex citatis modò Authoribus, superiora ex *Manuscriptis* Miraculum [P]rovinciæ *Libris* excerpsi; addit in Paralipomenis *Alegambe*: *Antistitam* post mortem. [V]irginei *Cœnobij Tirnaviæ* sanctè testari in earum Virginum Templo (ubi *P. [M]elchior & Stephanus* conditi sunt) ex eo tempore frequenter Angelicos cantus auditos, ídque juratis testibus confirmari posse. Plura ejusmodi mira loco citato leguntur.

§. CXXV.

Joannes Sarcander Decanus Holessoviensis, ut Secretum Confessionis aperiret, â Calvinistis tortus, excruciatus, & necatus Anno 1620. Olomucij.

A. 1620. 17. Martij.

JOannes *Sarcander Skoczoviæ* in Silesia natus, humaniorum studioru curriculo emenso, in *Contubernio S. Wenceslai Pragæ* studijs *Philosophic* operam dedit, & *supremam Philosophiæ Lauream* indeptus, etiam *Theol giam* audivit, posthæc Ecclesiasticis oneribus, & honoribus cœptus est a moveri, ab innocentia vitæ, fidei Catholicæ promovendæ zelo, aliisque vi tutibus, quæ eum statum condecent, plurimùm comendatus. Cùm ver subinde *Hæretici Moraviæ status* exutâ Regis sui fide, Magistratus sibi nov statuissent, inductique in *Moraviam Cosacci* adversùs hæreticos pro Reg partibus pugnarent; credebant *Rebelles* eam rem consilio, & instinctu *Lad slai Popelij à Lobkovicz* (qui antè *Moraviæ Supremi Capitanei* munus gess rat, & quem captivum tenebant) esse perfectam; cúmque insuper (falsò, stultè, utpote rerum nostrarum rudes) crederent omnia hujusmodi consil *Sacerdotibus in Confessione* patefieri, *Joannem Sarcandrum Holessoviensem P rochum* (quo à Confessionibus sacris *Lobkovvicius Holessovij Dominus* uteb tur) captum minis, tum quæstionibus habitis, tormentis adhibitis usque a mortem ipsam excruciârunt, ut fateretur: utrúmne *Cosaccorum* inductio pus *Lobkovicij* fuerit, quæ consilia adversùs ipsos, & eorum Religionem inv rit, aliáque hujusmodi, ut eo testimonio *Lobkovicium* reum peragere posse at à viro fortissimo *Sarcandro* nihil in tormentis aliud, quàm *IESUM, M RIAM, ANNAM*, ingeminari audierunt. Cruciatus, & tormenta br vissimè oculatus testis describit in hunc modum:

Sarcandri studia & officia.

Arcanum Confessionis revelare non vult.

Epitome, seu succincta, & vera narratio torturarum, atque carnificina quam gloriosus Martyr R. D. Joannes Sarcander de Skoczovia, Parochus, & Decanus Holeschovij innocentissimè à Calvinistis Rebellibus Sacræ Cæsareæ M jestati in Moravia Olomucij pertulit, ac interfectus est Anno 1620. Conscr pta Germanicè à teste oculato Magistro Joanne Scintilla, Concive, ac Judi id temporis Olomucensi, & Illustrissimo Cardinali Francisco à Dietrichstei oblata.

Summaria narratio mortis A.R.D. Sarcandri Holess. Decani.

Olomucium abreptus, carceribus publicis, torturæque immanissimæ instar Patriæ Proditoris traditur *R. D. Joannes Sarcander*. Primâ tortur die 13. Febr: 1620. manus post terga in altum funibus eductas ex vertebra su spendunt: pedes gravi mole deorsum premunt, ut tenso corpore, nudóqu dolorosius supplicium inferant. At ex innocente nîl exprimentes abierunt.

Di

Die 17. Eebruarij. Iidem *Examinatores* secundam in eo exerçuerunt [to]rturam, quæ quanquam acerrima fuit, tamen longè gravior eo nomine, [qu]òd per duas integras horas, etiam sæpius, ac vario modo repetita duraverit. Tortura ej⁹

Die 18. Februarij, redeunt deputati *Examinatores*, vino fumantes, ac [om]nes bene poti: *Hartmannus à Puchaim* mandat, ut carnifex Martyrem [no]n candelis, sed facibus urat. Quibus absumtis stomachabundus carnifex [ab]jcit residua frusta. Hinc à *Stiborio Ziernovvsky*, & à *Benedicto Praschma* [pe]ctus, ardente pice, resinâ, sulphure, denique plumis oleo tinctis horren[du]m in modum præcordia, ventrem, latera, lumbos, costas (quæ ab igne [em]ollitæ solo flatu solvebantur) ambussit, adeò, ut viscera, quæ clarè vide[ba]ntur, ægrè intra sinus sese cohiberent. Taceo, quàm execrabiles artes [ma]gicas, in *innocente Martyre* debuerit carnifex exercere: siquidem *Calvi[nis]tis* incredibile, atque impossibile videbatur, solâ patientiæ virtute tanta tor[m]enta perferre, ac non comoveri, ut ad illorum vota responderet: sed om[ni]no putârant *Martyrem* eodem mille artium magistro niti, quo illimet erga [eu]m affecti erant: durârat hæc tortura ampliùs quàm ad tres horas. Suma: [vi]tam citiùs, nedum corpus totum amittere paratus erat *Martyr*, quàm In[no]centiæ suæ notam inurere, aut *Sigillum Confessionis* violare, utì avidè tru[cu]lenti *Calvinistæ* flagitârant. *Quartam* Torturam illaturos summa Injusti[ti]a, vel magìs Ignominia, & hominum respectus vetuit attentare. Post hęc [q]uatuor septimanis in eisdem carceribus in gravissimis doloribus patientissi[m]è supervixerat. Tum 17. Martij obdormivit in Domino, & 24. ejusdem, ([n]eq; priùs) mandari terræ poterat, prohibente *Luterano Senatu*, dicenteq; [P]uchaimio: *Meliùs perduellis ad patibulum, quàm in tam spectabili loco sepe[lia]tur.* Tandem post dies septem ab obitu, annuente Capitaneo Provin[ci]æ *Lumpenburgio*, sepultus erat in Parochiali Templo Beatissimæ Virginis in [S]acello *S. Laurentij Martyris*, ante Altare *S. Barbaræ Virginis, & Martyris* [a]nno ùt supra 1620. die 24. Martij. Dies obit⁹.

Epitaphium Joannis Sarcandri in Ecclesia Beatissimæ Virginis Olo[m]ucij, in Sacello S. Laurentij saxo incisum:

REVERENDO DOMINO
[J]OANNI SARCANDRO DE SKOCZOVIA, PHILOS: MAGISTRO, PAROCHO HOLESSOVIENSI, CHISTI MARTYRI GLORIOSO, FRATRI SUO DULCISSIMO:
Ora pro Fratribus, & tota cognatione Tua B. Martyr!

Epitaph. in Eccl: B. V. quod ei Nicolaus Sarcander frater Canon: Olomuc: confecit.

Habes in hac sacra Hostia sub hoc saxo recondita, Catholice Lector, Lau[r]entianum spiritum, quem ab Eqvuleo pendentem, nulla probra, funes, nervorum, venarúmque rupturæ, ignes, sulphur, pix, adeps, superare potuerunt: tum ut Thesaurum sacræ Confessionis absconditum revelaret; tum ut fidelem Sacræ Cæsareæ Majestatis Moraviæ Capitaneum Baronem Poppelium, *perjuris*

juris Rebellibus Tyrannis, Pseudocapitaneo, & Directoribus, Innocens Inn[ocentem], centem, Patriæ proditorem, falsò de inductione Cosakorum in Moraviam [su]spectum ediceret; hujus corpus quantumlibet totum ad ipsa usquè intestina, u[na] cum nonnullis costis continuâ flammâ exustum, octo inhumatum diebus, mi[ri] odoris nares piorum recreavit fragrantiâ: facies vivi exhausta, & pallida, [in] defuncto velut rosacea, rubicunda conspiciebatur. Fatebuntur hæc, & plu[ra] alia Testes oculati, Olomucenses Catholici, extrema quæque à dictis hæreticis [in] Rebellione pro Te FERDINANDE II. Imperator Gloriosissime passi: co[n]fundentur sangvisugæ hæretici, si tu pie Lector de ijs dubitaveris.

Vox Martyris Torti, Tostíque.

Flammeus est animus, flammísq; calentior ipsis;
Et flammas flammis addere vultis adhuc?
Perdere me vultis? non flammas addite, flammas
Tollite, sat perij, si mihi flamma perit.

Hucusque Epitaphium.

§. CXXVI.

Carolus Spinola Soc: JESU. Pragæ in Bohemi[a] natus, in Japonia Nangasachi lento igne cum plu[ri]bus alijs ex eadem Societate 10. Sept: A. 1622. pro fide Christi combustus.

An. 1622.

P. Carolus Spinola Pragæ natus.

NOn auderem *Carolum Spinolam* fortissimum Christi Athletam inte[r] *Bohemiæ Martyres* computare, nisì præcessisset exemplum. Qu[i] P. *Carolum Genuæ* editum & *Genuensem* appellant, quos inter est *Ale-gambe*, familiam Illustrissimam, inter celeberrimas Urbis illius *Spinolarum*, si[ne] dubio respexerunt; at si Nativitatis Locus spectetur, *Pragam Bohemiæ Ur-bem Patriam* habuit *Carolus*, ut Tanner affirmat, ídque ipsum ex Patris eju[s] *Octavij* sepulchrali carmine, quod in *S. Viti* Ecclesia marmori incisum ho[-]diéque legimus, satis datur intelligi. Natus est anno 1564. Patre *Octavi[o] Spinola* ex progenie Comitum *Tassaroliorum*, quem *Rudolfus II.* & Rex, & postea *Imperator* intimum suis Consilijs semper habuit, & inter Aulæ suæ Proceres Titulo *Magni stabuli Magistri* adlegit. Legatur Epitaphium Pragense in *Ecclesia Metropolitana S. Viti.* in Porphyretico marmore, in quo ipsius *Octavij* Effigies Cataphracti stantis columnæ index spectatur.

Testimonium ea de re Marchionis Spinolæ.

Hanc de *Caroli Spinolæ Pragensi* nativitate sententiam, cùm Illustrissi-mo Marchioni JULIO Spinolæ (qui Cæsaris Aulam sequitur) legendam nu-per obtulissem, ac timidè *Carolum Pragæ natum* assererem, statim ille Nobi-lissi-

ſimus, & humaniſsimus Vir, *quid*, inquit, *dubitas* Pater? *Carolus Spinola ter & Veſter, Pragæ, & Matre quidem Bohemâ editus in lucem eſt. id non dò Familiæ noſtræ traditio confirmat, ſed manibus ipſæ literæ tenentur (quan exemplum Genuâ ad Te Pragam perferri curabo) in quibus literis diſertè avius Pater Caroli, ſuſceptum hunc filium à ſe Pragæ confitetur.*

Lectâ Rudolfi Aquavivæ morte ad Societatem accedit

Carolum pueritiâ egreſſum Pater *Genuam* ad Amicos miſit, ac præcipuè *Cardinali Philippo Nolæ* Epiſcopo commendavit, ubi ille lecto *P. Rudfi Aquavivæ* apud *Salſetanos* Martyrio tantâ mortis pro Chriſto obeundæ piditate exarſit, ut quò conſequi eandem gloriam poſſet, *Societati* nomen derit. Si vellem, in ejus virtutibus & vita commemoranda diutiùs imrari, paginas implerem, juſtúmque volumen conficerent, quæ de eo Laè, Italicè, Hiſpanicè, Luſitanicè varij Authores conſignavêre literis, ex quis *Philippus Alegambe* præcipua quædam in ſuis *Mortibus illuſtribus* exſcrit. Verbo: invidendâ ſæculis animi firmitate vitam in igne lentiſſimè us depaſcente, finivit. *In Japonia Nangaſachi* 1622. 10. Septembris.

In igne obijt.

§. CXXVII.

Vitus Weiſman Laicus Soc: JESU. à Tartaris A. 1623. 22. Octobris Czeikovicij in Moravia obtruncatur.

Tartari in Moraviam irruunt.

ANnus 1623. ingratos hoſpites in *Moraviam* attulit, *Tartaros* videlicet, qui à *Bethleemo Gabore* hæretico evocati, *Comite Turnio* Conſtantinopoli procurante, in Ungariam, deinde etiam in vicinam *Moravin* aſcenderunt; *Czeikovicium* Collegij Olomucenſis ditio, quò ſe peſte m regnante, complures è Collegio receperant, ſubitò à *Tartaris* occupatur; vasêre in vicinas vineas plerique Noſtrorum hominum, *Vitus*, qui coqvinæ ræerat, cum duobus tribúsve ſocijs deprehenſus, cùm in genua cecidiſſet, ſque DEO ſupplex commendâſſet, obtruncatus eſt; *P. Joannem Urbani Procuratorem Collegij* multis vulneribus proſtratū pro mortuo reliquêre, qui men poſtea miraculo, ùt creditum eſt, convaluit, & ad undecim annos vim produxit: quendam Sociorum *Collaris*, quod fartum, & erectum haebat, durities defendit, nè ictum, caput amiſſurus, reciperet, in hoc rerum rticulo *Nobilis* quidam *Ungarus* ſupervênit, & reliquos Noſtros exemit peiculo, & ſuos captivos affirmans, *Tartaros* removit. Hæc à *R. P. Blaſio Slanino* poſtea Provinciale Bohemiæ audivi, ità clades univerſa intra unius morem conſtitit. Erat *Vitus Weiſman* An. 1591. natus in *Palatinatu ſuperiore*; anno 1621. 31. Martij *Paſſavij* in Societatem receptus, arte hortulanus, ſed coquinam in *Societatem* jam admiſſus didicerat, idem cereus in virtutem flecti, dili-

Cædes Weiſmañi.

Mortis præſagium.

diligens in munijs, Superiorum dicto semper audiens, orationi cælesti dedi-
tissimus. *Olomucio* Majores eum miserant, ut culinam *Czeikovicij* curaret;
at ecce die 22. Octob: quo *S. Ursulæ ab Hunnis* cum tot *Virginum millibus* pe-
remtæ, memoria agitur, postquam majore, quàm unquam antè pietatis sen-
su *Sacramento Pœnitentiæ* expiatus, *Sanctissimâque Eucharistiâ* refectus esset,
à barbara, & Hunnis crudelitate nihil cessura, Ethnicorum gente interficitur;
odio *Christianæ Religionis* eam illi mortem illatam, qui gentem illam novêr
facilè concedent. Obijt anno ætatis tricesimo quarto, Religionis susce-
ptæ anno tertio.

§. CXXVIII.

Camillus de Gram, Ordinis Sancti Benedicti a hæreticis An. 1628. crudeliter in Kosteleczensi ditione perimitur.

A. 1628.

NUnquam satis bonâ fide mansvescit hæresis; quamvis enim region-
tim omnes ad Catholicam fidem in *Bohemia* amplectendam post A.
1624. impellerentur, major tamen erat inimicus, qui latebat in pecto-
re, videlicet hæresis, quæ odium suum tegere non valens, in apertum erup-
& arma corripuit, sed hi ultimi fuêre conatus; aliquot millia rusticorum in
Reginohradecensi Provincia circa *Opocznam*, *Novam Civitatem*, *& Smirz-
cium* primis Anni 1628. Mensibus consurgunt; arma eorum hastæ bidentes
tridentes, tribuli ferrei, & quidquid caussam morti dare posset; plurimùm
ab his damnorum Ecclesiasticæ, & Catholicorum ditiones accepêre.

Camillus de Gram frater Caspàri Collegij ad S. Clementē Pragæ summi Benefactoris.

In ditione *Kostelecensi* prædium est **Lhotka Zalmanowa** / dictum
quod fratri suô *Camillo* ex ordine *Sancti Benedicti* inhabitandum concesser-
absens tum in bello Pomeranico *Casparus Gram* Belga Legionis Cæsareæ pe-
destris *Ductor* seu *Colonellus*, *Kostelecij ad Aquilam Dominus*, is qui postea
liberalissimâ beneficentiâ *Collegij S. JESU Pragensis ad S. Clementem* fun-
dationem (nobis nihil scientibus) supremis Tabulis adauxit. In eo præ-
dio deprehensum *Patrem Camillum*, quèm dixi, non unâ morte, sed ut rusti-
ca plebs solet, variè, apertis & siccis, ut ità loquar, vulneribus necaverun-

Ejus cædes, & sepulchr:

Spectavi ego etiamnum puer, hæc vulnera recentia in mortui *Patris* corpore
latè in capite, pectore diducta, & hiantia, cùm ejus cadaver paucis post mor-
tem diebus, *Reginohradecium* advectum, & in *S. Clementis* antiquissima Ec-
clesia sub turre Civica ad spectaculum ipso illo An. 1628. depositum fuisse
Nemo qui illam turbam noverit, aliam caussam mortis adferet, quàm Reli-
gionem Catholicam, & odium Catholicorum Sacerdotum, præsertim quòd
P. Camillus Vir mitis, lingvæ etiam nostræ ignarus omnino, religiosam, quie-
tam

n & procul ab omni ambitione vitam duceret suâ se virtute involvens. At ſtici tumultuantes (si quis istud scire velit) à *Kostelecensibus*, & *CZastolo-enſibus Catholicis*, primùm in pago *Lible* noctе oppressi & cæsi, postmo-m à Militibus *Pragâ* propere missis prorsùs dissipati sunt.

§. CXXIX.

Mathias Burnatius Soc: JESU occisus ab hæreticis tumultuantibus prope Rowensko in Bohemia An. 1629. 9. Augusti.

MAthias Burnatius Rosembergensis Silesius An. 1607. 23. Septembris 1629.
ætatis anno vicesimo tertio *Brunæ* in *Societatem JESU* adlectus est; *Philosophiam Græcij* An. 1609. auspicatus triennio audivit, toto illo Gesta P. Mathiæ.
npore matutinus Sociorum excitator. Scholis habendis admotus quinque nos humanioribus literis, Grammaticæ, Poësi, & Rhetoricæ tradendis imndit; callebat *Latinam*, *Polonicam*, *Bohemicam*, *Germanicam* perfectè, óque instar multorum habebatur, & expetebatur à *Rectoribus*. *Clagenrti* An. 1622. in *Coadjutorum Spiritualium numerum* relatus in Contubers aliquot cum laude, Adolescentibus, *Crumlovij* & *Gitzinij* præfuit, ac sil postremo in loco *quinque Parochias* quinquennio ampliùs, strenuè proravit. *Apostolicos P. Mathiæ Gitzinij* labores, ac virtutes in *historia* ejus Apostolici ejus labores
llegij pridem descripsi, quæ huc transferre operæ pretium non puto, prælerm cum in *annuis literis Societatis*, tum in *Alegambe* & *Tannero* nostro latisnè describantur, ego mortem & mortis genus summatim narrabo. Præat P. *Mathias* convertendæ ad fidem Christi viciniæ *GitZinensi*, pagatim ncionando, alloquendo, svadendo, quâ ex re & agendi dexteritate per aliuot continuos annos aliquot animarum millia ab hæresi *Hussitica* ad Chri-*Ecclesiam* traduxit. Oppidum *Rovvensko* resistebat hæreticâ pertinaciâ, nimúmque obfirmârant Incolæ omnes pro uno homine futuros, neque nisì mul omnes, divisim nullum, accessuros Catholicis. Placuit supremo *GiZinensis* ditionis Præfecto, vulgò *Capitaneum* appellant, militarem terrom obstinatis adhibere, ut perterriti P. *Mathiam* audirent faciliùs de *Regno DEI* & *Ecclesia* disserentem. Emanavit de militibus adfuturis fama, & Cædis causa.
grestes, correptis, quæcunque ad manum erant, telis hostem opperiebanır; ære campano, ut in trepidis rebus fieri solet, personante, & viciniam tom ad ferendas suppetias advocante. Milites appulsi, cùm se tantæ multiudini impares viderent, nè nihil egregium fecisse viderentur, *Turrim* unde d arma rustici vocabantur, incendunt, ac protinus ad tutiora sese recipiunt. *Pater Mathias* in vicino pago *Libun* restiterat, unum illud expectans, ut factâ militibus viâ, copia sibi daretur fidem Christi incolis prædicandi. interim

otium nactus ſacrâ DEO hoſtiâ in Eccleſia loci perlitavit, cùm neſcio quo au-
thore, tumultuanti ruſticæ plebi, & dolore campanarum, quas incendium
turris corruperat, accenſis omnium animis, nunciatur: P. *Burnatium* in pro-
ximo pago verſari; ſtatim audaciores ex omni numero contendunt in *Li-
bun*; pars templum occupat, pars ædes in quibus diverſari *Patrem* comperε-
rant, nè effugere poſſet, obſident, pars occidendi Patris negotium ſumunt.
Senſit ſerò tumultum P. Mathias, & per poſticum domus in aream evadit;
ibi eum hæretici conſecuti, primus lethale in ſincipite vulnus haſtâ infligit,
alter, dum dextram objicit, duos *Patri* medios in manu digitos amputat. Cor-
Occidio. ruit Pater humi, móxque erectus in genua, blandâ voce, militum facinus
(audierat enim vociferantes, campanas quas pro theſauro habuiſſent, ſic
perijſſe) nihil ad ſe pertinere teſtatur; cùm inter hæc à tergo bidente furc
ictus, rurſus humi ſternitur; cui ſtrato tertius, glande ex majore Sclopo per
humerum ipſa præcordia transverberat; hic exitus vitæ *Burnatio* fuit. Sed
ira ruſtica unâ cæde exſatiari non potuit, efferatior potiùs evaſit, factóque in
adoleſcentem immeritum ex Scholis noſtris qui cum *Patre* advenerat, & ſa-
crificanti miniſtrârat impetu, prodeuntem ex ſtabulo duodecim vulneri-
bus affligunt humi, & mortuum in lacuna, quam fimus jumentorum effece-
rat, demergunt, ac quaſi læto & triumphali facinore edito diſcedunt. In-
Humatio. horruit ad ſceleris atrocitatem tota vicinitas, & *Libunenſes* pro pietate in Pa-
trem ſuâ, utriusque corpus fimo, tabo, ſangvine, fœdatum abluêre; deve-
cti ſunt *Giczinium*, & honorificè, *Pater* ante altare majus in *Eccleſia S. Ignatij*
noſtra, Adoleſcens *Patris* comes in *Eccleſia S. Joannis Baptiſtæ* tumulati;
ſum̃a quæ in mortui P. Mathiæ vultu inerat hilaritas plurimos tenuit admira-
tione defixos; præſagiſſe etiam *mortem ſuam* inde argumentum aliqui petie-
re, quòd cùm ei Miniſter *Collegij* ſocium addere vellet, recuſârit accipere, ne
quid ſocio eveniret adverſi.

Occiſores *Patris* diu pòſt capti, per ſum̃os cruciatus rotis confracti, ali-
ísque ſupplicijs excruciati cùm deturbarentur è vita, priùs Catholicam fidem
amplexi, hoc unum in tot doloribus dolere ſe ſignificabant, quòd tam bonum
Patrem, qui nihil aliud, quàm ſalutem & vitam eorum quæſiſſet, vitâ ingrati
privaſſent. Ego inter fælicitates meas, quæ mihi evenêre in vita, hanc eti-
Jnventio corporis. am reponere ſoleo: quod P. Mathiæ *Burnatij* corpus omnibus jam qui cor-
di viderant noſtris emortuis, *Gitzinij* poſt annos tricenos quinos invenerim;
annotatum erat in chartulis *Archivi*, *ante altare majus conditum eſſe*, locus ta-
men paſsim ignorabatur; igitur cum Cryptam funeribus Noſtrorum mu-
rarij effoderent, admonui quo loco conditum quibuſdam indicijs ſuſpicabar,
lentè & cautè ligonibus & dolabris agendum; pervenêre tandem ad tum-
bam fæliciter, arcam ego aperui, omnia congruebant, *locus deſcriptus*, *veſtis*,
corona, *tegumentum* capitis quadratum, *vultus* ipſe (quem ſenes poſtea vo-
cat

ati agnovêre) sangvis, resecti digiti, sed maximè vulnera ipsa, præsertim illud in sincipite, notabantur, ut nemo dubitare ampliùs posset; ergo osculis omnium sociorum, & Patrum salutatis vulneribus, in novam arcam decenter corpus impositum, separato in loco, posteritatis solatio servatur.

§. CXXX.

P. Hieremias Fischer Soc: JESU ab hæreticis in odium fidei in Silesia post Glogoviam majorem A. 1634. 23. Maij occisus.

Hieremias Carolus Fischer Crumlovij Urbe Bohemiæ An. 1599. pijs, & Senatoriæ conditionis parentibus editus est in lucem; in *Brunense Tirocinium* admissus Religionis stipendia facere An. 1615. 9. Septembris cœpit; jam ab hoc initio ob suavitatem, & morum innocentiam propositus à Magistris in virtutis exemplar. *Deiparæ Virgini* amore intimo junctus tam firmam in ea sibi collocaverat spem, ut pestilentiâ *Græcij* in studijs A. 1623. ictus, lapillo quem *Foyensem* vocant, pestilenti carbunculo admoto, *Divâque* suâ in auxilium vocatâ, penè momento consanuisse vulnus ipsemet miraretur. Studijs omnibus Nostris, & quæ consequi solent, probationibus, ritè perfunctus, solâ prudentiæ, & charitatis cōmendatione in *Collegio Pragensi ad S. Clementem Minister* constituitur, ab his virtutibus laudatus semper, & amatus, tandem *Glogoviam in Silesia* cum potestate *Rectoris* ablegatur. Inferebat hoc anno 1634. bellum *Ferdinando II. Augustissimo Cæsari Saxoniæ Dux Elector*, & in *limine Silesiæ Glogoviæ* constiterat. Longum esset, quæ ad hanc rem, quam paro, non pertinent, memorare: dimissis in tutiora socijs, *Rector* uno comitatus P. *Daniele Sandero* (quem sæpius hæc narrantem audivi) 23. Maij ex urbe *Eqves* egreditur; assequuntur eos in silva propè pagum *Kunsdorff* prædones hæretici, quorum alter genere nobilis, cùm P. *Danieli sclopum manualem* admovisset, & ictum declinante *Patre* aberrâsset, in *Rectorem impetum* facit, equo deturbat, veste superiore, alijsque omnibus spoliat, postremò nixum humi genibus, deductâ à pectore tunicâ morti se offerentem, & Sancta *JESU, & MARIÆ* nomina appellantem globo trajicit, conficitque; at P. *Daniel* interim prædoni alteri aliquam pecuniæ mentionem injecerat, eámque ob spem socio interveniente salvatur. At neque abiisset vivus (nam quod promiserat, præstare non poterat) nisi prædonibus antegressis *Equo* decidens se in pedes dedisset; P. *Hieremiam* odio Religionis occisum, claris documentis *Alegambe* demonstrat; qui occidit Vir Nobilis hæreticus post Menses non ampliùs sex, eodem Anno in duello triviali ab æmulo sauciatus, infælicem animam profundo vulnere emisit; atque ut DEUM vindicantem quisque posset agnoscere, eodem prorsus in

1634.
Nativitas.
Ingressus in Societat:
Addictissimus B. Vir:
Historia cædis.
Aleg. in Vi- ris illustr. Soc.
Annuæ lit. Coll. Glogov S. J.

in loco secundùm pectus, quo P. *Hieremiam* trajecerat, & ipse globo è manu ali itidem sclopo emisso trajectus.

§. CXXXI.

Joannes Meagh Sacerdos, Martinus Ignatius, & Wenceslaus Trnozka Laici Coadjutores, S. J. in Bohemia ad Cuttenbergam A. 1639. 31. Maij ab hæreticis in silva occisi.

Svecorum in Boh: irruptio.

JOanne *Panirio* Duce, Anno 1639. *Svecorum Exercitus Bohemiam* ingref sus omnia incendijs, prædationibus, & cædibus infestabat. Rude vul gus hæreticorum pro se, & pro reducendis Exulibus hæreticis hoc bellun geri credebat. Inexperti videlicet, & ignari artium politicarum, cùm Reli gionis prætextu Regiones quæruntur, & occupantur; itaque passim tum al hæreticis audiebamus: **Kralowsstj gedau.** id est, *Regij, seu Frideretician nostri adveniunt;* sed magno ea credulitas stetit: spoliati, eversi fortuni omnibus abeunte *Sveco* præter miseram animam retinuêre nihil. Jam *Pra gam Svecorum Exercitus* multis locis, ubiq; fæliciter rejectus tentaverat, con surrectio fit agrestium, qui cùm se domi neque à *Cæsareis*, neque à *Svecis* tuer possent, silvas ingressi, viatores spoliabant. Evênit, ut per id tempus *Cuttenbergense Collegium Societatis* nostræ vicini hostis metu dissolveretur, & in tutiora dimitterentur Socij: alijs *Iglaviam*, alijs aliò dimissis, quidam *Novamdomum*, quos inter *Ven. Pater Nicolaus Lancicius*, aliíque, & quos in ti

Prædictio cædis futuræ.

tulo nominavi, destinati fuêre. Fama est, & quid famam authorem facio cùm ipsum *P. Nicolaum Lancicium* id fatentem audierim? sibi eam triun Sociorum mortem revelatam à DEO, se tamen, etsi comitem periculi, evasurum, manuscriptis tamen suis omnibus, quæ charissima habebat, & Sanctorum Reliquijs amissis, vel dissipatis. Non cessavit *P. Nicolaus Rectorem Collegij* adhortari, nè Socios dimitteret, extra periculum fore promittens mactandos aliquot, qui viâ *Novodomensi* pergerent, & se in periculo quoque

H. U.

futurum. Denique nihil à turbato retulit aliud: quàm, ut *Pater* tantæ ætatis, obedientiæ daret exemplum. ergo qui aliàs rariùs *Equo* vehi solebat, *Equum* poposcit, Equo etiam vehebatur *P. Joannes Meagh*, duo suprà nominati curru vehebantur, quidam alij pedes iter carpebant, qui visis prædonibus fugâ evasêre. Jam uno milliari *Cuttenbergâ* processerant, & silvas tenebant, cùm ecce *Venator, & Rustici*, qui eos jam expectabant, ut postea dicam, & præcurrerant, sclopos exonerant. Confestim P. *Meagh*, qui titulos *Lauretanos* DEI Matris iterabat, in pectore, *Ignatius* itidem, *Wenceslaus* secundùm tempora glande plumbeâ in curru trajiciuntur. Primus, & ulti-

Cædes facta trium Nostrorum

mus

mus statim confecti, *Ignatius* etsi caput securi ictus, traxit tamen anhelantem animam, repertus adhuc altero die arboris trunco innixus orare, & mortem suam DEO comendare. P. *Nicolaus Lancicius*, qui Eques currum sequebatur, videns morientes ante se socios, Equo protinus relicto, descendit, & solâ *Coronâ B. Virginis*, quam manu tenebat, munitus, retro flexit iter pedetentim procedens, nemine tamen (quod admirationem maximam continet) latronum insequente; sed scripta omnia, & sacras Reliquias, quæ in curru deposuerat, amisit. Hæc, ùt narravi, idem ipse *Vener:* P. ad me tunc *Glacij* degentem *Iglaviâ*, quo fugâ pervenerat, datis literis perscripsit, ac postea sæpius comemoravit. Corpora occisorum *Perillustris*, *&* *Catholicus Vir Bernardus Gersdorff de Malßvvitz* in proxima *SS. Trinitatis Ecclesia Ledecensi* humavit, postea verò *Rector Kuttenbergensis* elevata, magno honore in *Basilica S. Barbaræ* 3. Junij tumulavit. Porrò in odium Religionis tres modò nominatos cæsos esse, multis certis, & claris indicijs, *Alegambe*, *&* *Tannerus* noster evincunt; ego quiddam adjiciam hoc loco, quod mihi notissimum, alios ignorare non sinam. Peractâ cæde, dum Interfectores diu latuissent, tandem quibusdam indicijs proditi, captíque sunt. *Venator* erat vicini *Viri Nobilis*, rustici reliqui ex ejusdem Nobilis pago orti, qui confestim *Pragam* vecti, facinus confessi, & torti, *hæreticum Nobilem Dominum* suum *authorem* nominârunt. Damnati latrones in ipsa morte constanter, *Domino* suo jubente cædem factam affirmârunt, conjectus est in *Turrim Pragensis Arcis Nobilium captivitati* destinatam, quam *Albam* appellant, annis aliquot in carcere, cùm factum pernegaret, sedit: tandem R. P. Joanne Dakazat agente, ad aliquot hebdomadas, fide, & nobilitate interpositâ emissus domum, rixâ excitatâ à Viro altero æquè Nobili, dum *Equum* ad *duellum* conscendit, transfossus est. Eum igitur *Nobilem* hæresi corruptisimum, ad quem ex morte *pauperum Religiosorum* nihil erat rediturum, quo alio fine hanc procurâsse, & jusisse cædem, quàm odio Religionis putandum est? hęc velut domestica, & mihi, paucísque nunc viventium perspecta, fide, & conscientiâ meâ confirmo. Jam ad propria singulorum veniamus: P. *Joannes Meagh*, cujus dulci alloquio *Glacij* ab Octobri An. 1638. usque ad veris sequentis initium sæpe recreatum me sensi, *Hiberniam* habuit *Patriam*, & in ea *Corcam Urbem Provinciæ Momoniæ*; persecutionis vitandæ causâ cum Patre, *Galliâ*, *Italiâque* percursâ *Neapoli* consedit, & *Patre* mortuo in *Hispaniam* navigans, annuum à *Rege stipendium* accepit. Sed jam aulæ eum tædere cęperat, quo in proposito *Vitâ S. Dympnæ* fortuitò lectâ confirmatus, mox ibidem *Neapoli* innocens conjectus in vincula, innocentiâque perspectâ dimissus, tamen velut à Mundo offensus, omnino statuit, res mundanas dimittere; *Romam* venit, & *nomen Societati* An. 1625. dedit; *Neapolim* ad *Tirocinium* missus, eo religiosè expleto, post annos complures, tandem in *Bohemiam*

Quis cædis Author.

Nativitas & res gestæ P. Meagh.

miam ablegatur: invenio in Manuſcriptis *P. Joannem Meagh* in Collegijs Glacenſi præcipuè, Catechiſmos, Conciones ad ſtudioſos Gymnaſiorum habuiſſe, Confeſſiones eorundem audiſſe, domi verò *Conſcientiæ caſus* pertractâſſe, idque poſt An. 1636. Vir fuit *P. Joannes* comendabili, & paratâ ſemper pietate, ſacra omnia devotiſſimè peragebat, nobiſcum de rebus Divinis ſvaviſſimè loqvebatur, atque ut eam ſibi cœleſtem voluptatem excitaret, impetrârat à Superioribus, ut cum *Junioribus nobis* ad campos ſpatiari poſſet; multa ibi ex eo didicimus cœleſtia, ſed non profana minùs, & doctâ nam plurium *Auctorum* libros, ac præcipuè *Virgilij Æneidem* tenebat memoriter, quod jucundum erat juvenibus nobis, nullum eſſe carmen in *Virgilio*, quod ſi inchoaremus, ipſe ex memoria non poſſet proſequi. Sed hæc minima in tanto Viro laus; finitis ſpiritualibus *Exercitijs Collegio Glacenſi* valefaciens, proficiſci ſe ad mortem pro Catholica Religione obeundam dicebat, nos *Hiberniam* cogitabamus, ille brevì pòſt tempore in *Bohemia*, quod optârat, invênit.

Aleg. in Viris Illuſtr. Tanner in Eccl. Mili:

Martinum Ignatium, & *Wenceslaum Trnozkam* de facie nôvi, utriusque commendationem habet *Alegambe*, & *Tanner*, quos non vacat deſcribere. Prior *Zemeticij* in Sileſia An. 1589. natus, *Brunæ* 1607. 8. Aprilis, *Societatem* ingreſſus eſt, in domeſticum adjutorem votis emiſſis *Cracoviæ* 28 Februarij An. 1621. formatus; Promi, Obſonatoris, Coci, Janitoris, Excitatoris, ægrorum curatoris, Refectoriani munia pluribus annis, *Æditui* officium extremâ ætate maximâ cum laude, & ſanctitatis opinione ſuſtinuit. Martyrij deſiderium neſcio unde natum inhæſerat ſeni, cujus promiſſionem à DEI Matre, quæ in ſtatua ſua prodigioſa *Kuttenbergæ* in *Eccleſia S. Barbaræ* colitur, acceperat (ex quo tempore, dum vel *SS. Euchariſtiam* ſumeret, vel ante *DEIparæ Statuam* orans procumberet, dulciſſimis lacrymis perfluebat) idque ſociorum atteſtatione conſtat: nam cùm aliquando ſeriùs ab *Eccleſia* & illa *DEI Matris ſtatua* vultu renidente, & quodam inſolito gaudio elatus domum rediret, occurrente quodam ex ſocijs, & quid ità lætus incederet, rogante; quid (reſpondit *Martinus*) annon tibi ſatìs cauſſæ videtur lætari, cùm à Domina mea modò didicerim, me pro *Chriſto* ejus filio, idque brevì, ſanguinem profuſurum?

Prædicta illi & promiſſa à DEI Matre pro Chriſto mors.

Wenceslaus Trnozka Dirzovicenſis in Moravia An. 1601. natus, *Brunam* ad *Tirocinium* An. 1622. 3. Novembris advênit: Janitoris partes egit perdiu, vitam ſuam extremam ad Societatis Conſtitutiones, & Superiorum monita comparans; ei tam invidendam cæteris mortem impetratam à *Ven. P. Nicolao Lancicio*, Majorum noſtrorum ſuſpicio probabilis fuit, cujus originem hoc loco prodere, ſupervacaneum puto.

Dixeram paulò antè: *Martinum Ignatium* neſcio unde Martyrij deſiderio flagrare cœpiſſe, jam ex Archivi noſtri literis ad originem pervêni nam

nam ibi narratur: *Martinum*, annis ante mortem plurimis, in *Monte Calvariæ ad Cracoviam* in Polonia sito, *Divam Virginem* voto salutatam in morbo propitiam & Sospitatricem habuisse, atque insuper ex argentea Virginis statua didicisse, beatam Martyrij sortem se manere. Id si ita se habet, dicere oportebit: *Martinum* in *Calvariæ* monte Martyrij promissionem, ex *Cuttenbergensi statua* confirmationem, & tempus mortis accepisse.

§. CXXXII.

Pater Laurentius Passoke, & P. Mathæus Cramerus ad Lipsiam post prælium, acerbissimo hæreticorum furore 2. Novem. 1642. interfecti.

PAtrem *Laurentium Passoke* Wratislavia Silesiæ Metropolis An. 1600. edidit natum in medio nationis pravæ Catholicis parentibus; *Pragâ* jam *Philosophiæ Baccalaureus Brunam* missus, in Societatem Añ. 1624. 22. Septemb. adlectus est. Vir fuit amabilissimæ humanitatis, religiosissimè facetus, à quo, dum Tirocinij *Collegij Brunensis Ministrum* ageret A. 1636. Religiosam Societatis nostræ vestem acccepi; accurrebamus ad eum velut ad *Matrem*, & ob eam in parvulos Tirones charitatem à *Venerabili sene Nicolao Lancicio* (qui sæpe ad nos *Brunam Olomucio* commeabat) diligebatur mirificè; in *Silesiam* deinde abijt *P. Laurentius*, *&* *Sagani* jam *Rector* à Svecis captus, à *Wittembergio Svecorum Duce* (quem ego ob perpetuam in Societatem benevolentiam, & in omnes Religiosos Catholicos moderationem, obtinuisse à DEO existimo, ut quod è *Polonia* scriptum legi, à Catholico Sacerdote rite ab hæresi absolutus, *Zamoscij* moreretur) à *Wittembergio*, inquam, honorificè dimissus est. Postpaulò *P. Laurentius* Missioni Castrensi Majorum imperio adhibitus, in legione *Antonij Webel Vigiliarum Præfecti* Sacra procurabat, plurima molesta, & aspera à *Vice-Tribuno* hæretico (*Webelio* absente) perpessus, fame etiam, & convitijs onerabatur. Tandem, quam sæpe optârat, pro Christo mortem invênit; nihil opus est cladem *Cæsarei* Exercitûs ad *Lipsiam* referre: dissipatâ acie, cùm gravi vulnere strato *Tribuno* ejus corpori sese applicuisset *Pater*, absolutione datâ subitò ab hostium Equitatu occupatur. Quærit unus aliquis ex hæreticis adequitans: *quis es tu*? Pater se & *Catholicum*, *&* *Sacerdotem* esse respondet; visus est non satisfecisse responso: *abnega*, inquit *MARIAM*, *ejura*, *execrare*! Pater *Laurentius*, qui ista vel audire pro sacrilegio ducebat: *DEI Matrem ut abnegem*, inquit? *omni post DEUM & laude, & cultu dignissima est!* tum hæreticus œstro percitus, gladio Patrem transfodit, ac mox sclopo manuali extracto, glande plumbeâ mortuum humi sternit.

Nativitas & res gestæ.

Laus ab humanitate Wittembergij Svecorū Ducis.

Dissipatâ acie ad Lipsiam occiditur Pater cùm ejurare DEI Matrem recusaret.

Eodem prorsus die, quo victi sumus, & in eadem caussa occubuit P. Ma-

MatheiCromeri breve Elogium.

Mathæus Cramerus; cæſo exercitu fugiens in tutum evaſerat, cùm *Tribunus* quidam Cæſareus humi jacens, peccata ſua petit audiri; *Equo* confeſtim *Pater* delabitur, & audit; vidit eminus plenum charitate facinus è *Saxoniæ Ducibus*, & viſo (ùt credebat) ſacrilegio adequitans *Patrem* vitæ gratiam petentem admoto capiti ſclopo occidit, id triumphans; quaſi hoſtem obvium, & in ſe euntem ſtraviſſet. id factum 2. Novembris 1642. Natus erat *Mathæus Kramerus*, vel *Kramer* à ſuis dictus, *Crumlovij in Bohemia* An. 1607. Societatem ingreſſus 1. Maij An. 1624. Probationibus, & ſtudijs conſvetis, audiendo, & docendo percurſis ſtatim ob generoſitatem indolis, & virtutes ſibi ſemper conſtantes Miſsionibus Caſtrenſibus cœptus eſt adhiberi. Anno abhinc altero 1638. in *Collegio Gitzinenſi Miniſtrum* egit, ſequenti eodem in Collegio tertiam probationem explevit, atque ità comparatus optimè ad militares labores & ſubeundam quotidie (ut ſic loquar) mortem, imperio *Majorum* proceſsit.

§. CXXXIII.

Mathias Chriſtianus Puer Cadanæ à Judæo ex odio Religionis noſtræ crudeliter peremtus.

Cadanæ puer Chiſtianus occiſus

ANno 1650. XI. Martij. Judæus *Noë* nomine, diu antè crudeliſsimam voluntatem circumferens, aliquem ex Chriſtianis puerum occidendi, tandem comoditatem nactus, Puero Chriſtiano *Mathiæ* nomine, cultrum imerſit, & occidit. Deprehenſum atrox facinus, *Judæus* datus in vincula, non modò non negavit factum, ſed etiam magnificè gloriatus eſt; excarnificatus, ùt merebatur, & ad mortem damnatus, hactenus pertinax nebulo, paulò antè mortem ignominiæ, & doloris plenam, in publico theatro ſignis, & quâ potuit voce, baptiſmum Chriſtianum expetijt, etſi nulla ſpes vitæ ampliùs ſupereſſet; adſtare ſibi parvulum, quem occiderat, & imperare baptiſmum ſignificabat; obtinuit, multíſque iterum ſubjectus tormentis, quæ magnâ patientiâ toleravit, optimè ad mortem comparatus, & *Chriſtum Meſſiam* invocans, exſpiravit. 21. Martij eodem Anno. *Judæi* omnes in perpetuum ex *Urbe Cadanenſi* proſcripti; *Martyr* puerulus pretioſiſſimis odoribus, & ungventis adverſùs corruptionem delibutus, *Eccleſiæ Parochiali* illatus eſt, Epitaphio adſcripto, quod ipſemet *Imperator Ferdinandus III.* traditur confeciſſe. Ornavit eum Puerulum eleganti togulâ, gemmis, & unionibus conſpicuâ *Sabina Lucretia Verdugo*, nata *Minquicziana*; monſtratur hodiéque *Mathias* ponè jacente ferali cultro; nos quoque *Martyrem* ante annos aliquot ſpectavimus, in dextra *Eccleſiæ* parte, in loco ad id præparato locatum.

Judæus occiſor ad Chriſtum convertitur

§. CXXXIV.

§. CXXXIV.

P. Georgius Königius Societatis JESU in prælio ad Sanctum Gothardum in Ungaria à Turcis occisus.

GEorgius Königius Glogoviæ, quam *Superiorem* appellant, in *Silesia* editus, Disciplinas humaniores omnes in *Academia Olomucensi* percepit, tum multis precibus suis, & commendatione *Venerabilis Patris Nicolai Lancicij ad Societatem* receptus, *Brunam* Anno 1637. appulit. Inerat jam juveni quædam maturitas, & constantia virtutis, amor rerum cœlestium, orandi juge studium, præsertim Orationis matutinæ explendæ cura, ut ob eam caussam nunquam somnum ultra solitum produxisse meminerim; multis enim Annis in eodem Collegio *Brunæ*, tum *Pragæ* unà viximus. Quæ superiores commendârant, observantissimus, ad unguem ipsos eorum nutus exequebatur, quo merito & in *Tyrocinio*, & postea in *Logica Brunæ Manuductoris*, *&* *Bidelli* nomine, & in reliqua Philosophia, *Pragæ* Condiscipulis præponebatur. Ad docendas bonas literas missus, multum & in Poëticis, & in Rhetoricis excelluit, Theologiâque fæliciter decursâ, *Professorum in Societate* gradum accepit. Dum *Oppaviæ Rhetoricam* doceret, grave illi certamen cum quodam *Ordine Religioso* fuit *pro Immaculata Conceptione DEI Matris* tuenda, quam tot rationibus, & tam invictis publicè asseruit, ut adversario silentium imponeret. Gravis, & seria Viri virtus eum idoneum ad regendum faciebat, ideóque ùt antè, *Theologiæ Discipulum* adhuc, Contubernio *Alumnorum Sancti Wenceslai Pragæ Majores* præfecerant, ità postea *Collegio Olomucensi Ministrum* imposuêre. Ministerio cum laude obito, *Bello Turcico* ardente in Ungaria, in Castra ad procurandos sacris milites *Patrem Georgium Königium* Superiores misêre magno operæ pretio, quippe occupaverat Vir ardens militum animos, & inescaverat solidâ quâdam erga res Divinas pietate. Sed ecce in medio cursu metam ei posuit DEUS! in decretoria ad *Sanctum Gothardum* cum *Turcis* pugnâ, cùm Exercitu nostro nondum ordinato, *Turcæ* & pugnandi, & propè etiam vincendi fecissent initium, & qui *Turcis* occurrêre primi sternerentur, *Pater Georgius* rapto Cruci affixi Christi Simulacro, ad Milites (ùt mos est) cohortandos, dum sese prælio infert (alij referunt, *Nassavio Tribuno Cæsareo*, ac cæteris prostratis confitentibus operam dedisse) à *Turcis* opprimitur; ex quibus unus ei *Caput unà cum manibus*, quas elevârat, frameâ abscidit; quam narrationem confirmat illud, quòd & Caput, & manus *Patris Georgij* abscissas invenerint

Res gestæ P. Georgij.

Milites in bello Turcico sacris procurat.

Historia cædis.

post victoriam milites, & agnoverint. Aliud nihil de morte *Patris Georgij* cæsis omnibus, qui circùm Patrem fuerant, audivimus; pro fide velut *Sacrificulum Christi*, cæsum à *Turcis* dubitari non potest. Illud etiam notari convenit: *Patrem Georgium* hanc mortem, & mortis genus præscivisse, ídque ei *Venerab. P. Nicolaum Lancicium* tantò antè Divino spiritu prædixisse.

A. M. D.

&

SANCTORUM, BEATORUMQUE EJUS, HONOREM ET GLORIAM.

INDEX

INDEX
HAGIOGRAPHICUS,
SEU
NOMINA
SANCTORUM ET BEATORUM REGNI BOHEMIÆ,

Tum etiam Eorum, qui pro Christi Fide tuenda, aut ab Ethnicis, aut Hæreticis sunt peremti: quorum vitæ, & mortes in prima hujus Libri parte brevissimè describuntur. Ordine Alphabetico.

INDEX.

G.

H.

I.

K.

L.

M.

N.

O.

P.

P.

R.

S.

T

V.

W.

Z.

ERRATA.

Irrepsêre in hanc *Libri* partem quædam *Errata*, sed paucula & minuscula. Pag. 47. lineâ 24. *Eusebius*, fac: *Eugenius*. pag. 48. lin. 26. *Cœnobij*, lege: *Cœnobijs*. pag. 95. l. 10. *Artifodinis*, fac: *Aurifodinis*. pag. 118. l. 23. *gladio*, lege: *gladios*. P. 165. lin. 37. A. 1426. fac: 1421. Pag. 202. lin. 28. *uno Schosserus*, fac: *uno Schossero*.

Hisce pauculis erroribus veniam dabit benevolus *Lector*, & cæteros corriget: alterum erit *scientiæ*, alterum prudentis *benevolentiæ*.

PARS SECUNDA, LIBRI IV. MISCELLANEORUM BOHEMIÆ SANCTÆ;

Continens brevem Summam Vitæ, eorum,

QUI APUD NOS

(IN BOHEMIA, MORAVIA, SILESIA, LUSATIA)

Cum publica, & contestata Sanctimoniæ fama vixerunt, piéque & sanctè decesserunt.

TITULUS PRIMUS.

Paulus Keicha primus in Bohemia Sacerdos, S. Wenceslai educator, D. Ludmillæ Martyri à Sacris.

Cum omnis Antiquitas obscura sit, etiam in *Paulo Keicha* obscuram se ostendit, cùm nè hodie quidem, an unus, idémque fuerit Sacerdos *Paulus, & Sacerdos Keicha* sciamus: ego *Weleslavini* authoritate unum, eundémque posui; nec obstat ætas, si eundem ad nonagesimum, aut centesimum (quod novum illis sæculis non fuit) ætatis Annum, vivendo pervenisse dicamus. Discipulus fuit Sanctorum Apostolorum gentis nostræ, *Cyrilli, & Methodij*; à quibus paulò ante Anno Ch. 856. *Borzivojo Welehradi* in Moravia Christi fidem pro-

Circa A.C. 930.

An idem sit Paulus & Keicha dubium est.

professo comes additus in *Bohemiam* venit, primúsque (quod sciamus) Deo vero incruentam hostiam in hac nostra tellure immolavit, excitatâ prima Ecclesiâ *S. Clementis* nomine, cujus corpus *Chersonâ* attulerat *Cyrillus*. Id factum *Reginohradecij*, *Hagecius*, & cum eo omnis retro antiquitas, & per manus traditæ memoriæ, tum ipsa *Ecclesia S. Clementis* hodiéque perstans (ad quam postea *Cœnobium Ordinis Prædicatorum* fundatum fuit) & alia Civitatis ipsius monimenta, tum etiam nomen *Hradecz*, quod *Castrum* significat confirmant, etsi id in dubium revocârit Vir in historia magnus, qui primum in *Bohemia Litomißlij Templum* asseruerat conditum; postea verò sententiâ priore suâ quodammodo damnatâ, Castrum aliud *Hradecz* sub Praga nominavit, in quo *Keicha* primum DEO in *Bohemia* sacrificium obtulerit, citato etiam in eam sententiam *Codice Christanni*, quem in *Epitome* nostra vulgavimus primi; sed in *Christanno* omnia alia potiùs leguntur, qui disertè *Hradecz* nominat. Quis autem unquam vel fando, vel legendo audivit, *Litomißlium* Hradecz appellari? taceo ignobile illud *Castrum sub* Praga ad *Muldavæ* ripam, quod (ut ipsemet nuper inspexi) vix habitationi unius familiæ pauperi, nè dicam *Bohemiæ Duci & Templo S. Clementis* spatium dare potuit; & licet hodie *Hradecz* communi arcibus voce appelletur, à *Libussa* tamen quondam conditum, ab ea nomen accepit, ut *Libiehrad* diceretur. Ut ut sit, Paulus lætis in rebus æquè, ac tristibus *Borzivojum* secutus, cum eo, Regno ejecto, exilium toleravit; Paulo huic *Keich*, quem *venerabilis vitæ Sacerdotem Christannus* appellat, tota Christianæ Religionis œconomia, & institutio debetur; hic nobis, aut cœlo potiùs, *D. Wenceslaum* ad omnem vitæ sanctimoniam educavit; hic dormiente puerulo *Wenceslao* ad ejus lectulum genibus flexis excubabat, eúmque DEO offerens, pro Puero vota quotidie noctibus faciebat; hic omnium pro Religione Christiana consiliorum susceptorum caput, & author Principibus fuit. Mortuo *Borzivoio*, adhæsit *S. Ludmillæ*, ejúsq; vitam cælestem perdiu rexit; eâ quoq; barbarie socrûs suæ extinctâ, à *S. Wenceslai* latere nusquam discessit; hunc ad elevandum Aviæ *S. Ludmillæ* corpus *Wenceslaus Tetinum* ablegavit; Paulus Presbyter, inquit *Christannus*, *Wenceslao*, dum in terris degeret, in amicitijs junctus, semper in omni servitio obsecundatus est &c. Fuisse huic Paulo commissam aliquam *Ecclesiæ Bohemicæ* partem, *Christannus* videtur innuere, cùm *S. Wenceslaum* penè adhuc puerum, oblatam sibi cœlitus visionem referentem inducit: *Vidi* Pauli *Presbyteri porticum* (atrium antè vocaverat) *quæ amœnis, & vastis ædium muniebatur ambitibus, totâ ædificiorum sublimitate, ac hominum cultu desolatam.* pergit Sanctus Puer visionem explicare: *Porticus* Pauli *deserta amplitudo Cleri nostro inclusi tutamine, miserabilem à Regno præfingit* (id est, significat) *expulsionem &c. Genitrix enim mea diversorum Clericos Ordinum, ope terrenâ privatos, Regno severiùs eijcere molietur.* hæc *Christannus*: ex quibus verbis de Porticu Pauli vastata, & exinde significatâ *Clericorum* dissipa-

Primum in Bohemia Templum S. Clementis Reginohradecij.

Christan. in vita S. Wenceslai.

Paulo Sacerdoti Bohemia in sacris subjecta.

ſpatione, ſatìs probabilis, ùt reor, conjectura naſcitur, ut huic *Paulo* aliquâ ſaltèm ratione *Cleri gubernationem* tribuamus. Sed hæc alijs judicanda relinquo. Quo anno *Paulus* deceſſerit, ubi humatus ſit, aliáque ad eum ſpectantia, in Antiquitate non legimus.

NOTÆ:

Eundem fuiſſe *Paulum & Keicham* authoritate *Weleslavini* adductus putavi, re meliùs perpensâ, dubitare me cogit ætas: nam ſi An: 856. *Sacerdos* in Bohemiam primus venit, *S. Ludmillæ* à ſacris & *S. Wenceslaum* (qui conceſſu Scriptorum omnium An. 908. natus eſt) educavit, quot annis eum *Sacerdotem* fuiſſe ponemus? hæret aqua. in illo Scriptorum ſilentio *Lectores* ſequantur quod volent; perinde mihi erit, ſive *Keicham SS. Cyrilli & Methodij Diſcipulum à Paulo S. Wenceslai educatore* ſecernant, ſive eundem & unum eſſe ſtatuant, modò ſexaginta & paulò plures *Sacerdotij* annos expleviſſe fateantur. Videtur alius fuiſſe Paulus, alius Keicha.

Tit: II.

Ditmarus Primus Antiſtes Pragenſis, Vir inclytæ Sanctitatis; Ordinis S. Benedicti.

OBſervatum à nobis, & alio in loco probatum: *primos* quoſque *Eccleſiarum Præſules*, tum etiam *ſacrorum Ordinum Fundatores*, ſanctimoniâ vitæ claruiſſe, Divinâ Providentia id ſvaviter diſponente, ut *ſucceſſores* Viros ſanctos haberent, quos imitando reſpicerent, & propriam ſuo inſtituto ſanctimoniæ, & vitæ viam tenerent. *Ditmarus ex S. Benedicti* diſciplina ex *Cœnobio Magdeburgenſi* cùm circa Annum 971. ad *S. Wenceslai* Reliquias venerandas *Pragam* adveniſſet, ùt *S. Nicolao*, aliíſque SS. Præſulibus contigiſſe legimus, in eo pietatis officio à *Boleslao Pio Principe* deprehenſus, cognitâ præſertim, & exploratâ colloquijs viri prudentiâ, morum innocentiâ, doctrinâ, ac cæteris Præſulum virtutibus, *primus Pragenſium Antiſtes*, concordibus Principis, Cleri, & populi (ùt tum erant tempora) votis, electus eſt, & à Moguntino Præſule *Roberto* conſecratus Anno C. 972. 31. Januarij. Nihil ſibi ad ſummam diligentiam reliqui fecit *Ditmarus*: circumcurſare, Chriſti fidem prædicare, convincere idola, quàm plurimas dedicare, & conſecrare Eccleſias, ſicut intra paucos annos (non enim anno tantùm, ùt alibi probavimus, ſedit) aliquot millia ſubjecti ſibi populi adjunxerit Chriſto. Hoc merito *Pius II. Ditmarum* opinione Sanctitatis inſignem, *Coſmas* pervetuſtus Scriptor *fidelem ſervum, qui talentum ſibi creditum Chriſto centuplicatum reportârit*, Antiquus, & coævus penè author, *auroram virtutum*, *Luciferum Sacerdotum*, *anteſignanum ſequentium Epiſcoporum*, appellant. Obijt Præſul optimus probabiliter An. C. 979. obitûs certior dies eſt, ſcilicet 2. Januarij. ſepultus eſt in Cathedrali ſua *Eccleſia S. Viti*. Ejus defenſionem à

979. 2. Ianu. In Vita Erneſti I. Archiep. Pra:

Primi Eccleſiarum Præſules Sancti.

Epit. rer. Boh. l. 2. C. 9. & ſeq.

Ditmari Encomia & defenſio.

Cruger. ad 2. Jan. Weles. 2. Iã: Phosph. Radio V.

me adversùs *Miechovium*, & *Anonymum* authorem vitæ *S. Adalberti*, habe in vita *Arnesti I.* Archiepiscopi Pragensis, & in *sacris Pulveribus Crugerij S. J* & in *Phosporo Thomæ Pessina.* *Ditmari* laudationem ijdem Scriptores habent, & *Pontanus* in Episcopis.

Tit. III.

Theadagus vel Deodatus tertius Episcopus Pragensis Ord: S. Benedicti.

A. 1017. 10. Maij. Jun.

Res gestæ, & mors.

Pontan. in Episc. Pessina Radio V. Weles. 5. & 13. Junij. Cosm. & Lupac. in Cal: Hag. 1017. Fabric. in Orig. Sax.

THeadagus (Bohdal Bohemis) alijs *Deodatus*, & *Theodatus*, cæs apud Prussos *S. Adalberto* An. 997. *Boleslai II. Bohemiæ Ducis* (quem arte medicinæ paralysi laborantem recreârat) commendatione, e *Monacho S. Benedicti Novæ Corbeiæ*, Episcopus evasit. Vir fuit æquè san ctus, ac doctus, olim *Ottoni III.* Cæsari à Scrinijs sacris, *Cancellarium* voca mus. Credibile est *Hemmam* quoque *Boleslai* Conjugem è Saxonia ortam Civi suo favisse. Quid secum adferret Episcopalis dignitas probè intelligen *Theadagus*, & vitæ exemplo, & monitis, & reprehensionibus censorijs, & concionibus sacris (*Slavicam* enim *lingvam* bellè callebat) veri Pastoris mu nus implevit; & quia hæc sinè malorum, ac potentiorum præcipuè (qui mo neri non sustinent, & reprehensiones pro dignitatis suæ læsione accipiunt offensa peragi ægerrimè possunt, semel, atque iterum Ducibus offensis in exi lium actus est præceps, séque ad *Eckardum Misniæ Marchionem* recepit; im adeò parum abfuit, quin etiam pro veritate à sceleratis necaretur. Morien An. 1017. 10. Junij, alijs 11. alijs 13. omnium suarum facultatum *Ecclesiam Pra gensem*, & ex æquo pauperes, & mendicos (disertè *egenos opifices* adjecit) scri psit hæredes.

Tit: IV.

Helicardus Quartus Episcopus Pragensis, ex Ord: S. Benedicti.

1023. 8. Augusti.

Encomium Helicardi.

Cosmas in Chron. Boh. Welesla. 8. Aug. Hag: 1024.

HElicardus ex eadem *S. Benedicti* familia jam *quartus Bohemiæ Præsul* Majores suos imitatus, vitam sancto fine conclusit; ejus breve, sed ad sanctimoniam viri comprobandam, nimis quàm sufficiens Elo gium *Cosmas* scriptor vetustissimus concinnavit: *Fuit hic Præsul contra po tentes erectus; erga humiles, & mansvetos pius, modestus; facundissimu prædicator; largus eleemosynarum dator; Dominicæ Familiæ in mensura tri tici fidelis dispensator.* Obijt *Okardus*, seu *Helikardus*, vel *Eckardus* An. 1023. (alijs 1024.) 8. Augusti.

Tit: V

Tit: V.

Hizzo Antiſtes Pragenſis, numero quintus.

HIZZO, vel *Izo* illuſtriſſimis ortus natalibus Comitum *Stroſſiorum*, ſeu *Hazmburgiorum*, ſed ſanctimoniâ vitæ nobilitatem ſui generis ſuperavit; exemplo optimorum, & ſanctorum *Eccleſiæ Antiſtitum* ipſius miſericordiæ præcordia geſtare videbatur: quotidie quadraginta pauperes (alij habent quaterdenos, *Dubravius* tantùm quatuor, ſed & hoc miſericordiæ, & conſtantiæ magnum exemplum) in *Aula Epiſcopali* paſcebat, & cum bonis precationibus, ipſemet voluptatem exinde cæleſtem captans, manu ſuâ cibo, & potu porrecto nutriebat; ſexto quoque die, id eſt *feriâ ſextâ*, ùt reor, ægrotos, & captivos inviſens, ad ſolatia verborum, ſolatia ciborum, & ſtipis adferebat. Ijs virtutibus amabilis omnibus evaſit, ut ſinè præfatione honoris nunquam *Izzonis* nomen audiretur; *Albus, & blandus Epiſcopus Izzo*, ùt teſtatur *Coſmas* appellabatur: *albus* ob canitiem ætatis, *blandus* ob paratam, & obviam omnibus humanitatem. Deceſſit beato fine An. C. 1030. 30. Januarij, ſeptuagenario major in Cathedrali ſua Eccleſia, ingenti pauperum ploratu; & ſuorum è *Clero* lacrymis tumulum rigantibus, humatus. Pro omni Elogio valere poteſt, quod *Coſmas* ſcripſit: *Hic Epiſcopus prior fecit, quæ facienda præcepit.* Agunt de eo *Coſmas, Cuthenus, Pontanus, Crugerius, Peſſina, Weleslavinus.*

1030. 30. Ian:

Beneficentia Hizzon:

Coſm. 1030. Cuth. notis ad Silvium Pont. in Epiſc. Welesl. 30. Jan. & 29. Decemb. Cruger. 30. Januar. Peſſina Radio V.

Tit: VI.

Slawnik, & Strzezislawa, S. Adalberti Epiſcopi, & Martyris Parentes.

SLAVVNIKUS, ſeu (ùt ſcribunt alij) *Slavonicus Bohemus Comes, Libicij* Dominus, *Henrici I.* ex ſorore nepos, & *Strzezislava* (quam vetus Scriptor Pulkavva *Sstieſtislavam* appellat *Boleslai Sævi* Bohemiæ Ducis *S. Wenceslai* fratris filia) ob ſummam, & numeris omnibus abſolutam vitæ Sanctimoniam, in Antiquitate Bohemiæ celebrantur. *Slavvnici* præconium apud *Coſmam* invenies; deprædicat comitatem facilem omnibus, paratam, obviam, lætámque humanitatem, Juſtitiæ in regenda pro Principe Provincia amorem, ſuſceptam publicè miſerabilium hominum defenſionem, aliáſque virorum Principum dotes, ut audiendus non ſit *Vitæ S. Adalberti* Scriptor, maculoſum, & in conjugio exerrantem nobis deſcribens; optimè *Adalbertum* educâſſe, & jamjam moriturum, ſuper aram *Libicij* poſitum *DEI Matri* commendâſſe, & ſanitatem impetrâſſe filio tradunt, qui de *Adalberto* ſcripſerunt. *StrZeZislavam*, vel *Sstieſtislavvam*, vitam penè omnem ora-

An. 987.

Genus Conjugum.

Coſmas l. 1. hiſt. Boh. Hag. 983.

Vita.

ora-

orationi, & misericordiæ operibus impendisse, ijdem Authores affirmant. Audiamus de utroque coævum, & melioris notæ Scriptorem in Vita S. Adalberti: *Erat Vir Slavvnik nomine potens in honore, & divitijs, amore justitiæ, ac operibus Misericordiæ præclarus nimis; Vir magnus inter cunctos ejus terræ habitatores, auro & argento locupletissimus, inter delicias sæculi fidus custos divinæ legis, ambulans solicitè juxta præcepta Sacerdotum, charus populo toti, sed propriè amicus Pauperum.* (Jam de Strzezislavva) *Hic accepit Uxorem dignam generis sui, & ipsam honestis moribus plenam, quæ audiendo verba vitæ plus sitivit, eadémque operando famem non explevit, nec delectabatur Matronarum pompis, nec auro, lapidibúsque pretiosis, omnia pro minimo ducens, quæ stulti maxima putant. Sancta erat moribus, sancta sermonibus, fortis, ut dicunt, in jejunio, familiaris DEO in Oratione, Mater lugenti pupillo, peregrino & Viduæ gratissima soror. Pro his ergo, & his similibus, quas ambo egerant Virtutibus, honoraverunt eos Nobiles, & Divites & coluerunt, maximè pauperum turba.* hæc Scriptor S. Adalberto coævus. Obijt *Slavnicus* An. C. 981. 18. Martij, ùt habet *Cosmas* (*Hagek* Annum 983. posuit) *Strzezislavva* tardiùs An. C. 987. (diem mortis ignoramus) *Libicij* in æde Divinæ Matris ad Maritum *Slavvnikum* est addita, uterque cum veneratione sanctitatis; tradúntque vetusti Scriptores, in *S. Adalberti* natali die per plurimos annos, odorem omnibus rosis fragrantiorem effundi tumulo solitum, seu *Adalberti* filij meritis, seu Natalibus ipsis *Rosarum*, seu ipsis Sanctis Conjugibus hunc honorem cœlo deferente.

apud Bollã: & in Bibli: Capituli Prag. M.S.

Testimonium vitæ piæ Parentûm S. Adalberti.

Obitus.

Cosmas. Hagek.

Tit: VII.

Bohumilus Abbas Insulani Cœnobij Sancti Benedicti cum XXVII. Sacerdotibus ejusdem Ordinis.

COElestem penitùs vitam in *Insulano Cœnobio Bohumilus Abbas* & Socij egêre, ut præteriri silentio non possint. Flumine *Muldavâ* (qui Urbem *Regiam Pragam* ingreditur) adverso, post duo milliaria, & medium, sursum euntibus, *Insula* quædam occurrit, **Ostrow** / seu *Insulam* hodiéque per antonomasiam vulgus appellat; mira quædam illius Cœnobij alio in loco referemus; prima origo Divino monitu è cœlis est petita. *S. Adalbertus* Pragensis *Episcopus*, cùm quodam Anno (Hagekus Annum 978. ponit) non parvum *Cleri* sui numerum solenni ritu Sacerdotio initiâsset, ex his *septem, & viginti Sacerdotes*, DEO intus agente, & vitam singulorum regente, statuerunt DEO in arctiore vita servire, & domesticis SS. Præsulis exemplis, aut quacunque alia de caussa adducti, in *S. Benedicti* disciplinam se tradere; ergo unà omnes *S. Adalbertum* adeunt, & quid statuissent, aperiunt;

995.

Hag. in Annal. Boh. ad A. 978.

Ecclesiæ Prag. Clerici numero 27. Ord. S. Bened: amplectuntur.

unt, simul designari sibi postulant locum, in quo DEO uni famulari, eúmq; diu noctúque deprecari possent. *Adalbertus* qui nihil nisì priùs consulto cœlesti numine aggredi solitus esset, spatium ad deliberandum, & orandum poposcit; tum *Boleslao Pio* Bohemiæ Duce adito, desiderium Sacerdotum exponit. *Boleslao Pio*, cui ejusmodi visa cælestia sæpe offerebantur, post multas preces, Angelorum ministerio locus, & *Insula* ostenditur, ubi novum illum servorum DEI cœtum degere oporteat. Aptato statim eo loco *Pius Princeps* Ecclesiam in Insula Divino honori in *S. Joannis Baptistæ* nomine construxit, deinde Cœnobium, & *mansiones*, ùt tum loquebantur, Fratribus aptavit, ac deinde nè vitæ necessaria deessent, in perpetuum providit. Altero abhinc anno, vere ineunte, cepêre locum, priùs à *S. Adalberto* ad omnem virtutem anno integro eruditi viceni ac septeni Sacerdotes, quibus *SS. Præsul Abbatem* imposuit *Bohumilum* nomine, Virum, ùt Scriptores vetusti scribunt, opinione ejus ætatis *Sanctum*. Floruit hoc Cœnobium semper inclytis Sanctimoniâ Fratribus, & ex eo ad aliquot *Benedictini* Instituti Cœnobia in Bohemia coloniæ sunt deductæ. Ajunt hodiéque frequentissima eò loci, ubi Cœnobium steterat, lumina cœlestia apparere, & nè dubites cum cœlo commercium intercedere, aut Cœlum ascendunt, aut Cœlo descendunt. In hoc itidem Cœnobio vixêre, *Sancti* quinque *Fratres* priùs, quàm in *Poloniam S. Adalbertum* sequerentur, ut legere est in *SS. Martyrum* gestis, & Officio divino *S. Pragensis Ecclesiæ*: Româ enim egressi A. 981. usquè ad A. 995. *Cœnobium Insulanum* incoluerunt.

Origo Insulani Cœnobij.

Hagek in Ann. Boh.

Tit: VIII.

Boleslaus II. cognomento Pius, Bohemiæ Dux, S. Wenceslai ex fratre Nepos.

Boleslaus II. non *Sævum Patrem*, sed *Patruum S. Wenceslaum* vitâ, & moribus lenissimis, & sanctissimis expressit; fundavit Episcopatum Pragensem; viginti ampliùs Ecclesias construxit, eásque insuper dotavit; Cœnobia tria ex *S. Benedicti* instituto, *Virorum Insulanum* solus & de suo; *Brzevnoviæ* cum S. Adalberto, *Virginum ad S. Georgium* Pragæ cum sorore *Maria* condidit, & maximis opibus instruxit; *Christianam Religionem* primus nostrorum Principum armis asseruit, & mirificè propagavit; Justitiæ servantissimus, pauperum, viduarum, & pupillorum Pater; ejus laudationem habes apud *Cosmam* in Chronico; illud omnibus votis quærebat *Boleslaus*, ut *DEUM* sibi, ac populo propitium haberet; securum hac de re Principem aspectabilis *S. Wenceslaus* reddidit, quo loco *Boleslaus Ecclesiam S. Wenceslai in Prosik* exstruxit in colle edito ad *Pragam*. Ædificavit Urbem *Novoboleslaviam* in colle Hrobka A. 973. neque armis, quàm pietate inferior fuit,

997. 7. Febr. Welesl. in Geneal. Ducum Boh. Cru. 7. Feb. Pont. Boh: Piæ. l. 1. Dubrav: Hagek. Epit. Boh.

Pius appellatur ob Ecclesias & Cœnobia ædificata.

Cosm. l. 1. hist. Boh. Hagek ad An. 970.

Vaticinium ejus de futuro Bohemiæ ſtatu.

Hagek 999.

fuit, ut in *Epitome* narravi; *Bohemiam* annis omnino duobus, ac triginta *Ducis* nomine gubernavit, ſanctiſſimè mortuus, An. 999. 7. Februarij. Monita ejus ſuprema ad filium, & nepotem, habes apud *Hagecium*, quibus de futuro aliquando *Bohemiæ* ſtatu prædictionem adjecit, digniſſimam lectu. Sepultus eſt in Eccleſia *S. Viti*; ut *Hagecius*, *Lupacius*, *Weleslavinus & Crugerius* affirnant. Paucos *Bohemia Duces* huic pietate comparandos tulit.

Tit. IX.

Dambrovka Boleslai Pij Bohemiæ Ducis Soror, quæ Poloniam conjugio ſuo fæliciſſimo ad Chriſtum adduxit.

977.

INſignis ex Polona gente Poëta *Janicius* Chriſtum DEI Filium alloquens, ſic canit:

Fæmina te nobis oſtendit prima, Bohemo
Sangvine, prima Crucem Nos docuítque Tuam!

Vide Epit. rer. Boh. l. 2. C. 7.

Polonia per Bohemam Matronam ad Chriſtũ converſa.

Eccleſia Cathedral: Craoviæ S. Wenceslai

Crom. in hiſt. Polon. Miechov. Decius. Weleslàv. 7. Martij.

Dambrovvka uſque ad mortem Coronam virẽtẽ geſtavit.

Ea fuit *Dobravvka*, vel *Dambrouka* Mieczislai Poloniæ Ducis (qui fuit ipſius *Piaſti* pronepos) *Meczislai* inquam *Conjux*, quam *Boleslaus I. Bohemiæ Dux Pater*, eâ lege *Meczislao* conjugem dedit, ut Chriſtiana ſacra ſuſciperet; promiſit, ac ſponſa inſigni *Procerum Bohemorum* comitatu (à quibus multæ Illuſtriſſimæ in Polonia Familiæ ortum trahunt, ùt alibi oſtendi) *Gneſnam* deducta *Meczislao* conjuncta eſt; ex ea genitus eſt *Boleslaus Chrobry Princeps Poloniæ*, cùm antè *Meczislaus* ex ſeptem uxoribus, Ethnicorum more ſibi copulatis, nullam prolem ſuſcepiſſet. Deductionem Sponſæ, Chriſtianæ Religionis in Polonia originem, augmenta, incrementa, gloriam, Eccleſiarum opes, Baſilicas, & Epiſcopatus aliquot, agente *Dubravvkâ*, conditos & fundatos, plurimi Authores deſcripſêre; primam *Baſilicam Cathedralem*, *Cracoviæ*, honori Patrui ſui *S. Wenceslai* excitavit *Dabrovvka*, quæ poſtea illato *S. Stanislai* corpore nomen mutavit. Fuit porrò *Dabrovvka* Matrona pietate clariſſima, magnifica in Sacris (quam magnificentiam hodiéque Gens Polona ſectatur) fortitudine animi præſtans, (ob quam à Scriptoribus *Amazon* appellatur) denique virtutibus omnibus ſpectatiſſima; *Coronam ruteam virentem* continenter capite geſtavit, quòd Idololatriam ſuperâſſet, & ex *Polonia* profligâſſet; ejus encomium ſcripſit proximè Scriptor eruditus in Polonia *Kochovvsky*; attigit quoque ejus laudes *P. Ines S. J.* in *Elogio Meczislai*. Obijt *Dabrovvka* An. 977. dies ignoratur. Ex ea omnes *Piaſtæi*, tam in *Polonia*, quàm in *Sileſia Principes* deſcendêre.

Tit. X.

TIT: X.

Elisabeth nata Comes de Querfurt, Antistita Virginei Cœnobij Pragæ ad S. Georgium Ordinis S. Benedicti.

COmites de *Querfurt*, maximi in Imperio nominis, eâdem cum *Mansfeldijs* origine nati, generi suo illustrissimo Sanctimoniæ gloriam adjecêre; inter Sanctos ejus stirpis *S. Bruno* Episcopus censetur, qui *S. Adalberti* exemplo incitatus, *Prussiam* intravit, & An. 1008. in Christi Evangelio proferendo occupatus, Martyrium consummavit; agitur Sancti *Brunonis* festus dies 14. Februarij, & extat vita, quam nuper cum Divis cæteris vulgavit Bollandus. Huic Sanctissimo Viro Sancta etiam, & vitæ innocentiâ germana soror contigit *Elisabeth*, quæ *Pragæ Parthenonem Sacrum* (qui tum, ùt semper postea, Virginum Christi DEO, devotissimis, & innocentibus, & sanctis animulis florebat) ingressa, post complures annos Virginei cœtûs Antistita evasit; eam dignitatem tanto antè *Elisabethæ* (ùt *Sancto Henrico Imperium*, & *Brunoni Elisabethæ fratri Episcopatum*) prædixit *S. Wolfgangus Ratisbonensis Episcopus*, ùt in ejus vita, & *Breviarij Lectionibus* habetur. An *Elisabeth* secunda, an tertia numero post *Miladam*, seu *Mariam Cœnobium* hoc *Pragense* rexerit, dicere non habeo, cùm monimenta Cœnobij ea de re nihil suggerant, quæ videlicet incendio anni 1142. perierunt. Vixit *Elisabeth* circa An. C. 990. filia fuit Brunonis II. Nobilis Domini *Querfortensis*, ùt loquitur Bucellinus.

1008.

Bolland. in Febr. ad 14.

Vaticinium S. Wolfgãgi de Elisabetha.

T. II. Germ. f. 402.

TIT: XI.

Asticus, seu Anastasius ex Brzevnioviensi Abbate Ordinis S. Benedicti, Colociensis Episcopus, ejúsque discipuli ad Ungarorum salutem cœlitus missi.

ASticus, seu *Astricus* in S. Benedicti familia *Romæ apud S. Alexium* unà cum SS. Præsule *Adalberto* educatus, ejúsque itinerum comes, cùm idem *Adalbertus*, & *Boleslaus Dux* Brzevnoviense ad Pragam Cœnobium maximis opibus fundâssent (An: 993.) primus impositus est Abbas. Malè eum *tertium Abbatem* facit vir historiæ patriæ alioqui peritus: nam in ipsis Apostolicis literis *Joannis Papæ*, eodem anno datis *Abbas Anastasius* nominatur. Nullo alio, quàm sanctimoniæ, & vitæ singularis merito omnibus prælatum, cætera *Anastasij* vita, tum *S. Adalberti* authoritas, tum eorum tem-

Post A. 1000

G. C.

Primus Abbas Brzevniouiensis Asticus.

temporum incorrupta, & aurea procul omni fuco simplicitas satis demonstrant; decennio integro præfuisse *Brzevvnioviensi Cœnobio* affirmat *Paprocius*; sed istud sustineri non posse ex *Legatione Astici*, de qua paulò pòst, facilè ad chronologiam attenti, judicabunt, nisì & *Episcopatum* gessisse, neque tamen *Abbatis* nomen dimisisse dicamus. Post *S. Adalberti* apud Prussos cædem, cùm multi in Cœnobijs ejusdem laureæ cupiditate incensi flagrarent (ùt de *S. Brunone Episcopo* in ejus vita paulò antè apud *Bollandum* legimus) *Anastasius* quoque in Ungariam, quam olim cum *S. Adalberto* magno rei Christianæ bono peragrârat, assumtis aliquot ex Cœnobio suo fratribus, *Abbatis* dignitate depositâ, ad prædicandum Evangelium advolavit. *Ex Socijs Anastasij Bonifacius* (verba recito Bonfinij) *in inferiorem Pannoniam demissus ad prædicandum nomen Domini clarâ morte affectus, inter Divos relatus est.* pergit Bonfinius: *Astricum, & Discipulos, Rex* (S. Stephanus) *honorificè excepit, & ad radicem montis ferrei collocavit, ubi Divi Benedicti* Cœnobium *magnifico sumtu exædificare permisit.* post pauca: *mox Colocensem Basilicam statuit, ejúsque Pontificem Asticum designavit* (Sanctitate, ùt ait conspicuum) *quem moribus, & doctrinâ præstantem esse noverat, eúmque post initum Pontificatum Anastasium appellavit.* Hoc postremum verum esse non potest, quòd in literis Apostolicis, ùt antè dixeram, jam An. 993. *Anastasius* idem *Asticus* appelletur. Narrat deinde idem *Bonfinius* ex Annalibus Ungarorum, Legationem Romanam *Astici*, tantâ fælicitate peractam, ut non existimem ullum ex *Ordine sacro* nominari posse, cui plus debeat *Ungaria*. *Asticus* benedictionem à Pontifice, quod erat imperatum, retulit; *Asticus Ungariam* Christo, & ejus in terris Vicario obedientem, & morigeram primus repræsentavit; *Strigoniensis Ecclesia*, ut Metropolitica in posterum esset, impetravit; item cæteros erectos nuper in *Ungaria Episcopatus* confirmari obtinuit; sed duo reliqua in *Ungariam Astici* merita longè superant; primum *Regno*, alterum *Regi, & Regno* datum, quod *Coronam Sanctam, & decus Regium* ad *Ungaros* attulerit, & *Crucem Apostolicam*, quæ Ungariæ Regibus velut *Apostolicâ Legatione* fungentibus præfertur, impetrârit. Narrantur hæ prærogativæ multis verbis apud *Bonfinium, Baronium*, & in ijs Sriptoribus, qui de *Sancta Corona* Ungariæ scripserunt, verbo: *Corona Poloniæ Regibus*, destinatione Pontificis *Silvestri II.* parata, Divino jussu *Astico*, seu *Anastasio* cessit, *S. Stephano* Regi in Ungariam deferenda, Regésque Ungariæ *Apostolici* appellati, quos procedentes Crucis insigne præcedat; res est digna memoratu, sed obvia, & à plurimis Authoribus pertractata. Quantâ gratulatione *Asticus* in Ungariam rediens à SS. Rege *Stephano* exceptus sit, facilè est conjicere; Regi ac universo Regno charissimus postea vixit, eámque gratiam, & charitatem non ad privata sua commoda, sed ad DEI gloriam, & emolumenta publica studuit derivare. Commodùm per id tempus, nescio, quo

Papr. in Diadocho.

Boll. ad 14. Febr:

Bonifacius Sanctis adscriptus.

Bonf. Dec. 2. hist. Ung: lib. 1.

Asticus Cœnobium exstruit.

Impetrat Coronã Regiã Ungaris

Bonf. l. cit: Revay in Corona San. Ung. Baron. ad A. 1000. Dubr. l. 6. hist. Boh.

Cetera ejus in Ungariæ Reg: merita

quo casu *Sebastianum Archiepiscopum Strigoniensem* excæcari contigit, cui cùm casus ille sacri muneris exercitationem inhibuisset, *Astricus* noster ejus officium permissu Apostolico æquè resarsit, acsi ejus loco suffectus videretur; vices eas triennio obijt *Anastasius*, novósque *Christianos Ungaros* ad omnem Sanctimoniam ipse Sanctissimus sacris allocutionibus perpolivit. Obijt plenus meritis *Anastasius*, gloriâ etiam miraculorum insignis, quem ad usquè mortuorum suscitationem progressum in quibusdam manuscriptis invenio. Agunt de eo *Annales Ungarici*, præcipuè *Bonfinius*, & *Revay*, meminitque *Dubravius*. Miraculum Astici. *locis antè citatis.*

Tit: XII.

Hemma Boleslai II. Bohemiæ Ducis, cognomento Pij, Conjux.

HEmma, seu *Hemmildis* in familia Saxoniæ Principum nata, Matronalibus omnibus virtutibus, sed præcipuè misericordiâ in pauperes spectatissima, mirificè ab *Hagecio*, *&* *Fabricio* commendatur; genuit Conjugi suo complures liberos, atque inter filias *Hemmildim* sibi cognominem uxorem postea *Hermanni Marchionis Misnensis*, quæ ab omnibus Scriptoribus nostris omittitur. Septem annis Vidua *Hemma* post Conjugis mortem nihil aliud abdicatis sæculi curis egit, quàm DEUM pro se, ac suis exorare, ac misericordiæ opera in omne hominum genus exercere, itaque meritò ab *Hagecio*, *&* *Weleslavino sancta*, *&* *devota DEO mulier* appellatur. Obijt An. C. 1006. tumulata in Ecclesia Cathedrali *S. Viti*, his versiculis adscriptis: *1006. 4. Feb:* *Fabr. l. 3. Orig. Sax. Hagek 1006* PietasHemmæ. *Hag. l. cit. Welesl. in Gene. Duc: & Reg. Boh.*

Quæ fuit, ùt gemma, vilis jacet hîc cinis Hemma;
Dic precor: huic animæ da veniam Domine!

Porrò *Hemmam* repudiatam esse aliquando à *Boleslao II.* ex *Ditmaro* coævo Scriptore, tradit *Fabricius*; quod, in silentio Scriptorum nostrorum omnium, & quòd *Boleslai II.* pietatem, & Sanctitatem omnes æquè commendant, an fieri potuerit, non parum ambigo; at contrà *Ditmari Episcopi Mersburgensis*, qui tum vivebat, authoritati succumbo, & quid potissimùm sequar, ignoro; *Lectores* videant, utrum sit verius. Eandem *Hemmildim*, seu (quod idem est) *Hemmam*, *Ridachi Comitis Mersburgi* filiam facit *Fabricius*; hæc si repudiata est, & repulsam fortiter tulit, novum, ídque nobile accedit Sanctitatis argumentum. Fortitudo in adversis.

Tit: XIII.

Spitihnæus II. Bohem. Dux, Justus cognomento.

SPitihnæus ejus nominis II. forma, & idea bonorum Principum, cujus nomen in illo annulo legitur, in quo Reges bonos omnes (ob eorum *1061. 28. Ian.*

paucitatem) insculpi posse, nescio quis Veterum dictitabat; *Brzetislaum Achillem Bohemiæ, & Juditham Ottonis Albi Comitis Rheni filiam* parentes habuit; patri in *Bohemiæ* Imperio An. 1055. successit; nihil illo truculentius, nihil ferius, barbari mores, & mens erat, barbara imperia primitus dividebantur, donec *S. Vitus* adolescens aspectabilis monuit, malè auspicata esse Regna, quæ non pietate, & justitiâ, sed feritate nituntur. Altè in animum Principis hæc salutaria monita descendêre, citóque alius à seipso evasit; *Cosmas* primus Bohemæ historiæ conditor, tanta, & tam illustria pietatis, & Justitiæ exempla de *Spitihnæo* adducit, ut nesciam, cui nostrorum Principum in hoc genere *Spitihnæus* concedat; neque justa pietas, & pia Justitia, temerè, sinè lege, sinè ordine administrabatur, sed quotidiano usu, idem erat *Spitihnæo* piè, & justè agere, quod vivere; accipe ex *Cosma* vitam Principis postfuturis exemplum: *Crepusculo surgebat, ac fronti signo crucis impresso, ante ipsam protinus Crucem sternebatur; tum pio osculo Christi pedibus adoratis, agebat gratias, ac nè se in gravius aliquod crimen labi eo die sineret, precabatur; dein ad Missam ibatur, cui summâ gravitate, & pietate ob sacræ Religionis Majestatem intererat; reliquo ad prandium tempore toto, habebat consilia, potissimùm de cultu Divino promovendo, de abolenda, quæ tum adhuc vigebat, superstitione, de extirpandis publicis sceleribus &c.* Super mensam sermones virorum eruditorum, & piorum audiebat *Princeps*, differentium de regnandi bonis artibus, de salute, de Fidei quæstionibus, & sacræ ex veteri, & nova lege interrogationes proferebantur in medium, & sapienter, & sinè pertinacia, & vociferationibus solvebantur. Sublatâ mensâ quadrantem horæ *Princeps* in Sacrario suo domestico *Cruci affixo DEO* intuendo dabat (qui perpetuus illi mos, & summa teneritudo in eo aspectu defixum pendere) relaxatio aliqua sequebatur, & necessaria corporis exercitatio; tum advocato consilio habebantur Judicia, & usquè ad vesperum dicebantur, & audiebantur, & perrogabantur sententiæ, pœnæque, ac prœmia decernebantur, consilia ad summam Reipublicæ pertinentia examinabantur. Cœna Principis hospitibus carebat, *Annales Bohemiæ*, & gesta priorum Principum legebantur cœnanti. A *Cœna Sacrarium* ingressus Princeps, rursus, ùt meridie fecerat, *Christum Cruci affixum* horæ quadrante spectabat, interpositis Divinis affectibus. Posthæc *Completorium*, ùt ajunt, orabat; quotidie enim Princeps, velut si Sacerdos foret, Sacerdotalis officij pensum percurrebat orando, dein acta totius diei in examen vocabat, ac tandem vitâ suâ, & morte DEO commendatâ, ad quietem componebatur. Hæc erat æterna lex quotidianæ vitæ, quam nullum nisì belli tempus mutabat. Sed memorabilis est ejusdem *Cosmæ* de Quadragesimali *Spitihnæi* jejunio narratio; quotidie de media nocte ad Matutinas preces Ecclesiam ingressus prosternebatur humi, atque extensis brachijs *Crucifixi* instar, multas horas durabat. *Primam*

S. Vitus M. apparens corrigit Spitihnæum Ducem.

In historia.

Quotidiana Spitihn: vita.

Teneritudo & constans Principis pietas erga Cristũ Cruci affixum.

Cosm. l. cit.

Vita Quadragesimalis Principis Spitihnæi.

mam canentibus *Canonicis*, accedebat pulpitum, eámque officij partem cum ijs persolvebat; in ingressu Ecclesiæ liberalissimâ stipe pauperes recreabat; summâ voluptate suâ Sacerdotalem habitum indutus, præsertim diem *Cinerum*, & ferias hebdomadæ majoris cum Canonicis canendo, transigebat, quas deinde vestes Sacellano suo cum alijs Principe dignis donarijs relinquebat. Sed hæc omnia magìs ad pietatem, quàm ad justitiam spectare videbuntur: unicum erat præsidium Pupillorum & Viduarum ipse *Princeps*, & pro summo crimine Judicum habebat, si caussæ eorum ultra triduum prorogarentur. Accidit aliquando, ut Urbe egredienti mulier occurreret, & judicium postularet; descendit confestim Equo *Princeps*, & in ipsa *Pragensi* porta considens, integras duas horas caussam agitari audivit, & latâ sententiâ absolvit judicium. Ob eum justitiæ amorem *Justi* sibi cognomen justissimè comparavit; *Litomericensem Ecclesiam Collegialem* fundavit ditissimè, cúmque jam *Cathedralem Ecclesiam S. Viti* basilicè exstruere cœpisset, sic ut uno fornice & *S. Viti, & S. Wenceslai, & S. Adalberti* sepulchra tegerentur, mors opus abrupit. Obijt sanctissimè, & vitæ conformiter Anno C. 1061. 28. Januarij, postquam sexennio *Bohemiam* gubernâsset, dignus æternis sæculis *Princeps*.

Justitiæ amor in Principe.

Tit: XIV.

Jaromirus, seu Gebhardus Ordine septimus Episcopus Pragensis, Wratislai I. Bohemorum Regis frater germanus.

Si semel aut iterum peccâsse (ùt sunt quidam hodiéque humanæ vitæ, & imbecillitatis immemores) illaudatum aliquem in omne tempus efficeret, & si malefacta nullis unquam obtegi possent benefactis, non auderem profectò *Jaromirum* nominare, qui petulantiâ militari principia sui honoris corruperit; at quia sinè vitijs nemo nascitur, & nemo vivit, & gloriæ partem apud rerum humanarum prudentes verti debet, aliquando peccâsse, & receptum ad virtutem habuisse; ex hoc numero *Jaromirus Episcopus Pragensis*, ubi semel virtutis iter ingressus est, tam sanctè reliquum vitæ peregit, ut eum *SS. Præsulibus Bohemiæ* meritò accenseri oporteat. nihil illo religiosius, liberalius, & (quod mirêre) mitius postea fuit. Vitam optimi Præsulis ex uno vestigio (velut olim Herculis) æstimare licebit; Verni jejunij tempus (quod Christi doloribus commemorandis Ecclesia præfixit, juxta illud: Erit vita tua pendens ante te) transigebat in hunc modum: *Tempore quadragesimali mos erat suus. semper cilicium habens subtus, desuper veste Episcopali indutus, diebus pascit humanos obtutus, noctibus verò sacco vestitus latenter, Ecclesiam ingressus, & super pavimentum humi prostratus, tam diu perseverat in precibus, quoadusque largo imbre lacrymarum madida fuit, cui incubuit humus.*

1090. 26. Junij.

Jaromirus Episc. quomodo vitâ suam correxerit.

Cos. Prag. Decanus in Chron: Boh.

Quadragesimalis Pietas Jaromiri Episcopi.

Inde consurgens ad agapen faciendam, & priusquam ruminet Psalmos, quotquo ante Ecclesiam invenit miseros, boni operis per copiam supplet eorum inopiam; finito Psalterio idem facit: post matutinas autem XL. panis quadrantes, & totidem allecia, sive alicujus edulij partes, dividit inter pauperes. Quartâ autem vice, jam appropinquante luce, ad numerum Apostolorum lavans pedes duodecim peregrinorum, dividit his formas bis senas denariorum, quibus ad horam prandij in abdita stuba, vel casa positis, abundè ipse necessaria apponit, & dexterâ suâ cibum, & potum eis benedicit; deinde ad publicam mensam vadit, & Misericordia in egenos. *secum XL. egenos pavit. Similiter ad sedem suam Pragæ constituit quotidie undecim pauperes pascendos, & bis in anno vestiendos à corrigia calcei usquè ad mastigiam pilei. Item nonnullos adventantes hospites, & pauperes Clericos nimijs dationibus obligat, ut per totam quadragesimam secum manentes, tam pro vivis, quàm defunctis Psalteria legant; ad singula quæque Missarum solemnia, quotquot in Capella quâque die fuerint celebrata, trina dari fecit numismata denariorum; omnibus autem diebus Dominicis duodecim nummos, festis verò Apostolicis, & in alijs majoribus solemnitatibus ducentos offert, super pixidem SS. Reliquiarum argenteos. Quámque fuerit largus, si te delectat ô prudens scire lector, pelliciam Episcopalem nunquam integrum per annum portabat, sed unam hyemalem in Pascha, alteram æstivalem in festo S. Wenceslai suis Capellanis donat. Sic & in cæteris donativis largum fuisse scias.* hactenus *Cosmas* ejus temporis Scriptor, sic enim canit: *Cos. in Chr. ad A. 1030.*

> *Gemma Sacerdotum cunctorum, laus Bohemorum*
> *Dogmate præclarus, pius Antistes Geberhardus,*
> *Vivat ut in Christo mundo migravit ab isto,*
> *Moribus, & vitâ, de cujus dicere multa*
> *Fert animus mihi, sed desunt in pectore sensus,*
> *Pauca tamen fari libet hæc: quæ vidimus ipsi.*

tum subjicit, quæ attulimus.

Obitus & Epitaphiū. Obijt pius Antistes An. 1090. 26. Junij *Strigonij* in Hungaria, apud *Ladislaum Regem* amicissimum, veneno hostium dolo extinctus.

Tit: XV.

Marcus Cathedralis Ecclesiæ Pragensis Præpositus.

1096. Marci Præpositi gen⁹. INter celeberrimos, nativitate, sapientiâ, & sanctimoniâ *Præpositos Pragenses* præcipuum habet locum, antiquitatis etiam prærogativâ superat, *Marcus ex Comitibus Mielnicensibus in Bohemia* ortus, cui An. 1066. ex Præposito ad Episcopatum Pragensem evectus *Jaromirus*, *Ducis Bohemiæ Frater*, dignitatem veterem suam *Præpositi* sponte concessit; aptiorem certè inve- *Hag. in An. Boh. 1066.*

invenire non potuit: *ex illa gente*, Hagecius inquit, *Marcus prodierat Comitum Bssoviorum, qui olim cum Czecho ex Croatia in hasce oras advenerant*; ac postea *Hroznatæ*, seu de *Hroznietin* (quod hodie *Lichtenstat* in Cubitensi regione dicitur) tandem *Hroznietino Teplensi* Cœnobio tradito, ab arce nova abs se ædificata (quæ *Gutstein* dicta est) *Domini Guttæ*, vel de *Guttstein*, vel de *Guttenstein Comites* appellari cœperunt. Sed de *Marci Comitis* doctrinâ, id quoque tradit *Hagecius*: fuisse literis, & prudentiâ excultissimum, unicum in *Bohemia* sæculi sui *Magistrum*, *Civilis*, *& Canonici Juris* peritissimum, & quod maximè quærebatur, singulari in divinis literis interpretandis solertiâ, & fælicitate. Ad Sanctimoniam spectant quæ sequuntur: *dilexit decorem domûs DEI, & primus Canonicos, & Clericos Pragenses, tum adhuc communiter viventes, ad omnem morum, vitæq; sanctitatem adduxit: antea, quod fatendum est* (ait idem Hagecius) *Clerici Ecclesiæ Pragensis (quamvis Canonici dicerentur) erant ignari rerum omnium, rudes, in profano habitu incedentes*, (nolo quæ sequuntur adjicere) pergit: *At Marcus Præpositus Instructionem quandam, seu Regulam confecit, eósque verbis, & exemplis disciplinæ Canonicorum assvefecit, certum habitum, eúmque Ecclesiasticum præscripsit, Rubricas in usum deduxit, renovavit, correxit. Quatuor supra viginti Canonicos ipse Marcus instituit, eísque de sufficientibus alimentis providit. Denique optimus Præpositus, ut eos pacaret, quibus nihil satìs est, ex Decimis suis, & Ecclesiæ proventibus omnibus, quartam solùm partem ipse capiebat, tres partes priores Canonicis percipiendas relinquebat &c.* Multa alia de Marco commemorat *Hagecius*. Postquam *triginta annis Pragensis Ecclesia Præpositus* fuisset, magnâ bonorum omnium partâ commendatione, vitâ excessit. Obijt circa Annum Domini 1096. nam, cùm constet ex *Hagecio Præpositum* electum An. 1066. & triginta annis eam dignitatem gesserit, necesse est ad *Annum Domini 1096.* vivendo pervenisse.

Merita ejus in Ecclesiā Pragensem.

Nota.

Obitus.

Tit. XVI.

Juditha, & Ludmilla Sorores, filiæ Wratislai I. Regis Bohemiæ.

1109.

Juditha pro populo relevando apud Maritum intercedit.

WRatislaus Rex ex secunda conjuge *Adleta*, *Andreæ Ungariæ* Regis filia, mares duos, totidem puellas suscepit, conjugio magìs sancto, quàm in successione fælici: quippe *Borzivojus* filiorum alter (ùt in *Epitome* narravi) plurimis jactatus ærumnis, in exilio vitam clausit, alter, *Wratislaus* scilicet, puer extinctus est; at *Judith Wladislao Hermanno Poloniæ* Principi nupta, ad miraculum virtutibus claruit; habet ejus miras laudes, qui nuper *Hypomnemata Reginarum Poloniæ* vulgavit, egregius, & prudentissimus Scriptor Polonus *Kochovvsky*; eadem *Judith* populum gra-

vibus exactionibus oppressum relevavit suâ apud maritum commendatione, optabili, & in mores nostros utili exemplo, si Principes stirpem suam perennare velint, ùt alicubi probavit *Theophilus Raynaudus*; decennio *Juditha* sterilis fuit; voto deinde ad *S. Ægidium in Galliam* misso, prolem impetravit *Boleslaum Krzivoustum*; describunt hæc miracula, & *Judithæ* pietatem Poloni Scriptores. Obijt 1085. alijs 1082. alijs 1289. 25. Maij. Moriens facultates suas omnes pauperibus, mundum verò muliebrem *vivens adhuc* (quod ego magnæ in fæmina virtutis documentum esse reor) in cultum *Ecclesiarum* donavit. Sub mortem à marito impetravit, ut *Croppensem*, sive *Pabianecensem* Comitatû (Miechovius *Krobie* vocat) *Collegio Sacerdotum Cracoviensis Basilicæ*, *Lagoviense* territorium *Crusniciensi*, seu *Wladislaviensi Episcopo*, *Nansniensem* ditionem *Tinecensi* Cœnobio sempiterno Jure donaret.

Miechov. l. 3. C. 1. Crom. l. 5.

Impetrat multa Ecclesijs.

Ludmilla uterina *Judithæ* soror, quibusdam Scriptoribus etiam *Judith* appellata, nihilo inferior vitæ Sanctimoniâ fuit; In Conjugem data *Viperto Comiti Groicensi Lusatiæ Marchioni*. *Ludmillæ* laudes *Dresserus*, & *Fabricius* prædicant. Obijt 1109. 17. Decembris juxta alios 1124. Duo Cœnobia fundâsse dicitur, utrumque Virgineum, *Viceburgense*, & *Bichlingense*. qui alios Fundatores nominant, *Ludmillam* tamen Cœnobiorum redditus, & opes plurimùm auxisse fatentur. *Cosmas* illius temporis Scriptor, *Ludmillam DEO devotam famulam*, *Weleslavinus fæminam sanctam* appellant; eadem in honorem *S. Thomæ Apostoli* Capellam in Ecclesia Pragensi construxit, & dotavit, sic, ut in ea *quotidie Missa pro Defunctis* legeretur. *Vipertus* porrò Princeps optimus, mortuâ *Ludmillâ* (seu *Judithâ*) ante obitum monasticam vitam *Pegaviæ* amplexus, paulò pòst *Ludmillam* secutus est in Cœlum. Ex *Chronico Pegaviensi*, & *Lupacij Calendario* quæ sequuntur exscribo: *Ludmillam* (quam illi *Juditham* appellant) cùm *Pegaviensis Cœnobij Templum* in honorem *S. Jacobi* An. 1096. 27. Julij consecraretur, processisse in medium auro textis induvijs regaliter adornatam, & primùm *Coronam* auro gemmísque fulgentem, deinde *cycladem* instar Dalmaticæ auro textam pretiosissimi Operis, quam sub mantello ferebat, super *Altare Deo*, *Sanctoque Jacobo* deposuisse & donasse, ut quàm ditissimè Divinitas in sua nova Ecclesia coleretur.

Vid. Epit. hist. l. 3. C. 10. in Notis.

De Ludmilla.

Cos. in hist. Boh. Welesl. 22. Maij. Manlius in Lusatia. Dresser. in Millenar. VI. P. 2. in Groicensib.

Ejus in sacris rebus liberalitas.

Lupac. ad 27. Julij.

Tit: XVII.

Meinhardus Pragensis Episcopus, Vir invictæ, & heroicæ prorsus patientiæ.

Mortuo *Hermanno* Episcopo Pragensi An. 1122. suffectus est ex *Præposito Boleslaviensi* (ùt quidam affirmant) *Meinhardus Præsul in ordine denus*, ùt *Cosmas* eorum temporum Scriptor cecinit. *Hic Episcopus*

1134. *Cosmas in hist. Boh.*

ſcopus Anno 1124. *reperit oſſa B. Podivini* (verba *Coſmæ* refero) *eáque condit humi in Capella, quæ eſt ſub terra inter altare S. Nicolai Epiſcopi, & Tumulum Epiſcopi Jaromiri.* Idem *Meinhardus* An. 1129. amore in S. Præſulem *Adalbertum* incenſus, ejus ſibi ſacrum Tumulum ſumpſit ornandum, auróq; & gemmis contexit ſummâ artis gratiâ, atque in id opus tria millia, & ſeptingentas (alijs 70.) ſexagenas Pragenſes (pretium illâ ætate propè ter, quàm hodie vulgò ſit, majus) expendit; Anno demum ſequenti *Peregrinus in Terram Sanctam* conceſſit. Hujus liberaliſſimæ pietatis, & virtutis præmium, alia virtus, aut virtutis facultas oblata eſt *Meinhardo*, quem DEUS Cœlum ingredi incruento Martyrio coronatum voluerat: inſimulatus eſt conjurationis initæ adversùs *Sobieslaum Bohemiæ Principem* tam probabili accuſatione (quippe à morituris extortâ) ut nihil propiùs fuerit, quàm ut periret; deſcribit has calumnias fortiſſimè à *Meinhardo* toleratas, omnium diligentiſſimè *Jaroslaus*; at quia hic liber in *Bibliothecis* latet, *Dubravius*, & *Hagecius* conſulantur. Vix emerſerat *optimus Præſul* accuſatione & judicio diu moleſtiſsimè protracto, *Epiſcoporum duorum, & ſeptem Abbatum ſolennibus cærimonijs* à tam atroci crimine abſolutus, cùm nova iterum innocentiſsimo *Præſuli* calumnia ab ijs, quibus minimè omnium oportuit, irrogatur; apud *Moguntinum Metropolitanum* cauſsâ jactatâ, opinione multorum damnatus, innocentiâ probatâ abſolvitur, ſuæque reſtituitur Sedi; accuſatores, & maledictos pœnâ talionis deturbâſſet alius de gradu; *Meinhardus* ùt primùm *Pragam* attigit, omni injuriâ ex animo deletâ, catenarum, & compedum vice, innocentiſsima brachia in hoſtium colla extendit, arctéque vero *Chriſti* amore complexus omnes, oſculis calidiſsimis vultum omnem, & caput ſingulorum opplevit, & rigavit ſenilibus lacrymis, amicè appellans, & quaſi nullam unquam accepiſſet injuriam, beneficia ultro, & dona ingeſsit, oblivione omni injuriarum ſecutâ. majorem ſe *Meinhardus* in hac animi excelſitate, & fortitidine præſtitit, quàm ſi miracula patraſſet: majus enim eſt miraculum, injurias tantas concoquere, & *Chriſto* donare, quàm oratione elatum ſublimem vel in cœlum rapi. Heroicæ huic patientiæ reliquæ virtutes congruebant in *Præſule Meinhardo*, ùt vetuſti Scriptores eorum temporum atteſtantur.

Meinhardi liberalis pietas in S. Adalbertum.

Adverſis jactatur.

Jaroslaus Præmonſt. in M. S.

Amor inimicorum mirus in Meinhardo

Fuit *Meinhardus* Eccleſiarum, ac præſertim ſuæ *Pragenſis* maximus amator, præter *Tumulum S. Adalberti* multis millibus ornatum, & *Salvatoris ad Hieroſolymam ſepulchrum* (quod, ùt dixi, peregrinus adierat) auro obryzo, & gemmis lucente materiâ, ditiſsimè contectum, fundavit quoque *Canonicorum* (ut voce uſitatâ utar ad claritatem) *Præbendas* magnis opibus in *Eccleſia Pragenſi*, ob eámque cauſſam 2. Julij, æternam quotannis memoriam in ſacris à grata poſteritate retulit. Idem *Præſul* multis, magníſque muneribus *Cœnobium Bambergenſe* (*Montem Monachorum* appellant) proſecutus eſt

Fundator aliquot Præbendarum in Eccleſia Pragenſi.

eſt, ac ditionem *Künigsfeld* emtam de ſuo, Cœnobio illi addixit, & donavit
Obitus. quod eum *S. Ottonis*, cui perfamiliaris erat, amore feciſſe ſuſpicor, qui ho
Cœnobium impensè coluit, & poſt *Meinhardi* mortem An. 1139. in eoden
eſt tumulatus; at *Meinhardus* plenior meritis, quàm ætate, Anno Chriſt
1134. 3. Julij vitâ deceſſit, & ad parata invictæ patientiæ ſuæ, & cæterarun
virtutum præmia, evolavit in cœlum.

Tit. XVIII.
Sobieslaus I. Bohemiæ Dux.

1140. 14. Feb. Sobieslaus ejus nominis primus, filiùs *Wratislai Bohemiæ Regis* ex *Svvatavva Caſimiri* Poloniæ Regis filia genitus, poſt fratres ſuos *BorZivoium II. & Wladislaum I.* mortuos, An. 1125. *Bohemiæ* imperium auſpicatus eſt, & annis 15. geſſit. Nihil in hoc Principe humile quisquam ſibi depingat animo, ipſæ virtutes, & ſanctitas Regia fuit: aliæ ſunt privatorum aliæ Principum virtutes. Quantum cælo placeret Princeps, cœleſtes oſtenderunt ſuppetiæ: aſpectabilis *S. Wenceslaus* An. 1126. aciem præceſſit, quâ victoriâ Regni rivalis *Otho* cecidit, & *Lotharius Imperator* (rarum ſpectaculum) inter captivos repertus eſt. Inſidijs deinde *Wrſſovicenſium* appetitus Princeps, conjurationem SS. Apoſtolis *Petro, & Paulo* prodentibus, evaſit; gratus *Sobieslaus* novo more triumphavit nudis pedibus, nudo capite in ſacco, *Eccleſias Pragenſes*, auro plurimo in pauperes erogato, orando percurrit. Quot Urbes, quot arces condiderit, in *Hagecio* leges; *Miſa* Civitas *Sobieslao* Sancto conditore gloriatur; ſed mihi ſacra propoſitum eſt hoc loco tractare: In **Zřit** monte *S. Georgij Eccleſia Sobieslai* opus eſt, deinde *Zielivenſe*, ſeu *Siloënſe Cœnobium*; *Wiſſehradenſis Eccleſia* regificè exornata, & locupletata; addidit hîc porticus Eccleſiæ, pavimentum quadrato lapide conſtravit, picturâ pereleganti parietes renovavit, lateritijs tegulis Eccleſiam, Sacella, Domos omnes Sacerdotum contexit; *Coronam* tumulo Patris impendentem, auri 12. argenti octoginta pondo, ſuſpendit, ad eandem Eccleſiam Sacerdotia triginta duo adjecit, fundatione liberaliſſimâ, ſicut die noctúque in *Wiſſehrad* Divina canerentur. Uno ante mortem annò integro, quotidie pro ſe, quaſi jam demortuo, *Sacra* ad aras funera fieri juſſit, & quaſi præmortuus, cum lacrymis orans ſpectavit, quod poſt mortem optaret. Ità comparatum 14. Februarij An. C. 1140. *Arnoviæ*, mors rapuit; *Pragam* devectus *Canonicorum Wiſſehradenſium* humeris, velut *ſecundus Fundator* illatus in Tumulum, prope Patrem *Wratislaum* humatus eſt, Princeps bello, ſed magìs virtutibus Regijs inclytus, & ſuis omnibus chariſſimus, Conjugi præcipuè Matronæ pijſſimæ *Adletæ Belæ II. Ungariæ Regis ſorori*; quæ mariti mortem non ferens, octavo menſe contabuit, ac in eodem tumulo, ùt optarat, eſt ſepulta.

Sobieslai cæleſtis victoria.

Weitmül in Chron. M.S. Iaroſ. Crug. 14. Febr.

Fundationes Sobesl:

Corona Wiſſehraden:

Obitus.

TIT: XIX.

Gezo primus Abbas in Strahow, seu in monte Sion Pragæ, Præmonstratensis Instituti.

ANno 1143. *Wladislaus* inclytus armis Bohemiæ Princeps, incitante *B. Henrico Zdik* Olomucensi Episcopo, qui, ùt in ejus vita narratum est, studio virtutis incensus, totum se *Ordini Præmonstratensi* jam Episcopus consecraverat, *Wladislaus*, inquam, Princeps Strahoviense Cœnobium maximis opibus fundavit. Colonia *Pragam* ex celeberrimo *Steinfeldensi Cœnobio* deducta tantùm octo capitibus constitit, sed addidêre se statim ex *Bohemis* non pauci, atque inter eos *Jaroslaus Ecclesiæ Metropolitanæ Canonicus*, ex quo ista describo: hos inter octo priores *Gezo* fuit, Vir authoritatis, & doctrinæ maximæ, quem cùm nomino, virtutem ipsam videor nominâsse. *Coloniensis Ecclesiæ Canonicus* cùm adhuc esset, objecto mirabili somnio, omnes vitæ suæ rationes mutavit: videbatur *in stallo* ùt vocant, & ordine Canonicorum stare, cùm nescio quis horridâ, & ingenti specie Vir *Ecclesiam* ingreditur, virgam manu prætendens, quâ certos quosdam è *Canonicis* leniter feriebat; jam ad *Gezonem* quoque Virgator ille veniebat, sed ferire conantem *Gezo* corporis agilitate elusit, virgámque vitavit, simul anhelans, & sudans somno tristiore solutus est. Paulò pòst eodem ordine, quo priùs in somnis contingi viderat, *Canonici Colonienses* auferuntur è vita; *Gezo* Divinum fuisse somnium intelligens, ut sese ad mortem rite compararet, vale honoribus omnibus dicto, circa An. C. 1134. in Cœnobium *Steinfeldense* sanctimoniæ famâ celebratissimum, relicto post tergum genere humano, abdidit sese, vitámque cœlestem profiteri cœpit. Plerumque ejusmodi matura, & gravis ætas cùm se virtuti adjunxerit, gnaviter, ac cæteris ardentiùs in propositum incumbit, & quasi studio moram redimere, & compensare vellet, sponte fertur in ardua: itaque nihil *Gezone* studiosius, nihil in cursu ad virtutem incitatius; mitis idem, & tractabilis, totus ad obsequia Religionis, & instituta cœlestia anhelabat, peritissimus erat Religiosæ disciplinæ, quam primùm à se, tum ab alijs exigebat. *Jaroslaus*, qui eum sæpe ad fratres dicentem audierat, illud *Eliæ Prophetæ* à Spiritu sancto datum elogium accommodat Gezoni: *Surrexit quasi ignis, & verbum ipsius quasi facula ardebat.* His virtutibus, cùm se omnibus honoribus indignum deputaret, velut maximè idoneus, omnium *Pragensium* Fratrum sententijs *primus Abbas* eligitur. *Gezo* diu sententias fratrum, & *Henrici Episcopi, & Wladislai Fundatoris* preces frustratus, tandem, *Ulrici Steinfeldensis Præpositi, & Patris* imperium detrectare non potuit. Gessit eum honorem ad Annum usquè 1149. quo Calendis Januarij evolavit in Cœlum. Ejus & *Godscalci* (qui

1149. 1. Jan.

P. 1. pág. 49 Epit: nostræ l. 3. C. 10.

Gezonis mirabile somnium.

Jarosl. in M. S.

Gezo ardentissimus Exhortator.

Laudatio brevis Cœnobij Strahoviensis. postea primus *Zielivensis Abbas* fuit) institutione, & sanctissimis legibus ad eam sanctimoniæ famam *Cœnobium Strahoviense* pervenerat, ut certatim Episcopi, Principes, ac Reges (ùt alio loco docebimus) depositis Coronis, & omnium honorum insignibus, in hoc Cœnobio degerent, filios ad virtutem educarent, aut etiam ipsimet profiterentur; contestata omnibus historijs res est: centum propè annis non aliundè, quàm ex hoc uno Cœnobio (tanta erat, ut sic dicam, *præscriptio Sanctitatis!*) ad *Olomucensis Ecclesiæ* infulas vocatos, petitos, & electos; *Gezoni* hæc attribuuntur omnia: nam ferè initijs cætera respondent. Agit de *Gezone Jaroslaus Præmonstratensis in Chronico M. S.* & ex eo *Crugerius* noster ad 1. Januarij.

Tit: XX.

Hedwigis Theobaldi I. Filia, Conjux Friderici I. Brenæ Comitis, & filia ejus Sophia Antistita Parthenonis Quedlinburgensis in Saxonia Ord. Cisterciensis.

1210. THeobaldus I. cognomento *Magnus*, *Wladislai II.* Bohemiæ Regis frater (à quo *Theobaldo Ssvvihoviorum* illustrissima stirps rite descendit) inter alias complures nobilissimas proles ex *Sibylla*, vel *Sidonia* Wittelspachia *Hedvvigem* genuit, quæ ob formæ, & morum gratiam singularem à *Friderico I.* Brenæ Comite, & *Lusatiæ Marchione* expetita, venit in manum. Fuit Matrona omnibus, quæ eum sexum, & conditionem decebant virtutibus prædita; pia, in orando, sedula, pauperum Mater, humilis, neque super ullum sese efferens, in primis verò Divini cultûs promovendi studiosa; eo fine *Brenæ* in Lusatia Virginum Cisterciensium Cœnobium lautissimè fundavit, maritóque author fuit, ut aliud ipse pro viris ejusdem Instituti *Buchæ* in Osterlandia fundaret; at cùm moriens *Fridericus* An. 1181. 4. Januarij opus imperfectum reliqvisset, *Hedvvigis* de suo, filijs quoque adjuvantibus, Cœnobij fundationem absolvit, ac nè sua tantùm dare videretur, seipsam DEO in *Brenensi*, quod fundârat Cœnobio consecravit inter *Conversas*, & ut ità dicam, Cœnobij mediastinas, humilem, & abjectissimam vitam professa; vidua post mariti mortem annis 29. tandem An. 1210. 19. Februarij sanctissimè decessit, tumulo marmoreo altè è terra extante honorata.

Lus. Manl: Fabr. l. 5. Orig. Saxon:

Virtutes Hedvigis.

De Sophia Vestali. *Hedvvigis* plures reliquit liberos, at *Sophia* ejus filia, virgo sanctimoniæ nomine à *Saxonicis*, & *Lusaticis* Scriptoribus mirificè commendatur: ingressa, nè quid mundus esset, scire posset, *Cisterciense Virginum* Cœnobium adolescentula *Quedlinburgi* in *Saxonia*, tantis repentè cœpit clarere virtutibus, ut eam velut de cœlo missam reliquæ virgines intuerentur, & ad ejus exem-

exemplum, quòd modestiâ, & charitate præsertim emineret, conformare sese omnes studerent. *Antistita* deinde omnium votis potiùs, quàm suffragijs lecta, omnes suas fecit, quòd se in ejus animo, & corde habitare scirent; obiit magno sui desiderio relicto, multis defleta lacrymis, opinione Sanctimoniæ diu in memoria sororum remanente! Annum & diem mortis legendo rescire non potui.

Tit. XXI.

Wladislaus Marchio Moraviæ Wladislai II. Bohemiæ Regis ex Juditha Thuringica filius.

W*Ladislaum* (quem nonnulli perperam *Wradislaum* appellant) Principem religionibus sacris, & Sacerdotibus addictissimum, *Moravia* 1222.
Marchionem habuit; qui in summa regnandi licentia, nihil sibi, nisì quod per virtutem liceret, permisit. Regis filius, & delicium subditorum amantium cùm esset, & à Proceribus Bohemiæ *Regnum* oblatum haberet, jámque etiam quinque mensibus regnasset, raro & admirabili demissionis exemplo, nullo cogente metu, nullo nisì virtutis amore, *Fratri Premyslao Ottogaro I.* Sceptrum dedit in manum, *Moraviâ* retentâ. Propositum & votum unicum optimi Principis in regnando fuit, quantum æquitas sineret, de omnibus Ordinibus subditorum, quàm optimè posset, mereri, ídque non aliis artibus, quàm publicâ pace, justitiâ, æquitate, civilitate, & acri in bonum comune vigilantiâ se consecuturum sperabat; amatus vicissim à suis liberaliter, sic ut pro Principe, si res posceret, nullum periculum, nè mortis quidem, subditi recusarent. Misericordiâ in Orphanos, egenos, Viduas, aliósque opis indigos tantâ, ut nullum abire diem sineret, quem non memorabili aliquâ benignitate, & liberalitate signaret; ad hæc pietatis opera acuebat *Principem* quotidianæ, tam in Ecclesijs, quàm in domestico Sacello orationis assiduitas. In omnibus, quæ ad DEI cultum spectarent omnes munditias, & divitias, omnémque splendorem adhibebat, & certamen illi erat magnum cum *Roberto Olomucensi Episcopo* ejusdem Genij & in sacris magnificentiæ Viro, uter pretiosiora ad *S. Wenceslai Cathedralem Ecclesiam* (quæ tum collapsa restituebatur, & surgebat) aliásque Ecclesias adferret, victúmque se non semel à *Roberto Wladislaus* ingenuè fatebatur. Obtulerat *Ecclesiæ Olomucensi Wladislaus Crucem auream* duodecim auri pondo gravem, gemis distinctam clarissimis: at *Robertus* nihil primùm sentiente Principe *Thecam totam auream*, auri pondere, gemis, artificio longè superiorem suspendit, in eâque *S. Christini Martyris* Corpus inclusit. At *Wladislaus* majori rursus opere *Cœnobium Welehradense*, & amplissimam Basilicam vetere dirutâ, in honorem *Divæ Matris* Cisterciensis instituti filijs excitavit eo ma-

Virtutes Wladislai Marchionis

Certamen liberalitatis in Ecclesias.

Fundat Cœnobiũ Welehradense.

ximè illectus, quòd *primam ibi Ecclesiam in Moravia S. Cyrillus Slavorum Apostolus* consecrasset. Denique Regijs virtutibus, & apud DEUM, & apud homines spectatissimus *Princeps*, quem im̃ortalem esse oportuerat (si quid humana vota valerent) mortalis esse desiit An. 1222. *Welehradi* in Ecclesia sua tumulatus, in quam etiam *Robertus Episcopus* virtutum ejus & pietatis, ut ita dicam, corrivalis est illatus, utriusque Tumulum, Sacerdotes, Proceres, Religiosi, divites æquè ac pauperes lacrymis irrigarunt. *Andreæ Episcopi Pragensis* Viri sanctissimi vox fuit (quæ Fratris Regis *Ottogari* iram accendit) *cum Wladislao Marchione unicum Sacerdotum præsidium intercidisse.* Memoriæ Doxanensis Cœnobij breviter, mortem, & mortis diem (quem alibi non reperias) annotant: *12. Augusti* (An. 1222.) *obijt beatæ memoriæ Wladislaus Marchio, filius Regis Bohemiæ, qui contulit Cœnobio nostro centum Marcas, & pretiosam Imaginem S. MARIÆ pro L. Marcis; fuit omnium Spiritualium, Viduarum, & pupillorum defensator.* Vide Epitomen nostram l. 3. C. 13.

Dubr. l. 15. hist. Boh.

Tit: XXII.

Abrahamus Eremita Strzelnensis, dein Abbas Gradicensis ad Olomucium Ordinis Præmonstratensis.

1232. 4. Apr

Latuisset sinè dubio oblivione temporum sepultus *Abrahamus Præmonstratensis*, nisi ex vetustissimis, & fidissimis *Cœnobij Gradicensis* Codicibus ejus memoriam *Georgius Crugerius S. J.* in lucem protulisset. Apud Moravos nobilissimo genere ortum *Abrahamum*, tres Fratres, omnes *Cathedralis Ecclesiæ Olomucensis Canonici* ex more eorum temporum (quo doctæ Nobilitati primus in Ecclesijs honor dabatur) satis ostendunt. *Abrahamus* honoribus, Christi humilitatem prætulit, séque in *Cœnobium Graditense* ad *Olomucium*, virtute suâ involvens inclusit; id factum primo illius sancti Cœnobij sæculo circa An. C. 1200. (postquam scilicet An. 1151. pro *Benedictinis Præmonstratenses* inducti sunt) non vanè suspicamur. Donaverat Cœnobio *Gradicensi* Anno 1203. *Wladislaus. Marchio Moraviæ*, Princeps DEO plenus, & virtutibus quàm imperio notior (ut paulò antè in ejus encomio diximus) Silvam quandam *Strzelnam* nomine, quam fluvij duo *Odera & Morava* cingebant. Hanc Silvam cùm aliquando subijsset *Abrahamus*, tanto solitudinis amore, DEO intus impellente inarsit, ut nullum faceret postulandi finem, donec ab *Hermanno Abbate* facultatem impetraret in horridis illis locis, procul à consortio & conspectu hominum, degendi. Aliquot igitur assumtis socijs totus in eam solitudinem im̃igravit; adjuvêre viri pietatem *tres fratres Olomucenses Canonici*, & in ea silva *Ecclesiam B. Virginis*

Genus Abrahami nobile.

Ordinem sacrum amplectitur.

Eremum sibi exstruit Abraham⁹.

ginis, & S. Georgij Martyris honori statuerunt. Vixêre in ea solitudine viginti ampliùs continuis annis divinis laudibus & obsequijs diu noctúque occupati; quibus exactis *Gradicense Cœnobium Abbatem* amisit, miro omnium consensu absens *Abrahamus Abbas* eligitur; missi qui advocarent, & deducerent. Explicari non potest quàm liquidis lacrymis, quantis precibus honorem *Abrahamus* tentârit excutere, neque nisi obedientiæ authoritate potuit superari; unam illam conditionem adjunxit, *ut post triennium ad amatam solitudinem liceret reverti*: consensêre Legati è solitudine extraxisse hominem contenti. Rexit Cœnobium admirabili prudentiâ & charitate, sed magìs exemplis, cùm *Fratres velut Angeli obsequentes* id unum timerent, nè dilectum Patrem amitterent. Triennio expleto inexorabilis *Abrahamus*, protinus *Strzelnæ* suæ se reddidit, ut inter eos convenerat, lacrymis totius Cœnobij prosequentibus; sed vix anni dimidium effluxerat, cùm jam senior ad capienda im̃ortalia Virtutum præmia evolavit in cœlum An. 1232. 4. Aprilis.

Eligitur in Abbatem.

Renunciat honoribus & moritur.

Tit: XXIII.

Agnes Wenceslai I. Bohemiæ Regis Soror, cum filiabus Virginibus Adleta, & Hedwige, quæ mundum non noverunt; Ordinis Cistercienſis.

Anno 1268. *Agnes* Wenceslai I. Soror, Ottogari I. filia, Matrona pietate insignis, *Henrici I.* (Illustris, & liberalis cognomine) Saxoniæ Palatini Conjux *secunda* moritur. Quàm pretiosa ejus mors in conspectu Domini fuerit, satìs indicat cœlestis visio: *Agnes* enim supremo morbo conflictans, vidit cœlestem Genium ad se venientem, poculum aureum porrigere; cùm accepisset, gustâssétque: *quàm amara*, inquit, *potio!* tum Angelus: *amara certè, sed dulcedo gratissima eam consequetur: quia amaritiem mitigabit Dominus*. Narravit *Agnes* somnium Marito, brevíque pòst (quod indicabat visio) morte decessit in Cœnobio *Vetero-Cellensi* sepulta. Ex hac *Agnete* studiosissima virtutum omnium Matrona, non dissimiles duæ filiæ sunt genitæ: *Adleta, & Hedvvigis*, utraque (antè quàm quid esset mundus, quid hominum inutilis vita, quid profanæ voluptates, honores, divitiæ, noscere possent) in Cœnobio **Weissenfels** religiosam vitam amplexæ, sanctissimè vixerunt, sanctissimè obierunt.

1268.

Epit. hist. l. 5. C. 15.

Agnetis memorabilis visio in solatiũ mortis.

Ejus filiæ.

Fabricius Agnetem primam *Henrici* uxorem in *Misnicis* agnovit, at in *Originibus* sibi non constat, aítque secundam fuisse, sed sterilem; at ego *Lazium, & Genealogiam Thuringicam*, atque in cæteris eosdem, tum *Chronicon Isenacense, & Siffridum* vetustum Scriptorem, & *Dresserum* sum secutus.

Fabr. in Misnicis l. 2. & in Or. Sax. l. 2. in Henrico. Siffri. Presbyt: Misn. in Epit. Dresser. in Marchion: Misniæ.

Sepulchrũ.

De *Agnete* nihil ſcire volunt Scriptores noſtri, ſed, ùt ſæpe dixi, Genealogia Ducum, Regúmque Bohemiæ ad liquidum adducta non eſt; neque tamen in hac *Agnete* errare poſſumus, cùm tantâ authoritate Scriptorum nitamur, & ſepulchrum ipſum *Vetero-Cellis* extet, quod *Agnetis* genus, patrem & conjugium hodiéque teſtatur.

TIT: XXIV.

Wladislaus Paſſavienſis primùm Epiſcopus, deinde Archiepiſcopus Salisburgenſis.

1270. 24. Aprilis.

AD Bohemiæ Regnum jure optimo ſpectat *Wladislaus Archiepiſcopus Salisburgenſis*, tum quòd in *Sileſia* Regni noſtri Provincia, tum quòd ex *Regio Bohemiæ* ſangvine prognatus. Pater ei fuit *Henricus Probus*

Genus Wladislai.

S. Hedvvigis filius, Mater *Anna Wenceslai Ottogari* inter Reges ordine quarti *Bohemiæ Regis* ſoror, *Ottogari* Regis filia, virilis animi fæmina, de qua ſuo loco agemus. *Wladislaus* noſter, cùm ſe totum pietati tradidiſſet, toto etiam pectore in bonas literas incubuit, *Paduæq;* (quæ inter primas authoritate *Univerſitas ſtudiorum*) emenſo legitimo tempore, ornatus literarijs honoribus, domum poſtliminio revertit. Non potuit Doctrina cum tantis Natalibus, & tantæ virtuti juncta diu latêre. Itaque cùm *Otto Paſſavienſis Epiſcopus* numero ſexageſimus quintus diem ſuum obijſſet, ſummo Canonicorum omnium conſenſu, *Wladislaus* in demortui locum An. 1265. ſublectus eſt.

Doctrina Wladislai.

Paſſavienſis Epiſcopus electus, Salisburgenſis Archiepiſc. creatur.

Pauci abierant menſes, *Udalricus Salsburgenſis Archiepiſcopus* abdicat dignitatem; comendatione *Summi Pontificis*, quâ virtuti jam perſpectæ omnibus, vix erat opus, concordibus *Collegarum Salisburgenſium* votis, ad *Metropolis* gubernationem eligitur. Miſsâ confeſtim Legatione ad *Clementem Papam*, *Pallium Româ Wladislao* mittitur, tantúmque gratia virtutibus collecta tum apud Pontificem, tum apud Paſſavienſes valuit, ut cùm *Petrum* (quo ſtudia moderante in *Paduano* Gymnaſio uſus fuerat) *Wladislaus* pro ſe comendâſſet, & Canonici, & Pontifex ratam comendationem habuerint, eíque *Paſſavienſem* mitram conceſſerint, *Pontifex* confirmârit. Fuit *Wladislaus Princeps* admirabili morum innocentiâ, & in omni vitâ gratiſſimâ omnibus præditus ſuavitate. Caſtimoniæ ſæculis rarum exemplum edidit juvenis & adhuc in *Paduanis Scholis* diverſans: nam cùm ei *inops Pater* filiam formoſam clanculum adduxiſſet, tantum abfuit, ut ex ea malum gaudium quæreret, ut etiam præſente patre, miſertus inopiæ, tantum argenti, quantum ad dotem, & honeſtum conjugium ſatis eſſet, confeſtim numeraret, uno in facto *Joſephum* caſtimoniâ, *Nicolaum* beneficentiâ repræſentans. Annus D. 1270. optimo, & numeris omnibus abſolutiſſimo *Antiſtiti* poſtremus fuit: nam rebus omnibus in *Bavaria*, *Styria*, & *Carinthia* rite compoſitis in *Sileſiam*

Admirabile in Juvene caſtimoniæ exemplum.

profi-

proficiſcenti eo animo, ut portionem ſibi à Parentibus relictam in *Eccleſiæ* ſuæ com̃odum converteret, *Amici* conſilium Præſulis ſubodorantes venenum porrexerunt, quod cùm excutere non poſſet, citatis itineribus ad *Eccleſiam* ſuam *Salisburgum* reverſus, victima *Chriſto* cecidit, maximo omnium luctu delatus ad tumulum.

Ut conſtet omnibus, quanti *Wladislaum* faceret Pontifex, & quanto in pretio Virtutum & Sanctimoniæ merito haberetur, adjiciam hoc loco geminam *Clementis IV. Epiſtolam*, quam ex *Henrici Steronis* Annalibus apud *Henricum Caniſium* exſcripſi.

Clemens Epiſcopus Servus Servorum DEI, dilecto filio Wladislao electo Saltzburgenſi ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem. *Clemens IV:*

ROmana Eccleſia, *cui divina inſcrutabilis altitudo diſpoſitione incommunicabili præcipuum contulit ſuper cæteras Magiſtratum, pium ad cunctas alias in hujus orbis latitudine conſtitutas* Eccleſias *maternâ proviſione habens reſpectum, laudabili ſtuduit hactenus obſervantiâ cuſtodire, ut de illis potiſſimam curam gerens, eis opportunitatis tempore occurrente congrua ſubventionis non differret conſilia tam libenter, quàm liberaliter exhibere.* Nos *etiam, qui licèt inſufficientibus meritis in ſublimi culminis Apoſtolici ſpecula ſumus, diſponente Domino, conſtituti, prædeceſſorum noſtrorum* Romanorũ Pontificum *in hoc veſtigiis inhærendo, prædictas* Eccleſias *tam proximas, quàm longè poſitas paternæ conſiderationis oculis intuentes, injunctum erga ipſas ſolicitudinis noſtræ miniſterium, circumſtantiis univerſis ac variis perſonarum, rerum, locorum & temporum emergentibus neceſſitatum articulis diligenter inſpectis, quantum nobis ex alto permiſſum fuerit, ita vigilanter intendimus exercere, ut nihil prorſus in ſpiritualibus, vel temporalibus deſit ibi, quod per diligentiæ noſtræ ſtudium poſſit aut debeat procurari. Et quamvis miniſterii hujusmodi debitum circa ſingulas Eccleſias exſolvere cupiamus, erga illas tamen, quæ viduitatis deplorant incommoda, ut videlicet ipſis de* Paſtoribus *juxta cor noſtrum idoneis cœli providentiâ utiliter conſulatur, curis continuis, eóque anxiùs attingimur inſultibus, quòd ſucceſſivis eò inſtantiùs propulſamur, quò ipſæ dum vacant, periculis ſubjacentes majoribus, potiori noſcuntur Apoſtolico Suffragio indigere. Sanè venerabilis frater noſter* Ulricus *quondam* Saltzburgenſis Archi-Epiſcopus *rectæ conſiderationis meditatione advertens, quòd ipſe qui jam vergens in ſenium, multâ proprii corporis debilitate gravari dicitur, in commiſſo ſibi plebis gubernaculo, variis de cauſſis ſe fructuosè gerere, ſicut erat expediens, non valebat, ac proprium & ſubditorum periculum reformidans Zelo charitatis, quo erga Eccleſiam ſuam vigebat, inductus, nè occaſione ſuæ impotentiæ gregem ſuum inimicus inſidiator invaderet, vel* Eccleſiæ Saltzburgenſi *utilitatibus per diſpen-*

1265.

Henric: Stero in Anna: apud H. Caniſium Tomo I. antiq. lect. f. 291.

Ulricus Archiep. Saliſburg: ſenectute gravatus.

Ulricus Archiep. sponte decedit officio.

dispensatoris invalitudinem forsitan deperiret, ipsius Ecclesiæ regimine elegit sponte cedere; per literas & nuncium specialiter supplici à nobis deposcens instantiâ, ut cessionem ipsius, quam sic offerebat spontaneus, de benignitate Apostolica recipere dignaremur. Nos autem tam ipsius Archiepiscopi quieti & commoditatibus providere, quàm ejusdem Ecclesiæ occurrere periculis opportunâ diligentiâ intendentes, cessionem ipsius duximus admittendam.

Pontifex Ulrici cessione habet ratam, sed Electionem sibi reservat

Per hujusmodi verò cessionem in manibus nostris factam, eâdem Saltzburgensi Ecclesia pastore vacante ordinationem illius nobis specialiter reservantes, inhibuimus expressè Capitulo Saltzburgensi nè ad electionem, seu postulationem, aut nominationem aliquam procederent de Archiepiscopo illâ vice, ac decrevimus nihilominus irritum & inane, si quid contra inhibitionem hujusmodi contingeret attentari. Et demum de salubri provisione ipsius Saltzburgensis Ecclesiæ solicitè cogitantes, post exactæ deliberationis examen, decens ac necessarium nihilominus & expediens fore vidimus, ut eadem Ecclesia titulo nobilitatis insignis, quæ currentium dierum faciente malitiâ, multis est discriminibus exposita, varijs conquassata

Salisburgensis Ecclesiæ damna.

molestijs, graviterque in temporalibus diminuta & enormiter in spiritualibus deformata Nobilis decore sponsi, ac utilis ornaretur, cujus potentiâ & providentiâ circumspectâ damna resarciantur, ipsius regantur directa, & indirecta in debitam rectitudinis semitam dirigantur, Ecclesiastica defensetur libertas, Cleri status reddatur tranquillior, & commodis salutis & gaudij plebs lætetur. Unde nos laudabiles actus tuos, quibus de virtute in virtutem proficiens in oculis

Wladislai à Pontifice summa laudatio.

hominum à tuæ juventutis primitijs te gratum reddere studuisti, delectabiliter in animo revolventes, ac de redolentis tuæ famæ suavitate, quæ publico prædicatur testimonio, quòd claram serenissimorum tuorum nobilitatem natalium, studijs ac operibus nobilitare satagis virtuosis, odorem acceptabilem sentientes in te generosum, ac benedictionis filium direxerimus oculos mentis nostræ. In quo te ipsi Saltzburgensi præficiendo Ecclesiæ noster non indignè spiritus requievit, spem grandem ac fiduciam obtinentes, quòd cùm sis multorum Principum consangvini-

Nota.

tate, & affinitate subnixus, literâ sufficienti dotatus, gratus moribus, conversatione placidus, vitæ honestate conspicuus, aliísque virtutibus multipliciter insignitus, in spiritualibus nihilominus providentiam ac in temporalibus discretionem obtinens, Ecclesia eadem per tuam potentiam & circumspectionem fructuosam, ab instantibus periculis efficaciter eruetur, à futuris præservabitur salubriter; & non solùm in suis bonis juribus, immunitatibus, & libertatibus magnificè defensabitur, verùm etiam optatæ felicitatis, & prosperitatis augmentum spiritualiter & temporaliter ad pacem & bonum statum subditorum sibi, Cleri & populi, divinâ favente clementiâ consequetur. His itaque dignâ meditatione pensatis, Ecclesiæ prælibatæ, cujus in hac parte profectum potissimè attendimus speciali volentes diligentiâ providere, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine, in nomine Domini, non obstante defe-

ctu

ctu, quem in Ordinibus pateris, & ætate, te tunc Præpositum Wissehradensis Ecclesiæ, Capellanum nostrum, prælibatæ Saltzburgensi Ecclesiæ in Archiepiscopum præfecimus & Pastorem, curam & Administrationem illius tam circa spiritualia, quàm temporalia tibi totaliter committentes. Quapropter discretionem tuam rogamus, monemus attentiùs, & hortamur per Apostolica scripta, tibi in Virtute obedientiæ districtè præcipiendo mandantes, quatenus tibi onus à Domino impositum reverenter suscipiens, ad commissam tibi Ecclesiam cum plena nostræ gratiâ benedictionis accedas, & illius commissum tibi regimen sic prudenter, & utiliter exequaris, quòd ipsa tuo salubri ministerio gubernetur, fœliciter ac prospere dirigatur, túque velut Pastor sollicitus gregis Dominici tuæ custodiæ deputati, vigilem curam gerere comproberis, ex quibus clara tui fama nominis extendatur latiùs, & erga personam tuam benevolentia nostræ synceritatis dignè de bono in melius augeatur. Datum Perusij IV. Idus Novembris, Pontificatûs nostri anno primo.

Wladislaus ante legitimam ætatem Archiepiscopus cõstituitur.

Ejusdem Wladislai laudes pertexuit idem Pontifex in literis ad Petrum Canonicum Wratislaviensem, quem loco Wladislai postulati, Ecclesiæ Passaviensi præfecit.

Clemens Episcopus servus servorum DEI, dilecto filio Petro electo Pataviensi salutem & Apostolicam Benedictionem.

H. Canisius T. 1. antiq. lectionum in Annalibus Steron:

IN supremæ speculationis vertice, cui nos licèt indignos Apostolicæ dignitatis gradus prætulit, constituti, de varijs immensisque negocijs jugiter emergentibus solicitudinis Apostolicæ studio dirigendis continuâ reddimur attentione, soliciti, nè diligentiæ nostræ ministerium videatur deesse, ubi pastorale tenemur injunctum nobis officium exercere. Inter quæ de statu prospero ac salubri Ecclesiarum omnium ubilibet positarum curæ nostræ specialiter, supernâ disponente clementiâ, commissarum assiduè cogitamus, & profundis vigilijs excitamur, ut aliquid penitùs non desit inibi, quod ad ipsarum utilitatem per nos valeat procurari. Specialiter autem ad illas, quas viduitatis incommoda deplorare conspicimus, nostrum animum convertentes, in hoc præcipuè nostra sedulitas officiosa versatur, ut eædem de personis secundùm cor nostrum idoneis celeriter ordinentur, ad quod eò instantiùs vigilamus, quod ad id ex susceptæ administrationis cura specialiùs obligamur; Et quò Ecclesias ipsas per vacationem illarum diutinam majoribus spiritualiter, & temporaliter exponi discriminibus intuemur. Sanè Pataviensis Ecclesia Pastoris solatio destituta, dilecti filij Capellani ejusdem Ecclesiæ profuturi electione Pontificis, ut est moris, die ad eligendum præfixâ convenientes, in unum Spiritus Sancti gratiâ invocatâ, dilectum filium Wladislaum, nunc Saltzburgensem Electum, tunc Capellanum nostrum, & Ecclesiæ Wissehradensis Præpositum, in eorum Episcopum unanimiter, & concorditer postu-

Sede vacante multa damna emergunt Ecclesijs.

Laudatio Wladislai jam Electi Archiep: Salisburgens:

postulârunt, & postulationem hujusmodi præsentantes illam admitti cum instantia postularunt. Nos quidem postulatæ personæ, de cujus probitate multa laude digna relata nobis fuerant, nec non, & de illius meritis certam volentes notitiam obtinere, eundem Electum ad nostram duximus præsentiam evocandum, qui velut obedientiæ filius se nostro conspectui præsentavit. Licèt autem postmodum inspectâ Electi ejusdem laudabilium copiâ meritorum, de quibus tam per communis famæ præconium, & multorum fide dignorum laudabile testimonium, quàm etiam per experientiam facti nobis evidenter constitit, postulationem prædictã velut de persona sufficienti & idoneâ canonicè celebratam deliberassemus admittere; interim tamen Venerabili fratre nostro Ulrico quondam Saltzburgensi Episcopo, pro eo quòd ipse in commisso sibi plebis gubernaculo varijs de causis se utiliter gerere, sicut erat expediens, non valebat, cessionem suam Archiepiscopalis regiminis nobis per speciales literas & nuncium offerente, illámq; à nobis admitti cum instantia postulante, Nos tum ipsius Archiepiscopi quieti, & commoditatibus providere, quàm Saltzburgensis Ecclesiæ occurrere periculis, opportunâ diligentiâ intendentes, cessionem ipsius duximus admittendam. Recepta hujusmodi cessione, nos attendentes, quòd nobilis Ecclesia ipsa, quæ currentium dierum faciente malitiâ, multis periculis est exposita, virtuosi, ac potentis indigebat curâ Rectoris, ipsum Electum eidem Saltzburgensi Ecclesiæ in Archiepiscopum præfecimus & pastorem. Demum verò nè præfata Pataviensis Ecclesia, quæ præpositi Pastoris carebat solatio, prolixioris vacationis detrimenta sentiret, studiosè vacavimus ad exquirendum Virum talem, qui ad ipsius Ecclesiæ regimen idoneus haberetur, unde nos ad personam tuam, quam nostræ benevolentiæ plenitudinem assecutam odor famæ nobis reddit acceptam, cùm sufficiens literarum scientia suffragetur, & habearis vir vitæ laudabilis & conversationis honestæ, morum honestate decorus, discretionis maturitate conspicuus, clarus meritis, & aliàs in spiritualibus, & temporalibus circumspectus, nostræ considerationis dirigentes intuitum, ac sperantes, quòd virtutibus desursum tibi traditis insignitus, ipsam Pataviensem Ecclesiam fæliciter dante Domino gubernabis, ipsáque utilis gubernationis munita præsidio salubriter præservabitur â noxijs & optatis prosperitatis affluet incrementis, in nomine Domini Te tunc Ecclesiæ Wratislaviensis Canonicum ipsi Pataviensi Ecclesiæ de fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis præfecimus in Episcopum & Pastorem; Ideóque discretioni tuæ per Apostolica scripta in virtute obedientiæ firmiter præcipiendo mandamus, quatenus impositum tibi onus à Domino suscipiens reverenter ad commissam tibi Ecclesiam cum gratia nostræ benedictionis accedas, illius amplificandis honoribus, & profectibus procurandis de te sic reddendo solicitum, ut laudabilis famæ tuæ titulus apud remotos, & proximos clareat per effectum, & in delectationem nobis veniat, te semper & condignâ gratiâ prosequi & tuis desiderijs favorem benevolum impertiri. Datum Perusij VIII. Kalendas Decemb. Pontificatûs nostri anno primo.

Laudatio Petri ex Canon: Wratislaviensi assumti in Episcopum Passaviensem.

Tit. XXV

TIT: XXV.
Vitus Ecclesiæ Cathedralis Pragæ Decanus.

MAgnus suo sæculo Sanctimoniâ, & Apostolicis prorsus virtutibus Vir fuit *Vitus, Collegialis Ecclesiæ ad S. Vitum Decanus*; ad eum audiendum tota, ut sic dicam, ab imo, suis excita sedibus, *Praga* minimi maximi, Clerus, Proceres, ac Populus convolabant; unicus eâ ætate Cleri *Reformator* audiebat, qui *OEconomiam* sacram *Ecclesiæ Pragensis* optimè ordinârit. Enumerat *Canonicus* Pragensis incerti nominis (qui *Jaroslai* itidem *Canonici Chronicon* continuavit) *Missalia, Gradualia, Antiphonaria Musica, Psalteria, Hymnaria, Collectaria, Baptisteria, Breviaria, & sermonum libros ad Populum*, quorum ingentem numerum *Vitus* scribi fecerit (quod eo tempore, nisì grandi pecuniâ, perfici non poterat) atque eo pacto in *Officio Divino*, ùt idem loquitur, *Pragensem illustrârit Ecclesiam*. Jam sacras ædificationes *Viti*, quis enumeret? ampliavit ædificio pereleganti *Metropolitanam* (tum tantùm Cathedralem) *Ecclesiam*, in eáque *Cathedram* erexit lapideam cum cœlo suo, seu fornice varijs prætensionibus lapideis summâ arte formato; *Altare S. Mathiæ in Strahoviensi Basilica, Sacellum S. Michaëlis Archangeli in Pragensi Ecclesia*, fundato utrobique divite Sacerdotio dotavit; *Vicarium perpetuum Decani Pragensis* instituit, eámque in rem census annuos in villa *Bikoß* comparavit; quotidie tres, aut quatuor mendicos mensæ suæ convivas habebat; festis & Dominicis diebus etiam quatuor; complures quotannis pauperes vestiebat; *Bononiæ, Parisijs*, aliísque in Universitatibus alebat *Scholasticos*; plurimas *Ecclesias* à fundamento excitavit, alias collapsas erexit, plurimas ornavit altaribus, alias turribus, alias campanis, libris, sacris vestibus, & calicibus, & hæc omnia de suo. Author fuit *D. Czenkoni de Rosis Judici Regni*, ut *Ecclesiam Omnium Sanctorum in Arce Pragensi* construeret, in eáque duo Sacerdotia magnificè fundaret An. 1263. præfuit operi ipse *Vitus*. Iterum, in *Ecclesia Cathedrali Bonifantes* duodecim, adolescentulos, qui sacris ministrarent (de quibus alio in loco dicemus) instituit, auxit etiam *chorum duobus Sacerdotibus*, Divinas laudes ùt mos est, cantantibus; *S. Laurentij Ecclesiam* in monte *Petrino* cadentem, ejusdem *S. Martyris* cœlesti monitu reparavit; *Sluchæ S. Adalberto, Kogeticij S. Vito* perelegantes duas construxit *Ecclesias*. Hæc omnia extra *Vitum* ipsum, & vana fuissent, nisì ipse *Vitus* omnium se virtutum exemplar *Canonicis* fratribus præbuisset: ipse (ut alia taceam) *primus media de nocte* ad officium Divinum in Ecclesia canendum surgebat, obibat Cellulas, ministros, & Clericos excitabat. Mira alia de hujus Sancti *Viri* virtutibus, in eo, quem citavi, codice invenies; *Franciscus* quoque *Pragensis in Chronico*, Viti laudationem habet

1271. 1. Maij

Vitus Ecclesiæ libros conscribi curat.

M. S. Eccl. Prag.

Cœlestis quædam Viti magnificentia.

Fundation: Viti quàm plurimæ.

Mors 1235.

bet plures paginas implentem. Canonicorum numero adſcriptus eſt *Vitus* An. 1235. Obijt Vir Sanctus An. 1271. 1. Maij, quem non modò pauperes, ſed etiam *Canonici* veris lacrymis luxêre, quòd, ut ajebant, *Lucerna Domûs DEI eſſet extincta.*

Tit. XXVI.

Wenceslaus VI. Bohemiæ, & Poloniæ Rex Sanctiſſimus, Fundator Cœnobij Aulæ Regiæ.

1305. *Vide Epit. noſtram.* Hujus glorioſiſſimi Regis Sanctimoniam Veteres, novíque Scriptores ex æquo commendant; *Bonfinius* diſertè aſſerit, eum à Bohemis veteribus *pro Sancto cultum, ſtatuam inter Divos Pragæ publicè meruiſſe;* filius fuit *Ottogari* Regis bellicoſi, quem fortuna in acie *Rudolfo* I. fundatori Auguſtæ Domûs Auſtriacæ ſubſtravit, *Rudolfus* victor filio (huic *Wenceslao*) filiam ſuam *Juditham* (alijs dictam *Guttam*) An. 1286. deſpondit. Principio Regni graviſſimis *Wenceslaus* Rex jactatus eſt turbis, & multis appetitus inſidijs, voto An. 1290. edito, Cœnobium Ciſtercienſibus in honorem DEI Matris condendi (quod annis abhinc ſeptem explevit) omnium hoſtium ſuorum & domi conjuratorum victor, & ultor evaſit, ùt in *Hiſtoria Bohemiæ* narratur. Ajunt optionem *Ciſtercienſibus* dediſſe, ubi ubi habitare vellent; optâſſe illos *Aulam Regiam* locum amœniſſimum, & ad *Regis*, & Aulicorum voluptates, & delicias factum; *Regem* igitur, quamvìs Aulici fremerent, & quibusdam ſubornatis, controverſiam de loco Regi moverent, protinus ædificium Regium ſplendidiſſimum dirui, & Cœnobio ſolum aptari juſſit. *Bella* hujus Regis, aliáque geſta, niſi quatenus Sanctitatem oſtendunt, commemorare nihil attinet; imò adeò nec de Fundationibus ejus, præſertim *Aulæregienſi* (omnium Cœnobiorum miraculo) verbum dicam, ſiquidem alius ei locus apud me ſervatur. Reverentiſſimus Sacerdotalis Ordinis *Rex*, non modò Romanos Pontifices (cujus rei documenta maxima *Raynaldus* recitat) in honore habuit, ſed etiam Præſules Pragenſes, ùt Patres coluit infimis officijs, adeò, ut *Joanni Epiſcopo*, Populo univerſo Pragenſi ſpectante, *Stratoris* obſequium aliquando præſtiterit. *SS. Eucharistiæ* adorationi, & cultui adeò devotum fuiſſe ſcribunt, ut ſæpe quatuordenas Sacerdotum *Miſſas* in die, ante ſe dici juberet, ſummâ ipſe pietate genibus flexis, & ſupplex conſtanter DEO, & Divinis inhærens. Juſtitiam propriam Regibus virtutem, quanti faceret, ſequens exemplum *Franciſcus* coævus Scriptor recitat: *Miles quidam animo conturbato expoſuit coram Rege Wenceslao, quod injuſtè patiebatur, allegans ſibi factam violentiam, poſtulans querimonijs dari ſibi Judicem ad juſtitiam exequendam; tum Rex proprijs intentus commodis, cauſſam querulantis non advertit, ſed à ſe mœſtum juſſit abire;* at

[Margin notes: Genus. — Voto ad Dei Matrẽ victor hoſtium. — *Raynald: in Annal: Eccleſiaſt.* — Reverentiſſimus Eccleſiaſticæ dignitatis. — *Franciſ. in M. S.* De ſeipſo pœnas exigit R. Wenceslaus.]

at brevi in se reversus, seipsum multis redarguens, solus cubiculum ingressus, candelam ardentem cruribus applicuit, acriter sese comburens, & ait: At caro ardeas, nè in futuro perpetuum ardorem sustineas; & in quinque locis quasi cauteria fecit, propter hujus peccati pœnitentiam, & correctionem. Hactenus Franciscus. Ex hoc vel uno argumento de multis *Wenceslai* virtutibus prudentes facere poterunt conjecturam. Religiosorum Ordinum amantissimus (præsertim *Cistercienṡium, Minorum S. Francisci, & Prædicatorum*) aliquot ijs Cœnobia magnificè, & Regijs opibus fundavit. Orationi deditissimus erat, quam affectuum omnium, & sensuum temperantia comitabatur. *Franciscus* narrat, *Regem* biennio cilicium super nudam carnem gestâsse, & gestaturus erat diutiùs, nisi *Sacerdos*, qui à Confessionibus erat, vetuisset. Admirationem omnem superant, quæ de viventis Regis Sanctitate *Franciscus* adducit. Mors maximè vitam ostendit. Ut primùm morbo correptus est, ornatum omnem Regium, vestésque ipsas inter miseros, & egenos distribuit; Tunicam vilissimi coloris, & pretij induit, stratúmque eodem panno contegi jussit, asserens, si convalesceret: se valedicturum Regno, & inter *Cistercienses* suos vitam Religiosam acturum. Vocatis fidissimis ministrorum, debita omnia ante mortem per eos expunxit; *Filio* Sapientiæ, & sanctitatis plena monita reliquit, atque ut de ijs servandis Filius *super Caput S. Wenceslai* juraret, coëgit; Regias vestes Ecclesijs donavit, & plurimos Pauperes quotidie pasci jussit; *Missam* ante se ægrotum quotidie fieri voluit; in summis morbi cruciatibus, nè verbum quidem impatientius protulit; oleo sacro inungi petijt, & cùm obtinuisset, ad suos conversus: *Fratres*, inquit, (verba ipsa recito) *congaudete, & mihi congratulamini, quòd tam diu manum Domini, quæ contigit me, correptus sustinere merui. Ecce resolutionis meæ tempus instat! nunc animæ meæ egredienti orationibus vestris subvenite, & vos Sacerdotes ad Missas legendas vos præparate! Tum Passionem secundùm Matthæum legi jussit, quam erectis in cœlum manibus, multo cum sensu Pietatis audivit; ad extremum valedicens omnibus, & in manus Domini Spiritum suum commendans, serenissimo quodam colore post mortem è vultu emicante, vitâ excessit*; Miracula quædam Regis mortem consecuta sunt, ex quibus duo lectiora referemus: *Joannes Episcopus Brixinensis*, cùm mortem *Wenceslai Regis* amicissimi nimiùm lugeret, & amarissimis lacrymis sæpius prosequeretur, nocte concubiâ *Rex* ipse visendum se *Episcopo* præbuit, & quid ità lugeret, quæsivit? cui ille: mortem ejus, luctûs sui caussam esse respondit. Tum *Rex* increpare Episcopum aggressus: *An*, inquit, *in sacris Literis nunquam legisti? cùm te consumtum putaveris, orieris ùt Lucifer, & habebis fiduciam propositâ tibi spe, & defossus securus dormies; requiesces, & non erit, qui te exterreat, & deprecabuntur faciem tuam plurimi.* Adjecit: O *Te modicæ fidei, qui Sanctorum mortem infælicem, & miseram exi-*

Ad mortē præparatio Regis Wenceslai.

Juramentū super Caput S. Wenceslai.

Optima mors Regis Wenceslai mirâ visione comprobatur.

existimas! simul evanuit. *Episcopus*, etsi *Regis* verba altissimè memoriæ commendâsset, tamen ubi illa in sacris libris reperiri possent, hactenus ignorabat; aperto igitur sacrarum literarum Codice, invenit *Jobi* Caput undecimum, in quo sententiæ illæ leguntur, & liquidissimo solatio perfusus, desijt in posterum lugere. Aliud quoque est exemplum, quo *Regis* hujus Sanctitas declaratur: cùm Vir quidam nequissimus (*latronem* disertè appellat *Historia Sedlecensis*) Aulæ Regiæ *Ecclesiam* ingressus esset, ac Mausoleum Regium videret, quædam indigna Regi mortuo opprobrare cœpit; ecce autem Regis statua super sepulchrum protensa jacens, elatâ manu, grandem homini colaphum infregit, quo verbere etiam oculorum lumen impudentissimi latronis extinxit. Ità videlicet Sanctorum suorum honorem defendit DEUS! Obijt tabe confectus optimus Rex W*enceslaus* An. 1305. 21. Julij *Pragæ*, in *Aulæ Regiæ Cœnobio*, quod fundârat, humatus. Cùm id Cœnobium post annos centum, & plures, ab hæreticis subjectis facibus concidisset, nihil ex tot Tabulis sacris, & Imaginibus, quàm *Divæ Virginis* Effigies, quam ipse curârat, & altera *Regis* ipsius adstante ponè Patrem filio W*enceslao*, illæsæ remanserunt. Alit hodiéque ad *Beati Regis Tumulum* ardentem lampadem sacra, & grata Cœnobij hujus *Aulæregiensis* posteritas.

Honor Regis Divinitus defensus. — Tumulus, & effigies.

Tit: XXVII.

Owida Griffina Hostislai Russiæ Regis filia, vitam inter S. Claræ discipulas professa.

1313. vel 1309 XI. Junij.

OWida Griffina ità sese ab humano genere segregavit, ut nisi lapis sepulchralis, & paucula veterum Scripta extarent, ipsum *Ovvidæ* nomen non haberemus: Lapis sepulchri in Ecclesia Vestalium *S. Agnetis* ante Altare majus hæc loquitur: *3. Idus Julij Ovvida Griffina Regina Ungariæ, & Russiæ, Ducissa Cracoviæ, Mater Wenceslai, Soror Regulæ Discalceatarum S. Claræ.* Paucula verba; ex quibus tamen quæstiones intricatissimæ nascuntur, & propè de singulis verbis disceptatur; alij *Ovidam Reginam Ungariæ*, eandem *Ducissam Cracoviæ*, eandem *Bulgariæ Regis filiam*, eandem *Conversam* in claustro, eandem *Abbatissam*, eandem Wenceslai Regis *Matrem*, eandem *amicam* ejusdem *Regis* faciunt. Ego omnia conciliari posse puto: fuit enim *Ovvida* soror *Cunegundæ*, quam Ottogarus II. Rex Bohemiæ victoriosus *Margarita Austriacâ* repudiatâ, Anno 1261. accepit in Conjugem; filiæ fuerunt *Rosislai*, vel *Hostislai Russiæ* Regis, quem eundem *Weleslavinus*, & *Crugerius* Bulgariæ Regem, *Bonfinius* Regem *Moscoviæ* appellant; eædem neptes *Belæ Ungariæ*, quòd filiam *Belæ Rosislaus* in conjugio habuisset, ex qua *Cunegunda*, & *Ovvida* sint genitæ. At cur *Mater Wenceslai* (secundi scilicet, ejus nominis, qui postea etiam Poloniæ Rex fuit) appel-

XI. Junij. — Genus Ovidæ. — *Weles. in Genea. Duc. & Reg. Bohē. Crug. 11. Jun. Miech. in hist. Polon. Bonfin. Decad. 2. lib. 8.* — Per eā pars Poloniæ acquiritur Regno Boh.

appellatur? ideo nimirum, quòd ſororis ſuæ *Cunegundæ* filium, ipſum *Wenceslaum* adoptârit, eidémque *Wenceslao*, cùm eſſet vidua, relictas ſibi à mariito moriente provincias *Cracovienſem*, *Sandomirienſem* donârit. Hanc donationem *Griffinæ* (quam nihil in *Poloniam* juris habuiſſe ſomniat) irridet *Miechovius*, quem res ipſa refellit: nam id *Wenceslai* jus agnoſcente, & cedente *Premyslo Majoris Poloniæ Principe*, Cracoviam *Wenceslaus Bohemiæ Rex* occupavit, & accedente etiam conjugio *Rixæ*, *Poloniæ Rex* eſt ſalutatus, ùt ipſemet narrat. Addit deinde *Miechovius*: *Griphinam* in ſummo contemtu, & ludibrio apud *Bohemos* obijſſe: id quoque extremam *Miechovij* ignorantiam demonſtrat, qui quod ultro *Griphina* privata quæſivit in clauſtro, id quaſi in publica luce geſtum, ac ſi coacta foret, impingit. Hac quæſtione ſolutâ ſolvitur & illa, quâ ratione *Regina Ungariæ*, *Ruſſiæq;*, & *Duciſſa Cracoviæ Ovida* dicatur? primum titulum à *Matre*, alterum à *Patre*, tertium deſumſit à *Conjuge*. Eſt & illud controverſum, cur *Diſcalceata* appelletur? ſed & hoc diſſolvetur, cùm de *Cœnobio illo Virgineo* agemus, quod *S. Agnes S. Claræ* familiaris fundavit, & *pauperum Domicellarum* (quæ nihil poſſidebant, & ſolâ piorum liberalitate ſuſtinebantur) voluit appellari. *Abbatiſſam* fuiſſe *Griphinam* quidam ſcripſêre, ſed Epitaphio refelluntur, quod ſinè dubio omiſſo ſimplici ſororis nomine, *Abbatiſſam* nominâſſet; conſentiunt enim omnes memoriæ inter *Converſas* humillimam Chriſti amore vitam egiſſe. Et hoc illud eſt, quod eam *Albo* noſtro, & *Bohemiæ Sanctæ*, ac *Piæ* inſcribit: nihil enim ſibi arrogâſſe Principem fæminam, Regum, ac Reginarum neptem, filiam, ſororem, amitam, potentiſſimi Ducis uxorem, nihil ex priſtina fortunæ ſuperbia retinuiſſe, ultimum ſemper locum in Cœnobio quæſiſſe, culinam procurâſſe, ſororibus omnibus, ſed ægris præcipuè, miniſtrâſſe, reprehenſiones etiam juniorum (ſenex ipſa, & dum vitam finiret, annum octogeſimum ſupergreſſa) patienter audiſſe, beneficijs maledicta pensâſſe; hoc profectò Divinum eſt! hàc cælites ivêre, hæc eſt ad æternam gloriam via! Scripſêre paucula de *Griffina Miechovius*, *Hagecius*; plus aliquid M. S. *Vita S. Agnetis*, *Crugerius*, & Codices quidam Manuſcripti, ex quibus hæc decerpſi. Obijt An. C. 1309. juxta *Hagecium*; in lapide extritis numeris, videtur Annus obitûs ejus poni 1313.

M:S. Priv: Reg: à f. 22. Dreſſ. aliiq;

Miech. l. 3. C. 65. & ex eo Cromer. l. 10.

Tituli ejuſdem.

Humilitas, cæteræque virtutes.

Miech. l. c. Hag: in An: Crug. 11. Iun MS. Crũlo:

Tit: XXVIII.

Sanctimonia Vitæ, & quædam miracula Cœleſtia in Cœnobio Aulæ Regiæ uno ſuprà Pragam milliario, Ordinis Ciſtercienſis.

Omnia *Bohemiæ* Cœnobia Viris Sanctitate præſtantibus referta fuiſſe, pridem in *Epitome* vetuſtorum Codicum fide aſſerui, quod etiam mira-

Circa 1320. Epit. hiſt. l. 4. C. 1.

Sanctimonia Cœnobiorum Bohemiæ.

miracula, quæ legimus confirmant; at major eorum pars, Cœnobijs ipſis hæreticorum rabie deletis, interijt: quò magìs DEO agendæ ſunt grates, quòd aliquod, licet exile veſtigium, ſupereſſe, & ad nos ex *Aulæregienſibus* Memorijs pervenire voluerit, unde non modò hujus, ſed etiam aliorum Cœnobiorum Sanctitatem (nam in eo genere alterum alteri concedebat nihil) velut è *pollice, Coloſſi Rhodij magnitudinem* conjicere poſsimus. Agam hoc loco velut ex formula, & judiciorum more non meis, ſed alienis, & fide dignisſimorum Virorum verbis rem totam conficiam, nè verbulo mutato:

Ex Lib. Secret. Aulæreg. cujus fragmentũ recitatur à Frebero in Chronic. Aulær. C.18

In principio Monaſterij fundationis Beatæ Virginis in Aula Regia: Deus ibidem multa oſtendere dignatus eſt miracula, quorum quædam in prima parte Chronicæ per me ſuperiùs ſunt ſignata. Plura tamen ſunt nobiſcum miracula perpetrata, quæ devotio Monachorum obticet, & ſupprimit, eò quòd in humilitatis latibulis gradum figit. Ego ipſe quibusdam meis familiaribus occultè mihi aliqua ſua miracula referentibus, ſæpe dixi: ut mihi relata, etiam alijs in publico ad DEI Gloriam revelarent; Qui reſponderunt: Quòd Gloria DEI, & Gloriatio eorum eſſet teſtimonium conſcientiæ ſuæ, & timerent, quòd in revelatione talium ſecretorum illorum, quæ Dei debere eſſe gloria, eis forſitan fieret ignominia, & ruina. Deprædari, inquiunt, deſiderat, qui theſaurum publicè in via portat.

An Virtutes ſuas maſeſtare ſit contra perfectionem?

Quantum autem ipſi mei fratres in laude hominum delectentur, patuit mihi ex quorundam relationibus Seniorum. Quadam vice de via, & labore veneram, & in quodam loco quaſi ſolitarius reſidebam, acceſſerunt tunc ad me duo ex Senioribus humiliter, & petitâ loquendi licentiâ ſic dixerunt: Bone Pater, dicitur in Conventu, quòd vos, Filios nos, veſtros, multum habeatis in audientia aliorum hominum de virtutibus commendatos, & ipſis eam, quam abſcondimus, gratiam publicetis; timemus nè fortè noſtra apud DEUM propter hoc merces meritoria minuatur, quando favor populi ex fama creſcit, & temporalis promotio plus accedit; cautè igitur in hoc petimus agite, bone Pater! ſic agite, ut & noſtra devotio homines lateat, & pateat ſoli Deo. Hoc audito, ego corde congratulando ſubriſi, ad horam ſubticui, delectatus fui cognoſcendo devotionis evidens argumentum, & deſideravi dilucidè: quòd cor humile verbum bonum, & pium eloquium eructaret, nec audebam hujuscemodi devotionis ſpem extingvere, ſed incepi illud dictum Evangelicum allegare: Luceat, inquam, lux veſtra coram hominibus, ut glorificent Patrem veſtrum. qui in Cœlis eſt. Et adjeci: permittite me, chariſſimi Fratres, de vobis, ſicut & de alijs Religioſis perſonis loqui ad profectum ſæcularium vera, & ædificatoria in publico; veſtra tamen intentio ſemper maneat in occulto, nec ex hoc veſtra merces apud Deum minuitur, ſi per veſtra exempla, in alijs hominibus devotio augmentatur. Nec idcirco vos laudo tantùm, ut detractionis vitium non incurram, ſed ut faciam, ſicut eſtis, DEO, & hominibus vos dilectos; Dilectus quippe à Deo & hominibus eſt, cujus memoria in benedictione eſt.

Officium pro dignitate ſumitur hoc loco.

Eisdem quoque Fratribus tunc dixi, & adhuc dico cum B. Hieronymo: etiam adjuratus Chriſti præconia non tacebo. Præſtant etiam mihi noſtri fratres ſuæ devotionis, & humilitatis teſtimonium, quòd in injunctis ſibi non libenter ſtant officijs, & exterioribus invitiſſimè negocijs implicantur, ita quòd apud plures ipſorum officium quaſi Martyrium reputatur; habent tamen patientiam propter obedientiam, & conſcientiam in labore. Et licèt quidam graviter portent officium, nihil tamen ducunt in opere negligendo.

Prolixum eſſet narrare ſingula, quæ ab initio fundationis Monaſterij in Aula Regia DEUS ibidem fecerit miracula, & opera gratioſa; Plura ſunt ſcripta, plurima ſunt omiſſa, & à memoria hominum ſunt elapſa, quædam tamen per me viſa, & efficaciter approbata per alios, quæ prætermittere ſalvâ Conſcientiâ non audeo, hîc notabo. Ego enim omnes nôvi & vidi, hujus Monaſterij, à principio fundationis, perſonas, & cum eis ſum ferè à

juven-

juventute conversatus, unam duntaxat personam non vidi, Fratrem videlicet Theodoricum Custodem primum, utique (ut creditur ab omnibus) Virum Sanctum, qui subitò post fundationem Aulæ Regiæ primus inter primos Monachos cursum vitæ in pace feliciter consummavit, & memoriam sui in benedictione posteris suis usquè hodie dereliquit. Ipse namque (ut asseritur) licèt senex decrepitus esset, & in ordine LX. annos haberet, tamen unâ tantùm tunicâ æstatis, quàm hyemis tempore usus fuit; Nemo unquam ipsum impatientem vidit in adversitatibus, vel iratum, sed mitissimus ad omnes extitit, compatiens, & benignus.

Theodoricus Custos.

Post hunc quidam Senior Reverendus nomine Rudolphus de Walderbach, assumptus in ordine vir approbatus, felici fine obyt, qui de quodam Novitio ad Primam intrante Chorum astantibus signavit, & colloquij tempore signata in choro coram omnibus replicans ità dixit: scio, scio, & certus sum, quia iste Novitius hodie Novitiorum cellas ingressus, istius Monasterij Abbas erit. Cujus dicti veritatem postmodum rei exitus comprobavit: ille enim Aulæ Regiæ Abbas fit, quem prædixit.

Rudolphus de Walderbach.

Accidit ante annos aliquot, cùm multi essent Monachi, & Conversi in Infirmatorio Aulæ Regiæ decumbentes, quòd Frater Michaël, nunc Pater Aulæ Regiæ, cum alijs ægrotaret, qui velut in sublimibus sub firmamento nubibus, quandam quasi Angelicam vidit speciem, quæ quandam auream virgulam sicut catenulam dispositam deorsum contra langvidos aliquos extendebat; Illi autem omnes, super quos extendi illi virgula videbatur, in illo, quo tunc laborabant, mortui sunt, langvore. Istam visionem quasi suis carnalibus pateret oculis, omnibus exponebat, & ipsam jam quilibet langvidus metuebat, eò quòd non fiebat aliter, quàm ipsa virgula ostendebat.

Michaël Pater Aulære:

Eodem tempore Frater Laurentius, hodie Grangiarius, infirmatus ad mortem, omnibus est Sacramentis Ecclesiasticis procuratus: omnes enim, qui eum viderunt, de ipsius vita penitùs desperârunt. Qui quum nimio laboraret doloris cruciamine, Gloriosam Genitricem DEI Mariam incœpit suspirijs, & lacrymis invocare: ô Gloriosa, inquit, Domina Virgo Maria tibi meæ castitatis, & juventutis florem obtuli, optans tibi diutiùs in hoc Monachali habitu militare; sed ecce juvenis morior spe privatus; Adjuva me, Mater gratiæ! Mater, Misericordiæ, quòd meam valeam vitam ad tuam Gloriam prorogare! Cui tunc per quandam vocem taliter est responsum; Laurenti, non morieris modò, sed valebis; Frater autem Otto isto tempore morietur. Erat autem Frater Otto Diaconus, & Succentor, omnibus Conventualibus juvenis valde gratus. Iste Frater Laurentius, licèt debilis, obstupuit, rem auditam Fratri Theodorico Infirmario retulit, & uterque quod auditum fuerat, pro phantasmate reputavit. Nec fit mora, sed ecce horâ diei tertiâ Otto Succentor, qui in Prima sanus in Choro intonuerat, ad Infirmatorium infirmus deducitur, die sextâ moritur, & cum luctu Conventûs more solito sepelitur; Hujus, sanatus competenter Frater Laurentius interfuit sepulturæ. Prædictus Frater Otto Diaconus toti cohorti dilectus, humilis, & devotus, ante exitum animæ suæ nobis pluribus præsentibus, & audientibus, cœpit Nomen, & auxilium Virginis Gloriosæ Mariæ altisonis vocibus, & magnis clamoribus fortissimè, & devotissimè invocare; Nos autem suis clamoribus compatiendo diximus: Bone Frater Otto, parce capiti tuo, nimis clamas, & te lædis! Ipse quasi subridendo nobis respondit: O Fratres, jam video mortem ante me, imminet jam exitus animæ meæ, de illa Gloriosa indigeo Adjutrice; Quid mihi de hoc capite? Caput meum Christus sit, & Maria. Sic igitur inter clamorem, & nominationem continuam Christi, & Mariæ Virginis, nobis astantibus, & orantibus, in Domino fæliciter, & leniter obdormivit, qui post mortem suam pluribus nostræ Congregationis Fratribus in forma apparuit gloriosa, & Salvationis suæ præbuit evidentia argumenta.

Laurentius Grangiarius, id est horreis & añonæ Præfectus.

Otto Diaconus.

Circa idem tempus Frater Theodoricus, dictus Ungarus, Sacerdos, & monachus, qui mecum in cella fuerat Novitius, elanguit: & quum jam morti vicinus fuit, viribus corporis totaliter destitutus, loquelâ privatus, manum dexteram emortuam elevavit, & cum indi-

Theodoricus Ungarus.

Hermann' Infirmarius

indice super Fratrem Hermannum tunc Infirmarium, stantem ibi inter alios directissimè demonstravit. Considerans hoc Frater Hermannus miratur, & timet, locum hinc inde mutat, cupiens se abscondere retro dorsa Monachorum astantium; Digitus verò morituri non cessat indicare constantissimè super eum. Videns hoc Frater Hermannus, de Camera, in qua infirmus ille jacuit, festinè prosilijt, ad vicinam stubam, ubi plures affuimus, confugit, nobisque morituri illius demonstrationem tremens retulit, & sic dixit: Forsitan Frater iste Theodoricus vult hoc ostendere, quòd eum sequi debeam in morte, avertat hoc DEUS, & custodiat me DEUS! Sed ecce statim Frater Theodoricus moritur, & sequenti die Frater Hermannus ad doloris lectulum deportatur, qui etiam die sextâ moritur, & suum sequitur ostensorem. Quum autem idem Frater Hermannus Sacerdos humilis, utilis & devotus Monachus jam in extremo laboraret agone, accidit, quòd Dominus Conradus tunc Abbas de Praga veniret ad Monasterium, & ego secum. Quum autem suum præsentem videret Abbatem, quasi de gravi somno suscitatus, sic Frater Hermannus ait ad ipsum: Bene veniatis Pater mi! ô Pater, inquit, licentiam detis mihi filio vestro! Quò? inquit, Abbas; at ille: ut vadam in viam salutis; Ad quod Abbas: Vade in pace, & Deus pacis tecum sit. Amen, ille infirmus respondit; & exhilaratus in Spiritu, & decorus vultu, de Abbatis licentia confortatus, mox sub vera obedientia nobis præsentibus in Domino feliciter obdormivit. Illius (ut spero) consequutus est sortem, qui factus est pro nobis obediens Patri usquè ad mortem.

Conradus Abbas.

Si plura de ista materia volueris legere; require in volumine secretorum Aulæ Regiæ; Hîc enim solùm illa scribimus, quæ publicè ab hominibus fieri nos videmus.

Ubi quærẽdus hic Liber?

TIT. XXIX.

Henricus Abbas Sedlecensis in Bohemia Ordinis Cisterciensis, Vir insignis Sanctimoniæ, & magnorum in Patriam Bohemiam meritorum.

21. Aug: Circa 1321.

HEnricus (quem vetustæ memoriæ *Heydenricum* appellant) miris laudibus à Scriptoribus Ordinis sui tam à vitæ Sanctimonia, quàm à singulari, & prudentissima in regendo Cœnobio svavitate celebratur; ut mirari satis non possim oscitantiam *Simeonis Eustachij*, qui Origines & historiam *Sedlecensis Cœnobij* pollicitus, *Henricum Abbatem*, omnium fortasse, quos *Sedlecium* habuit, laudatissimum, *sterili* ut ita dicam, *avenâ*, & ignavissimè quasi aliud agendo nominavit, contentus dicere *Virum doctum, prudentem, & circumspectum fuisse.* Henricus igitur ejus nominis *Abbas II* in calamitosa illa *Bohemiæ* tempora incidit cùm *Carinthiæ Dux Henricus* pro Rege Bohemiæ se gereret, & inductis in Bohemiam novis colonis, Veteres quantum posset, expelleret, & omnia versaret pro libitu. Miserum ejus temporis statum diligenter *Hagek, Dubravius*, sed diligentissimè omnium, qui hæc videbat *Franciscus Pragensis Canonicus* descripsêre; sed in *Epitome* nostra brevissimè lìcet, *Henrici* depeculationes, rapinas indignas Principe, Civitatum oppressiones, Nobilitatis excidium, quod designârat animo, aliáque ejus violenta & Tyrannica consilia explicare conati sumus, ut ea hoc loco repetere sit actum agere. His igitur malis omnibus, & rebus *Bohemiæ* prope

Negligentia Simeonis Eustachij.

Hagek post A. 1306. Dubrav. in hist. Boh. Francisc. in Chron. MS

Consilio Henrici Abbatis Bohemiæ deploratissimus status emẽdatur.

per

perditis, *Joannis Pragensis Episcopi, & Henrici Abbatis* prudentia & sanctimonia succurrit; verissimum enim illud, & omni oraculo certius esse semper existimavi, quod *Siracides* protulit: *Anima Viri Sancti enunciat aliquando vera, quàm septem circumspectores sedentes in excelsis ad speculandum.* Primùm communicato cum *Joanne Episcopo, & Conrado Aulæregiensi, & Joanne Plassensi* Abbatibus consilio, ad colloquium *Bohemiæ Proceres*, ac cæteros Ordines evocant, miserrimum Reipublicæ statum ponunt ob oculos, unam esse salutis viam *Cæsarem* (erat *Henricus VII. Imp.*) implorare, ejúsque filio *Joanni* Regiam Virginem *Elisabetham* offerre, quæ Regnum ferret pro dote; assentiebantur *Ordines Bohemiæ* tam salutaribus consilijs. Sed *Carinthiæ Ducis* incubatoris *Bohemiæ* timore, Legationem suscipere nemo audebat; accedebat, quòd ad *Cæsarem* adducenda erat *Elisabeth*, quæ omni Satellitio & Aulicis, & omni mundo muliebri carebat à *Caritho* spoliata, & Cimmelijs omnibus exuta. Utrumq; hortatu *Abbatis Henrici, Episcopus & Ecclesiasticus Ordo* in se recepit; ornata Virgo Regium in modum, & Legationis Princeps *Henricus Abbas* cum *Aulæregiensi & Plassensi* fæliciſsimè negotium confecerunt. Magnum hoc in *Bohemiam Sacri Ordinis Cisterciensis* meritum haberi debet, neque unquam ex animis Bohemorum delendum, quo pereuntem Patriam levarunt ab humo, & ab interitu vindicarunt; prætereo reliqua de *Legatione Henrici* ab omnibus Scriptoribus nostris commemorata. Porrò *Abbatem Henricum* duobus ante hanc Legationem Annis An. 1308. *Sedlecenses* amiserant, nisi ipse suorum *Sedlecij* relictorum, & mœrentium filiorum misertus, sponte redijsset, recitabo verba Bruschij: *Heydenricus Abbas 15.* (Waldsassij) *Vir justus & pius ex Sedlecensi Monasterio Bohemico, in quo jam antè Canonicè in Abbatem electus diu feliciter præfuerat, Waldsassium evocatur An. 1308. præfuit duobus Mensibus, & quia inprimis charus esset tum populo, tum Cœnobio suo Sedlecensi, cui prudentiâ suâ multum profuerat, rogatus ut apud eos maneret, nec alibi domicilium eligeret, missis ad Abbatem Volcenrodensem Visitatorem primarium Waldsassensem, duobus Abbatibus Ossecensibus, Theodorico qui nuper ibi resignârat, & Gervvico tum ad clavum Cœnobij sedente, oblatam Abbatiam Waldsassensem cum multa gratitudinis significatione reddidit, móxque Sedlecium redijt, ubi XLII. annis summâ cum laude & gloria præfuisse legitur.* hæc Bruschius. Eadem, sed majori authoritate licèt breviùs, de justitia, prudentia, dexteritate & svavitate in regendo, ac præsertim vitæ *Henrici* Sanctimonia in *Hagiologio* Sacri Ord. Cisterciensis leguntur his verbis: *xxi. Augusti. In Bohemia Beatus* (nota vocem Beati) *Heydenricus Abbas B. Mariæ de Zedelitz* (Sedlecz) *Ord. Cisterc: qui ob insignem sanctitatis famam ad Abbatialem dignitatem evectus eam annis 42. laudatissimè tenuit, & egregijs virtutibus decoravit, &c.*

Eccli. C. 37.

Abbatum trium Ord. Cisterc: meritum in Boh. æternum.

Hag. 1310. Dubra. in hist. Boh.

Brusch. Cent. 1. Monaster. in Waldsassio.

Elogium vitæ Henrici Abbatis.

Tit. XXX.

Elisabeth Regina Bohemiæ, Joannis Regis Conjux, Mater Caroli IV.

1330. 28. Sep: FUit hæc *Regina* non imbellis, ut ità dicam, sed heroicæ prorsus Sanctimoniæ, quæ scilicet innocentiam, fortitudinem, magnanimitatem plusquam virilem, invictam tolerantiam, cæterásque virtutes Regias cum summa moderatione, magnificentiâ in sacris, liberalitate, & misericordiâ in omnes conjunxit. *Cisterciensem* Ordinem præcipuo semper est amore complexa, maximéque *Aulæregiense*, *&* *Offecense* Cœnobium; hoc Ecclesiasticâ supellectili ex auro, argento, gemmis, & pretiosissimis pannis phrygio opere, & fæminarum artibus contextâ; illud ædificatione Ecclesiæ, & elegantissimis ad latera novem Sacellis conditis (quæ totidem Templa videbantur) ornavit. *Sufficij* Urbe Regiâ, ùt in *Epitome* narravi, *Eremitis S. Augustini Cœnobium* insigne excitavit; Virgines sacras *Prædicatorij Ordinis* sex *Olomucio* advocatas *Pragam*, in domum Fratris in *Augezd* adduxit, sed eam fundationem postea mutato consilio *Cistercienfibus Virginibus* sacris in *minore Urbe* transscripsit, quod Cœnobium ego suspicor in *Rzeporam* tandem esse translatum, cùm nè vestigium ejus *Pragæ* aliud supersit, constétque *Parthenonem Rzeporensem* sub Aulæregiæ Jurisdictione, & institutione pauculis illis nonaginta circiter, quibus stetit annis, vixisse. Jam quantas, & quàm palmares injurias à quibusdam *Regni Proceribus*, & ab ipso Conjuge (quem aliquando in amoribus exerrâsse traditur) & quoties exilium ipsum ad plures annos fortissimè tolerârit, & Spartanâ generositate concoxerit, in *Chronico Aulæregiæ* (quod *Petrus* loci Abbas, qui Reginæ à sacris erat Confessionibus conscripsit) narratur. Utinam prima ejus Chronici pars, ac deinde secunda, & tertia (quæ mutilæ sunt) extarent! absolutiorem *Bohemiæ* historiam, *&* *Elisabethæ* hujus *conversationis*, *&* *vitæ insignia*, ùt Petrus loquitur, haberemus, quæ in prima, & secunda parte Chronicæ legebantur. Epitaphium, quod idem *Petrus de Zittavia* Abbas *Aulæregiensi Reginæ* scripsit, multa paucis comprehendit; inter alia

Fundationes Reginæ Elisabethæ.

Elogium hujus Reginæ.

Chron. Aulæregiæ C. 25

Non fuit elata, licèt alto germine nata,
Personas humiles, devotas, & quasi viles
Despectas mundo, dilexit corde jocundo &c.
Cuncta suæ vitæ direxit tempora rite:
Aut legit, aut orat, proprijs manibúsque laborat,
Ornatum multum parat ad Domini quoque cultum, &c.

Solebat porrò hæc *Regina* velis Calicum sacrorum, Bursis, Frontalibus, Casulis (ùt in Templis appellantur) initialem sui nominis literam E. vel ex gemmis

mis, vel ex auro, & argento elaboratam assuere, ut Sacerdotes admoniti, eam in memoria haberent. pergamus ad reliqua:

Officium Marthæ peragens pietatis in arte
Contemplando piè, tulit otia sæpe Mariæ;
Fœmineos mores, & quæ spectant ad honores
Legalis vitæ, consvevit habere peritè:
Ut verum tester, fuit hæc par Judith, & Esther
Pluribus in factis per eandem fortiter actis &c.

Constat hanc *Reginam* etiã bella pro *Bohemis* suis secundo semper Marte gessisse; addit eam claustralem, & Religiosam vitam sæpius sequi voluisse, & optâsse. Obijt in *Wißehrad* omnibus Sacramentis munita, absente in *Carinthia Rege Joanne* marito An. 1330. die S. Wenceslai in Domo *Joannis Bolek* Præpositi fratris sui, cujus corpus cùm biduo *Proceres* (ùt in Regum, Reginarúmque funeribus Bohemis usitatum fuit) per omnes Pragenses Ecclesias circumtulissent, & pro ea Sacerdotes ubique Sacra facerent, Populúsque oraret, quarto tandem die in Regum *Mausolæa in Aulam Regiam* est illatum. De hac Regina mirabile exemplum recitat Author *speculi Gloriæ Austriacæ*, quo suspicionem à se *Henrici Cæsaris* refutârit adhuc novemdecim, aut viginti annorum puella, quod me hîc referre non decet; neque confirmo, nec refello, sed propè est, ut perpensâ tantâ *Reginæ* hujus modestiâ, & probitate confictum esse existimem.

Summa Regni Bohem: amatrix.

Mos circũferendi per Pragam Regũ corpora

TIT: XXXI.

Nankerus Wratislaviensis Episcopus, gente Silesius, in cujus morte Angelici cantus sunt auditi.

N*Ankerum* illustri loco in *Oppoliensi Principatu* genitum *Silesia* Civem suum agnoscit; consangvineo verò Majorum, & magno, ut ità dicam, Patruo, omnes illæ generosæ in *Silesia* stirpes gloriari possunt, quæ lignatorum securim gestant in clypeo, quales etiam ab eadem origine censentur in Polonia Principes *Ossolinsky*. At *Nankerus* noster natalibus suis non contentus, pretiosissimas gemmas duas apposuit, *Scientiam & Virtutem*; his gradibus ad honores Ecclesiasticos, tandem etiam ad *Episcopatum Cracoviensem* ascendit. Totus erat in imitando sanctissimo antecessore suo *Stanislao*, affligebat corpus jejunijs, aliísque Sanctorum artibus suam exercebat virtutem; in Ecclesia perdius, & pernox orabat, benignitate incredibili rapiebatur in egenos; Domûs DEI decorem diligebat, quàm qui maximè; sed penè eundem cum *Stanislao* sortitus est exitum: nam cum liberâ voce coram *Rege Poloniæ Wladislao* jura Ecclesiæ suæ tueretur, offensus

A. 1341. 10. Apr.

Papr. in speculo Mora: Okolski in Stemmatogr. Orbis Poloni.

Genus Nankeri.

sus irritabilis, & corpore parvus Princeps (ob quam caussam à suis *Loktek* quasi cubitalis appellabatur) indignum Sacerdotij fastigio, & Coronæ Episcopali facinus! grandem *Nankero* colaphum insregit, Dirisque ob id devotus est; cúmque semel irritato Rege, nulla reconciliatio gratiæ speraretur, *Wratislaviensem Episcopatum* petentibus Canonicis pro *Cracoviensi*, approbante Pontifice commutavit; sed hîc quoque alium Principem *Lokteko* violentiâ similem *Nankerus* invênit: caussatus enim *Joannes Bohemiæ Rex Miliciâ* Episcopali arce ad hostes arcendos sibi opus esse, & inde se bellum gesturum, proditione indignâ unius ex *Prælatis Ecclesiæ*, arcem occupavit, nec unquam ullis Episcopi precibus restituit, quam contumaciam Regis *Nankerus* magnâ Ecclesiastici pectoris fortitudine anathemate in Regem contorto vindicavit. Nihil omissum est à *Rege* odiorum, nihil à *Wratislaviensibus* contumeliarum in Præsulem, ut Regi suo se approbarent; jam *Romam* lite delatâ, cùm sinè dubio *Rex* inferior ab judicio discessurus esset, venenum *Nankero* Ecclesiasticæ libertatis vindici porrigitur: *Poloni Scriptores*, Regis id factum jussu tradunt, alij ab ijs, qui Regem id velle interpretabantur, affirmant: utut sit, gloria defensæ ad mortem usquè Ecclesiæ *Nankero* eripi non poterit; *Nissæ* in ditione sua veneno depascente contabuit, postquam *Cracoviæ* annis quinque cum medio, *Wratislaviæ* quindecim Episcopalis muneris annos implêsset. In morte *Nankeri* Cantus Angelicos suavissimos auditos *Nissæ*, Scriptores primæ notæ commemorant, & Virginem notæ Sanctimoniæ inter hos cantus animã Nankeri in cœlos deferri à Cœlitibus percepisse. *Wratislavia ob Nankeri Antistitis* sui contemtum, paulò pôst universa conflagravit, vidítque mulier devota, & ad *S. Mauritij* inclusa (quod adhuc eâ ætate usitatum erat, ùt etiam in *Odorici Raynaldi Annalibus Ecclesiasticis* legimus) Angelum DEI aspectabilem super *Wratislaviam* stantem, irato vultu, ex sinu prunas ardentes in Urbem subjectam profundentem. *Nankerus* ad Ecclesiam suam *S. Joannis Baptistæ* devectus est ad tumulum; Successori Episcopo *Preczlao*, *Carolus Joannis Regis Filius* pro Patre satisfecit, ùt in *Vita Ven: Arnesti* Archiepiscopi memini narrâsse.

Injuriæ illatæ Nankero à Regibus.

Nankerus immunitatis Ecclesiasticæ vindex acerrimus.

Nissæ reclusa Angelicos cantus audit in morte Nankeri.

Tit: XXXII.

Joannes IV. ultimus Episcopus Pragensis.

1343. 4. Ian:

Joannis genus.

JOannes ex illustrissimo sangvine Procerum *Draziciorum* Joannis III. itidem Pragensis Episcopi ex Fratre *Gregorio* (Lupacius *Joanne*) nepos, commendatione doctrinæ, & interiorum literarum, quas avidissimè juvenis combiberat, inter *Canonicos Pragenses* gradum tenuit, & *Scholastici* titulum consecutus est; mortuo demum *Gregorio Episcopo* anno 1301. ad Episcopatum concordi omnium Canonicorum sententiâ evectus. Gloriosam

Joan-

Joannis Episcopi Bohemiæ Principis consecrationem, cui *Rex Wenceslaus* Stratoris ministerium præstitit, ut in *Epitome* narravi. Complectabatur animo magna *Joannes*, & pecuniam, & opes non finem esse putavit, ùt mortales multi, sed instrumentum quoddam, & apparatum, quo vera famæ magnitudo apud homines, & in Cœlo æterna gloria comparetur. Ejus opus fuit *Pons lapideus* grandis ad *Raudnicium* super *Albim*, in cujus trajectu plurimi mergebantur, quem evocatis *Româ* artificibus exstruxit eâ mole, & magnificentiâ (septennio tantùm, quod mirêre, in opere consumto) ut parum *Pragensi* concederet. Ad *Pontis* finem pauperibus Christi alendis, *Hospitalem Domum*, & census perpetuos, ac stabiles, unde alerentur, adjecit; ejus opus est insignis *Basilica Collegialis Ecclesiæ Pragæ ad S. Ægidium*, tum altera *Raudnicij* in Episcopali ditione *Canonicis Regularibus S. Augustini* (quos in Bohemiam induxerat, & amabat impendio) magnificè constructæ, cum toto Cœnobio pro vicenis Canonicis, quod fundârat; ejus opus fuit *S. Adalberti* sepulchrum, lamellis argenteis scutulato opere contectum, quam nobilem inventionem in contegendo *S. Wenceslai* corpore, *Bohemiæ Proceres* postea sunt secuti; ejusdem *Joannis* opus ditiones, & castra *Herstein*, & *Kaiersperg*, seu **Supihora** de suo emta, & patrimonio Episcopali conjuncta; ejus opus, *Domus Episcopalis Pragæ* ex lignea, lapidibus sectis ædificata, & elegantissimè adornata, ùt pridem descripsi; ejus opus *tres*, ùt vocant, *Præbendæ Canonicales* in Ecclesia S. *Viti* tum *Cathedrali* fundatæ; & cum paulò ante mortem intellexisset à Regibus novam *Cathedralem Ecclesiam* ad instar *Coloniensis* descriptam propediem ædificatum iri, *Joannes* pro duobus sumtuosissimis sacrarijs, & Altaribus in *Ecclesia* futura erigendis, certam pecuniæ summam legavit, alterum *S. Marthæ* (cujus solenne festum Authoritate Apostolicâ instituit per *Bohemiam* celebrari) alterum *S. Silvestri Papæ & Martyris*, ante quod postmodum in tumba cypressina *Venetijs* allata *Joannem* ultimæ voluntatis Executores tumulârunt; ad utrumque Sacrarium pius Præsul Sacerdotium ad perpetuitatem fundavit. Exercitum instructissimum viris, armis, Ducibus, semper in promtu *Joannes* habebat, cujus ope *Joannes Rex Bohemiæ Pragam* occupavit, & paulò pòst An. 1311. & 1312. Arces prædonum dejecit apud *Moravos*, & Nobilitatem compescuit, & A. 1315. secundissimo prælio *Ungaricum Bellum* confecit, pluráque alia gessit, quæ in *Epitome nostra* leguntur. Hæc omnia magnificum Principem, & animum opum contemtorem indicant; quæ sequuntur, magìs ad vitæ sanctimoniam indicandam referuntur. Invaluerat pessima consvetudo per *Bohemiam*, ut Domini locorum *Plebanos*, & *Rectores Ecclesiarum* pretio ad tempus conducerent, qui si *Patrono Ecclesiæ*, seu *Collatori* non placerent, sinè alia authoritate dimitterentur, & alius rursus ad *Patroni* libitum sufficeretur; unde graviter in *Parochiali* munere, & Parochorum statis Censibus peccabatur sæpissime.

Magnificentia in ædificando, rebúsque cæteris.

Joannes Episcopus Exercitū alebat.

Fortitudo adversus eos, qui Ecclesias vexabant.

sime. Rem ingenti animo aggressus *Episcopus*, etsi extrema quæque contrà *Proceres* minarentur, ejusmodi *mercenarios Sacerdotes* à Divino suspendit officio, eóque rem perduxit, ut *Collatores*, suos *Plebanos* ad Ecclesias præsentarent in posterum, neque authoritate profanâ, sed Ecclesiasticâ, Sacramenta Populo ministrarent, neque à Parœcia nisi causâ apud *Episcopum* probatâ, ejus unius, potestate demoveri possent. Interfuit *Joannes* Concilio Viennensi, summo à *Clemente V.* exceptus honore; domum reversus celebravit Synodum, & optimis Constitutionibus Diœcesin suam munivit, & sepsit. Pauperes alebat, & cibabat, nudos vestiebat, *sex opera misericordiæ*, ait coævus Scriptor Franciscus, *semper exercens; quæ DEI sunt, reddebat, quæ Regis, restituebat.* At nunqnam sinè æmulo, & obtrectatore Virtutem inveneris: ab *Henrico de Schomburg Thuringo Præposito Litomericensi* gravibus calumnijs innocentissimus *Præsul* appetitus, & accusationibus in *Curia Papæ* diuturnis lacessitus, undecim annis Patriâ caruit, tandem An. 1229. à Romano Pontifice innocens declaratus, calumniatorem, non modò Natalibus, sed etiam virtute *Spurium*, superavit. In Bohemiam reversus, *Pragam* veniens, rectâ ad *S. Viti* Ecclesiam 19. Junij, 1329. contendit, & ante limen Ecclesiæ procumbens, & osculis limen salutans votum emisit (imitatione Præsulum dignissimum) *nunquam se omissurum quidquam, quod ad Eccesiæ suæ dignitatem, & commoda augenda quoquomodo pertineret.* Hoc *Joannis* Episcopi votum Sanctissimum, miror omissum ab ijs, qui ejus Viri laudationem nostrâ ætate scripserunt. Obijt *Joannes Episcopus* A. C. 1343. 4. Januarij. etsi anniversaria funeris dies 5. Januarij in *Pragensi Ecclesia* ageretur; rexit Pragensem Ecclesiam annis 42. super tumulum *Præsulis* marmoreum ex orichalco statuam ejus magnitudinis, quâ *Præsul* pollebat, hæredes posuêre, (*Franciscus* tamen apertè scribit: hanc *Statuam* ab ipsomet *Joanne*, dum adhuc viveret, esse curatam, ut ante se mortis memoriam pius *Præsul* semper haberet) incendium Anni 1541. decus hoc cum alijs plurimis *Basilicæ Metropolitanæ* ornamentis corrupit. Vitam optimi Præsulis habet *Franciscus Præpositus* ad S. Vitum Pragæ, *Pontanus*, *Crugerius*, & nos pridem in *Vita Arnesti.*

Francisc. 2. parte Chro: Prag. l. 1. C. 16.

Synodum celebrat.

ejusdem virtutes.

Welesl. in Calend. histor. 19. Jun:

Amor suæ Ecclesiæ.

Epit. hist. l. 3. C. 18.

Obitus & Tumulus.

Pont: in Episcopis Prag: Cruger. 4. Januarij.

Tit: XXXIII.

Margarita de Zleb, Ordinis S. Claræ in Cœnobio Crumloviensi, vidua magnæ Sanctitatis.

A. 1368.

Memoriæ *Cœnobij Crumloviensis*, tum alia certæ fidei Manuscripta, nomen *Margaritæ de Zleb*, suggerunt, eámque admirandæ Sanctitatis fæminam appellant; vixit in ipsis Cœnobij initijs, quod *Rosenbergici Proceres* (ùt suo loco scripsi) inter An. 1361. & 1368. fundârant. Fuit *Margarita* filia *Hinkonis* (non *Zbinkonis*, ùt habent alij) *de Zleb*, proinde

de Illustrissimæ, & vetustissimæ stirpis *Lippæorum*, ùt in Stemmatographia Bohemiæ probavimus. Nupta adversùs animi sui sententiam voluntate Parentûm, nobilissimo Viro *Henzlikoni*, seu *Joanni*, vel *Henrico de Trzemssin* (*Hasenburgicæ stirpis*) multis continenter injurijs, & contumelijs onerata, omnia ea adversa æquissimo animo ad usquè mariti mortem toleravit; postmodum Ordini *S. Claræ* nomen dedit, totámque se ad studia Sanctitatis convertit, in vita, & morte miraculis clara. Vivebat paulò post An. 1365. agunt de ea *Paprocius, Crugerius, & Procerum Rosensium Annales* meminerunt. *Crugerius Margaritam* hanc è *Wartembergico* stemmate prodijsse asfirmat; quem secutus sit, nescio, cùm neminem citet: constat *Zleby* ditionem non ad *Wartembergicos*, sed ad *Lippæos* ab omni memoria pertinuisse, ùt habet in *Hussiticis Theobaldus*, ideóque cum *Rohacz*, *Zleby* munitissimo castro confidens *Sigismundo* jam in Regnum paternum recepto subdere sese nollet, Patruelem ejus *Ptaczkonem de Ratay Lippæum* Rex ad eum oppugnandum misit usitato magnis Regibus consilio, ut si vellet, receptum haberet ad gratiam, quam cùm contemnit, in pœnas incidit proditorum, & laqueo vitam finivit. Vide eundem *Theobaldum*.

Genus Lippæum.

Sanctitas.

Paproc. in Monaster: Bohem.

Tit: XXXIV.

Joannes Militius Sanctæ Ecclesiæ Pragensis Archidiaconus.

INter illustres Sanctimoniâ viros præteriri non potest memoria *Joannis Militij*, quem falsò quidam primâ ex *Nobilitate Procerum Talembergicorum* genitum tradidêre; *natalium enim conditione vilis* (ùt ejus discipulus loquitur) Sanctitate, & Sapientiâ maximus evasit, vixit Ernesti I. Archiepiscopi, & Caroli IV. Imperatoris temporibus post An. C. 1360. & ultra; ejus consilio usus Carolus, Venetias (ità Veteres lupanaria, & Veneris domos vocabant) An. 1372. dejecit, ac vetuit frequentari, quo in loco *Militio* agente sacrarium conditum est *S. Magdalenæ, S. Afræ, & Mariæ Ægyptiæ* honori. *Militium* hæreseos suspectum habuêre quidam, adeò etiam *Spondanus, & Odoricus Raynaldus hæresiarcham* appellant, quòd *Bachanalia, & voluptates* svaderet, quo nihil à vita *Militij* alienius fuit, hominis austeri, & in sese durissimi. Ejus defensionem primus ego, quod sciam, suscepi, ac virum optimum (ùt alios sanctimoniâ vitæ insignes) calumniam passum ostendi in Epitome rer. Bohemicarum l. 4. C. 1. in Notis. tam irrefragabilibus argumentis, ut vel obiter ijs perpensis, qui adversantur, daturi sint manus. Jam non modò hæresin fovisse pectore, sed DEI Spiritu plenum *Ecclesiis Bohemiæ* ætate suâ, velut lucernam ardentem, & lucentem præluxisse, *Vita*, quam subjicio, ab ejus Discipulo conscripta, satìs demonstrat; eam ego præfixam *Militij*

1374. 2. Feb:

Brevis defensio Joannis Militij.

litij Operibus in Manuſcipto Volumine *Bibliothecæ Trebonenſis in Cœnobio Canonicorum Regularium S. Auguſtini* repertam, manu meâ deſcripſi; hâc vitâ obturatur os *Illyrici* hæreſiarchæ, in *Opere de teſtibus veritatis*, qui *Milicium* (ut librum ſuum auctiorem faceret, pluréſque haberet ſtultitiæ ſuæ teſtes) *Pontificibus oblatrâſſe* mentitur.

De Vita Vener: Presbyteri Milicij, Prælati Eccleſiæ Pragenſis.

SCripturus vitam Servi tui ad honorem nominis Tui, prout Tu dederis D. DEUS, per quem Eccleſiam noſtri temporis in antiquum Apoſtolicæ gratiæ, & virtutis decus voluiſti refloreſcere, eum invoco adjutorem, quem jam olim habeo incentorem amorem tuum. Quis enim de amore tuo, quantumcunque ſpiraculum vitæ habens, & videns teſtimonium gloriæ tuæ tam præclarum, & tam fidelem temporibus noſtris mundo inſolitum effulſiſſe, non agat, & ſatagat, non det operam, quantumcunque poterit, nè lumen à Te incenſum tuorum quempiam lateat? ſed quantum humano ſtylo fieri poteſt, quod melius ipſe tamen per virtutem operum facis, manifeſtum, & exaltatũ velit, ut luceat omnibus, qui ſunt in domo tua? Cùm ergo Sol Juſtitiæ erat ſub nubilo, & ſui luminis claritatem abſconderet, & ferè nos opprimeret umbra mortis, tunc oriens ex alto ſplendor lucis æternæ, qui neſcit occaſum, ſic errorum tenebras effugavit, ut mox umbrâ remotâ, ſub qua pugnabant Principes tenebrarum, ab Electis effugerent, & mox dubietatum ambages cœperunt à fidelium cordibus diſperire, ut jam Chriſti milites teneant tam ſplendidum rutilantis veritatis fulgorem, ut eum nulla falſitatis caligo poſſit ampliùs obſuſcare; videlicet, ubi abundavit delictum, ſuperabundavit & gratia, & populus, qui ambulavit in tenebris, vidit lucem magnam, habitantibus in regione umbræ mortis, lux orta eſt eis. Et ecce radius lucidiſſimus, nullo erroris nubilo præpeditus, Prædicator egregius, ſcilicet *Milicius Presbyter Olomucenſis Diœceſis de Cremſyr*, non ſublimium parentum exiſtens, ſed innocens manibus, & mundo corde, doníſque cœleſtis gratiæ refertus, cujus initijs prędicatio quaſi lux procedens crevit uſquè ad perfectum diem, & illuxit his, qui in tenebris, & umbra mortis erant. Hic verò erat noctis imperator, & ſic crevit in Virum *Prælaturæ magnæ*, ſcilicet *Archidiaconâtus*. In qua manens ſtatim cœpit ſtudioſè cogitare de ſalute ſibi commiſſorum, & diligenti curâ Plebanos viſitare; nihil verò ab eis expoſcebat, niſì ſalutem, proprios ſumptus expenſarum, & aliarum neceſſitatum faciens, & licèt poterat ſalvâ conſcientiâ expenſis *Plebanorum* bene ſuſtentari, tamen propter majorem perfectionem vitæ frequentiùs propria impendebat. In tali verò dignitate manens, licèt hoc noſtris temporibus incognitum eſt, ſtatim

Nota.

Militius Archidiacon⁹ Eccleſiæ Pragenſis.

Zelus.

tim cœpit in cilicio peragere pœnitentiam, & quando iter alicujus partis arripiebat, tunc duo cilicia cautè, & ſecretè cognato ſuo clerico, nomine *Stephano*, quaſi pro majori ſuo theſauro ſtudioſè recommendabat cuſtodienda. Mortificatio.

Attendens verò ſervus DEI Evangelicum dictum, ubi ſic dicitur: *Niſi quis renunciaverit omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus*, nihil ampliùs ſibi volebat reſervare, & veniens ad *Capitulum Eccleſiæ Pragenſis*, eandem *Prælaturam* ſpontè, nullo eum cogente, in manus *Prælatorum Pragenſis Eccleſiæ* reſignavit, & ſic pauper manens, *Chriſtum* ſequebatur; & licèt poſt reſignationem ipſius per *Prælatos* multùm fuerit rogatus, ut de manibus eorum eandem *Prælaturam* aſſumeret, quibus grates immenſas retulit, ſed nullatenus eandem reſumere voluit, attendens ad Evangelicum verbum, ubi dicitur: *Nemo tenens manum ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt Regno DEI.* Quamvìs & magnis precibus poſt reſignationem factam per Reverendum Virum Dominum *Arneſtum* bonæ memoriç *Archiepiſcopum Pragenſis Eccleſiæ* fuerit rogatus his verbis: *Domine Milici, quid melius poteſtis facere, quàm, ut pauperi Archiepiſcopo ſibi gregem commiſſum paſcere, juvare velitis?* Cui humiliter omnino non recuſavit, nec etiam pro tempore illo conſenſit, ſed volens priùs videre: utrùm eſſet idoneus, & habilis ad verbum DEI ſeminandum, iter citò arripuit, in *Pilznenſem Provinciam*, & veniens in quandam *Civitatem Domini Archiepiſcopi*, nomine *Tyn*, cœpit ibidem verbum DEI prædicare. Cùm verò vidiſſet pulchrum hortum plantatum in *Curia Plebani*, ſtatim diabolus inimicus humanæ ſalutis, cœpit ſuggerere, quaſi dicens: *Ecce quantis delicijs in toto æſtivo tempore hunc hortum viſitando in fructibus perfrueris!* Servus verò DEI, non immemor Evæ deceptionis factæ in horto Paradiſi firmavit in corde ſuo: quouſque ibi maneret, nunquam eundem hortum intraret, neque illis fructibus veſceretur, quia non propter delectationes corporis illuc venerat, ſed ſalutem requirens animarum. Cognoſcens ergo, quòd ex gratia DEI poſſet aliquantìs in verbo DEI proficere, medio anno elapſo, quo continuavit ibidem prædicando, reverſus eſt in *Civitatem Pragenſem*, & cœpit in *Eccleſia S. Nicolai* in minori Civitate ſub Caſtro verbum DEI prædicare. Conſiderans verò ſervus DEI populum ſtudioſiùs verbo DEI adhærere, & ſic requirens fructum majorem animarum, cœpit in *Eccleſia S. Ægidij* in majori Civitate rete Verbi DEI laxare, & quamvìs in principio ſuæ prædicationis paucum populum habere videretur, & licèt etiam ab aliquibus propter incongruentiam vulgaris ſermonis derideretur, & propter oblivionem in Feſtis indicendis, quorum adhuc uſum non habebat, tamen in bono propoſito, in quo perſeverare propoſuerat, nullatenus diſcedebat. Multi verò, etiam amici ejus ſibi ſvadebant, ut à ſua prædicatione ceſſaret, dicentes: *Quid tuo ſermone tali proficere poterus? Ecce quanti Viri noſtris temporibus fuerunt Religioſi ſcientifici, & illi non multùm*

Reſignat Archidiaconatum.

Mortificatio oculorũ & affectuũ in horto.

Eccleſiæ Pragenſes in quibus prædicabat Militius.

profecerunt. Ipse verò considerans *Christi* derisionem, & ejus prædicationem, quòd non solùm multitudini prædicavit tantum, sed & uni mulieri, videlicet *Chananææ*; sic ipse non prætendebat confusionem pro veritate pati, nec multitudinem populi curabat, sed solummodo prætendens salutem animarum, & quòd non solùm in multitudine est salus, cœpit in verbo DEI esse continuus, detestans *superbiam*, *luxuriam*, *avaritiam*, quia ex his, quasi ex radice alia mala proveniunt, & sic per ejus assiduam Prædicationem, & austeritatem correctionum primò aperiebantur aures surdorum, qui priùs inviti audiebant verbum DEI, postmodum verò suorum Prædicatorum immemores frequenter adhærebant ipsius prædicationi, & pòst cœpit populus affluere, & admirabantur turbæ laudantes nomen Domini, & dicentes: *quia fecit nobiscum misericordiam suam.* Crescente itaque prædicatione ejus, inceperunt mulieres superbæ pepla alta, & gemmis circumdata caputia, & vestimenta auro, & argento ornata deponere; alij verò peccatores publici, & occulti peccata sua deflebant, usurarij usuras reddebant, artifices verò talia artificia scientes, quæ sinè peccato vix vel unquam fieri possunt, talia dimittentes, alia ex novo discebant. Alij verò quàm plures omnia pro Christo dimittebant, & ad Eremum properabant, ut ibidem solitariam vitam ducentes, & ærumnosam, de peccatis pœniterent. Ex tali verò devotione fidelium, *Servus DEI* accensus, binâ vice in die quasi frequenter prædicabat, ternâ verò sæpissime, multoties etiam quater per diem suam prædicationem faciebat; & semel contigit, quasi in uno die quinq; sermones perfecit. & hoc in talibus locis: mane ad *S. Ægidium*, finito verò sermone illo statim transivit, & ad *Beatam Virginem in læta Curia* secundum sermonem prædicavit, tertium verò post prandium iterum ad *S. Ægidium*, quartum *mulieribus pœnitentibus in Domo*, quam inhabitabant, quintum verò in *Ecclesia S. Georgij Castro Pragensi* Monialibus consummavit jam post horam vesperarum, & ibidem primò prandium suum fecit. Et nunquam integrum diem super aliquo sermone studebat, sed in duabus horis, vel tribus magnum sermonem, & sæpissime in una hora comprehendit. Hoc verò admirans quidam *Magister Sacræ Theologiæ nomine Adalbertus*, Vir nimiæ literaturæ, quasi sub juramento dicebat: Omne, quidquid ego pro sermone faciendo Viris literatis, & illuminatis vix in uno mense comprehendere possum, *Militius* verò tantùm unâ horâ suo studio comprehendit. Rarissimè autem ad unam horam prædicabat, sed quasi semper duabus, & aliquando horis tribus. In *Parasceve* verò, hoc est, magnâ *sextâ feriâ* statim post matutinas incipiens ad *quintam horam* prædicabat; post prandium verò horis tribus in prædicatione populum retinebat, & rarò pransus, antequam omnes sermones, quos intendebat prædicare, perfecisset. Quando verò prandebat, & post hoc facere sermonem debebat, tunc quidquid prædicare intendebat, infra prandium

[Margin notes: Argumentum Concionũ Militij. — Fructus Cõcionũ ejus. — Quàm sæpe in die prædicârit Militius. — Neglectus cibi.]

um ſibi illud legi fecit, & ſæpiſsime met legebat, vel ſcribebat, & comedebat, ſed multò avidiùs incendebatur de Scriptura ſacra, quàm de cibo corporali. Et licèt materias, quas prædicare deberet illas, quia valde bonæ memoriæ erat, bene retinebat, tamen de ſe nihil præſumebat, ſed devotis ſuis orationibus ad ſermonem ſe præparabat. Quando verò finito ſermone multitudo eum ſequeretur, & pro conſilijs eum petebant, licèt nimium jam fatigatus erat, tum benignè cuilibet ſpiritualiter conſedit, & quidquid pro ſalute animæ erat, hoc conſulebat. Non enim erat acceptor perſonarum, quia nunquam aliquem, ſive divitem, ſive pauperem ſpernebat, ſed ad ſe venientem quemlibet benigniſſimè aſſurgens, ſuſcepit, & penes ſe locavit, & affabiliter pertractavit. Recedentem verò quemlibet de Commodo ſuo conduxit, & ſæpiſſime de domo, in qua manebat. Quandocunque verò *Mulier* aliqua ad eum pro aliquo conſilio venit, rariſſimè ad Commodum ſuum, licèt multis ſecum manentibus, tamen invitus, intromiſit, & publicè in domo, in qua manebat, & non in occulto loco, neque prope ei conſedit, & de ſalute, in quantum meliùs valuit, informavit, & ſi aliqua *mulier* ſibi loquens corpori ſuo appropinquavit, & hoc propter ſuam ſimplicitatem, ſtatim rigidè dixit: *Cariſſima, neſcis remotiùs ſtare*! & ſicut moris eſt à ſe hominibus recedentibus, quòd manus ſibi invicem porrigunt, nunquam alicui *muliebri manum* porrexit; & quandocunque *mulieri* alicui loquebatur, ſemper oculos defixos in terram tenuit, & valde ſerioſè loquebatur, & quandocunque habebat de ſuo Commodo ad aliquam *mulierem* exire, licèt tunicâ ſimpliciter ſartâ, & latâ erat indutus, tamen raro ſinè pallio voluit alicui mulieri adſtare, vel ei conſidere, & invitus cum eis longos ſermones pertractabat; & ſi aliqua diffuſi ſermonis erat, ipſe verò inſtruebat eam, ut brevibus verbis materiam, de qua locutura erat, explanaret. Et quandocunque per Civitatem propter arduam neceſſitatem tranſibat, nunquam manum de pallio extendebat, neque tranſiens loquebatur alicui, niſi in magna neceſſitate, neque ridebat, ſed miti modo, non vertens oculos hinc inde, greſſus ſuos diſponebat; & quandocunque *Clericus* ſuus, vel aliquis in via loquebatur, ipſum ſtatim corrigebat. Et ità erat ſollicitus de ſalute populi, quòd licèt nunquam in juventute *Teutonicum* profecerat, volens ergo majorem populum Domino ſuo acquirere, cœpit jam in ſenectute ſtudioſè *idioma Teutonicale* inquirere à ſuo Scholari, & ab alijs, quibus notum erat, & multoties totum ſermonem, quem prædicare debebat, in *Teutonico* conſcripſit, & ſic incepit in Teutonico prædicare, & per hoc magìs per Divinam Gratiam in verbo DEI accenſus, etiam ſtudentibus, & alijs viris litteratis latinè, qui miro affectu, & devotione ad ipſius ſermones confluebant, in *Eccleſia S. Nicolai in Majori Civitate Pragenſi* prædicabat, & eandem prædicationem omnibus diebus feſtivis faciendo, ultrà quàm duobus annis continuavit, & poſtmodum eoſdem ſermones omnibus

Humanitas & humilitas Militij.

Cautelæ in colloquio cũ fæminis.

Modeſtia Militij.

Diſcit linguam Germanicam.

Scribuntur ejus Conciones.

bus ſtudentibus, & alijs ſcribere volentibus dedit ad ingroſſandum, qui ſunt *de Tempore, & de Sanctis* in uno volumine comprehenſi, & ſic in hodiernũ diem *Militij ſermones* nuncupantur. Et cùm *D. Archiepiſcopus* eoſdem ſermones cuidam *Magiſtro ſacræ Theologiæ* Viro illuminato, nomine *Adalberto* præſentari feciſſet, & *D. Wilhelmo Decano Wiſsehradenſi* Viro illuminato, idem verò *Magiſter* eoſdem ſermones conſpiciens, ità reſpondit: *Non eſt verò meũ illa corrigere, quæ per gratiam Spiritûs Sancti ſunt compilata.* Et ex hac ipſius ſtudioſa, & aſſidua prædicatione, multi ex Studentibus, & alijs ſimplicibus Presbyteris videntes in ſimplici homine tale donum Spiritûs Sancti eniteſcere, in magnos etiam prædicatores creverunt. Gratulanter ergo cum Salvatore, & Domino noſtro JESU Chriſto eſt dicendum: *Confiteor tibi Pater Cœli, & terræ, quia abſcondiſti hæc à Sapientibus, & prudentibus, & revelâſti ea parvulis! & quare hoc? quoniam Pater ſic placitum fuit ante te.* Quando verò finito ipſius Latino ſermone ipſum *Presbyteri* ad Commodum ſuum de *Eccleſia* ſequebantur, eos ad lineam ejuſdem viæ, quâ tranſibat, nè eum ſequerentur, trahebat, nolens ſibi obſequium ab eis parari, quia à vana gloria multùm ſe cuſtodiebat. Mos autem ejus converſationis talis erat, quoniam aut legebat, aut aliquid dictando ſcribebat, aut ſimplices inſtruebat. Exercebatur igitur in juſtificationibus DEI ſemper. Detractorum verò, & ſuſurronum, & eorum, quorum DEUS venter eſt, conſortia penitùs declinabat. poſt menſam verò prandij, ſive cœnę ſuo corpori requiem nullam dabat: nec mirum, quia & infra menſam à lectura, ſive ſcriptura, raró, vel nunquam vacabat. Nunquam verò propter aliquam corporalem recreationem viſus eſt ſpatiari, neque etiam aliquod ſolatium carnale à principio ſuæ prædicationis ſibi exhibuit; neque verbum aliquod ſæculare, quod ad riſum eum, vel alium provocaret, aliquando protulit, & ſi aliquis clericorum, ſive Presbyterorum ſibi commanentium verbum aliquod tale dixit, ſtatim de talibus quemlibet corrigebat, nè talibus levitatibus, quæ ad riſum ſpectant, uteretur, ſciens Vir DEO devotus, quòd levitates corporales levem animum eſſe oſtendunt. De ſalute verò omnium, ſicut de ſua propria nimiùm ſolicitabatur, maximè tamen illorum, quibus ipſe converſabatur. Sicut ſemel contigit in ſuo quodam Scriptore, qui pro pretio ſibi *Thomam de Aquino ſuper Lucam* ſcribebat; talis verò roſtra in calceis, & torquem in pallio, qui vulgariter dicitur **Obogek** deferebat, quem nimiùm rogabat, & pretium XLII. groſſorum, vel paulò plus ſibi dedit, ut talia deponere deberet. Ità etiam erat diſpoſitus, & in omnibus circumſpectus, ut ex moribus hominis exterioris, qui videbatur, honeſta, & ſancta æſtimaretur compoſitio animi, qui non videbatur. Singulis erat compaſſione proximus, & præ cunctis contemplatione ſuſpenſus. Cùmque DEO dilectus, & hominibus *Milicius*, prædicationi, & alijs pijs operibus ſic inſudaret, nihil poſſidebat, nihil habebat, ſciens, quòd *difficile eſt* divi-

Teſtimonium de Militij Concionibus.

Fuga otij.

Gravitas Militij.

Paupertas ejus.

divitem in Regnum Cœlorum intrare, sed solummodo ubi à devotis hominibus comodum sibi aliquod dabatur, ibidem manebat, & quidquid causâ DEI pro ipsius corporis refectione sibi dabatur, hoc *Clericus* suus sibi ad comedendum parabat, & etiam aliquæ devotæ Virgines, & viduæ, & aliæ bonæ matronę in eorum hospitijs ipsius fercula decoquebant, & parata sibi dabant, & licèt pauca solùm pro sua necessitate habebat, illa tamen misericorditer, piè, & hilariter cum pauperibus dividebat. Papyrum verò emebat, & pauperibus Scholaribus ad libros scribendos dabat, & si aliquando pauperibus dandum nihil haberet, tunc piè rogabat, ut alio tempore redirent, & quid quid Dominus administraret, eis tribuendum promittebat. Et cùm semel in *Pragensi Civitate* transiret cum cognato suo *Clerico* nomine *Stephano*, & videns quandam Mulierem satìs denudatam, reversus ad cognatum suum piè rogabat, ut pelliceum, quo erat indutus, mulieri tribueret, quod & fecit, quia ipsemet non habebat aliud, nisì solam tunicam, quâ indutus erat. Et nisì motu proprio pietatis aliqui devoti sibi vestem tribuissent, nunquam solus aliquem pro indumento aliquo rogâsset, & quasi citò novum indumentum haberet, statim illud, quo indutus erat, alteri indigenti tribuit, adimplens Evangelicum dictum, ubi dicitur: *qui habet duas tunicas, det unam non habenti.* Et sic raro duabus tunicis utebatur, sed solùm unâ in æstate, hieme tunicâ cum pelliceo fruebatur. Hi sunt mores, hoc studium, hæc erat vita vivendi; bene vixit, bene docuit, ab eo, quod ore dixit, opere non recessit. Eleemosinæ studiū.

Cúmque jam quinque, vel sex annis in *Civitate Pragensi*, & in alijs Civitatibus, & etiam in *Diœcesi Olomucensi* prædicâsset, & adhuc usum comunem in comestione carnis, & bibitione vini tenebat, quibus sub magno moderamine utebatur, sciens per verba Evangelica esse licitum talibus cum moderamine uti, ubi dicitur: *edentes, & bibentes, quæ apud illos sunt*; tamen ad majorem vitæ perfectionem anhelans, ab esu carnium, & piscium, & à potu vini, quæ licita sunt, cœpit abstinere, ut ubi aliquando illicita aliqui perpetrabant, jam pœnitendo à licitis abstractus, & sic faciendo tempus dierum malorum redimeret. Vino, carnibus, piscib. abstinet.

Inter hæc verò indignum se judicans, Verbum DEI populo DEI seminare, cogitare cœpit, quòd perfectius esset, mundum totaliter relinquendo *Religionem* aliquam debere intrare, & Crucem suam tollere, & carnem crucifigere, & relinquere, & abnegare se ipsum, & ibi temporibus vitæ suæ DEO serviendo pœnitere, sed prohibitus fuit omnibus sibi consulentibus, nè *Religionem* intraret, ut nec fugere deberet prædicationem, à qua tamen prædicatione omnibus consiliarijs reclamantibus, abstinuit per multum tempus, juxta doctrinam *B. Gregorij super Ezechielem*, qui docet, ut tacendo prædicator proficiat ad altiora prædicanda. Deliberatio de Ord: Religioso.

Interea incidit in mentem ejus, ut ad *Urbem* transiret *Romanam*, & ibidem Verbum DEI prædicaret, & cùm pervenisset in *Civitatem Romanam*, plusquam per unum Mensem à prædicatione Romam proficiscitur Militius

tione abstinuit, volens per orationem devotam, & abstinentiam magnam meliùs in animo progredi. Et tunc cœpit jejunare jejunium *Danielis panem desiderabilem non comedendo*, in oratione instanter Sacrificium Christo frequenter offerre, & pœnitentiam agere in cinere, & cilicio. Et cùm jam desperâsset de adventu *D. Urbani V.* Papæ in *Urbem Romanam*, tunc præparavit se, volens iter arripere versùs *Avenion*. Et in tantum venit sibi talis cogitatio in mentem: *Vade, intima publicè per chartam, quam affiges ostijs Ecclesiæ S. Petri, sicut solitus fuisti intimare in Praga, quando eras prædicaturus, quòd videlicet prædicares. Exhortaberis Clerum, & Populum, ut orent pro D. nostro Papa, & pro D. Nostro Imperatore, ut ità ordinent Ecclesiam Sanctam in Spiritualibus, & in temporibus, ut securi fideles deserviant Creatori.* Et quàm citò annexa fuerat litera ostij *S. Petri* statim quærebant, ubi esset? ipse verò non aufugit, qui paratus erat pro veritate & mori, sed devotè in eadem *Ecclesia* orabat, & quàm citò fuit inventus, statim fuit per *Inquisitorem de Ordine Prædicatorum* arrestatus. Valde enim *Ordines mendicantium* sibi inimicabantur ex prædicatione, quam contra *Simoniacam susceptionem Ordinis, & proprietatem spiritualium Virorum, & fæminarum* faciebat, & unà cum Domino *Theoderico* Eremita Presbytero bonæ memoriæ, cum quo illuc pervenerat, vinculis gravibus mancipatus. Et cum jam ad captivitatem ducebantur, *D. Theodericus* ex fragilitate humana, considerans injuriam, aliquantulum secum murmurabat, quod considerans *D. Milicius*, benignissime ipsum hortabatur, dicens: *Frater dilecte, memor sis Passionis JESU Christi, qui quasi ovis ad occisionem ducebatur, non aperiens os suum. Cùm eum crudelissimè tractaverunt, nonnisi benignè, & dulciter, quæ necessaria erat, respondebat*, sic quod omnes Spirituales Viri, & Gallici mirarentur ejus patientiam. Ipse verò fuit carceribus mancipatus per *Fratres minores* in eorum Monasterio in *Latran* ubi dicitur ad *Aram Cœli*, Dominus verò *Theodricus* per *Fratres Prædicatores in Roma*. Ipse verò *D. Milicius* magnas abstinentias sibi faciebat in cibo, & potu, à quibus in toto etiam abstinuit à quinta feria, quæ erat ante festum *Sancti Spiritûs*, usquè diem *Spiritûs Sancti*, & primò finitis vesperis cibum recepit. Post talem verò Corporis macerationem in carcere, & in genibus orando, eo neque totaliter dormiente, neque vigilante, immensâ claritate *S. Angelus* apparuit, & ipsum consolatus est, & statim à vinculis, quibus durè, & acriter tenebatur, scilicet cippo, compedibus fuit solutus, & calamare cum incausto, & papyrus, quæ longè ab eo in carcere erant posita, sibi sunt allata. Quædam verò Vidua devota, nomine *Anka Behemit* sibi fercula & *D. Theodrico* ejus socio parabat: quam studiosè per suum Scholarem rogabat, ut *D. Theodrico* non viliora, sed similia fercula daret; quę tum suæ debilitati compatiens quodam die jejuno *D. Milicio* uva passa, sive uva vini decocta misit, & *D. Milicio* inscio, neque per interpositam

Romæ ab Inquisitore captus incarceratur.

Visio Angelica Militij.

tam personam *D. Theoderico* pultes condîtas eodem die, & non uva vini ad carcerem misit. Cùm verò suus *Clericus* cum cibarijs prædictis ad eum venisset, nec sibi aliquid de ferculis *D. Theoderici* dixisset, statim cœpit dolere, quòd *D. Theodricus* vilioribus ferculis uteretur, & suo *Clerico* dicebat, ut rogaret eandem mulierem, nè talia ulteriùs faceret. *Fratres* verò, qui sub testimonio eum in custodia habebant, portabant sibi ad carcerem *panem, vinum*, & alia cibaria, & accersito ejus Scholari ponebant coram eo, dicentes: *Vides tu, Frater, si iste homo morietur propter nimias abstinentias, quas corpori suo infert, immunes volumus coram DEO, & hominibus apparere;* & cùm fuisset interrogatus, quid prædicare voluisset, respondit eis dicens: *Eja si scire vultis, tunc papyrum detis mihi cum alijs attinentijs, quæ ad scribendum spectant unà cum Biblia mea, quam recepistis me carceribus tradendo.* Cùm verò hæc sibi oblata fuissent, tunc cœpit sermonem colligere vinculis existens mancipatus. Cùm verò tempore deputato *Prælati Ecclesiæ S. Petri* fuissent insimul congregati, & alij multi Viri scientifici, tunc idem *Milicius, & D. Theodricus* de carceribus in medium eorum ducti fuerunt, & ibidem *Militius* sermonem Latinum coram eis prædicavit, omnibus admirantibus super tali sermone; finito verò illo sermone è converso ducti fuerunt, sed non tam rigidè, & strictè ampliùs tenebantur. Superveniente verò *Romam* bonæ memoriæ Beato *Urbano Papa*, statim per Venerabilem Patrem *Dominum Cardinalem Albanensem* ambo de manibus inimicorum fuerunt erepti, & per eundem *Venerabilem Patrem* in Domo sua gratiosè retenti, & in omni necessitate eorum competenter procurati; adversarij verò eorum statim fuerunt beneficijs privati, & venientes ad eos, & veniam petentes, culpam suam cognoscebant, dicentes: *Meritò hoc patimur, quia peccavimus in Dominum, & contra vos.* Cùm verò *Pragam* pervenissent, quasi nova lux omnibus *Christi* fidelibus orta fuisset, ità gaudebant, quia per Viros Religiosos mendicantes sæpe in eorum prædicationibus audiebant, ubi dicebatur: *Charissimi, ecce jam Militius cremabitur.* Sed quia Dominus misericors semper eruit sustinentes se. Et tunc verò cœpit fortiter *Verbum DEI* prædicare, nunc ad *S. Ægidium* in vulgari sermone, nunc ad *B. Virginem in Læta Curia* in Teutonico, nunc verò ad *S. Nicolaum* Viris literatis & ubicunque in tota *Civitate Pragensi* ad sermonem faciendum petebatur, nulli recusabat, sed celeriter, & hilariter facto uno sermone, ad alium properabat faciendum, & ita non parvum populum Domino acquirebat. Omnia verò facta sua cum nimia alacritate, & vultûs hilaritate, remoto à se omni tepore acediæ explebat. O quàm magno gaudio anima ejus replebatur, quando alios P*resbyteros* in verbo DEI affici considerabat! hæc ejus erat dulcedo super mel, & favum. O quàm studiosè pro omnibus fidelibus prædicatoribus quotidie orabat! non enim alicui in prædicatione invidebat, quia sæpissimè istud dicebat: *utinam omnis*

Militius Romæ prædicat.

Urbanus Papa Militium carcere educi jubet; Adversarij puniuntur.

Militiꝰ Pragam redit.

Charitas Militij & facilitas erga alios Prædicatores.

omnis populus prophetizet! O quantum in verbo DEI in corpore, & anima sudabat, quia omnibus volentibus prædicare ipsemet sermones scribebat, proprios libros mutuabat, & etiam quomodo prædicare debebant, instruebat, populo omni recommendabat, ut eò studiosiùs circa eorum prædicationem Populus afficeretur, & pro libris comparandis pecunias ad annos accommodando eos juvabat. Et quandocunque aliquem in modico utilem in verbo DEI considerabat, ultra se populo eum præferebat. Sic talem de ipso recomendationem Populo faciebat, dicens: *Charissimi, primùm talis, & talis ex novo vobis prædicabit, qui est multùm valens in verbo DEI, & quem adjutorio DEI multò cariùs, quàm me audietis.* Et ad amicos suos spirituales veniens, de eo multa bona referebat, dicens: *Ecce gratulamini mihi, quia DEUS talem valentem* Prædicatorem *populo suo ordinavit;* & alios devotos homines rogabat, ut studiosè Dominum pro eo orarent, & in sermonibus suis eadem faciebat, ut oratione populi gratia Verbi DEI magìs in eo, ac magìs accenderetur. Et quidquid verò utile in Scriptura sacra inveniebat, statim in margine libri scribebat *Nota*, valde & cum magno gaudio alios ad illa convocat. Sic ipse non pro sua prædicatione id reservabat, sed chariùs videbat, ut alter eo utiliora prædicaret. Ipsi autem virtus talis erat abstinentię; à tempore illo, quo *Romam* cum *D. Theoderico* transiverat, carnes neque pisces comedit, nec etiam vinum bibit, sed solùm quidquid leguminum erat, illis utebatur, & de illis verò quatuor fercula in prandio, & tria in cœna, & hoc cum magna modestia non plus sumebat, & in tali abstinentia cibi, & potûs ultra quàm sex Annis perseveravit. In *lectulo* verò solumodo pulvinar, & cussinum habebat, & illud in plana tabula, sive assere sinè straminibus ponebat, & illud occultè satìs servabat, nè ab aliquo ex illo laudaretur. *Tunicam* verò volens dormire nunquam deducebat, sed in eadem & ambulabat, & dormiebat. Quanta verò incomoda ex immunditia sui habitûs patiebatur, quod vix aliquando ejus ab eo tunica extorquebatur, ut mundanda in balneo penderetur. Antequam verò se posuit, tam diu ante lectum suum flexis genibus DEUM orabat, quamdiu à somno totaliter non vincebatur. Multoties verò nimiùm fatigatus, & laboribus multis fessus, in orationibus suis dormitabat, & à Scholare, qui cum eo horas dicebat, excitabatur, ut orationes inceptas perficeret. Lotione verò balneorum nunquam utebatur. Et licèt talibus multis, ut carnem suam domaret, utebatur, tamen adhuc ista sibi non sufficiebant, sed & corpus suum etiam sæpe virgis affligebat, sed illa valde occultè faciebat. In ipso namque tenui victu tenuis somnus comitatur; in neutro autem ullam indulsit corpori satietatem. Porrò ad comedendum vix aliquando voluptate trahitur, sed solo timore defectûs. Mos verò orandi ejus iste erat: de nocte ad orationem frequenter surgebat, perfectis verò orationibus Scholarem suum ad horas secum dicendas excitabat, & easdem devo-

Afflictio sui.

Orandi studium.

devotè, & cum genuflexione à principio usquè in finem perficiebat. Cùm verò ad illam Orationem *Sanctissima*, *Gloriosissima*, quam in *Prima* solemus dicere perveniret, illam cum repetitione verborum illorum sæpissima, & magno suspirio, totus in DEO suspensus explebat, ità quòd ex nimio devotionis affectu viscera in eo rugiebant; perfectis verò horis nocturnis, ac diurnis, ad prædicandum se præparabat. Expleto verò sermone quotidianâ confessione, & iterum orationibus devotis ad offerendum DEO juge Sacerdotium se disponebat, & id Sanctissimum Officium cum magna devotione, & sinè festinatione perficiebat. Expleto verò Sacrificio, indumento deposito, statim super genua sua cadebat, nec se parieti, sive sedi alicui appodiabat, sed erectus corpore, & mente in cœlum sæpissime usque horam meridiei orabat, multoties verò usque horam vesperarum in ijsdem perseveravit. Quocunque verò die propter aliquod impedimentum Divina non peragebat, eò die nimiùm turbabatur, & nimiùm anxius dicebat: *Quandocunque isto pane Sanctissimo non reficior, illo die anima mea nullo consolationis refrigerio potitur; sed quandocunque hoc cibo Sanctissimo anima mea pascitur, illo verò die omnes majores adversitates, quasi in favillam mihi rediguntur.* Quæcunque verò pro communi bono, & salute fidelium disponere debebat, tunc primò completis illis omnibus, recepto secum *Scholari* ad Curiam *Domini Archiepiscopi*, sive etiam *Imperatoris* currebat: post verò illorum omnium dispositionem primò veniens prandium suum faciebat. Orationem verò *Magnus es Domine*, S. Augustini, illam quotidie dicebat, accersito *Scholare*, qui libellum tenens, in quo eadem Oratio continebatur, respiciebat, nè in aliquo verbo ejusdem Orationis cespitaret. O quanto fervore, quantâ devotione illam orationem perficiebat, in qua totus Divino amore absorbebatur. Solius quippe donantis, & accipientis est nôsse, quantum in eadem Oratione prævenerit eum Dominus in benedictionibus dulcedinis suæ, quantâ repleverit gratiâ, quomodo ab ubertate Domûs suæ inebriaverit. Et quocunque transibat, & si *Ecclesia* in transitu ejusdem aliqua reperiebatur, nullam præteribat, in qua non oraret. Et omnes orationes ejus magìs in *Psalmis* fiebant. Et quandoque studium, & assiduum in orationibus inveniebat, præ omnibus alijs virtutibus eandem virtutem in eo diligebat. Cùm autem post hoc aliquanto tempore evoluto, iterum *limina S. Petri* visitâsset, sed ibidem non longum manendi tempus protraxit. Inde verò veniens post obitum bonæ memoriæ *Domini Conradi Flebani Beatæ Virginis gloriosæ in Læta Curia*, eximij, & egregij prædicatoris, qui in *Civitate Pragensi* primus errores destruxit, evulsit, & virtutes plantavit. Cœpit ergo de quotidiana prædicatione studiosè cogitare, ut sicut corpus quotidiano alimento nè pereat, nutritur, ità verò & anima ex quotidianis viridissimis *Verbi DEI* pascuis pingvesceret. Adveniente verò tempore, quod dicitur *Adventus Domini*, cœpit in Ecclesia B. Virginis

In Margine M. S. Cod: hæc adscripta legebâtur: *de hac verò Oratione, quomodo miraculosè ad eam pervenerit, D. Nicolaũ de Olau socium nostr: qui nunc est ibi, requiratis.*

Quotidie Missam legit Militius

Oratio Militij.

Quotidiana prædicatio in Tein, & ad S. Ægidium.

ginis in *Læta Curia in Teutonico* quotidie prædicare; alius verò in *Bohemico* ad S. Ægidium eadem prædicabat. De ſermone verò primo, quem ad populum faciebat, cœpit orationes in *Teutonico*, & alias ejuſdem materiæ in *Bohemico* conſcribere, & eoſdem facto ſermone populo pronunciare, quæ quidem in utroque idiomate conſcriptæ habentur, & etiam ab aliquibus prædicatoribus poſt ſermonem in hodiernum diem pronunciantur. Talis verò quotidiana prædicatio plus, quàm tribus annis in *Eccleſia B. Virginis, & ad S. Ægidium* plusquam duobus vigebat; ex qua quidem prædicatione per DEI gratiam ſpirituales, & ſæculares emendabantur, & frequens confeſſio peccatorum, & ſæpiſſima *Communio S. Euchariſtiæ* cœpit invaleſcere. Quando verò aliqua notabilia, & utilia in Scripturis ſacris inveniebat, in nocte pro eodem *Presbytero*, qui in *Eccleſia S. Ægidij* prædicabat, ſæpiſſimè mittebat, & eadem notabilia ſibi indicabat, & quomodo eadem Populo prædicare deberet, inſtruebat. Quantum verò in *Scripturis* valebat, palam omnibus eſt, qui vel loquentem eum audire, vel aliqua, quæ ſcripſit, legere potuerunt. Similis ei ſolicitudo de ſalute multorum erat, qui à primo die prædicationis ſuæ uſquè ad obitum tam ſingulariter illius præclarum pectus noſcitur poſſidere, ut erga omnes animas maternum gerere videretur affectum. Erat enim vehemens in præcordijs ejus deſiderij, & perfectę humilitatis conflictus: modò enim ſeipſum dejiciens fatebatur indignum, per quem fructus aliquis proveniret; modò verò oblitus ſui ęſtuabat flagrantiſſimo amore, ut nullam niſi ex multorum ſalute conſolationem poſſe admittere videretur. Sanè fiduciam charitas pariebat, ſed eandem caſtigabat humilitas. Infra verò in tempore quotidiano prædicationis cœpit *ſuper Evangelia de tempore, & de Sanctis*, dicta *Sanctorum Doctorum* colligere, & ſic cœpit ea ſtudentibus ad ingroſſandum, & alijs ſcribentibus pronunciare. Et licèt ità magnum onus ſibi impoſuerat, tamen propter hoc nec prædicationem, nec orationem, nec alia pia opera dimittebat, ſed ad hæc quotidie confeſſiones hominum peccantium ſtudiosè in *Eccleſia B. Virginis* audiebat, & eis ſaluberrima conſilia, quomodo DEO ſervirent, dabat. Cúmque verò tot, & tanta per virtutem gratiæ Divinæ prædicando faciebat, ut etiam in multis quaſi de impoſſibilibus poſſibilia faciendo, quaſi montes transferendo in oculis hominum mirabilis, & venerabilis appareret; maximè verò in tantum in eo eniteſcere cœpit virtus prædicationis, ut dura etiam cordis auditorum ſæpe ad converſionem emolliret, vix aliquando domum vacuus rediret; poſtmodum verò fæliciter proficiente & uſu ſermonis, & exemplo bonæ, & perfectæ converſationis, rete *Verbi DEI* in manu piſcatoris DEI tam copioſas piſcium rationabilium multitudines cœpit concludere, ut de ſingulis ejus capturis navicula ejus impleri videretur. Inde factum eſt, ut majori miraculo præ omnibus, quę Divinâ Gratiâ cooperante prædicando geſſit miraculis, etiam publicæ meretri-

Zelus animarum.

Fructus Cōcionum Militij mirabilis.

ces

ces de prostibulis per ejus prædicationem ad pœnitentiam converterentur; & quæ vacuæ fuerunt, & steriles ab omni bono cœperunt abundare frumento, & de rore cœli, & benedictione DEI in tantum pingvescere omnia deserta earum, & sic multiplicatâ gente magnificare lætitiam, ut impletum in ea videatur, quod olim dictum est per Prophetam ad Civitatem Jerusalem: *adhuc dicent*, inquit, *in auribus tuis, filij sterilitatis tuæ; angustus est locus, fac majorem, ubi habitemus, & dices in corde tuo: quis genuit istos mihi? Ego sterilis, & non parturiens, & istos quis enutrivit?* Et sic verè factum est; quia in principio conversionis earum, cùm adhuc paucæ erant, tunc in augusto loco, videlicet in parva domo cum quadam *Virgine de Moravia* nomine *Catharina* habitabant in opposito *S. Ægidij Ecclesiæ Domo*, quæ *Pochonis* intitulatur; cùm verò numerus earum aliquando viginti tantùm, aliquando octoginta, aliquando magìs, vel minùs, & in hoc caussa erat, quia quotidie per *probas Matronas Civitatis Pragensis* ad servitia recipiebantur, aliæ verò in Matrimonium proborum tradebantur; multæ verò à parentibus resumebantur. Et omnium earundem ipse majorem curam gerebat in victu, in amictu, & omnium aliarum necessitatum. Ex licentia verò *D. Archiepiscopi* in altari viatico in domo eadem *Missa* pro eis legebatur, & prædicatio omni die pro eis in *Teutonico*, & in *vulgari* fiebat: multas verò, nè diutiùs permanerent in peccato, pecunijs, in quibus obligabantur, hospitium earum exsolvebat. Numerus verò earum omnium *conversarum* erat bene trecentarum, & plurium personarum. Hæc verò conversio earundem mulierum facta est sub Anno D. 1372. Et ità impletum est Evangelicum dictum: *quia publicani, & meretrices præcedens vos in Regnum Cœlorum.* Jam enim de locis angustioribus non sinè divina dispositione translatæ in locum planiorem, & spatiosum, ubi *prostibulum* erat priùs **Benatky** hoc nomine nuncupatum, ut ubi priùs peccaverant, ibi honestè existentes pœniterent. Quem verò locum dilectus *Militius* à D. *Imperatore* impetravit, & 27. areas pecuniâ exemit, & duas areas priùs habebat, quas quædam hospita illarum mulierum nomine *Hofarta* in agone *D. Milicio* legaverat. In eodem verò loco de consensu *D. Archiepiscopi* in medio *Capellam in honorem S. Mariæ Magdalenæ* satìs in altum construxit, & *Jerusalem* loco illi nomen imposuit: ità enim in Apocalypsi scribitur: *Cecidit Babylon*, & statim sequitur: *Vidi Civitatem Sanctam Jerusalem.* qui locus eodem nomine in hodiernum diem ità nuncupatur. Domum etiam pulchram, & amplam pro se, & aliorum Presbyterorum secum habitantium usu ædificavit. Illa verò omnia: scilicet loci munitionem, totius *Capellæ* fundamentum valde profundum, & illam *Domum Presbyterorum* longitudine 40. ulnarum perfecit, & alia ędificia multa in domo pænitentium mulierum, & aliarum domorum; & aliam domū fecit, illam verò satìs parvam à *Festo Mathæi Evangelistæ usque Festum Purificatio-*

Domū Pœnitentiæ erĩgit Militius.

Venetiæ prostibulorum locus destruitur à Militio.

cationis B. Mariæ. Poſtmodum in tempore longiori prædictæ mulieres, & alij pœnitentes magnificatæ ibi, & amplificatæ ſunt. Et adhuc multitudini habitantium ipſe locus anguſtus erat, ubi per eundem locum cum beſtiæ ſilvæ, homines fiunt, & cum hominibus aſſvetæ converſari, & ubi priùs tantillæ luxurioſè, & venenoſè animas mortificantes cantabant, ibi diſcunt cantare Domino canticum novum à ſtudentibus ferè omni die feſtivo poſt Latinum ſermonem: *hæc eſt dies anni.* hominibus pœnitentibus omni die in domo earum *Salve Regina.* O quantæ verò devotæ orationes diurnales, & nocturnales quotidie fiebant! O quantæ lacrymæ ſinè ceſſatione fundebantur! O quanta flagella omni nocte! nunc ſonant pectora tunſionibus crebris,, nunc ſudant corpora nimijs genuflexionibus feſſa, nunc verò manibus expanſis, & oculis in cœlum erectis. quandocunque illo tempore *Capellam* intrâſſet hæc audiens, & ſi ſaxeum pectus habuiſſet, in lacrymas reſolutus fuiſſet. O quàm aſſidua *Confeſſio* ibidem erat pœnitentium, quia quotidie *tres Presbyteri* in confeſſionibus audiendis ſufficere non poterant. Quidquid verò talium piorum in ſua pœnitentia faciebant, *non ſub aliqua Regula* alicujus Ordinis, nec ſub aliqua obedientia Ordinis novi, ſed ſponte ad pœnitendum ſe offerebant, neque habitus erat ſpiritualis pro eis deputatus, ſed quidquid Dominus adminiſtrabat illis ſimpliciter, tanquam verè pœnitentes ſinè aliqua palliatione utebantur. Et talis corporalis afflictio, & dura pœnitentia earundem pœnitentium vera eſſe apparet, & non ſimulata, nec inanis, & hoc per quandam mulierem, nomine *Ankam*, quæ prima converſa fuit, & ab hac converſione abinde veraciter dolens de peccatis frequenter plorabat, & in confeſſione ſuorum facinorum propter nimium fletum longo tempore verba exprimere non valebat. In tantum verò virgis corpus ſuum affligebat, quod jam mortificatâ carne, & induratâ ex afflictatione nimia verberum, dolorem non ſentiebat, & tunc primò lacrymoſis orationibus miſericordiam DEI implorabat, ut priorum vulnerum dolorem poſſet ſentire, credens à ſe ſenſibilitatem plagarum per Divinam operationem amoveri. O quantum *dilectus DEO famulus Milicius* ex hujus pœnitentia mulieris conſolabatur, & ſæpius dicebat: *Quandocunque majores perſecutiones patior, ſolùm recogitans ità ſtudioſam hujus mulieris pœnitentiam, omnia licèt amara, mihi inde ſuavia, & dulcia ſunt, quia non ſunt condignæ meæ perſecutiones ad pœnitentiam ſolùm hujus mulieris.* Quapropter piſcator DEI præcipiente Domino, non ceſſat laxare retia in capturam. Cooperante ſiquidem gratiâ *Sancti Spiritûs*, quocunque in prædicatione, ſive ibi in *Jeruſalem*, ſive in alijs Eccleſijs divertit, plenus redit, & ſua eum plenitudo ubique comitatur. Et mirum in modum is, qui tantam in contemplatione rerum ſpiritualium, ac Divinarum accepit gratiam circa talem curam familiæ, & laboris, non ſolùm occupari patiebatur, ſed & plurimùm delectabatur, quia multoties 83. perſonis utrius-

que

Senſus obſcurus, & aliquid deeſſe videtur.

Vita Converſarum mulierum.

in margine Codicis ad ſcriptũ erat *centum.*

que sexûs de omni necessitate providebat, & nullius censûs possessor existens, quantum verò pro labore *Capellæ*, & domorum, omni die oportebat eum providere! Et si aliquando objiciebatur sibi ab aliquibus, unde velit tanta conquirere, ipse exhortatus est, commonens eos, de misericordia DEI nunquam debere desperare. Cúmque jam istæ pœnitentes priùs dispersæ per diversa loca vicorum per DEI gratiam essent congregatæ, cœpit & *Presbyteros*, *& Scholares* DEO servientes congregare, & eis de necessitate etiam providere, cum quibus simul in domo, quam ex novo construxerat, cœpit habitare, non in aliquibus observantijs obedientiæ Regularis, nec spiritualis habitus pro eis deputatus, sed sicut unicuique Dominus administrabat, imò nec duo in æquali habitu inveniebantur, nec etiam aliquod nomen speciale eorum Congregationi fuit impositum. Exultans itaque devotus servus regeneratorum in Christo fidelium, & manum Domini intelligens secum operantem, cœpit ex hoc palàm servitium DEI in eadem *Capella* augmentare, ità quòd ferè prædicatio quotidie *ex licentia D. Archiepiscopi* vigebat, multoties verò diebus festivis quinque vicibus in eodem loco prædicabatur, in tevtonico, latino, & vulgari sermone. Duæ verò *Missæ*, una manè de *B. Virgine*, & alia de die in cantu, omni die perficiebantur, aliæ verò lectæ sex, aliquando 8. & aliquando 16. & sic ferè omni die *Divinum Officium* usquè ad horam meridiei fiebat. Istis verò horis, scilicet vespertinis, & matutinis frequenter ipsemet intererat. Satagens etiam *Famulus DEI* bonis operibus abundare, non solùm domesticorum suorum curam habebat, sed omnium indigentium indifferenter ad eum venientium inopiam, quantum magìs valuit, supplebat. Omni die catervatim ante domum pauperes stabant, exitum ejus præstolantes. Et quandocunque jam stantes pauperes conspiciebat, quidquid habere poterat, inter eos dividebat. Sin autem ipsemet carebat, tunc currebat inter *Presbyteros*, & alios familiares pecuniam accommodando, & quemlibet singulariter interrogando, quis quid haberet, & quidquid congregare poterat, hilariter descendens, prout unicuique magìs poterat, tribuebat: quando verò nec solus habuit, nec alij sibi ad accomodandum aliquid habere poterant, tunc tristis ad eos descendit, & exspectare pro tempore, vel aliâ horâ venire jussit: quando verò DEUS aliquam summam pecuniæ sibi administrabat, licèt eandem pecuniam pro expensis, pro labore, & alijs debitoribus dare debebat, tamen principaliter de pauperibus cogitabat, in hæc verba gaudenter prorumpens: *ubi modò sunt nunc pauperes?* quibus venientibus, & alijs jam expectantibus misericorditer subveniebat, multoties verò à procuratore coquinæ, quæ jam pro expensis familiæ dederat, iterum resumebat, & cum pauperibus dividebat. Ità verò pius erat, quòd in minutissima, quæ erant sibi pro refocillatione capitis parata, cujus dolorem sæpissime patiebatur, illa cum omnibus dividebat, semper arbitrans, quia alter illis plus

Nova Domus pro Scholarib⁹ à Militio excitata.

Consvetudines piæ domûs Clericalis.

Eleemosynæ Militij.

eo

eo indigeret. Cùm verò tempus hiemis instare cœpit, oblitus sui de alijs principalem curam gerebat, & hoc in multis ejus factis, & spiritualiter in isto apparet esse manifestum: cùm semel satìs grande jam hiemis frigus instaret, & ipse solam tunicam in se haberet, tunc quidam nobilis & devotus Vir, nomine *Thomas*, cujus viri notitia à multis non parva habetur, misericordiâ motus vocavit quendam *Presbyterum*, nomine *Woyslaum* sibi familiarem, dicens ad eum: *Considero D. Milicium nil pro se velle reservare, sed si vellet pro sua persona reservare, bonum vulpinum pelliceum sibi darem;* quam rem idem *Presbyter D. Militio* retulit; cui ipse respondit, dicens: *hanc rem nullo modo faciam, ut tantummodo pro me servaturum promitterem;* & charius frigus sustinuit, antequam tali conditione pelliceum susciperet. Videbat ista omnia peccator, & irascebatur, dentibus suis fremebat, & tabescebat; justus autem confidens in Domino gloriosè de sæculo triumphavit. Itaque eo publicè prædicante, & opera pia exercente amici amicos à via avertebant, quia voci ejus *Spiritus Sanctus* tantæ dabat vocem virtutis, ut vix aliquis aliquem teneret iniquitatis affectum. Crescente siquidem numero eorum, qui in hanc conversionis unitatem consenserant, sicut de primitivis Ecclesiæ filijs legitur: *Multitudinis eorum erat cor unum, & anima una in Domino, & habitabant unanimiter simul.* Erat enim eis una domus, præterea & communis omnium, ubi cohabitabant. Si verò quis illuc intrabat videns & audiens, quæ ibi gerebantur, ac dicebantur, sicut de Christianis Corinthijs Paulus dicit omnibus quodammodo prophetantibus convincebatur, & adorans Dominum, & confitens, quòd verè DEUS esset in eis, aut ipse unitati adhærebat, aut recedens flebat seipsum, illos autem beatificabat. Sed cùm malignus spiritus nimia detrimenta per Virum DEO dilectum sibi imminere cerneret, *Prælatos*, *Plebanos*, *Religiosos* ad furorem in eum suscitavit, ità, ut prædicationem sibi sæpius prohiberent, & *hæreticum* eum appellarent: Sed planè eum boni omnes, & mirantur, & diligunt, nam qui *hæreticum* eum appellant, insaniunt. Vir verò DEO dilectus, futurorum bonorum præscius, cùm malediceretur, non maledicebat, sed patienter omnia tolerabat. Tot sunt ergo, & tantæ, quas in hunc modum de eo audivimus, & vidimus virtutes, & circa diversas hominum necessitates diversæ opitulationes, ut si omnes velim vel verbo, vel scripto pronunciare, timeam, nè fastidiosis incredulitatem, vel incredulis fastidium inveniar generare: aliquanta siquidem eorum narrare volenti, plura se offerunt; in omnibus autem operibus suis quàm purus ejus sit oculus intentionis, manifestè denunciat corpus lucidæ ejus operationis: patientiam verò ejus maximè quidem flagellis Dominicis excitatam invenimus, & probatam; quæ nimirum ab ipso suæ prædicationis initio usquè ad diem beatæ dispositionis tanta sustinuit, ut vita ejus his, qui noverant, nonnisi quædam mortis protelatio videretur. Et quia hoc genus patientiæ

Diabolus adversus Militium consurgit.

solet

solet dici tripartitum, videlicet *ad verborum injurias, ad damna rerum, & ad corporis læsionem*, de singulis in processu videamus. Quomodo verò vel *corporis læsionem* non pateretur, qui duras, & opacas carceris, & vinculorum mancipationes gratè & dulciter sustinuit, & quando sibi dicebatur ab aliquo familiari, tristantium ejus illa dura vincula, quomodo gravia in carceribus sustinebat, ipse verò respondebat: *meliùs credo ibi tunc erat, quàm nunc in libertate*, quia plura pro veritate sustinere desiderabat. Et quomodo *damnum rerum* cum hilaritate non sustinuisset? qui *Prælaturam Ecclesiæ Pragensis*, de qua suprà dictum est, & omnia, quæ habere poterat, sponte resignavit? *Injurias verò verborum* quantas sustinuit, & quis ista poterit scripto, vel verbo enarrare? sicut bene patet in quodam Concilio contra eum facto omnium Plebanorum, exceptis paucis aliquibus pauperibus, qui eis adhærere nolebant, quibus à *Domino Dyetlebo* dicebatur: *Vos Militiani recedatis!* tum verò in *Curia Archiepiscopi*, paupere *Militio* coram eis comparente in multis falsis eum accusabant, & ei verbis multis, ac probrosis conviciabantur, inter cætera verò dicebant: *à principio prædicationis tuæ nunquam pace fruimur, sed semper disturbia multa patimur*; quibus humiliter respondit, non verbis contumeliosis, sed Divinis; *Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.* Quem sæpius & *Beghardum, & Hypocritam, & Sodomitam* eum appellabant, qui tunc omnia patienter toleravit, dicens: *Sit nomen Domini benedictum.* Et hoc Fratres est gloria DEI. Et hoc bene apparet in quadam correctione cujusdam magni Prælati, de cujus nomine ad præsens volo subticere, quam fecit ad eum litteratoriè de ejus fornicatione, quia in detrimentum animæ suæ, & multorum in scandalum perpetrabat, & de ostiolo quodam, quod in domo sua fecit pro eis nequam ducendis, & de convivijs, quæ alijs Prælatis faciebat, ejusdem malitiæ sibi similibus. Idem verò Prælatus auditâ litterâ, sed non ex toto, & per eum distractâ, cœpit turpiter increpare, & modò *latronem, & Militium* pauperem, *Sodomitam* appellare, & sibi adhærentes. Cùm verò fuissent sibi verba ista multùm opprobriosa ab eodem revelata, qui litteram eidem *Prælato* in faciem legit, multùm cœpit de illo gaudere, quòd talia pati pro veritate deberet. Quando verò aliqui sibi commanentes injurijs nimijs verborum afficiebantur, ipse confortans eos, dicebat: *ut quid de talibus turbati estis, quæ minima sunt? vos enim talia, quasi prunella sumere deberetis.* Postremò verò in tantum fuerunt in furorem concitati, quòd & 12. articulos falsos, & mendaces construxerunt, & eos *Curiam Romanam* ad quendam Magistrum S. Scripturæ, nomine *Klonkoth* miserunt. Hos verò articulos idem *Magister Domino Papæ* porrexit, & sic nimiùm fuit in *Curia Romana* super carbones denigratus. Cùm jam verò *D. Papa* litteras suas *D. Archiepiscopo* misisset, quia talis in tantum est delatus, ut si ità esset, ut quid *D. Archiepiscopus* talia in sua

Persecutiones Militij, & in ijs patientia.

Dietlebus adversatur Militio.

hiatus, quẽ legere non potui.

Rursus Militius Romæ accusatur.

Diœcesi fieri permitteret? quibus omnibus istis auditis, omnia patienter prò Christi nomine ferens *D. Archiepiscopum* hilariter aggreditur, dicens: O *Pater venerande! nolite ex hoc turbari, licèt sim in multis in Curia Romana accusatus, tamen tota spes mea in DEO est; quia veritas ultra claritatem Solis nullâ eam valente caligine falsitatis obfuscare elucebit.* O quàm multos persecutores, & quàm multos detractores perpessus est! sicut ex his verbis bene jam apparet, tamen in furorem carnalem ex hoc non est concitatus, nec ex eo magìs turbabatur, sed semper hilari vultu, & læto animo apparebat, & quantò plures persecutiones inimicorum patiebatur, tantò plus pro eis orabat, & alias personas, quas devotas esse sciebat, studiosè rogabat, ut pro inimicis suis ferventer orarent. Talem verò modum orandi pro eis dabat, ut ad modum Crucis prostrati, misericordiam DEI provocantes, dicerent: *Deus propitius esto mihi peccatori, quia peccavi super Sodomam, & Gomorram.* Alia verò verba ista erant: *DEUS propitius esto mihi peccatori, quia non sum dignus videre altitudinem Cœli præ multitudine iniquitatis meæ*; & ista erant: *Miserere mei, fili David!* Cùm verò magìs, ac magìs in eum furerent, & exquisitos modos persequendi eum excogitabant, & citationibus sæpissimis virum Deo dilectum fatigabant, videntes verò, quòd in nullo horum profecissent, quia justus non habebat, unde convinceretur. Postmodo omne judicium totius caussæ istius *Inquisitioni* delegârunt, & cùm jam per *Inquisitorem* fuisset citatus; quod ille videns, tantæ eorum vesaniæ locum dedit, & factâ *appellatione* sub publica manu coram *Generali Vicario D. Archiepiscopi*, & coram *Officiali, & D. Inquisitore*, & publicè in *Ecclesia S. Ægidij*, & in *Ecclesiæ S. Galli* majori populo ad sermonem conveniente ad *Sedem Apostolicam* confugit, cui datum est probare Spiritus, & Scripturas. Tanto fervore charitatis, erga salutem, & erga pauperum inopiam proximorum erat accensus, ut etiam in eadem via, ubi locum habere poterat, salubria monita per prædicationem populo exhiberet. Quidquid verò à devotis, & amicis pro expensis hujus viæ sibi offerebatur, quamvìs quatuor personas secum equestres perducebat, tamen largas eleemosynas pauperibus ubique erogabat. Et non expectabat, ut precum instantiâ ab eo eleemosyna extorqueretur, sed ubicunque circa viam aliquos transeuntes conspiciebat, qui sibi pauperes videbantur, *Scholarem* suum nomine *Jacobum* mittebat, ut si eleemosynam velint accipere, inquireret. In *Curia verò Romana* existens, copiosas eleemosynas faciebat, & quod pro se, & sua familia habebat, præbebat de illo; si plus non poterat habere, mediam saltèm partem pauperibus erogabat. Quamdiu pecuniam habere poterat, quibusdam socijs, & pauperibus secum habitantibus *de Moravia*, semper in octo diebus unum florenum dabat, quem pauperes, ubi transibant, catervatim sequebantur. Quendam verò *Lombardum Virum Juris peritum* secum in via habebat; cùm verò ad partes suas idem *Lombar-*

Orationes Militij adversitatis tempore.

Appellatio Militij ad Sedē Apost:

Romam profectio.

dus recedere deberet, omnem pecuniam, quam habebat in quinque partes dividens, quia *quinque* personæ erant, unam partem, & eqvum, cui insederat, misericorditer tribuens, amicabiliter valedixit. Quamvis verò labor viæ ejus in *Quadragesima* erat, in quo tempore horis Canonicis longioribus, quàm in toto anni circulo utimur, tamen servus DEI fidelis *Milicius* omnia, & *septem Psalmos*, & XV. gradus, & *Vigilias* in via devotissimè explebat. Divinum verò Sanctissimæ *Missæ* Officium, excepto uno solo die per totam viam ardentissimè perfecit, anhelans ad mensam illam cœlestis Curiæ citiùs pervenire, de qua in Evangelio Lucæ dicitur: *præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis.* Talem verò virtutem, & gratiam DEUS contulerat sibi, quòd & inimici videntes ejus personam sibi pacificè loquebantur, in nullo eum accusabant, & istud manifestè apparet in adventu ejus in *Curiam Romanam*, licèt priùs nimiùm criminosè accusatus fuisset, postmodum eo veniente omnes sibi benefavebant, & ejus major adversarius, *Magister* videlicet *Klonkoth* cujus mentio superiùs facta est, cùm fuisset per *D. Cardinalem Albanensem* vocatus, & quid de *Militio* sentiret, interrogatus, dicebat: *Ego nihil mali invenio in homine isto*, sed solùm id est: *cùm fuissem litteratoriè per quendam Plebanum Pragensem monitus, & rogatus de articulis talibus, eosdem D. Apostolico porrexi.* Et hoc fiebat ex gratia illa, quam nimiam ad inimicos suos habebat. Tanta verò prædicationis gratia fuit sibi à *Domino* collata, ut à prædicatione meretricum iverit ad prædicationem *Cardinalium*, & à *mensa Publicanorum* ad mensam *Cardinalium*, & *Episcoporum*: & talis reverentia fuit sibi exhibita non desideranti post prædicationem, quam fecerat coram *D. Cardinali Albanensi in die S. Spiritûs*, ut eodem die idem *Cardinalis* in tabula eum tertium à latere suo collocârit. Et nunquam tantùm vigilanter, & tantum orabat pro seipso, sicut pro inimicis suis, ità ut rugitus viscerum ipsius à devotis, & fide dignis in hac oratione audiretur; sicut & manifestum est in infirmitate adversarij: cùm enim de infirmitate majoris ejus adversarij sibi dictum fuisset, nimiùm cœpit turbari, & suos familiares rogare, ut quivis eorum prostratus ad modum crucis pro eo ferventer orarent, ipsemet verò in suo Commodo prostratus, devotè cœpit misericordiam DEI implorare, ut Dominus daret sibi pro eo mori, vel hîc, vel in purgatorio pati; & id manifestè continetur in literis, quas post mortem ejus adversarij *D. Archiepiscopo*, & *D. Imperatori* scripserat, & tenor in eisdem literis est talis: *Serenitati vestræ significo, quia unus ex illis, qui scenam omnis virtutis, & pulchritudinis formam Regni Bohemiæ infamando in me obtenebrare volebant, ab hac luce migravit, videlicet Magister Johannes Klonkoth, cujus DEUS animam habeat! non autem ad gaudium hoc intimo, quia mortuus est, nam DEUM oravi, ut DEUS faceret me mori pro ipso, vel pati in hoc mundo, vel in purgatorio, & sicut bene convenit cuilibet fideli prædicatori,*

Iter Militij Romam.

Militius Romæ reverentissimè susceptus.

Amor ingens inimicorum in Militio.

Literæ Militij ad Imp. Carolū IV.

Klonkoth adversarius Militij moritur.

ri, ut aliquando bona opera sua tempore exigente Christi fidelibus manifestet, sicut declarat B. Gregorius super Ezechielem homil. 9. in initio sic dicens: hinc est enim, quòd justi, atque sapientes aliquando virtutes suas prædicant, bona, quæ divinitus acceperunt, narrant, non ut ipsi apud homines suâ ostensione proficiant, sed ut eos, quibus prædicant, exemplo suo ad vitam trahant. Unde Paulus Apostolus, quoties fustibus cæsus, quoties lapidatus, quoties naufragium pertulit, quanta pro veritate sustinuit, quòd ad tertium cœlum raptus, quòd in Paradisum ductus sic Corinthijs narrat, ut eorum sensum à falsis prædicationibus avertat, ut dum se innotesceret, qualis esset, illi eis vilescerent, quos ab eis cognoverat iniquè venerari. Quod perfecti cùm faciunt, id est, cùm virtutes proprias loquuntur, in hoc quodammodo Omnipotentis DEI imitatores sunt, qui laudes suas hominibus loquitur, ut ab hominibus cognoscatur. Nam, cùm per Scripturam præcipiat, dicens: laudet te os alienum, & non os tuum, quomodo facit ipse, quod prohibet? Sed si virtutes suas Omnipotens DEUS taceret, eum nullus agnosceret, si eum nullus agnosceret, nullus amaret, si nullus amaret, nullus ad vitam rediret; unde per Psalmistam dicitur: virtutem operum suorum annunciabit populo suo, ut det illis hæreditatem gratiarum. Virtutes ergo suas annunciat, non ut laudibus suis proficiat, sed ut hi, qui hunc ex sua laude cognoverunt, ad perpetuam hæreditatem perveniant. Justi itaque perfecti non solùm tantum cùm vituperationis suæ verba reprehendunt, sed etiam cùm virtutes suas, quas habent, infimis loquuntur, reprehensibiles non sunt, quia per suam vitam, quæ referunt, aliorum animas ad vitam quærunt: de quibus tamen sciendum est: quia nunquam bona sua detegunt, nisi eos, ùt dixi, aut proximorum utilitas, vel certè nimia necessitas cogat. Unde Paulus Apostolus, cùm virtutes suas Corinthijs narrat, subjunxit: factus sum insipiens, vos me coëgistis. Hæc ille.

Militius ad mortem se comparat.

Cùm verò post tantos labores, ac sudores Dominus dilecto suo *Militio* Presbytero diu desideranti pretiosæ mortis somnum dare disponeret, fidelem suum introducere in requiem suam, cœpit magìs, ac magìs in ipsum promptus proficere spiritus, caro infirma deficere. Cognoscens enim Vir DEI propè esse jam bravium, solito currebat alacriùs, & terrestris habitationis suæ dissolutionem sentiens imminere votis uberioribus aspirabat ad habitationem non manufactam æternam in cœlis. Corpus in lectulo decubans varijs exercebatur incommodis, animus tamen nihilominus liber, & potens, quæ DEI erant, exercebat invictus, non cessans quoque in medijs doloribus meditari in aliquo, aut dictare; quia solùm duobus diebus, aut paulò plus ante mortem duas Epistolas pulcerrimas suo ore Scriptori pronunciavit; unam videlicet *Dominis de Rosenberg* ferventissimè ex Scripturis sacris, ipsos ad opera pietatis incitando, & quod nihil omne præsens sit, mentibus eorum inculcando. Epistola autem eadem est in hæc verba: *Deest Epistola.*

Aliam

Aliam verò Venerabilissimo Viro *D. Cardinali* dulcissimo *Albanensi*, quam idem *Cardinalis* cum magna reverentia recepit, & devotione, ipsam cum lacrymis perlegendo, & alijs eandem demonstrando, *Beatum* ipsum multis rationibus asseverando, dicens: *Licèt frater meus Dominus Urbanus Papa clarescat miraculis, hic tamen Milicius ante fratrem meum, ùt arbitror, deberet canonizari.* Hoc verò Exemplar Epistolarum, & cætera ejus verba declarant, quæ Pater DEO dilectus jam morte imminente dictârit. Ex cujus nimirum tenore posit diligens Lector beatum illius vel ex parte aliqua pectus agnoscere, quanta illi in ipsa sui ruina corporis tranquillitas mentis, serenitas animi, svavitas spiritûs in oblatione hostiæ salutaris (quam usquè ad excessum ultimum vix aliquando intermisit) artus sibi vigore spiritûs sustentabat semetipsum pariter offerens acceptabilem hostiam DEO in odorem svavitatis. In ipsa verò infirmitate à pijs operibus non cessabat, quia quandocunque ab aliquibus devotis sibi aliquid dabatur, pauperibus impertiri jubebat.

Testimon: Cardinalis Albanensis de Militio.

Hic est viarum tuarum *Pater dulcissime* finis beatus, & hic labor ultimus in hoc opere vitæ tuæ. Labores tuos gloriosè complevit, qui magnificè semper honestavit te in laboribus tuis, te in suo nomine, & nomen suum in te glorificans Rex gloriæ D. DEUS tuus. Anno igitur Dominicæ Incarnationis 1374. in die *S. Petri Apostoli* de mundi hujus naufragio migravit ad Dominum, de servitio ad Regnum, de labore ad requiem, de morte ad vitam sempiternam, parante D. N. JESU Christo, qui cum DEO Patre, & Spiritu Sancto vivit, & regnat per omnia sæcula sæculorum, Amen.

Obitus Militij.

Post mortem verò tanti *Patris*, quis erat apud nos tumultus cogitationũ! quot naufragia animorum, cùm thesaurus tam amabilis raperetur à nobis & præsentibus cernentibus, nec spes esset retinendi, nec facultas aliqua commeandi. Pater erat, sed qualis Pater! qui videbatur abire nobis quodammodo proprius, tamen toti mundo communis. Erat enim omnium bonorum gloriatio, & malignantium metus, ut de eo non incongruè videretur esse psallendum: *videbunt recti, & latabuntur, & omnis iniquitas oppilabit os suum.* quo præsente omnis multitudo fidelium jucundabatur, duritia compungebatur, & tunc clamandum: *Pater mi, pater mi! Currus Israël, & auriga ejus!* auriga agitat, & currus portat. Currus erat, qui tot mala tolerando sustinuit; auriga, quia populum bonis monitionibus exercebat. Tu fluctuantium portus, clypeus oppressorum, ut de seipso B. Job loquitur: *Cæco fuisti oculus, & pes claudo.* Tu perfectionis Exemplar, virtutis forma. *Tu gloria Israël, tu lætitia Jerusalem*, oliva fructifera, vitis abundans, palma florida, Cedrus multiplicata, platanus exaltata, vás electionis, vas honoris in Domo DEI. Tu Ecclesiæ Sanctę fortissima, splendidissima columna, tu vehemens tuba DEI, tu dulcissimum Spiritûs Sancti organum, pios oblectans, desides exci-

Dolor de morte Militij.

excitans, debiles portans, cujus medicinalis lingua morbos curabat, cujus erat simplex habitus, supplex vultus, dulcis facies, generosus aspectus, cujus denique vita fructuosa, mors pretiosa, quia tibi vivere Christus fuit, & mori lucrum. Quodsi nobis alterum fortasse utilius, sed alterum multò melius tibi. Et quod tibi jam commodum, nobis si piè sapiamus, non potest non esse jucundum. Cæterùm etsi pium est gaudere te *Pater bone*, quia qui in gaudium Domini fæliciter introisti, non tamen impium super nos ipsos flere, quos nimirum abeunte te solito gravius horror geminus circumscripsit, dum nobis est vita tædio, mors timori. Et si pium est, gaudere te, quòd beato transitu mortis ad torrentem voluptatis, quam ardenter sitieras accessisti, nostram tamen vicem dolere non impium, quibus & vivendi omnis pariter sublata est svavitas, moriendi nondum oblata facultas. Et si pia tibi impenditur congratulatio, fælix anima, quæ in plenitudine lucis exultas, non tamen impia super nos assumitur lamentatio, qui relicti sumus videntes afflictionem populi, & desolationem Civitatis sanctæ Jerusalem.

Hactenus Codex M. S. Bibliothecæ Trebonensis.

Quædam scripta Joannis Militij recensentur

Militius multa scripsit, omnia sermone Latino; legebantur ejus libri quondam velut prophetici, & quia (fortasse nimiùm audacter) *Cleri*, & maximè *Mendicantium* (quòd eâ ætate *Clerus* adversùs istorum *Privilegia* consurrexisset) vitia reprehendebat, *Hussitæ* (ùt hæreticorum mos est) eum velut sectæ suæ amicum laudabant, & ejus testimonijs prolatis sua confirmare sunt soliti, ob eámque caussam *Sbignæus Hasemburgius Archiepiscopus* (qui ob id etiam ignorantiæ accusatur) *Militij opera* cum cæteris hæreticorum scriptis publicè rogo excitato cremavit. Hæc sunt, quæ invenire licuit à *Militio* scripta:

Quadragesimale. Conciones scilicet. inveniuntur in Bibliotheca Societatis JESU ad S. Clementem Pragæ N. 206. & 216.

Prothemata de B. Virgine. Liber egregius. In eadem Biblioth: N. 301.

Postilla ejusdem in Evangelia. Ibid. N. 404. Tomus I. sunt quædam Opuscula *Militij* in eadem Bibliotheca O. 216. Tomus II. hujus *Postillæ* habetur in Bibliotheca Trebonensis Cœnobij lit. M. & Postillæ I. pars lit. F. 2.

Sermones ejusdem in Bibliotheca Trebonensi lit. O.

Tit: XXXV.

Carolus IV. Imperator, & Bohemiæ Rex, Pater Patriæ.

A. 1378. 29. Nov.

CArolus *Joannis Regis* Bohemiæ Luxemburgici, & *Elisabethæ* Wenceslai II. Bohemiæ Regis filiæ primogenitus, editus est *Pragæ* An: C. 1316.

1316. 14. Maij; post sexdecim dies 30. Maij in Pentecoste in Ecclesia Pragensi (quod ipsemet *Carolus* in pluribus Diplomatis huic sanctæ Ecclesiæ datis, gratus agnoscit) sacris aquis ablutus, *Wenceslai* nomen accepit. Septennem puerum *Joannes Rex* parens die S. Ambrosij An. 1323. in Galliam ad Amitinum Regem (qui scilicet *Mariam Joannis Regis* Sororem in conjugio habebat) ablegavit, ut educaretur; educatus est jussu Regis (qui etiam *Wenceslao in confirmatione* solenni *Caroli* nomen jussit imponi) liberalissimè, & bonarum artium studijs innutritus ab *Joanne de Cara*, eam pietatem erga *DEI Matrem* imbibit, ut quotidie quantumvis adolescentulus, incitante ipso *Rege Carolo*, Horas B. V. MARIÆ gloriosæ recitaret, conjungens literas, & pietatem cum optimis aulæ illius exemplis: *Rex enim prædictus* (verba sunt Caroli IV.) *non erat avarus pecuniæ, & utebatur bono consilio, & Curia ejus resplendebat bonorum Principum tam spiritualium, quàm sæcularium congregatione.* In illa celebri *Galliæ Regis Aula*, intimâ amicitiâ complecti cœpit *Petrum Abbatem Fuscanensem* Virum ætate suâ disertissimum, quem cùm etiam adolescens audiret, inflammari se incredibiliter ad DEI amorem sentiebat; hic *Carolum* pro filio susceptum, sacrarum Literarum veteris, & Novi Testamenti Quæstionibus totum occupabat, & difficillimis locis explicatis, admiratione, & stupore defixum, interioribus illis, & Divinis arcanis tam procul admovit, ut etiam in ætate virili, & senectâ *Carolus* totum se in ea abderet, in his elaboraret, & commentaretur plurima. extant in *Manuscriptis Codicibus Bibliothecarum Caroli Commentarij in Evangelia;* ex quibus quosdam Tractatus Evangelicos in vita *Caroli IV.* legimus editos à *Frehero*; at in MM. SS. ùt dixi, plura, & lectiora habemus. Ad *Petrum* redeamus; de quo illud singulare *Carolus* in vita sua refert, quòd cùm adolevisset, & nihil præter *Marchionis Moraviæ* titulum haberet, idem *Petrus* jam *Archiepiscopus, & Cardinalis existens in domo sua* (verba ipsa annumero) *dixerit: Tu eris adhuc Rex Romanorum. cui respondi: Tu eris antè Papa! quod utrumque secutum est*: Petrus enim Pontifex electus, & *Clemens IV.* est dictus, qui *Gentis Bohemæ* (ùt alibi narravimus) summus fuit amator. Revocatus deinde *Carolus* à Patre domum in *Bohemiam*, *Papiæ* gravissimum adijt vitæ discrimen, ac nisi eo die ob susceptionem *Ven. Eucharistiæ* jejunâsset, perierat: nam omnes Aulici, quicunque jentârant, veneno ollis in Culina injecto, sunt sublati; *Carolum* SS. Eucharistiæ suscipiendæ reverentia servavit in vita; quod ipsum latè in *Vita* commemorat. Alio cœlesti miraculo *Carolum* suum ex *Venerabili Hostia* Divinitas servavit: nam cùm in *Carolum*, cui antè fidelitatem promiserant, bella pro Patre *in Italia* gerentem Gubernatores Civitatum *Parmæ, Regij, & Mutinæ* occultè conspirâssent, & Sacerdote Missam legente super corpore Christi juramento præstito, fidem sibi mutuam alteri alteris jurare pararent; repentè tam fœda coorta tempestas est, consecutis tam

Carolus Imper. in vita sua: Pont. l. 7. Boh. Piæ.

Pueritia Caroli.

Educatio Caroli ad Scientias & pietatem.

Prudentes prædictiones duæ.

In Vita Ernesti I. Elogia S. Wenc. præf. ad Clemen. IX. Papam.

Servatur miraculosè in vita sæpius.

tam densis tenebris, ut nemo oculis uti posset. Ubi tempestas posuit, rediítque lux, Sacerdos *Venerabilem Hostiam* amissam sibi videt, quæ diu quæsita, ante pedes *Marsilij de Rubeis* conjuratorum Principis inventa est. Terruit ea res conjuratos, simúlque unà omnes exclamârunt: *quod facere decrevimus, DEO non placet*, adeóque unâ omnes sententiâ ad *Carolum* redierunt, quos ille receptos (etsi quid gestum esset, non ignoraret) dissimulans, consilijs suis adhibuit, fidissimósque omnium, quos unquam habuit, in posterum sensit. Alia cælestis visio *Carolo* adhuc juveni in *Villa Terentij* oblata est de *Delphino Viennensi Gvidone*, quem ob luxuriam ab *Angelo* è cœlis lapso, in media militum acie, virilitate excisâ, cadentem, & morientem per quietem videbat; collatis temporibus cognitum est posteriùs, eodem die *Gvidonem*, sagittâ è ballista emissâ, ex castro, secundùm eas partes, quas dixi, lethaliter ictum, perijsse. Addebat *Carolo Angelus*: *nunc ergo cavete, & Patri vestro potestis dicere, ut sibi caveat de luxuriæ peccatis, vel pejora accident vobis.* Quibus verbis vehementer se ad emendationem vitæ permotum satis indicat ipse *Carolus*, cùm jam perversi homines, ut frueretur ætatis ludo svaderent, & *secum in libidinis laqueos* (ùt ipse loquitur) *seducerent, & dulcia, in quibus fel latet, offerrent.* Visionem illam in paucis memorabilem in *Vita Ernesti I.* descripsimus, legitúrque in *Ænea Silvio.* Admotus est posthæc *Carolus* Gubernationi Provinciarum, & Regnorum, cujus Regias virtutes maximas in eadem *Arnesti* vita (cujus institutione, & ministerio potissimùm tam *egregius Princeps* evasit) descripsimus, hoc loco paucissima, & parva, ex quibus tamen argumenta maximarum rerum sumi possint, narrabimus: Totus inprimis in eo erat *Carolus*, ut subjectis populis amabilem se præstaret: omnium subjectorum linguas callebat perfectissimè: *Bohemicam, Teutonicam, Latinam, Lombardicam, seu Italicam, & Gallicam.* Amabatur ab omnibus *Bohemis Carolus*, ùt Pater, ob defensionem pauperum præcipuè: *quoniam* (verba sunt Caroli) *Barones Regni pro majori parte effecti erant Tyranni, nec timebant Regem, prout decebat &c.* Judicium exercebat *Carolus*, postquam regnare cœpit, quotiescunque posceretur, excitato temere in *Porta Regiæ Arcis*, vel ante *Curiam Tribunali*, & quoniam Jurisconsultos doctissimos, nominatim *Lucernam Juris Bartolum* semper lateri suo adhærentes habebat, finiebat lites ex tempore, quæ largitione alterius partis in annos plurimos trahebantur. In latrones publicos extremo ferebatur odio, & ad purgandas latronibus vias, & arces, biennio, & ampliùs cum Exercitu *Bohemiam* totam lustravit; captos omnes agebat in furcam, constat, eò usquè amore Justitiæ progressum *Carolum*, ut cùm prædonum *Ducem*, cui nuper adeò ob res fortiter in acie gestas, aureum torquem injecerat, & Equitem aureatum creârat, ante se duci videret, & milites inserto laqueo Equitem sublimem raperent, ipse *Carolus* augustâ manu hominem tolli adjuverit, donec laqueus arbo-

Visio Caroli de luxurioso Delphino.

In vita Ernesti I. Sil. in hist. Boh.

Carolus IV. in vita sua.

Virtutes Regiæ Caroli IV.

Justitiæ amor.

Kytjě Pancéř.

arbori illigaretur, ut penderet. Par in hæreticos *Caroli* odium, quos *Diplomate* edito, sanxit flammis exurendos. Sanctissimæ, & universalis *Sedis Romanæ* defensor summus *Carolus*, Tyrannos in Italia excidit (exempla in eadem *Ernesti vita* attulimus, & in *Annalibus Ecclesiasticis* ostendit Odoricus *Raynaldus*) Quàm magnificam, & splendidam Religionem esse optaret, fundationes Collegiatarum Ecclesiarum complures, *Archiepiscopatus Pragensis*, *Episcopatus Litomißlensis*, *Cœnobia* facilè *vicena* ditissimè fundata, *Ecclesiæ* longè plures altissimo, & Regio opere exstructæ, Arces, Urbes, & oppida de novo condita hodiéque loquuntur. nè longum faciam, en Indicem ex *Ernesti Vita*, ubi singuli tituli suis approbantur exemplis: *Carolus maximus ædificator*; *ejus ædificationes, ejus fundationes sacræ. Caroli misericordia in pauperes. Carolus ut bene sit subditis pervigilat, & ob id sæpe dormire non potest, cogitans de commodis Provinciarum suarum. Amat subjectos populos, & amatur* (hîc illustre adsertur exemplum *Civis* cujusdam *Pragensis*, qui *centum millia aureorum* Carolo apud se prandenti donavit) *Carolus humanissimus. liberalissimus. religiosissimus. totâ Europâ colligit Sanctorum Corporum Reliquias, auróque, & argento, & gemmis exornat. Fundat Mansionarios in Ecclesia Pragensi. offert aureum infantem B. Virgini Aquisgranensi pondere filij sui Wenceslai. S. Agnes de monte Politiano Carolum, cùm venerationis caußâ sepulchrum Virginis sibi aperiri jussisset, apertis subitò oculis blandissimè intuita, Imperatorem quasi salutaret, arrisit. Idem Carolus à Viris Sanctis testimonium de se audit: sua opera DEO placere. S. Catharina aspectabilis, cùm eum Pisis Gambacurtæ conjurati invaderent, pallio suo Carolum protegit, paucos Bohemos, & Moravos adjuvit, ut vincerent; Carolus coronam auream S. Wenceslao imponit in tumulo; ejusdem sacrum corpus arcâ ex puro auro claudit. Tria Sacella gemmea exstruit Carolus. Universitatem Carolinam fundat, amat scientias. Bulla aurea Imperij firmamentum. Aulæ Proceres nobilissimi. colit maximè S. Wenceslaum, S. Nicolaum, S. Catharinam; ante omnes DEI Matrem. laboriosissimus Imperator. plurima agebat per seipsum. Orationis sacræ studiosus. Quotannis in solitudinem se recipit per multos dies. mirabile edit specimen demissionis. curatur in morbo divinitus. omnibus Sacramentis munitus, & DEUM in morte invocans* Pragæ *An.* 1378. 29. *Novembris ætatis anno* 62. & 6. *mensibus*, & *diebus* 13. *excessit è vita, Imperij Romani* 31. M. 1. D. 20. ùt habet Ricciolius. Bohemici Regni ab occasu Joannis Patris 32. M. 3. D. 26. ùt habet *Crugerius*. Corpus ejus initio hujus seculi incorruptum prorsus, & vividum repertum est, cùm corpora Regum in novum Mausolæum, quod *Cæsar Rudolphus* elegantissimo opere excitaverat, conderentur.

Ecclesiæ Romanæ suscepta defensio

Fundationes Caroli.

Amator Reliquiarũ SS.

Tituli laudationis.

Videat Lector, quàm pauca multis complexus sim! nimirum vitam *Caroli IV.* Libris aliquot adornatam expectamus, ad eam Lectores meos remitto

 mitto

mitto. Ac nè tamen se desertos querantur, appono sermonem quem in funere tanti Cæsaris habuit *Joannes Archiepiscopus Pragensis*, Vir scientiâ, & opinione Sanctitatis illustris; unde nihil optabilius, vel ex cœlo, laudatissimo Principi esse potuisset, quàm virtutum suarum laudatissimum habere Præconem.

1378. 29. Novembris.

Sermo post Mortem Imperatoris Caroli IV. Regis Bohemiæ factus per Dominum Joannem ejus nominis primum Archi-Episcopum Pragensem, Apostolicæ Sedis Legatum secundũ, postea S. Rom. Eccl. Cardinalem.

JUstorum animæ in manu DEI sunt. Scribuntur verba hęc Sapient: 3. Dico: *Justorum animæ*, ubi ut suprà. (*Illustrissimi Principes seculares, Reverendissimi Patres Spirituales, ac universi Domini venerandi*) Non enim extat dubius vobis occasus *Sereniss: Principis Caroli IV.* quondam Romanorum Imperatoris semper Augusti, ac Bohemiæ Regis Illustrissimi ac invictissimi, Domini nostri. Et ideo materiam gemitûs nunc duco in publicum. Quapropter *Jeremias* nos invitans ad lacrymas Thren. 2. cap. sic inquit: *Deduc quasi torrentem per diem & noctem, non des tibi requiem, neque taceat pupilla oculi tui.* Et ideò verba mea plena sunt dolore, exitus aquarum deducant oculi mei, & torrentes affluant Lachrymarum, & plorabo! utinam in fletum totus effluam, & pascatur Lachrymarum solatio dolor meus. Deducant oculi mei lachrymas, deficiat in dolore vita mea: quia vox Lamentationis audita est de Sion, decidit corona capitis mei, & in Luctum versus est chorus noster. Quia quod adversus Israël & regnum ejus multis seculorum curriculis Prophetæ comminando prædixerant, dies una & Lugubris, & infelix, dies caliginosa, & omni nocte tenebrosior complevit. Et quid Threnos Jeremiæ revolvo? totus Jeremias non sufficeret faciem miseriæ præsentis depromere. O bone *JESU Christe*, ô benigne, ô amabilis, ô desiderabilis, ô svavis, ô dulcis, ô amor DEUS, ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ, quomodo oblitus es miserationum tuarum antiquarum, quomodo versus es nobis in crudelem! jam non Sanctificator aut Redemptor, sed mortificator, atque peremptor effectus es! Hæc P*etrus Blesensis* in quadam Epistola planctûs de morte Christianorum. Unde meditando mortem *Serenissimi Principis* supra dicti, *Laboravi in gemitu meo per singulas noctes, &c.* Psal. 6. Unde & plangent eum universæ generationes orbis terrarum: de quo quidem planctu pleniùs Zachariæ 12. cap. sic dicitur: *In die illa magnus erit planctus in Jerusalem, sicut planctus Adremmon, in campo Mageddon. Et plangent*

Planctus excitatur ob Caroli Imp. obitum.

eum

eum familiæ, & familiæ seorsum, familiæ domûs Nathan seorsum, & mulieres eorum seorsum, familiæ domûs Levi seorsum, & mulieres eorum seorsum. Omnes familiæ reliquæ, familiæ & familiæ seorsum, & mulieres eorum seorsum. Quod ad omnes nationes applicari potest, quæ eum meritò plangere debent. Ad quas quidem Lachrymas, *Eusebius* in quadam Epistola invitans Ecclesiam ad Lachrymas, sic inquit: *Incly ti Christianæ plebis flete, quoniam longè factus est ab ea auxiliator ejus, jam ad suam non respicit defensionem, jam tribulatio proxima est, & non est, qui adjuvet, jam in sepulchro jacet protector solitus! heu vaticinabuntur pseudoprophetæ, & prophetabunt visiones mendaces, & fraudulentas divinationes & seductiones sui cordis in nobis, & certè non est qui resistat in eis. Siccatus est enim fons vitæ, & vena disparuit aquarum viventium: sicut jam verisimiliùs apparet in schismate noviter exorto, qualiter mors sua universali Ecclesiæ fuit valdè nociva.* Hæc ille. Et idcirco clama in cilicio & planctu, pia Mater! induere, induere vestimentis viduitatis, tanto viduata filio, & *subsequenter.* Plora igitur, deducant oculi tui lachrymas per diem & noctem, quoniam defecit anchora tuæ spei. Et dicat subsequenter per ratiocinationem talem colorem, tanquam cum DEO arguendo: Cur *bone Jesu* tam velociter à tua sponsa, quam in cruce moriens desponsâsti, tantum abstulisti filium protectorem, & contra hujus hostes belligerum? fortè voluisti eum tecum; certè Domine non eo egebas, ut ipsa. bene ei quidem subvenisti, sed nos orphanos reliquisti. Non conqueror aliud, quàm quòd justum & æquum feceris, & certè ipse merebatur finem imponere hujus mundi laboribus, & tecum esse; Sed doleo, quod tantum incurrit damnum eo abeunte Ecclesia; utinam eum redderes, ut tuum regeret stabulum, & defenderet Ecclesiam, velut priùs. Idem Eusebius: Et tu Natura quid fecisti? quare Principem nostrum abstulisti? utinam spiritum vitalem in corpus redderes! Quapropter Architrenius Lib. 8. in oratione ad Naturam sic inquit: *Joannes Hantvillensis. Vide Bibliothecam Simleri.*

Hoc nihil, imò minùs nostros DEA respice fletus,
Fonticulos, stagna Lachrymæ, mœroris abyssos
Extenues, & plena malis vinaria sicces.
Torqueor, & planctus animi tormenta fatetur
Garrulus, & morbi latebras suspiria clamant.
Nec Lachrymâ fraudor, veris à nubibus imber
Solvitur, & nimbos oculi pluit intima nubes.
Ducitur ex animo luctus, certissima flenti
Causa subest, & vera movent adversa querelas.
Nam tot inexhaustis, animâ langvente procellis
Concutior, totúsque dolor circumfluus omni
Veste, &c.

Et ideo cibasti nos pane lacrymarum, & potum dabis nobis in lachrymis in men-

Consolatio nis argumẽta.

mensura. Sed est aliquid, in quo mens amarata, & oculi fatigati, alicujus consolationis foverentur aliquando adjutorio: nam præter duos homines, videlicet *Enoch & Helias*, omnes homines necessariò oportet mori. Et ideo mors vitari non potest: unde Sapient: 8. cap. sic scribitur: *Unus ergo introitus est omnibus ad vitam, & similis exitus.* Seneca de remedijs Fortunatorum cap. 2. contra pavorem mortis sic dicit: *morieris nec primus, nec ultimus, multi te antecesserunt, omnes te sequentur.* Est & aliud, quo spiritus noster alicujus recreationis antidoto respirat. Non enim *Serenissimus Princeps* noster decessit, sed recessit, abijt, non obijt. Mors enim per quam mirificavit Dominus Sanctum suum, non est dormitio, portus mortis, & porta vitæ, introitus in delicias cœlestes pariter, prout ait Petrus Blesensis in quadam Epistola. Unde Canticorum 6. dicitur Ecclesiæ: *Quò abijt dilectus tuus, ô pulcra mulierum, quò dilectus declinavit, & quærimus eum?* Vox Ecclesiæ: *Dilectus meus candidus, speciosus, electus ex millibus, in quo nulla est macula, pascitur inter lilia, in vinea Domini Zebaoth.* Ecce flos campi, & rosa nimio fragrans odore, de horto nuper Ecclesiæ in viridarium Domini est transplantatus, ecce cypressus in cœli altitudine se extulit, ad insulas enim longè divulgetur nomen suum, ut sit in æternum nomen suum in benedictione. Certè non est mortuus, ut æstimant sui hostes, sed certè regnat Victor in terra viventium. Et Sapient. 4. cap. sic de eo dicitur; *Placens DEO factus dilectus, & vivens inter peccatores, translatus est; raptus est, nè malitia mutaret intellectum illius, aut nè fictio deciperet animum ipsius. Consummatus in brevi, explevit tempora multa: placita enim erat DEO anima illius, vocatus est in Cœlum, quo mundus non erat dignus, nec ob hoc extincta est Lucerna ejus.* Et cur ista tam audacter loquar, attendite, & videte opera quæ fecit, de quibus longum esset perstringere, pauca tamen dicere convenit. Testis est totus mundus, qualem vitam duxerit ab ævo juvenili usquè decrepitum senectutis suæ & mortis (scripta enim sunt per plurimos codices) adhuc Principum & Baronum est copia testantium, quæ DEO præbuit beneficia, & ideo explanatione verborum non indigent opera ejus. Ideo merito Threnorum 4. c. de eo dicitur: *Propterea mœstum est cor nostrum, ideo conturbati sunt oculi nostri propter montem Sion quia disparuit.* In veritate enim mons *Sion* dicitur, quia perfectissimè tres *Theologicas species* in se habebat quæ monti *Sion* applicatur. Unde Psal: 144. sic dicitur: *Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion, non commovebitur in æternum.* Ipse fidem firmissimè tenebat, & sciebat; Hæreticos sæpissimè confutabat, verus defensor fidei & Ecclesiæ existens. Et quia *Trinitatis fidem* confessus est, ideò ad beatissimam gratiam pervenit: *scivit* enim, *quia justus ex fide vivit.* Abacuc 2. Capite. Quia *Sancti per fidem vicerunt Regna, operati sunt justitiam, &c.* ad Hebreor. 11. cap. Unde *octo Beatitudines* in se habuit, quæ scribuntur Matthæi 5. cap. ut *fidelis* dicere-

Mors Bonorum.

Testimonia de Vita & Virtutib. Imp. Caro:

Virtutes Theologicæ.

Octo Beatitudines.

ceretur. Primò enim erat *pauper spiritu*, quamvis fuerit Imperator. Nam I.
in vestibus, in Lectisternijs, in cibis & potibus, semper formam pauperum,
quantum in eo erat, exprimebat, & ideo omnem arrogantiam per hoc repel-
lebat, & compatiebatur pauperibus. Quia *beatus, qui intelligit super egenum*
& pauperem, Psal. 40. Ipse fuit *mitis*, ideò *possidet terram* in tranquillitate: II.
unde multas adversitates passus, & injurias, & damna, miti modo transibat. III.
Unde: *Beati mites, quia ipsi possidebunt terram.* Tertiò, ipse etiam fuit *Lu-*
gens. Nam mortem alicujus sui lugebat, & etiam excidia Christianorum
multoties ex devotione; quod utique ipse debet esse consolatus: quia *qui*
seminant in lachrymis, in exultatione metent, Psal. 135. Quartò ipse etiam IV.
esurivit, & sitivit justitiam. Nam tanta justitia erat vitæ suæ tempore in
mundo, quòd totus mundus in æquitate & pace vigebat, & ideo jam in cœlis V.
saturatus eâ existit. Quintò etiam ipse erat *misericors*, quia oppressis com-
patiebatur, & ubi potuit, semper misericordiam faciebat. Unde bene dicere
potuit: *Misericordiam & judicium cantabo tibi Domine*, Psalmo 100. Et
ideo nunc misericordiam in cœlis consecutus est. Sextò. etiam fuit ipse VI.
mundo corde. Nam non poterat audire mala, quæ homines faciebant, sem-
per confitebatur, communicabat, justitiam exhibebat, vel sacris Lectionibus
insistebat, & ideò in Cœlis DEUM nunc videre meruit. Septimò, ipse eti- VII.
am *persecutionem* magnam *passus est propter justitiam.* Nam Reges & Prin-
cipes invidebant sibi, & ideo est ejus *Regnum Cœlorum.* Et ideò de eo dicitur,
ut suprà Matthæi 5. cap. *Gaudete & exultate, ecce enim merces vestra copiosa*
est in Cœlis. Et quia fidem firmiter tenuit, & fidelis creatori suo fuit, ideo si-
bi dicitur Matth. 5. cap. *Euge serve bone & fidelis, &c.* Octavò. ipse etiam VIII.
habuit firmam spem, habens illud in mente: *Quis speravit in Domino, &*
derelictus est? Eccl. 2. cap. Unde spes sibi tanta erat de DEO, quòd per
firmam spem inimicos devincebat, & aliqua desperata negocia, & quasi im-
possibilia ad finem bonum deducebat. Ideò *speravit in Domino, eripiet eum,*
salvum faciet eum, quoniam vult eum. Psal. 21. Et ideo quæcunque pete-
bat DEUM, spem semper habebat, quòd eum DEUS exaudiret, habens il-
lud dictum Evangelij: *Quæcunque petieritis in nomine meo, credite quia acci-*
pietis, & fient vobis. Johan. 16. cap. Unde in spem vitæ æternæ *septem ope-* Septem Opera Misericordiæ.
ra misericordiæ in se habebat. Primò. *nudos operiebat*, tenens illud dictum
Cùm videris nudum, operi eum. Esa. 58. *Secundò.* potum tribuebat paupe- I.
ribus. Unde audivi à quibusdam Baronibus, qui adhuc vivunt, quòd semel II.
in quodam horto cœnabat, & ex casu leprosi ad mensam venerunt, quos fecit Exemplum misericordiæ erga Pauperes.
collocari in alia mensa prope se, & cibavit eos, & de cuppa sua, de qua bibebat,
dedit eis bibere, & iterum residuum ab eis epotat, quamvìs ab omnibus pro-
hibitus extitisset, commemorans Evangelium: *qui dederit uni ex minimis*
meis calicem aquæ frigidæ, aptus est Regno Cœlorum. Marci 9. cap. Tertiò.

pascebat esurientes, tenens illud dictum: *Frange esurienti panem tuum.* Esaiæ 58.
IV. Quartò. *collegit* eos hospitio, unde *hospitalia multa* fecit, ad pauperes hospitandos, tenens illud: *Hospes eram, & collegistis me.* Matth: 25.
V. Quintò. infirmos libentissimè *visitabat*, & eis compatiebatur, dicens: *Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus.*
VI. Sextò. *incarceratos* & invinculatos, vel morti deputatos, sæpius *liberabat*, tenens illud dictum Sapientis: *Eripe eum, qui ducitur ad mortem.* Proverb. 12. cap.
VII. Septimò. *Sepeliebat mortuos*, unde non permittebat eos diu jacere ubi sciebat, sed sepelire mandabat, velut fidelis Tobias. Sic enim faciebat in omnibus operibus, pauperibus dicens sicut Tobias: *Noli avertere faciem tuam ab ullo paupere, sic enim fiet, ut nec avertatnr facies Domini à te.* Tobiæ 4. Etiam ipse in se habuit *charitatem.* Nam omnia quæ faciebat, in vera charitate faciebat, cavens se ab illo dicto Evangelij: *Etiamsi montes transferam, charitatem autem non habeam, nihil fecisse videor.* 1. Cor. 13. cap. Et quia *septem dona Spiritûs Sancti* charitati attribuuntur; id est *Spiritui Sancto*, meritò ergo habuit in se *septem* dona Spiritus Sancti.

Septē dona Spiritûs S.

I. Primò ipse habuit *spiritum Sapientiæ*: ipse enim fuit sapientior Salomone, quod probari potest indicijs & argumentis multis. Primò illud quod scivit Salomon, hoc perfectissimè scivit *Serenissimus Princeps noster*, videlicet Libros suos. *Salomon* autem ignoravit, quæ iste scivit: ergo probatur, quod ille plus scivit quam *Salomon.* Ille fuit *Rex*: iste Imperator: Ille præfuit *populo Israëlitico*, iste præfuit Universo hujus mundi, nec solum Ecclesię Israëlis, verùm etiam gentium & universorum, & confinia mundi distingvebat. Ille Sapientiâ bellabat: iste sapientiâ sine bellis pacem firmabat. Ille templum ædificabat, iste templum DEI auro, fulvo, gemmísque & lapidibus pretiosis pretiosis perornabat. Ille in fine à Domino recessit; Iste semper cum Domino in fine resudavit, meditans quod ille, *qui perseveraverit in finem, hic salvus erit*, Matt: 10. cap. Nec sapiens ideo dicitur fuisse *Salomon*, quia in fine insipiens & damnationi æternæ se tribuit, prout opinio major tenet, sed *insipiens* ideo meritò nominatur, ita quòd in veritate *Serenissimus Princeps* noster Sapientiam immediatè præ participibus suis à Domino habuit: nam *magnum eum fecit in Israël, & victoriam illi dedit Dominus Omnipotens. Immortalis est enim memoria illius, quia apud DEUM nota est & apud homines.* Sap. 4. cap.

Carolus IV. omnes Lib: Salomonis perfectissimè scivit.

Comparatio Car: IV. cū Salomn:

II. Secundò. ipse habuit in se *Spiritum intellectûs.* Unde ipse intellexit ferè omnia idiomata totius Christianitatis. Optimè istas Lingvas scivit, videlicet *Bohemicam*, quæ est naturalis, *Teutonicam*, *Latinam*, *Francigenam*, *Lombardicam*, *Thuscanicam*, & quàm plures particulares lingvas, & ab his descendentes perfectè scivit ac intellexit. Unde verus fuit *Christi Apostolus*, quia *in omnem terram exivit sonus ejus*, & talis debuit universo orbi præesse, qui dispartitis lingvis loqueretur sapientiam, & cuilibet responderet in Lingvâ suâ, in qua natus est. Acto: 2. cap. Tertiò. ipse habuit

Car: IV. lingvarum totius Europę peritus. Qui multis lingvis loquitur, est quodammodo Apostolus.

buit *Spiritum consilij.* Nam quamvis sapientissimus esset, tamen consilio utebatur, habens illud dictum: *Nè innitaris prudentiæ tuæ*, quod transsumtivè ponitur 3. cap. *Nè innitaris;* de Constitutionibus. Quartò, ipse habuit *Spiritum fortitudinis.* Nam Spiritus Sanctus in omnibus ipsius adversitatibus confortabat eum, dicens: *Confortare, & esto robustus*, Dev. 31. c. Cui idem *Serenissimus Dominus noster* respondebat, *Fortitudo mea, & laus mea Dominus, & factus est mihi in salutem.* Psal. 117. Quintò, ipse habuit *Spiritum scientiæ.* Nam ut bene notum est, ita doctus fuit, quòd sciens & *Magister in Theologia* putaretur. Nam Psalterium in aliquibus locis pulcherrimè exposuit, similiter, & *Evangelia* & Orationes, & alia Magistralia. Similiter *componebat* sæpius, cum Magistris, Doctoribus & alijs scientificis conferebat disputando. Quapropter *Studium Pragense* fecit, & quàm plura Collegia. Unde de eo dictum est: *Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor Firmamenti*, Daniel. 12. cap. Sextò, ipse habuit *Spiritum pietatis.* Nam ipse *compatiebatur pauperibus*, infirmis & mortuis, pupillis & viduis, & omnibus oppressis, humilis, mansvetus, & pius præ omnibus hujus mundi Principibus: scivit enim, quòd *qui se humiliat exaltabitur.* Luc. 18. c. Septimò, & ultimo, repletus etiam erat *Spiritu timoris Domini.* Nam præ oculis DEUM habuit, ut nihil ageret, quàm sibi placitum, reputans illud dictum: *Principium Sapientiæ, timor Domini.* Sapient. 1. Præterea in facie sua *quatuor virtutes cardinales* refulgebant. Unde Seneca Lib. 31. in quadam Epistola sic ait: *Si animum nobis boni viri liceret inspicere, ô quàm pulchram faciem, quàm Sanctam ex magnifico, placidóque fulgentem videremus, hinc justitiâ, illinc fortitudine, hinc temperantiâ, prudentiâque lucentibus!* Et ideo commendandus ex istis quatuor virtutibus Cardinalibus. Primò, de *Justitia*, Nam ita justissimus apparuit, quòd ipse *viduam & advenam suscepit, & vias peccatorum disperdidit.* Psal: 136. Habuit etiam simul *Justitiam & Misericordiam*: quia, quibus misericordia fieri debebat, semper faciebat. Ubi autem raptores & fures, vel malefactores invênit, eos à facie terræ delevit, habens illud Psalmistæ: *Deleantur de libro viventium, & cum justis non scribantur.* Psal. 86. Et illud dictum *Senecæ*, in quadam Epistola sua sic interrogantis & respondentis similiter: *Quid ergo occidit hominem? quia occidit: ille meruit, ut hoc pateretur.* Unde Anselmus in Lib: Cur DEUS Homo: *Justitia est animi libertas, tribuens unicuique secundùm propriam dignitatem, reverentiam, pari concordiam, DEO obedientiam, sibi Sanctimoniam, egeno operosam misericordiam, inimico patientiam.* Hæc omnia præfatus *Dominus noster* faciebat: reddidit enim unicuique secundùm propriam dignitatem, majori reverentiam, pari concordiam, DEO obedientiam, sibi Sanctimoniam, egeno operosam misericordiam, inimico patientiam. Hæc omnia præfatus *Dominus noster* faciebat: reddidit enim unicuique secundùm opera

[Marginalia: IV. — V. Theologica Caro: IV scientia. — al: communicabat. Freh. commẽtabatur. — VI. — VII. — Quatuor Virtutes Cardinales — I. Justitia. — Vide exempla in Vita Caroli.]

II. Fortitudo. opera sua. Secundò, in eo refulsit *fortitudo*. Inclytus enim fuit & invincibilis, unde *fortitudo & decor indumentum ejus* fuit, Proverb 31. Unde *Hieronymus* super Joannem sic ait: *Fortitudo est immobilis inter adversa gloriosa animi claritudo, res arduas pulchre administrans, quæ nec adversis infestando frangitur, nec prosperis blandiendo elevatur.* Sciebat enim quòd fortitudo simplicis, via Domini, & *pavor his qui operantur malum*. Sapient: 10. cap. A nullis enim hostibus vinci poterat, sed fortis in animo perseverabat. III. Temperantia. Tertiò, ipse fulgebat temperantiâ: temperabat enim justitiam misericordiâ, & è contra. Et in omnibus plenum obtinuit moderamen: erat enim statera & Libra justitiæ, in cujus conspectu non erat acceptio personarum. Unde *Gregorius* super Ezechielem extrema parte super illud: *Scio abundare & penuriam pati*, sic ait: *Qui enim secundis rebus non extollitur, qui eas ad usum vanæ gloriæ non extorquet, qui solus non possidet, quod accipit, sed hoc indigentibus misericorditer elargitur aliisque dividit, scit abundare: qui acceptis alimentis non ad gurgitationem ventris utitur, sed ad reparationem virtutis, nec plus carni tribuit, quàm necessitas petit, scit satiari: qui alimentorum inopiam sine murmuratione tolerat, scit esuriem. Quem ergo nec in abundantia superbia elevat, nec in necessitate cupiditas irritat, novit abundare, novit penuriam pati.* Hæc ille. *Serenissimus* enim *Dominus noster* per omnia taliter fuit temperatus. IV. Prudentia. Quartò, in eo refulsit *Prudentia*: ipse enim fuit prudens, quòd circa futura pericula ita providebat cautè, nè mala evenirent, sicut *servus prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram*, Lucæ 12. cap. Unde faciebat secundùm dictum *Senecæ* de quatuor virtutibus Cardinalibus: *Si prudens esse cupis, in futura prospectum intende, & quæ possunt contingere, animo tuo cuncta præpone. Nihil tibi subitum sit, sed totum antè prospicias: nam qui prudens est non dicit: Non putavi hoc fieri; quia non dubitat, sed expectat; non suspicatur, sed cavet.* Idem faciebat *Serenissimus Princeps noster*. Nam à juvenili ætate deliberabat, quid in senectute faceret, sicut ibidem consequenter ait Seneca: *Si prudens est animus tuus, tribus temporibus dispensetur; præsentia ordina: futura prævide: præterita recordare. Nam qui nil de præteritis cogitat, vitam perdit, qui nil de futuro præmeditatur, in omnia incautus incidit.* Unde, sicut pauca perstrinximus, quantas virtutes habuit? quanta magnalia fecit in Israël? *Et victoriam dedit illi Dominus DEUS Omnipotens*, Luc. 10. Nam propter ejus bona opera, *immortalis est memoria illius, quoniam & apud DEUM nota est, & apud homines*, Sap. 4. Unde *Simonides Philosophus* cùm interrogaretur, quid apud homines celerrimè consenesceret? respondit, *Beneficium*. Nam *cujus donum vel munus frequentiùs aspicitur, hujus memoria strictiùs retinetur*, ut in Clementina una, de reliquijs & veneratione Sanctorum. Tanta enim operatus est in hoc sæculo beneficia, quòd memoria ejus permanet in sæculum

lum ſeculi. Et ideo in memoriam ejus tale Epitaphium tumulo ejus inſcribitur. Anno Mill: Trecent: LXX. VIII. tertiâ Kal. Decembris.

Numerus & verſus vitio librarij ſibi non cõſtãt. vide vitam Caroli.

Quartus ego Carolus magni quondam tremor orbis,
Cæſar & invictus, modò victus morte, ſub iſta
Foſſa tegor, DEUS alme precor, mens aſtra ſubintret!
Spiritus ô cuncti, pro me pia ſolvite vota,
Quos moriens liqui, quos vivens opere fovi.
Et ſic anima ejus requieſcat in ſancta pace.

Beatũ & S. dici poſſe Carolũ IV. probat.

Et non miremini *Reverendiſſimi Patres*, quòd *Beatum & Sanctum* eum nominaverim, cùm in veritate *Beatus* vel *Sanctus* reputari debeat, quod probatur ſeptem rationibus. Primò enim unctus fuit *Oleo Sancto* ad modum Regum. Unde Pſalm. 102. *Inveni David ſervum meum, oleo ſancto unxi eum.* Oleo enim Sancto, niſi Sancta inungi debent. Secundò. propter ejus ſublimitatem dignitatis. Nam Præfectus fuit *Sacro Romano Imperio*, cui nullus præfici debeat, niſi ſacris virtutibus & magnitudine pollens, ſicut hic. Nam *quis illum Sanctum dubitet, quem apex tantæ dignitatis extollit?* 40. Diſt. c. Non vos. Tertiò. ipſe fuit in omnibus *Sanctus* negotijs: ubi enim cunque ſciebat Sanctuaria & corpora Sanctorum, acquirebat, & auro fulvo, gemmisque pretioſis obducebat, & toto corde diligebat, ſicut alter *Conſtantinus*. Nam etiam ſicut alter *Conſtantinus*, *Papam* per Romam duxit, videlicet *Papam Urbanum V. Et Patrimonium Eccleſiæ Romanæ* confirmavit. Quartò. propter multa miracula, quæ mediante DEO habuit in ſomnijs & vigilijs in juvenili ætate & ſenili, futura prædicendo, viſiones plurimas videndo, dæmonia effugando, quæ nullus faceret, niſi *Sanctitate* polleret, prout teſtimonio plurimorum patet, & in Libro ſuo de geſtis conſcripto. *Fecit enim mirabilia in vita ſua*, Eccleſiaſt: 31. Quintò. fortiſſimè plorabat, cum Corpus Dominicum ſumebat, alta ex devotione adducens, quia: *Beati qui lugent, quoniam ipſi conſolabuntur.* Sextò. quia tantis virtutibus abundabat, quas nec aliquis valeret enarrare: nam *horas ſuas Canonicas*, ſicut unus Sacerdos, dicebat: Divinum Officium libenter audiebat, & etiam augmentabat. Septimò & ultimò breviter tranſeundo, ipſe habuit in ſe *ſeptem Sacramenta Eccleſiæ*. Primò *Ordinem*: ipſe enim fuit ordinatus *Acoluthus*, & etiam *Rex & Imperator inunctus*. Secundò, *Conjugium* ita purè tenebat, & firmiter, quòd nemo eum convincere poterat. Tertiò. *baptiZatus* etiam fuit per Epiſcopum ut quisq; fidelis. Quartò. fuit *confirmatus* in fide Catholica. Quintò *Euchariſtiam ſacram* multoties in animo ſumſit. Sextò. *Extremam Unctionem* bene quater ſumſerat. Septimò & ultimò, *confitebatur* ſemper, cùm ſe aliquo peccato credebat gravatum. Ideò enim *ſeptem Sacramenta* dicuntur, quæ ſolùm fidelibus & Sanctis tribuuntur, ut Regno cœleſti participes efficiantur. Unde *Sancta Mater Eccleſia* quæ Chriſtum Dominum perdidit

VII. modi, cur S. ſit Carolus. I. II.

III. Amor Reliquiarũ SS. in Car: IV. admirabilis Car: IV. alter Conſtãtinus.

IV. Futurorum præſcius. Dæmones fugat.

V.

VI.

VII.

Septem Sacramenta.

de hoc ſeculo, quid retribuet ſibi pro tantis beneficijs, quæ ei in hoc mundo oſtendit? Non reſtat aliud, quàm quod *beatum faciat eum in terra*, id eſt, utíque in hoc mundo eum *canonizare* deberet, quia utíque in Cœlo *Sanctus* exiſtit. Nam *Sancta Mater Eccleſia*, & *Rector ejus* Sanctæ Matris Eccleſiæ ſi portenta cupis ſeu miracula, hæc fecit. Si vitam & virtutes rimabere, ecce certiſſimè in eo invenies devotionis magna inſignia. Si jure procedas, & capitulum *dilecti, de teſtibus*, ejúſque materiam videris perlucidè, apparebit teſtimonium prædeceſſorum noſtrorum Cardinalium, Epiſcoporum, Prælatorum, Regum, Principum, & Magnatum vivens teſtimonium, quæ ſigna & portenta, quanta vita & ſanctitas, qualéſque virtutes in eo illuxerunt: ut *Juris* tramite procedendo, utique & meritò beatum faciat eum in terra, ut mercedem laborum ſuorum accipiat: quia dignus eſt mercenarius mercede ſua. Pro defenſione quoque *Sanctæ Matris Eccleſiæ* alius veniat, qui Eccleſiam DEI ſimilibus donis & virtutibus, DEI adjutorio, foveat. Quod & factum eſt, quia licèt Pater mortuus ſit illius, *Sereniſſimus Princeps noſter Carolus, DEI gratia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Bohemiæ Rex illuſtris*, attamen eſt quaſi non eſſet mortuus: ſimilem enim reliquit poſt ſe, quem in vita ſua vidit, & lætatus eſt in illo, in obitu ſuo non eſt contriſtatus, nec confuſus coram inimicis. Reliquit enim defenſorem domus contra inimicos, & *amicis reddentem gratiam.* Eccl. 3. hæc habentur. Unde *reſpiciat Dominus in faciem teſtamenti ſui*, & non det in confuſionem vineam ſuam, quam plantavit dextera ejus, Eccleſiam, quam acquiſivit in ſangvine ſuo. Suſcitet Spiritum Moyſi, erigat cornu illius unicornis noſtri, *Wenceslai Regis Romanorum & Bohemiæ Sereniſſimi*, unicè ſummi, ſingulariter generalis, quatenus arripiant judicium manus ejus, & cornu ſuo ventilet Syriam, intonet contra Edom, fulminet contra vitulos Bethel, contra Idola Ægypti, contra pingves Samariæ, contra Sacerdotes Baal, contra paſtores paſcentes ſeipſos, contra judices, qui condunt iniquas leges, contra canes mutos non valentes latrare, contra amphoram *Zachariæ*, contra vaſa paſtoris ſtulti, contra ambitionem *Simonis Magi*, contra tyrannidem ſeculi, & abuſionem clauſtri, contra prævaricantes, contra arrogantes, contra oppreſſores pauperum, contra turbatores Eccleſiaſticæ pacis, & fidei ſubverſores. Hæc Petrus Blemenſis in quadam Epiſtola ſua. Et tu *DEUS judicium tuum regi da*, & *juſtitiam filio Regis*, id eſt filio Sereniſſimo quondam *Caroli*, *Romanorum Regi*, auge ſibi virtutes. Nam cum Elias Reg. 4. cap. dixit ad Eliſæum: *Poſtula quid vis, ut faciam tibi, antequam tollor à te*, id eſt, Sereniſſimus quondam Dominus noſter, Imperator, dixit ad filium ſuum: Dixítque Eliſæus, id eſt Sereniſſimus Romanorum Rex filius ſuus: *Obſecro, ut fiat duplex Spiritus in me. Qui reſpondit, rem difficilem poſtulaſti, attamen ſi me videris, quando tollar à te*, id eſt, ſi feceris opera mea, & bene feceris, ſubſequenter *erit, quod peti-*

Probat Carolo IV. Apotheoſin deberi.

Wenceslaus Rex filius & ſucceſſor

Votum Optimi Præſulis Joannis.

petiisti. *Si autem non videris me*, id est, non feceris secundùm opera mea, *non erit. Cúmque pergerent, & sermocinarentur incedentes, ecce currus igneus & equi ignei diviserunt utrumque, & ascendit Elias per turbinem in Cœlum*, id est, Pater ejus, Serenissimus Dominus noster Imperator, sæpius nominatus Elisæus, id est, serenissimus Dominus noster Rex Wenceslaus videbat & clamabat: *Pater mi, pater mi! currus igneus & auriga ejus, & non vidit eum ampliùs*, id est, quia mortuus fuit: *apprehenditque vestimenta sua, & scidit ea in duas partes. Reversúsque stetit super ripam Jordanis, & pallio Eliæ, quod ceciderat ei, percussit aquas, & non sunt divisæ, & dixit, ubi est DEUS Eliæ*, quasi diceret: tamen eundem DEUM credo ut Elias, & tamen aquæ non dividuntur. Nunc percussit aquas, & diviserunt se huc atque illuc, & transit Elisæus: videlicet per bona opera, prout Pater suus antè transierat. Unde omnipotens adjiciat sibi virtutes, & augmentet, ut in locum illius beati aurigæ susceptus, verus Elisæus, duplicato beato spiritu, pallio virtutis & bonę operationis accepto, universum orbem in Virga ferrea constringat, Librâque justitiæ Reges & Principes, universáque climata orbis feliciter dirigat. Nam sibi dictum est: *Ecce constitui te super gentes, & Regna, ut evellas & dissipes, ædifices & plantes.* Jeremiæ 1. cap. & transsumptivè 3. cap. *solita.* De *major. & obed.* Unde de se ipso dicere potest: *Juvenis & acutus inveniar in judicio, & in conspectu potentium amabilis ero, & facies Principum mirabuntur me, tacentem me sustinebunt, & loquentem me respicient, & sermocinante me plura, manus ori suo imponent, disponam populos, & nationes mihi erunt subjectæ.* Sapient: 8. cap. Quia Dominus judicabit Orbem terræ, & dabit Imperium Regi suo, & sublimabit cornu Christi sui, ut per vitam & operationes bonas in fine talentum Domino duplicatum reportet. Luc. 12. Ut Paternis vestigijs insecutus, valeat in fine ad Regnum provehi sempiternum, quod solùm justis ab initio præparatum est, ut sint in virtute & potentia manus Domini, quia *Justorum animæ in manu DEI sunt.*

Hæc ad successorē Caroli Wenceslaum spectant.

Quæ verba fuerunt vestræ pietati proposita, in quibus verbis tria breviter colligi possunt. Primò, exordij electorum narratio, cùm dicitur: *Justorum animæ.* Secundò, divinæ potestatis retentio, cum dicitur *in manu.* Tertiò, in DEO æterna consummatio, cum dicitur *DEI sunt.* Dico primum probantur beatarum animarum in DEO virtuosa opera, cùm dicitur: *Justorum animæ.* Secundò divinę Majestatis grata earum apprehensio, cum dicitur: *In manu.* Tertiò semper in gaudijs cum DEO sine fine mansio, cum dicitur: *DEI sunt.* Ad Primum cùm dicitur: beatarum animarum in DEO virtuosa operatio, videlicet cum dicitur: *Justorum animæ*, inde sciendum est primò, quia *homo est* compositus ex corpore & anima, *de summa Trinitate & fide Catholica. cap. 1.* nam eâdem viâ quâ conjunguntur, eadem & in fine disjunguntur. Cùm conjunguntur, tunc anima infundendo creatur & creando

Redit ad Thema cōcionis propositum.

do

do infunditur, prout dicit *Aristoteles Libro de Anima.* Cùm dissolvuntur, tunc unumquodque ad naturam suam primam revertitur, corpus terræ tribuitur, de qua sumptum est. Unde Gen: 3. cap: dicitur: *Donec revertaris in terram, de qua sumtus es.* Anima etiam redit ad suum principale, quia *Spiritus redijt ad Dominum, qui fecit illum.* Eccl. ult. cap. Utrumque in fine resurrectionis simul jungetur. Unde Job 19. cap. *Et in novissimo die de terra surrecturus sum, & rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo DEUM Salvatorem meum.* Unde Magister Sentent: lib. 2. cap. 6. Quare homo sit ita institutus, ut anima sit unita corpori, sic dicit: *Sic ergo Deus condidit rationales spiritus variâ sorte, pro arbitrio voluntatis suæ disponere illis, quos in sua puritate reliquerat, sursum in cœlo mansionem. Illis verò, quos corporibus terrenis sociaverat, deorsum in terrâ habitationem constituit; utrisque gloriam proponens obedientiæ, quatenus & illi ab eo, ubi erant, non caderent, & isti ab eo ubi erant, ad id, ubi non erant, ascenderent.* Et hoc de animabus justorum. Unde sciendum, quòd multis modis animæ justorum appellantur: aliqui *Virginali pudicitiâ* insigniti, ut Chorus Virginum: Alij *Martyrio* diversimode cruciati, ut Martyrum patet passio: Alij *Confessores* Domino famulando, ut quàm plures Episcopi, Monachi: Alij in *viduitate* & alias continentes: Alij in conjugio castè viventes: Alij in *eremo* pro Christo divagantes, multiplâque vitâ in hoc mundo ferventes, Domino servientes, meruerunt habere præmia sempiterna: quia *justi in perpetuum vivent, & apud DEUM est merces eorum.* Sap. 5. Quod si locus & tempus esset, de quolibet aliquid præfatus Dominus noster habuisset, & quia in vita sua multa passus est, & ideo non sufficiens his, etiam æterna videre voluit, inquiens: *Quoniam videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum, Lunam & stellas, quæ tu fundasti.* Dixi secundò, divinæ Majestatis grata earum apprehensio, cùm dicitur: *in manu Domini.* Quare sciendum, quod *manus Domini* multipliciter agit. Nam justus & injustus manu Domini tanguntur, & tamen diversimodè tanguntur. Injusti autem manu Domini tanguntur, ut moriantur. Unde Psal: *Manus tua Domine, percussit inimicum:* Et alibi: *Evaginabo gladium meum, & interficiet eos manus mea.* Quare injusti dejiciuntur, interficiuntur, percutiuntur manu Domini. Secundò, Justus etiam multipliciter tangitur. Primò. *ad correctionem & ad probationem.* Secundò. *per gratiæ DEI largitionem.* Tertiò. *ad coronæ æternæ sumtionem,* & beatitudinis largitionem. Primò, tangit ad *correctionem & probationem.* Ad correctionem, ut *Mariam, sororem Moysi,* Num. 12. cap. quam demum sanavit, & Paulum, vas Electionis. *Ad probationem,* ut de Job fideli factum est, de quo dictum est Job 2. cap: *Mitte manum tuam, & tange os ejus & carnem, nisi in faciem benedixerit tibi.* Secundò. *per gratiæ DEI largitionem,* prout Jerem. 1. cap. *Misit Dominus manum suam, & tetigit os meum, &* dixit

Animæ Justorum diversæ.

Manus Domini diversimodè tangens.

dixit mihi: Ecce dedi verba mea in ore tuo, &c. Quia enim tetigit, ecce gratia, cum quo loqui eum didicit per miraculi ostensionem. Unde tetigit mortuos, ut Lazarum & infirmos, & sanati sunt. Tetigit leprosos & mundati sunt. Unde *Leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum JESUS dixit: Volo, mundare, & confestim mundatus est à Lepra ejus.* Tertiò. *ad coronæ æternæ sumtionem*, & miraculi ostensionem, cùm dicitur: *Trahe me post te, curremus in odorem ungventorum tuorum.* Cant. 1. Manibus etiam quis trahitur, ut coronæ æternæ particeps efficiatur. De *beatitudinis largitione* dicitur: *Aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione.* Unde quos *manus Domini tetigit*, non nisi ad coronationis gratiam, & ad vitæ æternæ præmium habendum tetigit. Quapropter *Serenissimus Dominus noster* quondam Imperator, manu Domini tactus est, ut justus ad correctionem & probationem. Secundò. per gratiæ DEI largitionem & miraculi ostensionem. Tertiò, & in fine ad coronæ æternæ sumtionem & beatitudinis largitionem. Quare de se ipso dicit: *Manus tuæ, Domine, fecerunt me, & plasmaverunt me totum.* Job 15. *Et jam manus tua, Domine, tetigit me*, videlicet ad mortem carnalem, ut eodem capitulo: quia ad te vado. Ideo *in manus tuas Domine, commendo spiritum meum, & hoc dicens exspiravit.* Lucæ 23. Dixi ad tertium, ubi dicitur, sempiterni gaudij cum DEO sine fine mansio, cùm dicitur: *DEI sunt.* Unde dupliciter hoc fieri potest. Primò, ut sint *justi.* Secundò, ut ubi Deus inhabitat, ibi & inhabitent. Ad primum ut sint *justi:* Unde notandum, quòd multipliciter justi nominantur. Unde *justi* aliquando nominantur *servi.* Unde Esa: 41. *Servus meus es tu, quoniam ego elegi te.* Aliquando vocat eos *Patrem, matrem, sororem, fratrem.* Unde: *quicunque fecerit voluntatem Patris mei, ille meus Pater, mater, & soror, & frater est.* Matth. 12. Aliquando eos vocat *amicos.* Unde: *jam non dicam vos servos, sed amicos meos.* Joan: 15. Aliquando eos vocat *parvulos.* Unde: *nisi efficiamini sicut parvulus iste.* Matth. 18. Aliquando eos vocat *filios.* Unde ad Hebr. 1. *Ego ero illi in patrem, & ipse erit mihi in filium.* Secundò, ut ubi DEUS inhabitat, & illi inhabitent. Unde *habitaculum* illud multipliciter dicitur, uno modo dicitur *cœlum.* Unde: *Cœlum sedes mea.* Esaiæ 46. aliter *tabernaculum.* Unde Apocal. ult. c. *Ecce tabernaculum DEI cum hominibus.* Item dicitur *Jerusalem.* unde ad Gal. 4. *Quæ sursum est Jerusalem libera est, quæ est Mater nostra.* Aliquando dicitur *mons Sion.* unde mons Sion, in quo habitat, in eo aliquando simpliciter *mons* vel *civitas* dicitur. unde Apoc. 21. *Sustulit me in montem magnum & altum, & ostendit mihi Civitatem sanctam Jerusalem.* Alibi dicitur *templum.* unde Apoc. 4. *Qui vicerit, faciam eum columnam in templo DEI.* Aliquando dicitur *domus.* unde Gen. 28. *O quam terribilis est locus iste, verè non est hic aliud, nisi domus DEI, &c.* Aliquando dicitur

[Margin notes: Ad Thema redit. — Justi, servi. — fratres. — Amici. — Parvuli. — Filij. — Habitacula DEI.]

tur *Paradisus.* unde Apoc. 2. *Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in Paradiso DEI nostri.* Quia *illuc ascenderunt tribus, tribus Domini, ad confitendum nomini Domini.* Et quidem *Serenissimus Princeps* & Dominus noster ad prædicta loca translatus est, cui dicitur cum alijs justis: *Venite benedicti Patris mei, percipite Regnum.* Matth. 25. Quod nobis præstare dignetur, cujus Regnum & Imperium sine fine permanet in sæcula sæculorum, Amen.

Finitus est sermo, factus per Dominum Joannem, Archiepiscopum Pragensem, Apostolicæ sedis Legatum secundum, post mortem Imperatoris Caroli IV. feria IV. post Epiphaniam.

Tit: XXXVI.

Joannes I. tum II. ac præcipuè III. Episc: Pragenses, virtutibus clari.

In Ep. hist. JAm pridem observatum à me fuit: Antistites Pragenses quicunq; *Joannis* nomen gessêre, doctos eosdem & pios, magnificos, gloriosos, universim Diœcesi suæ quàm utilissimos extitisse. *Joannem I.* ejus nominis ex *Wissehradensi Præposito* An. 1135. *Pragensem Antistitem* creatum, Virum naturæ & gratiæ dotibus inclytum, *Svavissimum Senem* Veteres appellant Memoriæ. Hic *S. Gothardi Episcopi Sacrarium* (ut habet *Jaroslaus* ex Canonico Pragensi Præmonstratensis) *perforato pariete Ecclesiæ S. Wenceslai ad Aquilonem construi fecit.* plurima in splendorē Ecclesiæ suæ parantem senectutis morbus abripuit. Illud de senio memoratu dignissimum existimo: *Decanum & Præpositum Wissehradensem* Annis 40. fuisse; *Sacerdotem, & Canonicum* annis 55. tandem propè nonagenarium senem An. 1139. obijsse, quinto Episcopatûs anno ineunte.

(Margin: De Joanne I. Episc. Pra. — ⊖ 1139. M.S. *M.S. Iaros: fortè: S. Viti.*)

Joannes II. Episcopus Pragensis ex Scholastico ejusdem *Ecclesiæ* electus, multum repugnans more *Sanctorum*, & renîtens An. 1227. ordinatus, *Bohemiam* omnem sanctimoniæ exemplis illustravit. Eo ad clavum sedente, nihil propè aliud quàm *Sanctitatem* spirabat *Bohemia!* tanti est prudentem, fortem, & virtutibus clarum *Ducem* habere! qui incitet, cursum vitæ regat, virtutes cuique statui accommodatas commendet, & Viros divinæ gloriæ studiosos ad manum habeat, qui operam quandam vicariam *Antistiti* præstent, in Regno Christi amplissimè dilatando; talem habebat Episcopus *Vitum Decanum* (de quo paulò antè dixi) qui regnabat in animis hominum, qui hortante & adjuvante *Episcopo Joanne*, nunquam maxima agendo fatigabatur. Hujus *Episcopi* tempore *S. Agnes Regis filia*, centum ex Procerum ferè stirpibus nobilissimas *Bohemas Virgines in S. Salvatoris Cœnobium* (quod *Pauperum Domicellarum* appellabatur) Christo Sponso Virginum attraxit. Sub

(Margin: De Joanne II. Ep. Pra: 1236.)

hoc

hoc *Antistite Joanne*, nihil novum erat in *Bohemia*, plurimos ex Proceribus Regni honoribus & Munijs valedicere, & claustris ac tenebris tectos, *Christi* amore oblectare sese; alios *in terram Sanctam* proficisci pedibus, & omnia *Christi* vestigia, ac præsertim *Sepulchrum Domini* mille osculis adorare, & lacrymis perfundere; alios *Valetudinarijs* & Pauperum Domibus erectis, & dotatis, quotidie ægris & pauperibus ministrare, peregrinos pascere, cibum in os ingerere, lavare pedes, osculari, aliáque pietatis opera præstare; quæ omnia *Sancto huic Antistiti*, ejúsque ardentissimis cohortationibus, & exemplis imputant *Scriptores Antiqui.* Obijt Antistes optimus An. C. 1236. XVI. Calend. Septemb.

Joannes III. in *Draziciorum* Illustrissima familia natus, nuper *Ecclesiæ Pragensis Scholasticus*, An. 1258. 1. Februarij omnium *Canonicorum* votis electus est: explicari satis non potest, quantum *Sponsam suam Ecclesiam Pragensem* dilexerit! enumerant & accumulant exempla vetusti Scriptores; inter alia: *Basilicam S. Viti* totam miro opere tegulis lapideis contexisse foris, intus duas fenestras prægrandes, aperuisse latitudinis & longitudinis ingentis, ut gratissima, lætissimáque lux in Ecclesiam infunderetur; easdem fenestras Vitro perspicuo prætendisse, (quæ res id temporis summi erat pretij) neque id modò, sed vitra encaustico artificio, Imaginibus & Exemplis, Sanctorum, antiquæ & Veteris Legis Virorum coloravisse; Turrim quoque *S. Viti*, ventis An. 1264. dejectam, secto lapide ab imo usquè ad summum eduxisse. Hęc omnia *Joannes Episcopus* de suo. Interfuit etiam *Generali Concilio Lugdunensi* An. 1270. magnámque illic sapientiæ & virtutis famam collegit; rexit *Ecclesiam Pragensem* annis viginti & duobus. Optimi Præsulis virtutes brevissimâ laudatione complexus est Coævus Scriptor *Canonicus Ecclesiæ Pragensis*, ex quo illud etiam intelligimus *Joanni* ut alijs *Sanctis Viris*, oblocutores non defuisse. *Joannes Episcopus* ait, An. 1278. 12. Kalend. Novembris. *Erat formâ spectabilis; incognitis formidabilis; domesticis affabilis; veritatis amator, Justitiæ sectator; indefessus in judicio, providus in consilio, in universa morum honestate præclarus, & qualitate incomparabilis; mœrentium pius consolator; hospitum & Peregrinorum benignus susceptor & visitator; facundissimus in eloquentia utriusque idiomatis bohemici, & latini; lucerna lucens in mundo & ardens, non sub modio, sed super candelabrum posita, illuminabat corda hominum verbo veritatis, factis & exemplis. De cujus & alijs claris actibus, licet plura digna relatu eniteant, tamen ea intacta reliquimus: quia quidam ipsi nihil boni operantes, aliorum benefactis invidere non desistunt. Usus sibi maximus erat, quærere & amplecti consortia peritorum, per quorum eloquentiam lætificabat animam suam, & hauriebat colores sententiarum dulcius nectare liquido.* hæc ille. Scriptores alij affirmant, *Joannem*, cùm videret Exercitum hostilem in *Bohemia* dominari, *Ecclesias* incendi, *Cœnobia* spoliari,

De Joanne III. Ep: Pra:

M.S. Anonymi Canonici in hist. suor. temp.

Nota.

Joannes III. ex zelo Religionis cō tabescit.

ri, & everti, *Sacerdotes* indignis modis tractari *post Ottogari Regis cædem* (quę tempora *Bohemiæ* calamitosissima in *Epitome historica* descripsimus) commiseratione Patriæ pereuntis, & conculcatæ Religionis & sacrorum, mœrore nimio contabuisse, adeóque non tantùm *vitam Sancti Præsulis*, sed etiam *mortem*, Martyrio similem, *pretiosam in conspectu Domini fuisse.*

Porrò, ut ad Caput redeam, & quod de *Præsulibus Joannis* nomine insignitis dixeram, *Joannis IV.* Episcopi, Tit. XXXII. tum cæterorum *Archiepiscoporum Pragensium Joannis* nomina ferentium laudationem, in sequentibus, ordine temporum adducemus.

TIT: XXXVII.

Joannes Oczko de Wlassim Ordine II. Archiepisc: Pragensis.

1380. 1. Ianu:

Genus Joannis.

POst *Ernestum*, primum sibi jure successionis, & virtutis vendicat locum natus in Procerum familia *Joannes Wlassimius*, Canonicus primùm Pragensis, deinde primus omnino *Præpositus Capellæ Regiæ Omnium Sanctorum*, postea *Episcopus Olomucensis*, demum *Archiepiscopus Pragensis An. 1365.* tandem *Primus Apostolicæ Sedis Legatus*, ac denique *Cardinalis Basilicæ XII. Apostolorum*: ad Archiepiscopalem dignitatem anathemate *Urbani Papæ V.* adactus. Fuit à prima ætate in *Aula Caroli IV.* omnium ejus itinerum comes, eidem à secretis, & intimus ejus consilijs.

Ædificationes & Fundationes.

Joannis hujus liberalissimas Fundationes vetera MM.SS. recensent: *ad Omnes Sanctos Missam* quotidie cantandam de *B. Virgine* ante Primam fundavit; Ecclesiam eandem de novo suis sumtibus construxit; *Hospitale* sub Wissehrado in honorem *S. Mariæ de humilitate* pro utriusque sexûs personis ex divite fortuna ad inopiam devolutis condidit, & dotavit; Aliud Hospitale in *Hradczano* in honorem *S. Antonij* pro Sacerdotibus Pragensis Diœceseos emeritis, vel senibus ægrotis; cùm *S. Wenceslao* deditissimus esset, in *Diœcesi Wratislaviensi* (ubi erat Canonicus) & in *Collegio Budissinensi* ejus festum solenniter coli procuravit, emtis certis redditibus. *Capellaniam in Ecclesia Pragensi* instituit; *Sacella* duo Regiâ magnificentiâ exstruxit *Pragæ* in Domo Archiepiscopali ad Pontem, titulo *Passionis Christi*, alterum in *Arce Raudnicensi*, *Patronis Regni Bohemiæ* sacrum; ditiones mensæ Archiepiscopali multas adjecit, ædificationes plurimæ enumerantur ex *Benessio*.

Beness. in Chronico.

Offert se ei aspectabilis Dei Mater. *Vita Arnesti l. 2. C. 14.*

Præcipuum illud caput est, & ad viri Sanctimoniam maximè declarandam (quod in *Vita Ernesti* pridem narravi) apparuisse *Ioanni Beatissimam DEI Matrem MARIAM* in *Sacello Arcis Raudnicensis* oranti, & amabilissimo, & renidenti vultu dixisse: placere sibi, & filio suo, quæ hactenus egisset, pergeret proinde, parari grande præmium in çœlis. Obijt Sanctissimus Præsul An. 1380. die 14. Januarij

nuarij (malè alij 1. Januarij ponunt) omnibus Sacramentis comparatus ad mortem, anno ætatis suæ 77. Archiepiscopatûs anno sextodecimo. Sepultus in *Ecclesia Pragensi* in Tumulo marmoreo alabastrinâ ejus effigie supernè incumbente in Sacrario *S.Gerhardi, & Ottiliæ*, quod ipsemet erexerat, & dotarat. Extat nobilis ingenij unicum (quod sciamus) monimentum, *funebris laudatio Caroli IV.* Romanorum Imperatoris, quam habuit in *Ecclesia Pragensi* edita à *Marquardo Frehero*, & à nobis. Mors & Tumulus.

Multa de *Ioanne* habet Benessius in Chronico, *Hagek* in Annalibus Bohemiæ. *Pontanus* in Archiepiscopis Pragensibus. *Crugerius, & Pessina* antè laudati.

Tit: XXXVIII.

Joannes (vulgò Doctor Joannecius) Suffraganeus Archiepiscopi Pragensis, & Vicarius, Wenceslai Cæsaris imperio præcipitatus in flumen.

ANno 1393. 10. Aprilis (Manuscripti quidam Codices Ecclesiæ Pragensis vicesimam diem ponunt) *Wenceslaus Cæsar, & Bohemiæ Rex Vicarium Archiepiscopi*, nullâ satis probabili caussâ, id unum obtendens: quòd *Albertum Cladrubiensem Abbatem* legitimè, & sinè controversia à Fratribus electum confirmâsset, in *Muldavam* abijci, & mergi jussit; *Fabricius* id facinus sacrilegum, Puchnici instinctu perpetratum à Rege commemorat, cùm *Ioannes* Rege increpito adjecisset: *indignum esse Regis nomine, qui nesciret imperare.* Doctissimum hunc Virum *Ioannem* fuisse, & ævi sui in *Bohemia* Oraculum, veteres adstruunt libri, Sanctimoniam verò, & innocentiam, miracula (quibus ejus mortem illustravit Deus) tum *Canonicorum* ad Regem testimonium apertè declarat. Tanta certè (quoad insepultus in flumine delituit.) siccitas, & ardor elementorum per *Bohemiam* fuit, ut *Muldavam Pragæ* sinè ponte, vado transirent viatores; *Aqua* deinde ipsa non alium, quàm virentis herbæ colorem, & quoddam quasi virus præferret. De sanctitatis testimonio, mirabile est, quod narrat *Hagecius*: cùm enim Archiepiscopus Pragensis *Ioannes de Genstein* duos è *Canonicis Pragensibus* ad Regem de læsis Ecclesiæ juribus expostulaturos misisset, atque illi admissi ad Regem quærerent: quid ità Regi placuisset Præsulem *Sanctum* morte afficere? Respondisse *Regem*: cùm vos mortuum *Sanctum* appelletis, non invidebo vobis ego quoque hanc gloriam, *Sancti* post mortem appellabimini; simul utrumque conjecit in carcerem, atque ægre, multis Procerum precibus, flecti potuit, ut dimitteret. Sequenti die, ad terrorem, ante carcerem *Carnificem* collocavit cum omni tormentorum, & mortis apparatu, nihilque magis, quàm mortem vicinam cogitantes, & propè sentientes, è conspectu suo facessere jussit,

1393. *Epit. l. 4. C. 1 Fabr. in Misnic. l. 2. Welesl. 19. Apr.* Libera vox Joannis. *Dubr. l. 23. hist. Boh.* Quædam miracula.

& incolumes abire: Ibi *Jaroslaus* Canonicorum alter, ex Illustrissima, & Bercis agnata stirpe *Clinsteinia*, Vir à Sanctimonia vitæ multùm laudatus, præmissâ honoris significatione, sic Regem alloquitur: *Augustissime Imperator! nos tui Sacerdotes, & Capellani, à te, innocentes, in carcerem conjecti, gratias de hoc beneficio agimus! quia verò duo nos violati sumus, Tu te bis captivum fore memineris! & quia nos quadragenis horis in carcere tenuisti, Tu quoque in carceribus hebdomadis quadraginta misere delitesces.* Rex cachinno sublato, *Vade*, inquit, *Jaroslaë, & DEO gratias age, quòd flumen non gustâris!* *Jaroslai* vaticinium dies ostendit. Igitur & miracula, & sensum ejus ætatis hominum pro innocentia *Joannicij* habemus.

Tit: XXXIX.
Joannes III. Archiepiscopus Pragensis.

1400. 26. Apr.

Genus.

Pietas.

JOannes de *Genstein*, seu *Genczenstein*, Pauli de *Genstein* filius, *Joannis II. Ocelli* Baronis de *Wlassim*, & *Genstein Archi-Episcopi Pragensis* ex Fratre nepos, Vir fuit vitæ Sanctimoniâ & eruditione conspicuus, & verè dicam, sui sæculi decus; ex *Misnensi Episcopo* (mortuo Ocello) An. 1380. in *Archiepiscopum* electus; rexit Ecclesiam summa cum laude sanctitatis; *Religiosissimum, ac precationibus intentissimum Virum* appellat *Stransky*; *Fabricius virum munificum, & magnæ gravitatis*; *Crugerius* ait sacris meditationibus, & familiaritate cum DEO imergi quodamodo solitum, tenerrimâ in DEUM, Beatissimam Virginem, ac Cœlites pietate. Fundavit in Misnensi Ecclesia *Sacerdotium S. Wenceslai* honori; alterum *Sedlecij* ad *Sepulchrum Domini*, ut quothebdomadis ter Missa perageretur, in honorem *Resurrectionis Christi, SS. Eucharistiæ, & Passionis* ejusdem. Idem Præsul An. 1379. *Chemnicensibus* subsidia maxima misit, cùm ea Urbs 7. Augusti conflagrâsset. A. 1396. ipso die Paschæ cessit Archiepiscopatu, eúmq; cum *Capituli* consensu *Wolframo* Sororio suo dedit in manus; Viso quodam terrifico in Domo sua ad *pontem Pragensem* oranti oblato, ad abjectionem ejus honoris impulsum Scriptores significant; videbatur sibi videre: illinc vulgus profanum, hinc Clerum, & DEO sacratos homines; deinde subitò facto impetu videbat cruento spectaculo dissipari clerum, fugari, occidi, rapi è manibus Prælatorum claves Ecclesiarum, ardere Templa, Cœnobia, denique Religionis universæ Sanctitatem, & Ecclesiæ fundamenta convelli, ídque brevì futurum. Ergo, ùt dixi, *Pragensi* Archiepiscopatu relicto, *Romam* profectus est, A. 1396. privatam vitam acturus, sed *Bonifacius IX.* Papa, rursus Virum sanctum admovit honoribus, & An. 1397. *Patriarcham Alexandrinum* creavit. Obijt *pius Pater Pauperum*, ait M. S. Codex: *Clericorum, Orphanorum, Viduarum, Romæ* An. 1400. 17. Junij in Monasterio *S. Praxedis*, quò sese recepe-

Fundationes.

Fabric. l: 2. Misnæ An:

Visio Cœlestis.

rat.

rat. Quidam eum cucullum *S. Benedicti* induisse scripserunt, sed eos *Patriarchatus* ipse, ejúsque titulus, quem usquè ad obitum tulit, ùt mox dicam, satìs refellit; deinde vel ex eo fabula se prodit, quòd constat: *Wolframum Romæ* illi suppeditare sumtus, & mensæ necessaria submittere debuisse, quod sibi dum *Archiepiscopatu* cederet, reliquerat unum (ùt affirmant Scriptores) quod sinè dubio *Monacho* in Cœnobio vitam professo, opus non fuisset. Scripsit non pauca *Joannes III.* ùt Tractatum de *Laude Nominis JESU*, dulcissimâ pietate, eúmque *Româ* misit successori, inscriptio est: *Joannes DEI Gratiâ Patriarcha Alexandrinus, olim Archiepiscopus Pragensis, Apostolicæ Sedis Legatus, Reverendissimo in Christo Patri Domino Wolfframo eâdem gratiâ Archiepiscopo* Pragensi. Extant passim in Bibliothecis Manuscriptæ *Constitutiones Joannis III.* Archiepiscopi, prudentissimæ, tum in *Libris Erectionum Decreta Sanctissima*, de *non abalienandis Ecclesiasticis ditionibus, pœnæ in violatores Cleri &c.* quibus malis futuris prophetico Spiritu plenus *Antistes* obviam ire conabatur: quæ sola si servata fuissent, nullum in *Bohemiam* aditum hæresis habuisset. Huic *Joanni* dedicatus est Tractatus incerti, sed Theologiæ, & Juris peritissimi Authoris: *An Samuel potuerit Saulem, quem ipse elegerat, aspernari, &c.* videtur hæc res spectare ad controversiam *Urbani* Papæ VI. cùm Cardinales, qui eundem elegerant, à Pontifice recessissent, quos hic Author, & meritò sugillat. Scripsit etiam *Joannes*, ùt alius codex Manuscriptus loquitur, *Historiam devotam de festo Visitationis B. MARIÆ*, & hoc festum celebrari primus instituit in *Bohemia* (qua in re ei sese opposuêre quidam in *Capitulo Ecclesiæ Pragensis*, ac nominatim *Adalbertus Raconis de Ericino Scholasticus, & Canonicus Præbendatus Ecclesiæ Pragensis, Sacræ Theologiæ, & Liberalium Artium* Professor *studij Parisiensis, cujus ea de re extat Liber*) at *Joannes* (pergit Codex) *procuravit per totum mundum hoc Festum celebrari, & omnia beneficia sua dicebat sibi dari intercessione Beatissimæ MARIÆ Virginis Visitantis; iste mortuus est in Curia Romana, & dicitur esse Beatus.* Hactenus Manuscriptus Codex. Quâ etiam de caussa *Wolfframo*, Visitationis DEI Matris sacram diem in tractatu illo laudato commendat, aítque DEI Matris ope *Wolfframum* ad eam dignitatem evectum. De *Joannis* beneficentia in Urbem *Misnam*, quæ incendio conciderat, dixi in *Epitome Historica.* Laudes hujus Beati Præsulis habes apud *Pessinam, Pontanum, Crugerium.*

M.S. Bibl. ad S. Clem. N. 357.

Lucubrationes Joann. Archiep.

M.S. Bibl. Clemen. N. 45. & 352.

M.S. Bibl: Clemen. N. 164.

Tricæ de festo Visitat: B. V.

M.S. Bibl. Clemen. N. 222.

M.S. Bibl. Clemen. N. 352.

Mors Joan: *Pess. in Phosph. Rad. V. Pont. in Episc. & Arch. Prag. Cruger. in Julio.*

Tit. XL.

Joannes Papaussek Litomericensis Ecclesiæ Collegialis Præpositus.

1455. 2. Febr. In hist. Boh. C. 52. In viris doctis Bohem. Gesta Joannis hujus.

UT inter Viros, *Sanctimoniâ* apud nos illustres, *Joannes Papaussek* numeretur, vita ejus, & prophetiæ donum, ac denique *Æneæ Silvij*, seu *Pij II.* laudatio facit, qui eum *virum bonum*, *& Sanctum* vidisse se *Novædomi*, & exilium pro Christo tolerâsse testatur. In *Carolina Universitate*, dum ea floreret, post Academicos honores aditos, *Mathesin*, *Philosophiam*, *& Theologiam* publicè docendo percurrit (de ejusdem lucubrationibus diximus alio in loco) animum deinde ad *Sacerdotium* adjecit, totúmque se ad Catholicæ Religionis defensionem transtulit, quo merito, cùm *Rokyczanus* Antesignanus hæreticorum *Pragâ Philiberto Administratore Pragensis Archiepiscopatûs* agente pelleretur, Cæsaris authoritate ad *Teinensem Ecclesiam B. V. Veteris Pragæ* regendam *Papaussek* admotus est, eámque provinciam annis omnino undecim, egregiâ cum laude obivit, donec eum *Podebradius* An. C. 1448. rerum potitus, in exilium misit; tandem *Ladislaus Rex* adolescens, *Pragam* adveniens, Catholicorum Procerum, qui virtutem Viri noverant, commendatione, *Joannem Præpositi* titulo, & honoribus opimis *Litomericij ad S. Stephanum* honoravit. Vixit in eo munere ad An. 1455. 2. Februarij extinctus, pietatate, morum gravitate, prædictionibus, rerúmque futurarum prænotionibus conspicuus, quibus eventus varij, ùt prędixerat, responderunt; una ejus vaticinatio, à *Cutheno* literis tradita, circumfertur:

Vaticinia.

Cùm ossa S. Agnetis Virginis, quæ in Ecclesia Salvatoris, seu S. Francisci olim condita, & nunc ex oculis amissa sunt, fæliciter reperirentur, finem bellorum fore & optatissimam Bohemiæ pacem redditum iri. Humatus est in Ecclesia sua *Sancti Stephani*, cujus, si quod erat, monimentum memoriæ, ignes aboleverunt. Agit de eo *Cochlæus*, & quicunque *Historiam Hussitarum* attigerunt, fortitudinem animi in eo commendant; *pijssimum* appellat Cochlæus.

Tit. XLI.

Ladislaus Rex Bohemiæ & Ungariæ, Alberti II. Cæsaris & Bohemiæ Regis filius, Caroli IV. Pronepos.

1457. Luctuosa Mors Ladislai Regis.

EXplicari non potest, quanto luctu, & lamentis sanior Evropæ pars Mortem inopinatam luxerit *Ladislai*; consulantur eorum temporum Scriptores; auxit dolorem mortis indignitas, quòd (ut plurimorum opinio fuit) veneno sit sublatus, juvenis innocentissimus, in ipso ætatis flore, in

in apparatu nuptiarum, tot regnorum coronis caput cingentibus. Hæc atrox suspicio *Georgium Podiebradium*, *& Joannam de Rozmital* ejus conjugem præcipuè aspersit; quę *pomum aureum* divisisse cultello ferebatur, quem secū domo attulerat, cujus cultelli acies, seu latus alterum, intoxicatum & veneno illitum, alterum innoxium esset, hoc sibi retinuisse, alterum *Regi juveni* porrexisse; omnia hæc incerta, & fortè odijs composita, quidam Scriptores existimant, nam illud de Amasia (quod habet *Schikfusius*) innocentissima Regis vita satìs refellit. Natus est *Ladislaus* post mortem Patris *Alberti II.* Cæsaris, *Bohemiæ, Ungariæq; Regis* Comorini in Ungaria An. 1440. 22. Februarij, coronatus quadrimestris infans in tutelam *Friderico Cæsari* datur; piè ac Christianè educatum fuisse *Ladislaum* Scriptores ejus ævi testantur; liberalitatis futuræ maximam significationem dedisse adhuc sexennem puerulum *Ladislaum* narrat *Æneas Silvius*. Illustris valde locus est, quem facere non possum, quin exscribam: *Venêre*, inquit Pius II. *plurimi ex Bohemis ad Fridericum visendi Regis gratiâ, inter quos Georgius nomine* **Giskra**, *armorum gloriâ clarus, qui partes Ladislai unus ferme defenderat in Ungaria cùm Rex Poloniæ Regnum invasisset, prædones sæpe acie fuderat, Joannem Hunniadem bis castris exerat, rebellantes Ungaros magnis cladibus affecerat. Is ubi ad conspectum Regis intromissus est apud Novam Civitatem, quo in loco tum aderamus, astantibus plurimis illacrymans, Ladislai manum exosculatus, in hunc modum verba fecit: Video te tandem, teneóque mi Rex, si scires, quæ pericula propter te adivi, quibus me laboribus implicui, quot adverso corpore vulnera accepi! En cicatrices testimonio sunt! Patri ego Tuo, Tibíque vitam devovi. Nulla vis est, nulla fortuna, quæ alienare animum à Te meum possit; officia mea sola tibi auferet mors. Sed tu hæc per ætatem non intelligis, & subridens: quod, inquit, præmium fidei ac laboris erit? & quod das militi tuo stipendium? sextum tum agebat annum Ladislaus, qui postquam* **Giskra** *finem dicendi fecit, oculos huc atque illuc circumvolvens, loculos Joannis Magistri Cameræ suspiciens ex phylacteria pendentes, quâ ille nummos more Teutonico pauperibus erogandos asservabat, hanc tacitus arripit, æráque sex tantùm, neque plura invenit illinc deprompta, Giscræ dono dedit. Admirari omnes* Pueri *factum, & providum, & liberalem futurum judicavêre.* **Giskra** *innexos postmodum auro nummos è collo suspendit, Regiæ gratitudinis monimentum.* hactenus *Silvius*, qui se cùm res gereretur, interfuisse scribit. Mansit *Ladislaus* apud consangvineum *Imperatorem Fridericum* propè ad annos pubertatis, *Bohemiam* in *Ladislai* fide eloquentissima *Silvij* (quam ipsemet recitat) oratio retinuit; duxit deinde *Romam Ladislaum* ad coronationem suam *Fridericus Imperator*, ubi adolescentulus ad *Pontificem* cum singulari ingenij & memoriæ commendatione peroravit, redditus tandem à Cæsare *Austriacis, Ungaris, & Bohemis*. Quę inter hæc contigerint, cùm ab alieno arbitrio Rex juvenis penderet, ex historijs

Schikfus. in An. Siles.

Prima Regis ætas.

Silvi: hist. Boh. C. 58.

Giskræ Bohemi Ducis fides in Ladislaū puerum.

Æneas Sil: adfuit, cùm hæc fierent.

Ladislaus Romæ perorat.

Hag. in An. Boh. Theobal. in Hussit. Dubrav. in hist. Boh. Bonfin. in hist. Ung. Schikf. in hist. Siles. Welesl. in Cal. hist.

eorum temporum intelligere licet. An. 1453. 24. Octobris *Pragam Ladislaus* accessit 28. ejusdem Mensis ab *Olomucensi Præsule* coronatus: *Pragæ* tum *Ladislaus* mirum in tenera ætate Christianæ fortitudinis edidit documentum: nunquam ullum ex *Rokyczani* grege Popam, ullo honore dignatus est, etsi prope universum Regnum *Rokyczanum* respiceret, & sequiores politici *Utraquistis*, ut dicebantur, concedendum aliquid esse, vel regnandi gratiâ svaderent; penetraverat in ædem S. Viti Sacerdos *Rokyczanæ gregalis* Missam audituro Rege, jámque ascendebat ad arã, cùm *Rex* conspicatus satellitum suorum Præfectum ire jubet, & nunciare: *è vestigio ab altari facesseret, nî deturbari ex arce in præceps velit.* Quod sequitur, prudentiæ plenum est: *Rege* ex fenestris prospectante, solennis, die *SS. Corporis Christi*, supplicatio ducebatur *Rokyczanâ* ipso *Eucharistiæ ferculum* circumferente; *Rex* prospiciens subter euntes, *Eucharistiam* nullo honore, aut capitis annutu, nè pileo quidem moto salutavit; admonuêre Proceres *Venerabile Sacramentum* portari, quod adorare decens esset; respondit Adolescens Regius supra ætatem: *scire se DEUM omni veneratione mortali dignum nunquam à nobis pro eo ac meretur coli posse; at si id nunc faceret, rudem populum (qui centum oculis actiones Principum servat) fortassis existimaturum Sacrilegi illius sectam abs se probari.* Idem annis abhinc quatuor (1457.) *Ladislaus* ostendit, cùm *Pragam* adveniens *Rokyczanam* obviam venientem cum suis torvùm intuitus, paulò pòst *Prelatis Ecclesiæ Pragensis* occurrentibus Equo propere descendens, salutatis amico vultu omnibus, *Lignum S. Crucis* quod ab ijs ferebatur, exosculatus est. Sed mors præpropera, quantus ille *Rex* fuerit, ac futurus esset ostendit: Novissima verba *Æneæ Silvij*, qui hæc omnia optimè callebat, fide, referemus: omissâ igitur ægritudine & oratione quam ad *Podiebradium* habuit: *tum Rex*, ait, *apprehensâ Podiebradij manu; age inquit, promitte quod cupio* (postulârat, ut pupillis, viduis, & egenis in regnando faventissimus esset) *nam me mori certum est. Si feceris quæ jubeo, DEUM propitium tibi reddam! neque enim ita vixi, ut cœlum mihi negari putem, pro cœlestibus terram relinquo, tu cave postulatis adversari. non potuit tenere lacrymas Podiebradius, dedítque fidem facturum, quod Rex imperasset. Finito sermone, intromissis Sacerdotibus de curatione animæ actum Christiano more Sacramenta exhibita, Rex ornamenta sua (vestes, Aulæa &c.) Pragensi Ecclesiæ legavit, jussítque Crines in auri modum fulgentes, ne qua superesset vanitas amputari, id ministri caussas moræ nectentes neglexêre; ubi anima ægra ampliùs demorari non potuit, sacram candelam petijt, eámque manu prehendit, & intuens Salvatoris imaginem Crucifixi orationem Dominicam dicere orsus ad finem usquè perduxit, pronunciatísque ultimis verbis: sed libera nos à malo, nihil ampliùs locutus, non extrema pati, sed quietem arripere visus, mortalis vitæ lumen reliquit.* Sequitur humanæ vitæ apud *Silvium* deploratio, quod commune Scriptoribus

Ladislaus osor hæreticorum maximus.

Extrema Ladislai Oratio.

Narratio de morte Ladislai.

om-

omnibus argumentum lubens prætereo. Manu scripta quędam ejus ævi asserunt *Ladislaum* Cæsariem suam ante signum *Crucifixi Domini* jussisse suspendi; *Theobaldus* longam ex Scriptoribus disputationem adducit, & in utramque partem disputat, utrúmne *Georgio Podiebradio, & Rokyczanæ*, an verò *Pestilentiæ*, quæ tum *Pragæ* regnabat, mors *Ladislai Regis* verisimiliter imputetur; depingit idem *Ladislai* effigiem & affirmat 17. ætatis (non decimo octavo ut scripserunt alij) obijsse An. 1457. die S. Clementis, 23. Novembris. Quàm pretiosa in conspectu Domini Innocentis Juvenis Mors fuerit, incorruptione corporis Regij Cœlum ostendit: certè *Bertholdus Pontanus Ecclesiæ Metropolitanæ Pragensis Decanus*, postea *Præpositus*, cùm *Regum* corpora in Novum Mausolæum *Rudolfus II. Imperator* transferri jussisset, eíque translationi, *Pontanum* exacto priùs jure jurando de non commiscendis, & reverenter collocandis corporibus præfecisset, testatur: *Ladislaum* hunc nostrum, & *Carolum IV.* incorruptos, & nihil à situ tot annorum passos se deprehendisse, ídque etiam *Weleslavinus* Scriptor egregius à se visum in Calendario suo affirmat.

Theob. in Hussiticis.

Pont. in Bohem. Pia.

Ladisl. Rex incorrupt⁹.

TIT: XLII.

Benedictus de Waldstein, Episcopus Caminensis in Pomerania.

DOcta, & erudita *Benedicti Waldsteinij* virtus, nè silentio nomen Viri tanti transeam, cogit: Ex *Illustrissima* Procerum *Waldsteiniorum* stirpe (quam equestrem aliquando fuisse, tanta est generis antiquitas! ex nulla *Bohemiæ historia* probare possis, utpote à *Dominis de Ralsko* descendentem, ùt alibi probamus) ex ea, inquam, vetustissima stirpe editus *Benedictus*, totum se literis, ut sic dicam, involvit: *Philosophiam* in Universitate Carolina percepit, unde in Actis lego: An. 1458. *Benedictus de Waldstein Baro, Magister creatur, & Cathedram Magistralem conscendit, sub M. Nicolao Barone de Ledecz; aderant Regis Georgij Filij, & Bavariæ Duces. Theologiam Cracoviæ* in Universitate Catholica cum Insignibus *Baccalaurei* defendit, cum testimonio, neminem *Benedicto* parem ex Condiscipulis extitisse. Honores doctissimum, & (quod in rem meam facit) innocentissimum Juvenem secuti sunt, ac *Litomericensis Præpositus, Olomucensis Canonicus*, ac post triennium etiam *Præpositus* evasit; destinabatur ad *Pragenses Infulas*, si ditiones Archiepiscopales restitui ab iniquis possessoribus potuissent; interea *Pontificum Romanorum* favore *Caminensis* creatus *Episcopus*, bonâ eorundem gratiâ, cùm in *Bohemia* nullus esset Antistes, Antistitis vices obibat; constat altaria plurima, campanas, *Ecclesias* consecrâsse; præcipuâ in miseros pietate, ut nemo facilè pauperum indonatus discederet; undecim annos minimum

A. 1505. 18. Martij.

Genus Benedicti.

Acta Philos. Facult. in Carolina Univer. MS.

Doctrina.

Honores.

mùm *Ecclesiæ Caminensi* præfuit, solicitè cavens, nè qua ex ovibus suæ curæ commissis periret. Amavit *Canonicos Regulares S. Augustini Trebonæ*, cujus rei plurima in eo Cœnobio ante vicenos plurésque annos supererant documenta. Vidi *Sacerdotale Officium* Divinum elegantissimâ manu descriptum, aureis literis initio *Psalmorum & Capitum* fulgentibus, quod se donare illi *Canonicorum Collegio Trebonensi Illustrissimus Præsul* manu suâ testatur.
Obitus. Obijt in *Moravia* in paterna ditione **Zábřehy**, cùm eò ex *Pomerania* excurrisset An. C. 1505. 18. Martij, annis, & ætate confectus; hæretici ditionis illius Domini, Sepulchrum marmoreum in *Arcis Ecclesia* altè eductum ejecerunt, cujus marmor hodiéque superesse dicunt.

Tit: XLIII.

Jodocus & Fælicianus Laici, tum Barnabas Sacerdos Ordinis Minorum S. Francisci Strict. Observant: in Conventu Conceptionis B. Virginis Olomucij.

1506. Legi nuper Excerpta quædam ex Manuscriptis Commentarijs, *Olomucensis Cœnobij ad S. Bernardinum*, in quibus manu Superioris loci, quẽ *Gvardianum* appellant, annotabantur sequentia: An. C. 1506. *Fr: Jodocum Laicum* eximiâ vitæ Sanctitate conspicuum in eo *Conventu* vixisse, cujus cælestes virtutes, cælesti etiam testimonio divinitas comprobârit: quippe quod *Sanctis* in cælo, hoc *F. Jodoco* sanctè viventi divinitus in terris collatum, ut cœlesti luce circumfusus, amictus lumine sicut vestimento, die, noctúque appareret; unde ab Olomucensibus nominabatur **Das Englische licht / welches erleicht vnsere Wohnung mit der Gnaden Gottes.** Id est: *Angelica lux, quæ gratiâ DEI domos nostras illustrat.* aliud de hoc Sancto Viro nihil additur, quàm in Ecclesia Cœnobij fuisse sepultum.

Jodoc⁹ cœlesti luce circumfusus.

1505. Alium *F. Laicum Fælicianum* nomine, patriâ Olomucensem idem Codex suppeditat, *Sanctissimæ vitæ Fælicianum* appellans, qui post mortem claruerit miraculis; sepultum esse sub Altari XI. millium Virginum, ejúsque sacrum Tumulum hodiéque honorari.

Vitæ Sanctitas Fæliciani

1550. Adjicitur ibidem ad An. 1550. obijsse in eodem Cœnobio *Barnabam* ejusdem Ordinis Sacerdotem, *qui & in vita & post mortem laudabile virtutis testimonium ab omnibus sit consecutus*; *sepultum esse extra Chorum sub lampade prope gradum*; doleo profectò plura non esse addita sanctitatis argumenta! hæc tamen, nè meritò negligentiæ alicujus argui possem, omittenda non esse existimavi. *Floruerunt in hoc Cœnobio Olomucensi* (subjicit idem Scriptor) *plurimi Beati Fratres tam vitæ Sanctitate, quàm miraculis; quorum*

Sanctimõnia Cœnobij Olomu: FF. Minor:

rum aliqui in Eccleſia ſepulturam nacti ſunt, de quibus Annales Ordinis mentionem faciunt, & Martyrologium Franciſcanum: hæc ibi.

TIT: XLIV.

Beneſs ſeu Benedictus de Bliziva, Natalibus illuſtris, ſolitudinis amator, vitæ innocentiâ conſpicuus.

NOn poſſum, præter paucula quædam, de illuſtri hoc viro commemorare. Natus eſt in Equeſtri familia *de Bliziva*, ex qua ætate noſtrâ prodijt, & quam, quod ſciamus, tumulo intulit, ſtirpis ſuę ultimus Eques de Blizivva *Wenceslaus Heraclius de Kumburg* in DEO ditiſſimus, qui propè omnium ſuarum facultatum *Eccleſiam* ſcripſit hæredem. Fundatione adauctâ *Plſnæ* ante DEI Matris effigiem Puerorum innocentium cantandis Litanijs, & ſacris; *Collegio Clatovienſi* ferè ex tertiâ parte fundato; Nobilibus in *Contubernio S. Wenceslai Pragæ* alendis in ſtudijs literarum perpetuo cenſu conſtituto; in morte denique tam liberalis, ut nulla *Pragæ Eccleſia* nominari potuerit, quam aliquo legato moriens non aſperſerit, huic denis, alijs vicenis, tricenis, & pluribus florenis apud *Teſtamenti Executores* aſſignatis. Sed hæc alibi. *Benedictus* noſter, cùm ſtatuiſſet rebus humanis nuncium remittere, nullâ hæreditatis parte aditâ, procul in *Baſtinenſes* altiſſimas ſilvas uno *Brzeznicio* milliari ſub arce vetuſta, & pridem deſerta *Trzemſſin* ſtationem fixit, tugurióque excitato ponè etiam hortulum paravit, inſtruxítque, ex quò æſtate, & hieme alebatur, & in cujus cultura neceſſariâ haberet avocationem, cùm alioqui perdius, & pernox in precibus ad DEUM fundendis, & rebus Divinis meditandis duraret, præſertim poſtquam etiam eodem in loco *Sacellum* exſtruxit. Quadraginta ſex annis in illa beata ſolitudine vixit *Benedictus*, DEO uni, & ſoli honorando, & amando intentus; ad extremum vitam ſanctiſſimo fine concluſit, ſepultúsque eſt in *Hvvozdian* in Eccleſia *S. Procopij*, ubi illi propter ſummam Sanctimoniæ famam *Epitaphium* cum effigie, qualis erat vivens, & inſcriptione, quæ talem, tantúmque virum deceret, & Sanctitudinem declararet, Incolæ poſuerunt, quam Sancti Viri memoriam ſupervacaneo munditiæ ſtudio, cùm templum An. 1637. inalbatur, calce inductâ blenni, & bruti opifices deleverunt. Quæ facta novorum hominum ſæpe alibi, ac præſertim in *Boleslavienſium Templorum* hiſtoria damnavi; quaſi verò calx meliùs, quàm aut *S. Wenceslai* cruor, aut *Sancti* alicujus Viri effigies, & vitæ Elogium parietem exornaret! hinc etiam factum, ut nec vitæ, & mortis annum deſtituti memorijs omnibus habeamus. Conjectura tamen eſt, *Beneſſium* ad initium prioris ſæculi vixiſſe: nam, cùm *Vener: Pater Albertus Chanovvsky*, ex cujus chartulis hæc deſcribo, dicat ſupereſſe

Circa 1540

Liberalitas in Sacra Domini de Kũburg.

Beneſs in Eremo.

In eos, qui veteres Memorias aboleut.

In Veſt. Boh Piæ C. 5.

circa An. C. 1640. qui ista de *Benessio* à Majoribus suis audierint, satísque innuat, illâ ætate cum *Benessio* Majores illos vixisse, non potest *Benessij* ætas annis centum (quod immemorabile tempus esse dicitur) antiquior censeri. Sed hæc omnia infirma, neque satis certa; sceleratior ille *BrZeznicensium bonorum Præfectus*, homo hæreticus, qui circa An. 1620. *Sacellum, & tugurium Benesșij*, nè qua vetustæ Pietatis superesset memoria, ut prata Domino extenderet, solo æquavit.

Innocentia Benessij.

Hoc pœnè prætereieram, quod de *Benessio P. Albertus* adjecit, fuisse virum tantæ innocentiæ, ut ad eum animalia, præsertim lepusculi vocati concurrerent; ij, si quando fame superante victi in senis hortulo caules, aliáque hujusmodi oluscula, quibus libenter vescuntur, depasti essent; vocabat reos *Benessius*, & sinu exceptos virgis accipiebat pro merito, tum dimittebat plorantes cum monitis, nè quid inposterum tale aliquid attentarent.

Tit: XLV.

Adalbertus S. Ecclesiæ Metropolitanæ Pragensis Scholasticus, & Prælatus.

1550. Non facilè ego *Antiquitatem* negligentiæ accusare soleo, qui sciam, quàm diligenter pleraque omnia *Majores* annotârint, sic ut nostra omnis diligentia collata cum illis, negligentia dici possit: sanè ità censeo, justam de temporibus nostris querelam apud posteros aliquando futuram; nam *Majores* nostros calamitates bellorum, & incendia excusant; at nos, ut excusemur, obsecro, quid adferemus? unum hoc Antiquitati nostræ vitio dare possumus, quod in nominibus explicandis negligentissimè versetur: multi ubique (etiam in historijs Collegiorum nostrorum) sunt *Petri*, multi *Henrici*, multi *Georgij*: *P. Michaël An. 1586. primarium è Proceribus Bohemis Dominum Kolovvrat cum tota familia Bustiehradi ad Catholicam fidem convertit*: hîc nomen, ibi cognomen deest. Vix tandem innumeris chartis sursum deorsum pervolutatis cognitum est, P. *Michaëlem Tolmeiner Slavum* natione, hunc verò *D. Joachimum Bustiehradsky de Kolovvrat* fuisse. Eadem, eóque etiam major in *Adalberto* negligentia admissa est, cùm nec in Epitaphio quidem, quod adferemus postea, cognomen legatur, nec aliud omni diligentiâ investigare potuerim, quàm *Canonicum Prælatum, & Scholasticum Adalbertum* appellatum. *Ven:* P. *Albertus Chanovvsky in Vestigio* Bohemiæ *Piæ*: *Est*, inquit, *tenuis quædam adhuc memoria cujuspiam Sanctæ Vitæ Canonici Ecclesiæ* Pragensis *Metropolitanæ: qui Monialium* Benedictinarum *ad S. Georgium in Arce* Pragensi *in rebus spiritualibus Director, magnâ eis dicitur Sanctitate præluxisse, apud quas etiam sepeliri voluit, cùm priùs ante mortem Epistolam spiritu plenam ad eas conscripsisset, quæ epistola nuper admodum*

Antiquitatis negligentia.

In Auct. ad Vestig. Boh. Piæ C. 5.

modum adhuc extabat. Ad sepulchrum ejus dicuntur etiam quædam cœlitus accidisse. hactenus Ven. P. Albertus. Omnia hæc apertiùs *Sacræ* ipsæ *Virgines* in Memorijs Parthenonis sui, quas mecum benignissimè tertia abhinc *Abbatissa & Princeps* communicavit, leguntur; narrationem ex Bohemico, in Latinum idioma transferam: In Ambitu Cœnobij nostri prope januam ad Ecclesiam ducentem, conditum est Corpus Sancti Adalberti Canonici Metropolitanæ Pragensis Ecclesiæ, qui vivens bene longam, & pulcram ad Virgines nostras dedit Epistolam, quæ singulari solatio, & profectu spirituali sæpius in Conventu prælegitur. Petiit Adalbertus apud nos tumulari; ad cujus tumulum, antequam cratibus ferreis muniretur, accidit, ut subditi nostri vasa in cellarium demitterent, altérque alterum admoneret, nè sepulchrum pede calcaret, conditum ibi esse *Sanctum Virum*; ibi cum risu monitum excepit alter, & si, inquit, Sanctus est, talis maneat, ego per ejus tumulum nihilosecius ambulabo. Non multum abierat temporis, cùm Divino judicio, infami admisso scelere carnifici traditur, & cùm duceretur ad mortem, socium illum monitorem videt, & ad se vocat: en, ait, quò deveni miser! tum alter: atqui ego monueram, nè Sancti Viri *Tumulum* calcares. Pergit narratio Antistitis Principissæ: Cùm quodam alio tempore Familia Cœnobij nocte in Cellario necessarium haberet laborem, lumen illud extinctum est; illi trepidi, cùm nescirent, unde lumen peterent, emerserunt, & ecce super eum tumulum lumina vident ardentia; accensis luminibus protinus redeunt ad laborem, & respicientes vident omnia, quæ super tumulum antè lucebant lumina evanuisse. Hucusque *Virginum* M. S. Memoriæ. Placet ad extremum ipsam sepulchri Inscriptionem recitare: *Hic jacet Reverendissimus D. D. Adalbertus ad S. Viti Prælatus infulatus, & Scholasticus, quondam Confessarius in hoc Monasterio Sacrarum Virginum. Qui circa An. 1550. vixit, & piè in Domino obijt, ac ad petitionem suam Zelo pietatis hîc sepultus, & ob præclara Sanctitatis visa hîc signa ab omnibus hactenus in magna veneratione cultus fuit. cujus sepulchrum renovatum est A. 1675.*

Miri eventus ad Tumulum Adalberti Canonici.

Locus Sepulchri.

Tit: XLVI.

Venerabilis Pater Adalbertus Baušek Pragensis, è Societate JESU Sacerdos.

INter Viros illustres Societatis sive doctrinam, sive Sanctimoniam spectes *Adalbertus Baušek* meritò censetur, cujus mira encomia in *Historia* Ordinis nostri leguntur. Vocatus est ad Societatem *Pragæ* miraculo apparentis in Hostia Sacra *Cœlestis Pueri*, extremo Anni 1556. in *Ecclesia Sancti Clementis*, & obstupefactus viso, quid à se *Puer JESUS* postularet, quæsivit

1575. alij 1571 3. Maij.

In Eucharistia Christũ infantem videt.

vit? *volo*, respondit Puer, *ut ibi sis, ubi es.* vide quæ latiùs narravi pridem in *Historia Provinciæ* Bohemiæ Societatis *JESU.* His vitæ Sanctæ initijs reliqua *Adalberti* in Religione vita respondit. Sed literæ quoque interiores celebrem *Adalbertum* reddiderunt: P*hilosophiam & Theologiam* audiebat Discipulus, tamen *Magister à Condiscipulis* audiebat, admotúsque est paulò pòst divinis illis Scientijs docendis; qua ex re (in *Theologia* præcipuè) tantum Nomen obtinuit, ut authoritate doctrinæ inter omnes Socios emineret. Anno 1568. cùm *Episcopus Olomucensis* Synodum Diœcesanam haberet 49. annis intermissam, *Adalbertus* Bausek ad eam vocatus nominatim cum *Laurentio Magio Provinciali, & Henrico* B*lyssemio*, ducentis Sacerdotibus, qui Synodo interfuêre, Concionibus, Cœlesti Spiritu plenis, & colloquijs in Conventu habitis, egregiam operam navavit. *Viennam* deinde revocatus primus post tot annorum intervallum in illa celebri *Academia Theologiæ* studium revocavit, & *Facultatis Decanus* creatus est, quem esse omissum in *Universitatis Viennensis Gloria*, qui editus liber legitur, mirari satis non possum.

Hist. Prov. Boh. ad A. 1556.

Interest Synodo in Moravia:

Ibidem *Viennæ* obijt An. C. 1571. 3. Maij. Maximum virtutis ejus testimonium est, quod habent *Annales Ordinis* nostri: *Adalbertus* B*ausekius* Vir mitis, innocens, candidissimâ animâ, humilitatis amabilissimæ, paratissimæ ad omnia obedientiæ, &c. cujus in ore ac vultu innocentiam animi, charitatémque erga DEUM, & quoscunque hominum legeres. Quibus virtutibus, ità domesticorum amores Civiúmque rapuerat, ut ægro nullum omissum sit, certatim omnibus omnia conferentibus, divinum, humanúmque remediũ, & fuerint, qui vota facerent, atque enixè DEUM Dominum precarentur, vicarios se offerentes, ut detractos sibi, illi annos adjiceret, nè munimentum id Religioni alienissimo tempore demeretur. Quæ spes ubi fefellit, quod reliquum erat frequentiâ, dolore, lacrymis, ac lamentatione insigni justa funebria persolverunt. De eo Laurentius Magius, (tum *Provincialis*, qui postea & *Assistens, & Visitator*) hæc *Romam* ita nunciavit: *Migravit ad Dominum Sanctulus ille, ac* Benedictus *Pater Adalbertus, dimidium animæ meæ, propter multas ejus virtutes: cujus mors, ut communi bono perincommoda accidit, & Academiæ, & Collegio nostro, & Theologorum nostro Seminario; cùm esset ille vas omnium bonorum, & ad labores infractus, ita vulnus cordi meo tale inflixit, ut etiamnum perdoleam.* Hæc postrema ex *Historia Societatis* nostræ descripta recitavi.

Hist. S. J. P. 3. Lib. 7. N. 58. & 59.

Testimonia de Virtutib9 Adalberti.

TIT: XLVII.

Tit: XLVII.

R. D. Martinus Strakoniczky Straſſinienſis in Prachenſi Diſtrictu Parochus, Vir Apoſtolicus.

EXplicari non poteſt ſatìs, quantam de hoc Viro Sanctimoniæ opinionem habuerit Vir ipſe Sanctimoniæ famâ inclytus *Albertus Chanovsky Soc. JESU*, qui *Martinum* familiariter nôrat à puero. Arabum eſſe proverbium dicunt, quod à Clariſſimo *Medico Marco Marci* didici: *indoctus non novit doctum, quia nunquam fuit doctus; doctus novit indoctum, quia fuit olim indoctus;* hìc valere poteſt parœmia, cùm Viri Sancti, & expertæ, ac perſpectæ virtutis ab æqualibus virtute laudantur. Sed ad *Martinum* veniamus, cujus omnis vita in obſcuro jaceret, niſì noſter *Chanovvskius* prodidiſſet. Fuit Martinus in eo Prachenſi Bohemiæ regione notiſſimus, neq; alio magìs, quàm *Prophetæ & Sancti* nomine clarus apud omnes; *Straſſinij* ad Eccleſiam celebrem Divinę Matris in quadam cellula habitabat ſolus, Parochiales ędes elocabat Inquilino unâ illâ conditione, ut ſemel in die cibum adferret oranti; ſemel in die panem, & viliſſimum aliquod obſonium deguſtabat; cubabat dura in humo, & ſi malè eſſet corpori, aut fatigatio poſceret, in nuda tabula molliter ſe quieſcere exiſtimabat, ſaxum tamen ſemper cervicalis vicem implebat, quod hodiéque *Straſſinij* ad venerationem monſtratur. Vita denique *Martini* alia non fuit, quàm orare diu, noctúque, omnes vitæ commoditates averſari, jejunare, cœleſtibus colloquijs ad timorem, & amorem DEI omnes incitare, ac denique ex corporibus obſeſſorum Dæmones malos Tyrannos expellere. Ad extremum eò proceſſit, ut *Parœciâ Straſſinienſi Sacerdoti Catholico* commendatâ, ipſe DEI amore, omnium rerum incertus, villas, & pagos obiret, & cùm *Huſſi* hæreſis occuparet omnia, *Catholicos*, qui ſupererant, pauculos confirmaret, novósque quâ poſſet ope, acquireret. Pedes, & ſinè commeatu omni procedebat, & ſi poſtularet neceſſitas, albo Equello vehebatur, Divina per iter meditans, aut Pſalmos recitans, nemine, cùm Sacroſanctus omnibus eſſet, interpellante, ipſo etiam *Equo* per intervalla ſeſe Sancti Viri deſiderijs, ac precibus accomodante. Quamcunque domum ex itinere acceſſerat, quidquid erat Catholicum, confitebantur peccata, tanto in domibus ſilentio (verba recito Vener: P. Alberti) *acſi DEUS ipſe acceſſiſſet. Spectavi non ſemel* (pergit Albertus) *ubi in Convivia publica Nobilium intervenerat, neminem eo præſente loqui præſumſiſſe, niſì eodem jubente, & hortante. Neque aliud nomen tota vicinia imponebat, aut ſciebat, quàm Prophetam venire, Prophetam adeſſe. Tumultus* Bohemicos, *& maximam inde Pauperis vulgi vexationem ſecuturam audientibus multis diu antè prædixit, & de ijs malis quædam vaticinando ſcripſit; Joanni Chanovvsky* (*Patris*

Circa 1600.

Perelegans Arabum Proverbiū.

Aſpera Martini Vita.

Apoſtolicā Vitam inchoat.

Vaticinationes ejuſdē.

Alberti Patri) identidem repetens hæc verba: *O quàm enormia imminent bella! ô quanta erit hominum afflictio! filij nostri quærent latebras in silvis, & montibus, & antris.* Cùm Dominus quæreret: utrúmne superstites ea mala essent visuri? respondebat: *nos neutiquam, sed hi filij nostri hæc experientur.* Pergit *P. Albertus*: *me præsente, & pluribus alijs, quorum quidam adhuc vivunt, Dozicij pro Concione famem post triennium futuram, & mortem suam prædixit, quæ omnia evenerunt.* Plura cùm semel cœperim ex Vener: P. Alberti vita describam: *Moris ei erat, ut casas ruricolarum ingressus, mox sese in quopiam angulo abijceret in genua DEO collocuturus, dum Rustici sua interim agerent, cœnarent, domum componerent, atque è vicinis etiam domibus plures convenirent, quæ omnia venerabundi illi, & sacro pleni horrore summo peragebant in silentio, finem precum illius expectantes, nonnullis à cœna sua reliquijs ei in obsonium reservatis, quas ille, cùm ab oratione surrexisset, verbáque de DEO, ac rebus æternis Spiritu Sancto plenissima aliquamdiu fecisset, parcè & sanctè sumebat.*

Vivendi ratio.

Cùm aliquando visitâsset oppidum Katovvitz, ibíque Matresfamilias felicem ei more suo gratularentur adventum, & ova, ac placentas offerrent in munus, simúlque cum lacrymis quererentur, adactos se à *Toparcha* suo *Petro Baubynsky* ad sectam Hussiticam, desertâ Catholicâ fide amplectendam; benignè eas primùm corripuit, ac reprehendit; tum dolenter adjecit multa his similia per summum nefas eo tempore perpetrari; sed tempus brevì affore, quo *Catholici*, jam verè in Bohemia pusillus grex, victoriam de inimicis omnibus essent reportaturi. Ex cujus vaticinij fama ortum est, ut nonnulli circa *Katovicium* patresfamilias, præsertim in pago *Chlupin*, ab eo tempore neutri Religioni adhærere, nec unquam Sacræ Confessionis Sacramentum apud Catholicos, neque alia sacra apud hæreticos obire voluerint, *Prophetiæ* illius eventum expectantes, illi videlicet Fidei, tanquam veræ, & sinceræ adhæsuri, quæ alteram debellâsset. Cúmque deinde victoriæ in *Albo monte* à Catholicis obtentæ, ac *Pragæ* captæ famâ accepissent, *Catholicis* accesserunt sine mora, & sua crimina ritu Catholico per sacræ Exomologeseos lavacrum primò omnium apud *P. Albertum* Chanovvsky abluerunt. *Multa DEUS per hunc Virum fecit miracula, quorum* (verba sunt P. Chanovvsky) *quia non rectè memini, lubens ea prætereo. Fuit autem pius habitu, & cultu corporis, uti quidam Religiosus Societ: JESU.* Sepultus est pius, DEOq; plenus Sacerdos in Parochiali Ecclesia Blizivvensi; cujus etiam Tumulum vidisse me quondam in parte aliqua fælicitatis repono. Obijt ad initium hujus sæculi, aut circa finem superioris.

Mors.

TIT. LXVIII.

Tit: XLVIII.

Venerabilis Pater Laurentius à Brundusio, Sancti Francisci Seraphici Ordinis Capucinorum Generalis.

Multa, & mira de hoc Sancto Viro audiisse memini, sed famam authorem facere nolui. Ijs ergo tantùm contentus sim oportet paucis, quæ mihi quærenti ante annos ampliùs triginta, Amici ex illo Sacro Ordine, & Religiosi Viri retulêre, quæque ego in *Diva Turzanensi* Cap. 23. narravi. *R. P. Laurentius à Brundusio Generalis Commissarius* ex Provincia Veneta, primis statim annis, quibus sacra Familia RR. PP. *Capucinorum Pragam* advênit, ad initia hujus sæculi appulsus est. Virum hunc Sanctimoniæ famâ inclytum fuisse, senes P*atres nostros* sæpius audiebam narrantes; eundem Societati Nostræ peramicum, & perbenevolum, *Rectorum diaria* ostendunt, in quibus sæpissime lego: *R. P. Laurentius Capucinus apud nos fuit. R. P. Laurentius prandit nobiscum. R. P. Laurentius interfuit Consultationi nostræ de literis Majestatis, quas hæretici Ordines petunt à Cæsare, aliáque hujusmodi. R. P. Laurentius nos monuit de offensa Domini N.* Non possum hoc loco præterire observationem mirabilem, quam in Spirituali, & cælesti quodam Opusculo suo de *præstantia Instituti Societatis*, item in altero, cui titulus: *Gloria S. Ignatij*, utroque Antverpiæ Typis edito adducit *Vener: Pater Nicolaus Lancicius S. J.* videlicet: omnes omnium Ordinum Viros Sanctimoniâ illustres, qui conditâ jam Societate vixerunt, potissimùm eos, qui in *Album Divorum*, Ecclesiæ authoritate publicâ relati sunt, eosdem *Ordini Societatis JESU* perbenevolos semper, & commodos, nostríque honoris augendi studiosissimos se præbuisse, idque *S. Nerij*, *S. Teresiæ*, *S. Magdalenæ de Pazzis*, *S. Petri de Alcantara*, *S. Thomæ de Villanova*, præcipuè *S. Caroli Borromæi*, alijsque innumeris ostendit exemplis, sed hæc nè odiosa sint, mittamus: igitur *Vener. P. Laurentius* ad Divæ Virginis effigiem non tantùm illam *Lauretanam*, sed quæ in ipsa RR. PP. *Capucinorum Ecclesia* venerationi prostat, quæque *Rotenburgi ad Neccarum* ab hæreticis in flammas injecta per spatium 12. horarum in flammis illæsa perstitit, ùt olim narravi, & quam ijs Patribus *D. Joannes Barvitius* donavit; ad hanc, inquam, effigiem totus liquescebat in lacrymas, præsertim cùm *Missam* ante ejus aram diceret, extra se rapi videbatur; & revera *Patrem Laurentium* in Ecstasi, ùt dicimus, raptum coram eadem imagine, reperit, vidítque *R. D. Ernestus Ordinis Præmonstratensis*, cùm aliquando *Capucinorum Cœnobium* inviseret; ex eadem imagine *Puer JESUS* blandè *Laurentium* allocutus esse traditur; cúmque aliás *Sanctus ille Pater* pro Hebræorum conversione ardenter oraret, *Hebraicæ*

Laurentij munia.

RR. PP. Capucini Pragam intrarunt 1600. 22. Maij.

Vir Societati peramicus.

Imago miraculosa apud RR. Capuc: Pragæ.

Laurentius raptus in Ecstasi.

cæ lingvæ peritiam momentò accepiſſe, parato, & promto ad pertinaciſſimæ gentis converſionem auxilio. *P. Mathæus Raderus* in ſua Bavaria Pia teſtatur *Vener.* Patrē *Laurentium* Pragæ magnâ *Catholicorum procerum*, qui *Italicam lingvam* callebant, utilitate concionantem auditum; adeóque Vir iſte *Sanctus*, *Bohemiam* noſtram non indignam ope ſuâ cœleſti putavit. Tantum eſt, quod de hoc *Viro Sancto* reſcire licuit.

Ecce autem geminata, è cœlo, ut gratus agnoſco, fælicitas me reſpexit: nam dum ſuperiora Typographus excuderet, advolat repentè ad *Collegium* *R. P. primus* ex ordine illo ſanctiſſimo *Capucinorum*, cum quo ego pridem multis precibus egeram, ut *Vitam* mihi *Vener: Patris Laurentij* ad aliquot dies pauculos legendam communicaret; ſed bonum Patrem, *Capitulum Provinciale*, tum occupationes domeſticæ, nè quod petebatur, effectum daret, impedivêre; at hoc ipſo die *Iglaviam* ad Conciones habendas proficiſcens, mihíque amicè valedicens, *Vitam V. P. Laurentij* à ſe compendio deſcriptam dedit in manus. Hanc primam fælicitatem, mox ſecuta eſt altera: hærebam anceps, utrumne ſine damno expectantis Typographi *Vita Sancti iſtius Viri* in his temporum anguſtijs breviter ſcribi & Typographo citò porrigi poſſet, ſpe bonâ plenus ad *R. P. Gvardianum Capucinorum* mitto, qui ſtatim quod ab alio impetrare nunquam poteram, *Annalium* ſui Ordinis mihi copiam fecit, in quibus P. 3. ad An. 1619. latiſsimè, ac diffuſiſsimè res geſtæ *Vener: P. Laurentij* narratæ leguntur.

Vita Ven: P. Laurentij tandē communicata.

Propoſitum mihi non eſt in hoc quodammodo ſubventaneo opere, omnes per longum, ut vocant, Vitas Sanctimonia præſtantium Virorum adducere (ut ſæpius Lectores monui) id alicui, qui majore otio & tempore affluat faciendum relinquo; poterit ex hoc unico libro meo, facilè juſta duo volumina veſtigijs meis, & ſolo firmo inhærendo, me facem præferente, implere, ſed præcipua tantùm ſummatim recenſere; quod conſilium in hac *Vener: P. Laurentij* vita ſequar, & capita quædam referam, quæ in prædicta hiſtoria claris, & indubitatis exemplis probantur, & ex *proceſſu Canoniƶationis* inſtructo leguntur. Natus eſt *P. Laurentius Brunduſij in Italia* pijs honeſtíſque parentibus, qui ablactatum Infantem habitum *S. Franciſci Conventualium* induerunt. Sexennis adhuc puer in *Cathedrali Eccleſia* Patriæ ſuæ conſcendit ſuggeſtum, & prævio campanæ ſonitu totâ ad miraculum confluente civitate, in peccata graviſsimis invectivis detonabat. Adoleſcentiam ingreſſus vino & carnibus in perpetuum ſibi interdixit, cilicio aſperrimo præcinctus, omnibus feſtis diebus *Euchariſtiâ* refici ſolitus, in oratione aſsiduus, in qua & ſudore, & lacrymis dulciſsimis perpluebat, nihil niſi DEUM, & divina Condiſcipulis ingerens, idémque humilis, & ſui contemtor, apud omnes *Sancti Adoleſcentis* nomen eſt conſecutus: *Capucinorum* deinde inſtitutum amplexus, omnes virtutes priores ſuas ad perfectionem adduxit, ſtudíſque

Propoſitū Authori non fuit Vitas Sanctorū hominū ad verbum deſcribere.

Vita Laurentij ante Religionis ingreſſum.

que

que Philosophicis, ac Theologicis cælesti potiùs auxilio, quàm humanâ diligentiâ perceptis, *concionandi munus* exorsus est; linguarum donum divinitus acceperat, & cùm latinam, hispanicam, germanicam lingvam usu didicisset, postea sinè omni Magistro *Græcam, Hebræam, & Chaldæam* peritè admodum loquebatur, adeò ut à *Clemente VIII. Romam* evocatus triennio *Judæis Evangelium* prædicârit, plurimósque lucrifecerit *Christo*: Expetitus ab urbibus *Italiæ, Venetijs, Neapoli, Genuæ, Mantuæ, Papiæ*, & apud nos in *Bohemia Rudolfo II.* imperante, tum *Viennæ* & in *Ungaria, Bavaria*, cæterâque *Germania* concionando ex cœno peccatorum extraxit plurimos, & hæreticos ad Ecclesiæ gremium revocavit. Tantâ authoritate florentem *Laurentium* suæ Religionis *Præfecturæ* exceperunt: *Provincialis Minister*, tum *Coloniæ & Bohemiæ Visitator Generalis*, tandem in Comitijs Generalibus *Generalis Minister* quantumcunque reniteretur, creatus est. Toto illo triennio omnes suæ curæ Provincias pedibus emensus, quanta itinerum incommoda, & quàm invicto animo superârit, Annalibus traditur; magno tamen hæc illi via stetit: nam & *podagra*, & frigus artubus, & nervis inimicum omnem postea corporis compagem labefecit. In regendo summus ejus amor in subjectos, invicta fortitudo, disciplinæ religiosæ observantia, sed prudentiæ conjuncta apparuit; augebatur *Vir sanctus* honoribus, & Procerum in se studia lacrymis diluebat. Quàm prudenter, & fortiter DEI spiritu agente negotia sibi commissa tractârit, legationes *Laurentio* impositæ, à *Clemente VIII.* à *Paulo V.* ab Imperatore *Rudolfo*, à *Philippo III. Hispaniarum Rege*, aliæque momenti maximi, satis ostendunt. *Pragæ* in Conventu *Electorum Polycarpum Leiserium Prædicantem*, quem velut sectæ suæ Antistitem maximum, *Serenissimus Elector Saxo Pragam* secum adduxerat, ad disputationis singulare certamen provocavit; præstitutâ die *Polycarpus* non comparuit, brevíque post ingloriâ fugâ evasit ad suos; eo facto irritati hæretici, præsertim *Saxonicæ Legionis Præfectus, necem P. Laurentio* machinatus est, & confecisset negotium, nisi ipsemet sese obtulisset, & mirâ humanitate verborum sceleratam Præfecti mentem composuisset. A *Rudolfo Imperatore* ad auxilia à Principibus adversus *Turcam* impetranda missus, re ex sententia gestâ cum *Mathia Rudolfi* fratre Exercitûs Christiani Duce in *Ungariam* descendit, & ante prælium ardenti cohortatione ad Milites præmissâ, Equo insidens, & Crucem præferens ante Acies conspicuus stetit, & victoriam precando adjuvit, certè & *Mathias*, & alij Duces, Victoriam hanc insignem *Laurentio* non dubitarunt adscribere. *Charitatis* divinæ æstus, ejúsque exempla tanta, & tam rara *Laurentij* vita suppeditat, ut si ea vel describere vellem, dies deficeret, *summa sequar vestigia rerum*: teneritudine divini amoris cruciatum calculi, & podagræ superante, non nunquam *duodecim horas sacrificans*, & Christo dulcissimè perfruens transigebat; elevatum in aëra *Laurentium* sæpius ante

Conciones Laurentij quàm utiles

Ubi locorũ concionat⁹ sit.

Munia ejus in Religione

Morbi ejus

Regendi sui os dotes.

Legationes Laurentio impositæ.

Pragæ provocat hæreticũ & pellit

Periculum se offerendo vitat.

In Ungariã profectus Victoriam adjuvat.

Mirus DEI amor in Laurentio.

Pietas sacrificantis.

Elevatur in aëra.

ante *Canonem Missæ*, in eóque situ plures horas pendere vidit *Bavari Ducis Præfectus*; tum & lacrymæ profluebant ubertim, & sudor toto erumpebat corpore, & sacrum caput in *modum Camini* cujuspiam fumabat. Ecstases, ut Spirituales Magistri appellant, erant frequentes;

Veneratio Dei Matris

DEI Matri colendæ deditissimus, obtentâ a summo Pontifice facultate, *quotidie de B. Virgine Missam*, præcipuis per Annum festis diebus exceptis, legebat; *Christi* de Cruce pendentis cœleste signum appensum collo gestabat assiduè, *Castimoniæ, Paupertatis, obedientiæ, austeritatis, & patientiæ* innumera ab eo edita documenta referuntur; *Pragâ* ab hæreticis velut perduellis ejectus, compertâ innocentiâ, summo bonorum omnium gaudio revocatus est.

Donũ prophetandi.

Spiritu Prophetico claruisse virum multa demonstrant: *Victoriam* adversus *Turcas Mathiæ Archiduci*, *Philippo III.* Hispaniæ Regi mortem, *Annæ* Imperatrici *Mathiæ Conjugi* prolem, quam editura erat, mortuam fore; *Vincentio Mantuæ Duci* pœnam cœlestem (quæ non abfuit) locum suæ mortis *Ulyssipone* tanto antè prædixit. *Sanationes* ritè testimonijs firmatę & nominibus locorum, & hominum consignatæ magno numero recitantur. Memoratu dignissimum est quod sequitur: dum *Generalis Magister Provincias* suæ Religionis visitaret, accessit ad *Conventum* quendam, cujus Cœnobium amplissimum, & contra morem Religionis illius sanctæ, sublimi structurâ elevabatur, *Laurentius* disciplinæ studio accensus, quærit: quis ædificij hujus architectus fuisset? & cognito fratrem illum jam suo fato defunctum, *Conventui* illi (ut Scriptor loquitur) *dirâ maledictione imprecatus est.* res mira!

Conventũ superbiùs ædificatũ imprecando protinus in terrã dejicit

Conventus ille quamvis ad annos æternos exstructus videretur, firmissimâ compage, hac maledictione velut ariete cœlesti percussus, ac penitùs concussus protinus corruit, ipso DEO latam à *Laurentio* sententiam in Lapides exequente: sed jam tandem aliquando ad *Viri DEI mortem*, quam procul à nobis in *Lusitania* oppetijt, veniamus: *Neapolitani Regni Proceres* à Prorege suo miseris affecti modis, *Cardinalis Capucinorum Protectoris* imperio accedente, Legationem illi ad *Regem Philippum III.* imposuerant; coactus *Laurentius*, vitatis mirabiliter in itinere Proregis insidijs, ad *Regem*, qui tum *Ulyssipone* morabatur, pervênit;

Mors Sancta Ven. P. Laurentij.

confecto fæliciter negotio, venerabilis Pater senio confectus, dysenteriâ periculosè laborans, cùm se ad exitum vitæ properare sciret, *Missâ quotidie* quinque primis morbi diebus devotissimè lectâ, Fratribus suis qui unà venerant, mandata sua ad diversos exponens, cælesti viatico communitus, & infirmorum oleo inunctus, in *Crucifixi DEI* amore, quem satis nutibus declarabat, placidissimè vitam absolvit Anno 1619. die *S. Mariæ Magdalenæ* circa Solis occasum. corpus in oppidum *Villæ Franchæ* ad *S. Claræ* parthenonem devectum;

Miracula post mortẽ

Miracula plurima consecuta sunt mortem, præsertim in *Italia*, quibus adductus summus Pontifex *Urbanus VIII.* in hujus Sancti Viri virtutes, & res gestas, cum potestate jussit inquiri; quæ omnia summa-

matim annotata in *Historiam Ordinis* inserta, & ex ea adhuc contractiore stylo à me descripta fuêre *in laudem & gloriam DEI & servorum ejus*, qui in *Vinea Domini Sabaoth in Regno Bohemiæ* fæliciter laborârunt.

Tit: XLIX.
Wenceslaus Sswihowsky è Societate JESU.

Natus est Illustrissimo Procerum Bohemorum sangvine, quos à *Regibus PrZemyslæis* descendere, omnes omnino Scriptores nostri veteres, novíque consentiunt. 1610. 8. Januarij. Pater ei fuit *Ferdinandus BrZetislaus Ssvvihovvsky Dominus in DobrZiß;* mater *Anna Novohradska de Kolovrat.* Natales. Anno ætatis suæ vicesimo secundo *Societatem* ingressus, totum se virtuti, totum studijs literarum tantâ contentione addixit, ut in utroque par maximis Provinciæ viris haberetur; ejus rei argumento & *Viennæ*, & *Pragæ* altiores scientias tradidit, & legitimo tempore quatuor solennia vota professus studijs Nostrorum primùm *Pragæ* præfuit, deinde etiam munus *Universitatis Ferdinandææ Cancellarij*, magnâ cum dignitate sustinuit. Munia & Officia. Sed virtuti, & Sanctimoniæ plus datum à *Wenceslao*, quantò nimirum veriora sunt bona, quæ nos DEO gratos efficiunt, quàm ea, quæ vel suis hostibus sæpe DEUS concedit. Virtutes. *Mitissimi Patris* nomen apud Socios *Wenceslaus* obtinuit, idem cupiditatum omnium victor, nihil desiderabat magìs, quàm contemni, id, si contingeret, gaudebat, id triumphabat; nunquam auditus est de Natalibus suis gloriari, aut *Illustrissimos Parentes* nominare, nec eam laudationem ab alijs profectam, nisì impatienter, audiebat; morbos, qui eum pluribus extremis annis exercebant, patientiâ, & silentio superabat, patientiam verò frequenti oratione ad DEUM roborabat; quoties procedebat in publicum, id magnâ cum modestia, & gravitate faciebat; sed præcipua viro authoritas in ardenti ad populum dictione fuit, quâ plurimas hominum centurias Christo, & ejus Ecclesiæ conciliavit; Fælicitas in Conversione hæretic: nec minùs colloquijs profectum, quibus illustres fæminas plurimas (qui sexus cùm ob mobilitatem animi vim argumentorum percipere non possit, obstinatior in erroribus tuendis esse solet) ad *Ecclesiæ* partes traduxit; immortalia odia plurimorum, maximè cognatorum extinxit. Ob eam maximè caussam, cùm *HoraZdiovicium* Majorum suorum ditionem *Pragâ* excurrisset, in morbum gravem incidit, quo superatus, anno ætatis suæ 42. Societatis 20. Domini anno 1610. 8. Januarij evolavit in Cœlum *Viri Apostolici* nomine ab ejus ævi senibus honoratus, præcipuè à *Ven: Patre Alberto Chanovvsky*, illius *Bohemiæ* partis *Apostolo*, qui si optio sepulchri daretur, sæpe dicebat, optare se ad pedes *Patris Wenceslai* ossa deponere. Mors & Tumulus. Sepultus est *Horazdovicij* in Ecclesia Civitatis ante Aram summam, marmore altè à solo elato, ùt absentibus nostris, Amici jusserunt.

In hist. Pro vin. Boh. Porrò ab hoc initio egregiæ Nobilitatis Juvenes Societati nomen consequentibus annis dederunt in *Bohemia*, *Moravia*, *Silesia*, sed in *Bohemia* præcipuè, ut mihi, qui eorum nomina alibi percensui, duas paginas impleverint; præcipui fuère: *Kolovvratæi Libsteinskij* duo; *Wratislavij*, *Wrtbæi*, & *Wrbnæi* duo; *Spinolæ*, *Dietrichsteinij*, *Breüneri*, *Bercæ*, *Waldsteinij*, *Ssvabenskij*, *Grodecij*, *Preckvicij*, plurésque alij superstites, qui (ut in re simili dixit *Quintilianus*) *olim nominabuntur, nunc intelliguntur.* Quæ de *P. Wenceslao* attulimus, ex *Theophili Cristecci* Collegij Pragensis *Rectoris* memorijs ad An. 1610. sunt excerpta. *In Institut. Orat.*

TIT. L.

Sabina Wratislaviana tredecim annorum Puella. Wenceslaus Sternberg sexennis, miræ in tenera hac ætatula pietatis puer. Ursula de Lobkowicz Matrona Christo Crucifixo devotissima.

1597. De Sabina. APeriam simul hoc loco scenam, quod ajunt, manu alterâ, simúlque alterâ claudam: *Sabina*, quam primo loco nominavi, incorrupta hodiéque, ac viventi similior in *Gerziez* in *Provincia Reginohradecensi* spectatur; innocentiam, pietatem, ipsius misericordiæ præcordia, cæterásq; virtutes jam libro tertio C. 18. §. 1. habes à nobis commemoratas; hîc satis est innuisse, nè eadem otiosè repetendo fastidium pariamus legentibus.

1615. De Wenc. à Sternberg. Ex eadem caussa prætermitto *Wenceslaum de Sternberg Adami Burgravij Pragensis* filiolum, de quo mira traduntur; *manus boni pueri* (ità appellant) hodiéque incorrupta perseverat. Vide, quæ jam de eo scripsimus Lib. *Miscellaneorum* III. C. 18. §. 2. quæ repetere supervacaneum est.

In Auct. Vestigij Boh. Piæ ad C. 8. Jam quæ sequuntur fide, & verbis *Joannis Tanneri* nostri ex *Vestigio Bohemiæ Piæ*, ejúsque Auctario describo: *Ursula ex Illustrissimo Lobkovicivorum stemmate, Parentum nostrorum memoriâ, magnæ virtutis, & Sanctitatis fæmina, nupta cuidam Domino Plesky Baroni in Moravia solita se quotidie in certum quodpiam Christi Domini vulnus commendare, multa à Dæmone passa fuit adversa. Quadam nocte cùm ei mortem minaretur, illa verò minas ejus flocci faceret, negarétque eum ejus rei habere facultatem adversùs eam, quæ se DEO eâ die in vulnus manûs dextræ Christi Domini commendâsset, arrepto Dæmon cervicali, eam suffocare conabatur. Cúmque illa nihilominus spem suam totam in DEUM collocaret, victus Dæmon aufugit, ità tamen, ut priùs pestilenti aliquo halitu faciem ejus afflaret, ex quo vultus ejus posteagraviter intumuit. Eo autem ipso, quo eam Dæmon deseruit, momento, cùm illa levâsset* Ursulę Lobkovicianæ pietas in Crucifixũ Dominum.

oculos

oculos, magnâ vidit luce splendidam super se dexteram protegentis instar extensam. Aliàs cùm in prædio suo deambularet, contigit, ut locum accederet, in quo effusum quidpiam humoris fuisse advertebatur, quam effusionem quotquot gallinæ transibant, aut anseres, mox in vestigio exstingvebantur; monita igitur illa ab ancillis, ut locum caveret, cùm nihilominus facto signo sanctę Crucis transivisset, mox, non quidem exanimis, corruit tamen, atque in lectum est relata, membris, nervísque omnibus contractis, atque hoc in morbo tribus annis, ac mensibus sex ad obitum usquè mirâ patientiâ decubuit, mamillâ dextrâ sanie, ac tabo ità corrosa, ut interiora pectoris apparerent. Cúmque ei per magica quædam valetudinem promitterent, adduci non potuit, ut nefaria ejusmodi medicamenta admitteret. Magicè procurata ægritudo. *Extrahebantur autem ex illo vulnere varij capilli, & pili, ac carbones, cortices, aliæq; ejusmodi quisquiliæ, ut facilè appareret, morbum illum magicis incantationibus ei fuisse procuratum. Sed quod in hac re fuit admirabile: lignea, quam Domina illa habebat, Crucifixi effigies, quasi doloribus ejus condoleret, quoties ipsa acerbiùs cruciaretur, agebat & ipsa in vulnere lateris pus, & saniem ostendebat, atque ex sacratissimo illo vulnere, etiam similia capillamenta, aliásque quisquilias emittebat. Sacrum Missæ Sacrificium coram ea moribunda celebravit P. Andreas Neubaur Societatis JESU* Pragæ *ad S. Clementem Germanicus Concionator, Vir ab opinione Sanctitatis celebris, ubi illa, postquam Sacratissimam Hostiàm elevari aspexißet, mox exclamavit: Jam D. DEUM meum vidi, nec ampliùs quidquam video. Et sic cæca eâdem die obijt.* Obit⁹ ejus. *Crucifixum illum eidem* Patri *donavit, qui nunc asservatur apud Illustrissimam* C*omitissam Mariam Eleonoram de Nostitz, natam de Lobkovvicz, cui eum ad vitam commodavit Virginum Monasterium Regium Viennæ Austriæ, in quod Monasterium illatus est à dictæ Dominæ privigna Domini* Plesky *ex priore* Con*juge Filia, dum Monasterium illud, & Religionem est ingressa.*

Tit. LI.

Venerabilis Pater Petrus Torrentinus Societatis JESU.

VIxit in P*rovincia Bohemiæ* Societatis JESU annis plurimis, anno ætatis suæ septuagesimo, sæculi 1613. 5. Januarij extinctus P*etrus Torrentinus* natione *Brabantus*, de quo mira, & à senibus nostris audivi, & in Annalibus & scriptis memorijs annotata invenio. 1613. 5. Januarij. Vir erat, nunquam in suo sensu abundans, & quamvìs & Collegia Rector, & Juvenum contubernia, & Tirones rexisset, & alia quæ prima nobis sunt, munia gessisset, magnam esse partem prudentiæ existimabat, imperia sua subjectorum ingenijs accomodare, ut semper & omnia volentibus, & promtè jussa recipientibus imperaret. Mira ejus in regendo svavitas. Hanc prudentissimam animi, morúmque, & imperiorum mo-

 destiam

destiam comitabatur jugis DEI, ac cœlestium rerum memoria; *Divæ Virginis Rosarium*, ùt vocamus, manu tenens, velut Marianæ pietatis insigne, aut illud, aut tale aliquid cœleste revolvebat animo, tantâ plerumque dulcedine pietatis, ut *JESUM, & MARIAM*, velut præsentes ante se alloquens, & responsa eorum quodammodo audiens, cùm neminem adesse crederet, in svavissimum, & cœlestem quendam risum solveretur. Sæviebat in se miseris modis, (quod sanctis, & innocentissimis hominibus usitatum fuisse gesta eorum ostendunt) virtutem hominis ad nostra usquè tempora incorruptione corporis divinitas approbavit. Vidi hisce oculis in *Tumulo Brunæ*, ubi decesserat, præter quòd nigredinem situ contraheret, cætera incorruptum; quotannis abstergere lurorem illum madidis linteolis, & cùm circa eum omnia computrescerent, illæsâ semper carne & cute, novis vestibus *Torrentinum* induere *Socij Brunenses* solebant, cujus ego laboris A. 1637. adjutorem me fuisse gaudeo: venter boni *Patris* tum adhuc integer, tumebat, in dextro pede vulnusculum, quà viventi pedum stillabat humor, ùt Senibus contingit, hiabat adhuc; sui corporis cruciatus *P. Petrus* Animabus è Purgatorio ad se turmatim, ídque, ùt constat, sæpenumero venientibus, & poscentibus opem, donabat. Divinitus *P. Petrum* multa prædixisse constat, celebris est prædictio de *P. Wenceslao Pillar*, quam in hujus encomio attuli. Narravit mihi annis abhinc tribus, & quadraginta Vir Apostolicus è Societate nostra *P. Joannes Drachovius, Patri Petro* coævus, quàm plurima miraculo proxima, inter quæ illud, cùm in pistrino *Brunensis* nostræ *Domûs* exortus ignis magnum malum daturus esset, accurrentibus alijs post alios properè Tironibus ad *Magistrum, & Rectorem*, qui tum alio labore districtus, orabat, aut nescio quid legebat in cubiculo, & ardere clamantibus, *Torrentinum* se nihil movisse, sed ridenti vultu respondisse: *Si ardet, extingvite!* tandem finito labore, quasi per otium surrexisse, & gradu nihil concitato in rem præsentem ad incendium venisse, & sublatis in cœlum oculis, manu *Crucis signo* formato, imperâsse flam̃is, & momentò flam̃am omnem extinxisse. Plura ejusmodi Senes narrabant. Vide *Annales Brunenses* ad An. 1613.

Perpetua DEI præsētia.

Incorruptio corporis

Vaticinia.

Tit: LII.

Joannes Lohelius Archiepiscopus Pragensis ex Ordine Præmonstratensi.

1622.

Lohelij Patria & educatio Teplę

JOannem Lohelium Archiepiscopum Pragensem nondum quidem Ecclesiæ authoritate, bonorum tamen & doctorum Virorum pietate, & com̃uni omnium sensu, Beatum, & Sanctum nominari sæpius audimus & legimus. Natus erat superiore sæculo in *Regia Urbe Egrensi* honestis parentibus, primis studiorum puerilium Elementis avidè perceptis, altiorum disciplina-

plinarum excitata in Juvene sitis est, adeoque *Teplam*, ubi latinitas docebatur, nobile illic viciniæ *Premonstratensium Cœnobium* se contulit; cereus erat ad omnem pietatem animus *Lohelio*, flameus, & acer in literis, itaque legitimam assecutus ætatem admitti inter Religiosos petijt, impetravítque. Abbas loci *Murregius* vocabatur, qui ingenij acrimoniâ & fælicitate in Juvene satis exploratâ *Pragam* ad Academicos & *Contubernium Convictorum* ad reliquas scientias percipiendas *Joannem* ablegavit; frequentabant *Scholas Societatis* tam altiores, quàm etiam Humaniores, ex diversis Ordinibus Religiosorum quàm plurimi Juvenes egregij (qui mos usquè ad nostra tempora nondum excitato ad altiores Scientias Archiepiscopali Seminario, pervênit) tamen nullus erat in quo *Magistri* acquiescerent magis (quorum est nosse, & tractare ingenia) quàm in *Lohelio*. *Edmundum Campianum* in Rhetoricis, deinde in Philosophicis quoque *Magistrum* audivit, tum alios Viros doctissimos; Theologiâ perceptâ domum revocatus, paulò pòst *Prioris* apud suos munus delatum invitus & renîtens accepit. prudentia, doctrina, morum suavitas, ac præcipuè vitæ Sanctimonia breve ad honores iter *Lohelio* fecêre: à *Strahoviensibus* primùm *Pragam ad Infulas Abbatiales* postulatus ascendit, statímque disciplinæ Religiosę ad leges ordinis conformandæ totus incubuit, cùm id fæliciſſimè processisset, supremi totius Ordinis Generalis authoritate, ad visitanda *Bohemiæ*, *Moraviæ*, *Silesiæ*, *Poloniæ*, *Ungariæ* Cœnobia cum potestate missus est, eóque munere defunctus in *Bohemiam* redijt fæliciſſimo ubique ad votum omnium negotiorum successu. Mirabatur jam tum Viri Sanctimoniâ captus indefessos *Lohelij* labores Augustissimus Imperator *Rudolfus*, honoribúsque Virum augere constituerat: itaque cùm *Sbignæus* laudatissimus *Præsul Clero Bohemiæ* reformando intentus *Synodi* celebratione distineretur, *Lohelium* ei pro *Suffraganeo Episcopo* comendavit: gratum id *Sbignæo*, nec mora *Sebastensis Episcopus* nominatus est, præcipuámque *Sbignæo* egregio Præsuli in omnibus Ecclesiarum curis operam navavit. A. 1605. *Sbignæo* Præsule è vivis sublato, & *Carolo Lambergio* successore nominato, & à *Paulo V.* confirmato, prioris Archiepiscopi *Joannes* pressit vestigia, & quia *Lambergius* morbo domi detinebatur asiduè, unus omnia Archiepiscopalia munia sustinebat, quæ, ut cum majori dignitate obiret, Divis ac hominibus volentibus, *Rudolfo Cæsare* potisimùm, *Coadjutoris* oblatum titulum coactus admisit, brevíque (Anno videlicet 1612. *Lambergio* in *Ossecensi Cœnobio* extincto) rursus Pontifici comendatus, confirmatus, denique *Archiepiscopus Pragensis* consecratur. Omnes tum illorum temporum calamitates sub *Mathia*, & *Ferdinando II.* postea *Friderico Palatino* Regnum turbante, in se contortas fortisimè tulit; exilium trienniò pertulit, postmodum à *Ferdinando II.* Hæreticis in Albomonte prostratis, sumo honore *Pragam* ad gregem suum Pastor optimus revolavit. ætas decrepita segnem Archiepiscopum

Scholas Societ: frequẽtat, Philosophiã & Theologiam.

Fit Prior Teplæ.

Abbas Strahov: deinde Visitator Ordinis cõstituitur.

Nominatur Suffraganeꝰ Episcopus.

Virtutes Lohelij maximæ.

pum fecerat, nisi divinæ gloriæ inflammatus ardor, & curæ Ecclesiarum, & tempus agendi stimulos addidissent. ante omnia toto *Bohemiæ Regno Mystas hæreticos* pelli procuravit, tum ad Regni Comitia advocari Ecclesiasticum statum, & primam in sententijs, & sessionibus dignitatem, ducentis propè annis pòst, quàm hæretici eos depulerant loco, obtinuit; aliquam partem ditionum Ecclesiæ suæ recuperavit, neque dubium erat, si longiùs vivere contigisset, effecturum fuisse, ut (cùm in manu Cæsaris Victoris essent omnia) & Archiepiscopales, & Ecclesiarum, & Cœnobiorum pleræque ditiones (quod erat facillimum) sine iminutione ad veteres Dominos redituræ fuissent. Obijt Sanctissimus Præsul in his studijs, & in Juribus Ecclesiarum repetendis An. C. 1622. 2. Novembris. Fuit Vir Orationis, & abstinentiæ maximæ, divini honoris, & religionis proferendæ studiosissimus, legum Ecclesiasticarum, Jurium, & Imunitatum defensor acerrimus, moribus inter hæc svavissimis, lenis semper ac placidus, Sanctorum Præsulum sumus imitator, adeóque *Pater Pauperum* vulgò dictus, denique ad sanctimoniæ leges totus factus & fictus. Nec miracula, ac miraculis simillima eventa (quibus Servi sui merita comprobabat DEUS) defuisse narrant testes omni exceptione Majores: cœlestem Musicam audivisse orantem; pecuniam quam egenis daret, divinitus suppeditatam; aviculam, quam ægrotus optaverat, alieno tempore in conclave involasse; cùm *Pragâ* ab hæreticis proscriptus *Viennæ* in exilio degeret, ac *Pragæ* interim in Metropolitana Ecclesia nocte apparerent lumina, & cantus Sanctorum audirentur (ut post alios in *Phosphoro* suo comemorat *Pessina*) & curiosi quidam è Catholicis per Januarum rimas observarent, visos esse *SS. Patronos Bohemiæ* ab Altari sumo procedere, intérq; eos agnitum *Joannem Lohelium*, qui *Te DEUM laudamus* intonaret. plura ejusmodi miracula, aut miraculo vicina in M.S. Elogio, quod *Abbati* suo *Præmonstratenses* scripserunt invenio; quædam in Oratione funebri leguntur; citatur etiam *Calendarium Germanicum B.V. in Bavaria* impressum, & Bibliotheca Præmonstratensium, quæ postrema non vidi. Sed *Lohelij Epitaphium*, quod ad ejus *sacrum Tumulum* legitur, dignissimum est exscriptu, ídque sic habet:

Quædã Miraculis simillima.

D. O. M.

MEMORIÆ

ILLUSTRISS: & REVERENDISS: SACRORUM PRINCIPIS D. JOANNIS LOHELII.

Epitaphiũ Lohelij Archiep: Prag:

Quem Egra Civem, Ordo Præmonstratensis Teplæ Professum, hoc Cœnobium Præsulem & Restauratorem, Disciplinæ Assertorem, Monasteria hujus Regni & Pannonici & Sarmatici titulo Vicarij Generalis Inspicem, Sebaste Armeniorum Episcopum, Praga deniq; è Suffraganeo & Coadjutore habuit Archiepiscopum, quem ob mores & pietatem etiam perduelles Hæretici admirari debuerant & colere

lere, Virum antiquæ fidei, meri Candoris, ardentis Zeli, effusæ Charitatis, Sanctæ modestiæ, curæ pervigilis, laboris in vinea Domini inexhausti. Qui grassante impiâ factione triennium ob Christum exul, sedi cum gloria redditus, ab invictissimo Cæsare Ferdinando II. Luporum ab ovili suo expulsionem, Ecclesiarum omnium in manum Archiepiscopi restitutionem impetravit, & effecit ut bona quæ dudum hæretico tenebantur invasore, Archiepiscopũ Dominum suum resalutarent. Tandem dierum, operúmque plenus, sensuum adhuc ut animi integer, JESUM ingeminans, JESU meritis ipso animarum die Anno Christi CIↃ.IↃ.C.XXII. *suo* LXXIII. *Cathedræ X. in paratam sibi requiem translatus est, magno sui desiderio, & eximiæ sanctitatis opinione apud omnes relictâ.*

Hic sepultus.

Successor in Abbatia Casparus à Questemberg, & Religiosi Conventûs Strahoviensis Filij Domino Archiepiscopo Patri suo, nunc Intercessori dignissimo.

P.P.

An. M. DC. XXVI.

TIT: LIII.

Wenceslaus Pillar è Præposito Cathedralis Ecclesiæ Olomucensis Societatis JESU Tiro, deinde magni nominis Concionator Pragæ ad Salvatorem.

EQuestris apud Moravos ortus loco *Wenceslaus Societati JESU* juvenis nomen dedit, in qua studijs omnibus egregiè excultus, & Sacerdotio initiatus, accedente naturâ, ad summam dicendi gloriam brevì pervenit; sed ea res in perniciem vertit: nam cùm *Proceres Moravos* haberet in potestate, & ad sumos honores sterni sibi, & muniri viam videret, cupiditati succubuit, & ex *Societate*, quamvìs ab ea benignissimè haberetur, varijs inventis coloribus, missionem bonam extorsit. Nec eum sua post discessum spes fefellit: certatim in eum omnes congerebantur honores: *Canonicus* primùm *Ecclesiæ Olomucensis*, tum *ditionum Capitularium Præfectus*, quo in munere integritatem suam omnibus probavit, OEconomię singulari peritiâ, duabus *Canonicorum Residentijs* exstructis; neque itá terrenis se rebus imersit *Wenceslaus*, ut doctrinæ, & virtutis curam omitteret: certè *Franciscus à Dietrichstein Cardinalis, & Episcopus Olomucensis*, maximus ingeniorum, & vitæ explorator, *Vicarium* pro se in *Spiritualibus Generalem*, ac totius *Episcopatûs Officialem* constituit, cùm paulò antè *Præpositi Cathedralis* dignitatem omnium votis, & plausibus adijsset. Nihil huic Viro aliud propositum esse videbatur, quàm Religionis splendor, & dignitas, Justitiæ defensio, & bene

[Margin notes: 1629. 5. Januarij. — Genus. — Ingressus in Societatem & exitus. — Zelus & Justitiæ rigor.]

bene de omnibus merendi voluntas; certatim ultimis voluntatibus, ùt ſubſcriptor, & defenſor adhibebatur, quo nomine *fundationem pro Sacerdotibus Moravis in Convictu Olomucenſi Martini à Greifenthal* periclitantem ſuſtinuit, erexítque. *Societati JESU* deditiſſimus in Collegij inopia complures ſum̃as mutui nomine dedit per partes, poſtea donavit omnino, quæ ſum̃æ aliquot florenorum millia confecerunt. In *Eccleſia Collegij Olomucenſis* pretioſum *Altare S. Ignatio* ſtatuit cum imagine venuſtiſsimæ artis. Eidem Eccleſiæ ſex majora *ex argento Candelabra*, tum *Imaginem DEI Matris* ex ære, pretioſis exuvijs Induſij Virginei impoſitis venerandam donavit. In *Cathedrali Eccleſia S. Ignatij Lojolæ* feſtum diem ſolenniter quotannis celebrandum inſtituit, grandiorum campanarum ſonitu, Sacro cantato, portionibus Canonicis præſentibus liberaliter diſtribuendis. Frequentiſsimè, etiam *Præpoſitus* dicebat ad populum, tantâ contentione, & vi argumentorum, ut in nullo ſophiſmate hæretici poſſent conſiſtere; quæ res odium maximum Viro concivit, fuítque inter primos, quem hæretici An. 1619. *Olomucij* adorti, in cuſtodiam darent, & verbis compoſitis, in partes *Friderici Zephyrij Regis* trahere conarentur; quæ *Præpoſiti* conſtantia (brevì ſecutâ in *Albo monte* clariſſimâ victoriâ) plurimùm contuliſſe dicitur, ut gratiſsimus *Cæſar* glorioſo, & perennaturo titulo *Capitulum Olomucenſe Fidele* juſſerit appellari. At *Wenceslaus* noſter veterum ſuorum votorum in Religione non immemor, monitore interno nunquam quieſcente, quacunque ope poſſet, ad *Societatem JESU* reverti conſtituit, tantóque (ùt de *S. Hermenegildo* Martyre magnus *Gregorius* loquitur) *ſublimiùs gloriam tranſeuntis mundi cœpit deſpicere, quantò & religatus* (excubijs nuper, & cuſtodijs vallatus) *agnoverat nihil fuiſſe, quod potuerit auferri.* Diu, multíſque annis continuatis precibus, tandem interventu maximorum Eccleſiæ capitum receptus, *Brunam*, ac deinde *Leobium* (quo *Brunâ* Tironum deducta primùm Colonia fuit) ire juſsus, tantum ibi certamen cum teneris illis, & vel ob ætatem innocentibus animulis Vir tantus ſuſcepit, ut in animi modeſtia, ac ſubmiſsione, in ſtudio amoris proprij edomandi, in obediendi, & parendi facilitate, in viliſsimis, & mediaſtinorum proprijs in culina laboribus, præſertim ollis nigerrimis æreis graviſsimis ferè quotidie fricandis, lavandis, tergendis, omnes omnino ſuperaret, & peritiſsimus, & ejùs operis princeps, judicio *Cocorum* haberetur. Biennio Tyrocinij expleto, votis ſolennibus DEO, & Religioni adſtrictus, *Pragam* ad *Conciones Bohemicas in Eccleſia Salvatoris* habendas mittitur. Nutabat tum *Praga*, & paulò antè *Prædicantibus*, ùt vocant, Urbe ejectis, multi Civium aut ſequi ſuos parabant, aut hæreſin fovere in pectore nunquam deponendam apud ſe ſtatuerant; utriſque ſaluti fuit diſertiſsimi hominis oratio, & qui fortunarum omnium exulando, & animæ inſuper naufragium feciſſent, utrumque ſervârunt navigantes in portu; quorum ingens numerus fuiſſe dicitur. Me-

Fundation:

S. Greg. l. 3. Dial. C. 31.

Reditus ad Societatem

Memini narrantes Senes, cùm *jejunia Ecclesiastica Populo* svaderet, protenso aqualiculo rogâsse ventrem: quibus olim *Canonicus*, ac *Præpositus* cupedijs pasci, & nutriri solitus esset? cúmque quotidianas delicias eloquentissimè descripsisset, tum quæsisse, quid jam secum fieret? cœpisse deinde ventrem suum solari, explicare, quæ præmia eum manerent, quàm angusta ad cœlum via foret, aliáque ex interioribus, ac Divinis literis petita; tum auditores ad imitationem sui invitare. omnium sensus fuit, plus illâ dictione ad jejunium & abstinentiam à carnibus profectum, quàm omnibus *Consulum* minis, & pœnis profici potuisset. In eo concionandi munere cùm occupatur *P. Wenceslaus*, ad componendas nescio quas lites, quæ ejus præsentiam poscebant, *Olomucium* (cui *Collegio* tum egentissimo summam aliquot millium Societatem repetens assignârat) ad aliquot tempus *Pragâ* missus, contracto ibi gravissimo morbo, Sacramentis omnibus summâ suâ voluptate communitus, vitâ excessit An. 1629. 5. Januarij, ætatis 60. postquam ultimos octo annos, ut priores non memorem, Sanctissimis exemplis traduxisset. Hæc ex *Annuis Olomucensis Collegij* descripsi. Narravit mihi Senex è nostris, quidquid à labore parandi Conciones vacuum haberet *P. Wenceslaus*, orationi, & colendo diligenter horto Collegij impendisse; eóque *Olomucij* mortuo, *Pragæ* unam, quàm maximè diligebat arborem, intempestivè effloruisse. Vidi A. 1635. in *Collegij Olomucensis* funerali crypta *Senis optimi corpus*, capillis, & barbâ ex rufo jam canescentibus, plenâ, & rotundâ facie, quod integrum esse existimabam, cùm nescio quo, (qui mecum aderat) satìs leniter spirante, propè totum corpus in albos cineres mutatum, & momentò difflatum avolavit in auras, ossibus solis remanentibus.

Jejunium quomodo Auditorib⁹ svaserit.

Obitus.

TIT: LIV.

Ven. Pater Dominicus Ruzola, Ordinis Carmelitanorum, quos Discalceatos appellant.

BIlbilis Urbs Hispaniæ Patria *Dominico* fuit, Viro, hac ætate sanctimoniâ & rebus gestis clarissimo; quem quisquis ignorat, ignorat *Victoriam Pragensem* in *Albo Monte* de hæreticis partam, quæ una *Bohemiam*, *Moraviam*, *Silesiam*, *Austriam*, *Ungariam*, cæterásque omnes Provincias, DEO, Religioni, ac legitimo Regi *Ferdinando II.* restituit. Utar compendio, atque ut hactenus feci *summa sequar fastigia rerum*: nam mihi in hoc opere propositum non fuit vitas & gesta omnia *Divorum* Nostrorum pertexere ac percensere; erunt qui majore otio, & tempore abundantes hæc sibi facienda sument, mihi restat adhuc *magnum maris æquor arandum*; multa sciens omitto: *ut si quis eadem forte conari velit,*
Habere possit aliquid operis residui

1630. 16. Febr.

Phœdrus Augu. Cæs. libertus. in fabulis.

Natales Dominici.

ut canit Poëta; jam ad rem: Natus igitur *Dominicus* est, ùt modo dicebam, in Hiſpania, *Bilbili apud Celtiberos*; duo Matri cùm uterum ferret, *Dominico* gravida, viſa cœleſtia ſunt oblata; prius: videbat habere ſe *Puerum* ardentem faculam ore ferentem, mox toto orbe retia expandentem; alterum, non dormienti ſed vigilanti ſæpius contigit, cœleſtem Muſicam audire perſonantem, & ſuaviſſimos ultra humanum modum odores perſentiſcere. Nullâ interpretatione res eget, ſi vitam *Dominici* inſpicias; nec illud miraculo vacat: ſine ullo Matris dolore editum in lucem eſſe; hæc materna ſunt. At *Dominicus infans* Sabbathinis diebus ſemel tantùm in die Lac maternum ſugebat; *Puer Angelum Magiſtrum* habuit, qui orare *Dominicum* docuit, à quo etiam poſtea toto vitæ curſu excitabatur è ſomno. Decimo quarto ætatis anno *adoleſcens Carmelitanum* ingreſſus eſt *Ordinem*, in quo duodeviginti annos exegit ſanctiſſimè, tum primùm arctioris vitæ deſiderio ad *Diſcalceatos Carmelitas* tranſivit; his initijs & vitæ arduæ progreſſionibus reliquæ omnes Viri hujus ſancti actiones uſquè ad ſenectam ultimam reſponderunt. Poſthæc (ut virtus ſeipſam ſemper auget & perficit) cupîdo inceſſit *Dominicum* ſubeundæ pro Chriſto mortis: impetrârat à Majoribus *ad Barbaras Gentes* profectionem, ac priùs *Romam* adire, & à *Summo Pontifice* facultates ad hoc Apoſtolicum munus neceſſarias obtinere ſtatuerat; res tota *Romæ* cōmutata eſt: nam cùm per id tempus Comitia de *Summo* **Ordinis** *Magiſtratu* ſeu *Generali* haberentur, omnium concordibus Votis electus eſt *Dominicus*, quod onus, & ſi conaretur excutere, victus omnium precibus tandem accepit, & laudatiſsimè geſsit. Inter hæc acerrimum hæreticorum adverſus *Religionem Catholicam* in *Bohemia bellum* exarſit; *Dominicus* protinus in *Germaniam* à *Gregorio XV. Pontifice* miſſus, ad *Maximilianum Bavariæ Ducem* accurrit, cui Sanctimonia vitæ & cœleſti Sapientiâ conciliatus, divinâ providentiâ ſuaviter omnia diſponente, in *Bohemiam* adverſus hæreticos Exercitum ducenti, *Comitem* ſe addidit. *Strakonicij Bohemiæ Civitate*, Chriſti & Matris DEI imaginem nactus (in qua *Chriſto & Matri* oculos hæretici Milites eruerant) eo ſpectaculo intimè cōmotus, jam tum ſpiritu divino intus agente ad cladem, & mortem hæreticos damnabat; hanc *Imaginem* in omnibus bellorum periculis ſociam adſciſcebat ſibi, hanc ſublimem velut cœleſte *Palladium* Catholicis oſtentabat, ſimul efflagitans, ut *DEI Mater*, cujus Majeſtatem in imagine læſiſſent hoſtes, debitas pœnas repeteret, & injuriam vindicaret; hæc illa eſt ſacra Effigies, *Maria de Victoria Albomontana*, in qua *DEI Matrē Dux Bavariæ* primùm, deinde etiam *Roma* honoravit, feſtóque ac celebri quotannis in *Eccleſiis RR. PP. Carmelitanum* cultu quotannis conſecrat, recolítque. In decretorio illo ad *Pragam* prælio, quo omnes hæreticorum vires fractæ conciderunt, *Dominicus Catholicorum aciem* obequitans, alterâ *Cruci affixi Domini ſignum*, alterâ hanc *Divæ Matris effigiem*, quæ ſcin-

Viſiones gravidæ Matris.

Cum Angelo familiaritas.

Ingreſſus in Religionē.

Fit Generalis ſui Ord:

Mittitur Legatus in Germaniā.

Imago B. Mariæ de Victoria.

tillare

tillare & cœlestes quosdam radios effundere videbatur manu præferens, alternis modò *filium*, modò *Matrem* pro Catholicis precabatur, modò ipsos Milites alloquens, ut res poscebat, ut fortiter pro *DEO*, *&* *Religione* pugnarent, verbis flammeis, & ut ita loquar, amentatis hortabatur; quæ res Catholicis incredibiles animos addebat, hæreticos mirum in modum percellebat, sic, ut optimi Scriptores, ac nominatim *Brachelius* existiment: hanc piam Beati Viri *Dominici* audaciam maximum ad *Victoriam* attulisse momentum; súntque ob rem prospere gestam ab *Electore*, cæterísque *Ducibus* actæ *Dominico* gratiæ. At *Cæsar Ferdinandus II. Viennam* venientem summo excepit honore, & in intimam amicitiam admissum, coluit ut Patrem; sed jam tum *Dominicus* sanctam suam quietem respectabat, rediitque ad suos in *Hispaniam Turriasone* totius Urbis occursu salutatus; neque tamen diu cœlesti illo otio frui licuit. quippe *Ferdinandus Imperator* accuratis precibus ab *Urbano VIII.* impetravit *Dominicum*, cujus imperio *Viennam* reversus ex *Hispania* A. 1629. Aulam universam sanctimoniæ suæ priùs famâ, postea etiam veris virtutibus implevit, sed ætas ingravescens paulatim humana illi omnia subtrahere cœpit; præsertim cùm *Dominicum* post tot labores ad capienda præmia ad se divinitas evocaret; paulò pòst adfuit Morbus, in quo sese ad mortem solitis Sacramentis, aliísque Sanctorum modis *Dominicus* comparavit: dum *Sacrum Viaticum* sumeret *Imperator* flexis genibus linteum, ut mos est, suppositum tenuit, præsentibus Aulæ Proceribus (nam in ipsa Viennensi Aula Senex moriebatur) post ecstases, & cœlestes raptus duos (quorum alter biduum, alter octiduum tenuit, in quo à *DEI Matre* aspectabili visitatus & recreatus est) post prænunciatum Mortis diem, postquam *Imperatorem* præsentem ut pacem Italiæ daret, exorasset, An. 1630. 16. Februarij Mensis, evolavit in cœlum, vultu post obitum mirâ venustate, & gratiâ renidente. Plura de Gestis & Virtutibus Viri Sancti adferri potuissent, si integrum volumen, quod de *Dominici vita Caramuel de Lobkovvicz* scripsit, habuissem ad manum, quæ verò attuli, magnâ parte ex *Paradiso Carmelitici Decoris* Authore M. *Antonio Alegre* descripsi.

In acie gestatur à Dominico.

Brach. in hist. eor. temp.

Ferdinãdo II. gratissimus fit Dominicus.

Morbus & mors Dominici.

Tit: LV.

R. P. Jacobus Geranus Societ: JESU.

Dici non potest, quam Sanctimoniæ opinionem ex veris, & non adumbratis virtutibus, hujus sæculi initio apud *Pragenses*, præsertim Proceres, & Nobilitatem Bohemam collegerit *P. Jacobus Geranus* Soc. JESU. Natus erat in Silesia (quidam in *Bohemia* natum affirmant) A. 1558. in Julio, Societatem An. 1575. 2. Julij ingressus, in qua pleraque honorata munia *Pragæ* in publica Regni luce gessit, Regens Convictûs Nobilium

1630.

Patria.

propè quinquennio, *Vicerector*, Concionator, Præfectus Spiritûs Collegiorum, ac denique septemdecim ampliùs annos Rector, eodem semper vitæ sanctæ tenore, nisì quòd aliæ quædam sunt, quibus diversæ hominum ætates comendari solent virtutes; in *Juvenili* vita *Jacobus* modestiâ, puritate prorsus Angelicâ, parendi studio, & dulci pietate inter condiscipulos eminebat; *virilem ætatem* fortia quæque agendo, & patiendo, & omnia ad DEI gloriam consilia, & conatus referendo traduxit; *senex*, contra ejus ætatis morem, minimè rigidus censor, semper cum summa comitate hilaris, nihil sibi unquam indulgens, & singularia omnia, quæ Magistri vitæ cælestis cavenda precipiunt, procul à senecta sua removens, quamvìs bene dictum sit à Poëta: *Multa senem circumveniunt incommoda.* Mirè ejus svavitas, & in gubernando charitas comendabatur, quibus virtutibus fretus à subjectis nihil non impetrabat. Idem in negotijs gerendis fortis, & imperterritus, si quando præsentiam res posceret, arrepto pileo, baculo, Breviario, Rosario B. V. (quod continenter domi & foris sinistrâ gestabat orando) iter etiam longum pedes suscipiebat, DEOque negotij exitum commendabat; quod si ùt optarat, non procederet, de animi tranquillitate amittebat nihil, perinde, acsi nunquam quidquam ea de re cogitâsset. *Lobkovicijs Proceribus* universim (quorum authoritate, & potentiâ, imò etiam opibus, velut columnis *Ecclesia Catholica in Bohemia* eo tempore sustinebatur) deditissimus fuit *P. Geranus*, ideóque parum abfuit, quin ijsdem turbis, quibus *Georgius de Lobkovicz* oppressus est, involveretur, *Rudolfo Cæsaræ* à malevolis concitato. Itaque judicialiter ab *Archiepiscopo Lambergio* examinatus, & miris quæstionibus fatigatus (quas memini me legisse) penè eversus est, nec *Cæsaris* decreto licuit ei *Pragâ* pedem efferre, etsi tum ex *Officio Rectoris* Congregationi Provinciali, quæ in *Moravia* habebatur, interesse oporteret. Totam hanc procellam, & atrocissimam de se *Cæsaris* suspicionem patientissimo animo tulit *P. Jacobus*; nec unquam auditus est queri, donec tandem dies ipsa innocentiam Patris aperuit, præsertim jam vitâ functo *Cæsare*, cùm *Eva Georgij Lobkovicij* filia, Matrona literis omnibus, etiam latinis excultissima, publicè professa esset, *Apologiam pro Parentis sui Georgij defensione* abs se esse scriptam, adjuvante nemine, ob quam tamen complures alij, quasi ejus authores, morte puniti sunt, & *P. Geranus* falsò in suspicionem venerat; quâ re satìs compertâ, cum maxima Societatis, & sui etiam nominis, & patientiæ commendatione calumniam profligavit. Vixit post hæc tempora *P. Jacobus* annis propè viginti in extremo senio orando, & laborando, aliud præterea nihil; munuscula, quæ *catechetica* vocamus, *Rosariola*, *Agnos cereos*, *imagunculas* exornans, & concinnans, sempérque tale aliquid quotidie factitans. 29. Julij An. 1630. cùm *Missam* in domestico *Collegij Sacello* devotissimè, & singulari pietate faceret, jámque penè pertendisset ad finem, calicem sacrum tergendo, sideratione

Marginal notes: vita juvenis — Virtutes. — Persecutio. — Nunquam otiosus.

tione (quam *Apoplexiam* Græcâ voce dicimus) tactus, auferri debuit, & ritè absolutus, atque etiam Sacramento Unctionis munitus, intra horas quindecim mortalem vitam cum æterna fælicitate mutavit, ætatis anno 72. initæ Societatis 55. Mors.

TIT: LVI.

Catharina Comes de Montfort, Adami de Novadomo Conjux, Vidua annis triginta & octo.

MOntfortiorum Illustrissimæ Stirpis decora tot sunt, ut fatigare scribentium manus possint; mihi unica *Montfortina* heroina utramque paginam faceret, nisi proposita brevitas vetaret. In Conjugio vixit *Adami de Novadomo supremi in Regno Bohemiæ Burgravij*, semper cum opinione maximæ Sanctimoniæ, & virtutis, genuítque ei *Filium Joachimum & Luciam*, per quam *Wilhelmus Slavata* gentem suam Illustrissimam in *Rosensem Arborem* jam fatiscentem, ut ità dicam, inoculavit. At ubi Conjux elatus est, tum sibi Catharina ad summam vitæ perfectionem nihil reliqui fecit; comemorabo, quæ mihi *Catharina Schvveriana*, *Civis* postea *Novodomensis*, quæ multo tempore in obsequio *Montfortiæ Cameraria Virgo* fuit, jam anus narravit, quorum aliqua à me perscripta *R. P. Crugerius S. J.* in *Calendarium* suum pridem inseruit: Misericordia in pauperes, & Pietas erga DEUM, præcipuæ *Catharinæ* virtutes fuêre; etsi moderatissima esset in omnibus, neque unquam quidquam nimium vellet, aut nollet, tamen si *pauperes* adesse sentiret, rapiebatur extra se, & in quandam cœlestem rabiem, ut ita loquar, agebatur *Catharina*, sic ut nimia in hoc genere pluribus videretur. Accidebat aliquando, ut prandente, vel cœnante *Catharinâ* sub fenestris canerent *pauperes*, & stipem orarent; exiliebat continuò *Montfortia*, & quidquid in manus veniebat, capones, aves, carnésque cæteras ex mensa per fenestram jactabat, sæpe ipsas etiam lances, dum properat, ejecisse compertum est. Mirabile est quod sequitur (ex quo hujus sanctæ, charitatis originem profundissimam humilitatem fuisse satis apparet) nam cùm aliquando eo pacto (velut bona fortuna apud *Senecam* describitur) impatientiâ charitatis in subjectam pauperum turbam missilia ciborum jactaret, & una quædam ex Virginibus pedisequis Dominam moneret, quid ageret? *Catharina*, ut sensum animi sui panderet, altissimâ & contentissimâ voce: *Me*, inquit, *peccatricem, me, oporteret esse inferiùs, hos autem pauperes loco meo sedere superiùs!* Si curru eunti pauperes obviam venissent, expallescere continuò ipsa, inquietissimè huc atque illuc jactari, quasi vestes ipsa suas laceratura, nec posse conquiescere, donec *pauperes* stipe acceptâ gratias agentes audiret. Ex hac misericordia ortum habuit *Contubernij Novodomensis* fundatio, quâ triginta

Marginalia: 1631. 31. Martij. — Conjugiũ. — ad ult. Mar. — Virtutes, præcipuè in egenos misericordia.

ginta pauperioribus juvenibus alendis liberaliter æterno beneficio providit. Orationis studium. Oratione autem sic tenebatur, ut, quod monstri est simile, septem & pluribus horis aliquando immota, & nullo innixa fulcro genibus flexis duraret, aut extento in formam Crucis corpore, toto vultu terræ affixo jaceret, neque ullo strepitu turbari se pateretur; aulicis Virginibus omnibus post Dominam flectentibus ad desperationem adductis, & curiositate muliebri imitari quantumcunque vellent, non valentibus; illa interim tota imadescens lacrymis, quasi de pluvia veniret, surgebat. Hanc orandi domesticam comoditatem ei præbebat Ecclesia *S. Catharinæ RR.* PP. *Minorum Strict. Observantiæ*, Domui suæ viduali vicina, ad quam, cùm priùs *Ecclesiam* illam ob cognominem suam *Divam Catharinam* magnificè ornâsset, & auxisset, viam sibi suspensam fornicibus lateritijs exstruxit, ut ad orandum diu, noctúque nemine conscio adiret, & nè in *Templo* quidem, conspici ab ullo posset, qui secretum ejus arbitraretur, sempérque laudibus Divinis, diurnis, & nocturnis, quoties liberet, interesset; Eucharistiam bis, aut sæpius in hebdomade sumebat. Ex illo orandi studio nascebatur in *Catharina* summus ardor vincendi sui, & corporis castigandi studium, sic ut frenis, non calcaribus egeret, cilicia, & flagella idcirco frequentissimo erant in usu, & hæc omnia Conscientiæ arbiter vel sinebat, vel vetabat *R. P. Joannes Rotarius Collegij Novædomi Rector*, alíque è Societate nostra, qui ei à confessionibus sacris fuêre. *Collegium S. J. Novodomense*, quod cum marito *Adamo* fundârat, eô mortuô, ipsa de suo ultimis vitæ annis ædificando absolvit. Obitus. Tandem triginta octo annis in viduitate exactis, relictis pulcerrimis omnium virtutum exemplis, An. 1631. ultimâ Martij ætatis septuagesimo sexto, *Sanctam animam DEO* reddidit, in Ecclesia *B. Virginis* adsita illi Collegio, penes *Conjugem, & Joachimum Filium* sepulta. Mirabile & illud omnibus semper visum, quòd, cùm *Catharina*, & decrepitâ esset ætate, & corpori jucunda omnia pro arbitrio negaret, subtraheret etiam jejunando, castigando, tamen cœlesti gratiâ in corpus redeunte, formâ usque ad mortem integrâ, comparata filiæ, & socrui puellis, omnibus illis junior, & pulchrior videretur, DEO scilicet corpori tam obsequenti gratiam conciliante.

TIT: LVII.

Ferdinandus II. Imperator Augustus, & Bohemiæ Rex.

1637. 25. Febr. NEmo à me in hac brevitate, & Sanctorum, ac piorum Virorum Indiculis, devictas gentes, captivam hæresim, fractos rebelles, prælia, victorias, trophæa, triumphos expectet; hæc omnia alteri servantur loco, jam pridem tam pedestri, quàm equestri, ut ità dicam; oratione à pulcerri-

cerrimis ingenijs, & disertissimis Oratoribus, augustè, & magnificè sunt decantata; ego virtutum argumenta, ídque ipsum brevissimè, in *Ferdinando* tractabo, cætera omniũ Regum imitatione dignissima ad *Lamormainium* nostrum remittam. Ab infantia Timorem Domini à Matre Sanctissima fæmina didicit cum Divinæ glorię, & Religionis Catholicæ proferendæ ardentissimo studio conjunctum: *Sæpe dicere auditus est (si id è re divina foret) paratum se Regnis omnibus, & Coronis exutum cum Conjuge Augusta, & Cæsareis liberis perâ cibali onustum, baculo armatum ostiatim panem precibus emere.* Tantum aberat à cupiditate regnandi! regnabat ergo *Ferdinandus*, ut Religio, fides, justitiáque regnarent; adeóque velut *Vicarium Regni* sui vel miraculis tuebatur Divinitas, cùm jam auxilia humana, & spes decollarent; potuítque de *Ferdinando* vetus illud occini: *Christus imperat, Christus pugnat, Christus triumphat!* Tantâ in hostes juratos utebatur clementiâ, ut non modò vitam, & opes redderet, sed multos ex ijs Titulis, & honoribus augeret, illúdque *Joabi ad Davidem* (quamvìs imeritò) usurparent veteres Aulici: *diligentes te odisti, & diligis odientes.* In quos ille, quæso (si *Bohemos hæreticos* excipias, quibus tamen pepercerat, nisì omnium in consilio sententijs victus fuisset) in quos, inquam, supplicium decerni, & stringi secures jusserit? è *Moravis Directoribus* unus de *Bitovva* caput amisit; ex alijs nè quidem *Andreas Tonradl*, qui in Oratione, quam pro hæreticis suis habebat, ad *Ferdinandum* (ùt fide dignissimi, & in *Aula Cæsaris* cum fide versati Scriptores tradunt) in Cæsaris pectore manibus ludebat, nodósque in thorace *Ferdinandi* intorquebat, nè ipse quidem *Andreas* hanc Majestatis, & Principis apud se nati irreverentiam pœnâ luit. Vide, quæ recitat in *Actis publicis Landorpius*; Nullus ex tot conjuratis Provincijs (quas nominare nihil attinet) punitus est, nisì qui se ipsum exilio, aut ultroneo ad hostes accessu, miseratione fecit indignum. Pietas adversùs *DEUM, DEI Matrem*, ac cæteros Cœlites innata, cum *Ferdinando* videbatur crevisse, non poterat dulcedine illâ pietatis expleri; ab hac vires sumebat in hostes, plenúsque cœlesti fiduciâ, in summis Regnorum periculis, quietus, & imperturbatus durabat, meruítque à Christo Crucifixo loquente è signo suo solatium percipere, & victoriam pollicentem audire. Adjuvit & *Mater DEI Ferdinandum*, cùm pro eo solicita *Svicardum Moguntinum Antistitem* suffragium ad dignitatem Imperij *Ferdinando* dare jussit, læta omnia Imperio, & tuta promittens. Quot ei hostes hæresis, quot invidia, & livor, quot suspicio, & infidelitas, quot odium *Stirpis Austriacæ*, & æmulatio excivit? omnes aut victi, aut conciliati sunt. Lege *Acta publica*, & quæ in vita ejus antè laudatus Author prosequitur. Ego (quod sinè prejudicio ullius dictum velim) ità sentio: plurimo tempore pietate, & Christianis virtutibus *Ferdinando* parem *Cæsarem* alterum ægre nominari

Religionis zelus.

Clementia.

Slavata Cãcell. in Apol. adv. C. Turnium.
Khevenhil. in Annal: Ferdinand:

Pietas Ferdinandi.

minari posse, eúmque Phœnicum, ut ità dicam, de genere ortum, quam Regiam volucrem semel ætate unâ nasci, aut si malumus, sæculis raram esse credebat Antiquitas.

Tit: LVIII.

Venerabilis Pater Albertus Chanowsky è Societate JESU.

1643. 16. Maij. NAtus est *Albertus* in vetere, & semper Catholica *Kotaucziorum* apud *Bohemos* familia, cujus Majores jam tum clari Equites ad *Mediolanum à Friderico Ahenobarbo* Cæsare circa An: 1160. Equites aurati in

Natales. historijs nostris creati leguntur. Adolescens *Societati JESU* nomen dedit, eíque *quatuor solennibus votis* illigatus honoratissima munia gessit, sed DEUS illi animas (quarum multa millia in *Plsnensi*, & *Prachensi* Provincia ab hæresi ad veram fidem, & aliquos ad vitæ Sanctimoniam adduxit) dare constituit. Egit in hac Regni luce *Vitam* verè *Apostolicam*, & qualem in media *India* exigere potuisset, pagatim, villatim pedes perreptans, opportunè, importunè (quamvìs istud ob viri cœlestem prudentiam, & svavissimos mores vix unquam accideret) Regnum DEI prædicabat; panis, & caseus cibum, aqua potum præbebat, lacernâ, & pileo in vultum pendente tegebatur. Non possum in hac proposita brevitate Virtutum Apostolicarum exempla percensere; extant res ejus gestæ, editæ ab *Joanne Tannero* nostro, éstque

Humilitas. liber in manibus. Vidi amabilissimâ canitie *senem* paulò ante mortem An. 1641. cùm ad nos *Pragam* venisset. Mirum illud & humilitatis suæ, & amoris in *Societatem* sui edidit per eos annos *P. Albertus documentum*: nam auditâ *Collegij Pragensis* fame, (quam bellum & in *Bohemia sedes belli* constituta fecerat) coëmtis, partim etiam dono piorum comparatis aliquot *anserum* (quorum in *Prachensi*, & *Plsnensi* regione proventus est maximus) centurijs, non dubitavit id ætatis, conditionis, invaletudinis *senex*, omnes eos anseres in unum gregem coactos, *Pragam* pro nutriendis *Collegij Socijs* appellere; sequebatur gregem virgâ per iter, & voce monendo, plerumque ipse aut *Divini Officij Psalmos*, aut *Rosarium*, ùt vocant, *Virgineum* precando decurrens, & in loco pascens, donec *Pragam* per *mediam Urbem*, quò destinârat, cùm anseribus perveniret; qua in re *Carolomanni*, & veterum illorum *Cœnobitarum* renovavit Exemplum, gregem Monasterij pascentium; nulla erat *Alberto* honoris humani cura, se & majores, & cognatos prorsus oblitus, unam DEI gloriam per animarum salutem quærebat, maximè pauperibus, &

Mira quædam de eo. rusticis DEO lucrandis intentus. DEO placuisse *Apostolicos* hosce *labores* Cœlum sæpe miris eventis ostendit: fuêre, qui eum cœlesti lumine circumfusum, & qui igneos quosdam globos super ejus cubiculum effulgere non semel

mel ſpectârint; fuêre, qui collatis temporibus, in duobus ſimul locis, maximè cùm morientibus adeſſet, eóſque ad mortem compararet, clarè perſpexerint; ipſius *P. Alberti* confeſſione conſtat, non ſemel nocte intempeſtâ ad ſe veniſſe *adoleſcentulos* cum facibus, & ad ignotos ægros, & jamjam morituros deduxiſſe, ut Sacramenta perciperent; qui peracto pietatis officio, & *Patre* reducto, ſubitò videri deſinerent, quos ob id, & ob illam formæ gratiam humanâ majorem, & modeſtiam prorſus cœleſtem *P. Albertus*, & cum eo *Nos* quoq; Cœleſtes genios fuiſſe ſuſpicamur. Celeritas quædam mirabilis, cùm opus eſſet viro addebatur Divinitus: *Aurigæ*, qui eum ad ægrotum herum vehebant, paulò antecedentem *Patrem*, omni conatu ut currum conſcenderet, properabant conſequi toto itinere ægerrimum pedibus, & tardum ſenem, non poterant, cúmque ad terminum viæ perveniſſent, jam multò antè *P. Albertum* eò adveniſſe comperiebant, videbántque apud ægrotum ſtare, & ad mortem diſponere, neque unquam peritiſsimi viarum, quâ id ratione contingere potuerit, ſcire ſe ſtupentes fatebantur; plura admiranda, & in virtutibus, & in geſtis, habet *Liber laudatus*, ut ſupervacaneum ſit, notiſsima omnibus comemorare. Obijt Anno 1643. 16. Maij Apoſtolicus Senex Obitus.
Clatovviæ, velut quondam *SS. Patriachæ Noſter Ignatius* nullo honore mortis, in Cellula ſua DEO ſoli vacans, nec niſi jam exſpirantem Socij invenêre; ſepultus in extemporali Sacello Collegij Clatovienſis, éſtque ejus memoria apud Senes omnes in benedictione, corpus diu incorruptum in tumulo perſtitit, ut ab illis, qui viderant, accepi.

TIT: LIX.
Venerabilis Pater Fridericus Hunecken è Societate JESU.

ORtus eſt *P. Fridericus* in *Marchia Brandeburgica* nobilibus parentibus, conſtátque *Königsmarchium* magnum apud *Svecos Ducem* ſangvine propè contigiſſe, quo nomine *Sveci* aliquam aliquando rationem *P. Friderici*, dum in vicinia *Commotovienſi* cætera diriperent, habuêre. 1640. 28. Maij. Genus.
Societati JESU in Provincia Bohemiæ nomen dedit, ſtatímque ſeſe animabus adjuvandis addixit; in illo hæreticorum Regno An. 1618. cum Socijs ejectus, non ùt alij in *Auſtriam*, ſed cum *P. Daniele Stigelio* Commotovienſis Collegij Rectore, in *Saxoniam*, *&* *Patriam* ſuam exulatum abivit, magno Divinæ gloriæ pretio, ùt in *Provinciæ Annalibus* ejus temporis latè, & lætè comemoratur; Religioſorum, ac præcipuè Religioſarum Virginum Cœnobia (in Diœceſi Halberſtadienſi, & Magdeburgenſi, tum Hamburgi & Lubecæ) obibant hi duo, ad animas regendas nati viri, omnéſque qui adhuc ſupererant, *Catholicos* in vetere Religione firmabant. Extat apud me de his

Apoſtolicis laboribus, & nominatim de expulſione Dæmonis Magdeburgi manu R. P. Danielis Stigelij ſcripta narratio.

Poſtquam victricibus *Ferdinandi II.* armis reditus *Noſtris Patribus in Bohemiam* impetratus eſt, *P. Fridericus Commotovij* conſedit, totámque illam viciniam ab hæreſi purgavit tantâ rationum vi, tot virtutum exemplis, ut nunquam poſtea ullis *Saxonum, ac Svecorum* armis, aut è *vicina Saxonia, & Miſnia* ſubrepentium *Miniſtellorum* calliditatibus à cognita ſemel veritate abduci potuerint. *Catherberga* oppidum eſt velut nidus montibus ijs, qui *Bohemiam à Miſnia* diſpeſcunt affixus, hunc ſibi potiſsimùm locum excolendum ſumſit, & viginti ampliùs annis excoluit; adibat illos montes ſacris, & feſtis diebus pedes, etiam in extrema ſenectute, ac primis quidem annis cum vitæ periculo: vivebant adhuc non ante multos annos, qui ſe olim conſilium interficiendi *Patris* demandatum à cæteris in ſe ſuſcepiſſe ultrò fatebantur, ùt ex ipſismet audivi. at nihil poſtea illis hominibus mitius, poſtquam videlicet *Patris* operâ fidem noſtram amplexi fuiſſent, hodiéque in ea conſtantiſsimè perſeverant. At *P. Fridericus* (quo ego *Magiſtro Spiritûs* uſum me indignum glorior) *Commotovij* An. 1648. plenus dierum, 28. Maij deceſsit in Domino, aliquot hominum millibus Eccleſiæ adjunctis, *Apoſtolum* tota vocabat vicinia; mitiſsimi Vir ingenij fuit in alios, rigidiſsimus in ſeſe exactor; vino plerumque abſtinebat, cibi parciſsimus, in vigilijs, & oratione multus, mortificationis, (ùt appellamus) ſtudioſiſsimus, veſtibus cilicinis, & flagellis in ſe animadvertebat ſummo rigore; vidi eum non ſemel (piâ fraude, quaſi unicæ eſſent illæ *Saxonum, & Marchiacorum* deliciæ) *halece crudâ*, pro carne veſcentem: *exhortationes*, quas ab eo in cœtu Sociorum dictas audivi, tanto ſpiritu, tantâque doctrinâ plenæ erant, ut paucos meminerim ſolidiùs, & fortiùs, quod propoſuerint, probantes; multas ei prærogativas divinitus conceſſas aliqui narrant, éſtque ejus vita compendio, *vitæ Ven. P. Alberti Chanovvsky* ſubnexa à *P. Joanne Tannero* noſtro, qui aliquot ejus *Epiſtolas* Spiritu Divino plenas Typis vulgavit. Fuiſſe P. *Friderico fratrem Germanum Nicolaum* nomine *Stigelius* affirmat, virtute ſimillimum, qui illis *Exilij* annis (An. 1618.) *Collegium Hildeſienſe Rectoris* nomine gubernavit.

Vita Apoſtolica.

Obitus.

In M. S.

TIT: LX.

Venerabilis P. Martinus Stredonius è Societate JESU.

1649. 26. Auguſti.

Prima ætas P. Martini.

HUnc Virum famâ Sanctitatis, & cœleſtibus gratijs præſtantem *Glivicium* Sileſiæ Civitas genuit Anno prioris ſæculi 1589. non ut quidam ſcripſêre 1587. nam quæ nos de ætate Noſtrorum Patrum adferimus, ipſis ſingulorum autographis Brunenſibus & Libris *Examinum*, ut vocamus, nitun-

bituntur. Juvenis vixit annis aliquot in *Contubernio S. Wenceslai Pragæ*, & Humaniora, quæ vocamus ſtudia decurrit, dein *Pragâ* ad Societatem acceſſit Anno 1608. 25. Septembris: jam tum lingvas callens, præter *Latinam*, *Bohemicam*, *Polonicam*, *Germanicam*; Scholas propè omnes docuit in Societate, *Grammaticam* à Rudimentis inchoando, *Poëſim*, *Rhetoricam* Annis duobus, *Philoſophiam*, & *Theologiam* explicuit; Hinc regendis noſtris admotus *Brunenſe* bis, bis *Pragenſe Sancti Clementis Collegium* rexit, ſemel *Præpoſiti* nomine *Domum Profeſſam Pragenſem*, bis *Provinciam Bohemiæ* univerſam gubernavit; Denique vitâ ſummâ virtutis laude peractâ *Brunæ* obijt 26. Augusti, 1649. Erat *P. Martinus* Vir maximæ Orationis, ex ipſo ejus vultu res divinas eum cogitare ſemper, apparebat, neque ullus eum contrà intueri poterat, quin continuò animadverteret cœleſtibus ejus mentem negotijs occupari. Annis compluribus in varijs Provinciæ munijs *P. Martinum* videbam, vultum nunquam mutaſſe, multóque minùs animi prudentiſſimam quandam conſtantiam & gravitatem amiſiſſe. Preces ad DEUM genibus flexis peragebat omnes, niſi per morbos (nam plurimis conflictabatur) non poſſet, tum enim in Oratorij ſui gradu compoſitis manibus ſedebat, aut legebat; in quo ſitu ſæpius illum deprehendi, cùm mihi in Tirocinio meo *Janitoris* officium & Provincia demandata fuiſſet, atque is ad januam Collegij vocaretur. Abſtinentiâ ciborum fuit prorſus mirabili, & artificioſâ: ita enim prandebat, & cœnabat nobiſcum, ut omnium oculos falleret, ſemper occupatus in cibo, cultris, fuſcinulis, cochleari, cùm ad extremum nihil tamen guſtaſſet, niſi fortè intritum in cereviſiam, quam in ſcutellam infundebat, panem; quo cibi genere libentiſſimè veſcebatur. Miris, & multis eventis viri Sanctimoniam illuſtravit DEUS: conſtat eum, cùm *Miſſam* legeret, & ardore divino raperetur, ſublimem evectum, & elatum à terra ſic ſtetiſſe; ſæpiùs flammarum cœleſtis lux circa Patrem viſa; in obſidione *Brunenſi Svecorum*, viſus eſt aliquibus ſublimis ſuper ipſius Eccleſiæ noſtræ tectum flexis genibus divinam miſericordiam implorare pro populo; mirúmque illud fuit excuſſum è machina murali *globum ferreum* cùm innoxiè ante P. *Martini* pedes cecidiſſet, hunc ultimum fuiſſe, quem *Sveci* in Urbem emiſerint; exinde inclinari res Svecorum cœpêre, & denique ſoluta obſidio eſt, quaſi vires amiſiſſent machinæ, & periculo tanti viri offenſi SS. Angeli, Urbis Præſtites, & Tutelares, hoſtiles conatus, & conſilia ſubnervaſſent. Neque modò homines, ſed etiam animæ ex flammis piacularibus auxilia Patris petiêre & lætiſſimè impetravere. Erat P. *Martino* chariſſimus & in Tyrocinio *Societatis* quondam contubernalis P. *Georgius Sigiſmundi Litomyſlenſis Bohemus*, Vir in magnis rebus, & munijs verſatus; is cùm obijſset, ſolicitúmque ejus obitus P. *Martinum* haberet, utrúmne adhuc teneretur in pœnis, an jam Cœlo receptus DEO frueretur? apparuit veteri Amico *Georgius* in Cœlum proficiſcens,

Munia & res geſtæ.

Exempla Virtutum.

Viſio ei oblata.

ciſcens, atque illum Pſalmi verſiculum dixit: *Dextera Domini exaltavit me* & cum dicto ex oculis amiſſus eſt. Plura ejusmodi lectu dignisſima continet *vita venerabilis hujus Patris*, quę hîc otiosè repetere ſupervacaneum reor. Facere tamen non poſſum, quin de præcipuis quibusdam in Gubernation virtutibus teſtimoniū adferam viri cujusdam è Societate Eximij, qui P. *Martino* familiariſsimè uſus, hæc ſuâ manu conſignata in Provinciæ noſtræ Archivo reliquit:

R.P. Ludovicus Crasius

Teſtimonium de ejus Virtutibus.

Fuit R. P. Martinus Vir verè Spiritualis, alieniſſimus ab omni humano & mundano affectu, Spiritu Chriſti principali à DEO confirmatus, & virtutum ac vitæ ejus magnus admirator ſimul, & imitator; Hinc quidquid mundus inſipiens imprudenter amat, & ſolicitè quærit, id ille ſemper contemſit, & modeſtè declinavit; nec raro dixit Socio ſuo, *ſe omnem humanum honorem, & pompam, ac plauſum inanem ferre non poſſe, & quidquid aliquam affectatam elegantiam redoleret, odiſſe; idque non minùs factis oſtendit, quàm verbis expreſſit. Non facilè etiam externos viſitabat, niſi graviora momenta, aut privata cujusque Collegij commoda, bonúmve aliquod Spirituale eum ad id faciendum compellerent. In Confeſſionibus ordinariè locum poſtremum, licèt* Superior *eſſet, affectabat.* Pallium, *cùm non haberet proprium, illud à* Janitore, v coquo *non raro mutuum accepit, eóque, licèt breviore, indutus in publicum prodijt, ſui contemtûs gratiâ. Cum defunctus* Rectoratu Brunenſi Pragam v*caretur, non erubuit per aliquot milliaria vehi curru ruſticano, quem trahebant duo boſculi, eo uſurus uſquè* Pragam, *niſi ejusmodi* poſta boaria, *ùt ipſe loquebatur, nimis lenta fuiſſet. Nota etiam eſt ejus in victu parcitas, in veſtitu ſimplicitas, in uſu rerum ordinariarum moderatio.* Potus *ejus potiſſimùm cerevſia fuit; &* vini *modicum; tempore menſæ ità ſe occupabat, & in ſcindendis & vertendis dapibus, acſi plurimum comederet, cùm interim parciſſimè veſceretur, & pane magìs, quàm carnibus, eóque ſolo diebus Veneris ùt plurimum nemine ferè advertente. Veſtes ejus interiores fuêre ſimplices, & longo uſu attritæ; Libri precatorij tales erant, quibus nemo alius uti voluiſſet. In cæteris omnibus ſemper deteriora, & viliora quærebat. Nihil elegans habuit ad ſuos uſus, nihil pretioſum, nihil ſuperfluum; & non ſemel quibusdam rebus ad uſum oblatis, vel ad confortandam valetudinem præſcriptis uti noluit, quia nimis pretioſas exiſtimabat pro paupere Religioſo.*

Denique ſibi parcus, in alios erat Religiosè liberalis. *Quam profundè humilis eſſet, vel ex eo cognoſci poteſt, quòd cùm eximijs tum à natura, tum à gratia divina dotibus eſſet ornatus, nunquam tamen auditus ſit de ſe, aut rebus ſuis magnificè loqui, aut per jactantiam dicere, ſeu facere, ad ſui commendationem. Vixit inter nos ſemper quaſi minimus ex nobis, nihil eximium præ ſe ferens; in miniſterijs culinæ non infrequens. Cùm vitam privatam ageret, nemo illo continentior, nemo humilior erat; Regularum, ſi quis, obſervantiſſimus,*

cu-

cubiculi, & solitudinis cultor penè assiduus, nulli molestus. Extraordinarias verò gratias, quibus à DEO præditum fuisse suspicamur, ità studiosè semper occultavit, ut non nisi quasi per rimulas earum radiolos permitteret, non volens foras erumpere, quæ nobis suspicionem moverent, latère amplius aliquid in arcano pectoris ejus, quàm foris appareret. Inter alias ejus virtutes maximi semper fecimus admirandam ejus in tolerandis, & excusandis aliorum defectibus prudentiam, & longanimitatem, & in corrigendis subditorum erratis solertiam; Quidquid coram illo minùs discretè, aut non satis moderatè fieret, aut diceretur, id ille, suaviter erubescens, tacitus dissimulabat. Si quis absentem incusaret, argueretve de dictis, aut factis imprudentibus, ipse mirâ dexteritate eum excusabat, & quandoque operosè etiam defendebat; neminem certè passus est unquam opprimi, aut gravius aliquid pati per calumniam. Subditorum errata per tres, quatuorve dies sæpe dissimulabat, nec facilè negligebat, si momenti alicujus essent, sed tempora magis opportuna observabat, quibus non tam pœnam ùt Judex *delinquentibus infligebat, quàm ùt* Medicus *medelam adhibebat. Neminem turbatum, nec unquam turbatus ipse corripuit; Sed cùm pacato essent animo, & correctionis capaces, delinquentes monebat suaviter, & salubriter corrigebat.*

Prudentia P. Martini mirabilis.

Fuit in eo etiam à nobis notata tam singularis in agendo moderatio, ut nunquam sit visus aliquid agere præcipitanter, nihil non quasi præmeditatè loqui, nihil alicujus momenti decernere, nisi consulto priùs per preces divino oraculo; præveniebat etiam plerumque, quæ mirâ sagacitate prævidebat, negotia, sibi proponenda; hinc, qui illa proponebant, semper parata responsa, & prudentissima Consilia accipiebant. Ità etiam ordinatè processit in omnibus, ut suas singulis actionibus præscriptas haberet horas, quas ità ad amussim observabat, ùt non nisi ob gravia momenta præscriptum ordinem interrumperet, aut transponeret. In familiaribus colloquijs cum domesticis ità noverat miscere utile dulci, ut omnes caperet humanissimâ quadam gravitate, & non minus prodesset, quàm declararet. Erat illi etiam familiare, de proposito quopiam, ex re nata, argumento, aliorum sensa exquirere, & Religiosam recreationem jucundâ simul, & eruditâ collocutione temperare. In negotijs fuit serius, & indefessus; nullum aggrediebatur, quod non haberet funditus perspectum; Rationes verò, quas dictabat ad negotij alicujus expeditionem, certæ erant, & solidæ, ac benè ponderatæ; quibus etiam per preces à DEO impetrabat robur, & firmamentum. Hinc magnâ pollebat in rebus agendis energiâ, & nihil penè inchoabat, quod non ad optatum finem perduceret.

Moderatio & cunctatio.

Charitatem ejus erga Subditos commendabant plurima; maximè verò erga infirmos tam corpore, quàm Spiritu paterna quædam cura, & sollicitudo; Hos frequenter visebat, & solabatur; & ut erat medicamentorum non ignarus, sæpe suâ ipse manu remedia parabat, & porrigebat. Scio illum longanimi

suâ

suâ patientiâ, & suavibus modis aliquot contra vocationem tentatos sanasse, & in Societate *conservasse, quos alius præcipitando, aut minùs discretè agendo perdidisset. Et memini ab eo mihi dictum de quodam, cujus dimissionem urgebant nonnulli:* quam, *inquiebat*, accepturus essem à DEO remunerationem in die judicij, si illum præcipitanter dimitterem? nunquid mihi exprobraret meam præcipitantiam? nunquid damnationem suam mihi adscriberet? absit ut perdam, quem sanare, quem servare, & salvare possim!

Orationis studium.

Devotio *ejus erga DEUM quotidianis experimentis probata satis ostendit, illum plus cum DEO, ùt plurimum, quàm cum hominibus egisse, & orationi plus temporis impendisse, quàm negotijs. In omnibus Divinis Officijs ipse semper primus, & præsens aderat, in* Litanijs, Vesperis, sacris cantatis, precibus publicis. *In periculis verò, suísque difficultatibus, & morbis uni, & soli DEO fidebat magis, quàm omnibus humanis præsidijs; Hinc cùm esset* Superior *frequenter suos ad orandum excitabat, & statas precum horas in privato Sacello eis præscribebat.* Pragæ *cùm esset, in* Festo Sanctissimi Corporis Christi, *magnam curam & solicitudinem habuit, ut* Processio in Collegio Sancti Clementis *intra octavam haberi solita, cum aliquo splendore, & pompa eo anno perageretur, propter alienos à fide milites Svecicos, qui tum adhuc* Pragæ *morabantur, dicebátque eam futuram ultimam occasionem, quam habiturus esset,* Sanctissimo *huic* Mysterio, & Christo *suo obsequium, aliquale exhibendi. Et verò ipsemet* modum Processionis, & ordinem *suâmet manu conscripsit, habuítque illa non minorem plausum, quàm splendorem.*

Turbatissimo Patriæ *statu cùm iter faceret per loca ab hostibus, & prædonibus infestissima, solus ipse plerumque cum Socio, & Auriga, absque militari præsidio, solius DEI fretus assistentiâ, proficiscebatur, & viæ ducem sæpe non admittebat. Constat autem non semel in evidentia pericula incurrisse, eáq; mirabiliter evasisse.*

In ultimis annuis Exercitijs, *quæ fecit* Glacij, *enixè petijt à Socio, ut defectus à se commissos, sive ab illo, sive ab alijs observatos, sibi indicaret, & id ut faceret, multis argumentis tandem persvasit, nec minus promtè exinde correxit quidpiam, quod audiverat alijs quibùsdam displicere, etsi adiaphorum esset, & ab eo fieret optimo fine. Ad hæc in dandis consilijs satis prodebat, quantam haberet nostri* Instituti notitiam, *& experientiam in rebus agendis. In judicijs, & decretis suis erat consideratus, & fortis, non pertinax; In secretis taciturnus, ponderabátque omnia* juxta rationes æternas. Non erat personarum acceptor, *sed omnes æqualiter amabat. Quos autem advertebat plus habere solidæ virtutis, & majoribus ad res tractandas pollere præsidijs, eos præ cæteris æstimabat, & sæpiùs adhibebat ad negotia expedienda. Aliorum etiam consilia audiebat, libentérque sequebatur, si judicabat esse accommodata. Et hæc de ipso breviter, ac paucis dicta, coronet fama communis tam* Nostrorum *privata, quàm*

quàm publica Externorum, *qui illum tanquam* virum Sanctum *semper suspexerunt, & prædicârunt, serium in omnibus, in spiritu solidum, prudentem in Consilijs, in negotijs expertum, moderatum in agendo, in regendo sedulum, & longanimem, in amore; & honore proprio mortificatum. Qui noverunt illum à viginti, triginta, & quadraginta annis, affirmativè laudant omnes ejus in studio virtutum inconcussam constantiam, dicúntque illum sibi semper similem, & unum, eundémque fuisse, & ab inita via perfectionis nec latum ungvem deflexisse, ac semper fuisse gravem, & serium, ab humanis abstractum, cum DEO conjunctum, mortificatum. Denique quocunque nos vertimus, sive consideramus dies, & annos, quibus in Societate vixit, sive functiones, & munia, quæ in ea obivit, sive exempla, & documenta virtutum, quæ nobis dedit, sive ea omnia, quæ & fortiter egit, & patienter toleravit, ubique quasi importunè occurrit pulcherrimum illud Sanctæ Matris Ecclesiæ de SS. Confessoribus Elogium:* Ecce homo sinè querela, verus DEI cultor, abstinens se ab omni opere malo, & permanens in Innocentia sua!

Hactenus testimonium de virtute VEN: hujus Patris, quod qui virtutem norunt, & in quo vita Spiritualis, & Religiosa consistat, sciunt, sinè dubio pluris æstimabunt, quàm si de eo miracula nescio quæ prædicari audirent.

Adjiciam novissimè *novem solatia*, quæ paulò ante obitum suum Amico dictarat P. Stredonius, quorum meditatione lætus moreretur:

I. Quòd centuplam Superiorum erga se infirmum charitatem experiretur. Solatia morientis.
II. Quòd si unquam, tum voluntatem haberet cum Deo conjunctam.
III. Quòd suorum Superiorum voluntatem fecisset omni tempore.
IV. Quòd nullum mortalium ex proposito offendisset.
V. Quòd fideliter administrasset, quæ spectant ad cultum Divinum.
VI. Quòd ipsum DEUS morbis exercuisset.
VII. Quòd ab ipsa Infantia à Beatissima Virgine mirabiliter fuisset educatus.
VIII. Quòd florem virginitatis speraret se illaturum sepulchro illibatum.
IX. Quòd moreretur Filius Sanctæ Rom: Ecclesiæ, & S. Matris Societatis.

TIT. LXI.

R. P. Andreas Metsch Societatis JESU, Vir Apostolicus.

FUit hic Vir maximis ad dicendum pro Concione sacra præsidijs à DEO instructus: audivi sæpe dicentem ad populum, cùm velut *Pericles* permisceret omnia; ridebat cum eo, & flebat populus, & quidquid is inceptaret; Brunæ An. 1636. festo Nativitatis, dum JESUM recens natum, & ex eo nato Cœli & terræ, Angelorum, Cœlitum, Patrum, & totius generis humani lætitiam describit, insanire videbatur affectu, sed *dulce est*, ait ille, *de-*

1651. Eloquentia ejus.

ſipere in loco. Cantillabat & ipſe verſiculos Chriſto nato, & populus, quod antè non audierat, ſequebatur cantando, quisque modulabatur, ùt poterat, póſtque paululum dante illo ſignum, conticeſcebant univerſi, tum iterum ciebat ille lacrymas, & gemitus eliciebat ex cordibus; nihil ſimile in vita vidi, aut audivi: riſus, fletus, cantus, gemitus, genua ponere, ſurgere, rurſus flectere, abjicere ſeſe, repetere clarâ voce, quod repetendum Pater monebat, idem erat populo; imperabat in animis, ſed imperium moderatè, & prudenter exercebat, nihílque imperabat, niſi quod ab Auditoribus impetrare ſe poſſe ſciebat; ſed ad hiſtoriam vitæ veniamus, quam brevi indiculo pro tantis rebus geſtis complectemur;

Nativitas. Natus eſt P. *Andreas Metſch Ridlingæ in Svevia* An. C. 1586. 12. Menſis Julij. in *Sileſiam* venit admodum puer, vocatus cum parentibus ab *Avunculo Jerino*, qui poſtea ſæculi hujus initio *Wratislavienſem Epiſcopatum* adeptus eſt. Ut primùm *Andreas* ex Ephebis exceſsit, ſtatim ad *Societatem* animum adjecit, ob id ſæpiſsime à Parentibus (qui in eo ſpem collocârant ſuam) tum ab Avunculo verbis, colaphis, & verberibus vapulans, denique conſtantiâ evicit, ut An. 1603. *Brunæ* bonâ omnium gratiâ in Societatem reciperetur. Tranſilio ſtudiorum annos omnes; mox ut adhiberi ad Conciones cœpit, placuit, eámque provinciam concionandi per

Vita Apoſtolica. annos continuos 40. in varijs *Auſtriæ*, *Moraviæ*, *Sileſiæq;* Collegijs ſemper cum dignitate & præſenti fructu ſuſtinuit; diligentiſsimè præparabat ſeſe, neque unquam ſatìs aut ingenio, aut memoriæ ſuæ, imò neque judicio fidebat, quin ex alijs quæreret, quid aptum eſſet, quid minus; ſæpe etiam jam ſenior non dedignabatur Juvenes noſtros conſulere, ſummâ demiſſione animi, & comitate verborum ſciſcitans, quid in hanc, vel illam Evangelij ſententiam legiſſent. Sed jam ad *Apoſtolica*, quæ DEUS per eum operatus eſt, merita veniamus; reliquit enim P. Andreas poſt obitum *Indiculos*, tum ad exemplum, & imitationem ſociorum, tum ad gratias DEO agendas, & ſeſe erigendum, ſi quando fortè, ùt Sanctis Viris evenit, contraheretur ani-

Felices ejus labores. mo, tum alijs pijs de cauſſis; reliquit, inquam, *Indiculos*, in quibus perpetuatâ in omnes vitæ annos diligentiâ de nomine annotârat, quos ad Religionem Catholicam Divinæ Gratiæ beneficio (id enim ſemper addebat) adduxiſſet, quos in peccatis malè hærentes ad pœnitentiam, quos ad vitam ſanctam excitâſſet, quos DEO ſervâſſet; ex illo igitur Indiculo quæ ſequuntur deſcribo: *Hæreticos* ſanctis, & doctis colloquijs *decem millia*, *& duodevicenos*, præter calculationes quasdam notis arcanis conſcriptas, quas intelligere non licuit. *Miniſtros ſeminiverbios*, ut ità dicam, *Prædicantes* paſſim vocant, *novem* de nomine recitabat, qui Fidei noſtræ lumen agnoverint, publicè revocatis erroribus; *Apoſtatas* reduxit ad religionem *novem ſupra centenos:* addit duas inſuper de grege altero inventas *oves*, *quæ perierunt Domûs Iſraël* (Judæos intelligi puto) Qui poſt Conciones de gravitate peccati, de Confeſ-

Confessionis integritate habitas, intus monente DEO Tribunal sacrum accesserint, vitam omnem cum dolore intimo retexentes, numerat *trecentos octoginta quinque*; fuêre ex Auditoribus quodam in loco *viginti unus*, qui mox à Concione peccata omnia aperuerint. *Cœnobia quinque* tam Virorum, quàm Virginum in quibus collapsa penitùs erat Religiosa disciplina, primævo flori restituit. Virgines, & Viduas, quæ sese voto Castimoniæ edito, licèt velatæ non essent, DEO consecrârant, diversis in locis, ac temporibus in via spirituali direxit, numero *triginta novem*. Sodalitates Marianas Româ impetratis literis instituit, ac Romanæ Sodalitati, ùt mos est, conjunxit, primúsque promulgatis legibus, statutis, consvetudinibus easdem rexit, *octonas* numero. Peregrinationibus Populorum ad *Beatissimæ Virginis Templa* præfuit, duxítque agmina propè sinè numero, gloriaríque in Domino solebat, primam se ad recèns exstructum Divæ Virginis Sacellum ad *Brunam in Lesch* supplicationem adduxisse, & primum sub dio ad populum de *Laudibus Virginis* sermonem habuisse. Habebat etiam in numero Confœderatorum sibi nomina ampliùs *quadraginta*, pro quibus quotidie nominatim supplicabat DEO, sperans vicissim eorum sanctis Orationibus adjuvari. Jam verò pretia, quæ in pias caussas, & pauperes ab opulentioribus totâ vitæ religiosæ ætate emendicaverat summam conficiunt *novem millium*, & 171. florenorum. Pauperes, quos ex statu meliore dejectos, pudor mendicare non patitur, ipse licèt mendicus, *quatuordecim adjuvit* ex integro, & alia *quatuordecim paria Conjugum* ad incitas fortunæ iniquitate redactorum; viduas desolatas stipe procuratâ solatus *sex* supra *quinquaginta*, præter pupillos, alíósque egentes, quorum numerus iniri non potuit. Hæc ex illo, quem laudavi libello. in quo etiam Festa sua, quæ per annum celebrabat in cubiculo, & Ephemerides quædam cælestium beneficiorum, in quibus mensem, & diem annotârat, quid quâque mensis die gratus recoleret, ùt *Natalem suum*, *primam SS. Eucharistiæ sumtionem*, *vocationis beneficium*, *ingressum in Religionem*, *Votorum diem*, Primitias Sacerdotales, aliáque plurima. Nemo P. Andream unquam vidit cubiculo exeuntem, quin manu *Rosarium* teneret, & Virginem salutaret; multas ejusmodi coronas Divinæ Matri quotidie persolvebat; nihil inchoabat, quod non priùs sacris *JESU*, *&* *MARIÆ* nominibus initiaret. Ob has Apostolici Viri virtutes maxima in veneratione omnibus, præsertim Ecclesiæ Antistitibus fuit: *Franciscus Cardinalis à Dietrichstein* Patri *Andreæ* persamiliaris dictitabat: *hunc esse fidum sibi in propaganda fide Catholica adjutorem*, *verum Israëlitam, in quo dolus non esset*. Idem Cardinalis non semel cùm P. *Andreas* teneram ætatem Christianæ Fidei elementis institueret, inferebat sese puerorum turmis, & velut collega adjuvabat, & præmia se digna inter diligentiores, quos Pater comendâsset, manu suâ dividebat. Serenissimus *Carolus Archidux Austriæ*, Wratislaviensis

Cura Pauperum.

De eo Testimonium Card. Dietrichsteinij.

Episcopus P. *Andream* (in conversione suorum Nissensium) *manum* suam *dextram* appellabat. P. *Guilielmus Lamormeini* Ferdinando II. Cæsari à sacris Confessionibus Virum verè *Apostolicum* nominabat. R. P. Gregorius Rumer *Conciónatorem exercitatissimum;* Ecclesiastes ex Ordine Capuccinorum S. Francisci *Brunæ*, *Virum* esse dicebat *incomparabilis charitatis.* Tandem, cùm vitæ annum 65. complesset, & An: 1651. 21. Februarij ad populum in 40. horarum precibus, vegetus adhuc manè dixisset, feriâ sequente, apoplexiâ nemine conscio, contactus, cùm in prandio non compareret quæsitus, semianimis in cubiculo repertus est; sed mox recreatus, & deinde omnibus Sacramentis piè munitus, alterâ die ad beatitudinem æternam excessit.

Obitus.

TIT: LXII.

R. P. Bernardus Oppel Societatis JESU.

1651.

Genus.

Pater Bernardus Oppel Olomucij Moravorum illustri loco natus, cùm ob egregias animi, ac corporis dotes, in *Canonicorum Collegium* ibidem fuisset adscitus, avunculi sui *Wenceslai* Pillar Viri nobilissimi, qui Præpositura dignitate depositâ, *Societatem* amplexus erat, exemplo provocatus, & ipse *Societatem* nostram adamavit, in quam receptus viginti novem annos universim, à quatuor verò votorum Professione tredecim, & suo, & aliorum emolumento laudatissimè transegit. Erat in eo præter eximium humilitatis, pietatis, obedientiæ, & charitatis religiosæ studium, animarum zelus plusquam singularis. Adhuc studijs *Philosophicis* intentus, illud à Superiore obnixè petijt, & impetravit, ut (quod antehac *Pragæ* erat insolitum) liceret sibi sacro linteo (quod superpelliceum vulgò dicimus) induto, per vicos, & compita pueros, ac rudes ad doctrinæ Christianæ rudimenta capienda, in unum cogere, atque ad Templum aliquod deductos, de rebus ad salutem necessarijs edocere. Quod tanto fervore, ac fructu executus fuit, ut *Archiepiscopus Ernestus Cardinalis* dignum censuerit, in cujus gratiam aliquot millia libellorum, Catholicam doctrinam brevi compendio complectentium, suis impensis, publicis Typis curaret evulgari, & inter rudem plebeculam ipsius operâ distribui. Ad Sacerdotium evectus, reliquam omnem vitam animarum saluti procurandæ addixit, atque in primis novemdecim propè continuos annos in præcipuis Exedris pro Concione ad populum dixit, eâ contentione, & animarum Christo lucrandarum ardore, ut morbum, quo iñaturè, ùt videbatur, extinctus est, nimio concionantis ardori *Medici* judicaverint adscribendum. Quod à concionibus temporis liberum nanciscebatur, id totum visitandis ægris, solandis afflictis, & incarceratis, procurandis in pauperes (sed præcipuè eos, quos Nobilitatis ratio mendicare prohibebat) eleemosynis, reis ad extrema supplicia æquo animo ferenda animandis

Zelus animarum.

dis, hæreticis convertendis impendebat. Quo in labore ità fortunatus extitit, ut multas nobiles personas, præcipuè verò fœminei sexûs, exilium, & fortunarum omnium jacturam, tuendæ hæresi posthabentes, magno Illustrium Familiarum solatio, ad orthodoxam Fidem reduxerit; in eorum salute procuranda ità pertinax, ut nec intentato scoparum plagiario sese ab inculcanda cuidam *Nobili Matronæ* Orthodoxæ Fidei doctrina permiserit absterreri. Nec minora illi in domesticos, quàm externos viscera charitatis: Cùm *Rectorem Collegij Neo-Pragensis* in magna rerum domesticarum penuria ageret, non semel vestimenta corpori suo detrahens, indigentibus accommodabat; cúmque eâdem tempestate contagioso morbo domus infecta laboraret, nec ipsis *Templi calicibus* parcendum censuit, cùm aliter infirmorum, aut periclitantium Fratrum necessitatibus subvenire non posset. Eam in omnes charitatem videtur etiam quandoque DEUS eventibus prodigio non absimilibus voluisse remunerari. ut enim insperatas prorsus eleemosynas, & opportuna paupertatis remedia supra expectationem obvenientia taceam, cùm aliquando decem numos argenteos, quos unos reliquos domestica paupertas habebat, externo cuidam valde egenti, heroicâ charitate subministrâsset, ad scriniolum reversus, totidem numos aureos ejusdem formæ, & figuræ, eodem loco, unde argenteos exemerat, reperit, authore præter DEUM frustra quæsito, nec invento. Quæ porrò ad cultum Divinum pertinere visa sunt, eo studio procurabat, ut multorum Templorum (præcipuè *S. Salvatoris Pragæ*) ornatus, ejus industriæ, labori, ac sollicitudini meritò debeat majori ex parte imputari; denique ad mortem usquè sibi similis, necdum plenè octimestri in *Rectoratu Collegij Brzeznicensis* exacto, hydrope pectorali obrutus, migravit è vita, 29. Decembris, Anno 1651. in *Collegio Pragensi ad S. Clementem*, in quo dum valetudini curandæ intentus *Medicorum* consulendorum gratiâ hospitatur, mortis inhospitalis ictu occubuit, multásque secum surgentis Collegij spes incîdit. Hæc ex *vitæ* ejus *Elogio*, *& Annalibus Provinciæ Societatis JESU in Bohemia* descripsi.

Charitas ejus.

Obitus.

TIT: LXIII.
Maria Maximiliana ab Hohenzollern.

Nihil de Illustrissima, & *Electoribus Brandeburgicis* agnata Comitum *Hohenzollerianorũ* familia (ex qua *Maria Maximiliana* prodijt) à me commemorari potest hoc loco; sed neque virtutem & sanctimoniam ejus prædicare, & amplificare dicendo, in subventaneo hoc, & compendioso opere necessarium esse duxi, cùm & *Vitam Mariæ* locupletissimam ab eo, qui à sacris fuit, conscriptam, & dubio procul aliquando Typis edendam, & Orationem funebrem cum summa totius Coronæ approbatione dictam

post 1650.

Genus.

habeamus in manibus; compendio igitur, ùt fecimus hactenus, utemur.

Conjugiũ. *Maria Maximiliana HohenZolleriana*, cùm ad maturitatem ætatis pervenisset, à pluribus Dynastis præpotentibus ob formæ elegantiam (ob quam ferebatur in primis) sed magis ob vitæ innocentiam, morésque suavissimos expetita, tandem *Joachimo de Nova Domo*, *Adami de Novadomo supremi Regni Burggravij* filio vênit in manum; sterile id conjugium fuit: *Joachimo* elato, *Mariam* sibi in Conjugem optavit *Adamus de Sternberg*, Vir inter Catholicos Boëmiæ Proceres primæ authoritatis, qui ex ea complures liberos, intérque eos *Mathiam Franciscum* trium illorum, quos nostra ætas florentes videt (*Wenceslai*, *Norberti*, *Ignatij*) patrem suscepit. Post secundi hujus Mariti, qui summum Regni Magistratum diu gessit, obitum, annis continuis 25. in viduitate permansit: neque tum primò studia pietatis & virtutum assumsit, sed cùm jam indè à pueritia omnem vitam ad rationes æternas retulisset, nacta vidualem solitudinem, omnia proposita perduxit ad summum; quidquid suppetebat temporis, in DEO, & in Divinis consumebat; *soliloquia & Meditationes D. Augustini* assiduè versabat manibus, & propè jam tenebat memoriâ; *SS. Eucharistiam* festis diebus omnibus sumebat pietate ardentissimâ, ad ídque se toto priori die, & multâ noctis parte mille aspirationibus comparabat & votis, gratijs verò agendis flexis semper genibus ultra meridiem occupabatur in Templo.

Præparatio ad S. Communionem

Octiduum illud, quo *Festum SS. Corporis Christi* supplicationibus celebrat Ecclesia, totum in lacrymis doloris & amoris traducebat; nihil erat domi aureum, nihil argenteum, aut gemmeum, nihil pretio, elegantiâ, vel arte præstans, quod non libens ad ornatum dierum illorum conferret. Imaginibus pijs, sed maximè *S. Veronicæ* tabulis mirè afficiebatur, ísque plurimùm, ut dolori suo pabulum daret, tenebatur; cubiculi partes omnes, imò & ipse, quo vehebatur, currus sacris Imaginibus collucebat; sed major in *Divorum lipsanis* honorandis pietas, quæ sæpe singulari & invidendâ felicitate comparatas, cultui publico proponebat. Templo nonnisi Sacris omnibus peractis recedebat; qui currum redeuntis videbant, omnia jam finita esse habebant pro certissimo. *Sodalitati* pro defunctis in *Domo Professa Societatis* (quæ postea *Illustrissimæ Matronæ Kolowratianæ Luciæ* legato divite maxima sumsit incrementa) primum *Maximiliana* nostra dedit initium, omnem illius pietatis OEconomiam, quæ cum approbatione summa omnium Ordinum peragitur, ordinavit, confirmationem ejus Sodalitij cum diplomate, & Imunitatibus multis à *Romano Pontifice* impetravit, fundamenta prima sacelli illius sanè augusti posuit, plastico opere fornicem incrustari, picturis & tabulis artificum parietes exornari jussit, eáque omnia, nè à quoquam opus impediri posset, mirabili celeritate perfecit, plerisque quid ageretur, ignorantibus, & denique nè pro authore haberetur, in rationum libris nomen suum vetuit

Fundationes.

appo-

apponi, quaſi ex occulto ſubminiſtrarentur pecuniæ. Eâdem arte, & bono dolo fiebat, ut nemo ferè pauperum ab ea indonatus abiret, à quo tamen ſtips illa veniret, in vulgus ignoraretur. Abſtinentiâ in edendo admirabili cùm eſſet, eſcæq; pauciſſimæ, neque altilibus unquam, aliiſve gulæ cupedijs veſceretur, jubebat tamen opiparè menſas exſtrui, ut alijs edenda ſuppeterent quàm plurima, erátque multùm moleſta convivis, ſi ante cibos otioſi ſederent; at ſi bene pranſos videret, gaudebat, & plena ſolatio honoratam ſe vero & læto vultu teſtabatur. Familiariùs etiam cum grege pauperum aniculârum agebat, ſuis ipſa manibus in ollas pauperum, cibos etiam pretioſiſſimos indens, vel infundens, per jocum dictitans: *ollas & ſcutellas diligenter delingerent, ut ſplenderent, ità fieri, ut nebulæ diſſiparentur, & ſerenus aër fieret;* quod in proverbium apud pauperes vertit, cùm dicerent: ſe ad *Illuſtriſſimam HohenZollerianam* pergere, ad cœlum ſerenandum; at illa joco illo ſignificabat, cœlo placere, ſi pauperes paſcerentur. Demiſsione animi, nulli præferebat ſeſe, animóque inſculptum habebat, ſe mortalium omnium deterrimam. Ut olim in conjugio, imperio *Catharinæ de Montfort* (Conjugis ſui Matris) regebatur in cultu, & formam monilibus, gemmis, aliiſque muliebribus divitijs augere & accendere ſolita fuit, ſic poſtea in viduitate, *Catharinâ* mortuâ, abjecit omnia, palliolo lacero, capite linteato procedens in publicum, factúmque eſt ridiculè, ut humi flectenti in Templo ex tribu Sellulariorum quiſpiam, qui eam mendicabulum eſſe putaverat, teruncium daret in manum; accepit *Maria* cum gratijs, at filia *Illuſtriſſima* ex ſubſellijs factum conſpicata, clamorem ſuſtulit: *Domina Mater*, inquit, *mea hæc eſt, proinde abi furcifer! injuriam generi noſtro facis!* Continuò Mater pro imperio ſilere filiam juſsit, cum addito: *utinam digna forem inter Chriſti pauperes numerari!*

Miſericordia in egenos.

Abjectio ſui.

A nemine, præter pauperes, Natalem ſuum celebrari patiebatur *Maria:* offerebant pro die Natali pauperes aſſa poma, cruſtula butiro perlita, ſiccata pruna, vel pyra, placentulas carioſas & corruptas, & quæ moroſi divites non dignarentur aſpicere; at *Illuſtriſſima heroina*, quæ ſe infra omnes ponebat, hæc menſæ ſuæ jubebat inferri, deguſtabat per delicias, & quodammodo liguriebat; at pauperes læti, & majoribus pretijs redonati *pulchrè fœnerato beneficio*, ùt ait Comicus, diſcedebant. Sed quid opus minutias haſce perſequi, cùm *Illuſtriſſima* hæc *Matrona*, quidquid habuit, in pauperes Chriſti diviſerit? Contubernium Adoleſcentûm pauperum, qui literis darent operam, atque unà in *Eccleſia* ſymphoniacè canerent, cum glore ſua *Lucia*, & *Catharina Montfortia* Conjugis ſui Matre *Novædomi* An. 1608. fundavit liberaliſſimè; at *Collegium in Nova Civitate Pragenſi* ſola, & ex dote ſua itidem cum Seminario piorum adoleſcentûm. Tantâ verò & tam magnanimâ liberalitate Cœnobia & ſacros Parthenones hîc, & in alijs procul terris pro-

prosecuta est, ut ab ijs pro altera Fundatrice haberetur, quibus per intervalla 100. 200. 400. atque etiam 600. plurésque aureos, ùt earum poscebat paupertas, transmittebat.

Educatio liberorum. In educatione liberorum difficile dictu est, quàm se heroicam, & quàm diligentem ostenderet; primas voces liberorum *JESUM*, *&* *MARIAM* esse cogebat, duplices ad sidera palmulas attollere, crucem in fronte formare, antè quàm loqui possent, docebat. Cùm minimus natu filiolus animam ageret, imperio Matris *Crucem* effingere connisus, in eo conatu expiravit; placuisse istud DEO eventus miraculo similis ostendit: quippe post tot lustra, toto reliquo corpore (præter ossa) in cineres abeunte, manus illa, quæ *boni Pueri* dicitur, in hodiernum usquè diem incorrupta, & carne obducta monstratur. Filij, ut Præceptoribus dicto audientes essent, severè jubebat. fuit, cùm ex ijs aliquis sat inclementer virgis, ùt merebatur, à Præceptore acceptus, vibicibus coloratis, & adhuc serventibus coopertus, ad *Matrem* cum querelis, & lacrymis accurreret, statim *Mater* è conspectu filium jussit facessere, atque iteratò à Præceptore castigari.

At nè narratio hæc mea nimiùm excrescat, finem imponam; ex minimis rerum maximarum à prudentibus argumenta petuntur: in morbo supremo quanta pietatis, quanta patientiæ, demissionis, & obedientiæ edidit documenta? quàm dolores omnes contemsit, quantum dissolvi, & esse cum *Christo* desideravit? omnia peracta ex legibus perfectæ, consummatæque virtutis. Confessione peccatorum expiata, Viatico cœlesti refecta, oleo ægrotantium delibuta, vale omnibus, præsertim familiæ, dicto, cùm nihil postea, nisì divinum & cœleste audire sustineret, inter summas animi voluptates, *Christi Cruci affixi* signum complexa, beatam animam reddidit Creatori ætatis anno 69. exeunte.

Obitus.

TIT: LXIV.

Wilhelmus Comes Slawata Cancellarius Supremus Regni Bohemiæ Annis vicenis & quinis.

1652. 19. Jan: NOlo hoc loco, nè quis erret, honores, dignitates, & prærogativas, quas in se, suámque Excellentissimam stirpem (quam servet Divinitas!) *Wilhelmus* pro merito transtulit, & cum dignitate gessit, percensere; qui legere ista cupit, consulat apud nostrum *Crugerium* 19. Mensis Januarij diem. nos hæc latiùs postea, cùm de *Nobilitate Bohema* agemus, pertractabimus; Virtutes tantùm Viri præclarissimas, & gesta pulcherrima, quatenus imitationi Procerum subesse, & proponi etiam possunt, sumatim adducemus. *Wilhelmus Slavata Adami Slavatæ ex Kurtzpachiana* nobilissimæ stirpis matrona genitus, primùm *Piccarditicam* hæresin suxit cum lacte, neque

Natales.

neque vulgari sorte contentus, ipsam medullam hæreseos combibit *Pecynovskyorum* sectæ, qui alio nomine *Fratres flentes* (ùt in hæresibus dicemus) appellabantur: ipse hæc de se in *Apologia* adversùs *Mathiam Comitem de Turn* comemorat, recitátque etiam duas, trésve Conciones oppidò ridiculas in exemplum. Juvenis, & penè adolescens præcipuas *Europæ Provincias* peragravit, ob ingenij præstantiam, & svavissimam, & paratam omnibus humanitatem charus æquè Proceribus Catholicis, ac hæreticis, magnásque tum adhuc juvenis de se spes in Patria concitavit, adeò, ut juvenem *Wilhelmum* toti *Nobilitati Bohemicæ* ad imitationem proponere ausus sit *Christophorus Harant* Ulysses Bohemicus *præfatione ad Itinerarium* suum. Hærebat *Novædomi* præcipuè, quod *Avus Dionysius Slavata Elisabetham de Novadomo Joachimi de Novadomo Aurei Velleris Equitis, & Supremi Cancellarij Sororem* in conjugio habuerit, & Parens *Adamus Slavata* (ùt tum erant tempora) *Adamo de Novadomo Supremo Cancellario*, & postea *Burgravio Pragensi* in omnibus ditionibus *Aureæ Rosæ Procerum* regendis operam navaret suam; ibi in familiaritatem *Societatis nostræ Patrum* ingressus, ab *Joanne Rotario*, *Collegij Soc. JESU Rectore*, aliísque Patribus, *Piccarditicos* edoctus errores, *Catholicam* amplexus est fidem, paulóque pòst, agente potissimùm eodem *Rotario*, qui conscientiam *Luciæ Novodomensis Adami filiæ* regebat, dejectis corrivalibus maximis *Petro Rosensi, Joachimo Ssvvambergio &c.* nuptias cum eadem *Lucia* celebravit.

Religione Cath: amplectitur.

Admoveri statim maximis honoribus cœptus est, quos referre non vacat; in suma: exceptâ *Appellationum Præsidis, & Burgravij* dignitate, omnes Regni honores transcendit; Religionem Catholicam, & fidem in regnantes, præcipuo semper studio promovere, & tueri, cura ingens *Wilhelmo*, atque inde paratum odium; quod, cùm hæretici, ac rebelles ordines, nisì cæde *Wilhelmi*, explere non possent, An. 1618. cum *Jaroslao de Martinicz*, ex altissimi senaculi fenestris in mortem certissimam (nisì DEUS, & ejus Mater invocata, miraculo avertisset periculum) jecerunt, rati, columnis hisce duabus subtractis, Religionem Catholicam ruituram.

Ejicitur ex Senaculo ab hereticis

Biennio deinde privatus, & in exilio *Passavij*, pro fide in Regem suum, & pro Religione constantissimè, & patientissimè omnia toleravit. Partâ de hæreticis cælesti victoriâ, ad *Aulam* vocatus, totum se Patriæ cadenti, & brevì ad incitas redigendæ, quâ posset ope adjuvandæ libenter impendit; non ille vindictam, Christiano homine, & Viro forti, & heroico indignam cogitare, non insultare victis, non impellere in casum, quos odisse poterat, non alienis bonis crescere quæsivit, adeò (quod ante annos propè vicenos in *Melissis* scripseram) nec terræ pugillus nominari in ditionibus Slavatinis potest, quem aliena calamitas, & proscriptio signaverit.

Melis. Examen. præf. ad C. Ferd. Slavatam.

Quot ille familias nobilissimas in Regno servavit! quot comendatione ad *Regem, & Cæsarem Ferdinandum* suâ, in exilium deportandos detinuit, qui postea de

Multos in Patria detinet.

Religione meliùs informati, accessêre Catholicis, & ditionibus aut ex toto, aut ex parte receptis, propagavêre familiam, hodiéque eorum *Illustrissimi Posteri* censentur in Regno. Innumeros ejusmodi nobilissimos Viros, si odium non timerem, enumerare possem. Patriam comendare Regi suo nunquam desistebat *Wilhelmus*, & cùm aliquandò ab *Oratore in Collegio Novodomensi Pater Patriæ* appellatus esset, gratanter accepit, respondítque: unum hunc titulum se ambitiosè expetere, licèt ab ipsis Patriotis, ùt ajebat, impediretur, qui ob sua privata comoda, & comendationem ad Principem, nescirent, aut scire nollent: *Patriam longè Patribus, & Matribus cariorem esse nobis oportere.* *Wilhelmi* opus est (quanquam in hoc opere *Sternbergicos, Waldsteinios, Talenbergicos, Kolovvratæos, Lobkovvicios præcipuè, & Berkas, Rziczanios, Wratislavios, Czerninios*, aliósque plures socios, & adjutores habuerit) ipsius, inquam, opus fuit impetrata, & à *Ferdinando II.* data publico diplomate toti *Regno Bohemiæ, & Ordinibus* omnibus venia, oblivio rerum præteritarum, *priorum Privilegiorum* nova instauratio, & confirmatio, quæ postea etiam in *Novellas* est inserta. Habui in manu grandem literarum *Wilhelmi* codicem, quos ad diversos Proceres dictavit (*Maculatoriũ* titulus fuit) in quibus de fælicitate Regni recuperanda, de minuendis oneribus, de Nobilitate locupletanda, aliáque hujusmodi inculcat, éstque hoc velut unicum earum literarum argumentum. *Societatis nostræ* operâ præsertim utebatur in sacris, habebátque in *Aula duos*, quorum consilia in conscientiæ arcanis sequeretur: quothebdomadis *SS. Eucharistiam* sumebat, tenerrimâ usquè ad lacrymas pietate; *Exercitia spiritualia S. P. N. Ignatij* quotannis octiduo, procul amandatis curis omnibus, solo, qui ei erat à sacris, teste, peragebat, fructúsque omnes meditationum suâ manu in Libris ad id paratis, annotabat, quos Libros vidisse me, & legisse gaudeo. In Ecclesijs sumam semper adhibebat magnificentiam; vel augustum *S. Mariæ Magdalenæ* Sacrarium id loquitur, in quod fabricandum duodecim millia expendisse traditur: *O Etingæ Veteris ante Divam*, quatuor *Missas* in hebdomade peragendas fundavit non parvis sumtibus (ut alia taceam) Religiosis pluribus ad perpetuitatem de añona providit; animabus fidelium, quas piaculares flamæ detinent, eleemósynis, & sacris ferè quotidianis opitulari solebat. Unum omnium maximæ, & confirmatæ, atq; heroicæ prorsus virtutis opus pro coronide appono: cùm *Cancellarij Supremi* dignitatem adijsset (meipsum, & verba, quæ ante vicenos annos scripseram, hîc describo) *Voto sese jurato obligavit: nunquam se ullum munus à partibus litigantibus, vel eorum amicis, & cognatis, nullo unquam seu donationis, seu gratitudinis, seu quovis alio prætextu accepturum, nullâ, quæ excogitari possit, arte, ídque sanctè DEO promittere. voluit ei voto solennitatem addere Wilhelmus*: nam P. *Wrotæus* Sacrum faciens rogatu *Wilhelmi* cum *Vener: Hostia* sese ad *Wilhelmum* conver-

Amor Patriæ.

Obit quotannis Exercitia Spirit.

In sacris liberalitas.

Munera recusat ex Voto.

vertit, tum iste votum ex formula legit, eóque lecto *SS. Eucharistiam* in confirmationem percepit. Ipsum hoc votum *Wilhelmi* manu scriptum olim vidi, quod me tum non descripsisse non parum nunc doleo. Denique, ut finem semel faciam, *Wilhelmus* jam ad octogesimum ætatis annum descendens, aulæ vale dicto, omnibus Sacramentis munitus, An. 1652. 19. Januarij vitâ excessit, quódque supremâ voluntate statuerat, totiésque repetierat moriens, *veste Societatis nostræ indutus*, in eo ipso, quod à fundamentis excitârat *S. Magdalenæ Sacrario Novædomi* humatus est, magnum, & rarum in Viro Principe pietatis, & virtutis exemplum. Obitus.

Adjiciam hoc loco *fructus quosdam Spiritualium Exercitiorum* Anno 1644. collectos, quos manu sua *Wilhelmus* in Libro suo Arcano, quem in manibus habui, annotârat; ex hisce pauculis (velut olim nescio quis Sapiens *ex vestigio magnitudinem Herculis* probavit) *Lectores*, Viri virtutem, & quantâ cautelâ homo id ætatis in Aulis Principum vixerit, intelligent.

Proposita quædam Spiritualia Excellentissimi Domini Comitis Senioris Slawatæ Guilelmi A. 1644. In Exercitijs Spiritualibus S. P. N. Ignatij, ex Archivo Collegij Novodomensi Societatis JESU.

PRopono I. *Singulis diebus Dominicis, & Festivis à meridie adire illa Templa, in quibus per aliquot horas exponitur* Sanctissimum SACRAMENTUM, *& ad minimum unam horam ibi orare.* Proposita Guilelmi Slavatæ in Exercitijs Spiritualib.

II. *Si aliquando instituentur* Orationes *quadraginta horarum, me velle, in illo templo, ubi celebrabuntur, quolibet die unam horam orationi vacare.*

III. *Singulis hebdomadis die Lunæ apud Sanctum AUGUSTINUM in Sacello mortuorum, & die* Veneris *in domo Professa in* Sacello Congregationis *horis consvetis devotioni adesse.*

IV. *Singulis diebus à meridie velle (præter consvetas meas* Orationes *pomeridianas) meditationibus pijs mediam horam, & diebus festivis integram horam consumere, & ad meditandum velle sumere illas sententias, quas hoc itinere ex libello* Thomæ de Kempis *annotavi, & describere curavi.*

V. *Cùm singulis hebdomadibus, tribus diebus,* die Mercurij, die Veneris, & die Sabbathi *(præter Vigilias quando aliquæ occurrunt) soleam solùm* collationem *sumere; velle tunc temporis curare alicui ex meis famulis aliquem Spiritualem librum mihi legere.*

VI. *Convivia solennia velle vitare, & invitatus me excusare, nec etiam me velle domi meæ convivia solennia instituere.*

VII. *A vanis, & otiosis colloquijs, & præcipuè verò ab obloquijs, & detractionibus, tam in* Aula, *quàm* extra Aulam, *& eum utroque Sexu velle abstinere.*

VIII. Soliloquia *cum sexu fœmineo velle vitare.*

IX. *A* lusu chartarum *velle abstinere.*

X. *Nunquam me velle* otiosum *esse, & me velle in* scribendo Historiam, *jam ab aliquibus Annis à me incœptam (in qua materia jam* septem Libri Linguâ Bohemica, & Germanicâ *satis prolixi, scripti, & perfecti sunt) continuare.*

Et in reliquo cum auxilio DEI, & Beatissimæ Virginis *meæ singularissimæ Protectricis, & Advocatæ, conabor vitam instituere, ut cùm mors venerit paratum me inveniat.*

Tit: LXV.

Venerabilis Pater Nicolaus Lancicius è Societate JESU.

1652. 16. Martij. Reverendum Patrem *Nicolaum Lancicium Bohemia* quidem non genuit, sed longâ habitatione, & miro in hanc Provinciam amore, suum fecit, & numerat inter suos. natione fuit *Ruthenus, Vir Sapientiâ, & virtute clarus* (verba sunt Philippi Alegambe in Bibliotheca Scriptorum Soc: JESU) *docuit sacram Lingvam, Controversias, Theologiam Moralem, & Scholasticam, & Divinas literas interpretatus est. Rector fuit* Munia ejus *Collegij Cracoviensis, & Præpositus Provincialis in Litvania, inde ad Provinciam Bohemicam translatus, formandis in tertia Probatione Patribus utilem operam exhibet.* Hæc Alegambe viventi adhuc Elogium scribens. Fuit *Nicolaus Lancicius* Instituti Societatis amantissimus, & peritissimus, peritiam acquisivit longâ *Romæ* comoratione, ubi & *Tyrocinium* vitæ Religiosæ posuit, & facilè vicenis quinis annis moratus est, nullam curiositatem supervacaneam esse existimans, quæ pernoscendo penitùs Ordini *Societatis* impenderetur; *Archiva* omnia nostra *Romana* sursum deorsum pervolutavit, cùm *Nicolao Or-* Res gestæ. *landino, & Francisco Sachino* pro scribenda historia Societatis materiam ex Archivis colligeret, ac suppeditaret; *triginta quatuor Familiares S. P. N. Ignatij* socios, familiarissimè novisse se gloriabatur, & ex ijs duos è primis Patribus *Salmeronem, & Bobadillam* de facie nôrat, & hos & illos multis fatigans (præcipuè *Ribadeneiram*) quæstionibus, ut initia Societatis omnia haberet perspecta; legantur ejus *Opuscula duobus Thomis* comprehensa (quæ *Provinciæ Bohemiæ* dedicavit) tam enim reconditæ, & abstrusæ in ijs *antiquitates Societatis* reperiuntur, ut neminem unum in eo genere parem sit invenire. Sanctissimos quosque in Italia Viros amicitiâ coluit, & ab omnibus doceri paratus,

ratus, mira didicit, quæ postea senex nobis certatim accurrentibus jucundè comemorare solebat: *S. Philippum Nerium* nôrat, & paulò ante mortem invisit, à *S. Magdalena de Pazzis* sæpe per Epistolam & amicos salutatus, & donis ejus honoratus; *Cœnobio Turris speculorum Romæ* à sacris confessionibus diu fuit, atque ibi *Mariam Bonaventuram Romanam Virginem*, Exercitiorum ope *S. P. N. Ignatij* ad vitæ eximiam Sanctitatem perduxit, cujus etiam vitam scripsit; *Julius Mancinellus* Vir magnæ Sanctitatis sua illi spiritualia lumina, & illustrationes à se scriptas donavit, *P. Bernardus Colnagus* Vir Sanctimoniâ inclytus, vitam eidem suam omnem petenti narravit, *Generalis Franciscani Ordinis S. Johannæ granum* donavit, quod ille alijs granis allinens (ùt *Pontifices* permiserant) per eadem grana & ipse & alij mira (quæ in *Annalibus Provinciæ* leguntur) patravêre. Tricenis plura *Divorum Martyrum corpora è Cœmeterio Callisti* à Pontifice cum authenticis suis impetrata, in *Bohemiæ Provinciam* invexit, & multis Urbium supplicationibus priùs honorata per Collegia divisit, multis miraculis eorum invocationem secutis; tota hæc pietas optimi senis diligentiæ, & in Sanctis honorandis ardentissimo studio debetur. Sed & ipsimet domi aderant, quæ domestici mirarentur exempla, imò & miracula, aut quocunque alio nomine appelles: nôvi, qui eum altè è terra sublatum vidisse se testatur, cùm *S. P. N. Ignatij* (cujus ultra omnes alios Societatis *Divos* maximus erat amator, & heroicæ Sanctitatis æstimator) orationem ardentissimam *uni ex Socijs Pragæ* laudaret; canebat præ dulcedine affectûs in *Missa*, & verbis Italicis modulabatur, neque tamen plenâ *Ecclesiâ* cantus ille audiebatur, nisi à paucissimis; nôvi, qui sacrificante illo *Rosas ad Eucharistiam* venientes, foliáque sua ultro expandentes, quasi viverent, viderat, quas *Rosas senex* manu mulcebat, & reponebat in locum. Mihi quoque præter alia admiranda, (quæ alio scripto complexus sum, utpote ejus unius operâ ad pœnitentiam, & *Brunam* eo comitante ad *Religionem S. J.* adductus, & plurimis ejus colloquijs, & comercio literarum frequentissimo dignatus) mihi quoque mira cum eo contigêre; unum pro multis dabo: amiserat omnia sua *Adversaria* rapta à prædonibus An. 1640. & tantùm non occisus (tribus Socijs ante se peremtis) evaserat (quam rem longum percensere foret) & tamen libellos spirituales plurimos elucubrabat, & evulgabat; accessi aliquando senem, & quæsivi: *quomodo tot sententijs SS. Patrum in libris uteretur, ut ei utramque paginam SS.* PP. *facerent, cùm adversarijs suis careret?* respondit senex: *id esse obedientiæ præmium: cùm*, inquit, *è Collegio Cuttenbergensi fugeremus, prædixi Rectori, tres è Socijs occidendos in via, me autem evasurum, sed scripta, quæ mihi vitâ ipsâ chariora essent, perditurum, proinde ut aliud iter imperaret; noluit Rector; ego sciens & volens, intellectu captivato in obsequium obedientiæ, discessi; sed mitissimus DEUS mihi abundè restituit, quæ amisi: nam quemcunque ex SS.* Patribus *librum aperio,*

Adfert Româ pluraSS Martyrum Corpora.

Quędam mira de eo narrantur.

 senten-

ſententiam in rem meam ſemper invenio, & aptiorem, quàm ego omni humanâ induſtriâ, & multâ lectione poſſem invenire. *Fac*, inquit, *Balbine periculum; habebat ante ſe Lancicius Græcos* Patres (quorum ſtudio maximè tenebatur) ac nominatim *Damaſcenus*, niſi fallor, & *Baſilius* ſtabant in conſpectu; petit ſenex, de quo argumento vellem ſententiam habere ex *Damaſceno?* dixi (quod eſt rariſsimum) me de *S. Angelo Cuſtode* aliquid legere velle; nihil ille argumenti raritatem cauſſatus, ſublatis in Cœlum oculis, librum aperit, & mox digitum in lineam intendens: *En*, ait, *de S. Angelo Cuſtode ſententia!* erat, memini, locus pulcherrimus. Cùm admiratio creſceret, arripit *Baſilium*, rurſúsque temerè aperto libro, aliam de *SS. Angelis Cuſtodibus Baſilij* ſententiam digito cōmonſtrat; tum ego, facilè, inquam, Rev. Veſtra libros conſcribit: *Balbine, crede mihi*, ſubjicit ſenex, *Bibliotheca eſt huic viciniæ; ex ea unum refero Codicem, alterum adfero, rurſúsque tertium, quartum &c. atque ità mihi omnia ſponte incurrunt, ut quidquid cupio, id Sanctorum dictis ſtatim poſſim approbare.* Hoc certè, quod modò narravi, magnum ego ſemper miraculum, & fortè alijs miris nihilo inferius eſſe putavi.

Libelli arcanorum. Legi aliquot mihi ab eo familiariter conceſſos libellos, quos ad puſillanimitatem ſuam pellendam procul omni fuco conſcripſerat, plenos gratijs, & beneficijs cœleſtibus, miraculis, viſionibus, atque inter alia unam, alterámque rationem Conſcientiæ Superioribus more noſtro datam, in quibus ejusmodi plurima continebantur. Voto ſeſe obligârat, *S. Tereſiæ* imitatione perfectiora ſemper eligendi, venialia peccata deliberato animo nunquam cōmittendi &c. *Exercitia ſpiritualia S. P. N. Ignatij* tradebat dexterrimè, multósque eâ ratione ad miram Sanctitatem adduxit. Charitatis ipſius habebat præcordia, mirus erat conſolationum artifex; ſi quid triſte cuipiam accidiſſet, & pateretur, tam tenerè ſolabatur, ut in cor ſuum dolores alienos transferre videretur.

Vaticinia. *Prophetiæ* dono illuſtris multa multis prædixit. Patri *Laurentio Teicher S. J.* conquerenti ſe non pingveſcere: *atqui*, ait, *olimità pingveſces, ut vix per hanc januam tranſire poſſis;* res aliorſum accepta tum eſt; at annis vertentibus *P. Teicher* in hydropem incidit, & vaticinio fidem fecit; ſcio hominem, & vivit adhuc, à quo id jam Societatis Provinciale audivi, ſibi eam dignitatem triginta facilè, quàm delata ei eſſet, annis, à *R. P. Lancicio* eſſe prædictam; mihi quoque in juventute tenero, & imbecilli longiorem vitam, & ſenectutem promiſit. *Illuſtriſſimo Baroni Ottoni ab Oppersdorff* hærede maſculo carenti, certas in ſpeciem herbas (ad miraculum obtegendum) præſcripſit, & duas viriles proles (quod factum eſt) habiturum prædixit. Imitatione *S. Philippi Nerij*, quantum per Societatis leges licebat, virtutem factis aliquibus, quæ improvidi damnarent, obtegere ſolitus, tum maximè, ſi quid miraculoſum accidiſſet, ut opinionem Sanctimoniæ apud alios vitaret, & quodam̃odo corrumperet; quod, hujus conſilij ſui ignari, ac promti alienorum

norum Censores, in argumentum alicujus vitij trahebant; at *Senex* deceptis illis gaudebat, semper ambulans in Divino conspectu, *& neque manum*, ùt mihi confessus est, *sine DEI memoria attollens.* Novî alium, qui cùm sibi herniã crescere confidenter seni aperuisset, subitò invisibili manu senserit sibi eam corporis partem arctè premi, & ex eo tempore nunquam illius rupturæ molestias pertulisse, ac procidentiam illam viscerum non ultra progressam, quin omnia vitæ officia comodè, & sinè ullo impedimento peragere potuisse. Eâdem horâ *Brunæ, & Olomucij*, locis procul distantibus visum esse *R. P. Lancicium*, collatis temporibus, plures affirmant; arcana cordium sæpe illi Divinitus patuisse exemplis plurimis probari potest; in *Confessionum Tribunali*, si quis quid per oblivionem omitteret, monebat hoc vel illud omissum; obitus amicorum in Provincijs remotissimis sæpius amicis indicavit; eodem die (quod testari ipse jurejurando possum) *R. P. Danielis Kirchneri mortem Brunæ* obitam, & ejus ante mortem terrores, cùm ante morbum è curru caderet, mihi ab eo narratam *Pragæ* memini, cùm nè quidem cursor id nuncium omni celeritate, vel si volaret, adferre potuisset. Ex purgantibus flammis animas mortuorum sæpe ad se venire, & opem precum poscere vidit; sunt, qui audivêre poscentes, & omnia lamentis implentes, alios, & alias cum eo spatiantes, & colloquentes. Plura hujusmodi mira commemorari possent; at exorietur aliquis forsitan, qui gesta tanti Viri, Virtutes, & miracula describenda sibi sumet, quod omnes, qui Virum novimus, adhuc non fieri, impatienter, & dolenter ferimus. Dicebat se admissum in conspectum Divinitatis post mortem, petiturum, ut nullos haberet honores, & sperare se plures sibi adversaturos mortuo, quàm nunc viventi, ídque sat diu duraturum; Adversarios suos amabat tenerrimè, mihíque ipsi aliquando schedulam donavit, quam antè *ad pedes Crucifixi Salvatoris* suspenderat, in qua cuidam graviter sibi adversanti bona omnia à DEO precabatur, mori pro eo, & ejus commodis eligens, aliáque sinceri amoris vota, & veniam omnium injuriarum faciens, ut nihil tenerius esse posset. Obijt plenus dierum *Caunæ in Litvania* 16. Martij An. 1652. quò priùs ex *Bohemia* tum hostibus Svecis plena, multis Urbibus captis, redierat.

Miraculis simillima.

Amor inimicorum.

P. A.

Obitus.

Tit: LXVI.
Venerabilis Pater Joannes Nerovius Societatis JESU.

Fuit hic *Pater* amabilis prorsus, & innocuæ simplicitatis, & Sanctitatis probatissimæ; natus est in Silesia *Trechovij* An: 1589. 21. Septembris, missus ad studia latinitatis *Olomucium, & Pragam*; Hinc rursus *Olomucium* iter intendit, & inter Condiscipulos ingenij & diligentiæ palmâ obten-

1656. 25. Augusti.

Genus & & prima ætas.

tentâ, Anno 1607. 25. Octobris inter *Societatis* nostræ *Tyrones* cooptatus est: jam tum eum divina Majestas sibi delegerat, quem dulcissimâ semper, & affluente cum lacrymis pietate, sibi nexu amoris perpetuo implicaret; sed is cum pietate scientiam quoque conjunxit, & Græcis literis maximè iminens, primùm *Grammaticam*, deinde *Poësin* (in qua felix est habitus) *Ethicam*, *Philosophiam* perdocuit, & *Pragæ in Carolina Universitate cum Ven. P. Martino Stredonio Theologiæ Doctor* est creatus; diu tale par, sive Doctrinam, sive Sanctimoniam spectes, *Universitas* ista non habuit. Sed *Nerovium* nostrum à Scholis publica *Bohemiæ* necessitas ad *Apostolicas Missiones* transtulit, in quibus diu versatus plurimis in *Districtibus Bohemiæ*, sed præcipuè ad *Gitzinium* non parvum Oppidanorum, & agricolarum numerum *Christo*, & ejus Sponsæ *Ecclesiæ* adjunxit. Ibi illud accidit memorabile: Matrona moriens P. *Joannem* ad *Confessionem* advocârat; properavit *Pater*, sed illa petitioni suæ immortua est. Qua de re loci *Dominus* venientem Patrem admonuit; Pater nihilominus duci se ad mortuam jubet, remotísque omnibus preces fundit; *Loci Dominus* curiosè quid agatur per januam observat, vidit *Cadaver* erigi, & aures confitenti præbere *Nerovium*; rebus omnibus expletis, aperitur Janua, cadaver suo loco jacet; ità tum discessum est, Domino stupente, & quoad vixit miraculum prædicante. Missionibus felicissimè terminatis Pater *Nerovius* in plurimis *Bohemiæ Collegijs Præfecturam Spiritûs*, ùt vocamus, gessit. Frequens ejus aspiratio, quam semper habebat in ore (*Beatissime DEUS!*) divini amoris dulcedinem, quâ diffluebat, satis ostendit; *Missam* ferè semper legebat cum lacrymis; quotidie cilicio accinctus acriter flagris sæviebat in corpus, ídque per annos quadraginta nunquam omisit; omni *feriâ sextâ* in Dominicæ Passionis honorem in cubiculo nonnisi humi sedebat, velut sub *Cruce Domini cum Magdalena* mœreret; sæpe eum sub Cruce in hoc situ, cùm ad eum ventitarem, deprehendi. Post *DEI Matrem* nullam è cœlitibus præ *Sancta Dorothea* Virgine colebat magìs: divinitus intellexit ejus auxilium ad *Castimoniam* plurimum valere; hæc ipsa virgo Sanctisima ultro *Nerovium* in amorem impulit, & se se obtulit spectandam miranti; Unde cum lacrymis dicere auditus est *Nerovius* non semel: *à me non quæsita ecce ultro apparuit!* Magni scilicet æstimans amorem, in quo esset ab illa præventus. *Rector Collegij Neo-Pragæ* cùm esset, & ære alieno gravaretur, eadem *SS. Virgo* tantam pecuniæ summam aspectabilis obtulit, quantâ debitum posset expungi. *Animas mortuorum* ad se venientes sæpissime vidit precum auxilia postulantes; & colloquebantur familiariter; audiebant domestici, sed loquentes velut peregrino sermone, intelligere non poterant. Denique meritis, & virtutibus plenus, cùm *Collegij Clementini Pragæ Rector* esset, migravit ad Dominum pijssimè comparatus Anno 1656. 25. Augusti. ætatis 67.

[Margin notes: Studia. — Vita Apostolica. — Mirum quiddam. — Pietas in S. Dorotheā. — Obitus.]

TIT: LXVII.

TIT: LXVII.

Venerabilis Pater Adamus Krawarsky Societatis JESU, Vir Apostolicus & maximæ robustæque virtutis; Qui in reducendis ad Ecclesiam hæreticis felicissimè in Bohemia laboravit.

Vitam Viri hujus Apostolici à me ante complures annos conscriptam *Archivum Provinciæ Bohemiæ Societatis* nostræ servat, ex qua nonnulla, quæ ad Viri Virtutes, & veram in animabus ad Ecclesiæ sinum adducendis fælicitatem pernoscendam faciunt, exscribam. Natus est P. *Adamus Bavorovij in Silesia* Oppido Diœcesis Wratislaviensis ad *Ratiboriam* Anno superioris sæculi 85. Societati nostræ nomen dedit An. 1607. Cùm adhuc domi apud Parentes Catholicos versaretur, *Bavorovij* Sacerdos quidam ab innocentia vitæ multùm comendatus, nocte quæ *Nativitatem Domini* præcedit, vidit per quietem *Adamum adolescentem* sibi sacrificanti ministrare, ejusque capiti *Coronam* cœlestibus illuminatam gemmis imminere; ex eo tempore non cessavit bonus ille *Sacerdos Matrem Adami* perurgere, filium ad *Societatis* scholas mitteret, palam affirmans ad magna quædam destinari filium, quem jam expectarent Coronæ. Hæc *Matri* caussa fuit, ut relictis domi tribus alijs *Adami* fratribus, hunc unũ currui impositum ipsa, materno studio, *Olomucium* ad scholas nostras deveheret. Nihil de ejus studijs *Olomucensibus* quod commemorare ultrà possim, invenio. *Commotovij Rhetoricâ* absolutâ cœperat *Adamo mundus* placere, occurrit in tempore titubanti *Divina Bonitas* & ad sese convertit: temere aperto *Evangeliorum* libro, *incidi* (inquit) *in parabolam de quadruplici semine. Inhæsit cordi meo vehementer explicatio illius seminis, quod cecidit inter spinas, inde nulla quies nisi mundo & parentibus renunciarem.* Admitti igitur in *Societatem Nostram* postulat, admittitur *Commotovij*, & vix interjecto Mense unà cum *Matthia Burnatio*, qui deindè pro fide ab hæreticis (ut *P. Alegambe* refert) occisus est, ad *Tyrocinium Societatis JESU Brunense* proficiscitur.

1660. 30. Aug:

Natales.

De eo prædictio.

MS. P. Adami manu propria.

Admissio ad Societat.

Aleg. in Viris Illustrib: Soc: in Burnatio.

Tyrocinio expleto, & confecto studiorum curriculo Sacerdotio initiatus P. *Adamus*, totum se ad Lucra animarum convertit. Hæreticis magnâ pugnâ victis, & ex *Albo monte*, totóque Regno depulsis, statim P. *Adamus Majorum Imperio Prachaticium, Wodnianum & Pisekam*, Urbes hæreticas, quæ penè ad internecionem Civium suorum in *Catholicorum Exercitum* antè pugnârant, mittebatur; sed revocatus est brevì: immatura enim res visa, Hæreticos à sangvine recentes & vulneribus fluentes concionibus irritare. Primus in *Bohemia* labor, prima oblata P. *Adamo* messis est *Kosumberg*, ditio *Slavatarum*; ibi strenuè laboratum, paucísque mensibus *quingenti* hæresim

Missiones P. Adami & vita Apost:

A. 1620.

ejurârunt, volentésque ac lubentes peccata confessi *Eucharistiam* Catholicè sumserunt. Inde Cæsaris imperio *Rakonicensis districtus* in eadem *Bohemiæ* hæresi corruptus, ut nihil suprà, totus erudiendus *Patri* traditur: *Litteris à Cæsare*, Archiepiscopo & Regni Ordinibus acceptis, eò se *P. Adamus* propere contulit: continebat se ùt plurimùm munitissimis locis *Pater*, & præcipuè *Krzivokladensi* arce (nam arma Rustici corripuerant) tamen divinâ gratiâ aspirante, cùm armati ad *Patrem* identidem convenirent, ejus capti svavitate & colloquijs ad fidem veram optimè instructi, alijs quoque exemplo fuerunt, Catholicæ Religionis amplectendæ; facto semel ab honoratioribus initio prospere omnia satis ibant sub manum, totóque illo *districtu* per annum peragrato ea una in *Bohemiæ* parte *decem animarum millia Christo* conciliata, singulari cum Cæsaris, ad quem ea quoque fama pervenerat, voluptate, numerata. Absolutus ibi erat labor cùm animadversa Patris felicitate *R. P. Gregorius Rumer Provincialis Trebonam* ablegat: Numerantur in ditione illa tres Civitates egregiæ, oppida tria, pagi supra quadraginta duos; omnes diversis hæresibus, ac præcipuè *Boleslaviensi* seu P*ickarditicâ* sectâ (cui Scholam illustrem *Sobieslaviæ Petrus Wok de Rosis* non ita pridem erexerat) infames. Instructus decretis, magnâ authoritate se ferebat *P. Adamus*, tantúmque in ea gente perfecit, ut anno vertente *quinque hominum millia Trebonæ, Sobieslaviæ, Lomnicij, Weselij*, vicinísque pagis ad Ecclesiam reduxerit. Ea res *Civitatum, Parochorum, & Communitatum sigillis* publicè firmata, & *Viennam ad Ferdinandum III.* (cui Ferdinandus II. Augustus Pater, *Trebonam* donaverat) perlata, ita Regem exhilaravit, ut per *R. P. Henricum Philippi* gratias *P. Adamo* agere ipse *Rex* non omiserit. *Trebonensem Missionem* fælici exitu terminatam, excepit alia non minus fælix *Carlsteinensis*. Illuc petente *Illustrissimo Barone Joanne Kavvka de Rzic Zan P. Adamus* mittitur; multum ibi laboris, multum periculi fuit: fera & sylvestria ingenia, si quod de Religione verbum faceret, lædi se primùm putabant; audiebant Concionantē Patrem bombardis ferè omnes instructi, & si quid ardentiùs suspectiúsque diceret, media è Concione domum refugiebant fæminæ, Viri extrema omnia atrociter minitantes, templóque egressi relicto *Patre* in familiares sylvas condebantur. Ab extremo periculo haud multum videbatur abesse, tum maximè die quodam, cùm in *Tetin* (locus est *S. Ludmillæ* sepulchro nobilis) Catechismum rudibus explicaret, irruunt in templum securibus armati, duo valentissimi homines, designasse facinus vultus, ut ità loqui liceat, *Dæmone plenus*, arguebat; mox clamore sublato cum *Patre* expostulant: quid venisset, rogabant, quid novi doceret? apparebat eos rixam quærere; diffugientibus quâ datâ portâ audientibus, P*ater* satis habuit in præsentia mollibus verbis respondere, & iratos placare; cessit consilium ex sententia, ut ipsi postea *Latrones* se mutatos mirarentur, & abirent innoxij. Post plurimos exhaustos labores,

Krzivokladum.

Loca & ditiones quas peragravit.

Trebona.

Carlsteina.

Tetinum.

bores, & continuatam pluribus mensibus quotidie *Catechesim* fælicissimum initium datum, numeravítque ibi *P. Adamus* quingenta ab hæresi conversorũ capita, plures sinè dubio numeraturus, nisi eum ad *novam Civitatem Pragensem* imperia Majorum vocassent. Obfirmatior omnibus alijs per *Bohemiam* Urbibus, *Nova Urbs Pragensis* habebatur, & tumultibus, ut historiarum fide constat excitandis, ab hæresi semel occupata, eadem tum aptissima; sed tantam *P. Adamo* addiderat gratiam DEUS, ut brevì universa ab unius ore penderet; Conciliatâ Concionibus authoritate, adibat præcipuorum Civium domos, eximebat inutiles curas, & prioris superstitionis omnem memoriam ostensâ Religionis nostræ antiquitate & gloriâ, delebat ex animis, laude etiam provocabat cessantes; sic primarijs familijs ad fidem paulatim adductis, plebs universa ditiorum exemplis victa se dedit, ut eo ipso anno (quod P. *Adamus* in acta retulit) supra quatuor hominum millia, ea in *Urbe*, divinæ fidei lucem aspexerint. Talia exempla id temporis *Pragæ Pater Adamus* edebat, cùm Superiorum voluntate ad constituendum *Reginohradecij Collegium* ablegatur. Ea res *Reginohradecij* cùm in longum traheretur, viciniam totam *Pater* ab hæresi perpurgavit: *Ziampachium*, *Czastolovicium*, *Tinisstium*, *Rokytnicium*, *Kisspergam*, *Nachodium* cum Oppidis & pagis omnibus, ac *Richnovium*; *Ziambergenses* montes præcipuè, quò penetrarat *Pater*, admirationem rerum peritis moverunt: quippe ibi *Fratrum* seu *Pikarditarum* plena omnia, & flos quidam improbissimæ illius sectæ, qui se *Kunvaldenses* (à pago *Kunvald* latè per eos montes diffuso) nominabant; eam lutulentam hæresim totâ ditione illâ profligavit; nihil jam hominibus illis quietius, nihil Catholicum magìs; summâ & pietate & constantiâ Religionis nostræ arcana mirantur & amant, multò illis meliores, qui degunt in Urbibus, cujus rei, ipse qui scribo testis sum, cùm post multos à *P. Adamo* annos, in ea loca venissem. Post tot animarum lucra & nobiles palmas de hæresi reportatas in *Collegijs* ferè & *Domo Professorum Pragæ* vixit *P. Adamus*, nisì quòd octo antè obitum annis omnes superiores de hæresi victorias pulcherrimo & imortali labore concluserit. Placet verba ipsa *P. Adami* ex chartula recitare: *Missus fui*, inquit, *ad Dominium Opocznense Illustrissimi Comitis Rudolphi Coloredo, & missus cum quinque Patribus Nostris, eo nomine, quòd Comitia illo anno habita concluserint, ut singuli Domini collaborent, ut intrà certum temporis spatium subditi vel convertantur ad fidem, vel è Regno discedant. Hoc est Dominium illud rebelle, quòd post Conversa totius Regni Dominia, viginti septem annis in densis errorum tenebris ad annum usque 1652. delitescebat. Dum enim An. 1624. Et sequentibus, totius Regni districtus & Dominia per certos Commissarios, & Patres nostros in fide Catholica suscipienda erudirentur, & hoc animarum negotium in omnibus regni districtibus & Dominijs pacificè perageretur, solum Opocznense Dominium Trezkæ subjectum arma sumsit, & vestigijs*

Nova Civitas Prag:

Reginohradecium.

Kunvald.

1652.

Opoczna.

Ziſcæ inſiſtens dum pro Calice bella gerit, ad prædas converſum, primò ærarium proprij Domini Centum millium Neoſtadij diripuit. Deinde ad vicina Dominia ſpolianda progreſſum rapinas exercere cœpit. Sed milite Pragâ ad compeſcenda impiorum conſilia ſubmiſſo, multi ex illis capti, ſuſpenſi, in rotas acti, & varijs affecti ſupplicijs. Anno tandem 1652. recurrente: Miſſus ad illud convertendum cum quinque Patribus diviſis inter nos per totum Dominium laboribus, præmiſſis Concionibus, Catechiſmis, in Templis, Curijs & Domibus, eam animorum mutationem, quinto poſt hoſce labores menſe advertimus, ut turmatim centeni & centeni Opocznam concurrentes, ſuavi jugo Chriſti ſe ſubmitterent. Excrevit numerus illorum, qui confeſſi, & Sacro-ſanctâ Euchariſtiâ refecti, ad ſex millia & quadraginta hominum capita. Hæc ex P. *Adami* manupropriâ ſcripto, quod ipſe Majorum Imperio conficere coactus eſt, quódque apud me reperitur. Quis hoc loco non invideat, aut non miretur? pro miraculo multis viſum, quod armati efficere non poterant, inermes præſtitiſſe. *Pragam* triumphanti ſimilis ab *Illuſtriſſimo Comite Coloredo* ad ſtationem ſuam in *profeſſa Domo* P. *Adamus* revectus eſt. Sed mox veterem curam recepit: *Virgines Religioſas Benedictini Ordinis ad S.Georgium*; tredecim ipſos annos, in permoleſto illo labore cum ingenti Sacrarum Virginum ac prorſus Cœleſti utilitate conſumſit, Exhortationibus faciendis, Confeſſionibus audiendis, conſolandis omnibus, & ad DEO præſtandum obſequium excitandis, cùm ferè quotidie, id ætatis ſenex, altiſſimum Pragenſis *Arcis montem* conſcendere illarum cauſsâ cogeretur. Referam ad hujus capitis finem *Indiculum à P. Adamo* ab hæreſi ad fidem noſtram Converſorum, quem ſuâ ipſe ſenili & tremulâ manu *Superiorum* juſſu ante mortem confecit, qui ſummâ fide deſcriptus ſic habet:

Numerus Converſorum in varijs locis diverſorum Diſtrictuum ab Anno 1622.

Index Converſorū ad fidem à P. Adamo.

In Dominio Koſſumberg converſi	500.
In Dominio Czaſtolovicenſi	400.
In Zampach	400.
In Dominio Krzivoklad, ſeu Pirglicz	4000.
In varijs locis diſtrictûs Rakonicenſis	6000.
In Dominio Trebonenſi	5000.
In Karlſtein Dominio	500.
In Civitate Neo-Pragenſi	4000.
In Dominio Rokitnicz	600.
In Dominio Kiſſperg	700.
In Dominio Zambergenſi	2000.
In Dominio Biſtry	2000.
In Dominio Opocznenſi	6040.

Sum-

Summa est: triginta tria millia centum & quadraginta, quos *Christo, & Ecclesiæ*, invidendâ fœlicitate restituit P. *Adamus* & ab hæresi ad Catholicam fidem reduxit. Nunc quibus id factum præsidijs sit, à multis sentio expectari. Sanè ita *animam & corpus* P. *Adami* in salutem proximorum aptaverat DEUS, ut ad animas, rudium præsertim hominum, nihil esset accommodatius. Magnanimitas quædam & *Leonina* species inerat Viro; ad hęc corporis vastitas egregia, & lati humeri, os magna sonaturum, vultus omnis ad quandam granditatem compositus; regia oculorum libertas addebat verbis authoritatem & gratiam; consiliorum maxima erat promptitudo, longo item usu collecta tractandorum animorum peritia; venerationem in accessu faciebat torvitas, at in recessu nihil illo amabiliùs habebatur. Cùm ad hæreticos accederet, antè omnia authoritatem sibi parare studebat; in eam rem *Cæsaris* circumferebat decreta, *Archiepiscopi* item, & *Procerum* ad se literas; hæc examinari in *Senatu* primùm jubebat, mox ijs probatis comitante *Senatu*, ad *Populum in Templo* aliquo collectum referebat sumâ gravitate, expandebat Literas, legebat, interpretabatur; plerumque *Archiepiscopus* in ijs literis *Parochis* mandabat, ut *Patri* adessent, hos evocatos cum suo quemque populo publicè admonebat officij. Incumbebat populis tanta Viri authoritas, ut non loqui, sed imperare videretur; hinc tanta P. *Adami* æstimatio, ut *Jesuitarum Doctissimus, Maximúsque* diceretur, passímque credebant homines, quidquid ad ejus gloriam error alicujus finxisset. Cùm locum superiorem ascendisset *Pater*, flexo genu DEUM & cœlites omnes contestabatur, ea se dicturum, quæ saluti audientium necessaria forent, sangvinem animarum istarum in se recipere velle, & omnem culpam præstare, *si sciens falleret;* insuper responsurum se pro ijs ad divinum Tribunal, & inferorum pœnas subiturum, aliáque vibrantia & ardentia dicta addebat; sequebatur flammea ad populum oratio, & quod probandum erat, ex *Bibliorum* aperto codice legebatur, tum si quid græcè, aut latinè ex sacris Literis & SS. Patribus interpretandum, faciebat promtissimè, ut eum *SS. Scripturæ Doctorem* plerique & comuniter appellarent. Ex hujusmodi Concionibus, vanis in speciem, & quas ex populari jactatione natas dicerent rigidi nostrorum temporum Censores, maxima redibat utilitas animarum, ut non aliâ ferè ratione, quàm Concionibus, populorum animos P. *Adamus* occupârit, & ad authoritatem Ecclesiæ agnoscendam adduxerit.

P. Adami aptitudo admissiones

Modus in Conversione adhibit.

Authoritas ejus & æstimatio apud vulgum.

Virtutes quædam R. P. Adami Krawarsky, & fælicissima mors.

TAntam fælicitatem & gratiam in animabus hominum, DEO, ac Religioni nostræ conciliandis, non solam & nudam esse voluit Divinitas,

tas, multis magnísque virtutibus munivit, ac sepsit. Utinam inspicere intimas ejus actiones licuisset, sed omnia Sancto quodam Silentio, & dissimulatione tegebat, ut nihil nisi comune omnibus appareret; quædam tamen subjicio, quæ latêre non potuerunt.

Orationis donum.

Oratio inprimis ad DEUM familiarissima illi fuit; quocunque incedentem vidisses, audisses etiam gementem, aut *rosarij* globulos (quotidianum Beatissimæ Virgini tributum) orando percurrentem; Omnia quæ videbat, referebat ad DEUM. Stata orandi, & examinandæ conscientiæ tempora, etiamsi invaletudine tentaretur, flexis genibus peragebat humi, nullo alio corporis situ; nunquam eo tempore cubiculo abesse sustinebat. *Officium Sacerdotalium precum* in cubiculi medio, nudo in pavimento, persolvebat de genu, & ferè, nisì aliorum vicinitatem timeret, altâ voce, ad attentionem conciliandam, legebat. Observatus est sæpenumero noctes totas insomnes traducere per cubiculum inambulando, paucissimis (quod altissimæ orationis genus est) vocibus repetendis contentus: *Ah JESU mi! ah Sanctissime! dulcissime JESU mi!* & iterum: *ô JESU! ô Maria! ô Maria! ô JESU!* quæ verba continenter repetendo plures horas, & noctem aliquando totam, cum suma corporis animíque voluptate transigebat. Narrat itineris cujusdam Comes, deceptum Patrem, cùm se audiri putaret à nemine, ad orandum DEUM conversum, tam familiariter locutum, ut sacer quidam ac insolens horror audientem invaderet: *JESUM ac Cœli Reginam* alloquebatur, quasì aspectabili formâ præsentes & respondentes haberet: in svavissimum identidem risum solutus, delicias sibi ex illis facere videbatur, tum quasì audisset rogantes, respondebat, atque iterum ipse rogabat. Sæpe in itineribus, cùm ante *Comites* surrexisset, egressus hospitio, nè somnum aliorum perturbaret, sub dio horas multas orâsse inventus est, sua de more suspiria Sanctissimis Nominibus JESU MARIÆ consecrans & consignans. In itinere quodam Ungarico observatus est, super altas nives per horam solidam, rigidè sinè ullo motu, flexis genibus orando perseverasse. *Venerabile Sacramentum Pragæ in Professorum Domo* per diem sæpius adibat, etiamsi extremâ ætate Scipione uti cogeretur, accidebat persæpe, ut in via defectus ætate senex, corrueret, tamen adibat. Per *Octavam* verò *Corporis Christi in Templo* propemodum habitabat, ibi noctes insomnes ducere solitus, cùm neminem conscium esse putaret, altâ voce, velut si ad Regem admissus esset, ad *Venerabilem Eucharistiam* perorabat. Deinde, cùm se unum esse crederet (ut observarunt Socij) in Templo flagris inhumaniter in corpus sæviebat. *Sacrum* legebat quotidie, vel in senectute extrema, tantâ modestiâ, tantâ, támque inflammatâ pietate, ut mirarentur adstantes, ac dicerent: *ô quàm Sanctè Missam legit Sanctus hîc Sacerdos!* Præmittebat suo Sacro P. *Adamus* in præparationis vicem, duo, & in gratiarum actionem alia duo Sacra audienda,

SS. Eucharistiæ cultus.

post

ponebat aperto semper senili capite, nullo aut hyemis aut æstatis discrimine. Non igitur mirum est virum ab Authoritate magnum, quid de *P. Adamo* sentiret, interrogatum, id unum pro omni testimonio dixisse: *P. Adamus Vir fuit indefessæ Orationis.* Arx quædam tertio *ab Urbe Praga* milliario abest (*Karlstein* dicta) quam olim *Carolus IV. Maximus Imperator* suæ pietatis arcem esse voluit; ibi ille abditus ab Aulæ strepitu & curis Imperij latebat, & uno *Ernesto Archiepiscopo Pragensi*, qui à Confessionibus erat, conscio, è Cœlo contrà Imperij hostes petebat auxilia; hanc pietatem sibi aliquando imitandam esse *P. Adamus* putavit, clausúsque in multos dies, nunc in hoc, nunc in alio conclavi in rerum divinarum meditatione persistebat. Orationis studium ingens, quædam *demissio animi*, tum in omnes casus parata *Magnanimitas*, ac denique par in affectus & sensus omnes imperium sequebantur. Quinquaginta tres in *Societate* nostra vixit annos, nec in cubiculo tamen, nec in mensa, alibíve admittebat quidquam, quod non omnibus, etiam Novitijs expositum & obvium foret. Verberationes usitatas in Refectorio omittebat nunquam, in ætate senecta cubilis sui pavimentum verrere, lectulum componere, frigidam usui apportare; extremo etiam morbo ferre ægrius, si quid obsequij à Socijs impendi videret. Idem vivendi tenor in Procerum Aulis, si quando ad eas accedere contingeret, nullus qui exueret famulus, nullus qui surgentem adjuvaret, aliàque præstaret obsequia tolerabatur. Deliciarum nihil admittebatur in mensa, rudi & parabili cibo contentus, si quæ porrigebantur lectiora, ea magna cum comitate accepta, morâ aliquâ interjectâ, dum qui porrexerant, observare desinerent, famulis integra furtim reddebat. Cum pauperibus agebat libentissimè, & blandiùs alloquebatur, suo illos more *dilectos filios* appellans. Simulationis nihil, nec vultus præferebat, nec gestus; quin eâ erat vultûs & animi concordiâ, ut ad fingendum aliquid ineptus esse videretur. erat aurea quædam simplicitas, & animi claritas ex primo illo sæculo; exprimebatur quod ille dixit: *quippe anima benedicta omnis simplex.*

Humilitas & magnanimitas.

Simplicitas & animus sine dolo.

Neymilegſſý Synu!

Sacch. in histor Soc.

Quanto & quàm flagranti studio salutem animarum desideraret, satìs antè dictum est, & ex tot, tantóque tempore perpetuatis laboribus, datur intelligi. In itinere (etiam in Procerum comitatu) si quem præterveheretur pagum, Oppidúmque, quod *Sacerdote* careret, subsistebat tantisper, & ex oppidanorum aliquo quærebat, rectène essent omnia? num ægrotaret aliquis? tum strenuè casas subibat, & omne Viri Apostolici munus exequebatur. Domi verò *Confessionale* ut vocant, Cubiculum ejus diurnum esse videbatur: ibi æstate ac hyeme affixus sedebat: affluebant homines quàmplurimi, eóque affluxu *senex* lætabatur. Ultimis vitæ annis, cùm multi Nostrorum censerent abstinendum ei *Confessionibus* audiendis esse (Senio enim surdiores habebat aures) eámque sententiam Majores sequi vellent, consternatus

Zelus.

natus hoc nuncio Senex, familiari Patri conquerens, gemitu magno ſublato: *quid hoc* inquit, *DEUS bone! vitam mihi tollit, qui mihi tollit animas!*

Quoties in meſſem animarum mittebatur *P. Adamus*, redibat cum exultatione portans manipulos ſuos, etiam confirmatâ & robuſtiori valetudine, ut ſanitas corpori videretur acceſſiſſe. Opportunè accidit, ut An. 1652. ad ditiones hæreticas *Excellentiſſimi Comitis Rudolphi Coloredo Cæſareæ Militiæ per Bohemiam Ducis* ablegaretur, miſſo enim *Viennam*, ad *Cæſarem & Romam ad Præpoſitum Societatis Generalem*, atque ad *S. Congregationem de propaganda fide* converſorum ad fidem numero (ſex millia erant & quadraginta) hoc fœlici *P. Adami* labore magnâ calumniâ abſolutâ *Societas* eſt, cùm id temporis *Romæ* ex certa Religioſorum hominum familià unus aliquis dictis & ſcriptis *Provinciam Bohemiam Societatis* accuſaſſet ignaviæ, nullúmque operæ pretium à noſtris hominibus in *Bohemia* factum aſſeruiſſet; quod impudens (non audeo reliquum dicere) *diſtrictus per Bohemiam* omnes, Urbes, Oppida, Pagi, amantiſſimi Nominis noſtri facilè poſſunt refellere.

Teſtimonia Virorũ magnorum de eo.

M. C.

Certè (ſi id nunc ageretur) *tricenis* plures noſtros nominare *Patres* poſſem, quorum ſinguli plurima hominum millia à ſe ad Religionem Catholicam traductorum numerarunt, unus inter eos, qui ad ſexdecim millia pervenerit. Ad *P. Adamum* revertor, quem totâ ferè Bohemiâ notum fuiſſe ſciunt omnes; *frequenter* (ſcribit ſociorum quiſpiam, Vir notæ Majoribus noſtris authoritatis) *tranſivi Civitates, oppida & pagos, inter Pragam & Clatoviam & Breznicium, item Pragam inter & Reginobradecium & Koſtelecium, iterúmque verſus Crumlovium, & ferè ſemper interrogatus fui de valetudine & commoratione Patris Kravvarsky, ex grata recordatione, quam habebant de Viro, quod ab illo eſſent ad Catholicam fidem converſi.* Excellentiſſimus Comes *Jaroslaus à Martinitz Regni Burgravius*, ſi quando *P. Adamum* nominaret, etiam in Procerum corona, addere ſolitus eſt *verum Bohemiæ Apoſtolum. Reverendus Pater Lamormayni Cæſari Ferdinando II. à ſacris Confeſſionibus, Virum pro Bohemia convertenda ſingulariter electum à DEO P. Adamum* eſſe dicebat. DEO ipſi vita ejus pretioſa fuiſſe videtur, quam toties in manifeſtis periculis penè cum miraculo ſervavit. Dum Olomucij litteris operam daret mergebatur in flumine; *pereuntem projectâ temerè perticâ* neſcio quis *liberavit*, quod ipſe DEI in ſe beneficium gratus annotavit. Ex ijs chartulis, cùm ſemel cœperim, plura recitabo: *Hoſte in Bohemiam appropinquante inter tumultus bellicos Zampachij vivendum erat; multa pericula caſus adverſos & ſpoliationes ſuſtinuimus. Accidit aliquando, dum miles igne & ferro prædium noſtrum vaſtaret, ſeru omnibus effractis pro libitu omnia raperet, ut ego portam quandam claudere vellem, globo plumbeo laxatâ bombardæ rotâ tactus ſenſi ignitum globum, viſcera penetrantem, ſedénſque ut ſanguinem (ut mihi videbatur) profluentem è ſinu effunderem, tangens locum corporis*

Miraculo ſæpius ſervatus in vita.

M.S.P.Adami.

Zampachij

poris tectum, nullum tamen foramen in corpore reperi, sed signum globi multis diebus etiam alijs ostendi. Alio in loco hæc scribit: *Rosarium, & ejus orandi consvetudo, liberavit me à præsentissimo mortis periculo. Latrone bombardam in me collimante substiti uno passu, Rosarium ex sacco prensans, & ecce globus ante me, in quem certò incurrissem si Rosarium non prensassem; respiciens vidi Latronem cadentem in dumetum, sensique me quasi monitum, ut properem ad pagum.* Quod sequitur, mirabile: *Rediens ex templo in tenebris incidi in foramen, in quo foramine amplo pes meus tantisper in aëre sustentatus est, quoad altero pede me à casu liberarem. Anno 1647. Equis ex terrore concitatis cecidi ex curru, rotâ dorsum meum transeunte; Eâ nocte vix me movere potui, manè tamen baculo nixus in Domum Lauretanam veniens, & per Sacrum Missæ officium, DEI & gloriosæ Virginis Mariæ auxilium implorans, convalui, nec ex hoc casu decubui. En quantis me DEUS insidijs Budissinâ redeuntem eripuit! præcesserant aliquot ex Civitate insidiantes mihi; priusquam in illos inciderem, occurrit tabellarius cum Cæsareis Litteris ad Capitaneum Lusatiæ; his acceptis redij in Civitatem, sic effugi manus illorum. In Civitate jam de me conclamatum fuit; redeunti Reverendissimus D. Decanus obviam processit, nec me dimisit, quoad ipse cum suis famulis ad fines usquè Bohemiæ deduceret.* Hactenus optimi senis narratio, cujus patientiam multis gravibúsque periculis objectis exercuit DEUS, sed paternè semper, ut solet, in gloriam & fœlicitatem ejus omnia vertit. An: 1611. cum prælio in ipso Minoris Urbis Pragensis foro comisso *Passaviensis* exercitus cæderet, & cæderetur, odio Religionis incitante ultima populi fæx in Nova Civitate in Religiosos consurrexit, occisis *S. Francisci Religiosis ad Nives*, in nos quoque rabiem trãnstulerat; in æde *Convictûs* nostri effringebant portas. Occurrere plebi (ut erat magnanimus) *P. Adamus* volebat; sinè dubio perpetratum scelus in omnes nostros fuisset, nisì *Georgius Baro Wratislavv, & Wchinskij* duo fratres *Wenceslaus, & Wilhelmus Barones Nobilissimi*, imissis Equitibus turbam dissipâssent. Anno 1631. (verba sunt *P. Adami*) *eram filius mortis.* brevibus, multa complexus est, res ità se habet: Captâ eo anno à *Saxonibus* hæreticis Pragâ, in diversa Religiosis plerisque fugientibus, cum pauculis *P. Adamus Pragæ* relictus est: obibat ille quotidie deserta *Religiosorum Cœnobia*, & nè quid detrimenti per absentiam paterentur (præcipuè in *Monasterio Strahoviensi*) providebat, tantâ id quidem fiduciâ, ut neque vestem nostram mutârit; unde mille convitiorum plaustra, & maledictorum atque etiam verberum pro Christo ferendorum, maximus proventus: Fortè ità accidit, ut *domum* ex *PP. Cappucinorum Cœnobio Hradczanensi* ad *Collegium* redeunti cum famulo, *Turma Equitum Aulicorum* ad *Ducem Saxoniæ* pergentium, in *Ponte* occurreret; jam ad *Crucem Christi* quæ ibi fixa est ingens, pervenerant, maledictis inprimis, tum per sum̃am licentiam *Turmæ* illius *Nobilis Ductor*, tam grandi ictu baculo

In silva.

Budissinæ in Lusatia.

Pericula mortis evitata.

Pragæ.

Patientia.

culo militari, *Patris* caput verberare cœpit, ut animo propè defectus in margine *Pontis* ad ipsum lapidem (quem tum cæcus quidam insidebat **Procházka** nomine, qui deinde visu, ope *Beatissimæ Virginis* recepto, *S. Monti* celebritatem dedit) ad eum, inquam, lapidem deponere læsum caput cogeretur; nihil ille aliud sibi redditus, ad *Equitem*, sed gemitu omni compresso, ad *Crucifixi JESU* statuam conversus: *habemus*, inquit, *bonum testem!* hoc ut gestum est, ab eo accepi, qui tum Exterinus *Patrem* comitabatur, deinde in *Societatem* admissus est, qui ipse *Virgâ Equestri* in facie percussus, cruentam lineam diu circumtulit. Cùm tumido capite domum redeunti Patri *R. P. Martinus Stredonius* Collegij *Rector* suâ manu *medicinam* facere aggressus est, & cultri chalybe tumorem deprimere tentavit, cúmque alij ex *P. Adamo* quærerent, quid factum esset, respondit Pater: *Quidam Eques in ponte*, inquit, *fecit mihi negotium, ut cras pro ejus salute cogar Sacrum celebrare.* Ita tum læto & pacato animo erat, ut etiam inter dolorem jocari posset. Non multi abierant dies, cùm *Nostri* omnes per sententiam, ante Solis occasum, *Pragâ* exire jubentur; eo die cum custodia militari ad *Forum minoris Pragæ* curru devecti, maledictis omnibus expositi, quidquid Militaris dicacitas fingere potuit, audierunt: nihil *P. Adamus* sibi molestius fuisse deinde fatebatur, quàm adolescentulorum quorundam, qui in Scholis nostris nuper educabantur, petulantiam; ij in *P. Adamum* multos & amaros sales, *Judæorum* in morem Christo spinis coronato illudentium, jaciebant; Abeuntibus cæteris *Patribus*, redibant identidem ad consolandos Catholicos *P. Adamus & P. Ssvvabensky* præcipuè (Vir & nobilitate generis, & authoritate, & Sacrâ eloquentiâ magnus) ad *Urbem, & Carbonarij* habitu assumto, *currum carbone plenum* ad eas domos in quibus Catholicos esse sciebant, devehebant, *Cives* consolabantur, & brevì mutationem rerum in melius prædicebant. *Raphaël Mnissovsky Regni* postea *Subcamerarius* carbones plurimos emebat à Patribus, ad eum boves præ se agentes veniebant, mox puero ad currum relicto ascendebant in conclave Sacelli instar ornatum, & loto vultu, ac manibus, convocatis Domesticis *Missam* legebant; mox iterum deformatâ facie redibant in publicum, risu simul & dolore Catholicorum (ut mala sæpe jucundis permista sunt) prosequente. Paulò pòst cùm Exercitu *Dux Waldsteinius* adfuit, obsessísque *Saxonibus* cùm oppugnaret Urbem, *P. Adamus* naviculâ, nescio ubi inventâ, summo mane, eo ipso die, quo *Civitas* capta est, necdum ingressis per ruinas murorum *Cæsareis* flumen *Muldavam* solus transmisit, primúsque ad *Collegium nostrum* pervenit; mox eos qui *Collegij* supellectilem, vina, aliáque à *Saxonibus* emerant, *Judæos*, jam fugam spectantes, per amicos Cives, in *Urbe* retinuit, à quibus *Collegium* deinde res quasdam ablatas recuperavit. Sed annus 1648. longè *P. Adamo*, quippe jam seniori, & fracto ætate difficilior fuit & tristior: Urbe *Pragâ minore à Svecis Duce Königsmarckio* per

Adamus Zeman S.I. 1631.

Mutato habitu consolatur Catholicos.

per proditionem captâ, nullum aliud *Templum* (ut hostes facilè possis agnoscere) prædæ patuit; *Nostrum*, Miles aggreditur & spoliat; ibi occurrit *Pater*, sed ut in Urbe armis capta, furentibus similes *Sveci* ruebant: Ergo obvium Senem, & se pro omnibus *Nostris* offerentem aggressi verberavêre, plagis contudêre, ita ut miserum esset, insuper cum *R. P. Martino Santino Domûs Præposito* in forum eductos & captivos pronunciatos, si tum abissent, secum in *Sveciam* cogitabant abducere. Multis diebus optimus *Senex* dolore, tumore, unâque præsente vulnerum memoriâ debilitatus incessit. Ubique spes in DEO fixa, & paratus ad omne periculum aderat animus *Viro*, quem DEUS ad multorum salutem vividum semper ac valentem usquè ad ultimam penè senectam conservavit. Annis tamen pauculis ante obitum sentiebat ætatem, ac multò magis, ut existimo, labores gravabant, quos olim in animarum salute procuranda pertulerat multos, sed eorum fastidium nondum illum cœpisse videbatur. Ergo nullo ferè alio, quàm senectutis morbo, cum se ipso quotidie imbecillior redderetur dejectus in Lectulum, nihil nisi DEUM spirans, ac loquens, munitus omnibus Sacramentis, quæ tempus illud exposcit, in Corona nostrorum die Augusti mensis tricesimâ, fælicissimâ & optanda omnibus morte, anno ætatis septuagesimo quinto in *Pragensi Professorum Domo* vitam clausit. Celebrârunt & prosecuti sunt funus *Regni Proceres*, Illustrissimæ Matronæ magno numero, Cives minimi, maximíque, sed pauperes præcipuè *communem Patrem* flebant, ut tota illa quæ à *Domo* nostra ad forum usquè pertinet platea, lugentibus, & multitudine *Civium*, quod ante hac nemo factum meminerat, compleretur.

Captivus à Svecis dimittitur.

Mors & funus frequẽtiâ maximâ celebratum.

Tit: LXVIII.

Esther Bossani, Vidua, Illustrissimis orta Natalibus, quæ cum singulari Sanctimoniæ fama vixit, & pie in Domino Brumovij in Moravia An. 1660. 8. Octobris decessit.

IMaginem quandam expressam Vidualium virtutum (quas in *Diva Elisabetha* miramur) in hac illustri Matrona legentibus offeremus, ídque eo faciemus libentiùs, quod & ista ex *Ungariæ Regno* oriunda, proximè ad illam velut gentilis accessisse videatur. Recitabuntur omnia Viri Religiosi, & senis authoritate, qui intimus ejus pietati multis ante mortem annis fuit, quæ manu suâ conscripta, & Sacerdotali fide munita mihi ante proximos quindecim annos submisit.

1660.

R. P. Adal: Martinides

Illustrissima Domina Domina Comitissa Esthera Forgacziana, ex celeberrima Bossaniorum familia, post *Illustrissimum Dominum* gloriosæ memoriæ

Status Estheræ.

riæ *Nicolaum Forgacz* quondam *Generalem Cassoviensem* relicta Vidua, nonum supra sexagesimum ætatis, viduitatis verò vigesimum quintum agens annum, cùm anno plus quàm integro, gravi, molesto, atque periculoso morbo conficeretur, & quodam̃odo consumeretur, quàm piè per id tempus erga DEUM sese habuerit, & quàm sedulò ad feliciter obeundam mortem sese præparârit, abundè vel hinc colligi potest, quòd in hoc extremo vitæ suæ morbo sexies supra decies, per sacram Exomologesin suam conscientiam rite expiaverit, & simul Pane Angelico animam refecerit. Igitur An. 1660. ad occasum declinante, cùm indies magìs, ac magìs senio premeretur, atque viribusità jam deficeret, ut nè quidem tripes incedere valeret, tandem ipso festo *S. Michaëlis* (qui constitutus est *Princeps super omnes animas suscipiendas*) horis matutinis singulari cum devotione Confessione peractâ, & sacrâ Com̃unione peractâ sub tempus *Vesperarum*, quasi dato jam ad emigrandum signo, tantis penè opprimi cœpit doloribus, ut illa ipsa sponte *Unctionem extremam* petierit, urserit, atque impetraverit. Hâc piè receptâ cùm ab illa quæsitum fuisset, quidnam cogitationum animo volveret, reposuit illa: *quid aliud volverem, nisi meum JESUM, meum unicum solatium?* incœpit post hæc melleos quosdam *mellifui Doctoris* versiculos, quos olim memoriæ tradiderat, & crebrò repetierat de *SS. Nomine JESU* cum tenerrimo devotionis affectu ubertim lacrymans, ore singultiente recitare. Quamvìs alijs quoque temporibus crucifixum suum, quem semper ante oculos appensum parieti habebat, ultro ipsa sæpius postulabat, svavissimè basiabat, cordi apprimebat, votáque varia, atque pia sua desideria illi exponebat. Sum̃o mane postquã sanctas quasdam protestationes absolvisset, tanto fervore, atque desiderio *Sanctissimam Eucharistiam* percepit, ut & caput, & manus, & totum corpus cum quadam pia violentia sursum levaret, quasi ereptura è manibus Sacerdotis *Sponsum suum Christum*, cui semper, & singulariter in hoc *Sanctissimo Sacramento* afficiebatur; ideóque etiam tunc temporis valde querebatur, & dolebat, quòd ultimis jam vicibus surgere nequiverit, ut illum flexis genibus pro suo usitato more sumere posset. Sumto demum illo eâ reverentiâ, quâ aliàs semper solebat, post absolutam debitam gratiarum actionem, seipsam quasi gratulabunda alloquebatur: *Tandem etiam*, inquit, *hunc habeo!* quasi dicere vellet, consum̃ata esse omnia. Jam, quod quæsivi, habeo, quod concupivi, teneo! Sic namque etiam unam ex suis filiabus, quæ ipsi com̃unicanti non aderat, quodam̃odo exultabunda affari cœpit: *Ecce*, inquit, *quia tardiùs venisti, tu procul dubio ignoras, quòd ego meum sponsum charissimum hospitio cordis exceperim! quapropter hinc jam volo migrare, ut videam, & conveniam charissimum conjugem meum, & unicum, dilectissimúmque filium Franciscum!* Mors sanctè obita.

Reliquam ergo diei partem, quasi convivio peracto, hilari mente, atq; amœ-

amœno, & amabili vultu, nîl mortem metuens, sed toto corde desiderans, singulari DEI beneficio usquè ad ultimam horam semper sibi præsens, pijs colloquijs vacando, & affectibus ferventioribus indulgendo, & animam suam DEO comendando consumebat. Et quia finem suum præscivisse videbatur, ideò conversis ad circumstantes oculis, in primis quidem suis filiabus, deinde Sacerdoti sibi assistenti, benigno, hilaríque vultu manum porrigebat, quasi ultimum vale singulis dictura. Dúmque loqui nihil posset ampliùs, atque *nomina SS. JESU, & MARIÆ* in aures ipsi inspirarentur, illa solis manibus, manus aliorum fortiter comprimebat, quasi significans, quòd non aliud corde, atque mente volveret, & retineret, nisì utì antea dixerat solum suum JESUM, in cujus manus, utì piè sperare licet, animam suam toties ipsi antea comendatam, & eo quidem die, quo & ipse suam æterno suo Patri comendabat, tradidit, ad Regnum illud transferendam, quod nobis omnibus ab ipso mundi exordio paratum esse ipse Christus olim asseruit. Sed jam aliquid de Virtutibus viventis dicamus.

Feriâ VI. inter 3. & 4. pomeridia: 1660. 8. Octobr:

Virtutes quædam Illustrissimæ hujus Matronæ.

Amor DEI

Ab *amore DEI* initium sumatur. Cùm *Illustrissima Matrona* animadvertisset, & ab ipso usu, atq; longâ experientiâ didicisset, nihil prorsus in mundo esse, quod hominis animum implere, ejúsque desideria sistere, ac famem satiare possit, præter solum, & unicum DEUM, connubij vinculis absoluta, eò suas cogitationes, eò curas, & studia convertit, ut sibi *Divinam Majestatem*, quibuscunque modis, & medijs posset, devinciret; hinc fiebat, ut colloquijs de DEO mirificè delectaretur, & dum alij arces, prædia, atque palatia meditarentur, illa monasteria, aut sacras ædes cultui Divino promovendo struere desiderabat. Quia verò id sibi per inopiam non licebat, saltèm ab alijs fieri animitus exoptabat. Unde si quando alicubi locorum pro incremento gloriæ DEI factum quidpiam fuisse intellexit, tunc singularem vultu lætitiam præse ferebat, & mirum in modum in animo suo delectari videbatur. Quia verò etiam semper *Socium comitem DEI timorem* præ oculis habebat, ideo talem ipsa vitam inter homines agebat, ut nemo de illa quidquam mali profari auderet, sed omnes conversationem vitæ ejus integerrimę suspicerent, laudarent, ac venerarentur: quocunque enim se vertebat, non nisi bonum Christianæ virtutis odorem spargebat.

Studium Orationis.

Et imprimis, quia noverat optimè, quòd quælibet *Vidua* nemini securiùs loquatur, quàm DEO, qui *Pater & Protector* est *Viduarum*, ideo tempus reliquum, quod filis ducendis, alisque domesticis occupationibus supererat, partim affectuosis quibusdam oratiunculis, quas olim memoriæ mandaverat, implebat, partim globulos precatorios volvendo, quos velut arma sua semper ad manum in promtu habebat, consumebat, & itá certum quasi censum precatorium *Divino Numini* propitiando, certis horis, & diebus singulis persolvebat. Si verò nonnunquam alicui itineri sese comittebat, non

alijs quoque armis, quàm globulis precatorijs manus obarmabat, & insuper icunculâ Virginis Sanctissimæ ante se præfixâ, quasi clypeo utebatur. Sed lecto jam constanter affixa hæc verba iterabat, *Credo, spero, amo, doleo.*

Conformatio voluntatis cum Divina.

Nutui Divino maximè sub finem vitæ ità se subjecerat, ut obvijs quasi ulnis eum amplecteretur. Quam ob rem, si mœstus quispiam casus accidisset, aut si vehementioribus doloribus oppressa fuisset, & si tunc quispiam Divinæ voluntatis mentionem fecisset, mox illa acquiescere, ac repetere: *Fiat ergo, sicuti DEO placet! si vis Domine, potes! Tua sum, ô Domine! Tibi vivo, tibi moriar!* Et nè singula ejusmodi exempla cōmemorare necesse sit, ex hoc uno, quod sequitur, plura facilè colligere licebit: Non multos ante annos effundebant sese ex Transylvaniæ finibus prædarum avidissimi hostiles exercitus, qui *dum Ungariam, Moraviámque* Panico implerent metu, atque obvia omnia sinè ullo discrimine diriperent, & vel maximè bonis Orthodoxorum inhiarent, illa & bonis proprijs cedere, & Patriam charissimam deserere, & in ipsa *Croatia* exulare cogebatur. Dum autem amicorum nonnulli miseræ, & afflictæ exuli non tantùm compati, sed etiam solatio esse studerent, illa Divinæ non immemor Providentiæ hoc solum sese consolantibus, magno animo reponebat: si ità arrideret Divinæ Majestati, etiam in sua senectute, dum fodere non valeret, ostiatim mendicare.

Fiducia in DEUM.

Hâc etiam procul dubio de caussa tantam erga *Divinam Bonitatem* præferebat fiduciam, ut cùm subinde terrificos aliquos rumores, sive jam de hostili potentia, atque ferocia, sive de alijs quibuspiam imminentibus periculis referri audiret, ipsa hoc uno dicto aliorum omnia facilè refutabat: *Et ubi*, inquit, *est DEUS?* quasi dicere voluisset: si DEUS pro nobis, quis contra nos? cùm autem etiam subinde aliquid de horrore extremi Judicij, aut de tormentis inferni recenseri audiret, quasi horum timor non ad se spectaret, aliud quidpiam, quod vel ad amorem DEI in se accendendum, vel ad augmentum servire posset virtutum, sibi narrari postulabat. Unde & mortem, quam alioquin naturaliter omnes timere consveverunt, illa non tantùm non abhorrebat, verùm etiam adproperare exoptabat, inquiens: *Eccui bono ampliùs hæc vita mea? ut quid in hoc mundo locum occupo diutius? siquidem oneri sum alijs duntaxat, neque ampliùs quidquam boni facere possum; mori, mori votum est meum, mei namque in Cœlo præstolantur me cum desiderio, abibo hinc potiùs, migrabo quantocyus, ut illos videam, illísque congaudeam: nihil namque timeo, quia bonum Dominum habemus, qui plus amore mei fecit, & tulit quàm necesse fuit.*

Contemtus mundi.

Rebus porrò terrenis, & sæculi vanitatibus, quòd jam mortua fuerit, dum adhuc viveret, ex multis indicijs deprehendi potest. Ob hanc caussam per omnes annos suæ viduitatis semper modestissimo vestitu utebatur, unicâ

dun-

duntaxat, eâque sat attritâ tunicâ per annos plurimos contenta, eo solo splendore delectari videbatur, qui solos Divinos oculos recreare posset.

Zelus erga cultum Divinum.

Hinc si aliquando illam contigisset in tempus nundinarum incidere, dum alij ad ornatum corporis exquisita serica, pretiosa monilia, & clenodia, aliáque mundi crepundia, atque oblectamenta mercarentur, illa (utì dicere in more habebat) *Sponso suo Christo* pro sacro Altari ornando, aut ab arte singulari gratiosè confictos flores, aut calicibus operiendis artificiosas acu depictas syndones, aut ad ornatum Sacerdotalem materias pervenustas conquirere, & coemere non omittebat. Sileo icones argenteas, aliámque permagni pretij supellectilem sacris usibus ab ipsa DEO honorando non semel, sed sępius oblatam.

Amor verbi Divini.

Et valde quidem illa gaudebat, & in corde suo delectabatur, dum ad ornatum Ecclesiæ quidpiam conferre poterat, sed tunc multò magìs dum ipsam verbo Divino, quod animæ, salutíque suæ plurimùm prodesse noverat, aures præbere contingebat: plurimi namque hoc in ipsa notârunt, quòd sacris Concionibus cum tanto gustu, atque intentione interesse solita fuerit, ut eas audiendo quasi in extasin subinde rapi videretur. Ideóque quæ tunc ipsi sapiebant, datâ occasione, pręsentibus alijs illa repetere non erubescebat, imò selectiora quælibet documenta in corde suo conservabat, in usum deducendo, dum tempus, & occasio postulabat; cùm autem extremis vitæ diebus ob exhaustas corporis vires, concionibus interesse non valuit, præ nimio dolore inconsolabiliter flere, atque lacrymari incœpit; quam ob rem inposterum Sacerdos ad ipsam vocari, & Concionem lecto jam affixę repetere debuit; sed neque solis concionibus illa contentari sustinuit: Ecclesiasticos enim subinde humanissimis verbis invitabat, & quodam̃odo rogabat, ut singulis diebus saltèm aliquid vel per horulam ex pio aliquo codice sibi prælegerent. quia verò *aureum Thomæ Kempensis libellum* in magna æstimatione habebat, sub finem ordinariæ lectionis, illa ipsa proprijs manibus illum aperire gaudebat, & in quod caput fortuitò incidebat, illud sibi pro complemento, atq; solatio prælegi rogabat, cujus voti quotiescunque fiebat compos, singularem in animo lætitiam præseferebat cum magna grati animi significatione.

Reverentia Sacerdotũ.

Quamvìs autem piè defuncta innatam quandam cum hominibus agendi affabilitatem, & gratiam haberet, conversationi tamen Personarum Ecclesiasticarum mirum quantum afficiebatur. Et quemadmodum omnes Sacerdotes singulariter reverebatur, ità ægerrimè ferebat, si quando ab aliquo vel lęderentur, vel despicerentur, siquidem ipsum *Numen Divinum* in personis ejusmodi venerandum esse censebat, quos etiam ea de caussa honoris gratiâ, *Dominos Patres* appellare consveverat. Unde si quispiam horum visitandi gratiâ illam convenisset, tunc singulari quâdam consolatione, atque lætitiâ perfundi, & in animo recreari videbatur. Ut autem fructum aliquem

ex

ex ipsorum præsentia decerperet, ultrò modestâ cum gravitate, atque reverentiâ de rebus Divinis tractandi, materiam subministrabat, varias subinde quęstiones animæ salutem concernentes proponendo, & discutiendo. Dum verò etiam aliquem illorum suæ mensæ assidere contingebat, illa ipsa cibos præscindere, illa propriâ manu porrigere, illa parata pro sua persona fercula cum illis dividere, illis dividere, illis suum haustum comunicare, & omni quolibet modo gratulari adnitebatur. Cúmque ante annos aliquot intellexisset plurimos ex Transilvania expulsos fuisse Sacerdotes, optabat, ut omnes ad se diverterent, ajebátque, se paratissimam fuisse omnes hospitio excipere, ideóque tunc suis dicebat: *liberi mei estote parati ad transmigrandum ad angustius cubile, in hoc enim augustiore, vicarios Christi inquilinos meos facere constitui*; hinc dum quidam illorum gravissimo morbo oppressus ad locum certum, in quo extremam vitæ clausulam confecturus erat, deveheretur, nacta occasionem suo desiderio satisfaciendi, multis precibus institit, ut apud se relinqueretur. Quod, cùm ipsi constanter urgenti concessum fuisset, illa infirmum non solùm varijs, atque exquisitis medicamentis confortavit, sed etiam DEO auxiliante pristinæ sanitati restituit.

Affectus erga sacrum Missæ Officium.

Quemadmodum autem omni honore Sacerdotium prosequebatur, ità etiam *Sacrosanctum Missæ Sacrificium* tantopere ęstimabat, ut per annos complures ideo potissimùm binos Sacerdotes aluerit, ut singulis diebus ubicunque locorum eam morari contingeret, sacro Missæ officio interesse, & consvetæ suæ devotioni vacare posset. Cui piæ consvetudini ità sese assvefecerat, ut quasi perinde apud ipsam fuerit, sacrum quotidie non audivisse, atque diem perdidisse.

Devotio erga SS. Sacramentum.

Quia verò *sacro Missæ officio* tam frequenter interesse consveverat, ideo vix explicari potest, quanto fervore, atque devotione erga *Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum* ferretur; ità enim vel ipso ejus aspectu delectabatur, ut extremis diebus, dum per ægritudinem sacris Mysterijs interesse non posset, non solùm suspiria frequentare, sed etiam querelas, & lamenta iterare non cessaret. Et licèt in tam provecta ætate exsuccos pedes vix movere potuerit, pati tamen nullo modo voluit, ut ad se indignam (uti ipsa agebat) DEUS, & Creator suus veniret: quapropter ipsa ab Oratorio surgere, ipsa ad sacrum Altare procedere, & si non potuit, perduci se rogare, ipsa in genua procumbere, cum magna circumstantium ædificatione in more habebat. Tum verò vel maximè, cùm *S. Hostia* à Sacerdote elevabatur, fervere illa singulariter videbatur, neque solùm in genua reverenter procumbebat, & piâ manu pectus suum concutiebat, verùm etiam *Christum* ipsum quasi *Sponsum*, verbis amore plenis, varia intermiscendo pietatis suspiria interpellabat.

Fervor Pœnitentiæ.

Sed neque illud est omittendum, quod non solùm admiratione, verùm etiam imitatione dignum esse videtur, quòd nimirum dum sese sacro Tribunali

nali rationes cum DEO compositura sistere debebat, non illâ persunctoriè, aut per modum consvetudinis ad hoc sacrum negotium peragendum sese pręparabat, sed pridie ejus diei *consideravit sedulò semitas domûs suæ*, & cum illa muliere Evangelica latebras conscientiæ everrebat, & in memoriam diligenter sibi revocabat, quidquid per naturæ fragilitatem contra leges Divinas à se factum fuisset, uti insequente die suæ conscientiæ arbitro omnia fideliter recensere posset. Inter ipsam delictorum enumerationem tam ferventes doloris actus elicere adnitebatur, ut sæpe diceret, quòd si id licitum esset, quòd seipsam scindere parata esset, ut magìs dolere de comissis valeret. imò neque id se verbis exprimere posse asserebat, quantâ tunc pœnitentiâ cor suum commoveretur, dum delicta recensuisset. & his ejus dictis adstruit fidem consequens eventus: cùm enim à natura ità constituta fuerit, ut difficillimè ad lacrymandum sese resolvere potuerit, visa tamen fuit subinde à sacro Tribunali abscedens in tantum singultire, atque lacrymari, ut se frustra consolantes penè ad impatientiam comoveret, cùm à plorando cessare renueret.

Quia verò etiam, quodnam sit *Refugium peccatorum*, non nesciebat, ideo ex frequenti Angelicæ Salutationis repetitione tam singularem amorem, atque affectum erga *Virginem Matrem* conceperat, ut quemadmodum absq; icone ipsius nunquam foras prodiret, ita etiam titulo honorificentissimo *Matris admirabilis* sæpius honoraret, neque ullam eidem honorandæ sacram diem decretam celebraret, quin per *sacram Exomologesin*, conscientiam expiâsset, & sacrâ synaxi sese refecisset. Illud porrò etiam, quia singulare, nequaquam omittendum esse videtur, quòd nimirum cùm vice quâdam voti persolvendi gratiâ ad locum illum, quem olim prope *Tergestum sacra ædes Lauretana* fecerat celeberrimum, pervenisset, tanto erga *Magnæ Matris* honorem, amorémque zelo accensa fuerat, ut omnibus obstupescentibus ad instar plebejorum, non in pedes erecta, pro sui statûs reputatione, sed utroque curvato poplite circùm totam ædis illius venerandam fabricam, non sinè singulari pietatis affectu genibus suis, veluti trahis quibusdam sese circumverterit. Quantum autem hic honor, atque devotio DEIparæ Sanctissimæ arriserit, vel exinde colligere licet, quòd illam in magna quadam animi afflictione quasi immersam, atque aliò commigrantem, effigies quædam cuprea, in tabella gratioso penicillo expressa ejusdem *Virginis Sanctissimæ*, retortis post illam abeuntem oculis suo aspectu amabili dignata fuisse putetur. Unde cor suum alioquin ingenti mœrore tunc temporis afflictum, insolito quodam solatio, atque inopinato gaudio repleri sensit, & animadvertit; uti illa ipsa coram suæ conscientiæ arbitro non semel, sed sæpius pro suo in *Divam Virginem* affectu recensuit. Amor Beatiss: Virginis

Sed quam pro suo modulo venerari didicerat, hanc etiam, utpote ancilla Christi in humilitate potissimùm imitari studebat. Quamvìs enim ad Humilitas.

magnum humanâ opinione honoris fastigium per divinam gratiam evecta fuerit, necnon amplissimis possessionibus aucta, nihilominus tamen plus æquo nunquam de se vel minimùm præsumebat, nec super alios inaniter sese extollebat. Imo cùm ab *Illustrissimis Personis* (utpote *Generalis Conjux*) honoris gratiâ sæpius visitaretur, & singulari venerationis, amorísque studio passim exciperetur, illa humiliter de se sentire, humilibus verbis alios prævenire, ad humilia sese obsequià demittere non erubescebat, sed tunc vel maximè, cùm aliquem malæ affectæ valetudinis esse resciebat, huic namque illa ancillari, huic pro suo modulo inservire, manibus proprijs medicinas parare, & subministrare satagebat. Et sic illa quidem quoad externum agendi modum sese gerebat, quantum autem in corde ipsius submissionis latuerit, id facilè colligi potest ex verbis illis Davidicis, quæ sæpius repetere in more habebat, dum insolens aliquid, aut adversum sibi obveniebat, dicendo, *Bonum est mihi Domine, quia humiliâsti me.*

Humanitas Ab hac eadem peramabili submissione animi nascebatur in illa quædam pergrata humanitas, atq; mansvetudini juncta affabilitas cum omnibus utì loquendi, ità & agendi, nullo personarum habito delectu. Non enim illa homines pauperes, aut abjectos vilipendebat, aut cum despectu à se repellebat, sed quemvis licèt simplicem, ad colloquium admittebat, quemlibet suas necessitates exponere sinebat. Et si etiam quandoq; offendebatur, mox facillimè uno, vel altero verbo placabatur, semper veniam postulantibus remittere promta. Et quia blando semper, & amabili vultu cum quadam singulari sermonis gratiâ omnes affabatur, ideo per hoc gratissimum benevolentiæ studium ità sibi omnium affectus devinciebat, ut illam omnes non solùm in vita, sed etiam post mortem, non solùm amore prosequi, verùm etiam laudibus extollere quodammodo cogerentur, & nunc etiam defunctæ, illam qui olim noverant, omnes bene precentur.

Prudentia. Præter hoc, illud etiam in ipsa probè notatum fuit, quòd inter alias dotes, quibus DEI beneficio exornata fuit, & eam omnibus gratam, atq; amabilem reddebant, erat singularis quædam prudentia, cum virili quasi gravitate, atq; peramabili svavitate conjuncta, quam in illa ipsi etiam *inclyti Ungariæ Regni Proceres Illustrissimi*, non solùm admirabundi suspiciebant, verùm etiam ipsam subinde consilij capiendi gratiâ Personæ nobilissimæ ità libenter conveniebant, ut semper magìs, ac magis in sua opinione æstimarent, atq; singularem quandam ex conversatione ipsius perjucunda oblectationem animi perciperent. Quantum autem ipsa suo consilio polleret, vel ex inde advertere licet, quòd cum suo (utì ipsa ajebat) *pretioso Conjuge* spoliata fuisset, & ipse *Palatinus* eam visitandi, atq; consolandi gratiâ convenisset, exordium suæ orationis inde sumserit: *Eccur*, inquit, *ô Domina consilio tibi nunc ipsi succurrere nescis, siquidem omnibus antehac te convenientibus, optimis, & salu-*

luberrimis consilijs subvenire sciebas, atque solebas? quod testimonium à tam magno Magnate prolatum, nemo, credo exigui esse momenti asserere audebit.

Et quia prudens meritò nemo esse diceretur, qui alicui injustus esse probaretur, quanto illa zelo erga *leges justitiæ* ferebatur, experti sunt ij, qui eam sæpius loquentem audierunt, quòd pati potiùs ab alijs, quàm alicui inferre injuriam, optaverit. Hinc si quando intellexisset, aut stipendio promerito familiam defraudari, aut solutionem illi ultra tempus debitam prorogari, id nullo modo tolerare poterat, sed continuò quà precibus, quà minis perurgebat, ut quod *Justitia* postulabat, id quàm primùm executioni daretur. Cúmque vice quadam non nemo ex famulis ipsius morte subitaneâ, infausto casu, delapsus ex equo extinctus fuisset, illa metuens, nè vel in minimo *Justitiam* læderet, mox protestari cœpit, quòd ex rebus ipsius nè teruntiū quidem pro suo usu retinere velit. Ideóque mandavit, ut omnia, quæcunque ad ipsum jure spectarent, pro salute animæ ejusdem in pias causas expenderentur.

Zelus Justitiæ.

Sed non solis Justitiæ legibus, verùm etiam *temperantiæ* tam studiosè sese adstringebat, ut nihil unquam contra illam neque victu, neque potu peccâsse notata fuerit. Et quod plus est, etiam extra tempus ordinarium aliquid sumere, quasi indecorum, & inutile apud illam videbatur, nisì fortè infirmitas nonnunquam aliud svaderet. Nullas illa cupedias, nullos exquisitos cibos ambiebat, aut exoptabat maximè ultimis vitę temporibus, quibus solis fer me vulgaribus, & agrestibus ferculis, atque leguminibus victitabat. Aliorum autem nimiam potandi licentiam sæpenumero verbis gravioribus insectabatur. Et quamvìs ipsa peramplam ab *Ecclesia* potestatem, atque licentiam habuerit, cibis vetitis pro libitu utendi, atque vescendi, illa tamen nonnisi certis *quadragesimæ diebus* hoc privilegio utebatur. Nullo autem pacto illi persvaderi potuit, ut vel *feriâ sextâ*, vel aliquo *festo sanctissimæ Virginis*, seu *Sancti* alicujus præcedente *pervigilio* eâ licentiâ gauderet.

Temperantia.

Et hæc quidem omnes, utì nemo dubitat, ex Divinæ fœcunditatę charitatis, quasi ex quodam largissimo fonte profluxêre virtutes, nihilominus tamen inter omnes emicare videtur, singularis ille, & magni meriti, & animi valde generosi actus, quo sibi vel maximè DEUM ter Opt: Max: demeruisse videtur, quòd semel viduata suo primo, & ultimo Conjuge charissimo, tam firmum propositum nullum alium *Sponsum* posthac quærendi, & amandi fecerit, præter *solum Christum*, ut quantumvis nonnemo Magnatum potens, ac dives opum ex celeberrima *Principum familia* oriundus, in *Matrimonium* illam denuo expetierit, illa tamen in amore viduitatis *S. Pauli* consilium secuta, ità constans permansit, ut nunquam posthac in secundas nuptias consentire voluerit, sed potiùs per reliquū vitæ tempus, *mulierem* illam *fortem* in

Amor Viduitatis.

se exprimere conata fuit, cujus *precium procul & de ultimis finibus* sapientissimus *Salomon* esse asseruit.

Amor puritatis.

In hoc porrò tam laudabili statu, quantum erga omnem honestatem, atque mentis puritatem affectum animo præseferret, id sæpesæpius non tantùm inter agendum, sed etiam inter loquendum prodidit: si enim quispiam (utì inter minùs pia hilaria fieri solet) aliquid in medium protulisset, quod aut bonis moribus aliquomodo adversum esse videbatur, aut aures honestas dedecebat, mox illa vultu ad gravitatem composito, verbis indignationem redolentibus, temeritatem ejusmodi, & impertinentem loquendi libertatem increpare, reprehendere, atque castigare non desistebat, donec authores ruborem induissent.

Gratia fœcunditatis.

Ut autem mereretur videri *in lateribus domûs suæ sicut vitis abundans*, quaternis super decem liberis, quasi olivarum novellis illam beaverat misericors DEUS: itàtamen, ut qui omnes dedit, iterum plus quàm dimidiam partem ex ipso fermè innocentiæ statu ad suam in Cœlo augendam gloriam abstulerit: tribus enim filijs, & insuper quinque filiabus orbata, tot quasi gladijs doloris sauciata, non semel ingemiscere didicit, atque in valle lacrymarum, materno impellente affectu sæpius illacrymari. Præmissis igitur, & per conformationem suæ voluntatis cum Divina, oblatis quodam̃odo cœlo octonis prolibus, quasi victimis, & primitijs (primas enim quinq; mors im̃atura abstulerat) reliquas superstites non tantùm orthodoxè vivere edocuit, sed etiam in pietate ità firmavit, atque ad omnem virtutem instrui curavit, ut *præcipui Dynastæ*, *Inclyti potissimùm Ungariæ, atque Poloniæ Regni*, quodam̃odo inter sese concertare viderentur, ut aliquam ex filiabus ipsius sibi matrimonio conjungere possent. Hoc tamen ad notam accipiendum esse videtur, quòd una ex numero illarum meritò sit excipienda, quæ planè *Virgo singularis* esse voluit, dum pio quodam fastu abrepta, despectis sæcularibus nuptijs, nec non omnibus mundi vanitatibus, ut solius Sponsi Divini oculis placeret, sese Sacrarum Virginum cœtui associavit, & *septis Monasterij* inclusit.

Charitas erga liberos.

Hanc ergo, utpote sæculo mortuam, cùm piè defuncta nostra, cum gaudio atque singulari suo solatio, DEO obtulisset, quàm solido deinceps, sincero, atque benigno affectu erga reliquam Illustrissimam prolem suam ferretur, id quidem non semel patuit, maximè tamen in hac tam longa bellorum tempestate; sive enim arma *Svecorum* metuenda appropinquarent, sive *pestiferæ lues* aliquando suis horrorem incuterent, illa non tam sibi, quàm proli charissimæ metuens, prolem ad tutiora ablegare, prolem ab im̃inentibus quibuscunque periculis conservare in more habebat, & omni studio fovere, ac tutari adnitebatur. Et cùm vice quâdam *Ungaricum* iter agens, in sum̃o versaretur periculo, nè in *Turcarum*, viciniam depopulantium manus incideret, conspecto jam non procul abinde capitali hoste, inclamat protinus famu-

famulitium, & quasi oblita sui, disjungi equos, atque dissolvi imperat, & suam prolem ocyus superimponi, ad tutiora quàm citissimè deportari, atque fugâ velocissimâ tam manifesto periculo eripi, subjungendo: personam, vitámque suam, utpote senio jam confectam, se non multùm æstimare, atque curare, si hostis illam sibi eriperet, dumodo sua charissima proles salva, & incolumis servari possit. Cùm autem super hæc, & auream suam supellectilem, & quidquid tandem pretio æstimabile habebat, id totum multis ante obitum annis inter suas charissimas proles diviserit, & distribuerit, & seipsam quasi exinaniverit; nescio, quid ampliùs *gallina pullis* suis præstare valeat, cui tamen *Christus* ipse ad explicandam suam eximiam erga nos charitatem assimulare seipsum non dubitavit.

Siquidem ergo tam tenero affectu erga progeniem suam *Illustrissimam* ferebatur, sanè nemo mirari debet, quòd cum tanta doloris vehementiâ, & dilectissimum *Consortem suum*, sibi à morte inexpectata ereptum, & *unicum Franciscum suum* crudelibus armis per insidias sublatum per menses plures, nè dicam per annos, sæpesæpius, iterum, atque iterum deploraverit. Durum erat procul dubio in dolore liberos parere, sed multò durius erat, spectare, atque tolerare, dum primos *quinque* vix in lucem editos mors imatura abripiebat, & Matris cordi, quasi quinque vulnera infligebat, hòc solo levamine, atque solatio relicto, quòd hæc tentatio fuerit non sinè magno proventu: siquidem his *quinque* plagis inducta fuit, ut fidem Orthodoxam amplecteretur, quam *S. Augustinus* omnibus mundi divitijs, honoribus, & quibuscunq; bonis præferendam esse arbitratur. Patientia.

Hâc ergo in fide dum pientissimè vixit, tandem morti habenas imposuit, quæ posthac fortasse ideo, editas in lucem à se proles attingere quodammodo verebatur. Sed ecce, dum jam mors quasi trepida liberis parcit, majus tormentum *Matri* intulit, dum *ipsum Patrem* invasit, sibíque charissimũ *Conjugem* ex vivorum numero sat imaturè sustulit. Sed quid ampliùs non tentavit? non sat erat optimo, sibíque charissimo *Conjuge* privari, debuit namque etiam unico suo ad exoptatam jam Maturitatem provecto, quasi suæ senectutis baculo, prô dolor! spoliari, & quidem modo tam crudeli, atque nefando, à quo fortasse vel ipsi barbari abhorrere debuissent. Dicendum hìc esset, quot difficultates exhaurire debuerit in coërcendis per complures annos rebellibus subditis, quot incomoditates pertulerit huc & illuc fugiendo, & hostiles metus evitando, quibus denique afflictionibus, etiam à suis subinde dissidentibus exacerbata fuerit, quos ad pacem, & concordiam servandam omnibus modis inducere adnitebatur. Sed ista insinuasse sat est. Calamitates à DEO imissæ magni boni caussa.

Per hos igitur tam tristes, & varios exercitata casus, Divinâ sic disponente Providentiâ, tam egregios in *Patientiæ* virtute progressus fecerat, ut lecto tandem affixa, morborum ingruentium, dolorúmque impetus pacatissi-

mo animo, vultu semper blando, atque amabili, semper ad modestiam composito, perferre didicerit. Quam ob rem nullus ab illa morbis oppressa inconditus clamor, nulla molestiam creans querela audiebatur. Et si quandoque vocem altiùs attollebat, tunc solum DEUM adjutorium, & *suum JESUM* pro suo more inclamabat. Id verò jucundissimum circumstantibus esse videbatur, quando sæpius illa Regij Prophetæ verba sibi ipsi occinebat: *Bonum est mihi Domine, quia humiliâsti me! Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Doleat hic*, inquit, *doleat hoc miserabile corpus, modò meæ animæ postea sit eò melius.* Præter has DEO, & Angelis gratas cantilenas, etiam in ea id rarum fuit, quod in paucis infirmis videre solemus, quia nimirùm omnis generis medicamenta, sive illa amara fuerint, sive dulcia, ad cujuslibet instantiam, promto, & alacri animo, maximè verò ultimis vitæ diebus sumere non detrectabat, imò quasi suum providendo finem subinde dicebat: *fundite, infundite, quidquid tandem velitis, erunt tamen omnia gratis.*

Labor inde fessus.

Et licèt per annos plurimos plurima perferre didicerit, otium tamen, quod omnibus mortalibus noverat esse perniciosissimum, tolerare non potuit. Et hanc ob caussam non solùm *Familiam suam* semper aliquo labore occupatam esse voluit, sed ipsamet etiam, quasi continuo manuum suarum consilio, *linum operabatur*, & sub colo sedens, atque *fusum apprehendens*, aut fila ducebat, aut in globum convolvebat, si illam orationis tempus ab ejusmodi opere non avocabat. Huic autem labori, & occupationi usque adeò dedita fuit, atque intenta, ut nè quidem lecto jam affixa ab eodem desistere voluerit. Ideóque *colum lino refectam* in sumitate lecti, dum jam sibi pedes servitium negarent, alligari curavit, ut ità tempus, quod ægrotans orationi non impendit, filis trahendis concederet. Et mirum id quidem multis videbatur, quòd talis, ac tanta Domina huic quasi servili labori sese impendere non dedignaretur. Magìs tamen id mirandum est, quòd non solùm domi, verùm etiam ipsis in Urbibus, & arcibus, quocunque illam venire contingebat, hoc ipsum *pensum* sponte sibi injunctum persolvere, adstantibus, & admirantibus clarissimis personis non erubescebat. Unde *Viennæ Austriæ*, cùm vice quâdam in hoc suo consveto opere deprehensa fuisset ab ignota quadam persona, hæc admirabunda talem in modum loqui cœpit: *Estne credibile, quòd senicula ista sit ex Comitissarum ordine? hæccine est illa Comitissa ForgacZiana, cujus gloriosa fama in tot Provincijs prædicatur?* siquidem autem tam inimica fuit otio, videamus nunc, quæ præterea fuerit in hac vita ipsius negotiatio, ut impleret verbum illius, qui dicebat: *Negotiamini, dum venio.* Lucæ 19.

Liberalitas in pauperes

Ultima igitur caussa tam felicis, atque beatæ mortis creditur esse ea virtus, quam totâ vitâ prælatulit, & quæ *cum ipsa* utì cum Jobo *ab ipsa infantia crevisse* videtur, jucunda videlicet miseratio, atque ultimo die à DEO Judice

præ

præ cæteris virtutibus prędicanda, erga egenos misericordia. De hoc namque potissimùm ultimis ante mortem diebus conquerebatur, quòd ad eam paupertatem devenisset, ut non habuerit, quod in pauperes distribuere posset. Et cùm intellexisset aliquot adhuc florenos in loco quodam depositos superesse, per DEI amorem, & per vulnera Christi enixè rogavit, ut vel hi inter egenos pro salute animæ suæ expenderentur. Et quamvìs imposterum sensim sinè sensu vires corporis deperderentur, & decrescerent, necdū tamen decrescebat miseratio: inquirebat enim ulteriùs, an vel aliquid de tela superesset, quæ *pauperibus studiosis* submitti posset; sed cùm ad manus in promtu nihil esset, & nonnisi pervetustæ *duæ cortinæ* conspectui sese obtulissent, subintulit ipsa: *saltem ergo*, inquit, *has illis submittite.* Sed non solùm dum infirma, & lecto affixa esset, verùm etiam dum adhuc percomodâ valetudine uteretur, semper misereri miseris ab ipsa sua natura quodamodo monebatur. Nam quotiescunque alicui itineri sese accingebat, semper id præ cæteris negotijs urgebat, ut capsulæ suæ numorum aliquid subministraretur, quos ipsa proprijs manibus in obvios pauperes expendere, & dispergere posset. Nec hoc ipsi satìs erat, nam etiam singulis fermè annis in die Parasceves si aliud aliquid præsto non adfuit, telam per partes inter pauperes mendicos distribuere consveverat, eâ fortassis intentione, ut denudatum quondam eo die sponsum suum Christum pro suo modulo contegeret, quem etiam post *Communionem sacram* ordinariè aliquâ singulari eleemosynâ pauperibus submissâ honorabat, licèt alioquin singulis diebus Dominicis eosdem ex Hospitali vocatos prandio excipere solita fuerit. Et hæc quidem ordinaria ipsius liberalitas multis optimè nota magnæ ædificationi fuit, præcipuè tamen tunc enituit, dum exulantes è Litvania *Sacri Ordinis Carmelitani* plures ferme, quàm 20. *moniales* unà cum binis *Sacerdotibus*, atque familia earundem hospitio excepit, & per triennium integrum, certo illis assignato proventu, majori ex parte ipsamet aluit, ídque cum tanto benevolentiæ studio, atque affectu, ut vehementer doluerit, quòd iterum in *Poloniam* revocatæ fuerint, quas si licuisset, etiam usquè ad mortem (utì ipsa agebat) alere, & sustentare non detrectâsset. Sed neque illud prætereundum est, quòd cùm aliquando sat magnam tritici copiam pessumdatā fuisse percepisset, quod *Officiales* quali quali pretio distrahendum esse quantocyus svadebant; illa instinctu misericordię mox imperavit, ut inter egenos subditos divideretur, sperans futurum, quòd fortè usui ipsorum inservire posset. Dictum factum; concurrunt turmatim famelici subditi, atque in domos suas donatum triticum asportant. Sed ecce, cum admiratione omnium, *triticum corruptum* pristinam suam bonitatem in *manibus Pauperum* recuperasse visum fuit, & beneficiatis mox persvasit, ut pro tam larga, atque in illo tempore gratissimâ eleemosyna debitas gratias referre contenderent. Et fecit illa quidem suis pauperibus subditis

Frumentū corruptum pauperibus datum, optimum evadit.

sæpius

ſæpius gratiam ejuſmodi, maximè tamen, & ſingulari cum affectu paulò antè ſuam mortem, dum quaſi poteſtatem non habens, & humiliter quodam̃odo, & inſtanter à ſuis petijt, ut certus frumenti modiorum numerus denuo inter egentes ſubditos erogaretur. Et ſic quidem obijt, & abijt hæc pia *Tabitha* noſtra. Quemadmodum autem nocturnis viſis ſemper credere videtur eſſe ſuperſtitioſum, ità & omnibus ſemper diſcredere, cùm non omnia omnino ſoleant eſſe vana, nemo procul dubio negabit eſſe temerarium, ſiquidem ab ipſo rerum eventu plurimi didicerunt ſubinde non vana ſomniâſſe. Erat igitur in oppido *Arci Brumovienſi* ſubjecto, ex devoto fæmineo ſexu non omnino poſtrema, quæ ipſa nocte im̃ediatè obitum noſtræ piæ defunctè præcedente, mox quàm primùm ex primo ſomno fuerat expergefacta, ſuo conjugi admirabunda narravit, ſe quaſi cuidam magnificę *Proceſſioni*, utì in feſto *Corporis Chriſti* aſſolet, interfuiſſe, quam etiam ſuâ præſentiâ condecorâſſe videbatur unà cum prole ſua Illuſtriſſima noſtra magnifica piè defuncta. Quæ cùm ab alijs non procul ſeparata ſubmiſſis genibus, ante quandam *Sanctiſſimæ Virginis Iconem* flectens ſacroſancta myſteria veneraretur, in momento viſebantur ſcalæ luciciſſimæ propè illam de cœlo demiſſæ, per quas cœlites gratioſiſſimi, atque aſpectu jucundiſſimi, quales fortè olim *S. Patriarcha Jacob* lætabundus aſpiciebat, deſuper deſcendere videbantur. Id cùm ſomnians ſtuperet, & quidnam portentum hoc ſibi vellet, reſciendi avida, virum quendã proximè adſtantem, quaſi ſuſpenſo pede acceſſiſſe videt, ab eo admirabunda ſciſcitabatur, quidnam in terris Divini illi aligeri negotiorum tractare decreviſſent, id ad ſuam quæſtionem ſolùm reſponſi accepit, ſpiritus iſtos adminiſtratorios ideo ad terras deſcendere, ut *Magnificam Dominam Brumovienſem* ſecum abducant. Hæc cùm ſomniantis maritus adhuc in ſtrato decumbens vix enarrata, mente attentiſſimâ percepiſſet, mox ſubintulit, inquiens: *Signum id eſſe manifeſtum, quòd Magnifica Domina noſtra ultimum diem ſit clauſura.* Et certè ità factum eſt; die enim hanc ipſam noctem ab hoc ſomnio illuſtrem ſubſequente, poſt tertiam pomeridianam vivere deſijt in terris, ut *vitam beatam* (utì omnino ſperare licet) auſpicaretur in cœlis. Et quidem pro bono ſpei incremento huic qualiquali argumento non exiguam adſtruit fidem, eximiæ pietatis, atque ex *Illuſtriſſimis* oriunda *natalibus Virgo* quædam, quæ non poſt multos ab obitu defunctæ dies gaudio quodam ſingulari perfuſa quaſi exultabunda narravit, ſe etiam in ſomnijs piè defunctam conſpexiſſe, quæ ſublatis cœlum versùs oculis, ſvaviſſimam quandam, atq; pientiſſimam de *Virgine Sanctiſſima Cantilenam*, tam jucundâ, atque admirabili voce decantabat, ut ab ore Angelico vix dulcius, atque jucundius jubilum expectari poſſe videretur. Sileo etiam huic piæ Virgini perſonam genere minimè inferiorem, quæ dum nocturnis in tenebris per avia, & devia hyberno tempore in sum̃a tempeſtate hinc inde aberraret, & quaſi deſperabun-

Quædam viſa de ejus morte fęlici

bunda opem *Magnificæ* piè defunctę si fortè in statu felici viveret, ex quodam magno confidentiæ, & bonæ spei affectu imploraret, mox non sinè stupore, atque solatio singulari ad terminum, quem sibi præfixerat, pervenit. Atq; hæc erant, quæ de *Illustrissima D. Esthera Bossani* rogatus (utpote rerum conscius) adduxi. DEUS faciat, ut quicunque hæc legerint, ad capessendas in cælo coronas, ac posteri præcipuè ac hæredes sangvinis, ad sanctam hanc virtutum hæreditatem adeundam animitus excitentur!

Ego quod adjiciam de meo nihil invenio, nisi quòd *Illustrissima Esther*, ex Societatis nostræ institutione talis evaserit; usa enim est viris illuminatissimis, & rerum spiritualium apprimè peritis; primi erant, qui eam ab hæresi ad *Catholicam fidem* adduxerunt Venerabiles Patres (quorum in præsenti volumine quædam gesta leguntur) *Adamus Kravvarsky*, *&* *Albertus Chanovsky*. His successêre propiùs ad nostra tempora RR. PP. *Valentinus Joannides*, *Wenceslaus Cannabius*, *Joannes Jaranovsky*, *Petrus Bankovsky*, *Wenceslaus Przibramsky*, & quidam alij, omnes mihi noti, sed jam pridem fato suo functi; postremus, qui morienti adfuit *P. Adalbertus Martinides* omnes alios priores diuturnitate temporis, qui conscientiam *Illustrissimæ Matronæ* rexerant, superavit, anno superiore 1681. vitâ defunctus. Patres ejus Directores in spiritu.

TIT: LXIX.
Francisca Slavatina, nata Comitissa de Meggau.

FRancisca ex illustrissima stirpe *de Meggau* (quæ in utraque Republica præstantes Viros, Episcopos, Cardinales, tum egregios bello Duces protulit) genita, *Patrem* habuit *Leonardum Helfridum de Meggau Mathiæ Cæsaris Supremum Camerarium*, postea *Ferdinandi II. Cæsaris supremum Aulæ Præfectum*, *Virum militarem*. *Matrem* verò æquè illustrem *Annam*, stirpe *Khuenianam de Belasy*, quæ filias sanctissimè educatas, atque in primis *Franciscam* priùs sanctimoniæ, & pietatis, quàm Conjugij legibus illigavit. Duodevigesimo ætatis anno *Francisca* in *Conjugem* accepit *Joachimum Udalricum Comitem Slavatam* inclytæ Familiæ *Procerum Bohemorum*, cui septem proles attulit, *Filios quatuor*, & lectissimas *filias tres summorum Virorum* conjugijs implexas; *Filij* ad omnia suma nati, satis ostendunt DEUM Matri optimæ benedixisse de Cœlo. *Ferdinandus*, *&* *Joachimus Comites*, Regni gubernaculis admoti, primas Regni dignitates obierunt, & obeunt, miro temperamento æquè regnantibus ac Populo chari. Duo reliqui Fratres *Carolus* in Sanctissimo *Carmelitanorum* ordine honoratissimus, sumum nuper *Magistratum* inter suos (*Generalatum* vocant) adivit. *Leopoldus* Canonicis Ecclesiæ Passaviensis accensus est. *Conjugem Joachimum* incommo-

1676. 22. Sept.

Genus & Nobilitas.

modissimo suis rebus tempore amisit *Francisca* Muriponti in Styria, cùm hostis Svecus in *Bohemiam* penetrans omnia velut in hostico, fœdè vastaret, unde coacta cum septem parvis Prolibus *Passaviam* concedere, velut in exilio conducta in domo angustissimè vixit. Optimè dictum est ab aurei oris Doctore: *Sanctorum vitam ex adversis ac prosperis mirâ varietate contexi.* *Matronæ* hujus *Illustrissimæ* virtutum, præsertim in educandis liberis prudentissimæ Moderationis, & felicitatis famâ vulgatâ, *Augustissimus Cæsar Ferdinandus III.* permotus, cùm filio *Leopoldo* (quem nobis servet DEUS!) educatricem quæreret, *Franciscam* evocavit, & *Supremam Aulæ Præfectam* esse jussit: præstitit id summâ totius Aulæ, & ante omnes, *Cæsaris Patris* commendatione, cujus educationis locupletissimus testis est ipse *Cæsar Leopoldus*, qui cùm de *Franciscæ* morte nuncium accepisset, ingemuit, & ad Astantes: *en inquit, obijt Educatrix nostra, quæ nos Materno prorsus amore dilexit.* Eo tempore dum in Aula versaretur, & ab Gynæceo haberetur pro Matre, conscientiæ Arbitrum nacta est clarissimum Societatis JESU sidus, *Everhardum Nithardum*, quem postea purpuratis Ecclesiæ Patribus accensum vidimus. Cujus, & priùs Reverendi Patris *Joannis Weier* institutione, omnes vitæ suæ rationes ad altissimas Sanctimoniæ leges cœpit conformare. Exeunte ex Ephebis *Augustissimo Cæsare*, reversa ad liberos suos *Francisca*, curis jam omnibus humanis vacua, DEO unise, ejusque servitio mancipavit, præcipuè *Telczensi Societatis JESU Domicilio* iminens. Quadriennium tenuit *tertiæ hujus Probationis* ædificatio, & liberalissima dotatio, quibus curis perfunctam repentè *Cæsar Leopoldus* rursus ad Aulæ tumultus *Viennam* revocavit. Supremæ Præfectæ munus apud *Imperatricem Claudiam Felicitatem* laudatissimè gessit; nec nisì Reginæ morte manumissionem potuit impetrare. quâ obtentâ *Telczium suum, & Novamdomum* Anno 1676. 19. Junij. cupidissimè revolavit. Non licuit tamen diu sancto illo, & dulci pietatis otio frui; sed DEO ad Aulam Cœlestem vocante, brevì pòst, *Dominam, & Imperatricem suam* secuta, contracto tenui morbo, quem senectus exasperabat Anno 1676. ætatis 64. expleto, Sacramentis omnibus, quæ tempus illud poscit comunita, illud Simeonis senis canticum repetens: *Nunc dimittis servum tuum Domine.* placidissimè & fælicissimè 22. Septembris mediâ sextâ matutinâ exspiravit. Corpus *Telczium* devectum, vilissimâ *Laicorum* Societatis veste (quod vivens statuerat, & scripto jusserat) indutum, juxta Conjugis sui corpus, cum luctu pauperum, in quos maximam eleemosynarum vim effuderat, est conditum. Hactenus vitam *Illustrissimæ* hujus *Matronæ* & vitę negotia brevi compendio sumus complexi; nunc de virtutibus & Sanctimonia *Franciscæ* paucissima quædam adferemus.

Chrysost. — Munia. — Reditus ab Aula.

Virtutes Franciscæ.

Francisca igitur cùm se totam Deo consecrare *in Exercitijs Spiritualibus Sancti Patris Nostri Ignatij* statuisset (ut erat sagacissima) non id solâ oratione,

tione, & longis precationibus (quanquam etiam in his plurimum præsidij reponebat) sed in assidua virtutum exercitatione, & maximè earum, quæ *heroicæ* appellantur, collocavit. In adversis & prosperis idem vultus; altissima humilitas; summa in DEI voluntate pax animi, & quies; omnium rerum humanarum contemtio; perpetuus & constans per annos plurimos vitæ tenor; præparatio animi continua in omnes casus; inimicorum amor; inexplebilis perfectionis, & rerum Cælestium sitis, desiderium ardens mortis, & beatitudinis æternæ; contestata apud omnes, Ecclesiastici, & Religiosi statûs, etiam adversùs Principes viros defensio; pauperum patrocinium; liberalitas in suppeditandis ad pauperes sumtibus; nullus ad ea, quæ mundus miratur, & suspicit respectus; odium sui; omnium veneratio; nulla nisì precaria dominatio, aliæque virtutes (quas ob varietatem suis indigitare nominibus difficile est) spectabilem cœlo *Franciscam* faciebant. *Cardinalis Nithardus* (quantus vir?) qui *Franciscam* intus optimè nôrat, utpote à sacris Confessionibus, cùm hujus sanctæ matronæ mortem audisset; non dubitavit scribere, *si in Urbe, aut Hispania obijsset, Processum de vita illius futurum fuisse. Sanctitatem Francisca* non habebat improvidam, nec subventaneam; sed providentem, & stabilem. Non enim casui sese subjiciebat, sed prævidebat omnia, & quid in anima sua ageretur, quotidie annotabat; *Libelli propositorum*, & ut ita dicam *prævisionum* sunt in manibus, quibus illa se longè ante obarmabat, & animo pręcipiebat, quæ ad DEI Gloriam à se gerenda in meditatione matutina statuisset: ordo quotidianus vitæ hic erat, quem verbis ipsismet *Franciscæ* ex Ephemeridibus, ad imitationem illustris fortunæ Matronarum, exscribo. *Dum me strato proripio* (surgebat horâ 4. matutinâ) *Sanctâ Cruce frontem munio, rogans DEUM Patrem, ut dirigat omnes meas cogitationes, DEUM Filium, ut regat verba mea, Spiritum Sanctum, ut gubernet opera. Tum genuflexione SS. Eucharistiæ factâ, obtestor misericordiæ Matrem, ut me hac die à peccato custodiat, novem osculis terræ impressis, de genibus precationem S. Francisci Xaverij magni Indiarum Apostoli persolvo, cordi nomina sanctissima JESUS, MARIA, JOSEPH, digito inscribens, recito Psalmos Miserere. Laudate Dominum, & hymnum Te DEUM laudamus. veste assumtâ persolvo coronam B. Virginis cum meis pedisequis, Psalmum 96. precationes ad Angelum meũ Custodem, divósq; Patronos, specialiter hujus diei, certísque aspirationibus omnes cogitationes, verba & opera DEO offero, méque totam cum potentijs animæ, sensibúsque meis Christi vulneribus includo, & illa sacra vulnera, quinis Pater & Ave de genu persolutis exosculor. Tum Meditationem aggredior, quam aut domi, aut in templo perficio. Hâc finitâ quidpiam ex libello Thomæ à Kempis lectito, demum B. Virginis horas recito. Unum Sacrum audio in honorem quinque vulnerum Christi Crucifixi, in illis vulneribus, durante Missâ peregrinantis instar circumeo;*

Quotidiana ejus vita

commendans in singulas plagas varios, continentiam meam vidualem, finem vitæ meæ, Religiosorum Ordinem, quem amo, cujus spiritum peto, cupióque ut in me voluntas DEI perficiatur, atque ità Missæ Sacrificium in varias intentiones divido. *Si plura Sacra audiendi sit copia, oro sub ijsdem Nocturnum unum ex defunctorum officio, horas de sancto Spiritu, de Sancta Cruce, Psalmos pœnitentiales, Litanias de Sancto Ignatio, Sancto Josepho, officium de Sancto Xaverio cum oratiunculis aliquot; rursus coram B. Virginis ordinariam coronam Christi, & coronam de amore DEI.* Observandum est hoc loco piam hanc *Matronam*, totum Matutinum tempus in oratione transigere solitam. Dein frugali *mensa* refectâ, de rebus cœlestibus, & virtutibus sermones miscebat. Tum *manuali* aliquo *labore*, aut sacris munusculis pro puerorum Catechismo concinnandis, sphærulis precatorijs in fila inducendis, icunculis aptandis, aut lineis aliquibus telis in pauperum usus præparandis, & consuendis distinebatur. Ab hora 6. pomeridiana cum pedisequis Virginibus, *coronam Dominæ nostræ* recitabat. Post cœnam (si cœna vocari mereatur, cùm ferè jejunaret, & non nisi in prandio carnibus vesceretur, in cœna ipsa defraudans genium, & assidentes fallens) post cœnam inquam, pius aliquis liber coram ea legebatur; lectionem hanc *Conscientiæ Examen* sequebatur, tum *Meditationis* in diem crastinum argumenta, & puncta ipsa sibi *Francisca* relegebat, ac tandem ijsdem precibus, quas mane adhibebat peractis, cubitum concedebat. Hæc erat vitæ quotidianæ ratio, nisi peculiaria Ecclesiæ festa, ut *quadragesima, octiduum Corporis Christi*, aliáque hujusmodi requirerent, tum enim flagella, cilicia, aliæque corporis vexationes frequentabantur, Orationum tempora augebantur, & in majus crescebant omnia, quæ infinitum foret enumerare. *Ter in hebdomada Sanctissimâ Eucharistiâ* animum pascebat. Ad quam Cœlestem mensam cœlestibus affectibus animam comparabat, præcipuè Libello *Patris Cæsaris Francisci*, tum alijs, qui cor divino amore inflamant, ut *soliloquijs, & meditationibus S. Augustini*, quorum lectione, ut etiam *Thomæ à Kempis* mirificè tenebatur. Vigilans quasi continenter Divinis actibus æstuabat: *O! DEUS amor meus! tibi me dono! tibi gratias ago, amo & laudo Creatorem, & omnem Creaturam ad te amandum, & laudandum provoco, amore tui DEUS meus!* *Lumina* quæ ex meditatione, & contemplatione rerum Divinarum hauserat, tum etiam quæ facienda proposuerat, diligenter per annos plurimos annotârat. quæ relegens, & regustans animo insculpebat profundiùs. *Sacrorum Patronorum nomina* quot mensibus piâ sortitione inter domesticos dividebat. Dominæ exempla ut fieri solet, quantum licuit omnis familia sequebatur. *Spiritualibus Sancti Patris Nostri Ignatij commentationibus* quotannis exercebatur usquè ad ultimam ætatem præsenti semper utilitate, animæque solatio. In *expectatione Virginei MARIÆ partûs* (quæ *Novena* dicitur) quid proposuerit, egerítque, libellus arcano-

Quædam certæ devotiones.

canorum manu *Franciscæ* conscriptus ostendit his verbis: *Per ferias Natalis Domini revolvam quanto desiderio MARIA & Joseph Sacratissimum Partum expectârint: Colloquia de mysterio Incarnationis instituam; curabo novem Missas legi pro illis animabus, quæ in vita mysterium DEI nati affectu speciali coluerunt. Diebus singulis novem grossos pauperibus elargiar; novem diebus mihi carnibus interdicam: novem oscula terræ infigam; flagris novies, & cilicijs per novem dies corpus affligam; novem victorias de lingva reportabo; novem Indusiis & totidem præcinctorijs egenas mulieres amiciam; in Xenodochio, adscitis mendicabulis, novies recitabo Coronam.* hæc in eo libello. Jam tam multa de *Franciscæ* virtutibus dicta sunt, tamen adhuc ob multitudinem rerum in narrationis principijs stare me puto. Abjectissimè sentiebat de se, neque cogitatione solâ & speculatione mentis, sed re ipsâ, & factis omnium se vilissimam reputabat: reperta est aliquando in oratione singultiens, totáque lacrymis innatans à *Sacerdote* quo utebatur in sacris. tum illa: O! *Pater* inquit: *impetra mihi sangvineas lacrymas, ut plangam peccata! indigna sum quam terra sustineat! conspui & calcari pedibus hominum unicum animi mei est votum.* Ex hac demissione, & vili de se, rebúsque suis sensu ortum habuit, quam in moribus, & actibus omnibus adhibebat cautela, ut jam extra omne periculum posita, & tam robustæ virtutis, tamen cùm *continentiam DEI donum* esse audisset, quotidie viduitatis votum renovaret, demississimè & ardenter gratiam ejus implendi efflagitans. Eligebat anni principio *Sanctos* in dies colendos, & quot diebus eorum nomina domi suæ perlegi jubebat in vitæ spiritualis auxilium. *Pauperes* tantum abest aversabatur, ut etiam sæpe ante *DEUM* optaret, sive per injuriam hominum, sive fortunæ casum, rebus omnibus, quas haberet spoliari, ut stipem mendicare cogeretur. quod cùm non fieret, victu, & amictu, totáque vivendi ratione vitam pauperum exprimebat. Hoc paupertatis desiderium utcunque prodidit *Francisca* in Testamento abs se scripto, ubi hæc verba leguntur: *Ideo Testamentum hoc factum volo, & vi illius fortunas meas omnes post mortem alijs possidendas relinquo, ut ab hoc momento temporis sim è numero pauperum spiritu, quibus promissum est Regnum Cœlorum. Mendicorum amatrix* summa fuit; neque ego in *Nobilitate nostra* vidisse memini, quæ plura pauperibus daret, aut quæ magìs pauperum, & miserorum obsequijs imineret. *Viennæ in Nosocomio leprosorum, & incurabilium*, visa est cum Illustrissimis filiabus ministrare, cibósque porrigere. *Novædomi Puerulum Parentibus* orbatum, scabie ad crustam usquè capitis obsitum, ipsamet curandum suscepit, tam diúque linteolis madidis suspensâ manu perfricuit, donec purulentum corticem detraheret; tum alteri oblato pretio percurandum comisit. *TelcZij* clam omnes pauperum Casas obibat, ubique beneficentiæ suæ vestigia relinquens. Medicamenta quàm plurima adversùs morbos manu suâ confecta semper

Humilitas.

Paupertatis & Pauperũ amor.

habebat in promtu, quæ in ægrotos pauperes liberalissimè dispensabat. Præter eleemosynas quotidianas, & ut ità dicam extemporales, statas quasdam habebat, quas in dies, hebdomadas, menses, & annos diviserat. *Singulis mensibus quinque Rhenenses* Sacerdoti nostro, qui domos pauperum obit, numerari jubebat, ut ijs succurreret, qui mendicare ob priorem fortunam erubescunt. Mendicos vestiebat plurimos, & in pauperum usus subuculas manu propriâ consuebat; accidítque non semel, ut cùm subucula ad manum non esset, exueret protinus suam, & donaret algentibus. Filius familias ob crimina atrocia damnatus, scelus capite luit: eo ipso die *Francisca* ad *Matrem* domi mœrore tabescentem properavit; solatijs opportunis recreavit miseram; & oblatâ summâ pecuniæ mitigavit dolorem, insigni Christianæ charitatis exemplo. In his virtutum curis tota consumebatur dies; nullus qui Dominæ delicias faceret apparebat *catellus*, nulla *avium* audiebatur Musica, nullæ evagationes ad *hortos* suscipiebantur, aut *domi* suæ, aut in *casis pauperum*, aut in *templis* inveniebatur. Non potest satìs explicari magnificentia ejus in *Sacris*, & donarijs, quibus *Ecclesias*, & sacra loca exornare solebat. *Sancti Jacobi Ecclesiam Parochialem Telczensem*, quâ *Domicilium Societatis* utitur, tum alteram Societatis, quam à fundamentis excitârat, tum tertiam *Oporzani Sancti Xaverij* nomine insignem, quantis muneribus, quantis rerum sacrarum pretijs exornârit, tum alias quoque *Ecclesias Novodomenses* quantum auxerit, profectò vix ullus credat, qui in rem præsentem non venerit. Ego sanè qui hæc scribo, quíque sacram plurimarum Ecclesiarum supellectilem curiosè in his vicinis regionibus lustrasse gloriari soleo, nihil vidi magìs; præsertim si quis cogitet intra tricenos annos, & à Matronæ unius liberalitate omnia hæc esse profecta. Quod illa *Templum B. Virginis*, quod miraculis, vel Cælestibus gratijs celebrari videbat, indonatum reliquit? *Mons Sanctus*, tum alia per *Bohemiam*, *Bavariam*, *Moraviam*, loca sacra loquantur. *Christi Domini* cruciatibus mirificè tenebatur, præcipuè sangvinem in horto, mortis expectatione & horrore profusum, meditando, liquescere videbatur: huic rei in aliquot Ecclesijs *devotionem Agoniæ*, ut vocant, cui Symphoniaci pueri accinerent Feriâ V. & VI. per annum, perpetuis censibus stabilivit. *Telczij* dimidio milliari à civitate, exstructo eleganti Sacello, ad id viam columnatam deduxit, Columnis singulos Christi dolores referentibus, edito etiam libello, píisque precibus, & cantibus, qui à columna ad columnam recitarentur, ac terminarentur, & varietate populo *Telczensi* placerent. Id Christi doloribus recolendis svavissimè quiescebat, cum quodam, ut sic loquar cruciatu voluptatis, *DEI Matris MARIÆ, ac Sancti Francisci Xaverij Indiarum Apostoli* amore, & veneratione quodammodo æstuabat. hujus effigiem quocunque iret, aut veheretur, devehebat, ejúsq; ope invocatâ plurimis est erepta periculis; de *Matre DEI* quàm tenera sunt illa,

Ejus in Sacris Fundationes, & liberalitate.

illa, quæ in testamento leguntur: *Prolibus meis dilectissimis lego amorem, & timorem DEI, veram pietatem, & fiduciam in Reginam Cœli, ut omnes illas in tremendo judicio DEO meo Creatori ipsarum repræsentare possim, quod unicum materni mei cordis desiderium semper fuit.* Jam si Fundationum Sacrarum titulos percensere velim, quem tandem narratio mea finem inveniet? *Telczensis Domus* fundatio, & à fundamentis exstructio, tantâ hilaritate, ut ità dicam, virtutis confecta est, ut se hujus facti memoriâ usquè ad ipsam mortem solaretur. In traditione hujus Domûs coram *Eminentissimo Archiepiscopo Pragensi*, Excellentissimis, Illustrissimis, & Reverendissimis stans in limine generosâ facundiâ protestata est: *à nemine persvasam, aut inductam se esse, DEI unius instinctu, motúque proprio libere hoc fundationis opus cœpisse, & absolvisse. Summo id sibi solatio, ac pro certo prædestinationis Divinæ signo ducere, nihilque se aliud in hoc opere, quàm puram DEI Gloriam, & animarum salutem quæsisse.* Tum altiori voce, *protestor* inquit, *coram Cœlo & terra, nihil à me in fundationem hanc impensum ex injustè partis! Nihil ex obligatione restitutionis cujuspiam, sed ex meo legitimo patrimonio, tum alijs proventibus, quæ omnia absque ullius injuria servis Christi donavi, ut me communis Dominus in partem hæreditatis suæ cœlestis admittat.* Conjiciant Lectores ex his pauculis sententijs Matronæ hujus cautissimam prudentiam, cum heroica magnanimitate conjunctam. Silentio præteriri non potest *Contubernium Juvenum* ab ea fundatum, quibus ædes proprias attribuit, & summam *quindecim millium florenorum* liberaliter assignavit, ut in templi choro laudes Divinas suis temporibus decantarent. ut *Sanctissima Eucharistia* decenter ad ægrotantes deferretur statuit, ut Sacerdos baldachino, ut vocant, seu tholo mobili integatur, ephebis quatuor linteatis faces ferentibus, & hymnum: *Pange lingva.* per intervalla canentibus, ministris quibusdam Ecclesiæ comitantibus, & campanâ sonante; & hæc omnia censibus perpetuis stabilita *Novædomi & Telczij* summâ populi pietate peraguntur. De *Agoniæ Christi* fundatione jam antè dixi. Pro *Puellis pauperibus* dotandis memorabilis est fundatio: singulis annis *quinque eliguntur puellæ*, quæ cùm annos Connubiales attigerint, centum florenos in dotem accipiunt, interea dum adolescant, singulis census, ex centum florenis quotannis numeratur. Eleemosynæ perpetuæ fundatio summam habet duorum millium, ex quibus census annuus pauperibus erogatur. Moriens *Francisca Sodalitates* quas semper ornaverat, *quaternas Novædomi, binas Teltzij*, singulas 100. Imperialibus pio legato honoravit, quæ omnes defunctæ Dominæ jussu funebria gratanter persolverunt. In quo etiam funere illud statuerat ultimâ voluntate, ut pauperibus, quotquot adessent funebribus (quorum fuit vis ingens) quarta floreni pars daretur in manum. Atque hîc ego narrationi finem impono, plura quæ scribi possent admiranda, sapientiùs silebuntur. Fuit *Francisca* statu-

Constitutio Corporis. ſtaturâ, ùt in fœminis, mediocri, oculis ob continuam DEI memoriam ferè ſemper demiſſis; ſummâ gravitate, ſinè affectatione tamen procedens, viduali habitu, capitis cultum maximè negligens; vultu, in triſti aliàs ætate renidente, & quandã affabilitatem ſpirante, ut paratam ad benefaciendum eſſe facilè appareret; manus, aut coronâ B. Virginis, aut libello ſuſtinendo occupabantur; denique ipſe exterior habitus corporis, & maxima lingvæ parcitas, Majeſtatem quandam interioris gratiæ præferebat.

TIT: LXX.

R. D. Joannes Hoffman Vicarius ad Eccleſiam Metropolitanam Pragenſem.

1678. JAm præſens Liber, ut cum Poëta loquar, ad *umbilicum* à Typotheta perductus erat, cùm interiore quodam inſtinctu, *Illuſtriſſimus & Reverendiſſimus DD. Joannes Dlauhovvesky Epiſcopus Milevitanus, Eccleſiæ*
A. 1682. *Metropolitanæ Pragenſis Præpoſitus*, datis ad me literis ex *S. Monte* (ad quem Peregrinos Pragenſes, ipſe Peregrinus deduxerat) admonet, nè dum claros & ſpectatos ſanctimoniâ Viros in opere præſenti enumero, *Joannem Hoffman* prætercam, *Vicarium in Metropolitana Eccleſia* toti Urbi notiſſimum, qui Annis octo & triginta, & quatuor Menſibus inſuper, perdius & pernox in *Eccleſiæ* illius *Sanctæ* obſequijs ſteterit, nullo unquam, ut ita dicam, abſentiæ admiſſo hiatu; fuiſſe in hoc Venerabili Sene multas antiquorum & Piorum hominum virtutes; reliquiſſe exempla, quæ Poſteri non modò imitari poſſint, ſed etiam admirari. Itaque ut morem gererem juſta & pia monenti, ſtatim arreptâ pennâ ſcriptoriâ, quaſi uno ejus volatu, rem omnem confeci. Videbam *R. D. Joannem Hoffman* ab annis permultis, quoties illi opus eſſet, *Urbem Pragam* obire, eâ modeſtiâ & verecundiâ oculorum, ſed grallatorio, & nonnihil concitato gradu properantem, ut cum DEO & coram illo ambulare, & invitum in publico verſari facilè intelligerem. Manicatâ & talari ſimplici & rectâ tunicâ cum Cingulo, pallio ſuperinjecto, quod tenuem Clericum deceret, procedebat; nihil erat in veſtibus variatum, pulla omnia; pileus pendebat in faciem; pallio brachia cohibebantur; Caput Viri ætate extremâ (obſervavi) recalvum, ſed vultus nunquam in diverſa mutatus, nonnihil tamen erat horridior, & ad quandam duritiem aſperatus; idem intrepidus, ſed quem facilè placari poſſe ſperares; denique DEO ſuo propitio inhærens, vultu ſatis monſtrabat, meliora eſſe, quæ laterent in pe-
1598. ctore. Natus erat *Joannes Hoffman in Bohemia Neüdorffij Lobkoviciorum* ditione, Anno ſuperioris ſæculi 98. Catholici Parentes & timentes DEUM, ad omnem Virtutem, & Pietatem monitis & exemplis *Filium* inſtruxêre, ut in ea jam ætatula *Joannes* in orando DEO ſum̃am voluptatem reponeret,

ret, atque bene, & ex virtutis Legibus agere, primum, pulcerrimum, & dignissimum esse putaret. Tam lætas & certas pietatis significationes cùm *Illustrissima Lobkoviciana*, cujus glebæ, ut dixeram, adscripti erant *Joannis Parentes*, in puero sagaciter notasset, author Parentibus magnopere fuit, ut ad literarum studia *Pragam* mitteretur; eadem Matrona non parcè subsidia subministrabat, quibus ille continuos aliquot annos in scholis exegit; commendatione dein *Magistrorum*, *in Contubernium S. Bartholomæi Pragæ* receptus, diu & *Philosophos, & Theologos* audivit eâ fælicitate, ut *Philosophiæ Magister* primùm, postmodum etiam *Theologiæ Baccalaureus* (rarum adhuc eâ tempestate doctrinæ honestamentum) publico Universitatis præconio crearetur. negant istud postremum de *honoribus Thoologicis* nonulli; ut ut sit, *Joannes* primum Ecclesiasticæ vitæ *Tirocinium* in *Sacellani* munere posuit, mox *Parochiam* in loco dicto *Henrichsgrün in Cubitensi Provincia* laudatissimè administravit; ibi eum versantem, & jam antè in studijs notum, nunc etiam famâ innocentis vitæ comendatum, *Pragam* evocant *Simon Brosius* (postea *Suffraganeus Episcopus, & Archiepiscopus Trapezuntinus*) *& Gaspar Arsenius Metropolitanæ Ecclesiæ Decanus* (duo Pragensis Diœcesis lumina) *& Vicarium* sibi constituunt; quo in Munere constantiâ Christianæ humilitatis, & quotidianæ circa *Sepulchra Sanctorum Bohemiæ Patronorum, & Indigetum* pietatis consvetudine, tantopere inescari se passus est *Joannes*, ut nunquam, nè *Attalicis quidem* ut ajunt, *conditionibus propositis, Officium*, aut locum mutare, aut altiorem gradum, quem obsequio tam diuturno merebatur, expetere dignaretur. ipse velut *Romæ Sanctus Servulus*, per annos amplius 38. in *Officio Vicarij* exequendis, quæ sui muneris essent, penè ad pertinaciam quandam Virtutis intentus, summâ religione obibat omnia, erátque unus instar multorum. Accidit, ut *Joanni nostro* quidam Canonicatus licèt non pingvissimus, talis tamen, qualem alij cupidè ambirent, offerretur: hîc ille quantum honores & titulos aversaretur, ostendit: nam repentè convasatis rebus omnibus suis, & in peram conjectis, arreptóque scipione profugit, neque rediturus erat ad *Vicarij munus*, nisi accepisset promissum, nunquam quenquam ampliùs sibi in ea dignitate obtrudenda molestum fore; ita jam securus ad obsequium Ecclesiæ revertit. Scilicet inhonorari se honore credebat *Vir optimus*, & quem adversa non poterant, *Tituli honorum è statione* depulissent. Adversorum mentio revocat in memoriam temporum calamitates, injurias, oblocutiones, aliáque hujusmodi fortissimè tolerata; copiosam patiendi materiam præbuêre bella, quæ tot annis *Bohemiam* lacerabant; ab æqualibus quoque suis (præsertim ante senectam, nondum acquisitâ authoritate Virtutis) exagitatus & irrisus frequenter, Spartano silentio concoquebat durissima, & contrà reponebat nihil. Inerat *Viro*, ut innueram antea, & in vultu, & in verbis, & in moribus agrestis quædam (DEO,

quàm hominibus gratior) ſimplicitas, ut nihil, vel parum doctrinæ, parum etiam humanæ prudentiæ, parum Civilitatis primo aſpectu & affatu (licet in receſſu, & congreſſu longiore, ſvavis, & jucundus) præferret; ex eo fiebat, ut opportunior injuriæ foret, & ex ejus triſti ſupercilio irriſores alienarum actionum (quorum hodie facilis eſt annona) vexando meliorem ſe, riſum captarent. Congruebet huic ſimplicitati, *veſtis plerumque detrita*, neque ſemper bene aptata corpori, ut perſæpe ignoti, præſertim puerilis ætas in Plateis, *Judæum* eſſe ſuſpicarentur, & vociferarentur: ergo petulantes pueri non ſemel poma putrida, pyra, olera, lutum in tranſeuntem certatim jactare, ignominiosè vocibus ſemifractis, balbis, & blæſis appellare, per pallium more *Caniculorum* trahere. non aliud tum erat *Joanni perfugium*, quàm ad locum, ubi poma, & fructus vendebantur, confugere; ibi pueris illis inſolentibus, cruſtula, & fructus emebat, dividebátque ſvaviter renidens, & ſe non *Judæum, ſed Sacerdotem* pacatè & leniter affirmans, petulantiam in venerationem, & manuum oſcula comutabat. Narrabo in hanc rem aliud nobile *Exemplum*, quod ab *Illuſtriſſimo, & ſacro Viro* accepi, in quo quid magis, an patientiam, an humilitatem, ac facilitatem in dimittendis injurijs admirer? non poſſum ſtatuere: Invitatus erat ad prandium à Viro Amico Cive Pragenſi *Joannes*; deſcendit ab Arce ſenex præfinito tempore, ſed *Dominus* detentus negotijs nondum domum redierat; *Joannes* domum ingreditur hoſpitem opperiens; mulier ancilla *Judæum* ingreſſum eſſe rata clamorem tollit, *Judæum ad furandum veniſſe*, adſunt famuli, *Joannem* aggrediuntur, multis verborum, & concuſſionum injurijs vexatum domo exturbant. Sedit ante domum *Joannes* quaſi nihil paſſus ſummo ſilentio, dum *Civis* qui invitârat, adveniret, qui hoſpitem ſuum cum ſignificatione honoris inductum, mensâ inſtructâ primo in loco adhibuit. Ibi tum Familiæ primùm error patuit: re ſignis quibusdam proditâ *Joanne* ſilente, timentibus iracundiam Domini famulis, *Joannes* factum excuſavit, & veniam exoravit. Hanc ſimplicitatem *Ioannis* (de qua modò) comitabatur, vera & juſta verborum libertas: quod geſtabat cor, lingva, cùm loquendum eſſet, efferebat in publicum: ſine diſcrimine, ſi quid ante ſe fieret, reprehendebat, ipſos etiam Magnates in Eccleſia admonebat officij. Hujus feriæ & ſanctæ ſynceritatis laudatores etiam hæreticos fuiſſe meminimus: *Arce Pragenſi* A. 1649. captâ hoſtes *Sveci* (præſertim Militares Præfecti) colloquijs ejus & ſimplici agendi ratione capti complectebantur hominem, & ad menſam, illo non recuſante, vocabant. Fortè contigit, ut apud *Militiæ Svecicæ ſupremum Ducem Konigsmarkium Ioannes* pranderet; accumbebat unà, quem vocant, *Superintendens* hæreticorum; is Cœlibatum Catholicorum Sacerdotum multis irridens, tam doctè & aptè ab *Ioanne* noſtro retuſus eſt, tot exemplis & tam claris *Sacrarum literarum* ſententijs obrutus, ut obmuteſcere coge-

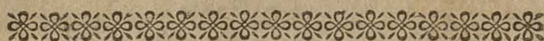
cogeretur, plaudente ipſo *Duce Königsmarckio*, cæteríſque Convivis (ut ſunt hominum ingenia victos plerumque irridentium) in cachinnos maximos in re tam inexpectata reſolutis. Ad conciliandos DEO & Eccleſiæ hæreticos, & peccatores ad pœnitentiam revocandos, mirâ pollebat vi, bonúmque eorum numerum fuiſſe teſtantur plurimi. Res quam nunc memorabo, antiqui moris eſt, quæ ſi vel primis Chriſtianorum ſæculis facta foret, laudationem mereretur: Fur in *Cubiculum Ioannis* clam ingreſſus, rebus circumluſtratis, tandem in aliquem pecuniæ numerum incidit, quam in ſaccum ſuum injicere cœperat; ſupervenit *Joannes*, & *hominem* in calido flagitio deprehendit: negare non poterat furtum, qui alienam pecuniam manu teneret; ſed ſummâ rerum inopiâ eò ſe conſilij adductum eſſe cauſſabatur, & veniam poſcebat. Tum *Joannes* (nè quid alienum moribus ſuis faceret) graviter priùs verbis caſtigato, alterum tantum pecuniæ quantum jam furto ſublegerat, donavit, & abire juſſit. Liberaliſſimus erat in egentes, ſed clam omnes hoc miſericordiæ genus peragebatur: dividebat æquâ portione cum *Pauperibus* quæ ſacris in Eccleſia laboribus emerebatur ſtipendia; ex prandio & demenſo ſuo ſtudioſos literarum pauperes alebat, & complures his auxilijs ad Sacros Ordines aſcenderunt. Diei magnam partem ut munus ferebat, in Eccleſia tranſigebat: horâ tertiâ matutinâ ſurgebat ante alios, & cœleſtibus ac æternis meditandis, profundâ animi & corporis reverentiâ, & contentione affectuum vacabat; ſingulas actiones ſuas quotidie in ſeparatis chartulis annotabat, ut vel minùs rectè facta die craſtini corrigeret, vel non ſatis ad ungvem virtutis expolita ad perfectum adduceret. Chartæ ejuſmodi *Rationum Cœleſtium*, ſæpius ab *Joanne* amiſſæ & ab alijs inventę multum ad exemplum aliorum valuerunt, licèt quidam vitâ diſſimiles ridere magis, quàm imitari voluerint. Cùm in *Vicarij Munere* antiquiſſimus eſſet omnium, & ex merito in ædibus *Vicariorum* jus eligendæ habitationis, quam vellet, haberet, incommodiſſimum ſemper, & altiſſimum eligebat cubiculum, in quo ſub ipſo tecto hieme ſemper algeret, æſtate propemodum torreretur. Cauſam rogatus, reſpondit: *corpus noſtrum nunquam molliter in hac miſera vita, ſed more Sanctorum duriter eſſe tractandum.* Ultimis vitæ Annis Prophetiæ donum contuliſſe *Viro* videbatur DEUS: mira, & quæ tum fieri non poſſe judicabantur, pluribus prædixit, quæ tamen evenerunt: uni diem ipſam quâ moriturus eſſet, nominavit; Alteri *tribus annis priùs, cùm nihil ejuſmodi nè per ſomnium quidem appareret, diſertè aſſeruit*: *Eccleſiæ quandam dignitatem conſecuturum.* Inter hæc paulatim vitæ vigor, & calor deſtituebat, ſimúlque ætatis annus octogeſimus appetebat; igitur in ſenectutis morbo, cùm ob aſperrimam hiemem ad Amicum hominem ſub Arcis Regiæ ſcalis jam ægrotus recepiſſet ſeſe, paucis diebus confectus, optimè ad mortem comparatus Anno 1678. in feſto *Conceptionis B. V. MARIÆ* vitâ exceſſit.

Observatum est à plurimis ipso illo temporis momento, quo mori contigit, *Cameram* ejus sub tecto, in qua tum neminem habitare constabat, tanto lumine circumfusam apparuisse, ut miraculo spectantibus esset. Vox una omnium, Procerum, Cleri, Nobilitatis ac Populi fuit: *Sacerdotem Sanctum*, qualem vix sæculis Ecclesia Metropolitana inter Ministros habuerit, obijsse. Utinam Viro huic optimo aut natura apertior, aut humilitas audacior contigisset, aut Amici curiosiùs vitam ejus introspexissent, non parum multa profectò mira, & rara in præconium scribi potuissent. Hæc tamen, quæ etiam sic allata sunt, maximâ authoritate nituntur: quippe, ut jam prædixi, datis ad me literis An. 1682. 29. Aprilis ex Sancto Monte *Illustrissimus & Reverendissimus DD. Episcopus Milevitanus, Suffraganeus Pragensis, & Metropolitanæ Ecclesiæ Præpositus* narrationem suam hisce verbis, & manu suâ firmavit: *hæc quæ habui de hoc Viro* (Joanne Hoffman) *in fide Sacerdotali communico.*

INDEX
ALPHABETICUS.
Virorum opinione sanctitatis apud nos illustrium; quorum hac II. Parte vita & gesta sumariè referuntur.

Fer-

ERRATA.

Fol. 30. lin. 20. Regem. corrige: Rex.
Fol. 75. lin. 36. in animo. cor: in anno.
F. 76. lin. 33. Blemensis. cor. Blesensis.
F. 80. lin. 29. Bohemiæ. cor. Bohemia.
F. 87. lin. 18. exerat. cor. exuerat.
F. 93. lin. 12. in eo. cor. in ea.
F. 98. lin: 9. premus. cor. Primus.
F. 107. lin. 21. Equestris. cor. Equestri:
F. 134. lin. 2. & eum. cor. & cum.
F. 169. lin. 36. jussu. cor: justa.

Cætera errata si magna fuerint, suâ se magnitudine prodent; si parva, facilè condonabuntur; sed nulla erunt (neque magna, neque parva) si benignus Lector agnoverit & ignoverit.

Duorum Nomina de quibus controvertitur.

B. Georgius Moraviæ Comes, & Famianus Marzan Eremita.

SUnt nonnulli, atque eos inter historiæ patriæ scientissimus ætate nostrâ, qui *B. Georgium Moraviæ Comitem, Marchionem* appellent, eúmque in *Moravia Bohemiæ Provincia* natum, in ejus gentis honorem affirment; quid ego sentiam, brevissimè indicabo, cùm priùs historiam brevissimè adduxero. *Stengelius Abbas Anhusanus* in Augustana sua historia, narrat: *B. Georgium Moraviæ Comitem* vale omnibus honoribus dicto, fugisse, & tectum habitu Monastico in ordine *S. Benedicti* latentem, sanctissimè vixisse; *Margaritam Ducem Bavariæ* ejus *Georgij* operâ ad sacras Confessiones usam, cui ille uni conditionem natalium suorum (secreto nulli proferendo) prodiderit; post *Georgij* mortem An. C. 1303. *Margaretam* ejus genus aperuisse. Scriptor antè citatus eadem omnia habet, sed Annum mortis ponit 1457. & sinè omni controversia *Moraviæ* nostræ *Marchionem* fuisse contendit. *Theophilus Raynaudus* laudatissimus Scriptor, *Georgio* quidem *Beati titulum* apponit, at non *Marchionem*, sed *Comitem Moraviæ* dicit, qui spreto Principatu in *MontemCassinum* convolârit; ibi cùm se ignotum putaret, famâ vulgante deprehensum, literis filiorum ad Principatum administrandum revocatum, non acquievisse, sed literas, ùt erant clausæ, abjecisse in *Caminum*, & constantissimè se, qui erat, negâsse; demum quòd videret se in pretio haberi *Cassini*, clam fugientem *Augustam Vindelicorum* petijsse. Ex his narrationibus collatis credibile est: *B. Georgium ad Moraviam nostrã* nihil omnino pertinere; quomodo enim rem tantã Historiæ siluissent? & amissum saltèm *Marchionem* indicâssent, à filijs quæsitum? deinde vitas, & nomina, & mortes *Marchionum* omnium tam in historia, quàm in *Genealogijs* narratas habemus, *Georgium* neminem usquam reperimus. Annus ipse confirmat, quod dicimus. Suspectus mihi etiam semper fuit, quem *Raynaudus* usurpat vox *Comitis;* ex quibus probatissimum existimo: hunc *B. Georgium* ex *Moravia Scotiæ Comitatu*, non ex *Moraviæ Marchionatu* prodijsse; nihilo tamen minus totam hanc disputationem meam *Lectoris* sagaci judicio arbitrandam relinquo. His scriptis in quasdam chartulas *Crugerij* incidi, ubi quod antè asseruerat, retractat, aítque *Georgium non Moraviæ* universæ *Marchionem* fuisse, sed *Oppaviensis Ducis* filium, quod, quàm facilè asseritur, tam promtè negatur, cùm *Genealogiæ Oppaviæ Ducum* versentur in manibus, ac nusquam Georgium legamus, aut alium ex Ducibus, cui superiora conveniant.

G. Cr.

Th. Raynaudus T. VIII. in S. Georg:

De

De Faviano, vel Famiano Marzan.

VIr in paucis historiæ peritus ætate nostrâ in Syllabo quodam Divorum à se scripto, *Favianum Marzan* collocavit, qui *Novodomi Bohemiæ* Urbe in Ecclesia *S. Joannis* tumulatus sit è regione Cathedræ Concionalis, ideo tumulo insculptum Virum, *Eremitæ habitu* hodiéque apparere in saxo; habitâsse in silvis ad *S. Margaritam*, duobus ab ea Urbe milliaribus, cujus vestigia impressa saxis supersint; mortuum in illa silva *Favianum*, omnium Templorum campanas sponte motas deploravisse. Ego Traditionem vetustam oppugnare nolim, sed Lectori sanctè affirmo: nulli me pepercisse diligentiæ, ut fundum veritatis, certúmque aliquid attingerem, & exploratum haberem: præter illas paucorum hominum narratiunculas, inveni nihil. illud autem de saxo, & tumulo prorsus fabulosum esse comperio: purgato omni diligentiâ tumulo apparuit quidem *Eremitæ* persona saxo incisa, cum galea, & tænijs, ùt in Clypeis militaribus pingi solet, sed literæ in saxo statim, quis ille fuerit, prodiderunt: *Anno Domini 144* (deest unus numerus reliquus, qui extritus antiquitate legi non potest) *Feria - post festum S. Ambrosij obijt famosus Vir Uroch de Zoseczan hìc sepultus, orate pro eo.* Notandum I. illud de *Zoseczan*, hactenus ob characterum ignorantiam alios ante me legisse: *de Marzan*; sed certissimum est, ùt dixi, *Zoseczan* scriptum esse. II. pro indubitato habere oportet, *Equitum de Oseczan, seu Zosseczan* Familiam, tulisse in clypeo Militari *Eremitam* baculo suo armatum, cum cæteris insignibus Eremitarum, adeoque ex Eremita illo nihil confici posse; expresit hunc Eremitæ Clypeum *Paprocius* agens de familia *Hoddiegoviorũ*, & nè quis dubitare posit, extant in *Archivo Collegij Novodomensis Soc. IESU* literæ *D. Henrici de Novadomo* supremi Camerarij Regni Bohemiæ A. 1486. die Lunæ in festo *S. Augustini* datæ, quibus velut testis subscribit *Joannes de Oseczan*, in cujus sigillo idem ille *Eremita* clarissimè expressus est; adeóque ex sepulchro adducta cadit authoritas. Alioquin de *Famiano* (an hoc, an alio? non disputo) *Iani Nicij* hæc narratio est: *apud Galesinos privatim, & publicè mira est Religio Divi Famiani Eremitæ, quem ajunt ex Polonia usquè profectum venisse Galesium, ibíque diem obijsse supremum; sed multa statim prodigia ejusdem in cœlo recepti fælicitatem declarâsse.* hæc *Nicius.* Vide nomen, & quædam alia gemina. Ego rem totam in medio relinquo.

P. Cr.

Paproc. in Stemmatogr. Bohem.

Janus Nicius in Exem. Virtut. Ex: 139.

LECTORI MEO
SALVERE.

On ſum tam cæcus rerum mearum æſtimator, ut exiſtimem, Lucubrationes meas numeris omnibus abſolutas eſſe; BONUS DORMITAT HOMERUS. *Homo ſum,* & quod apud Terentium ſequitur. *Duo* igitur *Lectores* meos rogo: *Primum,* ut ſi qua in re minùs ijs ad quos attinet, feci ſatis, aut lapſus ſum, fidenter admoneant: corrigetur, omittetur, addetur. *Alterum,* mirabitur quiſpiam, paucos Viros pios & Sanctimoniâ claros, ex tam varijs Religioſorū Ordinibus in hac *ſecunda Libri IV. Parte* adduci. Sciant igitur me propè omnes Religioſos Ordines adijſſe, orâſſe, ſupplicâſſe, ut ſi quem habuiſſent ejuſmodi Virum, apud eos vitæ & morum Sanctimoniâ illuſtrem indicarent; præter quos hîc poſui, nullum impetrare potuiſſe; ſuo igitur ſilentio omiſſionē meam imputent. Quod ſupereſt humillimè rogo (ídque iteratò) ſúggerant in poſterum, quos habent; neglectum nihil eſt: erit ijs quos omiſimus, in alia *Tractatione de Cœnobijs* ſuus (octavo abhinc libro, ſi DEUS vitam prorogârit) ísq; opportuniſſimus locus.

A. M. D. G. B. V. MARIÆ
ET
SS. OO. HONOREM.

CORONIS,

Continens Indiculũ eorum è Societate JESU Patrum, & Fratrum, qui in Bohemia, Moravia, Silesia sese victimas charitatis DEO, & Patriæ præbuerunt; atque ut proximos peste contactos Sacramentis Cœlestibus procurarent, vitam suam exposuerunt, huic charitati im̃orientes.

Caput I.

Septem primæ charitatis victimæ in Provincia Bohemiæ Societ: JESU.

NOlim hoc loco disputare, an qui contagionis tempore ex charitate proximi, vitam morti objiciunt suam, eóque in periculo *animam ponunt pro fratribus, præmium Martyrũ* mereantur; consulantur ij, qui *de Martyrio per pestem* scripserunt; apud me magnam authoritatem *Martyrologium Romanum* continet, quod etsi unius potissimùm *Cæsaris Cardinalis Baronij* operâ correctum, & auctum prodierit, ac proinde ex privati hominis sensu conscriptũ videatur, tamen postea à Pontificibus approbatum, *Romæ* excusum, toto orbe vulgatum, & receptum, in Ecclesijs penè omnibus inter *Sacra Officia* legi solitum, meritò jam tantam authoritatem ex consensu omnium acquisivit, ut tutò satìs ex eo conficiatur, aut similem *Martyrio* hanc *charitatem proximi* censendam esse, aut proximè ad *Martyriũ* accedere. In eo igitur *Romano Martyrologio* ad ultimam Februarij hæc leguntur: *Alexandriæ commemoratio Sanctorum Presbyterorum, Diaconorum, & aliorum plurimorum, qui tempore Valeriani Imperatoris, cùm Pestis sævissima grassaretur, morbo laborantibus ministrantes, libentissimè mortem oppetiêre, quos* Velut Martyres *religiosa Piorum fides venerari consvevit.*

Servire Pestiferis & ex eo obsequ: mori propè ad Martyrium accedit.

In Notis ad hunc locum *Baronius* adducit *S. Dionysii Episcopi Alexandrini* Epistolæ fragmentum ad *Hieracem*, sed apud *Eusebium* histor: lib. 7. C. 16. & 17. plura leguntur: *quàm plurimi* (verba S. Dionysij recito) *è fratribus nostris adeò immenso quodam charitatis, & fraternæ benevolentiæ ardore erant inflammati, ut minimè suæ parcentes vitæ, sed ipsi inter se sibi firmè adhærentes, eos qui morbo opprimebantur, nullâ sui curâ, aut cautione adhibitâ, sedulò invi-*

 serent,

ferent, illis inservirent assiduè, pro viribus ob amorem Christi curarent, unà cum illis decederent è vita lubentissimè contagione aliorum infecti. Verbum illud, quod vulgò semper dicitur, nimirum ut singuli pro amicis abeant de vita, séque eorum causâ (ut ità dicam) rejectamentum efficiant, re ipsâ expleverunt. Ex Fratribus igitur qui erant virtute præstantissimi in hunc modum mortem oppetiverunt, quorum nonnulli erant Presbyteri, alij Diaconi, quidam è Populò virtutis ergò multùm laudati, adeò ut istud mortis genus, quod propter incredibilem

Nota. *pietatem, & robustam fidem suscipiebatur, nihil à* Martyrij *splendore abesse videretur.* Hactenus verba *S. Dionysij*; quam sententiam plurimis *Sanctorum Ecclesiæ Patrum* testimonijs illustrat *Reynaudus* noster, & propè invictis argumentis propugnat. Utut sit, tantum tamen tam heroica virtus meretur, ut viris famæ Sanctimoniâ illustribus tractatione jungi possit à nobis, quod quidem brevissimè, & per *Indicem* faciemus, nè nostra, nimiùm odiosè fortasse, legentibus obtrudamus.

1. P. Leonar: Corcelius. 1584. *Annuæ Brunenses S. I.*

Primi in hac *Societatis Provincia Brunæ* in obsequio pestiferorum An. 1584. extincti sunt: *P. Leonardus Corcelius* Collegij Minister, vir opinione Sanctitatis apud Collegas suos celebratus, flagrantissimâ in DEUM, & proximum charitate (qui jam ante duos menses de hac morte nuncium cœlitus datum acceperat) confessione noxarum omnium peractâ, intentis in cœlum oculis orando extinctus.

2. P. Ambros:

Hunc secutus est *P. Ambrosius* (cognomen nusquam invenio) gente *Bohemus*, utrâque linguâ Bohemicâ, & Germanicâ, ùt res poscebat, concionem habere *Brunæ* solitus, geminæ cum *Leonardo* virtutis.

3. Ernestus Prockvitz.

Tertius *Ernestus Prockvvitz Silesius* nobilissimi generis, cujus scilicet Pater Legationem ad *Imperatorem Turcarum* olim obierat: ipsemet *Ernestus* inter *Rudolfi Cæsaris* honorarios pueros nuper census, majori Imperatori, & Regum Regi DEO in *Societate* servire præoptavit; hic adhuc recens admoveri Concionibus cœptus, lucra vel in hac ætate animarum quærebat, ubi mortem optatissimam invenit. Alios *undecim* nominare possumus *Brunæ* hâc eâdem contagione interemtos, sed nimirum tres isti soli, dum operam, & obsequia peste afflatis, & morientibus impendunt, morti, & quæ mortem vincit, charitati in victimas cesserunt.

4. Stanislaus Woczesco vius. 1599.

Anno 1599. *P. Stanislaus Wocescovius* gente *Polonus* ad diem VIII. Septembris *Pragæ* dum ministerio peste laborantium charitate cœlesti occupatus indefessâ constantiâ insudat, & ipse concidit; ejus virtutes, utì & socij ejus

5.

Lucæ Roll Laici, patriâ Almantani, Collegij nostri *Pragæ Janitoris* 6. Octobr: eâdem contagione à Patre *Stanislao*, cui servierat, contractâ, extincti, *annuæ ejus Collegij* literæ deprædicant.

Duo ex Provincia Bohemiæ Viennæ in obs: mortui.

Duos hoc loco subjiciam, qui non pro salute gentilium suorum, sed apud alienos (quamquam Christi charitas, quæ complectitur omnes, nullum alienum existimat) dum Pestilentiâ correptis *Viennæ* deserviunt, in obsequio pesti-

pestiferorum perierunt, uterque tamen noster est: *Novem*, inquit (verba annumero *Philippi Alegambe*) *fuêre socij, quos exitiali suâ contagione teterrima* *Aleg: in Victimis Charit. ad 1606.* *Viennæ pestis funestavit. Sed duo gloriosâ morte, dum se proximis laborantibus impendunt, defuncti sunt. prior ad diem quartumdecimum Septembris.* videlicèt P. *Paulus Christinus, patriâ Olomucensis*, annos natus duodequinquaginta, emeritis in varijs laboribus, muniísque Societatis uno, & tricenis stipendijs, abindeviginti annis in Spiritualium Adjutorum ordinem descriptus. 6. 1606. P. Paulus Christinus. Vir ob innatum animi candorem, & simplicitatem ingenij nulli non acceptus. Submissione, suíque contemtu insignis, & de quo verè posset illud Apostoli prædicari, *mundum*, atque *ipsum* Sibi fuisse *invicem crucifixos*. Divinæ proferendæ gloriæ studiosissimus, & in ea caussa quorumcunque laborum patientiâ admirabili. In proximos flagrantiâ charitatis eximiâ; quorum etiam studio vitam profudit. Nam recrudescente sub finem Julij peste, à Sociorum comunione sejunctus, eorum, quos pestis afflârat (id quod anno quoque superiore jam fecerat) curam suscepit; quam dum sollicitè urget agitare, eâdem & ipse illigatus, è vita discessit. Morti jam proximus, in Christi JESU de Cruce pendentis Imagine contemplanda totus hærebat. Externi, qui adfuêre morienti, ajebant attoniti, nunquam se quenquam mortalium adeò piè, religiosêque de vitæ statione demigrantem vidisse. Successit illi primùm in opere, tum Calendis Octobribus etiam in mercede

P. *Stephanus Kelbelius, gente Bohemus, oriundus Budvicio*, annos natus tres & triginta, exactis in Societate quindenis, quem pernicialis morbus ab ægris collectus triduo transscripsit imortalitati. 7. P. Stephan: Kelbelius. Cùm ad extrema venisset, usuram vitæ sibi tam brevem dari, nequêre ullâ præclarè dum gestâ jam rude donari dolere visus est. Naturæ jamjam concessurus: *Hem*, inquiebat, *juveni tibi, vixdum labores aliquos in hac militia experto abeundum est!* Sic ille nimirum de se submissè, déque suis laboribus sentiebat, qui tamen neque adeò exigui, neque tralatitij fuêre. Nam præter alia, quæ gessit munia, *Mathematicam* eo in Collegio Scholam aliquot annos explicuit, *duásque B. Virginis Sodalitates* sum̃a cum laude virtutis instituit, & jam confessionum excipiendarum munus impositum tanto animi ardore susceperat, ut se totum illi probè, officioséq; obeundo, & Divino propagando honori impenderet.

Caput II.

Novæ Victimæ Charitatis in Provincia Bohemiæ Societ: JESU.

Pater *Marcus Antonius Soldanus Italus Pragæ in Bohemia*, animandis, 8. P. M. Ant. Soldanus. curandis omni ope, ac ultro, citróque visendis ægrotis pestiferis inopibus eò usquè desudavit, dum & ipse pestilenti ictus telo, denique 1613.

 meri-

meritorum plenus occumberet. Labores continui, senilis ætas, vigiliæ nocturnæ maturum jam percipiendis cælestibus præmijs operarium Societatis strenuum præmisêre, ùt speramus ad iṁortalia gaudia. Ætatis annum egit 60. in *Societate* vixit 39. multæ vir eximiæque charitatis, cibi adeò iṁemor, ut non rarò excitandus ad esum ab assidente fuerit. Verè *Pater pauperum* citra invidiam dictus, in quos sublimi quâdam excelluit misericordiâ, nî legibus Religionis fuisset coërcitus, sua etiam dedisset egenis indumenta omnia, & denique quidquid apud se reperisset, quod ad ipsorum juvandam faceret inopiam. Omnis denique generis pauperes ad illum, tanquam ad parentem eorum, & supremum habuêre refugium. Auctor fuit *Nosocomij*, quod *Italicum* appellatur, augendi & dilatandi coëmtis ædibus, & spatio ampliore. Suṁâ adhibitâ curâ, & studio in conquirendis eam in rem eleemosynis, ut quàm plures coṁodè ibi infirmi, & inopes alerentur, quod etiam jam magno & ædificationis, & charitatis, ac misericordiæ fructu fieri cum tota *Pragâ* videmus, & gratulamur. Multis annis concionando præfuit *Italorum Sodalitati*, *Sacellum*, quod *Italicum* dicunt, eleganter olim instructum, ut indies elegantius, ornatiúsque fieret, enitebatur. magnum certè toti *Congregationi*, cæterísque omnibus reliquit sui desiderium. Et quoniam quatuor callebat lingvas, *Italicam*, *Bohemicam*, *Germanicam*, *Latinam*, plures jam ante annos destinatus fuerat à Moderatoribus adjuvandis ægrotis peste laborantibus. Tres jam ex intervallo omnino superaverat contagiones intactus, hancce propiùs quartam evasisset, nî occultiore ipsum vi fefellisset lues incautum, dum eam remittere multum arbitraretur. Curaverat Pœnitentiæ Sacramento jam penè innumeros, & sacrâ simul Synaxi refecerat, plures etiam oleo sacro inunxerat, sed secutus tandem & ipse eos, quos tantâ charitate sibi quasi prodromos præmiserat, obijt felicem mortem omnibus coṁunitus Sacramentis, 9. Calend. Decemb. qui dies Collegij Patrono fuit sacer *Divo Clementi*. *Clementem* eâ luce haud dubiè sibi habuit *Dominum*, qui sese in pauperes, dum viveret, ostendit clementem. Perjucundâ, augustâque servum suum DEUS paulò ante obitum visione recreavit; vidit delapsum ille cœlitus ad se *B. P. Ignatium*, *&* *B. P. Franciscum Xaverium*, plurimósque è nostris alios Divinâ luce præfulgentes. Tum pectus mirâ saliens lætitiâ, primò inclamat: deinde assistentem *Fratrem*, ut intendat oculos, monet: postremò ait: *Non vides conclave hoc refertum Sanctis Nostris Patribus? Divas circumstantes? mihíque propitios cœlites non animadvertis?* Hæc ille jam eorum contubernium prælibans quorum ęternâ mox erat Societate fruiturus.

9. 1615. P. Dominicus Valesi⁹.

P. Dominicus Valesius Italus Foroiuliensis, annos natus 34. è quibus 16. Societati dederat, postquam *Nissæ Silesiorum* excellenti charitate, admirabili fortitudine, & Xaveriano prorsus zelo, tam spiritualibus, quàm corporalibus neces-

necessitatibus lue pestiferâ infectorum subvenisset, & ferme totum illum miserabilium hominum numerum è luto hæreticæ fæcis simul extraxisset, exactâ demum ea missione, morbo correptus, & viribus sensim deficientibus egregiè ad mortem comparatus, Sacramentísque omnibus Ecclesiæ munitus, præsentibus & pium ejus exitum non modico virtutum ejus sensu spectantibus Socijs, virtutum meritis, & animarum lucris divitem animam suam Deo Conditori suo in manus reddidit *Crumlovij in Bohemia* Anno partæ salutis 1615. Feriâ tertiâ Pentecostes sub horam octavam vespertinam. Quàm primùm de morte illius rumor in Collegia delatus est, religioni sibi duxerunt *Nostri*, qui eum noverant, mortuale Sacrificium pro ejus anima peragere, aut precibus piatorijs ipsi suffragari, quem Viri Societatis nostræ gravissimi, ac Religiosissimi constanter *Hominem Sanctum* appellârunt. Extant Virtutum ejus exempla candidè conscripta per 37. omnino Capita, quæ, ubi DEO Sanctum suum glorificare placuerit, publicam lucem visura speramus. Hęc ex *Annuis Provinciæ Bohemiæ* descripsi; at olim ipsa, quæ hîc laudatur, de virtutibus ejus narratio bene longa, mihi venit in manum, offerente ipso ejus Authore *R. P. Daniele Kirchner*, ex quo *P. Philippus Alegambe in Victimis Charitatis* profecit, eámque pauculis additis, vel mutatis, descripsit; admiranda omnino sunt, quæ de P. *Dominico* adferuntur, dignáque essent hoc loco recitari, nisì semel statuta brevitas prohiberet: mihi illud mirum semper est visum: quòd, cùm plerumque ijs, quos *DEUS* ad sum̃am in Religioso statu virtutum absolutionem elevaturus est, jam inde ab initio ætatis Religiosæ amorem Sanctimoniæ injiciat, *Dominicus* noster ipso octennio nihil ultra com̃unem sortem eximium præferens, tepidéque nonnihil, ac remissè vivens, tum primùm tanto pòst intervallo inardescere cœperit, cùm lectione super mensam de Sanctorum exemplis incitatus, duplici deinde viso Divino, *B. Aloysij cum D. Catharina Senensi*, tum *DEI Matris cum* Puero *JESU* omnes moras, & remoras Sanctitatis abruperit, totùmque se Divinis rebus, & heroicis prorsus virtutibus sectandis toto pectore consecrârit; res est lectu dignissima apud *Alegambe* nostrum, quem obvium Scriptorem Lector inspiciat.

Ad Annum 1619. Viennæ 16. Novembris P. *Andreas Wunder Silesius Freivvaldensis* sublatus est lue pestiferâ, quam àb ijs, quorum saluti serviebat, contraxit; Virum impigræ, & alacris charitatis fuisse, Manuscripta Archivi nostri testantur; quem etsi extra Provincias nostras defunctum, quia tamen ortu noster fuit, hîc nominavi. 10. P. Andreas Wunder Siles. Viennæ *Annu. Coll. Vien. S. J.*

Annus 1623. complura vidit in *Bohemia* funera charitatis: *Olomutij* duo, Sacerdos, & Laicus, qui se proximorum saluti devoverant, succubuêre: *1623.*

P. *Joannes Kaplerus Novoforensis ex Silesia* Anno 1572. 1. Novembris natus, auditâ extra Societatem Philosophiâ (cujus *Magisterium* adeptus est) & Theo- 11. P. Joannes Kaplerus.

& Theologiâ, *jam Parochus Tirocinium Brunense* Anno 1607. 18. Aprilis ingressus est, plurima Societatis ministeria semper laudatissimè percurrens, peste *Olomucij* sæviente (quæ inito numero septem hominum millia absumsit) primus obsequium hoc difficile, & arduum à Majoribus petijt, impetravítq;, eo maximè argumento adversùs *Competitores* usus, quòd jam olim *Parochus* hujusmodi ministerijs assvevisset. accedebat, quòd nemo unus in *Parochijs Urbicis* Sacerdos sese huic objicere discrimini vellet: Vir erat *Kaplerus* ingenij facillimi, ad omnia Superiorum imperia mobilis, idem comis, & benignus, multúmque ob has virtutes à Socijs amatus ad 16. Augusti generali institutâ Confessione, aliísq; Sacramentis comparatus decessit ætatis An. 50. sextodecimo Societatis.

12. Adamus Grotzman. *Patrem Joannem* ad diem 3. Augusti præcesserat, qui Patri Comes ad ægrotos peste correptos ibat, *Adamus Grotzman Bohemus Pragensis* natus 1569. Societatem inijt 1590. 12. Junij, pistor opificio, omnia officia *Adjutorum* tractare doctus, cum laude obivit; quatuor in eo Laicorum nostrorum Virtutes in Annalibus comendantur: *obedientia promtissima, benignitas in omnes cum serviendi studio, silentij Religiosi observantia, denique otij fuga*: semper ille, cùm imposita peregisset munia, orabat; domum forte præteriens, suum esse putabat, mundare *Collegium*, sarmenta colligere, ligna secare, aliáque mediastinorum officia perficere; munitus à P. *Kaplero* Sacramentis extremis omnibus, pestilentiâ ictus occubuit.

13. Joannes Höltzelius. Eodem Anno, & in eodem charitatis ministerio *Brunæ* vitam posuit *Joannes Höltzelius Austriacus Medlingensis*, Vir eximiæ in ægrotos, & carcere detentos charitatis, decem diebus cum peste prima, tandem & alterâ, & tertia luctatus, ab ultima superatus, in cœlum, ùt bene speramus, migrationem fecit.

14. P. Nicolaus Muzik. Idem Annus P. *Nicolàum Muzik Silesium Czochoviensem* in missione *Crumloviensi apud Moravos* versantem, séque in pestiferorum obsequio morti offerentem abstulit; callebat non modo *Bohemicam maternam*, sed etiam *Germanicam Lingvam* utcunque, adeò ut *duorum Sacerdotum* labores *unus* ipse sustinere posset. Vir fuit magno spiritu, animarúmque zelo præditus; non rarò animæ unius lucrandæ causâ ad vesperam usquè jejunus, iter bene longum pedes conficiebat. *Fratribus Novitijs* in missione ad mensam serviebat, lecto, aliísque comoditatibus, ut illis comodè esset, seipsum privans; humi libro, loco cervicalis supposito, somnum capiebat. Pauperum egregius Patronus semper fuit, nullâ eorum necessitates sublevandi occasione prætermissâ: puritatis verò illius Angelicæ, quam S. P. N. exigit, singularis amator, vel hoc solo argumento, quòd in manifesta etiam necessitate, & ægritudine, nec minimam corporis partem nudam vel videri, vel tangi permittere voluerit, & si casu factum, erubuit valde, rogato socio, nè

id

id ampliùs accideret. Patientiæ quàm præclara documenta, æger præsertim dederit, quis explicet? vim morbi, & dolores nunc cantillando piè, nunc orando, nunc Martyrium *B. Martyris* nostri *Joannis Ogilbæi*, patientiæ discendæ gratiâ sibi legi curando, levare solitus. Ad *Martyrium* ipse pro Christo tolerandum, ingenti desiderio anhelans, de nulla re magis dolebat, quàm quòd ægritudine impeditus, hominum salutem promovere non posset. Hæc porrò, & his similia Religiosæ disciplinæ exempla optimus quoque vitæ finis excepit. Nam ad ultimam luctam jam properans identidem repetebat: *O bone JESU! sic sic fiat, quod tu vis!* & quamvis triduò ante obitũ in peregrinatione *Weinislicienſi* ad *D. Virginem* sacrâ Exomologesi animum expiâsset, cujus rei caussâ potissimùm peregrinationem eam suscepit, ejus tamen copiam sibi in extremo illo puncto assistenti, fieri magnopere cupiebat, quam cùm habere non posset, nec intra Collegij septa in nostrorum corona emori, à *Novitijs Brunæ* habitantibus salutationem Angelicam semel pro se recitari, & à DEO, nè in lecto se mori permitteret, obnixè petijt, simúlque quanto potuit impetu lecto exiliens flexis humi genibus, oculísque in *B. V. Matris Imaginem* fortissimè defixis, in manibus nostri Novitij, animam DEO reddidit, Anno ætatis 41. Societatis 15. corpus verò à vicinis Parochis in *Templo Parochiali Crumlovij Moravorum* ante sum̃am Aram honorificè terræ mandatum est.

Lues pestilens, quæ *Moraviam* anno superiore gravissimè afflixit, ad annum sequentem 1624. usquè producta, impigrum Societatis operarium *P. Joannem Scutellanum in Moravia Ostraviæ* ortum, exturbavit è vita. *Hranicium* ad hæreticorum nidum ab *Episcopo Olomucensi Cardinale Francisco à Dietrichstein* loci Domino missus erat, ubi postquam biennio toto strenuè desudâsset, plurimósque ad Ecclesiam exjunxisset, illatâ in eam urbem populari lue, Parochi munia moribundis adhibenda ultro suscepit, neque sui recordans periculi, dum nulli operæ parcit, ægros in lectulis ut com̃odè jacerent, elevat, cibos porrigit, miscet pocula, nimirum virus hausit, triduóque confectus est, priusquam è proximo aut *Sacerdos*, aut *Medicus* posset accîri, sed sua illi charitas pro om̃ni mortis apparatu fuit. Humatus est in eo Templo, unde nuper *Ministellum* exegerat, ibíque ante aram maximam solenni novorum Catholicorum supplicatione depositus. Receptus erat in Societatem An. 1601. *Latinè*, *Polonicè*, *Bohemicè*, *Germanicè* cùm res posceret, dicebat ad populum, *Græcè* etiam loquebatur; multa ab eo, si vixisset, omnes qui nôrant hominem, sperabant.

1624. 15. P. Joannes Scutellanus

CA-

Caput III.

Anni 1625. mortes obsequio charitatis impensæ usque ad Annum 1634.

1625. 16. P. Joannes Faber. *Ex An: Coll. Prag.*

Pater *Joannes Faber Eisfeldiacus*, annorum 43. in Societate 19. *Formatus* Coadjutor spiritualis ab annis tribus; in Scholis Gramatices diu versatus, & *Ministri* officio aliàs perfunctus, *subregentem* agebat *Pragæ* in Alumnorum convictu, cùm lues Domum occupavit: è quo periculo cùm se eximere voluntate Superiorum potuisset, maluit solatio, auxilióq; esse *Patri Regenti* in illa consternatione, quem etiam prævertit moriendo 21. Julij An: 1625. vitam Religiosam insigni charitatis officio obsignans.

17. *Ex An: ijsd: Coll. Prag:* Christoph: Neümer.

Mense evoluto 29. Augusti itidem *Pragæ*, pestiferâ æstate, *Christophorus Neümer Bavarus adjutor temporalis*, dum se proximis ægris impendit, lue correptus, & aliquantisper luctatus, tandem prosternitur ætatis anno 59. Religionis 34. Assiduus erat Comes Patribus, qui carceres, qui nosocomia bono animarum lucro invisunt, Crucem in reorum supplicijs præferre solitus. Quo tempore seditiosa hæresis *Societatem è Bohemia* proscripserat, *Christophorus Romam* delatus integritate morum, & sanctâ simplicitate omnibus admirationi fuit.

18. P. Joannes Janus.

Tertium hujus anni funus in eodem *Pestiferorum* obsequio elatum est *Crumlovij in Bohemia* P. *Joannis Jani Lusatij Cotpusiensis*, qui cùm præter *Latinam*, *Vendicam*, *Germanicam*, *& Bohemicam lingvam* calleret, facilè à Majoribus impetravit, ut ejus ante alios ratio haberetur, eíque ardua hæc demandaretur provincia. Primis statim noctibus posteaquam à Sociorum consvetudine in illud obsequium segregatus est, visus est multâ nocte in *area Collegij* inambulare brachijs modò protensis, modò in Crucem expansis, vel pectori admotis, ductis ex imo corde suspirijs, vultu in Cœlum erecto, DEO sese viventem hostiam devovere, factúmque est, quod Vir fortis optârat. Mortuum jusserat *Rector* noctis silentio sepeliri; *Senatus Urbis* rem subodoratus accurrit universus, & vespillonibus amotis, supposuêre humeros, alij funalibus præluxêre, *Clero* comitante, symphoniâ adhibitâ, quasi parenti publico, parentârunt. Magnum hunc Virum fuisse, munia quæ cum laude gessit, ostendunt, *Minister Collegij*, *Missionarius*, *Monitor Rectoris annis pluribus*, *Confessarius nostrorum*, *Magistri Novitiorum Socius annis quinque*, *Ecclesiastes* diu fuisse scribitur, ut vel ob hæc merita ad tam beatam sortem à DEO lectus videatur.

A. 1630. 19. Bernardus Rott.

Annus 1630. sonticus, & lethalis ipsi *Brunensi Societatis Domui* fuit: nescio quo sidere afflati Tirones nostri *linquebant dulces animas* ardentissimis febribus, quas *petezziales* appellant, correpti; plurimi extincti, quorum nomi-

nomina referre nihil ad titulum facit; at eum, qui ingenti in omnes charitate ægrotos procurabat Laicus *Bernardus Rott Bavarus Monacensis*, & in eo obsequio pestilentiâ afflatus, obijt, crediderim commune cum prioribus, quorum adhuc recito nomina, præmium meruisse, licèt extra domum in Cives ejus sese charitas non extenderit, sed in *Fratres:* Jam semel è morbo surrexerat, sed iterum valens ijsdem *Fratrum* obsequijs ut addiceretur, precibus infimis impetravit, ac denuo malo ictus, succubuit.

Annum 1633. in *Bohemiæ Provincia* plurima funera nobilitârunt eorum, qui sese in obsequio peste morientium consecraverant: *Glacium*, *Nissa*, *Glogovia* areæ quædam certaminis, & spectaculi fuêre: *Glacij* quinque in obsequio illo, de quo loquimur, extincti, Sacerdotes tres, socij Patrum duo: 1633.

P. *Martinus Döring Prutenus Gutstadiensis*, in Societatem ab annis undeviginti receptus acerrimus adversùs hæreticos disputator; priusquam in arenam descenderet, Exercitijs *S. P. N. Ignatij*, ac deinde *peregrinatione ad Divam Wartensem* præmissâ, confirmavit animum. succubuit malo 25. Augusti; antecessit Patrem morte, quem habuerat socium *Martinus Vogt Silesius Grotkoviensis* altero anno, & vicesimo ætatis, tertio Societatis Anno. 16. Augusti. 20. P. Martinus Diring. 21. Martinus Vogt.

His demortuis statim suffecti duo P. *Melchior Preiner Olomucensis Moravus* ætatis anno quinquagesimo quarto, Societatis tricesimo quarto, in eâque anno 1620. quatuor vota professus. Socius *Erhardus Zirk Alsata* annorum undetriginta; ille quartâ Septembris, iste septimâ ejusdem Mensis sublati. 22. P. Melchior Preiner. 23. Erhardus Zirk.

Successit P. *Andreas Eberle Budvvicensis* Bohemus, annos natus 25. duodeviginti in Societate versatus, 14. Septembris consumtus. ac sinè dubio novæ victimæ ex *Collogio Glacensi* succedaneæ prodijssent, nisì Divino beneficio pestilentia abijsset. 24. P. Andreas Eberle.

Hoc eodem Anno in Urbe *Glogovia Majore P. Davidem Seiffert Leovallensem Silesium*, cùm peste afflatis operam impendit, imortuum charitati invenio. triginta novem vitæ annos, Religionis decimum nonum expleverat. 25. 1633. P. David Seiffert.

Sed *Nissæ Episcopali Urbe* frequentissimâ *Peste* regnante, clariora quædam edita sunt virtutum exempla, trium illustrium virorum mortibus consignata:

Primus *P. Stephanus Fodor Pragensis Bohemus;* reliqua ex Annuis illius Collegij exscribam: Fuit is pro infectorum Confessionibus excipiendis (ipsemet officium hoc sibi deferri à Superioribus enixissimè expetijt) expositus; quod sanè munus tantâ diligentiâ, sedulitate, & charitate exegit, ut non imeritò maximum sui à morte desiderium continuis laudum encomijs honoratum apud *Nissenses* reliquerit. Non satìs fuit Viro optimo ad ægros 26. P. Stephan. Fodor.

vocatum venire, nisi & amore salutis eorundem, ab alijs desertos suâ sponte foris in campis decumbentes inquireret, & officia charitatis non spiritualia tantùm, sed etiam corporalia, eos, qui ipsorum curam haberent, conquirendo, & cibum, potúmque subministrando impenderet. Neque correptus jam peste, & decumbens, ab his officijs charitatis liber esse voluit, sed in ipsa ægritudine ægros alios ad se, confessionis causâ venientes, admisit, absolutósque spirituali consolatione refectos à se dimisit. Et hæc quidem ipsi amorem magnum apud *Nissenses* conciliârunt, sed alia cum majore laude etiam majorem: Intellexerat in quibusdam domibus infectos tam graviter decumbere, ut superesset nemo, qui domûs sibi januam aperire posset; vetus ergo *P. Dominici Valesij* (cujus memoria hîc in benedictione est, & qui ante 19. circiter annos *Nissæ*, antequam adhuc *Societas* sedem fixam haberet, peste laborantibus inservijt) exemplum imitatus, scalis ad fenestram admotis, domos est ingressus, & decumbentes in viam æternitatis Sacramentali expiatione, ut procederent securi, ritè direxit, illo solo discrimine, quòd *P. Dominicus hæreticum* decumbentem, & obstinatè domum, nè *Jesuita* intraret, obserantem, per fenestram ad sanitatem mentis inducere voluerit; *Stephanus* verò volentibus, & non volentibus *Medicum Spiritualem* admittete per fenestram pluribus cœli portam aperuerit. Illud porrò *P. Stephani* est singulare: excipiebat sæpius ex una parte fluminis, infecti cujuspiam *Confessionem*, dum ipsi nunciaretur, alios ex alia parte absque expiatione agere animam, expedito ergo priore, ut adhuc adesset tempori, & nè interea moribundi, dum per pontem circumiret, expirarent, vestem longam modestè succinctus, fluvium sæpius transvadavit, hominésque medicamento salutis, ut æternùm sani essent, adjuvit. Plura haud dubiè ejusmodi zeli adhibuit exempla, sed quòd socij omnes ipsius ministerij, mortui, hæc ipsa cum ijsdem sepulta, in vitæ libro conscripta patebunt sempiternùm, sicut & illa, quæ in *Ungaricis Missionibus*, in quibus annis aliquot laudabiliter laboravit; siquidem dum semel isthic graviter ægrotaret, publica pro ipso supplicatio fuit indicta. Mortuus est 28. Septemb: anni 1633. cùm ante visitationem ægrotorum generali Exomologesi pro expectato beatitudinis itinere se ipsum optimè disposuisset.

27. P. Daniel Menichius.

Alter itidem *Nissæ* rebus humanis exemtus *P. Daniel Menichius Nissensis Silesius*, annorum duodequadraginta, ex quibus tredecim in *Societate* laudatissimè peregerat. Hic cùm se è Collegio conferret ad *Domum*, in qua ad obsequium pestilentium erat comoraturus, tetro conspectu jacentium in compitis ægrorum, quos pestilentia deformârat, aversante naturâ sic cohorruit, ut quamvìs sese quantâcunque ipse virtute comprimeret, statim virus combiberit, quo paucis diebus est extinctus (30. Octobris) haud expers ejus gloriæ, quam ultro contemtis omnibus periculis, quæsivit.

Ter-

Tertius obijt *P. Gedeon Judex Saxo Burgensis* diligentissimus in curandis ejusmodi ægrotis; devotissimus *Immaculatæ Conceptioni* asserendæ, ut in eam rem quàm plurima se moliturum *DEI Parenti* promiserit, quod ejus *votum* in eo libello legitur, in quo suarum meditationum pia desideria annotabat. 28. P. Gedeon Judex.

Caput IV.

Annus 1634. tum sequentes aliquot anni Victimis Charitatis insignes.

GRavi, & frequenti pestilentiâ per hos continuos annos laborabat *Germania*, nec *Bohemiæ* sua funera defuerunt. *Pragæ An. 1634. P. Joannes Antaly Ungarus Gajariensis*, ætatis suæ anno quinquagesimo primo ineunte 25. Novembris in obsequio peste infectorum decessit. Singularem animi demissionem & verbis semper declaravit, & factis; salutis animarum cupidissimus fuit, eâque in re fælix habebatur; quâ de caussa majorem vitæ in *Societate* actæ partem (in qua septem, & viginti explevit annos) in *Missionibus Apostolicis* traduxit. Quo tempore *Pragam Pestilentia* invasit, precibus primùm sæpius iteratis, deinde etiam provolutus in genua à Superiore impetravit, sibi ut eam Provinciam ægros sacris procurandi imponeret, impositam strenuè gessit, dum denique dejiceretur; Sacramentis communitus, quod sibi non defore *patrocinio DEI Matris, & S. Barbaræ*, quarum amore tenebatur maximè, pridem obventurum prædixerat, neque suâ spe frustratus est. *1634.* 29. P. Joannes Antali.

Hoc itidem anno, sed *Commotovij* elatus est *Thomas Heimb Bavarus Straubingensis*, annos natus 26. ex quibus *quinque* in *Societate* domestica munia procurando exegit. Hic ille est *Thomas*, qui tertio abhinc anno 1631. cum socio fratre ad tutelam *Collegij Commotoviensis* relictus, *captâ urbe Pragensi* ab hæreticis comprehensus, ter per ludibrium totâ Urbe circumductus, tridui inediâ cruciatus, contumelijs, & convitijs, insuper & verberibus concisus, stetit lætus, & alacer; tandem abire quò vellet, jussus, in exilium alienissimo tempore pedes sumo cum periculo per hostes medios discessit. Pòst paulò redux, subducere sese hostibus coactus est. Anno superiore rursus nostris *Collegio* digressis *Thomas* ultimus Collegio excessit, primus revertit, omnésque hostium in Collegium insultus quantum licuit moratus, quæsitus sæpius, mutatis latebris, nunc infernè, nunc supernè oberrans, quæsitores fefellit, DEO tutante servatus indemnis. Hoc demum anno, dum *P. Jacobo Hack* peste morienti sedulò inservit, contracto eodem malo, decimo quarto ab obitu *Patris* die, sacris munitus, piè placidéque vitâ excessit. 30. Thomas Heimb. *Annuæ Col: Commotov:*

Ad Annum 1638. veniamus, quinque victimis charitatis, ídque Pragæ in Regni luce cadentibus, consignatum; placet ordinem temporum sequi:

1638. 31. Melchior Hoffman. Primus *Melchior Hoffman Silesius* Coadjutor, trigesimo ætatis, decimo Societatis anno in *Professorum Domo Pragæ* extinctus. Patri *Georgio Aquitano* (qui se obsequio pestiferorum addixerat) jam ægrotanti serviebat *Melchior*, sed brevì venenum hausit, & intra horas non plures, quàm quadraginta malo victus occubuit Sacramentis rite comparatus ad mortem, 14. Septembris. Fuit Vir ad omnem probitatem, & morum Religiosorum elegantiam formatus; somni parcissimus, otij maximus osor, orationis, & laboris studiosissimus, veras alias viri virtutes *Annales* nostri comemorant.

32. Mathæus Schmid. Hunc secutus est *Mathæus Schmid in Marchia Brandeburgica* natus, *Melchiori* ætate, & in *Societate* annorum numero suppar; comitabatur *P. Aquitanum* ad ægros, pòst verò cùm & *Pater*, *&* *Melchior* jam pestilentiâ icti jacerent, utrique obsequium diligenter impendit, sed eâdem lue correptus, Sacramentis Ecclesiæ expiatus, 22. Octobris ad charitatis præmia evolavit, vir, & animo, & naturæ facilitate paratus ad omnia.

33. P. Jacobus Drabetius. Duos deinde Sacerdotes *abstulit una dies, & funere mersit acerbo;* P. *Jacobus Drabecius* Patriâ *Novodomensis in Bohemia* in eadem *Professorum Domo Pragæ* 2. Novembris vivere desijt; ætatis quadragenos, septenos denos in Societate versatus, ex quibus plerosque dicendo ad populum transegit. Erat præstanti eloquentiâ, meminíque eum, & à Nostris, & ab Externis *Bohemiæ Tullium* consensu appellatum. Ob eam caussam cùm à Nostris tumulo clam corpus illatum esset, Auditores ejus in *æde* Parochiali *S. Wenceslai*, contemto mortis metu, irruêre, eúmque publicis Exequijs, & mœstâ comploratione luxerunt. Magno vir animo jam ante annos tredecim pestiferis servierat, sed tum periculum evaserat. Nuper, cum hostes hæretici *Gitzinium*, ubi P. *Drabetius* pro *Curione* sacra curabat, occupâssent, aliíque fugâ salutem altâ nocte quæsissent, Pater cum socio latebris tectus, remansit; at sequenti die, cùm hostium furor, & prima rabies nonnihil remisisset, inventus, eductúsque est, & *Equum* jussus conscendere, quo duram ad servitutem veheretur. Tum Pater præsenti animo: *Equidem reor, à vobis me minimè abductum iri, quando baptizandis infantibus ego* Parochi *partes hîc ago.* Ea caussa hæreticis justa, & legitima visa est. sic ille tum quidem relictus est. Cæterùm ab illustri Viro, cui dabat operam, malum contraxit, quod ubi sensit, generali se exomologesi, alisque Ecclesiæ præsidijs instruxit, & inter pios cantus, ac cœlitum hymnos, extremum spiritum triumphabundus edidit.

34. P. Wolfgãgus Silvan⁹. Eodem die, eâdémque in domo abijt è vita P. *Wolfgangus Silvanus Bohemus Tinhorssoviensis*: ex quinquaginta quatuor annis vitæ, dedicârat *Societati* annos 36. omnibus pænè ministerijs exercitatus: nam præter septem annos

annos *Missionibus* fructuosè impensos, in quibus plurima animarum millia Ecclesiæ restituit, *Rectorem* egerat, & *Ministrum, & Concionatorem*, & jam universis *Provinciæ* negotijs procurandis præerat impigrè, & strenuè, erat enim tractandarum rerum admodum peritus, cujus solertiæ fama fecit, ut ei nuper *Ferdinandus III.* Cæsar, controversam causam comitteret inter *suam Majestatem, & Religionis cujusdam Prælatum* componendam. Neque verò segnem morbus, neque timidum mors deprehendit. Obibat tum munus *Ministri Domûs*, quæ ei occasio fuit tum domesticis omnibus, tum maximè ægris, charitatis officia exhibendi, quod dum gnaviter sanè facit, ægrimoniam ipse quoque ab ægris hausit, pronunciatâque in se mortis sententiâ, arrepto *Crucifixo, hoc*, inquit, *munitus clypeo, cum animæ meæ hostibus dimicabo*; atque inde uno, alteróve die superstes, non minùs fortiter quàm dixerat, vivere desijt.

Tertium funus eadem Professorum Domus extulit ad 2. Decembris P. 35.
Georgium Aquitanum Silesium Cozlensem, vixit annos quadraginta octo, in *Societate* undetriginta, Vir Xaverianæ virtutis, atque ardoris æmulator; omnia Societatis munia secundâ approbatione obivit: dederat ille jam pridem *Glogoviæ pestiferis* operã, sed in hæc tempora servatus, ut ab ægris lue contractâ, simul calculi, colicisq; doloribus magis probaretur coronis pluribus dignus. *hæreticos, & Judæos* maximè sibi propositos habebat, illos ut protraheret in lucem, & *Ecclesiæ* redderet; *Judæos*, ut ab eorum fraudibus, & artibus Christianos vindicaret, usus utrobique *Magistratuum* authoritate, apud quos, utì & apud *Regni Proceres* valebat plurimùm, qui ei certatim in pauperes distribuendam pecuniam offerebant. Per *Silesiam, & Moraviam* multas Evangelicas expeditiones olim susceperat fæliciter, etsi ab hæreticis, qui tunc prævalebant, ejus capiti multiplices struerentur insidiæ. Et quanquam erat ille nonnihil durioris ingenij, charitas tamenità naturæ impetus cohibebat, ut ab his etiam robur acciperet. Sed paucis hisce ante mortem annis ità naturam horridiorem correxerat, ut nihil illo blandius esset, nihil benignius. In morte rogatus à *Præposito Domûs*, utrúmne lubens vitam suam DEO donaret? *Quid*, inquit, *vitam unam? si milliones millionum suppeterent, universas, velut hanc unam pro DEO, & proximo profunderem.* Obijt Sacramentis rite expiatus, confirmatúsque; funus Viri bene de se meriti, veris lacrymis decorarunt *Carceres, Nosocomia, & pauperum turmæ*, quos sustentare alimentis, aut ære oblato, consveverat.

P. Georgius Aquitanus.

Cap:

Caput V.

Funera Charitatis An: 1639. 1640. primo, ſecundo, tertio, & quinto.

36. P. Philibertus Prez.

NOvamdomum An. 1639. non perfunctoriè peſtis aggreſſa, P. *Philibertum Prey, gente Bavarum, domo Herbachenſem* Collegio rapuit; obortâ peſtilentiâ, dum ſe fidentiùs, familiariúsque ſeu charitatis, ſeu corporis viribus fretus, ægris permiſcet (quòd ad ſe, velut ad *Concionatorem* hoc charitatis opus pertinere fortaſſis exiſtimaret) ictus eſt lethaliter, ac primùm diſſimulare malum conatus eſt, cùm aperuit, jam ſerum erat mederi, atque ità 6. Octobris nocte piè deceſſit in Domino.

1639. 37. P. Henricus Müllerus.

Pragam redeamus, ubi duo nos funera *Patrum*, qui ſe obſequijs peſtiferorum addixerunt, expectant: Prior ad ultimam Septembris occubuit P. *Henricus Müller Wratislavienſis Sileſius* in Profeſſorum Domo An. 1639. vixit annis 49. in Societate 30. cui ſolennibus quatuor votis illigabatur. Docuerat cum laude *Scholas humaniores omnes*, poſtea Cathedris Templorum admotus, in primarijs Provinciæ Urbibus cum inſigni fructu dixerat ad populum, *Sodalitates Civicas* rexerat diu, ſed prima *P. Henrico* cura Domûs DEI decor, quem miris inventis augere ſolebat. Sed mortis cauſſa charitas fuit: erant ante *Urbem Pragam Stativa Cæſareorum militum*, quos dira illuvies, famésque, omnísque generis morbi, ac denique nata inde apud aliquos *peſtilentia ulcera* miſere divexabant. Eorum ipſe tabernacula dum opitulandi, & ad mortem præparandi ſtudio perreptat, quosdam invenit ità ſuis natantes in ſordibus, ità ſuâ ipſorum proluvie obſitos, ut jam à cadaveribus nihil diſtare viderentur: ex hoc igitur tetro aſpectu, peſtilentíque afflatu horror primùm, deinde febris peſtilens, tandem mors ſecuta, ſed in cœlo triumphus, præmium charitatis.

Annuæ Domûs Profeſſæ Prag.

38. P. Joannes Seelbach.

In ijsdem ſtativis *Militum ad Pragam*, non ùt hoſpes, ſed velut domeſticus & *Miſſionarius Caſtrenſis* verſabatur P. *Joannes Seelbach* itidem *Wratislavienſis*, annos 32. natus, non ampliùs; ſed cùm *Pragam* ex ſuburbano *Peſtis* intrâſſet, intravit & *Pater*, multíſque precibus à Majoribus obſequium exhibendum peſtiferis impetravit, ſeparatúſque à cæteris in *Noſocomio Italico* diu noctúque aderat ægrotis; ſed hoc non diu. Duodecimo quàm ingreſſus erat die, peſte corripitur, quam cùm medicamentis opportunis profligâſſet, neque tamen conſiſtere pedibus poſſet, immemor ſui, omnes ad ſe ægrotos promiſcuè admittens, & ex lectulo confitentes audiens, inſtruens, lethali rurſus anhelitu afflatus, ad celerem ſuæ charitatis mercedem vocatus eſt 10. Octobris, poſtquam ſe ad æternitatis iter Divinis Eccleſiæ Sacramentis optimè muniviſſet.

An-

Annum 1640. qui *Societati JESU* sæcularis fuit, una tantùm charitatis victima, sed triumphalis, & ut ità dicam, coronata, nobilitavit. P. *Franciscus Oellerus Bohemus domo Budvvicensis* exacto Societatis 49. ætatis 67. anno, pari semper inter varia officia famâ probitatis, memorando planè exitu, supráque ætatis illius morem, & vires, insigni facinore vitæ finem imposuit. Nam cùm ferè senes nulla lucis hujus capiat satietas, quantúmque vita, tantum in eis vitæ cupiditas semper crescat, & mortis omnes vias, causásque procul habeant, ipse tamen adeò illas non declinavit, ut potiùs sit aucupatus. Gravè fortè tempus & pestilens annus *Crumlovij* contagia vulgabat, pérque obscura, & ignota capita latè vagata non modicam lues edebat stragem. Hic *Pater Oellerus*, capto à virtute sua, non à viribus, aut ætate, consilio, accuratè priùs per causam *Jubilæi* expiatis totius vitæ noxis, animo pulcherrimè comparatus ex voluntate moderatorum 4. Octobris, quę dies *Seraphico Francisco* clara est (ut nè deesset omen hęc à nostro *Francisco* lętis auspicijs geri) sese infirmorum addicit obsequijs. Tum ergo juvenili studio, & infracto robore per se moliri omnia, adesse singulis, miseros solari, aures dare moribundis. Sed mox lue afflatus intra 22. diem extingvitur, magno sui Civibus relicto desiderio, non minori virtutum, zeli præsertim animarum, obedientiæque odore. Ea mors accidit ad 16. Octobr. Narrabò rem miram, quam ego quidem à nullo hactenus literis traditam inveni, sed fando à fide dignissimo, & Religiosissimo Viro è Societate Nostra accepi, pauculis post *Patris Oelleri* obitum annis, vivente adhuc P. *Casparo Tauß*, cui illud visum oblatum est: Obierat, ùt dixi, *Crumlovij* P. *Oellerus*, cùm ecce subitò pulsato leniter ostio cubiculum ad P. *Casparum* notæ Sanctimoniæ Virum ingreditur, brevi pallio succinctus, cum pileo, & baculo, quasi ex itinere veniret, aut iter pararet. P. *Casparus* viventem amicum ratus: P. *Francisce*, inquit, *unde & quò pedes? hâc horâ*, respondit P. Oellerus; *ex hac vita decessi, & quia me totum DEO, & obsequio pestiferorum donavi, magnâque id muneris obivi charitate, pœnas mihi omnes Purgatorij condonavit DEUS, adeóque in Cœlum propero; hoc gaudium tecum communicare volui, ùt cum vetere amico. Vale, & DEUM lauda in præmijs fidelem;* simúlque sese oculis momentò subduxit, *Casparo* ingenti lætitiâ perfuso.

39. 1540. *Ann: Colle: Crumlov.* P. Francisc. Oellerus.

P. G. S.

Annus primus post sæcularem duas victimas charitatis in cœlum misit *Glogoviâ* urbe Inferioris Silesiæ. P. *Georgius Braverus Erfurdensis Thuringus*, cùm vixisset annos 38. in Societate decem, & novem, ægrísque ac moribundis pestilenti febre frequens adstaret, hausto eodem veneno 26. Martij, ad meliorem cœli auram transmissus est. Vir animi magni, qui nihil sibi ad DEI gloriam cœlesti passu vadenti obstare crederet, ideóque *Castris Cæsareis*, & militibus ad procuranda sacra quondam admotus, Tirocinium quoddam

1641. 40. P. Georgi. Braverus.

posuit

posuit magnanimitatis, quæ, cùm alij contagionis periculum *Glogoviæ* defugerent, *Braverum ad mortem* subeundam magìs exacuit.

41. Joannes Hancke. Ibidem *Glogoviæ* 6. Decemb. extinctus est *Joannes Hancke Lignicensis Silesius Laicus.* Hic Patriam hæreticam, Parentes & Principes hæreticos fugiens, orthodoxis primùm, deinde & *Societati* sese adjunxit. In hoc statu singulari animi demissione, obtemperandi, & orandi, & laborandi studio, & adversorum forti tolerantiâ, præluxit cæteris omnibus; *Glogoviæ* Patrum in adeundis ægrotorum tugurijs indefessus comes, dum pro conditione sua rerum æternarum morientes admoneret, ex ea frequenti itione, & colloquijs pestem recepit.

42. 1642. 26. Deceb: P. Christopho: Frisch. *Iglaviæ ad Moravos* anno vertente *P. Christophorus Frisch Silesius è suprema Glogovia* in eodem obsequio nobis perijt, sibi im̃ortalem gloriam comparavit quartodecimo *Societatis* anno. Votorum ejus sum̃a fuit, catechesi teneram informare ætatem, & rudem plebem, & servitia, quà publicè pro concione, quà privatim domesticos inter parietes, pijs erudire documentis. Contigit *Austriacum Militem* dysenterico malo in vicinia laborare, alijs, & *proprio Parocho* recusantibus, impiger accessit *Noster*, & Confessione expiavit, & Eucharistiâ refecit; ab hoc initio cœpit omnibus promiscuè ægrotis operam ferre, donec & ipse attracto toxico concideret, ubi mente adhuc integrâ, Sacramentis munitus petijt à moderatore è lectuli sponda in humum abjici, & pedibus omnium conculcari. Posthæc mente excruciatâ doloribus, nihil aliud, quàm *Catechismi doctrinam* semimortuis vocibus explicabat, interim voce *Rectoris* in omnibus regebatur. A morte tantò majus desiderium sui reliquit apud omnes, quantò ardentiùs universorum com̃odis serviebat in vita.

43. 1643. P. Jacobus Weis. Anno 1643. ternum ex charitate obeuntium funus in *Bohemiæ Provincia* celebravimus: *P. Jacobus Weis Novodomensis Bohemus* 24. Februarij die, tricesimo quarto ætatis, Societatis decimo, cùm se ingenti fortitudine, impetratâ à Majoribus gratiâ conjecisset in pestem *Cremsirij* (nondum *Hradißtium* translato Collegio) halitu ægrorum mortifero afflatus, Sacramentis ultimis instructus, inter ardentissima ad Cœlum suspiria, Religiosam animam egit.

44. P. Petrus Major. *Brunæ in Moravia P. Petrus Major domo Pragensis* ætatis anno 34. in Societatem cœlestem, ùt piè speramus, ex charitatis obsequio evolavit; non erat hoc primũ (quod ultimum memoravimus) opus charitatis, cui se totum *septemdecim annis in Societate* consecrârat: ipse (etsi *Conciones ad Illustres Personas* iam septennio haberet) rudes, & pauperes instruere, Parthenios cœtus excolere, adesse, maximè pauperum morbis, & mortibus, levare egenorum inopiam, ut *Pater Pauperum* vulgò diceretur. Tot inter charitatis negotia à milite pestifero, quem morientem expiaverat, contagio transilijt in Pa-

trem

trem, & celerem mortem attulit, cilicia, verberationes, & varia pœnarum genera ad expianda peccata poscenti, *DEUMque ac DEIparentem* usquè ad ultimum ingeminanti; multum ejus funeri 25. Julij à *Civibus Brunensibus* impensum esse lacrymarum *Annales Brunenses* testantur.

Idem annus alium quoque *Weis* (*P. Valentinum* nomine) *Glatij* ex humanis sustulit *Zvitaviæ in Moravia* natum: nihil hic vir spirabat aliud, quàm altissimam in humilitate charitatem, totus erat in tenella ætate formanda, ad ídque sese voto obligârat, *pueros in scholis Rudimentorum Latinitatem, & in Templis, alibíque catechesim Christianam omni vitâ docendi.* Exercuit illum labor in Opere grandiore vulgari lingvâ conscribendo *de Christianæ Juventutis institutione*, aliísq; consimilis argumenti libellis. E Nosocomio, quod frequens adibat, morbum sibi accersivit, & mortem, cui incensis in DEUM affectibus, singulari adstantium solatio satisfecit. A. 1643. 45. P. Valentinus Weis.

Transilio annum unum sterilem, quem alterius anni 1645. fœcunditas funerum *in obsequio pestiferorum* egregiè compensavit. Primas in hoc obsequio, de quo loquimur, & tempore, & (quod audacter dici, & scribi potest) opinione Sanctimoniæ tenere videbatur *P. Melchior Kaukal, Bohemus natione, patriâ Policensis*, vitæ annos habuit 40. & ex his 21. in Societate transegit, quatuor votorum Professus, Aristotelis Philosophiam triennio explicavit, & quinque annis Philosophiam cœlestem *Novitijs* tradidit, ac tandem per tres annos *Patris spiritualis in Collegio Olomucensi* munus obivit. Vir fuit magnis talentorum, & virtutum ornamentis conspicuus, & qui post eximia præclarorum exemplorum specimina, majorum excitabat expectationem. DEO ità familiaris erat, ut dum solus esse videretur, semper cum DEO conversaretur, adeò intento animo, ut frequentissimè, quid circa se ageretur, non animadverteret. Secundùm *DEUM, Matrem* ejus singulari cultu observabat, ejúsque coronam precatoriam, Rosarium, cùm extra cubiculum ageret, nunquam non terebat: ejusdem honori *Sabbata* incœnatus transigebat, festa verò ejusdem ediâ vespertinâ præveniebat. Cùm perfectionis esset sitientissimus, omnem etiam conatũ adhibebat, ut *Societatis* membra eâdẽ siti arderent. Quare quidquid vel ad *Regularũ observationem*, vel ad *Societatis* intaminatam gloriã conservandam prodesse judicaret, nihil omnino laboris, & industriæ passus est in se desiderari: ità tamen, ut nihil ab alijs requireret, cujus ipse experimentum priùs non fecisset. Nihil illi non amplum, & pretiosum fuit, cui *Superiorum* voluntas, aut nutus pretium dedisset, unde non tantùm multa, & diversa ipse unus, sed etiam vilia, & aspera tam hilari vultu accipiebat, ut etiam in *Superiorem* non parùm jucunditatis transfundere videretur; maximè cùm primus omnium ad humillima quæque se offerret, atque ad ea singulare desiderium declarando, in alijs idem excitaret. Hâc ratione cùm *Spiritualis Patris* munere fungeretur, non semel in officium *Socij Procuratoris* est devolutus, in quo tam diligenter, tantóque cum gaudio 1645. 46. P. Melchior Kaukal.

versabatur, ut quodam̃odo sui oblitum, *aurigam, pecorúmque custodem* dicere posses. Cæterùm, quantò magìs *Superiorum* nutus observabat, tanto etiam majori honore ipsos prosequebatur, authoritatémque, ubi res ferebat, tuebatur, & si quæ perperam facta esse viderentur, magnâ cum gratia excusabat. Com̃oti animi signum in ipso notatum nunquam fuit, nisì cùm *vocationem ad Societatem* minoris, quàm par erat, ęstimari cognosceret. Talentis suis in omni occasione præclarè, & cum fructu utebatur, nec tamen unquam sibi visus est placere, quasi aliquid fecisset, cùm ipse aliorum facta magni soleret æstimare. In rebus ad usum datis nihil elegantiæ requirebat, nec lacernam, quam sub veste talari ad corpus operiendum adhibebat, meliori veste mutari cupiebat. Socios omnes ęquali honore, ac charitate prosequebatur, rarâque arte pijs colloquijs recreabat. Erga proximos talem se exhibuit, ut nihil intermitteret eorum, quæ viderentur saluti ipsorum profutura: præterquam enim, quòd sine mora se proriperet ad auxilium præstandum vocatus, etiam frequentissimè alteri *Sacerdoti* ad infirmos vocato *Socium* se offerebat. Atque hanc charitatem ijs maximè præstare nitebatur, quos aut rerum, aut doctrinæ Christianæ inopia fecerat egentiores, ajebátque, nunquam plus solatij se habere, quàm cùm rusticos pietate Christianâ imbueret, aut eorum Confessionibus excipiendis operam daret. Cui etiam hominum generi totam vitam suam impendere cupiebat. Nec defuit Divina Bonitas huic tam pio desiderio; nam cùm *Procuratori Collegij Socius* adjunctus, in obsequia animarum ruri degentium sese effunderet, luéque pestiferâ infectos à peste animarum liberaret, hausto ab ijs veneno intra octo dies consumtus, eos quos ad extremam luctam Sacramentis instruxerat, secutus est 22. Octobris. Solatium in acutissimis morbi doloribus aliud non erat, quàm omnium rerum indigentia, & quædam adumbratio *paupertatis Christi*, quam nascens in hunc mundum inferiorem intulit, & exemplo præmonstravit. Nam ubi decumberet, non habebat, nisi modicum fœni, & vestes, quibus pro ratione illius temporis utebatur: nec qui necessaria præberet servus, nec quæ præberentur, erant; non medicina, non cibus, non habitatio, nisì quam *Svecus miles* malè fædam, & ventis perviam post se reliquit. In his tamen rerum angustijs, quoties eum *noster* inviseret, & in ipsâ morte gaudia sua verbis svavissimis, & hilaritate risui modico admixta testabatur. Obijt 22. Octobris. Permirum illud (quod ego idoneis testibus probare possum) *Vener: Patrem Nicolaum Lancicium P. Melchiori* vaticinatum tanto antè tempore: compararet se ad mortem post aliquot annos, sinè omni à *Nostrorum hominum* præsentia solatio, *in horreo, non in Collegio* obeundam &c. cujus vaticinij sum ipse testis.

Alias duas victimas *Reginohradecium* (nota in Bohemia Civitas) cœlo transcripsit; primus ad 16. Septembris concidit, qui se ad serviendum pesti-

feris

ſeris obtulerat P. *Fabianus Daudlebsky Budvicenſis Bohemus*, annis decem, ac ſeptem in *Societate* fæliciter tranſactis; alter in eodem obſequio mox ſecutus P. *Joannes Widra Hulczinenſis Sileſius* ætatis anno 64. Societatis 34. uterque ad proximorum ſalutem factus, fictúsque, niſi quòd ille humilitate ſcholas literarias Abecedariorum conſectando, hic pauperum, & miſerorum tuguria quærendo, animas Chriſti ſangvine redemtas ſtudiosè venarentur. 47. P. Fab: Daudlebsky. 48. P. Joannes Widra.

Eodem anno *BrunenſeCollegium* inhumavit duos peſte in obſequio (de quo loquimur) vitâ functos. P. *Tobias Jan Novodomenſis Bohemus*, 38. ætatis ſuæ, Societatis viceſimo primo, 23. Octobris prior exceſſit, de cujus virtute luculentum teſtimonium, verbis ſimplicibus, & apertis *Brunenſes annuæ* dicunt: P. *Tobias Jan*, quatuor votorum Profeſſus, Concionator, Catechiſta Scholarum, & Seminarij Præfectus, Operarius indefeſſus, ſimplicitate, & ſinceritate, quam è Tyrocinio extulit, per totum vitæ tempus comendabilis, aliàs in ſuis occupationibus ſedulus, & laborioſus, multáque ſinè ſtrepitu, & externis apparentijs perficiebat. Ob Conciones, quibus auditorum conſcientias vellicabat, & pro eorum captu ad emendationem referebat, præ alijs apud Confeſſarios gratiam inivit. Omnium inclinationi mirè ſe accomodabat, tum morum ſvavitate, & affabilitate, tum etiam benevolentię teſtificatione ſingulari, nec ea in re ullum reſpectum habebat, aut nationis, aut morum inæqualitatis. Superiores ſuos, tanquam Chriſti Vicarios & reverebatur multùm, & exiſtimationi eorum operosè conſulebat, tum eos laudando, tum defectus prudenti dexteritate excuſando: quod quidem, ùt erat charitatis conſervandæ ſtudioſiſſimus, etiam erga alios præſtitit: nec ferebat alium, ſe cauſſam, aut occaſionem dante animo turbari, quin priùs, quàm in neceſſarium declinaret lumina ſomnum, favorem priſtinum redintegraret. Ità pauperes amabat, ut eorum *Pater* vocari mereretur, maximè Scholarium, quos raris induſtrijs, & ordine miro per corrogatas eleemoſynas ſuſtentabat: inter quę raritatem habet, quòd poſt priorem *Brunæ* obſidionem, in deſerta *Svecorum* caſtra egreſſus, calamos ſingulari curâ collegit, pauperibus diſtribuendos. Verùm non ſola hæc de rebus temporalibus circa pauperes cura detinuit, etiam eorundem, ac ſurdorum, aliorúmque, quos diebus Dominicis, Feſtíſque à reliquo populo horror ſeparabat, Confeſſionibus ſe impendebat ijs diebus, quibus paucitas confitentium cuivis facilem præbet acceſſum. Odeum noſtri *Templi Brunenſis* ità adornare nitebatur, ut in eo nihil ad animandam populi pietatem deeſſet, ídque magnâ ex parte perfecit, cum inſigni Divinæ gloriæ incremento, & guſtu devotorum. Aliquot diebus ante eam, quæ ipſi fatalis fuit, ægritudinem, petijt ſibi ad culparum ſuarum vindictam à *Confeſſario* foricarum *Collegij* emundationem demandari, addidítque, ſe hac ratione plus ſolatij, fructúsque ſpiritualis inde percepturum. Morbi lethalis initia ſenſit, poſtquam ultro à Superioribus petitâ, & 49. P. Tobias Jan.

obtentâ licentiâ, laboranti personæ cuipiam peste, spirituali solatio fuisset, & confitenti generosâ charitate aures præbuisset. Domum reversus, dixit se haustæ contagioni superandæ parem non fore, qua de causa petijt ad eum locum, qui infirmis deputatus erat, quamprimùm deferri, ubi nullius obsequia admittere voluit, nè mali vis à se derivata in aliorum valetudinem noxiam exerceret tyrannidem. Cúmque aliàs à natura ob sangvinis exuberantiam, esset sensitivus, constanter tamen, & sinè querelis morbi violentiam tulit usque ad diem octavum, quoad præmium laborum ab optimo Patrefamilias, omnibus Sacramentis instructus, est evocatus. Hæc Annales Brunenses.

50. Rupertus Leuchner. Ad diem Sextum Novembris *Brunæ* itidem, An. 1645. Laicus adjutor *Rupertus Lauchner Domo Salisburgensis* in eodem obsequio concidit: ætatem (nam non ampliùs 29. annos, sed in Societate quinos tantùm expleverat) longè superabat virtute; multum ille versari cum DEO, semper cum vacaret, orare, aut sancta legere solitus, Majores DEI locum habere; in *Janitoris* officio omnia diligentissimè, quæ sui muneris erant, exequi, Patribus ultro socios per domum quærere, *Pauperum* ad januam rationem maximam habere, iísque hoc anno difficili turmatim accurrentibus, quæcunque in culina, aut penu velut derelicta inveniret, conscijs Superioribus colligere, tum condire, coquere, tum suis manibus inter Pauperes dividere. Sed vitæ finis heroicè impositus majorem his omnibus laudem sinè dubio meretur: grassabatur per urbem gravissima Pestilentia, neque jam profanis contenta funeribus sacros etiam homines invasit, *Domúmque Nostram Brunensem* ingressa, paucis diebus aliquot Sociorum capita corripuit. Ibi tum *Rupertus* genibus ante *Rectorem* flexis impetravit, ut illorum servitijs addiceretur; addictus fuit, præstitóque servitio aliò missus ut lustraretur, rursus ad *Collegium* lustrationis exacto tempore, inter sanos receptus est. Brevì pòst novi ex Socijs peste corripiuntur; *Rupertus* iteratò demandari sibi servitium postulat, diu, noctúque in omnes ægrorum nutus intentus, obsequitur, omnibus, quibus ministrabat vitâ functis, ipse omnium ultimus, contracto ab ijs veneno dejicitur. Expiatus generali confessione, in Triclinio per interpretem, erratorum suorum veniam postulavit, demq; inter dulces lacrymas plenus gaudij, quòd tam bonam caussam mortis haberet, in obsequio videlicet pestiferorum, quibus, si plures vitas haberet, omnes se donaturum promittebat, expiravit.

Caput VI.

Postremæ ad vicina nobis tempora victimæ Charitatis in Provincia Bohemiæ Societ: JESU ab An. 1648.

QVatuor funera nostrorum, eorum scilicet, qui se, vitámque suam DEO, & proximo devoverunt, Annus 1648. extulit, *Brunæ* duos,

Pragæ, & Egræ singulos. *Stephanus Menzelius gente Silesius Laicus Brunæ* ad 28. Augusti cùm Pharmacopæi munus in Domo gereret, obsequio se cujusdam è Nostris peste correpti ultro dedidit, eíque ad mortem usquè constantissimè, & sedulò ministravit, eandem brevì contagionem in se transilientem sentiens, præparatâ ritè conscientiâ, migravit ad Dominum; *Annales Brunenses* virtutem viri multis deprædicant. 51. Stephanus Menzelius.

Ad 22. Octobris *P. Samuel Richter Moravus* ibidem extinctus est, de quo omnia summa, qui egregium illum Virum novimus, sperabamus. Postquam nostros in *Domo Brunensi* peste morientes sacris procurâsset, veniâ à Majoribus impetratâ, transtulit in Urbem totam solicitudinem charitatis, omnésque *Pestiferos* promiscuè invasit, & ad æternitatem comparavit; contactus & ipse 26. Augusti innumeris suspirijs ad *JESUM Crucifixum, & MARIAM* (in quibus amandis, eorúmque gestis recolendis totus erat) verbáque illa plusquam centies ante mortem iterando: *Domine fiat voluntas tua!* exspiravit. Vide, quæ de eo in *Annalibus nostris* leguntur. 52. P. Samuel Richter.

Egrense Collegium primus obsequio hujus in *pestiferos charitatis* consecravit eodem anno *P. Joannes Conradus Dornsperger natione Svevus*, octodecim annis in Societate transactis; habebat is (rem mihi compertam scribo) valetudinem pridem oblæsam, ac *Medici* spem vitę longam non dabant; sed *P. Joannes* prævenire maluit, quàm præveniri, & vitam suam, quam brevem erat alioqui habiturus, huic caritatis obsequio devovens in imensum charitate extendit, & compendifecit. Fuit vir, paucis eloquar, religiosissimus. 53. P. Joannes Dornsperger.

Pragæ eodem quoque anno 1648. in *Professorum Domo* sublatus est ætatis 49. Societatis 28. *P. Augustinus Kerberus Lusatius*, doctus sermonis utriusque lingvæ, adeóque populo vel ob hoc (si abfuissent cætera) gratiosus. Unius hujus Patris operâ (ùt tum Societatis res *Pragæ* erant) inter Cives peragebantur omnia, nemo ægrotabat in *Minore Pragâ*, quin accerseretur *Augustinus*, nemo carceribus includebatur, nemo emittebatur, nemo in *Nosocomium* admittebatur sinè illo; hæretici occultiores, aut qui advenissent, indicabantur protinus: eadem tum erat in *Urbe antiqua P. Bernardo Oppel, & Mathæo Sculteto* in vulgus, & in *Nova urbe Wenceslao Halecio* Patribus nostrìs authoritas; sed hæc alio tempore, ac loco. *Augustinus Kerberus*, quem dixi, jam quartùm sese pestiferorum obsequio devoverat, quintùm hoc anno exponens sese periculo succubuit, longámq; sui non tam in terris, quæ mutantur, quàm in historia, quæ perennat, memoriam reliquit, at in Cælo brevi morte immortalitatem comparavit. 54. P. Augustinus Kerberus.

Hæc mors una præludium quoddam fuit: nam Annus sequens 1649. ibidem *Pragæ* plures nostros in hoc obsequio charitatis exercuit; octo inservière ægrotis, non tamen eâ peste, nisì quatuor (quos jam nominabo) sunt extin- 55.

P. Martinus Benedicti. extincti: Memorabilis mors fuit *P. Martini Benedicti* ad 25. Julij: erat *Brumoviæ in Moravia* editus in lucem, 53. vitæ annos, Societatis 30. impleverat, magnis in rebus versatus, præter quod *Philosophiam* bis gloriosè docuit, *Nostros in Collegio Novæ Civitatis Pragæ* cum charitate prudentissima rexit; cæteras viri virtutes maximas & *Annuæ Societatis*, & Patris *Nadasi* Liber (*Victimæ Charitatis* inscriptus) latè deprædicant. A. 1646. 16. Decembris votum conceperat pestiferis serviendi, A. 1648. 20. Novembris inservire cæpit, qua de re sunt ad *R. P. Domûs Professæ Præpositum* 22. Novembris 1648. geminæ literæ tenerrimo affectu scriptæ, quas recitat *Nadasi*. Cùm verò A. 1649. in *Junio* malum recruduisset, rursus ardore pristino charitatis periculo se accinxit, & uno propè mense totus obsequijs pestiferorum immersus, perstitit innoxius, dum deniq; cuidam pestifero in mortis solatium *Extremam Unctionem* ritu Ecclesiæ multis precibus flagitanti conferret, in eo ministerio lue ipse correptus, septimo morbi die (25. Julij) omnibus Sacramentis munitus decessit.

56. P. Christianus Blumschein. Augusti dies vicesima A. 1649. P. *Christianum Blumschein* extinxit, amabilissimis moribus virum, quem & ante *Societatem*, & pòst in ipsa jam *Societate* (quam unà inivimus) *Condiscipulum* habui *Pragæ* Patriæ suæ consecravit vitam florentem adhuc (non enim trigesimum ætatis annum excesserat) continuis capitis doloribus cruciabatur, hilari semper patientiâ; quæ caussa fuit, ut à *Theologia Scholastica* peteret amoveri. Gradus unius virtutis alterius esse solet initium: remotum (cùm hoc maximè si gloriæ paululum esset studiosior, cavere oporteret) in ea ipsa *Urbe* ubi *Theologiam* reliquit, notus omnibus, contemtu quæsito, *Rudimenta Latinitatis Pueris Abecedariolis* tradere cœpit. Anni Scholastici fine *Lues Pestilens Pragam* invadit, offert se *Pater* servitijs infectorum, non impetrat; rursus machinas precum admovet, reijcitur, tertio insultu, cùm omnes obtestationes *per JESUM, per ejus Matrem*, aliásq; similes iterâsset, neq; abire cum repulsa ex *Rectoris* cubiculo vellet, & differret *Rector*, tandem quod petebat, obtinuit. Memini me, antequam hæc agerentur, P. *Christiano*, pro amicitia, quæ inter nos coaluerat, dixisse: *eos, qui se pestiferorum obsequio manciparent, Martyrum gloriâ non indignos putari.* Ubi impetravit obsequium P. *Christianus*, sui me gaudij properè participem fecit, & *peto*, inquit, *probari hanc mihi, quam nuper attulisti sententiam;* adduxi omnia, quæ scire potui, atq; in rem erant, ut id sibi probatum esse fateretur, exclamavítq; continuò: *Martyr ero! Martyr ero!* & dato ultimo amplexu, me deducente in eam Domum, quæ post *S. Clementis Ecclesiam* sita, usibus Patrum ei obsequio addictorum destinabatur, concessit. Duas propè hebdomadas die & nocte pestiferos totâ urbe mirâ industriâ quærentem, & sacris procurantem, cum socio *Melchiore* (de quo brevì) pestis corripuit, & paucos intra dies Sacramentis, quæ tempus illud poscit, munitum confecit.

Mel-

Melchior Reich gente Silesius Inferioris Glogoviæ, Laicus adjutor diutiùs in hoc obsequio perstitit, & sex propè hebdomadas complevit, 22. Augusti duobus post P. *Christianum* diebus sublatus. Jam olim *Brunæ Nostris* peste infectis suam serviendo operam impenderat, ut in ejus charitate ægroti acquiescerent, ob eámque caussam huic obsequio, quod efflictim petebat, aptior credebatur. Veneni, quo correptus est, tanta, & tam fæcunda vis fuit, ut propè mediam hominis partem occupârit, fibris veneni per totum corpus filatim euntibus; mirum illud est, quòd paulò ante mortem *Melchior Sacerdoti nostro* narravit, ídque eo ipso tempore, nobis omnibus in *Collegio* notissimum omnium celebrabatur sermonibus: cùm somnus *Melchiori* obrepsisset, vidisse per quietem se mori, & in P*urgatorias flammas* abjici. Sed ecce protinus adstitisse sibi somniabat *Vener*: Patrem *Martinum Stredonium inclytæ Sanctimoniæ Virum* (cui *Melchior* erat addictissimus) ac dixisse: *quid in* P*urgatorio hoc loco otiosus ageret? iret porrò secum, se enim jam in Cœlum ascendere;* in illa bonæ spei voluntate exijsse se, ac simul evigilâsse. hæc ille moriens; at nos somnium cœleste fuisse brevì didicimus: siquidem post hebdomadem literæ *Brunenses* attulerunt; *Vener*: Patrem *Stredonium* P*rovincialem Nostrum* 26. Augusti è vivis excessisse *Brunæ*, cùm antè de ejus invaletudine nihil audissemus. Porrò cæteræ Virtutes *Melchioris*, tum omnium eo anno peste extinctorum ex Nostris, in *Annuis Collegij Pragensis*, (quas ego, dum res gererentur, præsens id temporis, jussu Majorum concinnavi) latiùs explicantur. 57. Melchior Reich.

His duobus peste sublatis magna cum cōmendatione Nominis nostri è vestigio P. *Jacobus Lippar Vitgenaviensis Lusatius* ætatis 32. Societatis 13. processit in medium certus mori. Nulla in *Majore Praga*, nulla in M*inore* Domus de malo suspecta, quam non adierit, solicitè curans, nè quis *Sacramento* P*œnitentiæ* non expiatus decederet; eâ curâ, & cursandi labore ità premebatur P*ater*, ut neque die, vix etiam nocte conquiesceret; addebat difficultatem, quòd subclaudicaret, & alterum ex casu ab aliquot annis, breviorem pedem haberet, adeò aliquorum ex nostris sensus tum fuit: etsi P. *Jacobus* pestilentiâ non tangeretur, tamen laboribus frangendum, & non duraturum; hæc cùm illi sæpius objicerentur à diversis, familiari verbo refellebat omnia, iterando: *fidelis est DEUS! fidelis est DEUS!* Illud quoque ad *Socium* inter prodeundum è tugurio suo dictitans: *Eamus & nos, frater, & moriamur cum proximo, nullum periculum pro animarum periculo recusantes.* Inde illum euntem quaquà se ferret, Cives lætissimis vocibus prosequebantur, imò & *Sveci*, qui *Minorem Urbem* occupatam abs se, præsidio tenebant, honorabant advenientem, cùm dicerent suos Popas uxorijs amoribus impeditos, nihil de ægrotis cogitare. 58. P. Jacobus Lippar.

Contigit non semel, ut P. *Jacobus* pestilentiâ ictos, & domo ejectos de-

deprehenderet, supponebat statim humeros, & ad destinata loca deferebat, attonitâ spectaculo Civitate; lectulos etiam ægrorum stravisse, & malè jacentes, ut comodiùs jacerent composuisse conspectus est; tandem hausto ab ægris veneno 19. Septembris, heroicam animam exhalavit. *Patres reliqui quatuor* in eodem obsequio divisêre urbem sibi, & quæ DEI in suos benignitas fuit, omnes servati, præter quos dixi quatuor (etsi non semel tentari tamen & illos malo contigerit) demum eventilati, Anni sequentis 1650. initio ad nos redierunt; desiderati sunt plures è Socijs eâ tempestate, sed extra infectorum obsequium; quæ omnia alio in loco à me latè fuêre descripta.

In An. Coll.

59. P. Mathias Kalaus.

Pragâ in alias quoque *Bohemiæ* urbes peregrinata Pestis est, *Nostris* ubicunque domicilium fixit *Societas*, nullâ periculi ratione habitâ sese obsequio pestiferorum addicentibus; sed ultra periculum res non processit; uno tantùm ex omnibus *Litomericij P. Mathiâ Kalaus* in obsequio extincto. Fuit is *Cuttembergæ in Bohemia* natus, qui vitam omnem *Grammaticæ* tradendæ devoverat, & jam quinquennio docuerat, cùm pestis, quæ *Litomericij* grassabatur, ad mortis ludum evocavit, in quo tot discipulos videlicet, quot ęgrotos, & Urbem ipsam haberet pro *Schola*. Et re vera *P. Mathias* non modò animas, sed etiam corpora medicinis curabat, donec correptus ad 24. Octobris concidit, vir rebus cælestibus deditissimus, annis 34. ætatis, in Societate quindenis exactis. Ejus funus, nec quicquam contrà nitentibus Nostris, in Templo Civitatis primario injectâ in Tumulum vivâ calce *Senatus* illius urbis honorificè tumulavit.

1655. 60. Melchior Robelius.

Annis posthæc quinque nullam Provinciarum nostrarum *pestis* afflixit, Anno 1655. *Olomucium* invasit tantâ sævitiâ, ut majorem Civium partem, Nostros quoque in *Collegio* duodecim extinxerit; ex ijs *quatuor* tantùm in Censum meum veniunt, *tres* nimirum, qui socijs peste correptis, & *quartus*, qui Civitati lue illâ prostratæ obsequium præstiterunt. *Primus* septimâ Septembris ad Charitatis præmia evolavit *Melchior Robelius Grosvvicensis Lusatius*, Laicus, pharmacopeo præfectus, unica calamitosa illo tempore *Collegij* spes, & ægrorum solatium, ex quibus *duos*, jam peste ad extrema deductos, diligentiâ, & medicinæ arte servavit in vita. Vix explicari satìs potest hujus Laici in ægrotos à pluribus annis (nam vicenos annos in *Societate* expleverat) imensa quodamodo charitas, ut à socijs comuni titulo *Aureus frater* diceretur. Anno 1645. cùm lues contagiosa *Collegium Brunense* (ùt nuper innueram) gravissimè vexaret, *Melchior Cuttenbergâ*, ubi tum degebat, literas ad *Provincialem* dedit in hæc verba: *Reverende Pater, rebus omnibus consideratis ante multos annos statui vitam meam, imò multas si haberem vitas, pro DEI gloria ponere. Proinde pro mea tenuitate, vires, labores, & meipsum totum offero ad serviendum infirmis, quacunque lue contactis.* Impetrato illo obsequio *Brunam* protinus advolavit *Melchior*, ac ingenti charitate

tate ægrotis sese totum impendit; sed Divinæ Bonitati placuit eum id temporis incolumem, ad annos decem, *Olomucensibus* omni humano auxilio destitutis reservare: quaternis Nostris *Pestilentiâ* laborantibus *Olomucij* diu, noctúque constanter adstitit, & suis ipse manibus, quidquid erat agendum, ministravit. Ab ultimo, quem instar pueruli venenato calore æstuantem tractabat, afflatus, emergente lethali carbunculo, septimo morbi die consumtus est.

Inter hæc ipsum *Collegij Olomucensis Rectorem* Pestis extinxit, Virum, etsi vel heroica mors abesset, memorandum in paucis. Is erat *P. Eustachius* 61. P. Eustachius Remigij.
Remigij Leodiensis, qui cùm quotidie (quod erat illi, dum *Rectoris* munus ageret, perpetuum) *Nostros lue pestilenti* correptos inviseret, solaretur, & allatis, quæcunque placere poterant, recrearet, à *Melchiore* potissimùm sic ut virus persentisceret, malum hausit: altero die ad *Ecclesiam Collegij* nostri accessit *pestifer ægrotus*, & totius vitæ suæ rationes in Sacro Tribunali explicuit coram *Patre*, die *Virgini Matri Nascenti* sacro; unde iterum virus sibi iteratò afflatum sentiens, cùm nullâ vi medicinæ posset excutere, quinto pòst die optimè ad mortem Sacramentis comparatus, inter Sacra *JESU, & MARIÆ* nomina, familiaria sibi pridem verba: *Fiat DEI voluntas!* iterando, expiravit. Vixerat 35. annis in *Societate;* rexerat *Collegia quatuor* summâ humilitate, & charitate, hostis erat perpetuus vitæ, quam Religiosi Scriptores *singularitatem* appellant, laudator contrà summus virtutis, quâ rebus in vita comuni usitatis contenti, alia rejicimus omnia. Elogium ejus vitæ insigne ad memoriam habent *Olomucenses Annuæ*, quod exscribere hoc loco supervacaneum foret. Jam abhinc Mense uno comparâsse illum ad hoc mortis genus videbatur DEUS; nam in arcano libello ad 15. Augusti hæc inventa sunt: *Si DEUS videt aliquem lue corripiendum, qui plus me ejus gloriam, & cultum promoturus est, aut bonum commune Ordinis mei aucturus, offero me syncerè, & verè pro eodem ad mortem. Exaudiat DEUS, qui cor scrutatur, desiderium meum!* Satìs de *P. Evstachio.*

Tertius in hoc obsequio *Andreas Albrecht* exspiravit *Braunseiffensis* 62. Andreas Albrecht.
Moravus Adjutor Laicus; is quàm primùm lues contagiosa sese in *Collegium* insinuavit, ardentissimis precibus apud *Rectorem*, penè dixerim, extorsit, ut socijs laborantibus serviret; nihil ampliùs in mancipio quocunque desiderâsses: indicia contagionis explorabat, arteriæ pulsus tentabat, medicamenta miscebat, & infundebat ægrotis; dum suculæ, & tubera lethalia nascerentur, applicabat emplastra, & mutabat; solabatur, animabat, mortuos quin etiam inferebat sepulchris, dum denique corriperetur; quod ubi persensit, ad *Patrem*, cujus ad Confessionem operâ utebatur accessit, humíque se prosternens cum lacrymis vitæ suæ prioris labes omnes aperuit. Vixerat in *Societate* annis sex, plerumque curâ Penûs distentus; manè cùm So-

cios excitaret è somno, secundâ, aut tertiâ post mediam noctem horâ priùs surgebat ipse, & cœlestia meditando ad usquè tempus solitum perdurabat; decessit ætatis anno 44. 18. Octobris, sacro Viatico comunitus.

63. Jam *Quartum*, eúmque multarum in hoc opere charitatis palmarum adducemus; cujus Viri heroicas virtutes miror tam leviter perstrictas in *Victimis Charitatis*, ut vix duas lineolas impleverint, quò magìs mihi enitendũ reor, nè tantus Vir debito præconio defraudetur; omnia verò, quæ subjiciam religiosâ fide, & oculatorum testium authoritate comprobata ex *Annalibus Olomucensis Collegij* describam:

64. P. Caspar Hillebrand

P. Casparus Hillebrandt Silesius Camencensis Societatem Nostram Anno 1625. 22. Augusti 19. ætatis ingressus, post navatam infectis per tres menses & ampliùs tam constantem, quàm perutilem operam, tandem succubuit factus *Victima Charitatis*, & visus est secum pestem omnem ex Urbe tota in *Sepulchrum* intulisse: quæ ulterius exinde progressa non est, & revaluerunt nonnulli, qui eo vivente ex ea decumbebant. Amisimus porrò in *P. Casparo Virum* quoad labores, & indefessos proximi salutem procurandi conatus, planè *Apostolicum*, qui per annos 29. quibus in *Societate* vixit, egit ferè semper *Concionatorem*, zelo DEI plenum, nec minùs affectuosum, quàm eloquentem. In rudibus Cathechesi Christianâ erudiendis, & alliciendis auditoribus fuit admodum solers, ad visitandos infirmos diu noctúque semper promtus, & paratus, in adeundis carceribus, & Nosocomijs impiger, in audiendis Confesſionibus aſſiduus, in pauperibus, & plebeijs hominibus, quibuscunque poterat auxilijs, & consilijs adjuvandis, ac præcipuè in procurandis eleemosynis ad egenorum penuriam, & inediam sublevandam valde industrius. Fuit denique Vir omnibus boni, & ferventis *operarij* dotibus, & ornamentis egregiè instructus, & ubique ac semper publico bono promovendo, privatísque miserorum necessitatibus sublevandis intentus; multa sanè ille in pluribus Provinciæ nostræ Collegijs præclara egit cum laude, ac potiſſimùm in arduis, & periculosis *Miſſionibus*, in convertendis magno planè numero hæreticis, in firmandis de fide dubitantibus, in peccatoribus ad meliorem frugem per seriam pœnitudinem revocandis. Quæ tametsi omnia suis digniſſima sint amplioribus elogijs, prolixiùs tamen his enarrandis supersedere nos cogit ubertas, & copia eorum, quæ tribus vitæ suæ postremis temporibus *Olomucij* egit; ex quibus licebit de cæteris facilem facere conjecturam. Cùm porrò declinante ad finem *Augusto* sensim per Urbem serperet contagio, & jussi essent *Sacerdotes Nostri* scripto declarare, velléntne *abire Olomucio, an manere in Collegio?* & quinam velint exponi publicè ad serviendum infectis? scripto testati sunt eorum aliquot, se perdurare páratos, & ad obedientiæ nutum etiam infectis adfuturos; inter hos cùm *P. Casparus* generosè, & absque limitatione ad suscipiendum tam laudatum charitatis ministeri-

ſterium ſe obtuliſſet, ardentibus ejus votis annuens *Superior*, providit, ut in *Urbe Domus* una aptè ad ejus habitationem accomodaretur, ad quam omnibus neceſſarijs inſtructam migravit è Collegio die 27. Auguſti, Socius illi datus erat ex Alumnatu Ferdinandeo *Societatis Candidatus*, quem placuit DEO inter manifeſta, & quotidiana pericula incolumem hucuſque ſervare, à quo pleraque, quæ hîc adſcribam, tanquam ab oculato teſte accepimus. P. A. Z. Habitârunt hi duo in domo quadam Templo *S. Blaſij* vicinâ, cujus inferiore parte plebeo homini relictâ, ſuperiorem tenuerunt, appensâ ad feneſtram campanulâ, per quam die noctéque poſſent ad infirmos evocari. Toto illo tempore, quo fuit expoſitus Pater, in *Templo S. Blaſij* quotidie *Miſſam* fecit, Feſtis, & Dominicis ad populum frequentem dixit, excepit *Confeſſiones, ſacrámque Synaxin* diſtribuit; quin & quotidie finito Sacro dixit ad populum breviſſimè, & ſubjunxit *Litanias* pro mitiganda peſte, ac ſemel in menſe defunctorum memoriam inſtituit. Non defuêre oblocutores, qui hanc devotionem, ſeu potiùs populi ad eum affluxum, improbarent; ſolebat tamen *Socio* dictitare: *Diabolum* non ferre eam pietatem, illo tamen vel invito continuandam. Multos enim numerare erat, qui quotidie in illo templo illi confiterentur, & ab eo ſacrâ Synaxi reficerentur. Quam infectorum curam ſuſceptam ità diſpoſuit, ut primò quidem *Chirurgum à Senatu* pretio conductum ad ſerviendum peſtiferis moneret, nè unquam, quoties eum ad infirmum vocari contingeret, idem ſibi quoque indicare negligeret, néve bajuli, & veſpillones ullum, à quocunque vocarentur, niſì ſe præmonito adirent. Conſtituit etiam per famoſiores urbis plateas pios, & fideles *Vigiles*, ut diligenter attenderent, an quiſpiam, & ubi ægrotaret? quo nimirum certior factus ab ijs mox advolaret: unde factum, ut leviſſimo undecunque de cujuſpiam infirmitate accepto indicio, ſtatim ad illum ſe conferret. Quin imò ipſe *ſpeculatorem* agebat hac in re ſancta curioſiſſimum, qui totis penè diebus per Urbem circumiens, & infirmos viſitans, appensâ de collo *Crucifixi Imagine*, ut facilè dignoſceretur, neque promiſcuè in illum homines incurrerent, paſſim *de valetudinarijs* accuratè inquirebat. Quos verò malè affectos compererat, absque mora adibat ſolicitè, & ſi non dabatur *per portam* aſcenſus, *per feneſtras* identidem, non ſinè incomodo, & interdum periculo intro ſcandebat, admonebat confeſſionis, nec priùs recedebat, quã confeſſione exceptâ, & ſacrâ *Synaxi* (quam ſemper in ſinu ſecum geſtabat) porrectâ, ad ſecurè moriendum eos diſpoſuiſſet. Incidit quandoque in quoſdam rudiores, & magìs obſtinatos, qui ſua confiteri aut nollent, aut mallent differre, quos ille nunc blandis, nunc durioribus verbis tam diu urgebat, donec acquieſcerent. Et profuit nonnullis, ùt ipſe perſvaſum habuit, ad beatam æternitatem, pia hæc ejus importunitas, quando & molliores poſtea ad pias lacrymas, quàm priùs ad ſacram Pœnitentiam obſtinatiores, & lætiores ad mortem, quàm in

morbo tristiores eos experiebatur. Nec contentus uni soli profuisse, sed illo mortuo, monebat domesticos omnes, ut piaculari peccatorum confessione se contra ejusmodi malum munirent, aut ad similem mortem de manu DEI acceptandam præpararent. Quamcunque *domum infectam* ingrediebatur, *Socio ante fores relicto*, *infirmum* accedens eum eminus alloquens, confessionem ejus excipiebat, *móxq; socio ad fenestram, vel ad portam dicente* Confiteor, sacram hostiam porrigebat, *vultu nonnihil ab infirmo averso*, nè halitum ejus exciperet. Non rarò etiam moribundorum de tota vita confessiones sæpius iteratas, constanter, & patienter admodum audiebat; & quamvìs ùt plurimùm *non diu apud infirmos hæreret*, si tamen eorum necessitas postulabat, etiam ad horam quandoque ipsis assistebat. Per diem obibat urbem totam, nec ullius infirmi *domum* præteribat, quin interrogaret de ejus statu, eúmque accederet, & solaretur. Inclusos quoque in suis domibus frequenter adibat, multũ sollicitus, nè ad victum necessaria illis deessent, habebátq; singularem pauperum, & afflictorum curam, quibus præter corrogatas frequenter Eleemosynas, etiam ea, quæ ipsi vel à pijs, & honestis personis, vel certè à Collegio ad victum submittebantur, dispensabat, & præsertim quibus utpote melioribus, genium suum defraudabat, cõmuni ipse interea frugalitate contentus, eò quòd in tyrocinio, ùt suo referebat Socio, aliquando didicisset *bolos palato arridentes JESULO relinquendos esse.* Inter hæc tamen pericula, & continuos labores maximè curabat, nè quidpiam à se fieret, vel ab alijs verè objici posset, quod *bono nomini Societatis Nostræ* derogaret. Hinc Socio sæpius dixit, se contra calumnias *Societati* objectas debere virum ostendere, & malle vitam perdere, quàm permittere, ut vel in minimo bonum nomen ejus labefactaretur; quod verò privatam suam personam concerneret, facilè dissimulabat contradictiones æmulorum, & obtrectatorum calumnias. Nihil agebat alicujus momenti, nisì *consulto* priùs *per preces DEO*, cui etiam minima quæque cõmendabat. Domi nunquam otiosus, modò ligna sursum comportabat, modò labore manuali tenebatur, modò accendebat focum, & cibos calefaciebat, magísque erat sollicitus, nè superflua sibi mitterentur, quàm nè deessent necessaria. Attentè semper invigilabat, nè socio aliquid sinistri accideret; hinc nunquam permisit illum propiùs ad infirmos accedere, vetuítque, nè ullum infectum, aut moribundum aspiceret, nè ex horrore veneni per faciem eorum perfusi, contagionem contraheret. Acer erat in vitijs redarguendis, nec verebatur ullius offensam, cùm non personas, sed peccata invectivis zelo plenis damnaret; Nec rarò dictitabat, se non posse ulli vitioso homini adulari, licèt *aurum potabile* sibi propinaret. *Arguam* (inquiebat) *malos omnes, & fortiter eos premam, donec convertantur. Hoc me docuit* Christus, *qui noluit esse amicus* Pharisæorum: *hoc me docuerunt SS. Patres, qui veriti non sunt, etiam* Principibus *malè agentibus in faciem resistere.*

Et

Et verò si hominibus tantùm placerem, quomodo servus Christi verus dici mererer? aut quid illi in Judicio responderem! Demum toto illo trium mensium, & ultrà tempore, quo publicè infectis servivit, tam circumspectè se gessit, tam laboriosè ministerium suum implevit, tantâ cum charitate infirmis quibusque sese impendit, ut nemo justè de illo queri, aut verbum malum dicere potuerit, sed omnes indefatigabilem ejus charitatem sum̃is laudibus com̃endârint. A die 27. Augusti usquè ad undecimam Decembris, accuratissimè annotaverat, quidquid egisset toto illo tempore per singulos dies, quot, & quorum Confessiones excepisset, & com̃unicâsset, à quibus eleemosynas accepisset, & quibus distribuisset, & quot in alteram vitam com̃igrâssent. Demum, cùm *supra quadringentas pestiferorum Confessiones* excepisset, & *morientibus ducentis*, & ampliùs, opem attulisset extremam, jámque per urbem contagio mitesceret, tandem & ipse ab infecto afflatus, incurabile malum contraxit, id quod ipse futurum prædixerat *Socio* suo sub initia contagionis, asseverando: *satìs multos hâc occasione sepeliam, sed tandem & ego illos sequar, & alij me sepelient.* Die igitur 6. Decembris vocatus ad quendam peste afflatum, diu cum eo laboraverat, ut se disponeret ad confitendum, qui dilationem petens, & fortè raro confiteri assvetus (audiebat enim passim *frigidus Catholicus*) cùm *Pater* nollet cedere, & identidem urgeret jam manię proximum, ut ad mortem se more, ritúque catholico disponeret, ille sua, sub quibus æstuabat, excussit pulvinaria, & venenati sudoris nidore, halitúque pestilenti locum totum, in quo jacebat, implevit, Patrémque adstantem incurabiliter affecit. Domum itaque redux subitò sensit venenum, ídque adeò, ut foras per ardens, cordíque ipsi imminens ulcus, à quo acriter urebatur, èruperit. Constituerat antea in omnem eventum medicinam, sed quę imparata præsto non erat, cúmque in vicem illius interim alteram *Chirurgus* porrigeret, ea ipsa fatali casu quodam, è manibus in terram decidit, reddita inutilis: cui etiamnum cùm aliæ, & aliæ substituerentur, nullum tamen sortitæ sunt effectum, & nec sudoris guttulam exprimere potuerunt; inde factum ut ipse sibi vates extiterit, diémque sibi extremum, qui *S. Luciæ* sacer erat, designârit. Interim verò, ut se ad mortem rite compararet, *Collegium* subintrans, uni ex nostris confessus est, & omnium precibus se com̃endavit, hoc unum insuper à *Concionatore* exposcens, ut proximè de suggestu omnibus suo nomine offensas omnes, & defectus à se com̃issos deprecaretur, eorúmque pro se preces expeteret. Visitabat tum adhuc sic malè affectus decumbentes ex peste, nec se lecto affixit, nisì moriturus, multis etiam hoc ultimo tempore eleemosynas distribuens, virulento ulcere scatentibus emplastra submittens, & more solito sua peragens, donec die 12. Mensis Decembris, naturâ succumbente domo ampliùs exire non potuit. Sub noctem cœpit sentire ultimos morbi aculeos, & graves pati mortis nuncias punctiones, inter

ter quas *Breviarij pensum* (quod hactenus nunquam omiserat) magnâ cum difficultate persolvit. *Socium* ad se sæpius accedentem semper repulit, nè forte inficeretur. *Serva te*, inquiens, *& te conservet DEUS, cursum ego meum consummavi, consenui, jam mea peregi, libenter moriar.* Demum die 13. Decembris in festo *S. Luciæ* surrexit è loco, fenestras, & portam cubiculi aperuit, séque rursum super strato componens, & *Socium* ad se rursum accedentem abire jubens, nè morientis halitum exciperet, suavissimè tam pretiosam animam, quam pro aliorum salute, ut charitatem suam erga DEUM testaretur, posuerat, Creatori reddidit. Sparso mox rumore de morte ejus, ingens populi multitudo confluxit ad domum, nulli tamen ad eum videndũ datus est accessus. Dolebant omnes tam charum *Patrem*, totíque urbi tam pretiosum *operarium* ereptum esse, præcipuè verò *pauperes*, & infimæ sortis plebeij, tantum Benefactorem, & Patronum se amisisse lamentabantur. Flebant plurimi, nemo non illi bene precabatur, omnes de illo, tanquam de Martyre, qui *posuisset animam pro amicis suis*, optimè loquebantur. Sepultus fuit à meridie in templo *S. Blasij*, præsente frequentissimo populo, qui à loco non poterat avelli. *Reverendissimus Dominus Adamus Mauritius à Sternfels, Cathedralis Ecclesiæ Canonicus, & Parochus ad S. Mauritium* publicas fecit illi exequias, ad quas tota penè Civitas confluxit, & quia interesse ob impedimenta publica non licuerat Civico Magistratui; is alteras illi *Exequias* in diem octavam indixit, quæ habitæ sunt in eodem templo solenniter.

1655. Hæc ad verbum ex *Collegij Annalibus* pro coronide tractationis hujus descripsi; quam etsi prolixam, nihil dubitem profuturam ijs, qui sese sanctè hujus *charitatis obsequio* devoverint, ut Ideam quandam, & œconomiam totius negotij animo comprehendant; ubique enim necessarius est rerum ordo, & quamvìs vitam inter, & mortem luctentur ægroti, & perturbentur omnia, quódq; magnus ille *Dux Græciæ* dixit: *In bello bis peccare non liceat*, id longè veriùs in mortem transferri possit, quam nonnisi *semel* obire possumus; est tamen aliquis arti locus, ut ordine, & ratione eam provinciam administremus, nè temere irruamus in periculum, nè simul omnia perturbatè agamus, nè quis malè latendo sinè pœnitentia moriatur &c. Scio præcepta plurima ab ijs tradita, qui ter, quatérve pestilentiæ expositi, periculum vitârunt; sed his recensendis alius aptior apud me servatur locus. Quod *Pestilentiam communem* attinet, postrema hæc fuit ad Annum usquè 1679. quo hæc scripsimus; utinam (cùm in vicinis *Provincijs* latè grassatur, totáque *Vienna* ardeat) *Catalogum* hunc *novorum Nominum* accessione augere non debeamus!

Lamach: apud Plutar. in Apopht: ad Trajan.

CAPUT VII.

Pestilentia Anni 1680. quot & quantos Viros in obsequio Pestiferorũ ex Societ: nostra extinxerit.

AC profectò, ut timebatur, evênit: nam An: mox sequenti 1680. in *Bohemiam*, cæterásque Regni Provincias sese infudit contagio, atque ut

plurimorum sensus fuit, in *Bohemia* sola plura quàm *octoginta*, *Pragæ* ampliùs quàm 25. millia mortalium absumsit; quo calamitosissimo tempore, *Patrum Nostrorum Charitas* toti Regno, ac *Pragæ* præcipuè (quod *Senatûs testimonio* liquidissimè probari à nobis potest) eluxit; perinde ut in acie, *Legionem* aliquam fortiter pugnasse, vel inde conjicimus: si ex ea legione plurimos in loco prælij cecidisse, & adverso pectore exceptis vulneribus, eum quem ceperant locum, corporibus tegere videamus; reliqua, nè odium incurram, prætereo. Illud *unum Lectorem* moneo: nullum me nominaturum hoc loco, qui in Collegij umbra, haustâ fortuito aliquo eventu, vel occursu pestilentiâ sit extinctus; eos solos nominabo, qui exoratâ multis precibus à Majoribus suis, vitam prodigendi licentiâ, à cæteris separati, *Senatu Civitatis* salutato, domicilium aliquod, & victum ex publico (quanquam multis in locis, nè id Civitati grave foret, de Collegij demenso *Patres* vixerunt) habuerunt, & in luce totius Civitatis (ut omnibus constaret vocatos die noctúque adfore) huic sese ægrorum obsequio devovêrunt, ac laboribus hisce, in speciem mœstissimis, sed in cœlo gloriosis sponte imori voluerunt. *Pragam* priùs expediam: *Lazaretum* novâ voce, & novo apud Bohemos exemplo vocabant *Domum* in quam peste contactos evehebant ex Urbe tanto numero, ut persæpe 700. 800. 900. censerentur, neque locus esset, quo ponerentur, cùm velut manipuli, aut fasces segetum in agris, misere jacerent. Hanc *Domum* ab initio usquè ad finem, id est ab *Octobri* anni superioris usq; ad Anni 1680. *Novembrem* sine intermissione cum Medicis & Chirurgis delectis, *Patres nostri* procuravêre sacris, atque uno aliquo ex Nostris extincto, alius semper & alius Sacerdos noster advolavit succedaneus in obsequium Charitatis. *Idem præstitum in Antiqua Urbe Pragensi* in *Domo Collegij Clementini* è regione Ecclesiæ S Ægidij, non procul à *Bethlehem*, unde in totam Urbem evocabantur. *Tertia statio*, & quidam Cœlestium Vigiliarum locus, in *Vineis* ad *Pragam* constitutus erat, & servabatur à Nostris, ubi omnibus humanis perinde, ac divinis solatijs destituti Mortales, pauperes pleriq; & egentissimi, nisì auxilia tã è penu, quàm è Pharmacopeo *Collegij* sępe subministrata fuissent, jam perierant. *Quartam stationem* fixerant Nostri apud *Milites*, qui extra Urbem in *majore Insula*, quam *Muldava fluvius* efficit, tuguriolis exstructis degebant. *Quinta statio* in Minore Urbe Pragensi in *Scholarum* (quæ clausæ jam erant) *Domo*; ubi duo in victimam Charitatis gloriosè cecidêre, novis semper in eorum locum suffectis; tertius (XI. Augusti) eodem malo afflatus, & tertiùm erumpentibus bubonibus prostratus, vix tandem in *Februario* anni 1681. convaluit. quid omnibus his præstitum sit à *Nostris*, qui revaluêre superstites loquantur; at ægri vicissim, quantumcunque nollent, pestem suis Patribus inhalabant. *Primus*, qui in hac arena Lazaretana cecidit (licet primus non descenderit) fuit *P. Christophorus Heisler* Vir ardentissi- 1.

mę

mæ in animarum obsequium charitatis 3. *Martij* Mensis A. 1680. extinctus;
mira quædam in ejus morte evenisse scio, sed vulgare tam arcana non expedit.
Hunc ex *Bethleemitica Domo* (sic in posterum appellabo *Domum*, quam in se-
2. cunda statione posueram) secutus est 14. Aprilis *P. Joannes Jordan* strenuus
in ægris ad mortem comparandis Sacerdos. At in *Lazareto* rursus ad 10. *A-*
3. *prilis, mortem* apud ægrotos invênit *P. Michaël Pohl* Vir egregiè cordatus, qui
(perinde ut *P. Jordan*) ob animi omnia vitæ pericula contemnentis excelsi-
tatem compluribus annis in Exercitu Cæsareo Militibus operam in sacris
4. comodârat suam. Brevì pòst 21. Aprilis *P. Adamus Richtig* in *Lazareti* ob-
sequio vitam posuit; sed vix bene aggesto ejus Tumulo in eadem *Lazareta-*
5. *na Domo* peste contractâ elatus est 29. *Aprilis Adamus Scultetus* Laicus fra-
ter, quòd pharmaca peritè miscere nosset, nuper ad eam operam præstandam
à *Lazaretanis Præfectis* peculiariter à Collegij Clementini Rectore impetra-
6. tus. Jam *pestis* quæ ut ignis alimentum poscit, *P. Mathæum Bohdalovsky* na-
viter in *Domo ad Bethleem* laborantem crudelem in modum aggressa ad 22.
Maij confecit, & deturbavit de vita. Non multo interjecto tempore *P. Si-*
7. *meon Spanberger* ad 9. Junij succedanea hostia in *Lazareto* procubuit, qui ex
Universitatis Carolo-Ferdinandææ Professore, & Theologiæ Doctore, hanc
sibi cœlo gratiorem Spartam à Majoribus nostris impetraverat; præterec Vi-
ri magni Encomia, quæ paginas implerent. Mortem *P. Simonis* excepit ter-
tio pòst die mors æquè gloriosa *P. Joannis Weleba* 9. Junij, qui labores suos
itidem in *Lazaretana Domo* finivit. Jam in *Nova Civitate Pragensi* etsi pu-
blicè *Nostri* expositi ad pestiferorum obsequium non erant (propterea quòd
alius *Ordo Religiosissimus* eam sibi demandari Provinciam à Senatu petijsset)
Sociorum tamen charitas unius Collegij angustijs contineri non poterat in
comuni Civitatis periculo, quin foras ad ægrotos erumperent, præsertim cùm
diebus, & noctibus evocarentur, adeò ut totum *Novæ Civitatis Collegium*,
ad obsequia pestiferorum apertum staret, ac perpetim pro morientibus vigi-
9. laret. Ex hoc numero *P. Martinus Chitrecius* jam pridem circumcursans, &
domatim, non modò ostiatim quærens ægrotantes, tandem & ipse veneno
afflatus 19. Junij vivere desijt. *Scholas* quoq; in *Minore Urbe Pragensi* (quas
quintam stationem Nostrorum fuisse dixeram) funestavit Libitina, 22. Junij
10. sublato peste P. *Christiano Ottone*, qui strenuam operam ægrotis navaverat.
11. En novum iterum in *Bethleemitica Domo* funus, P. *Joannes Spanberger* (no-
tum totâ Urbe Pragensi nomen) multis jam annis nocturnus & diurnus per
tuguria Pauperum circumcursator, qui ab initiò hujus calamitatis jam octo
mensibus indefesso studio sacris procurabat morientes; concidit 26. Junij pe-
stilentiâ ictus, maximo sui desiderio apud omnes relicto. Parem Victimam
12. *ex Lazaretana Domo* 8. Julij mors exuit vitâ, P. *Antonium Hoffman*, qui pri-
mus *Lazaretum* subierat, eámque *domum ab Octobri* anni superioris ad hoc
tem-

tempus diligentissimè procurârat, ut in hoc uno Patre & promumcondum, & Præfectum, & OEconomum, & Sacerdotem, *Domus illa* ægrorum plenissima amiserit. Regnabant in Patris *Antonij* misero corpore jam pridem varij morbi, quibus inter se, & adversus *pestem* pugnantibus, factum videtur, nè tam citò, ac decimo primùm obsequij sui mense sterneretur. *Quinta in statione* P. *Joannem Rungen* ad XI. Julij extinctum minor *Praga* luxit, cui nè 13
Socius, qui comes ante periculum fuerat, deesset, idem comes mortis fuit *Fridericus Peil* Coadjutor Laicus contractâ apud morientes peste eodem die 14.
vitâ defunctus. *Quartam* quoque *Stationem in Insula Muldavæ* pestis invasit, multósque ibi egregios bello Milites, ac novissimè Nostrum quoque P. *Joannem Victorinum* veteranum illius Legionis in sacris rebus *Curatorem* peremit, quem inter scloporum plausus cum lacrymis Milites humaverunt. 15.
13. Augusti dies funesto obitu P. *Rudolfi Kosstial* consignatur; is non exiguo 16.
tempore ad *Tuchomericium, & Okorz*, atque in ipso *Pragæ* aspectu peste morientibus serviens, ingenti ex animis proximorum reportato cœlesti fructu, tandem Urbicis accedens laboribus, *Pragæ* idem *præmium* diu exoptatæ mortis invênit. *Vineas* (quæ *tertia statio* Nostrorum hominum fuit) post exanthlatos labores plurimos, postquam pondus diei, noctes, & æstus ægrotantium superasset, morte charitatis consecravit ad 15. Augusti diem P. *Adamus* 17.
Gayer, qui Patriæ suæ (utpote domo Pragensis) quam acceperat, vitam rependit. Per id tempus quoque (25. Augusti) abijt, quò sua illum merita vocabant in cœlum P. *Mathias Vierius*, qui in *Nova Civitate Pragensi* peste 18.
prostratis pridem sese devoverat. Nimis prolixum foret Viri sanctimoniã, quę alio describitur loco, hîc intempestivè oggerere. Ante annos aliquot edito ad *S. Franciscum Xaverium Indiarum Apostolum Voto*, cùm sanitatem recepisset, alio statim sese illigavit voto, *pestiferis serviendi*, quod *Pragæ* moriens explevit; longum *Oppaviâ* usquè *Pragam* iter pedibus emensus. *Pragensibus* accenseri potest, qui in *Pragensis Collegij ditione Libiessicij* ad *pagum Koblitz* in tuguriolo quodam (quod ipse sibi construxerat) totam illam *viciniam* percurrens ad sacra ægrotis ministranda, 27. Julij decessit Pater *Martinus Langer*, omni præter id quod è cœlo venit, solatio destitutus. 19.

Jam ad eos aliquando veniamus, qui errante per omnes Regni Provincias pestilentiâ, extra *Pragam* in Urbibus ubi domicilium Societas fixit, *publicè & spontè* (ut Urbi toti & ægrotis omnibus constaret) in ministerium pestiferorum obtulêre se morti: *Glacium* populo frequentissimam Urbem horrida pestis invasit, primus P. *Godefridus Neinachbar*, postquam ægrotorum plurium animas misisset ad cœlum, 22. Maij 1680. succubuit peste correptus; ejus successor ibidem ad 20. Junij P. *Joannes Krebs*, & rursus paucu- 20.
lis interjectis diebus (27. Jun:) P. *Ignatius Kunech*, & post eum Coadjutor no- 21.
ster Laicus, qui se Patribus ex Majorum voluntate Socium addebat, *Henricus* 22.

 Erb

Erb (24. Julij) sunt extincti. Diem 7. Augusti fatalem habuit Vir maximæ
24. Charitatis P. *Martinus Greüsing*, cujus memoria hodiéque (ut olim Brunæ) in benedictione est. Recrudescente iterum malo *Glacij*, uno eodémque
25. die 20. Augusti *duo* Viri magnanimi P. *Andreas Khuen*, & P. *Andreas Fisch-*
26. *bach* in eodem obsequio conciderunt; his successêre alij Patres, at peste paulatim mitescente in vita sunt servati.

Residentia Beatissimæ DEI Matris in Monte Sancto, tres industrios, & amplissimæ charitatis Sacerdotes, qui sese pestiferorum obsequijs per totam
27. illam *Regionem* latè devoverant amisit: primus P. *Christophorus Lupius* peri-
28. culorum omnium jam pridem contemtor 9. Julij, alter P. *Martinus Tonner*
29. 13. Mensis ejusdem, tertius ipse loci Superior, ut vocamus, P. *Melchior Mauritz* conciderunt. *Hradisstium* Moraviæ Civitas inter munitiores semper habita pesti hoc anno patuit 13. Augusti, qui se obtulerat Morti succu-
30. buit P. *Fridericus Baltzar*, P. *Friderico* peste, quod constabat inter omnes
31. ægrotanti, summâ charitate deserviens *Nicolaus Nigrinus Soc: nostræ Coadjutor*
32. eandem pestem in se quoque transtulit; hos tardè secutus P. *Michaël Kameniczky* multorum salute procuratâ 18. Septembris diem clausit extremum.
Kuttenberga in Bohemia Urbs notissima aliquot nostros Patres hoc ipso anno confecit, quos scilicet commune periculum commoverat, ut caput suum pro salute proximi devoverent: agmen laborantium, & postea morientium duxit
33. P. *Wenceslaus Tatyrek* 10. Septembris immortuus Charitati; succedaneus P. *Ge-*
34. *orgius Czapek* 18. Mensis ejusdem laborum suorum cursum consumavit; ter-
35. tius nihil priorum morte exterritus in arenam descendit P. *Joannes* Perger, multísq; periculis superatis ad extremum impar luctæ, quam tot Mortes offerebant, superatus die 2. Mensis Octobr. discessit è vita. *Quartus* Apostolicis
36. Missionibus totâ illâ Bohemiæ parte notissimus senex P. *Fridericus Bridelius* præclarâ morientibus operâ navatâ & ipse malo contactus succubuit ad 15. Mensis Octobris. *Znoyma* duos ex Patribus nostris ad cœlum, ut piè speramus, misit, ęgrotorum saluti prospicientes, venenum in audiendis Con-
37. fessionibus hausit P. *Joannes Fridel*, diéque sexto extinctus est; at P. *Adamus*
38. *Klos* ibidem Znoymæ cùm se obsequio peste infectorum devovisset, vel eo nomine commemorandus videtur, quòd ex universa Provincia Bohemiæ primus vitam pro animabus DEO in morte lucrandis posuerit, cùm nullum ante se, nisi superioribus annis, haberet exemplum, mortuus die incerto Mensis, cum maxima in ea Urbe Societatis nostræ commendatione. Peculiarem
39. sibi vendicat locum P. *Carolus Goliaß*, qui *Gimramovij* apud Moravos in Missione diversans, ut hæreticos (quorum ibi nidus est) Ecclesię, quâ posset ope restitueret, subitò peste ingruente, quanquam remanendi nullam necessitatem haberet, constitit in gradu, ac nè ex *Pastore* temporaneo, *Mercenarium* se faceret, qui viso lupo fugit, omnibus peste contactis copiam sui fecit, ęgro-

tos

tos ultro adivit, plurimos in morte DEO & Ecclesiæ adjunxit, ac tandem & ipse haustâ peste oviculas suas morientes, moriens est secutus. *P. Joannem Worzissek* Discipulum quondam in Rhetoricis meum præterire silentio non possum: *Gitczinij* cùm se illius loci Decano *D. Wenceslao Czervenka* Viro patriæ & omnis ęvi historię scientissimo (qui ab initio pestilentię ad finem usquè Civitati ægrotæ impendit sese) adjutorem de Superiorum licentia se addidisset, paucissimis diebus absumtus est. 40.

Hactenus Nomina eorum, qui *publicè* ad obsequium pestiferorum expositi, velut ultroneæ *Victimæ Charitatis* ceciderunt hoc Anno. Augeri potest hic numerus, si eos addamus, qui non quidem ad id delecti, neque ab alijs separati, ęgros sacris procurabant, sed vel in audiendis Confessionibus (quod munus eo tempore hominem reposcebat intrepidum, & pro animarum salute mori paratum) contraxêre Pestilentiam, vel cùm Nostris in Collegio ex peste ægrotantibus, ministrarent, malum sibi & mortem arcessiverunt, quos præconio charitatis fraudare, eísque præmia in cœlo denegare, prorsus foret indignum. *Ex primo genere* habemus *P. Wenceslaum Czeliczky* qui post- 41.
quam toto contagionis tempore in *Ecclesia Collegij Clementini Pragæ* promiscuè omnis ætatis, & conditionis hominibus, sanis æquè & ægrotis, & peste affectis, confitentibus aures dedisset, 30. Junij simili quoque morbo conflictatus occubuit; talis etiam in *minore Praga Professorum in Domo P. Tobias Kol-* 42.
czava, qui impetratâ à Majoribus, serviendi pestiferis facultate, mortem aliorum operiens, ut succedere posset, atque interim in *Ecclesia domus Professæ* nullo discrimine Confessiones excipiens afflatus, 18. Julij elatus est; simili in caussa Confessionum, occumbentes habemus *Znoymæ P. Henricum Pentz*, 43.
(11. Septemb:) *Chomotovij P. Christophorum Tschappe* ad 13. Septembris; qui 44.
postremus deliberante Collegij Rectore, quem ad *Domum infectam* pestilentiâ mitteret, obtulit sese, ac mox ab alijs ex Collegio separatus, tertiâ pòst die ex pestilenti ulcere decessit; talem Hradisstiense *Collegium* habet *P. Zachariam Strnisstie* 25. Septembris defunctum. Ex illo secundo genere, qui se Nostrorum peste ægrotantium servitijs addixerunt, habet *Collegium Clementinum Balthasarem Clement Laicum*, Valetudinarij Domestici *Præfectum* (*Infirmarium* vocamus) qui pro suo munere, Patribus peste contactis diligentissimè & religiosissimè servivit, ac 16. Julij obsequium suum morte conclusit, alio rursus Laico succedente, cui *Joanni Planka* nomen, qui 1. Augusti peste 47.
contactus expiravit. Quid si jam eos adducere velim, qui postquam sese *publicè*, ut nemini non constaret, aut in *Lazaretana Domo*, aut alibi in *stationibus* publicis obsequio pestiferorum devoverunt, tamen singulari DEI beneficio in vita servari, hodiéque persistunt? aut Carbunculis & Bufonibus, vel quocunq; alio nomine appelles, excisis, gloriosas cicatrices ostentare possunt, aut etiam nullo hujusmodi vulnere consignati hodiéq; perdurant? tales olim

45. 46.

ante hanc proximam pestem fuêre *P. Mathæus Scultetus*, *P. Hubatius*, *P. Halecius*, *P. Tercotius*, *P. Breitenberger*, *P. Krnovsky*, aliíque plurimi: ex quibus nonnulli semel, alij iterum ac tertiò pestilentiâ contactis servientes malo correpti non sunt; at in proxima Pestilitate, qui servati sint, eorum non parvus est inter Patres numerus; *Pragæ octoni*, alijs in Collegijs propè totidem numerantur; sed nominari se, & in lucem nomina sua protrahi pro modestia sua nunquam patientur. Concidat igitur aliquando vanissima illa hominum malevolorum, qui rebus non adfuêre, calumnia, quę *Peste Pragæ* regnante, Nostrísq; Patribus tum maximè commorientibus proximo, sparsa fuit: *nostros Patres Collegium vacuum reliquisse, atq; ad tutiora profugisse?* quid enim magis faciendum erat, quàm non necessarios, præsertim Juventutem religiosam periculo eximere, qui *præsentes* nihil publicè prodessent, *absentes* servarentur? at interim in Collegio retinere, qui in procinctu starent in horas parati, ut vel uno, ex socijs *in Lazareto* alibíq; cadente, protinus succederent, onúsq; in se reciperent, quod semper factum meminimus nullo unquã admisso hiatu; adeò neq; ob multitudinẽ adhiberi potuerunt obsequijs, qui sese devoverant; sed nimirum, ut ait Syrus, *pejorem in partem strenua semper suspicio* est; porrò quid *Calumnia* magno illo suo & scabioso ore loquatur, minimè curandum; maledicta benefactis optimè superantur: quid atrocius spargi in populũ potuit, quàm quod de *Collegio nostro Pragensi*, ante annos non ampliùs viginti & quatuor, publicis libellis, & Novorum Chartis, Typis expressis vulgatum legebamus: *magnam Collegij Pragensis partem* (pręcipui Patres nomine quisq; suo appellabantur) *Dresdam ad hæreticos profugisse, plateas ibi otiosè inambulare, Consistoriales illic loci valde solicitos esse, an credi hominibus istiusmodi possit, & ubi tanta turba fugitivorum Jesuitarum accomodari? præsertim cùm plures adhuc Pragâ fugientes expectentur;* hoc tamen injuriosum mendaciũ vel tacentibus Nobis, sponte, & Tempore ipso (cujus apud Gręcos *filia Veritas* est) expiravit; quamvis calumniam hanc postea, testimonio *Pragensis Civitatis, ac Senatûs Crusius* noster in Apolog: suis adversus *F. Romanum* jugulârit. Sed illuc, unde discessi revertor, Sum̃a eorum omnium qui in obsequio Charitatis ceciderunt mortui, omnibus pestilentiæ *in Bohemia, Moravia, & Silesia* annis, conficit numerum centesimum duodecimum. Quærent alij, cur *tantis Heroibus*, qui se in Victimas Charitatis obtulerunt, *Elogia vitæ* non addiderim, & laudationes meritas omiserim? respondeo: suis temporibus ac locis hæc non defutura; divinius Elogium nullum esse potest, quàm quòd divino Christi D. ore prolatum in Evangelio habemus: *Majorem hâc Charitatem nemo habet, ùt animam suam ponat quis pro Amicis suis.*

Joan. 14. v. 13.

A M E N.

364 fol

4 Kr / 24 —

Biblioteka Jagiellońska
stdr0026790

